

ՄԻՐԱ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԵՆ – ՀԱՅԵՐԵՆ
հասարակական-քաղաքական բառարան

ԵՐԵՎԱՆ
ԵՊՀ ՀՐԱՏԱՐԱՎԳՈՒԹՅՈՒՆ
2012

ՀՏԳ 801.3 = 40 = 919.81:301:32.001
ԳՄԴ 81.2 ֆրանս-4+812Հ-4+60.5+66
Կ 294

**Հրատարակության է երաշխավորել
ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի
գիտական խորհուրդը**

Խմբագիր՝ Ս. Խաչատրյան

Միրա Կարապետյան

Կ 294 Ֆրանսերեն-հայերեն. հասարակական-քաղաքական բառարան /
Ս. Կարապետյան.- Եր.: ԵՊՀ. հրատ., 2012.- 608 էջ:

Սույն բառարանը ներառում է հասարակական-քաղաքական շուրջ 30000 բառ և բառակապակցություն, ինչպես նաև միջազգային հարաբերություններին, դիվանագիտությանը, քաղաքագիտությանն առնչվող փիլիսոփայական, պատմական, հոգեբանական, իրավաբանական կարևորագույն եզրաբառեր և արտահայտություններ՝ վերցված տարբեր մասնագիտական գրքերից, հեղինակավոր բառարաններից և մամուլից:

Բառարանը նախատեսված է ուսանողների, դասախոսների, թարգմանիչների, զանգվածային լրատվամիջոցների ներկայացուցիչների, ինչպես նաև վերունշյալ բնագավառներով հետաքրքրվող հասարակության լայն շրջանների համար, որ ստիպված են օգտվել առավելապես օտարալեզու աղբյուրներից:

Երախտագիտությամբ կրնդունենք բոլոր այն դիտողությունները և առաջարկները, որոնք կնպաստեն հետագա հնարավոր հրատարակությունների բարելավմանը:

ՀՏԳ 801.3 = 40 = 919.81:301:32.001
ԳՄԴ 81.2 ֆրանս-4+812Հ-4+60.5+66

ISBN 978-5-8084-1595-9

© ԵՊՀ հրատ., 2012

© Ս. Կարապետյան, 2012

ԲԱՌԱՐԱՆԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

1. Բառարանում բառերը տրված են բառահոդվածներով և դասավորված են այբբենական կարգով:
2. Բազմիմաստ բառերի իմաստներն առանձնացվում են արաբական քվանշաններով:
3. Բառահոդվածները կազմված են ֆրանսերեն գլխաբառից, քերականական և ոճական նշումներից, հայերեն թարգմանությունից:
4. Գլխաբառերի հետ կազմված բառակապակցությունները ներկայացված են այբբենական կարգով, որտեղ գլխաբառը դրվում է առջևում և փոխարինվում՝ ~ նշանով:

5. Եթե տեղի է ունենում բառակարգի փոփոխություն, ապա՝ ~ նշանից հետո դրվում է ստորակետ. օրինակ՝
Pouvoir m 1. իշխանություն 2. ունակություն, ուժ, հզորություն 3. լիազորություն

~ **absolu** բացարձակ իշխանություն

~ **executif** գործադիր իշխանություն

~, **plein** լիակատար իշխանություն

6. Կայուն բառակապակցությունները, ինչպես նաև բայական կապակցությունները տրվում են գլխաբառից հետո՝ ◊ նշանով. օրինակ՝

Paix f 1. խաղաղություն 2. հաշտություն 3. խաղաղության պայմանագիր 4. հանգիստ, անդորր ◊ partisans de la ~ խաղաղության մարտիկներ; rétablir la ~ վերականգնել խաղաղությունը

7. Թարգմանության անհրաժեշտ բացատրությունները, ինչպես նաև ֆրանսերեն տերմինի հոմանիշները տրված են փակագծերում, իսկ շեղ գծիկն առանձնացնում է իմաստով մոտ բառերը, որոնք նաև կարող են փոխարինել միմյանց:

8. Եթե գլխաբառը չունի հայերեն համարժեք, այն բացատրվում է:

9. Գոյականների և ածականների սեռի կազմությունը ներկայացվում է գլխաբառում. օրինակ՝

actif, -ve adj

ambassadeur, -rice m, f

10. Իգական սեռի բացակայությունը նշանակում է, որ բառը սեռով չի փոխվում. օրինակ՝

archaïque adj

Nordique m, f

ՖԻՐԱՆՍԵՐԵՆ ՀԱՄԱՌՈՏԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

adj – adjectif
adv – adverbe
f – féminin
f pl – féminin pluriel
loc.adv. - locution adverbiale
loc. prép. – locution prépositive
m – masculin
m pl – masculin pluriel

p. p. – participe passé
p. prés. – participe présent
prép – préposition
qch – quelque chose
qn – quelqu'un
vi – verbe intransitif
vt – verbe transitif

ՀԱՅԵՐԵՆ ՀԱՄԱՌՈՏԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

անգլ. - անգլերեն
ասցվ. - ասացվածք
գերմ. - գերմաներեն
դվնգ. - դիվանագիտական
իտալ. – իտալերեն
իրվք. – իրավաբանական
լատ. – լատիներեն
լզվք. – լեզվաբանական
խսկց. - խոսակցական
կրոն. – կրոնական
հզվ. – հազվադեպ

հեզն. – հեզնական
հնցծ. – հնացած
հոգք. – հոգեբանական
սլտմ. – սլատմական
ռազմ. – ռազմական
տնտ. – տնտեսագիտական
տրմք. – տրամաբանական
փիլ. - փիլիոսոփայական
փիսք. - փոխաբերական
քղք. – քաղաքական
ֆին. – ֆինանսական

A

a dato (*լատ.*) *դվնգ.* ստորագրման օրվանից

abaissement *m* իջեցում, ցածրացում, պակասեցում, նվազեցում, անկում, կրճատում

~ des salaires աշխատավարձի նվազեցում

abaïsser *vt* իջեցնել, նվազեցնել, ցածրացնել, պակասեցնել

~ le prix de revient ինքնարժեքը իջեցնել ◊ *s'* ~ 1. իջնել 2. նվաստանալ, ստորանալ

abandon *m* 1. լքելը, թողնելը, հեռանալը 2. արձանագրություն՝ զինույններ կատարելու վերաբերյալ 3. հրաժարում, հրաժարվելը (հրավումքից, ունեցվածքից) 4. լքվածություն, անօգնական դրություն ◊ *esprit d'* ~ անձնատուրության ոգի, զգոնության բացակայություն; *politique d'* ~ national ազգային շահերից չբխող քաղաքականություն

~ des accords համաձայնություններից հրաժարում

~ de la course aux armements սպառազինությունների մրցավազքից հրաժարում

~ des réparations հրաժարում ռեպարացիաներից (ռազմական տուգանքներից)

abandonnement m հրաժարում

~ de droit *իրվք.* հրաժարում իրավունքից

abandonner *vt* 1. լքել, թողնել 2. հրաժարվել, զիջել

~ ses prétentions հրաժարվել իր հավակնություններից, պահանջախնդիրներից

~ le pouvoir իշխանությունից հրաժարվել

~ la partie խաղալուց հրաժարվել, հետ քաշվել, ընկրկել, նահանջել ◊ *s'* ~ անձնատուր լինել, հանձնվել, ենթարկվել, տրվել ինչ-որ բանի

abasourdir *vt* 1. խլացնել 2. *խսկց.* շշմեցնել, զարմացնել

abasourdissement *m* 1. խլացում 2. *խսկց.* զարմանք, հիացում, զմայլանք

abâtardir *vt* 1. ալյասերել 2. փչացնել; թուլացնել ◊ *s'* ~ ալյասերվել

abâtardissement *m* 1. ալյասերում 2. անկում, թուլացում, բարոյալքում

abattement *m* 1. ուժերի անկում, ուժասպառություն 2. սահմանափակում, կրճատում; իջեցում (հարկերի, աշխատավարձի) ◊ les zones d' ~ ցածր աշխատավարձի գոտիներ; plusieurs ~s մի շարք կրճատումներ

~s d'âge ժամային տարիքային դրույք, աշխատավարձի տարիքային կրճատում, անչափահասների աշխատանքի ավելի ցածր վարձատրություն

abattre *vt* 1. գետին տապալել 2.

սպանել, գնդակահարել, խփել 3. թուլացնել, կոտրել (թշնամու դիմադրությունը) 4. իջեցնել, նվազեցնել (հարկերը) ◇ *s'~* 1. գետին տապալվել, ընկնել, քանդվել, փլվել 2. թուլանալ (քամու մասին) ~ *cartes sur table*, ~ *son jeu* խաղաթղթերը բացել ~ *un avion* ինքնաթիռ խփել

ABC, *abc m* 1. այբուբեն, այբբենաբան 2. հիմքեր, հիմունքներ ◇ *ABC politique* քաղաքական գրագիտություն

abdication *f* 1. հրաժարում (գահից, իշխանությունից) 2. ինչ-որ բանից հրաժարվելը (օր. իրավունքից), մերժում, մերժելը

abdicuer *vt* 1. հրաժարվել (գահից, իշխանությունից); ուտերից գցել, վայր դնել, հրաժարվել 2. հրաժարվել (որևէ բանի նկատմամբ ունեցած իրավունքից), մերժել ~ *le pouvoir* իշխանությունից հրաժարվել

aberrer *vi* 1. սխալվել, մոլորության մեջ լինել, ճշմարտությունից շեղվել

abhorrer *vt* առել, զգվանք զգալ

abîme *m* անդունդ, վիհ, խորխորատ

abîmer *vt* փչացնել, վնասել, ոչնչացնել, շարքից հանել ◇ *s'~* 1. փչանալ, վնասվել 2. ոչնչանալ, կործանվել, խորտակվել

ab initio (*լատ.*) *դվնգ.* ամենասկզբից

ab intestat *loc. adv. et adj. իրվք.* առանց կտակի

abject, *-e adj* զազրելի, գարշելի, նողկալի, ստոր, կեղտոտ

abjection *f* 1. նողկալիություն, գար-

շելիություն, գարշանք, ստորություն, անկում (բարոյական)

abjuration *f* հրաժարում (հավատքից)

abnégation *f* անձնագոհություն, անձուրացություն

abolir *vt* վերացնել, ոչնչացնել, չեղյալ հայտարարել, լուծարել

abolissement *m* վերացում, ոչնչացում, չեղյալ հայտարարում, լուծարում, դադարեցում

~ *inconditionnel* անվերապահ լուծարում

abolition *f* 1. վերացում, ոչնչացում, լուծարում, դադարեցում, տապալում 2. կորուստ 3. *դվնգ.* արդիցիա, որոշման կամ օրենքի վերացում ~ *du servage* ճորտատիրական կարգերի վերացում

abondance *f* առատություն, ավելցուկ, ճոխություն, լիություն ◇ *parler avec ~* խոսել ազատ, անկաշկանդ; *parler d'~* խոսել համապատասխան; *corne d'~* առատության եղջյուր

abonder *vt* առատ լինել

abonnir *vt* բարելավել, վերափոխել ◇ *s'~* բարելավվել, վերափոխվել

abord *m* 1. հանգրվանում, կառանում (ափին) 2. (*pl*) մատույցներ ◇ *aux ~s de...* մատույցներում; *au premier ~*, *de prime ~* անմիջապես; հենց սկզբից; առաջին հայացքից; *tout d'~* նախ և առաջ; առաջնահերթ, առաջին հերթին

abordable *adj* մատչելի, հասկանալի, հասանելի

aborder *vt* սկսել, ձեռնամուխ լինել ~ *un problème* սկսել հարցի քննարկումը

aborigène *m* արորիզեն, բնիկ, տեղացի

abouchement *m* բանակցություններ; ժամադրություն, տեսակցություն; հանդիպում

aboucher *vt* հասցնել բանակցությունների $\diamond$ *s'*~ համաձայնության գալ, պայմանավորվել

aboutir *vi* 1. ավարտվել, հաջողությամբ ավարտվել, մոտենալ ավարտին, դրական արդյունք տալ 2. հասնել, հանգել $\diamond$ *ces pourparlers n'ont pas abouti* այս բանակցությունները ոչնչի չհանգեցրին; *cette démarche n'a pas abouti* այդ փորձն անհաջող ավարտ ունեցավ; *faire ~ les revendications* հասցնել պահանջ-մունքների բավարարման; *cela ne peut ~ à rien* դա ոչնչի չի հասցնի
~ *un accord* համաձայնության գալ

aboutissants *m pl* արդյունքներ, հետևանքներ $\diamond$ *savoir tous les tenants et les ~* իմանալ (գործին վերաբերող) բոլոր հանգամանքները, բոլոր խորագաղտնիքները ~ *d'une émulation* մրցույթի արդյունքները

aboutissement *m* ավարտ; արդյունք; հաջողություն, ձեռքբերում
~ *d'un plan* պլանի իրականացում

abrégé *m* բովանդակության համառոտ շարադրում, հակիրճ շարադրանք; ամփոփում, համառոտագրություն, կոնսպեկտ $\diamond$ *en ~* համառոտակի, կրճատ

abrègement *m* կրճատում, համա-

ռոտ շարադրում

abréger *vt* կրճատել, համառոտել

abreuer *vt* *փ/սք.* առատորեն տեղալ
~ *d'insultes* գլխին լուտանքներ քափել

abréviation *f* կրճատում, հապավում, համառոտում

abri *m* 1. կտուր, ծածկ 2. ապաստան, օթևան; ապաստարան, քաքսոոց, պատսպարան; բլինդաժ, ամուր ծածկով մեկուսի խրամատ $\diamond$ *mettre sa responsabilité à l'~* իր վրայից պատասխանատվությունը վերցնել; $\diamond$ *à l'~ des crises* ոչ ճգնաժամային; $\diamond$ *à l'~* անվտանգության մեջ, ապահովության մեջ
~ $\diamond$ *à l'épreuve* հուսալի ապաստարան
~ $\diamond$ *à l'épreuve des radiations* ռադիոակտիվ ճառագայթման ապաստարան
~ *contre les gaz* գազաապաստարան
~ *de bombardement* ուժբապաստարան

abriter *vt* ապաստան տալ, պաշտպանել; պաշտպանել $\diamond$ *s'~* պատսպարվել, թաքնվել;

abrogation *f* *իր/բ., դ/նգ.* արքագահիա (հնացած օրենքի վերացում՝ ոչնչացում՝ արգելում; չեղյալ հայտարարելը; լուծա-րում, լուծում)
~ *du contrat* պայմանագրի չեղյալ հայտարարելը
~ *d'une décision* որոշման վերացում
~ *d'une loi* օրենքի վերացում

abroger *vt* *հրվք.* վերացնել, լուծարել, չեղյալ հայտարարել

abrupt, -e *adj* կտրուկ, շեշտակի, վճռորոշ

abrutir *vt* 1. բթացնել, բմբեցնել, շշմեցնել 2. կոշտացնել, կարծրացնել 3. գերհոգնեցնել, տանջել, չարչարել

abrutissant, -e *adj* 1. բթացնող, բմբեցնող 2. հոգնեցուցիչ

abrutissement *m* 1. բթացում; ընկրճվածություն 2. կարծրացում, կոշտացում

absence *f* 1. բացակայություն 2. պակասություն
~ de contrôle անվերահսկողություն, վերահսկողության բացակայություն
~ de goût ճաշակի պակաս, անճաշակություն
~ de scrupules միջոցների մեջ խտրության բացակայություն
~ non justifiée չարդարացված, անհիմն բացակայություն

absent, -e *adj* 1. բացակա 2. պակասող, պակաս

absent *m* բացակա (մարդ); *հրվք.* անհայտ կորած (մարդ)

absenteisme *m* 1. բացակայություն, չներկայանալ 2. գործալքում, պարապյորդ

absolu, -e *adj* 1. բացարձակ, անվերապահ, անառարկելի 2. անսահմանափակ, ամբողջական, կատարյալ, լիակատար, ավարտուն ◊ *garantie* ~e բացարձակ երաշխիք; *monarchie* ~e բացարձակ, անսահմանափակ միապետություն; *majorité* ~e բացարձակ մեծամասնություն, *silence* ~

կատարյալ լռություն

absolution *f* *հրվք.* արդարացում, մեղավոր ճանաչված անձին պատժից ազատելը

absolutisme *m* բացարձակ միապետություն, միահեծանություն

absorbement *m* խոր մտազբաղություն; մտքի կենտրոնացում, մտասուզություն

absorber *vt* 1. ներծծել, կլանել 2. գրավել ◊ *s'~* խորասուզվել, մտասուզվել; *s'~ dans ses réflexions* մտքերի մեջ խորասուզվել ~ *l'attention générale* համընդհանուր ուշադրություն գրավել

absoudre *vt* *հրվք.* արդարացնել, անմեղ ճանաչել (հանցակազմի բացակայության պատճառով)

abstenir (*s'*) *v. pr.* ձեռնպահ մնալ ◊ *s'~ de se conformer aux règlements concernant...* ձեռնպահ մնալ պաշտպանելու այն դրույթները, որոնք վերաբերում են... ; *s'~ de voter* ձեռնպահ մնալ քվեարկությունից; *s'~ de dire* լռության մատնել; դիտավորյալ կերպով չասել, թաքցնել

abstention *f* 1. չմասնակցելը, չմիջամտելը 2. քվեարկությանը ձեռնպահ լինելը, քվեարկությունից հրաժարվելը, ձեռնպահություն

abstentionniste *m* քվեարկությանը ձեռնպահ մնացող (անձ)

abstraction *f* աբստրահում, վերացարկում; վերացական հասկացություն ◊ *faire* ~ de մի կողմ թողնել, անուշադրության մատնել; հաշվի չառնել
~ *faite de...* հաշվի չառնելով..., եթե չասենք, որ..., բացառությամբ

abstraire *vt* վերացարկել, արստրահել

abstrait, -e *adj* վերացական, անիրական

absurde *adj* անհեթեթ, անմիտ

absurde *m* անհեթեթություն, անմտություն, հիմարություն, բարբաջանք $\diamond$ tomber dans l'~ անհեթեթության հասնել, անհեթեթության մեջ ընկնել; démontrer par l'~ *փ/իլ.* ապացուցել հակառակից ելնելով

absurdité *f* անհեթեթություն, անմտություն, հիմարություն

abus *m* 1. չարաշահում, խախտում; իրավախախտում 2. մոլորություն $\diamond$ faire ~ չարաշահել; c'est un ~ de croire que... սխալ է մտածել, թե... ; remédier aux ~ վերացնել չարաշահումները ~ de pouvoir, de l'autorité իշխանության, դիրքի չարաշահում ~ de confiance վստահության չարաշահում

abuser 1) *vi* չարաշահել; 2) *vt* խաբել, մոլորեցնել $\diamond$ je crains d'~ de votre attention վախենում եմ չարաշահել ձեր ուշադրությունը; s'~ մոլորության մեջ լինել ~ de son crédit վստահությունը չարաշահել

abusif, -ve *adj* հակաօրինական, անօրինական; սխալ; չափազանց մեծ, չափից դուրս մեծ

acabit *m* որակ; հատկանիշ, հատկություն $\diamond$ de bon ~ որակյալ

accablant, -e *adj* 1. ծանր, դժվարին 2. տանջալից, քայքայիչ, հոգնեցուցիչ $\diamond$ travail ~ հոգնեցուցիչ; preuves ~es անհերքելի ապա-

ցույցներ, հանցանշաններ

accablement *m* 1. ընկճված վիճակ, ընկճվածություն, ճնշվածություն, դեպրեսիա 2. ուժասպառություն 3. չափազանց ծանրաբեռնվածություն

accabler *vt* 1. ճնշել, ընկճել; վշտացնել 2. տանջել, չարչարել 3. հոգնեցնել, ուժասպառ անել 4. չափազանց ծանրաբեռնել ~ de questions հարցեր տեղալ ~ de reproches հանդիմանություններ տեղալ ~ de travail աշխատանքով ծանրաբեռնել

accaparement *m* 1. բռնագրավում, զավթում 2. մեծաքանակ գնում

accaparer *vt* 1. բռնագրավել, զավթել, յուրացնել, հափշտակել, տիրանալ 2. ամբողջը գնել (գինը բարձրացնելու նպատակով)

accéder *vi* 1. հասնել; մոտենալ 2. *փ/իլ.* հասնել, ձեռք բերել, հնարավորություն ստանալ, ձեռնամուխ լինել 3. համաձայնվել, հարել, միանալ (կարծիքին և այլն) $\diamond$ pays nouvellement ~és à l'indépendance գաղութային կախվածությունից վերջերս ազատագրված երկրներ ~ à la demande ընդառաջ գնալ խնդրանքին ~ aux désirs de qn մեկի ցանկությունների ընդառաջ գնալ ~ à son plein épanouissement հնարավորություն ունենալ հասնելու լիակատար զարգացման ~ au pouvoir իշխանության հասնել, իշխանության գալ ~ à une proposition համաձայնել

առաջարկության հետ
accélération *f* արագացում, մեծացում
 ~ des cadences de travail աշխատանքի արագության մեծացում
accélérer *vt* արագացնել, արագությունը մեծացնել
accent *m* շեշտ $\diamond$ mettre l' ~ sur շեշտը դնել, ընդգծել
accentuation *f* սրում, վատացում, սաստկացում; ընդգծում, շեշտում
accentuer *vt* 1. սրել, լարել; շեշտել, շեշտ դնել, ընդգծել; մեծացնել, ուժեղացնել 2. *փխբ.* առանձնացնել, ընդգծել $\diamond$ s'~ սրվել, ուժեղանալ, ավելի սուր բնույթ ստանալ
 ~ la vigilance զգոնությունը մեծացնել
accepter *vt* 1. ընդունել 2. համաձայնվել
 ~ une invitation, une proposition, des excuses, une offre ընդունել հրավեր՝ առաջարկություն՝ ներողություններ՝ առաջարկ
 ~ sa position հաշտվել իր վիճակի հետ
acception *f* 1. իմաստ (բառի) 2. կողմնապահություն, աշառություն $\diamond$ sans ~ de personne առանց անձը նկատի ունենալու; dans toute l'~ du mot բառի լիակատար նշանակությամբ
accès *m* 1. մուտք, մտնելու, անցնելու հնարավորություն, մտնելու թույլտվություն 2. նույն, բռնկում $\diamond$ avoir ~ à... մուտք ունենալ; être d'~ un ~ facile հասանելի՝ մատչելի լինել; libre ~ de tous հանրամատ-

չելի, բոլորին հասանելի լինել
 ~ de colère զայրույթի պոռթկում
 ~ à l'instruction supérieur բարձրագույն կրթություն ստանալու հնարավորություն
accessibilité *f* մատչելիություն, հասանելիություն; թույլտվություն ստանալու հնարավորություն
accessible *adj* մատչելի, հասանելի
accession *f* 1. ձեռքբերում, նվաճում, իշխանության գլուխ անցնելը, գրավելը 2. միացում, միացնելը, միանալը
 ~ à l'indépendance անկախության ձեռքբերում, նվաճում
 ~ au poste պաշտոնի ստացում
 ~ au pouvoir իշխանության գլուխ անցնելը
 ~ à un traité պայմանագրին միանալը
 ~ au trône գահակալում
 ~ à l'union միության անդամ դառնալը, միությանը միանալը
accessoire *adj* լրացուցիչ, երկրորդական, կողմնակի; օժանդակ $\diamond$ gagne-pain ~ լրացուցիչ աշխատավարձ; clause ~ լրացուցիչ հոդված (պայմանագրի, համաձայնագրի)
accessoire *m* պիտույք, իր, պարագա, սարքավորում:
accident *m* դժբախտ պատահար, դեպք, վթար, պատահականություն $\diamond$ assurance contre les ~s ապահովագրություն դժբախտ պատահարներից; par ~ պատահաբար
acclamation *f* ողջույնի (հավանության) բացականչություն $\diamond$ approbation par ~ որևէ որոշման ըն-

դունում առանց քվեարկության, համընդհանուր հավանության արտահայտմամբ, միաձայն

acclamer *vt* 1. ջերմորեն ողջունել, բռն ծափահարել 2. ընտրել առանց քվեարկության, միաձայն

accomodement *m* համաձայնություն, գործարք, փոխզիջում $\diamond$ trouver des ~s համաձայնության գալ, պայմանավորվել

accomoder *vt* 1. հարմարեցնել, համապատասխանեցնել 2. կազմակերպել, գլուխ բերել, կարգավորել 3. ապահովել 4. *հնգծ.* հաշտեցնել, միավորել $\diamond$ *s'~* հարմարվել, համապատասխանել, ընտելանալ; բավարարվել, որևէ բան ընդունել այնպես, ինչպես կա; *s'~ à l'usage* հարմարվել, սովորություն ընտելանալ; *s'~ de tout* ամեն ինչից գոհ լինել
~ une affaire գործը կարգավորել
~ aux circonstances հարմարեցնել հանգամանքներին

~ un procès դադարեցնել դատավարությունը կամ գործընթացը՝ փոխադարձ համաձայնությամբ

accompagnement *m* 1. ուղեկցում, ուղեկցելը, ուղեկցություն 2. *ռազմ.* ուղեկցող խումբ, պահակախումբ 3. *երძււ.* նվագակցում

accompagner *vt* 1. ուղեկցել, տանել, ճանապարհել 2. *երძււ.* նվագակցել $\diamond$ personnes qui l'accompagnent նրան ուղեկցող անձինք; accompagné de ուղեկցությամբ

accomplir *vt* կատարել, իրականացնել, իրագործել, կենսագործել $\diamond$ *s'~* կատարվել, իրականանալ

accomplissement *m* կատարում, կա-

տարելը, իրականացում, իրագործում, իրագործելը

accord *m* փոխադարձ համաձայնություն, պայմանավորվածություն, համաձայնագիր, պայմանագիր $\diamond$ aboutir à un ~, arriver à un ~ համաձայնության գալ; *l'~ est intervenu sur un point* համաձայնություն է ձեռք բերվել հետևյալ կետի վերաբերյալ; atteindre un ~ համաձայնության հասնել; *d'un commun ~* համընդհանուր համաձայնությամբ; conclure un ~ համաձայնագիր կնքել; élaborer un ~, mettre au point un ~ մշակել համաձայնագիր; être d'~ համաձայն լինել; respecter un ~, observer un ~ պահպանել համաձայնագիրը; résilier un ~ համաձայնագիրը լուծարել՝ չեղյալ հայտարարել; retarder un ~ ձգձգել համաձայնությունը; rompre un ~, dénoncer un ~, violer un ~ լուծարել՝ չեղյալ հայտարարել՝ խախտել համաձայնագիրը; signer un ~, passer un ~ (sur, en vue de) համաձայնագիր ստորագրել; գործարք կնքել; պայմանավորվել; se mettre d'~, tomber d'~ sur qch, pour faire qch համաձայնության գալ ինչ-որ բանի վերաբերյալ՝ ինչ-որ բան անելու համար
~ cadre շրջանաձև (տիպային) համաձայնություն
~ d'aide mutuelle փոխօգնության պայմանագիր
~ à l'amiable հոժարակամ համաձայնություն
~ d'armistice զինադադարի պայմանագիր

~ bilatéral երկկողմանի համա-
ձայնագիր

~ bénévole կամավոր համաձայ-
նություն

~ de clearing քլիրինգային հա-
մաձայնություն

~ commercial առևտրային պայ-
մանագիր

~ de concession կոնցեսիոն պայ-
մանագիր

~ contractuel պայմանագրային
համաձայնություն

~ de coopération scientifique et tech-
nique համաձայնագիր գիտության
և տեխնիկայի ասպարեզում հա-
մագործակցության վերաբերյալ

~ dépassé հնացած համաձայ-
նություն

~ intermédiaire միջակա համաձայ-
նագիր

~ international (multilatéral) մի-
ջազգային (բազմակողմ) պայ-
մանագիր

~ Léonin ստրկական պայմանա-
գիր

~ à long terme երկարաժամկետ
համաձայնագիր

~ paneuropéen համաեվրոպա-
կան համաձայնագիր՝ պայմա-
նագիր

~ périmé հնացած պայմանագիր

~ préliminaire de la paix *ղվնգ.*
խաղաղության պրելիմինար
(նախնական) պայմանագիր

~ s annexes լրացուցիչ համաձայ-
նություններ

~ tacite լուռ համաձայնություն

~ verbal բանավոր համաձայնու-
թյուն

accorder *vt* 1. համաձայնեցնել,

միացնել, միավորել 2. հաշտեց-
նել, կարգավորել 3. համաձայ-
նել, թույլատրել, ընդունել 4. տալ,
տրամադրել, շնորհել, պարգևել ◊
s'~ avec համաձայնության գալ,
պայմանավորվել, խոսքը մեկ
սանել

~ des droits իրավունքներ տալ,
իրավունքներ շնորհել

~ une querelle վեճը հարթել,
վիճողներին հաշտեցնել

~ un visa d'entrée տալ մուտքի
արտոնագիր

~ le visa nécessaire au séjour տալ
այցելության համար անհրա-
ժեշտ արտոնագիր

~ un visa de sortie տալ ելքի ար-
տոնագիր

accostable *adj* հասանելի, մատչելի

accréditation *f* հավատարմագրում
(դիվանագիտական ներկայա-
ցուցչի պարտականություններին
անցնելը հյուրընկալ երկրում) ◊
formalités d'~ հավատարմա-
գրմանն առնչվող ձևակերպում-
ներ

accrédité, -e *adj* 1. հարգված, հայտ-
նի 2. *ղվնգ.* լիազոր, հավատար-
մագրված

accréditer *vt* *ղվնգ.* հավատարմա-
գրել, լիազորել ◊ s'~ վստահու-
թյուն ձեռք բերել

accroc *m* խոչընդոտ, արգելք

accroissement *m* աճ, ավելացում,
մեծացում, բազմացում

~ des forces ուժերի կուտակում

~ net de la population բնակչու-
թյան աճ՝ ավելացում

~ de la production արտադրու-
թյան աճ

accroître *vt* բազմացնել, ավելացնել, մեծացնել; ուժեղացնել, ընդլայնել $\diamond$ *s'*~ բազմանալ, աճել, ավելանալ

~ la vigilance զգոնությունը մեծացնել՝ ուժեղացնել

accueil *m* ընդունելություն $\diamond$ réserver un ~ chaleureux $\hat{a}$ զո ջերմ ընդունելություն ցույց տալ մեկին; trouver un ~ ընդունելություն գտնել; réserver, faire un accueil $\hat{a}$ ընդունելություն ցույց տալ
~ amical բարեկամական ընդունելություն

~ chaleureux ջերմ ընդունելություն

~ cordial սրտագին ընդունելություն

~ enthousiaste խանդավառ ընդունելություն

~ favorable բարեհաճ՝ բարենպաստ ընդունելություն

accueillir *vt* ընդունել, դիմավորել
~ une demande խնդրանքը բավարարել

~ une nouvelle, un hôte նորությունը ընդունել, հյուրին դիմավորել

acculer *vt* բռնել, հալածել; անելանելի վիճակի մեջ դնել; ճնշել, նեղել, սեղմել; հասցնել մինչև...

~ $\hat{a}$ la faillite սնանկացման հասցնել

~ $\hat{a}$ une impasse փակուղի մտցնել

accumulation *f* կուտակում, դիզում
~ budgétaire բյուջետային կուտակումներ

accumuler *vt* կուտակել, դիզել, հավաքել

accusateur *m* մեղադրող

accusation *f* մեղադրանք $\diamond$ acte *d'*~

մեղադրական ակտ; chefs *d'*~ մեղադրանքի գլխավոր կետերը

accusé *m* մեղադրյալ, ամբաստանյալ

accuser *vt* 1. մեղադրել, մեղադրանք հարուցել 2. դատապարտել 3. բացահայտել, դրսևորել, երևան բերել, հանդես բերել $\diamond$ *s'*~ 1. իրեն մեղավոր ճանաչել 2. պարզ ուրվագծվել, երևալ

~ un caractère global գլոբալ բնույթ ստանալ

~ une circulation intense լայն տարածում ունենալ

~ des pertes կորուստներ կրել

~ ses vices բացահայտել իր թերությունները

acerbe *adj* 1. տոխյալ, տոպահամ 2. կտրուկ

acte *m* 1. ակտ, գործողություն, արարք 2. արձանագրություն, վկայական, փաստաթուղթ 3. ակտ, պետական և հասարակական նշանակություն ունեցող հրամանագիր, որոշում $\diamond$ faire ~ *d'*autorité իշխանություն գործադրել; par ~ public նոտարական կարգով; par ~ séparé անջատ; prendre ~ *d'*une déclaration հայտարարությունն ընդունել ի գիտություն, հայտարարությունը մտցնել արձանագրության մեջ; dresser un ~ արձանագրություն կազմել; faire ~ *d'*héritier ժառանգորդության իրավունքը ստանձնել; prendre ~ de qch ընդունել ի գիտություն, արձանագրել; Ծանոթանալ; donner ~ ճանաչել; արժանին հատուցել; faire ~ présence ներկայանալ քաղաքական

րությունից դրված կամ պարտականություններից ելնելով; faire ~ de bonne volonté պատրաստականություն ցուցաբերել; les ~s sont conformes aux paroles, les paroles et les actes ne font qu'un խոսքի և գործի համապատասխանություն

~ d'accusation մեղադրական ակտ, ամբաստանագիր

~ additionnel լրացուցիչ ակտ (օրենք)

~ de courage սխրագործություն

~ de décès մահվան վկայական

~ défectueux պահանջներին չհամապատասխանող ակտ

~ de force բռնություն

~ de naissance ծննդյան վկայական

~ de violence բռնություն

~s de l'état civil քաղաքացիական կացության ակտ

~s de subversion et de sabotage քայքայիչ և դիվերսիոն գործունեություն

actif, -ve *adj* ակտիվ, գործուն *◇* service ~ իսկական զինվորական ծառայություն; citoyen ~ ձայնի իրավունքից օգտվող քաղաքացի; armée ~ve կադրային բանակ; prendre une part ~ve à զի գործուն մասնակցություն ունենալ ինչ-որ բանի

actif *m* ակտիվ, դրամագլուխ, վճարային մուտքեր, կապիտալ, միջոցներ *◇* avoir à son ~ իր ակտիվում ունենալ; իր հաշվին ունենալ

action *f* 1. արարք; գործ, գործողություն; գործունեություն, աշխատանք

տանք 2. կռիվ, պայքար *◇* compagnie par ~ ակցիոներական ընկերություն; intensifier l'~ ուժեղացնել պայքարը, աշխատանքը; introduire une ~ auprès d'un tribunal դատարանում գործ հարուցել; mener, conduire, poursuivre une ~ պայքար մղել; mettre en ~ գործողության մեջ դնել; obtenir une ~ en révision հասնել գործի վերանայմանը; organiser une ~ pour (contre) կազմակերպել ելույթ... համար (ընդդեմ); sphère d' ~ ~ գործողությունների ոլորտ; unité d' ~ ~ գործողությունների միասնություն

~ clandestine ընդհատակյա աշխատանք

~ culturelle մշակութային լուսավորչական աշխատանք

~ défensive պաշտպանություն

~ à distance գործողություններ հեռավորության վրա՝ հեռվից

~ de grâces շնորհակալություն; շնորհակալական մաղթանք

~ illégale, ~ préventive մահազուշական միջոց

~ offensive հարձակում

~ préméditée voulue կանխամտածված՝ դիտավորյալ գործողություն

~ revendicative պայքար հանուն իր իրավունքների

~ syndicale արհմիութենական պայքար

~s coercitives հարկադիր միջոցներ

~s concertées համաձայնեցված գործողություններ

~s conjointes, communes միաստան

նական, համատեղ գործողություններ
~s de masse զանգվածային ելույթներ

~s militaires (hostilités) ռազմական գործողություններ

activité *f* գործունեություն; գործողություններ $\diamond$ développer une ~ intense, déployer une grande ~ սկսել գործունեություն ծավալել; être en ~ զինվորական ծառայության մեջ լինել; orienter l'~ vers զի ուղղել գործունեությունը դեպի...; plein d'~ գործունյա, եռանդուն; rapport d'~ հաշվետու զեկուցում

~ aérienne ռազմաօդային ուժերի գործողություններ

~ féconde բեղմնավոր գործունեություն

~ de guerre մարտական գործունեություն

~ de production արտադրական վերելք, արտադրության աճ

~ publique հասարակական գործունեություն

~ de sape, ~ subversive քայքայիչ գործունեություն

~s militaires ռազմական գործողություններ

~s d'organisation կազմակերպչական աշխատանքներ

~s de la semaine շաբաթվա իրադարձություններ

actualisation *f* 1. իրականացում, գործողության մեջ դնելը 2. նորացում, արդիականացում, համապատասխանեցում ժամանակակից պահանջների հետ

actualiser *vt* 1. իրականացնել, իրա-

գործել, ի կատար ածել 2. արդիականացնել, դարձնել ժամանակակից

actualité *f* արդիականություն, իրականություն, ժամանակակից կյանք $\diamond$ d'~ ժամանակակից, արդի; d'une passionnante ~ հրատապ; d'~ brûlante հրատապ, օրախնդիր, խիստ ակտուալ, սուր

actualités *f pl* ընթացիկ իրադարձություններ, խորհիկա, ընթացիկ լուրեր

actuel, -le *adj* ժամանակակից, արդի, այժմեական; իրական $\diamond$ à l'heure ~le հիմա, այժմ, ներկայումս

acuité *f* սրություն, լարվածություն ~ croissante սրում, լարում, վատացում

adaptation *f* հարմարում, հարմարվելը, հարմարեցում, ընտելացնելը, ընտելացում

~ des objets naturels aux besoins humains բնական հարստությունների հարմարեցումը մարդկային պահանջմունքներին

adapter *vt* հարմարեցնել, ընտելացնել $\diamond$ être adapté à... համակերպվել՝ հարմարվել ինչ-որ բանի; s'~ հարմարվել, ընտելանալ

addendum (*plum.*) հավելում, որը կատարվում է համաձայնագրում

additif, -ve *adj* լրացուցիչ, հավելյալ

additif *m* 1. լրացում, հավելում 2. լրացուցիչ հրաման, լրացուցիչ կարգադրություն; լրացուցիչ պայման; լրացուցիչ պարբերություն, դրվագ

addition *f* 1. գումարում; ավելացում, լրացում 2. հաշիվ (ռեստորա-

նում) ◇ régler l'~ վճարել, հաշիվը փակել (ռեստորանում)

additionnel, -le *adj* լրացուցիչ, հավելյալ ◇ protocole ~ լրացուցիչ արձանագրություն; clause ~le լրացուցիչ հոդված (պայմանագրի)

additionner *vt* 1. գումարել, հաշվել, հաշվարկ անել, հանրագումարի բերել 2. ավելացնել

adepte *m* կողմնակից, հետևորդ, համախոհ, ջատագով

adéquat, -e *adj* ադեկվատ, համարժեք, հավասարագոր, համընկնող, նույնատիպ, համագոր, ճշգրիտ ◇ expression ~e ճշգրիտ արտահայտություն; réponse ~e պատշաճ պատասխան

adhérence *f* կապ, միացում; պատկանելություն; անդամակցում

adhérent *m* համախոհ, կողմնակից; անդամ (կուսակցության, արիմիության) ◇ carte d'~ անդամատոմս:

~ du parti կուսակցության անդամ

adhérer *vi* միանալ, անդամագրվել, հարել (կուսակցությանը), մտնել (կուսակցության մեջ), միավորվել ~ au parti անդամագրվել կուսակցությանը

adhésif, -ve *adj* ◇ formule ~ve համաձայնություն արտահայտելը, հայտնելը

adhésion *f* 1. միավորում, հարում, անդամակցում, անդամակցություն 2. համաձայնություն ◇ l'~ sera notifiée միավորումը կհայտարարագրվի; donner son ~ իր համաձայնությունը տալ, հավանություն տալ; libre ~ ազատ

անդամակցություն; refuser son ~ հրաժարվել մասնակցել, իր անդամակցությունից հրաժարվել; contrat d'adhésion միավորվելու պայմանագիր;

~ à une convention կոնվենցիային անդամակցություն

~ au parti կուսակցության մեջ ընդունվելը, անդամագրվելը

ad hoc (*լատ.*) *դվնգ.* տվյալ նպատակի համար, տվյալ դեպքի համար

ad interim կամ par interim (*լատ.*) *դվնգ.* տեւ՝ interim

adjoindre *vt* օգնական նշանակել, տրամադրության տակ գործուղել

adjoint *m* օգնական, տեղակալ, ընթերակա ~ du ministre նախարարի տեղակալ

adjonction *f* 1. միացում 2. ավելացում, լրացում

ad litteram (*լատ.*) *դվնգ.* բառացիորեն

admettre *vt* 1. ընդունել, հնարավոր համարել, թույլատրել 2. հանդուրժել

~ qn comme membre d'une organisation ընդունել կազմակերպության անդամ

~ pour principe ընդունել, որպես սկզբունք

administrateur *m* 1. կառավարիչ, վարիչ, տնօրեն 2. վարչական խորհրդի անդամ

administratif, -ve *adj* վարչական; կարգադիր, կարգադրիչ; գործնական ◇ appareil ~ d'Etat պետական ապարատ; corps ~

վարչական անձնակազմ; organe
~ վարչական մարմին

administration *f* 1. ղեկավարում, կառավարում 2. վարչություն, ղեկավար մարմին, գերատեսչություն, վարչակազմ, վարչական հաստատություն, տնօրինություն ◇ Administrations publiques պետական գերատեսչություններ, պետական կառավարական մարմիններ, պետական ապարատ

~ de l'état civil ամուսնությունների գրանցման գրասենյակ

administrer *vt* կառավարել, ղեկավարել, տնօրինել

administrés *m pl* ենթակամներ

admis, -e *adj* ընդունված

admissible *adj* ընդունելի, թույլատրելի

admission *f* 1. ընդունելություն, թույլտվություն, մուտքի իրավունք 2. ճանաչում, ընդունում

~ d'observateurs դիտորդների թույլտվություն

~ à O.N.U. անդամակցություն ՄԱԿ-ին

admonestation *f* նկատողություն, դիտողություն, նախազգուշացում

admonester *vt* նկատողություն տալ, խրատ կարդալ, դիտողություն անել, նախազգուշացնել

admonition *f* նկատողություն, նախազգուշացում

adopter *vt* 1. որդեգրել 2. ընդունել (առաջարկություն, որոշում, պլան, նախագիծ և այլն) ◇ adopté par 10 voix contre 8 avec 3 abstentions ընդունված է. կողմ՝ 10, դեմ՝ 8,

ձեռնպահ՝ 3 ձայն; faire ~ une résolution բանաձև ընդունել տալ, որոշում անցկացնել
~ une attitude դիրք գրավել
~ une opinion համակարծիք լինել
~ à l'unanimité ընդունել միաձայն

adoption *f* 1. որդեգրում 2. ընդունում (նախագծի, բանաձևի ևն) ◇ patrie d'~ երկրորդ հայրենիք
~ de la constitution սահմանադրության ընդունում

ad referendum (*լատ.*) *դվնգ.* «վերը կանգնած ատյանի հավանության դեպքում» (մնան վերապահում արվում է բանակցությունները վարող անձի կողմից որևէ համաձայնության, ակտի, առաջարկի կամ փաստաթղթի նախագծի ստորագրման ժամանակ, ցույց տալու համար, որ իր ստորագրությունը կրում է պայմանական բնույթ և ենթակա է կառավարության հավանությանը)

addresser *vt* 1. հասցեագրել, ուղղել, հղել 2. ուղարկել, առաքել ◇ s'~ (à qn) դիմել մեկին

~ un message ուղերձով դիմել
~ la parole à qn խոսքն ուղղել մեկին
~ une prière խնդրանքով դիմել

adulte *m* չափահաս (աղջիկ, տղա)

adulte *adj* չափահաս, հասուն ◇ population ~ չափահաս բնակչությունը

adultération *f* կեղծում, նեղգափոխում, աղավաղում, աղճատում
~ de la vérité ճշմարտության խեղաթյուրում

advenir *vt* տեղի ունենալ, պատահել
◇ *considérer ce fait comme non advenu* այդ փաստը համարել անվավեր; *il advint que...* պատահեց, որ ...

adventice *adj* պատահական

adversaire *m, f* հակառակորդ, թշնամի, ախտյան, մրցակից ◇ *submerger l'~* հակառակորդին ջախջախել

adverse *adj* հակառակ, հակադիր, թշնամական ◇ *la partie ~* *իր/ը*. հակառակ կողմը, հակառակորդը; *fortune ~* անհաջողություն, դժբախտություն

adversité *f* անհաջողություն, դժբախտություն, աղետ, փորձանք ◇ *combattre l'~* դիմագրավել ճակատագրի անակնկալներին

affaire *f* 1. գործ 2. գործարք 3. *pl* տնտեսական գործունեություն, գործեր ◇ *banque d'~s* գործարար բանկ; *chargé d'~s* գործերի հավատարմատար: *chauffer une ~* գործը արագ վարել; *hommes d'~s* գործնական մարդիկ; *lettre d'~s* գործնական մամակ; *Ministère des ~s étrangères* Արտաքին գործերի նախարարություն; *se rendre pour ~s de service* մեկնել ծառայողական գործերով; *se tirer d'~s* փորձանքից ազատվել; *traiter une ~* գործարք կնքել
~ *d'Etat* պետական կարևորության գործ
~ *d'intérêt* փողային գործ
~ *pendante* (որևէ օրգանի) քննության տակ գտնվող գործ

affairé, -e *adj* 1. զբաղված 2. վազվզող

affairement *m* 1. զբաղվածություն 2. մտահոգվածություն; վազվզուք, իրարանցում

affameur *m* շահագործող, չարաշահորդ (որը արհեստականորեն մթերքի պակասորդ է ստեղծում)

affamé *m* սովահար, սոված, անոթի, սովատանջ, սովալյուկ

affectable *adj* օգտագործելի

affectation *f* 1. նախանշում, նախասահմանում, օգտագործում 2. նշանակում (պաշտոնի); գործողում 3. հատկացում, տրամադրում ◇ *recevoir une ~* նշանակում ստանալ; *rejoindre la nouvelle ~* իր նշանակման տեղը մեկնել, իր պաշտոնավայրը մեկնել
~ *des sommes* միջոցների օգտագործում

affecter *vt* 1. գործուղել; նշանակել 2. հատկացնել, տրամադրել 3. գործել, ազդել, ներգործել ◇ *être affecté* հաշվառման մեջ լինել; *se faire ~ à* հաշվառման ենթարկվել; նշանակում ստանալ
~ *un capital* միջոցներ հատկացնել
~ *des crédits* կրեդիտներ տրամադրել
~ *la production* ազդել արտադրության վրա

affermir *vt* 1. ամրացնել, ամրապնդել, ուժեղացնել 2. հենարան ծառայել ◇ *s'~* ամրապնդվել, հաստատվել, ամրանալ, ուժեղանալ, հզորանալ
~ *le pouvoir* իշխանությունը ամրապնդել

affermissement *m* ամրացում, ամրապնդում, ուժեղացում
~ *de la confiance entre les Etats*

պետությունների միջև վստահության ամրապնդում

affichage *m* 1. փակցնում (հայտարարություն, հրաման և այլն) 2. հրատարակում (աֆիշի տեսքով) 3. *փխբ.* ցուցադրում

affiche *f* 1. հայտարարություն, ազդ, ազդագիր 2. *փխբ.* նշան, ապացույց
~ électorale ընտրությունների մասին հայտարարություն, ազդ
~ lumineuse լուսային գովազդ
~ de publicité գովազդ

afficher *vt* փակցնել (հայտարարություն, հրաման) 2. *փխբ.* ցուցադրել, ի ցույց դնել

affidé, -e *adj* վստահելի, վստահության արժանի

affidé *m* 1. գաղտնի գործակալ; լրտես 2. հանցակից, մեղսակից

affilé, -e *adj* սուր, սրված

affilée : d' ~ *loc. adv.* անդադար, անընդմեջ, շարունակ

affiliation *f* անդամակցում, ընդունվելը, հարելը, մտնելը (կազմակերպություն)

affilié *m* անդամ, մասնակից

affilier *vt* 1. ընդունել (անդամ) 2. միացնել $\diamond$ s'~ միավորվել, հարել, անդամագրվել

affinité *f* մամուլություն, հարազատություն, մոտիկություն; համանմանություն, նմանօրինակություն, համեմատություն
~ politiques քաղաքական համակրանք

affirmation *f* հաստատում, հավաստիացում
~ mal fondée չհիմնավորված պնդում

affirmative *f* դրական, հաստատում պատասխան $\diamond$ répondre par l'~ դրականորեն պատասխանել

affirmativement *adv* դրականորեն

affirmer *vt* հաստատել, վավերացնել $\diamond$ s'~ հաստատվել, կայունանալ, բոլորի կողմից ընդունվել; s'~ pour la coexistence հանդես գալ ի նպաստ խաղաղ գոյակցության; s'~ pour հանդես գալ՝ հանուն...; s'~ contre հանդես գալ... դեմ

affliger *vt* 1. հարվածել, կոտորել, սպանել, ոչնչացնել 2. ընկճել, վշտաբել անել, հուսահատեցնել, վշտացնել, դառնացնել $\diamond$ la famine a affligé cette contrée սովը ամայացրեց այդ երկրամասը; s'~ վշտանալ, տխրել; սգալ, ողբալ

affluence *f* միահոսում, հորդում, հոսք; խոնկվելը, ամբոխվելը, կուտակում; *հնգծ.* առատություն $\diamond$ heures d'~ երթևեկության լարված ժամեր
~ du peuple ժողովրդի խոնկվելը

affluer *vi* 1. թափվել, հոսել 2. հորդել (արյան մասին) 3. խմբվել, հավաքվել

afflux *m* 1. մակընթացություն 2. առատություն, հոսք
~ de messages մամակների առատություն, հոսք
~ de touristes զբոսաշրջիկների հոսք

affranchir *vt* ազատել, ազատագրել $\diamond$ s'~ (de qch) ազատվել ինչ-որ բանից, հաղթահարել ինչ-որ բան

affranchissement *m* ազատագրում, հաղթահարում

affronter *vt* համարձակորեն հան-

դես գալ ինչ-որ մեկի, ինչ-որ բանի դեմ; դիմափորել առանց վախի՝ երես առ երես, չվախենալ
 ~ le danger վտանգն արհամարհել, գնալ վտանգին ընդառաջ
affût *m* հրետասայլ ◊ être à l'~ գգույշ լինել, դարանակալել
afghan, -e *adj* աֆղանական
africain, -e *adj* աֆրիկական
âge *m* 1. տարիք, տարիներ, հասակ
 2. դար, դարաշրջան ◊ catégories d'~ տարիքային խմբեր; doyen d'~ ավագագույն անձ, տոհմավագ; hors d'~ հնացած, դարն ապրած; limite d'~ առավելագույն տարիք; le moyen ~ միջնադար
 ~ atomique ատոմային դար
agence *f* 1. գործակալություն, ներկայացուցչություն, հաստատություն, գրասենյակ; բանկի բաժանմունք, մասնաճյուղ
 ~ s spécialisées de l'ONU ՄԱԿ-ի մասնագիտացված՝ հատուկ հաստատություններ
agenda *m* նոթատետր, հուշատետր
agent *m* 1. լիազորված անձ, ծառայող, գործակալ, ներկայացուցիչ, միջնորդ, հանձնակատար 2. գործոն, գործող ուժ
 ~ de change բորսային միջնորդ
 ~ diplomatique դիվանագիտական կորպուսի աշխատակից, դիվանագիտական ներկայացուցիչ, միջնորդ
 ~ de diversion վնասագործ (դիվերսանտ)
 ~ de liaison կապավոր
 ~ moteur շարժիչ ուժ
 ~ de police ոստիկան

~ de provocateur պրովոկատոր, հրահրիչ
 ~ de Sûreté խուզարկու ոստիկանության գործակալ (Ֆրանսիայում)
aggiornamento *m* արդիականացում, ռեֆորմ, նորացում (կուսակցության, կազմակերպության, իշխանական կառուցվածքի և այլն)
agglomération *f* քաղաքային մեծ ագլոմերացիա (շրջան), քաղաքը իր արվարձանների հետ միասին, բնակավայր, բնակակետ
 ~ ethnique էթնիկ խումբ
 ~ industrielle արդյունաբերական կենտրոն
 ~ de type urbain քաղաքատիպ ավան
aggravant, -e *adj* ծանրացնող, սաստկացնող ◊ circonstances ~ es հանցանքը ծանրացնող հանգամանքներ
aggravation *f* 1. վատթարացում (վիճակի), սրում, սաստկացում (հիվանդության, հակասությունների)
 2. *իրվք*. հանցանքի ծանրացում
 ~ des conditions de vie կենսապայմանների վատացում
 ~ des contradictions հակասությունների սրում
 ~ de la crise économique տնտեսական ճգնաժամի սրում
 ~ du déficit budgétaire բյուջետային դեֆիցիտի սրում
 ~ de la situation իրավիճակի վատթարացում
aggraver *vt* վատացնել, վատթարացնել; ծանրացնել, սրել, բարդացնել, խորացնել, ուժեղացնել, մեծացնել

~ les antagonismes հակասությունները սրել $\diamond$ *s'~* 1. սրվել, վատթարանալ 2. աճել, ավելանալ, սաստկանալ

agir *vi* գործել, հանդես գալ, վարվել $\diamond$ *s'~ v impers.*: il s'agit de... խոսքը վերաբերում է..., բանն այն է, որ...

~ après de զո բարեխոսել, միջնորդել մեկի մոտ

~ de concert գործել համաձայնաբար, համերաշխորեն

~ conformément à la loi գործել համաձայն օրենքի

~ en faveur de la détente գործել հոգուտ լարվածության թուլացման

agissements *m pl* գործողություններ; դատապարտելի գործողություններ; մեքենայություններ; դավադրություններ

agitateur *m* խռովարար, հանգստություն վրդովող, սադրիչ, քարոզիչ

agitation *f* 1. հուզում, անհանգստություն; շարժում, իրարանցում; խռովություն, ապստամբություն 2. քարոզչություն $\diamond$ campagne *d'~* քարոզչական արշավ, քարոզարշավ

agraire *adj* ագրարային, հողային, հողագործական $\diamond$ la réforme ~ հողային ռեֆորմ; lois ~s ագրարային օրենսդրություն

agrément *m* *ղվնգ.* ագրեման (կառավարության համաձայնությունը որոշակի անձի՝ դիվանագիտական ներկայացուցչի կարգավիճակով նշանակելու մասին)

agresser *vt* հարձակվել, նախահարձակ լինել

agresseur *m* 1. բռնազավթիչ, նվաճող, զավթիչ 2. հարձակվող, նախահարձակ

agressif, -ve *adj* 1. հարձակողական, զավթողական 2. մարտական, ռազմական

agression *f* 1. *ղվնգ.* ագրեսիա, հարձակում, բռնազավթում, որևէ պետության հարձակումը մեկ այլ պետության վրա 2. վնաս, աղտոտում (միջավայրի) $\diamond$ freiner l'~ սանձահարել ագրեսիան

aide *I f* օգնություն, օժանդակություն $\diamond$ ~ et assistance օգնություն և աջակցություն; accorder son ~ (dans), venir en ~, prêter, porter l'~ ~ օգնել, օգնություն ցույց տալ; avec l'~ de..., à l'~ de... օգնությամբ

~ désintéressée անշահախնդիր օգնություն

~ d'Etat պետական դոտացիա

~ materielle նյութական օգնություն

~ militaire ռազմական օգնություն

~ multiple բազմակողմանի օգնություն

~ mutuelle փոխադարձ օգնություն, փոխօգնություն

~ technique տեխնիկական օգնություն

aide *II m f* օգնական; ընթերակա

aide-mémoire *m* հուշատետր; հուշագրություն; *ղվնգ.* մեմորանդում

aider *vi* օգնել, օժանդակել, աջակցել, նպաստել $\diamond$ *s'~* 1. ինքն իրեն օգնել 2. իրար օգնել

aigrir *vt* զայրացնել, զղայնացնել,

բարկացնել, կատաղեցնել
~ les passions կրքեր բորբոքել
~ les soupçons կասկածներ հրա-
հրել

Air *m* ռազմաօդային ուժեր; ◇
l'attaché de l'~ ավիացիայի
ատաշե (կցորդ); le Ministre de
l'~ ավիացիայի նախարար

air *m* 1. օդ, մթնոլորտ 2. քամի, հով ◇
bâtit en l'~ կառուցել օդային
ամրոցներ; changer d'~ իրադրու-
թյունը փոխել; en plein ~, au
grand ~ մաքուր օդում; դրսում;
faire sauter en l'air պայթեցնել; il
fait de l'~ փչում է; manquer d'~
շփոթվել, շվարել, իրեն կորցնել,
գլուխը կորցնել; mettre tout en l'~
ամեն ինչ տակնուվրա անել;
parler en l'air անմտածված խոս-
ել; խոսքերը քամուն տալ;
prendre l'~ դուրս գալ մաքուր օդ,
մաքուր օդ շնչել, զբոսնել; թռչել,
օդ բարձրանալ (ինքնաթիռի մա-
սին); vivre de l'~ du temps քայլել
ժամանակին համընթաց
~ du pays հարազատ օդ; հարա-
զատ վայրեր

ajournement *m* 1. հետաձգում,
տարկետում 2. ձգձգում ◇ deman-
der l'~ de la session խնդրել
նստաշրջանի հետաձգում

ajourner *vt* 1. հետաձգել, տեղափո-
խել հաջորդ օրվան 2. ձգձգել,
ուշացնել

a.k.a. (*usql.* also known as) հայտնի
է նաև որպես այսինչը

alarmant, -e *adj* տագնապալի;
սպառնացող

alarme *f* տագնապ, ահազանգ, ան-
հանգստություն; տագնապի ազ-

դանշան; վթարային ազդանշան
◇ fausse ~ կեղծ տագնապ; tenir
en ~ անհանգստացնել, տագ-
նապ առաջացնել; donner l'~,
sonner l'~ տագնապի ազդանշան
տալ, ահազանգել

alarmer *vt* անհանգստացնել, վա-
խեցնել; տագնապ բարձրացնել;
ահազանգել ◇ s'~ անհանգստա-
նալ, տագնապել

albanais, -e *adj* ալբանական

aléa *m* 1. անակնկալ դեպք, պատա-
հականություն 2. ռիսկ, խիզա-
խում

aléatoire *adj* պատահական, կաս-
կածելի, անհաստատ; վտանգա-
վոր; վիճելի

alerte *f* 1. տագնապ, ահազանգ;
տագնապի ազդանշան 2. մար-
տական պատրաստություն ◇ état
d'~ արտակարգ դրություն; fin
d'~ տագնապի ավարտի ազդա-
նշան; mettre en état d'~ մարտա-
կան պատրաստության բերել
~ aérienne օդային տագնապ
~ aux gaz քիմիական տագնապ

alerter *vt* 1. ոտքի հանել տագնապի
ազդանշանով 2. անհանգստաց-
նել, հանգիստը վրդովել, հան-
գիստը խռովել, հուզել 3. ուշադ-
րությունը գրավել

~ l'opinion publique հասարակա-
կան կարծիքը խռովել
~ la presse մամուլին ոտքի հանել,
մամուլի հանգիստը խռովել
~ la vigilance զգոնությունը ուժե-
ղացնել

algérien, -ne *adj* (d'Algérie) ալժիր-
յան (երկրին վերաբերող)

algérois, -e *adj* (d'Alger) ալժիրյան

(քաղաքին վերաբերող)
alias (*լատ.*) այլ կերպ ասած
alignement *m* 1. հավասարեցում, համահարթում 2. շարք 3. *ռազմ.* հավասարություն, շարքով կանգնելը
 ~ des salaires աշխատավարձերի տարբերությունների վերացում
aligner *vt* 1. հավասարեցնել, համահարթել 2. շարք կանգնեցնել ◊ *s'* ~ 1. հավասարվել 2. շարք կանգնել, հավասարություն բռնել ~ les affaires գործերը կարգի բերել
 ~ sur...հարմարեցնել; հավասարեցնել; համաձայնեցնել; համապատասխանեցնել
alimentation *f* 1. սնունդ, սննդամթերք, պարենամթերք; մատակարարում 2. սննդի արտադրություն
 ~ collective հասարակական սնունդ
 ~ en eau ջրամատակարարում
 ~ en munitions մատակարարում ռազմամթերքով
 ~ en vivres մատակարարում սննդամթերքով
alimenter *vt* կերակրել, սնել; մատակարարել
 ~ les bruits, les rumeurs նպաստել ասեկոսների տարածմանը, բամբասանքների տեղիք տալ
 ~ les commentaires de la presse բանավեճ հարուցել մամուլում
 ~ la haine ատելություն բորբոքել
alinéa *m* կարմիր գիծ, պարբերություն ◊ notifications mentionnées à l' ~ précédent տեղեկություններ, որոնք հիշատակված են նա-

խորդ պարբերությունում
allégation *f* 1. հղում, փաստարկ 2. պնդում ◊ fausse ~ կեղծ պնդում
alléguer *vt* վկայակոչել, պատճառ բերել
 ~ des raisons փաստարկներ բերել
allemand, -e *adj* գերմանական
aller *vi* 1. գնալ, քայլել, տեղից շարժվել 2. ուղևորվել, մեկնել 3. տանել դեպի... 4. անցուղարձանել 5. գործել, աշխատել 6. զարգանալ, մեծանալ, աճել 7. ընթանալ, ընթացքի մեջ լինել ◊ *n'y pas ~ de main morte* գործել արագ՝ շտապ, գործերը սարքել; *ne pas y ~ par quatre chemins* խնտել, գործել ուղղակիորեն; *laisser ~* թողնել, որ իր հունով գնա; *il va de soi...*, *il va tout seul*, *cela va sans dire* ինքնին հասկանալի է
 ~ en augmentant մեծանալ, աճել
 ~ de l'avant առջևից գնալ
 ~ de bon coeur գործել պարզ՝ բաց՝ անկեղծ
 ~ de bon pied dans une affaire ջերմորեն գործի լծվել
 ~ en croissant մեծանալ, աճել, ավելանալ
 ~ à la dérive ընթացքից շեղվել
 ~ droit au fait անմիջապես գործի անցնել
 ~ à l'encontre հակառակ գնալ
 ~ au fond de... բախանցել գործի էության մեջ
 ~ aux informations տեղեկություններ հավաքել
 ~ de mal en pis գնալով վատանալ
 ~ aux opinions ձայներ հավաքել

~ de pair գնալ զուգահեռաբար
~ en périlclitant անկման գնալ,
դեպի անկում գնալ

~ au plus pressé զբաղվել նրանով,
ինչն անհետաձգելի է

~ au plus urgent կարգավորել
ամենաանհետաձգելի գործերը

~ au ralenti ընթացքը դանդաղեց-
նել

~ à la rencontre, ~ au devant գնալ
ընդառաջ

~ aux renseignements տեղեկու-
թյուններ հավաքել

~ son train գնալ իր հունով

~ vite en besogne աշխատել արագ

~ aux voix անցնել քվեարկության

alliance *f* միություն, միավորում; դա-
շինք; *դվնգ*. պետությունների միա-
վորում պայմանագրային հի-
մունքներով $\diamond$ un traité d'~ դաշ-
նակցային պայմանագիր; conc-
lure une ~, contracter une ~ դա-
շինք կնքել; rompre une ~ դաշին-
քը չեղյալ հայտարարել
~ économique տնտեսական դա-
շինք

~ militaire ռազմական դաշինք

~ temporaire ժամանակավոր դա-
շինք

allié *m* դաշնակից, զինակից $\diamond$
soutenir ses ~s պաշտպանել, սա-
տարել իր դաշնակիցներին, իր
զինակիցներին

allié, -e *adj.* դաշնակից, դաշնակցա-
յին $\diamond$ les pays ~s դաշնակից
երկրներ; les Alliés դաշնակից-
ներ, դաշնակից երկրներ, հակա-
հիտլերյան կռաւիցիայի անդամ
երկրներ

allier *vt* *փխք*. կապել, միացնել $\diamond$ s'~

1. կապվել, միանալ, միաձուլվել

2. միավորվել, դաշնակցել; միու-
թյան մեջ մտնել

allocation *f* նպաստ, դրամական օգ-
նություն; հատկացում; կենսաթո-
շակ $\diamond$ accorder une ~ նպաստ
նշանակել; supprimer une ~
նպաստից զրկել

~ s budgétaires բյուջետային
հատկացումներ

~ s de chômage գործազրկության
նպաստ

~ exceptionnelle միանվագ նպաստ

~ familiale ընտանեկան նպաստ,
բազմազավակության նպաստ

~ de maladie հիվանդության
նպաստ

~ de maternité մայրության նպաստ

~ d'orphelin ծնողազուրկ երեխա-
ների նպաստ

~ temporaire ժամանակավոր
նպաստ

~ viagère ցմահ կենսաթոշակ

~ de vieillesse ծերության նպաստ

allocation *f* կարճ ելույթ

~ de bienvenue ողջույնի խոսք
հանդիպման ժամանակ

~ d'ouverture ներածական խոսք

allongement *m* երկարացում

~ de la journée de travail աշխա-
տանքային օրվա երկարացում

allonger *vt* երկարացնել, երկարա-
ձգել; երկարատև դարձնել $\diamond$ s'~
երկարել; երկարաձգվել

allusion *f* ակնարկ $\diamond$ faire ~ à...
ակնարկել

aloi *m* որակ; լավորակություն, դի-
մացկունություն $\diamond$ de bon ~ որակ-
յալ, լավորակ; de mauvais ~ անո-
րակ

alourdir *vt* 1. ծանրացնել, ծանրա-
բեռնել 2. դժվարացնել
~ l'atmosphère մթնոլորտը լարել

alphabétisation *f* գրագիտության
ուսուցում, անգրագիտության վե-
րացում

altera pars (*լատ.*) մյուս՝ հակառակ
կողմ

altération *f* 1. փոփոխություն; վատ-
թարացում; փչացում, վնաս 2.
աղավաղում, աղճատում, խեղա-
թյուրում (տեքստի) 3. հուզում,
անհանգստություն (ճայնի մա-
սին) 4. կեղծում, փաստաթղթի
փոփոխում
~ d'écriture փաստաթղթերի կեղ-
ծում, ուղղում փաստաթղթում
~ des monnaies մետաղադրամի
կեղծում
~s organiques օրգանական փո-
փոխություններ
~ de scrutin քվեարկության արդ-
յունքների կեղծում

altérer *vt* 1. փոխել, փոփոխել; վա-
տացնել, փչացնել 2. աղավաղել,
աղճատել; կեղծել

altérnance *f* հերթագայում, հերթա-
գայություն; ուղղության փոփո-
խություն

alternat *m* *ղվնգ.* ակտերնատ (կա-
նոն, համաձայն որի միջազգա-
յին պայմանագրի բնօրինակում,
որը նախատեսված է պայմանա-
վորվող տվյալ կողմի համար,
կողմի անվանումը, լիազորված
անձանց ստորագրությունները,
ինչպես նաև պայմանագրի բուն
տեքստը տվյալ պայմանավոր-
վող կողմի մայրենի լեզվով
ղրվում է առաջին տեղում)

alternative *f* այլընտրանք, երկընտ-
րանք

altesse *f* բարձրություն, պայծառա-
փայլություն (տիտղոս) ◇ Son
Altesse նորին պայծառափայլու-
թյուն

ambages *f pl* ակնարկներ, երկդիմի
խոսքեր ◇ parler sans ~ խոսել
առանց ակնարկների, խոսել ու-
ղիղ, բաց տեքստով

amalgamer *vt* *փխր.* կացնել, միաց-
նել, համախմբել, միավորել
~ plusieurs amendements բազմա-
թիվ ուղղումներ իրար միացնել ◇
s'~ *փխր.* միավորվել, համա-
խմբվել

ambassade *f* դեսպանություն, դես-
պանատուն ◇ attaché d' ~ ~ դես-
պանատան կցորդ; conseiller
d'~ դեսպանատան խորհրդա-
կան; secrétaire d'~ ~ դեսպանա-
տան քարտուղար

ambassadeur, -drice *m, f* դես-
պան(ուհի) ◇ accréditer un ~ հա-
վատարմագրել դեսպան; nom-
mer un ~ նշանակել դեսպան
~ de bonne volonté բարի կամքի
դեսպան
~ extraordinaire et plénipotentiaire
արտակարգ և լիազոր դեսպան
~ itinérant հատուկ հանձնարա-
րություններով դեսպան
~ non-résident դեսպան, որի
նստավայրն այլ երկրում է

ambiance *f* շրջակա միջավայր,
շրջապատ; մթնոլորտ, պայման-
ներ, իրադրություն l'entretien
s'est déroulé dans une ~ d'amitié
et de cordialité զրույցը ընթացավ
բարիդրացիական մթնոլորտում

ambigu, -*ë adj* երկդիմի, երկակի
ambigüité *f* երկակիություն $\diamond$ sans ~
 ոչ երկիմաստ, աներկմիտ, պարզ
ambition *f* փառամոլություն, փա-
 ռասիրություն, իշխանատենչու-
 թյուն, նկրտում, հավակնություն
 ~ territoriale տարածքային հա-
 վակնություններ
ambitionner *vt* ձգտել, հասնել;
 հավակնել, տենչալ
âme *f* 1. հոգի 2. բնակիչ, շունչ $\diamond$ par
 ~ d'habitant բնակչության ամեն
 մի շնչին
aménagement *m* 1. տեխնիկական
 կառուցվածք, սարք, սարքավո-
 րում, հարմարանք 2. կարգավո-
 րում, կազմակերպում; պլանա-
 վորում, հատակագծում, նախա-
 գծում
aménager *vt* 1. սարքավորել; կարգի
 բերել, կարգավորել 2. հարմա-
 րեցնել
amende *f* տուգանք, տույժ $\diamond$ frapper
 d'~ տույժի ենթարկել; infliger
 une ~ տուգանք նշանակել; mettre
 à l'~ տուգանել; recouvrir une ~
 տուգանք բռնագանձել
 ~ administrative վարչական տու-
 գանք
amendement *m* 1. ուղղում, բարելա-
 վում 2. փոփոխություն, շտկում $\diamond$
 apporter un ~ փոփոխություն կա-
 տարել; proposer un ~ փոփոխու-
 թյուն առաջարկել; accepter un ~
 փոփոխություն ընդունել; repous-
 ser un ~ մերժել որևէ փոփոխու-
 թյուն
 ~ à la constitution սահմանադրու-
 թյան փոփոխություն
 ~ rédactionnel խմբագրական

փոփոխություն
 ~ au traité միջազգային պայմա-
 նագրի փոփոխություն
amender *vt* ուղղել, ուղղումներ անել,
 փոփոխել, փոփոխություն կա-
 տարել, վերանայել (նորմատիվ
 ակտը կամ պայմանագիրը)
 ~ un projet նախագծի մեջ փո-
 փոխություններ մտցնել
amener *vi* 1. բերել, բերման ենթար-
 կել 2. հասցնել, տանել 3. առաջ
 բերել, հարուցել, պատճառել,
 առաջացնել
 ~ la conversation sur... խոսակցու-
 թյան մեջ շոշափել, խոսակցու-
 թյունն ուղղել դեպի...
américain *adj* ամերիկյան
américanisme *m* բուռն հակում այն
 ամենի հանդեպ, ինչ ամերիկյան
 է
ameutement *m* 1. գրգռվածություն,
 հուզում, հրահրում, զայրույթ,
 ընդվզում, խռովություն 2. կու-
 տակում, կիսում, խռում (ամբո-
 խի, ժողովրդի)
ameuter *vt* գրգռել; խռովություն
 հրահրել, վրդովվել, տագնապ,
 իրարանցում առաջացնել, ապս-
 տամբել; ժողովել, հավաքել (ամ-
 բոխ, ժողովուրդ)
amicale *f* ընկերություն, միավորում;
 հայրենակցական միություն; ըն-
 կերակցություն; համագործակ-
 ցություն
amiral *m* ծովակալ
amiralissime *m* ռազմածովային
 ուժերի գլխավոր հրամանատար
amirauté *f* 1. ծովակալություն 2.
 ծովակալի աստիճան
amitié *f* ընկերություն, բարեկամու-

թյուն $\diamond$ avoir de l'~ pour qn սիրել մեկին; սերտորեն կապված լինել մեկի հետ; se lier d'~ avec qn, lier ~ avec բարեկամանալ՝ բարեկամություն հաստատել մեկի հետ
~, étroite սերտ բարեկամություն
~ indéfectible անխախտ բարեկամություն

~ solide et durable ամուր և տևական բարեկամություն

amnistie *f* 1. ներում 2. ամնիստիա, համաներում $\diamond$ accorder une ~ ներում շնորհել

~ générale համընդհանուր համաներում

~ judiciaire դատական համաներում

~ partielle մասնակի համաներում

amorcer *vt* 1. *փխբ.* հրապուրել, գրավել 2. ձեռնամուխ լինել, սկսել, սկիզբ դնել $\diamond$ s'~ նշմարվել, գծագրվել, սկսվել
~ un dialogue երկխոսություն սկսել

~ les pourparlers սկսել բանակցությունները

~ la question ձեռնամուխ լինել հարցի լուծմանը

amortir *vt* 1. խլացնել, հարվածը թուլացնել, բթացնել 2. մարել, ամորտիզացիա կատարել, մաշվածքամարել, դուրս գրել
~ une dette պարտք մարել
~ un emprunt փոխառություն մարել

ample *adj* 1. ընդարձակ, լայն, լայնարձակ, լայնատարած 2. առատ

ampleur *f* 1. լայնություն, ընդարձակություն 2. թափ, ուժ, ծավալ,

ընդգրկում $\diamond$ d'une grande ~ մեծ ծավալի, մեծածավալ; se poursuivre avec ~ լայնորեն ծավալել; prendre de l'~ ~ թափ առնել, զարգանալ

amplification *f* 1. մեծացում, ավելացում, ուժեղացում, ընդլայնում 2. *փխբ.* չափազանցում

amplifier *vt* 1. մեծացնել, ընդարձակել; ուժեղացնել, ընդգծել (նշանակությունը) 2. *փխբ.* ուռճացնել, չափազանցնել

~ une lutte պայքարն ուժեղացնել
~ un scandale խայտառակությունն ուռճացնել

amplitude *f* 1. *հնգծ.* մեծություն; երկարություն, տարածականություն; չափ 2. ամպլիտուդա, տատանման մեծություն

~ d'un bond *ռազմ.* նետման երկարությունը, մեկ-մեկ կամ փոքրիկ խմբերով մի տեղից մյուսը վազելու երկարությունը

~ du jet արկի թռիչքի երկարությունը

~ de la journée du travail աշխատանքային օրվա տևողությունը

analphabétisme *m* անգրագիտություն

analphabète *adj* անգրագետ

analyse *f* վերլուծություն, ուսումնասիրություն, հետազոտություն; քննություն, քննում, գիտական գնահատություն $\diamond$ en dernière ~ վերջիվերջո, վերջին հաշվով; porter à l'~ հետազոտել, քննության ենթարկել

~ sommaire թվարկում, ցանկ, ցուցակ

analyser *vt* 1. վերլուծել, ուսումնա-

սիրել, հետազոտել 2. քննարկել
analytique *adj* վերլուծական
anar *m* անիշխանական (anarchiste
 բառի կրճատ ձևը)
anarchie *f* 1. անարխիա, իշխանու-
 թյան բացակայություն, անիշ-
 խանություն 2. անկարգություն,
 քաոս, անարխիա
 ~ de la production արտադրու-
 թյան անարխիա
anarchiste *m* անարխիստ, անիշխա-
 նական
ancestral, -e *adj* 1. պապական, նախ-
 նիների, նախապապերի 2. հին,
 հնադարյան 3. ատավիստական
ancêtres *m pl* նախնիներ, նախա-
 պապեր
ancien, -ne *adj* 1. հին, հնադարյան,
 հինավուրց, վաղեմի 2. նախկին
 ◇ l'Ancien Régime հին վարչա-
 կարգ, թագավորական վարչա-
 կարգ Ֆրանսիայում
anciens *m pl* *խսկց.* նախնիներ;
 ծերունիներ
ancienneté *f* 1. հնություն, անցյալ
 ժամանակներ 2. ստաժ, երկա-
 րամյա ծառայություն ◇ de toute
 ~ անհիշելի ժամանակներից
 prime d'~ հավելում երկարամյա
 ծառայության համար
ancêtre *f* խարխիս
 ~ de salut փրկության խարխիս,
 վերջին հույս
ancré, -e *adj* խարխիսված, ամրա-
 պնդված ◇ une idée ~e ամուր
 նստած միտք
 ~ dans ses préjugés նախապաշա-
 րումների մեջ թաղված, նախա-
 պաշարումներով կապված
anéantir *vt* 1. ոչնչացնել, վերացնել,

քնաջնջել 2. սպանել (բարոյա-
 պես), ճնշել
anéantissement *m* 1. ոչնչացում 2.
 հոգեկան ճնշվածություն
angarie *f* *ղվնգ.* անգարիա (ռազմա-
 կան գործողություններ իրակա-
 նացնող պետության կողմից այլ
 երկրներին (սովորաբար չեզոք)
 պատկանող տրանսպորտային
 միջոցների զավթում՝ ռազմական
 գործողություններում օգտագոր-
 ծելու նպատակով)
angle *m* անկյուն ◇ aplanir les ~s սուր
 անկյունները հարթել; sous cet ~
 այդ անկյան տակ
anglo-américain, -e *adj* անգլոամե-
 րիկյան
anglo-saxon, -ne *adj* անգլոսաքսո-
 նական
animation *f* ոգևորություն, ոգե-
 շնչում; խանդավառություն, կայ-
 տառություն, աշխուժություն,
 կենդանություն
animé, -e *adj* աշխույժ, կենդանի;
 ոգևորված, խանդավառված,
 ոգեշնչված ◇ débats ~s աշխույժ,
 կենդանի քննարկումներ; dis-
 cours ~ ոգեշնչելու, խանդա-
 վառ ելույթ
annal, -e *adj* տարեկան, տարվա,
 միամյա, մի տարվա
annales *f pl* տարեգրություն, ժամա-
 նակագրություն; տարեգիրք
annaliste *m* տարեգիր
année *f* տարի, թվական
 ~ qui court, ~ en cours, ~ courante
 ընթացիկ տարի
 ~ d'exercice բյուջետային տարի,
 ֆինանսական տարի
 ~ passée, ~ dernière անցյալ տարի

~ *prochaine* եկող տարի
annexe *f* հավելված, առդիր, լրացում, կցում (պայմանագրին, ակտին և այլն)
 ~ *de douane* մաքսային կետ
 ~ *d'un traité* միջազգային պայմանագրի հավելված
annexer *vt* 1. միակցել, բռնակցել, բռնագավթել 2. կցել, ավելացնել (փաստաթղթին)
annexion *f* *ղվնգ.* միակցում, բռնակցում, բռնագավթում, անեքսիա (այլ պետությանը պատկանող տարածքի բռնի միացում, զավթում)
annihilable *adj* արգելման ենթակա, վերացման ենթակա, չեղյալ հայտարարելի
annihilation *f* 1. ոչնչացում, բնաջնջում 2. վերացում, չեղյալ հայտարարելը
annihiler *vt* 1. ոչնչացնել 2. չեղյալ հայտարարել, վերացնել
anniversaire *m* տարեդարձ
annoncer *vt* հայտարարել, հաղորդել, հայտնել, տեղեկացնել, ծանուցել, զեկուցել; ազդարարել, ավետել
annuaire *m* տեղեկատու, տեղեկագիրք; տարեգիրք, տարեկան ամփոփագիր, միամյա հանդես
 ~ *diplomatique* դիվանագիտական տեղեկագիրք
 ~ *statistique* վիճակագրական տեղեկագիրք
annuel, *-le* *adj* տարեկան, ամենամյա
annulation *f* 1. ոչնչացում, վերացում 2. *ղվնգ.* պայմանագրի անուլացիա՝ չեղյալ հայտարարում՝

անվավեր համարում
annuler *vt* 1. ոչնչացնել, վերացնել 2. չեղյալ հայտարարել, անվավեր համարել, արգելել, չկայացնել
 ~ *un scrutin* քվեարկությունը չեղյալ հայտարարել
anonymat *m* 1. անանուն բնույթի, առանց հեղինակի անվան, ծպտյալություն 2. դիմագրկություն *◇* *garder l'~* պահպանել անանուն բնույթը
anonyme *adj* անանուն, անհայտ; անստորագիր *◇* *société ~* բաժնետիրական ընկերություն; *foule ~* անդեմ ամբոխ; անհայտ մարդկանց հավաքույթ
antagonisme *m* հակամարտություն, անտագոնիզմ, թշնամանք, անհաշտ հակասություն
 ~ *es de classe* դասակարգային հակասություններ
antagoniste *m* հակառակորդ, թշնամի, ախտյան
antécédent, *-e* *adj* նախորդող, նախընթաց, անցած; նախկին *◇* *faits ~s* նախորդող իրադարձություններ
antécédents *m pl* նախկին գործունեությունը, անցած կյանքը; անցյալը
antérieur *adj* նախորդ, նախորդող *◇* *la valeur des arrangements ~s* նախորդող համաձայնությունների ազդեցությունը
antériorité *f* նախորդում; առաջնություն
antiaérien *adj* հակաօդային *◇* *canon ~* պաշտպանական զենք; *abri ~* ռմբապատարան
anticipation *f* կռահում, կանխագու-

շակում; վաղաժամություն, վաղահասություն; նախազգուշացում, կանխում; վաղաժամկետ հարձակում *◇* par ~ ժամանակից շուտ, վաղաժամկետ
 ~ de service վաղաժամկետ զինվորական ծառայության ընդունվելը
anticipé, -e *adj* վաղաժամկետ, ժամկետից շուտ, վաղաժամ *◇* élections ~es վաղաժամկետ ընտրություններ
anticonstitutionnel, -le *adj* հակասահմանադրական
antidémocratique *adj* հակադեմոկրատական
antifascisme *m* հակաֆաշիզմ
antigouvernemental, -e *adj* հակալառավարական
antigrève *adj* հակագործադուլային *◇* loi ~ գործադուլները արգելող օրենք
antihumain, -e *adj* հակամարդկային; ոչ մարդասիրական
antilégal, -e *adj* հակաօրինական
antiparlementaire *adj* հակախորհրդարանային
antipopulaire *adj* հակաժողովրդական
antiprohibitionniste *adj* ընդդեմ արգելիչ համակարգի
antiprohibitionniste *m* արգելիչ համակարգի հակառակորդ
antique *adj* հին, անտիկ, հնադարյան, հինավուրց; հնաճ
antiquité *f* անտիկ դարաշրջան, հնադար *◇* la haute ~ խոր հնադար; de toute ~ շատ հնուց, վաղուց *ի վեր, ի սկզբանե*
antireligieux, -se *adj* հակակրոնական

antirépublicain, -e *adj* հակահանրապետական
antisémite *m* հրեատյաց, հակասեմիտ
antisémitisme *m* հակասեմիտիզմ, հրեատյացություն
antisyndical, -e *adj* ընդդեմ արհմիությունների *◇* répression ~ ճնշումներ ընդդեմ արհմիությունների
antithèse *f* հակաթեզ, հակադրություն
aparté *m* առանձնագրույց, մեկուսի գրույց
apartheid *m* ռասայական խտրականության քաղաքականություն
apatride *m* անհայրենիք անձ, քաղաքացիություն չունեցող անձ
aperçu *m* 1. համառոտ շարադրանք; ընդհանուր ակնարկ; ամփոփում 2. դատողություն, կարծիք; դիտողություն
aplanir *vt* հավասարեցնել, հարթել, հարթեցնել; հղկել
 ~ les difficultés դժվարությունները, խոչընդոտները վերացնել, ճանապարհ բացել
aplatir *vt* 1. տափակացնել; հավասարեցնել, ուղղել 2. *փխք*. ճզմել, պարտության մատնել, ոչնչացնել *◇* s'~ 1. տափակել 2. ճկվել, կռնալ, թեքվել, սեղմվել գետնին
aplomb *m* 1. ուղղաձիգ դիրք 2. հավասարակշռություն 3. ինքնավստահություն, սնապարծություն *◇* mettre d'~ հավասարակշռության բերել; մանրակրկիտ մշակել; առույգացնել; remettre d'~ հավասարակշռությունը վերականգնել; վերականգնել ուժե-

որ; հետքերել նախկին հեղինակությունը

apocalyptic *adj* 1. *կրոն.* հայտնության, Հովհաննոսի հայտնության 2. մութ, անորոշ; այլաբանական 3. *փիլ.* աղետալի

apogé *m* *փիլ.* գագաթնակետ, բարձրակետ ◊ être à l'~ de sa gloire փառքի գագաթնակետին լինել

apolitique *adj* ապաքաղաքական

apolitisme *m* քաղաքացիություն չունեցող անձի իրավական կարգավիճակ

apologétique *adj* ջատագովական, գովաբանական, արդարացուցիչ; պաշտպանական

apologie *f* ջատագովություն, գովաբանություն; պաշտպանական ճառ

apostasie *f* ուրացողություն, ուխտադրժություն

apostat *m* ուրացող, ուխտադրուծ

a posteriori *loc.adv.* փորձի վրա հիմնված, եզրակացությունների միջոցով, հետևությունների ճանապարհով

apostille *f* *դվնգ.* ապոստել (փաստաթղթերի վավերացման պարզեցված ձև, որը կիրառվում է այն երկրներում, որոնք միացել են Հաագայի կոնվենցիային)

apostolique *adj* 1. առաքելական 2. պապական ◊ nonce ~ պապի նվիրակ, դեսպան

apothéose *f* 1. թատերական եզրափակիչ և փառաբանող զանգվածային տեսարան; *սյուժ.* աստվածացում, փառաբանում; 2. հանդիսավոր մեծարում (անձի,

երևույթի, իրադարձության)

apparat *m* ճոխություն, շքեղություն ◊ discours d'~ հանդիսավոր ելույթ, հանդիսավոր ճառ

appareil *m* 1. սարք, հարմարանք, գործիք, պարագա 2. ապարատ, աշխատակազմ; մարմին (պետական)

~ administratif վարչական մարմին

~ bancaire բանկային մարմին

~ d'Etat պետական մարմին

~ exécutif վարչական մարմին, գործադիր մարմիններ

~ gouvernemental կառավարական ապարատ

~ présidentiel նախագահական աշխատակազմ

apparence *f* 1. արտաքին, տեսք; առերևույթ բան 2. հավանականություն ◊ en ~ արտաքինից, արտաքուստ; sauver les ~s, garder les ~s, ménager les ~s պահպանել քաղաքավարության կանոնները; selon toute ~ ամենայն հավանականությամբ

apparent, -e *adj* 1. ակնհայտ, արհեստական, տեսանելի 2. առերևույթ, թվացյալ, կարծեցյալ, շինծու ◊ raison ~e շինծու պատճառ

apparentement *m* կուսակցությունների միավորումը ընտրությունների ժամանակ, բոլի կազմելը

apparenter *vt* *քղք.* միավորել թեկնածուների ցուցակները (ընտրությունների ժամանակ) ◊ s'~ միավորվել, բոլի կազմել

apparentés *m pl* *քղք.* գաղափարական համակիրներ; միություն կազ-

մած կուսակցություններ, խմբեր ◇ socialistes et ~ սոցիալիստներ և նրանց մոտ խմբավորումներ

appartenance *f* պատկանելություն ~ au parti պատկանելություն կուսակցությանը ~ politique քաղաքական պատկանելություն

appartenir *vi* 1. պատկանել 2. մեկի պատասխանատվության տակ լինել 3. վերաբերել

appauvrissement *m* աղքատացում, սնանկացում

appel *m* 1. կոչ, դիմում 2. զինակոչ 3. *իրվք*. զանգատարկում, բողոքարկում ◇ adresser, lancer un ~ à հանդես գալ կոչով, կոչով դիմել; faire ~ à դիմել, կոչ անել; faire ~ de զանգատարկել, բողոքարկել ~ aux armes իսկական զինվորական ծառայության կոչ; զորահավաք ~ par anticipation ժամկետից շուտ զինակոչ ~ de combat մարտակոչ ~ différé զինակոչը հետաձգելը ~ au peuple ժողովրդին կոչով դիմելը ~ s réitérés à բազմիցս կրկնվող կոչեր ~ sous les drapeaux զորակոչ

appeler *vt* 1. անվանել, կոչել 2. կոչ անել; կանչել 3. *vi* *իրվք*. բողոքարկել ~ sous les drapeaux զինվորական ծառայության կանչել ~ d'un jugement բողոքարկել դատական որոշումը վերաքննիչ կարգով ~ qn en justice դատի տալ մեկին

applaudissements *m pl* ծափահարություններ ◇ les ~ éclatent (retentissent) ծափահարությունները պայթում են (թնդում են); les ~ coupent, accueillent ces paroles այդ բառերը ընդհատվում են, ընդունվում են ծափահարություններով

~ vifs, enthousiastes, vigoureux (prolongés) բուռն, խանդավառ, ուժգին (երկարատև) ծափահարություններ

applicable *adj* կիրառելի, կիրարկելի, գործածելի

application *f* կիրառում, գործադրում (որոշումների և այլն) ◇ être en voie d'~ կենսագործվել, կյանքում կիրառվել; entrer en ~ ուժի մեջ մտնել; l'exacte ~ des dispositions որոշումների ճշգրիտ կատարում; faire ~ des articles de la loi կյանքի կոչել օրենքի հոդվածները; mettre en ~ գործողության մեջ դնել, իրականացնել; en ~ d'une loi օրենքի հիման վրա, օրենքի ուժով; par ~ համեմատ, կիրարկմամբ, նկատմամբ, վերաբերմամբ

~ de la loi օրենքի կիրառում

~ de l'ordre juridique օրենքների կիրառում

~ de la peine պատժի կիրառում

~ de la sanction սանկցիաների կիրառում, տույժի կիրառում

appliquer *vt* կյանքի կոչել, կիրարկել, կիրառել, իրականացնել ◇ s'~ 1. կիրառվել, կիրարկվել, իրականացվել, գործադրվել 2. տարածվել 3. ջանալ, ջանասիրաբար աշխատել; s'~ à l'ennemi

հետապնդել թշնամուն

~ d'autorité իրականացնել ինքնակամ կամ հետագայում տեղեկացնելու պայմանով

~ des décisions կյանքի կոչել որոշումներ

~ une loi օրենք կիրառել

~ une politique իրականացնել քաղաքականություն

~ les principes կիրառել սկզբունքներ

~ un sceau կնիք դնել

appoint *m* 1. լրացուցիչ գումար; լրացուցիչ անդամավճար, դրամական մուտք 2. աճ, ավելացում, մեծացում; լրացուցիչ միջոց 3. օգնություն $\diamond$ d'~ լրացուցիչ; avoir un ~ de 15 pour cent 15 տոկոսով ավել ստանալ; venir en ~ օգնություն ցույց տալ

appointements *m pl* ծառայողի աշխատավարձ, ռոճիկ

appointer *vt* 1. աշխատավարձ վճարել 2. նշանակել (պաշտոնի)

apport *m* ներդրում, ավանդ; մուծում, վճարում $\diamond$ faire un ~ à qch ներդրում կատարել;

~ en numéraire դրամական վճար

apporter *vt* 1. բերել 2. ներդնել, մտցնել 3. *փ/սք.* տալ, պատճառել, առաջացնել, ստեղծել

~ des amendements ուղղումներ, լրացումներ մտցնել

~ un appui, une aide օժանդակություն, օգնություն ցույց տալ

~ du chagrin ցավ պատճառել, վշտացնել

~ des difficultés դժվարություններ ստեղծել

~ des modifications փոփոխու-

թյուններ մտցնել

~ des obstacles արգելքներ հարուցել

~ des raisons փաստարկներ բերել

~ des soins հոգ տանել, հոգալ

apposer *vt* դնել, կապնել

~ un sceau կնիք դնել, կնքել

~ la signature ստորագրել

~ un visa վիզա դնել, նշագրել

appositif, -ve *adj* լրացուցիչ, կցովի

apposition *f* դնում, կցում; հավելված; կնիք դնելը, մակագրելը

appréciation *f* 1. գնահատական, գնահատում, արժևորում 2. դատողություն, եզրակացություն $\diamond$ selon les ~ s ըստ գնահատականների, ըստ կանխատեսումների ~, haute բարձր գնահատական ~ juste ճիշտ եզրակացություն

apprécier *vt* գնահատել; գինը որոշել, արժեքը որոշել, արժևորել ~ hautement բարձր գնահատել, բարձր գնահատական տալ

appréhender *vt* 1. վախենալ, սարսափել, երկյուղել 2. բռնել, կալանավորել, ձերբակալել 3. հասկանալ, ըմբռնել, ընկալել

appréhension *f* 1. վախ, սարսափ, երկյուղ 2. *հոգք.* ընկալում, ըմբռնում, հասկանալու ընդունակություն

approbation *f* խրախուսանք, քաջալերանք, հավանություն $\diamond$ donner son ~ հավանություն տալ, համաձայնվել

approche *f* 1. մոտեցում 2. *pl* մատույցներ $\diamond$ de difficile ~ դժվարամատչելի; aux ~s de մատույցներում

~ intégrée կոմպլեքսային մոտեցում

~ sociologique du problème սոցիոլոգիական (հասարակագիտական) մոտեցում խնդրի նկատմամբ

approfondir *vt* 1. խորացնել 2. խորանալ, ներթափանցել, ուսումնասիրել; խորամուխ լինել
~ une question հարցի մեջ խորանալ, հարցն ուսումնասիրել

approfondissement *m* 1. խորացում 2. ուսումնասիրում
~ d'un sujet թեմայի զարգացում

appropriation *f* յուրացում, տիրապետում

appropriier *vt* հարմարեցնել $\diamond$ s'~ 1. յուրացնել, սեփականացնել 2. իրեն վերագրել 3. հարմարվել, ընտելանալ

approuver *vt* հավանություն տալ, համաձայնություն տալ, պաշտպանել; հաստատել, վավերացնել
~ l'écriture ստորագրությունը վավերացնել
~ un projet նախագիծը ընդունել

approvisionnement *m* 1. մատակարարում; ապահովում; մթերում 2. պաշարներ; պարենային պաշարներ 3. զենքի լիցքավորում
~ de campagne գործող բանակի պարենային պաշարները
~ en munitions ռազմամթերք
~ de sûreté անձեռնմխելի պաշար

approvisionner *vt* 1. մատակարարել; ապահովել 2. լիցքավորել (զենքը) $\diamond$ s'~ 1. գնումներ կատարել 2. իր համար մթերել, պաշար ստեղծել

approximatif, -ve *adj* մոտավորապես

appui *m* հենարան, նեցուկ, օգնություն, օժանդակություն $\diamond$ prendre ~ sur հենվել; à l'~ de ի հաստատումն, հաստատելու համար; faits à l'~ հաստատելու համար բերված փաստեր; point d'~ հենման կետ

~ réciproque փոխադարձ օգնություն, փոխօգնություն

appuyer 1. *vt* հենել; 2. *փ/սք.* պաշտպանել, օժանդակել, աջակցել, սատարել 3. *vi փ/սք.* հիմնավորել; շեշտել, ընդգծել $\diamond$ s'~ (sur) *փ/սք.* ապավինել, վստահել, հույս դնել; հիմք ընդունել, հիմնվել
~ une candidature պաշտպանել թեկնածությունը
~ les initiatives պաշտպանել նախաձեռնությունները; միանալ նախաձեռնություններին
~ son opinion հիմնավորել իր կարծիքը

~ une proposition պաշտպանել առաջարկությունը

après-guerre *m* հետպատերազմյան շրջան, հետպատերազմյան տարիներ

à priori *loc. adv.* ապրիորի, փորձից անկախ

à – propos *m* 1. հարմար պահ; տեղին՝ հարմար՝ ժամանակին՝ պատշաճ լինելը 2. *ղվնգ.* ի միջի այլոց, ասվածին վերաբերող

apte *adj* ընդունակ, պիտանի
~ au combat մարտունակ
~ au travail աշխատունակ

aptitude *f* 1. ընդունակություն, ունակություն, կարողություն; հակում

2. պիտանիություն $\diamond$ brevet d'~ դիպլոմ (մասնագիտական) կուրս ավարտելու մասին; certificat d'~ վկայական մասնագիտական դասընթաց ավարտելու մասին ~ au service զինվորական ծառայության համար պիտանի լինելը, պիտանելիությունը ~ au travail աշխատունակություն

apurement *m* 1. ստուգում, ճշտում, մաքրում 2. վերացում, լիկվիդացիա ~ du compte *ֆին.* հաշվի ստուգում ~ du déficit *ֆին.* պակասորդի վերացում ~ d'un permis անցագրի, վկայականի ստուգում

arabe *adj* արաբական

arbitrage *m* արբիտրաժ, միջնորդ դատարան (պետությունների միջև ծագած վեճերի կարգավորումն իրենց կողմից ընտրած արբիտրի (դատավորի) կամ արբիտրների կողմից) $\diamond$ conseil d'~ արբիտրաժային խորհուրդ; la Cour Permanente d'~ Արբիտրաժի Մշտական Պալատ

arbitraire *m* 1. կամայականություն, ապօրինություն 2. իրավագրկություն ~ policier ոստիկանական կամայականություն

arbitraire *adj* կամայական, անօրեն, ապօրինի $\diamond$ arrestation ~ ապօրինի ձերբակալություն; procédure ~ կանխակալ դատավարություն

arbitre *m* դատավոր, միջնորդ դա-

տավոր, հաշտարար; արբիտրաժային հանձնաժողովի անդամ; միջնորդ $\diamond$ libre ~ կամքի ազատություն; de son propre ~ սեփական նախաձեռնությամբ

arbitrer *vt* հարցը լուծել միջնորդ դատարանով

arborer *vt* կանգնեցնել, ամրացնել, բարձրացնել ~ un drapeau դրոշակը կանգնեցնել

arcane *m* 1. խորհրդավոր էլիքսիր (պատրաստված ալքիմիկոսների կողմից) 2. *pl հեզն.* գաղտնիքներ ~ s de la diplomatie դիվանագիտության գաղտնիքներ ~ s de la politique քաղաքականության գաղտնիքներ

archaïque *adj* հնամենի, հնամյա, արխայիկ

archifaux, - sse *adj* չափազանց կեղծ, սխալ, անհիմն, ամբողջովին կեղծ

architecte *m* ճարտարապետ

ardent *adj* կրքոտ, բուռն, կրակոտ

ardu, -e *adj* դժվար, դժվարին $\diamond$ une question très ~ e շատ դժվարին խնդիր

arène *f* 1. մրցասպարեզ 2. ասպարեզ, գործունեության ոլորտ, բնագավառ

~ internationale միջազգային ասպարեզ ~ politique քաղաքական ասպարեզ

argent *m* 1. արծաթ 2. փող, դրամ $\diamond$ payer ~ comptant (կամ ~ sec, ~ bas, ~ sur table) կանխիկ դրամով վճարել ~ comptant կանխիկ դրամ

~ liquide կանխիկ միջոցներ

~ sec կանխիկ դրամ

argentin, -e *adj* արգենտինական

arguer, argüer 1. *vt* ա) եզրակացություն անել, հետևություն անել բ) *hñgð*. մեղադրել, առարկել, վիճարկել գ) փաստարկել, ապացուցել 2. *vi* պատճառաբանել, հիմնվել ~ զո d'hérésie մեղադրել մեկին հերետիկոսության մեջ ~ un témoignage վկայությունը վիճարկել

argument *m* փաստարկ, փաստ, ապացույց ◊ fournir (կամ apporter, invoquer) des ~s փաստարկներ բերել; tirer ~ de ... հետևություն անել, օգտագործել որպես փաստ

~ concluant համոզիչ փաստարկ

~, grand հիմնական փատարկ

~ massue սպանիչ փաստարկ

~ de poids ծանրակշիռ փաստարկ, ապացույց

argumentation *f* պատճառաբանություն; փաստարկում

arguerter *vi* պատճառաբանել; փաստարկել, փաստարկներ բերել

argutie *f* նրբանկատություն, բժախնդրություն, մանրախնդրություն; հնարք; խորամանկություն
arme f 1. զենք, զինատեսակ 2. զորքի տեսակ ◊ brandir, faire sonner les ~s զենք ճոճել; déployer des ~s զենքը տեղաբաշխել; déposer les ~s, rendre les ~s զենքը վայր դնել; doter les troupes d' ~s, équiper les troupes en ~s զորքը զինել, հանդերձել; fournir des ~s contre soi իրեն հարվածի տակ դնել; passer

par les ~s գնդակահարել; prendre les ~s զենք վերցնել; recourir aux ~s զենքի դիմել; aux ~s ! ի զեն; en venir aux ~s պատերազմ սկսել; les trois ~s երեք տեսակի զորք; le fardeau d' ~s սպառազինությունների բեռ; non-prolifération, non-dissémination des ~s nucléaires միջուկային զենքի չտարածել; réduction des ~s militaires ռազմական ծախսերի կրճատում

~ contre avions զենիթային զենք

~ (s) A (atomique(s)) ատոմային զենք

~ bactériologique բակտերիոլոգիական զենք

~ blanche սառը զենք

~ chimique քիմիական զենք

~ s classiques, conventionnelles սովորական զենք

~ défensive պաշտպանական զենք

~ (s) d'extermination massive զանգվածային ոչնչացման զենք

~ à feu հրազեն

~ intermédiaire(s) միջին հեռահարության զենք

~ s H (à hydrogène) ջրածնային զենք

~ radiologique ռադիոլոգիական զենք

~ (s) à réaction (nucléaire) ռեակտիվ (միջուկային) զենք

~ stratégique(s) ռազմավարական զենք

~ (s) tactique(s) տակտիկական զենք

~ thermonucléaire ջերմամիջուկային զենք

armé, -e *adj* զինված ◊ les forces ~es

զինված ուժեր

armée *f* բանակ, զորք

~ active գործող բանակ

~ de l'air ռազմաօդային ուժեր

~ de libération nationale ազգային

- ազատագրական բանակ

~ de mer ռազմածովային ուժեր

~ d' occupation օկուպացիոն զորք

~ de terre ցամաքային զորք

armement *m* 1. սպառազինում; սպառազինություն 2. զենք, զինամթերք, զինատեսակ 3. զինում, զինելը $\diamond$ la réduction et la limitation des ~s սպառազինությունների կրճատում և սահմանափակում; course aux ~s սպառազինությունների մրցավազք; course effrénée aux ~s սպառազինությունների կատաղի մրցավազք; accumuler les ~s զինամթերքի կուտակում
~s offensifs հարձակողական սպառազինություն

arménien, -ne *adj* հայկական

armer *vt* 1. զինել, սպառազինել 2. լցնել, փամփուշտ դնել 3. մատակարարել, միջոցներ հայթայթել; համալրել անձնակազմով $\diamond$ s'~ զինվել, սպառազինվել

armes *f pl* 1. ռազմական զործ, զինվորական ծառայություն 2. զինանշան $\diamond$ la carrière des ~s զինվորական ծառայություն, զինվորական մասնագիտություն; être sous les ~s զինվորական ծառայության մեջ լինել; faire ses premières ~s մարտական մկրտություն ստանալ; quitter les ~s զինվորական ծառայությունը թող-

նել; les ~ de Paris Փարիզ քաղաքի զինանշանը

armistice *m* զինադադար $\diamond$ conclure (կամ signer) un armistice զինադադար կնքել; la conclusion d'un ~ զինադադարի կնքում

armoires *f pl* զինանշան

armorier *vt* զինանշանով զարդարել

armure *f* 1. *սլոմ*. զենք ու զրահ, ասպազենք, հեծյալի սպառազինություն 2. զրահագգեստ, պաշտպանական զրահ

arracher *vt* պոկել, դուրս քաշել, արմատախիլ անել

~ un aveu խոստովանություն կորզել

~ des concessions par marchandage զիջումներ պոկել սակարկելով

~ à la mort մահից փրկել

arrestation *f* ձերբակալություն, կալանք, կալանավորում, ազատագրվում, բանտարկություն $\diamond$ se soustraire à l'~ թաքնվել ձերբակալումից

arrêt *m* 1. *իրվք*. դադար, դադարեցում, կարճում, կասեցում 2. կանգառ 3. որոշում, վճիռ, դատավճիռ 4. ձերբակալություն, կալանավորում $\diamond$ faire un ~ կանգ առնել; lever les ~s կալանքից ազատել; mettre aux ~s կալանքի տակ վերցնել; prononcer, rendre un ~ դատավճիռ կայացնել; sans ~ անդադար

~ de condamnation մեղադրական դատավճիռ

~ définitif վերջնական դադարեցում

~ des hostilités ռազմական զոր-

ծողությունների դադարեցում
~ immédiat անհապաղ դադարեցում

~ de mort մահվան դատավճիռ

~ de travail աշխատանքի դադարեցում, կարճատև գործադուլ

arrêté *m* որոշում, վճիռ, հրաման, կարգադրություն (գործադիր իշխանությունների)

arrêté, -e *adj* 1. որոշված, հաստատված, սահմանված 2. ընդունված, վճռված ◊ affaire ~e վճռված գործ; volonté bien ~e հաստատ մտադրություն

arrêter *vt* 1. կանգնեցնել, դադարեցնել 2. ձերբակալել, բռնել, կալանավորել, կալանք դնել 3. պատվիրել 4. որոշել, վճռել 5. փակել, ավարտել, կնքել, եզրափակել ◊ s'~ 1. կանգ առնել, կանգնել 2. ավարտվել ~ un adversaire բռնել, ձերբակալել հակառակորդին

~ un compte հաշիվը փակել

~ court ընդհատել

~ un marché գործարք կնքել

~ un plan պլան կազմել

~ les prix գներ սահմանել

~ un taxi տաքսի վերցնել

arriération *f* հետամնացություն ~ mentale մտավոր հետամնացություն

arrière *m* 1. թիկունք ◊ les ~s թիկունքային՝ օժանդակ գործամասեր ~ de l'armée բանակի թիկունքը

arriéré *m* ապարք; պարտք ~ de permission չօգտագործված արձակուրդ ~ de salaire չստացված աշխատավարձ

arriéré, -e *adj* 1. հետամնաց 2. ժամկետանց; չվճարված ◊ affaires ~es բարձիթողի գործեր; civilisation ~e հետամնաց քաղաքակրթություն; dette ~e ժամկետանց պարտք; pays ~ հետամնաց երկիր

arrière-pensée *f* հետին միտք ~ politiques քաղաքական աստառ

arriérer *vt* հետաձգել, ժամկետի մեջ չկատարել

arrivée *f* ժամանում, գալուստ, գալը ~ au pouvoir իշխանության գլուխ անցնելը

arriver *vi* 1. գալ, ժամանել, տեղ հասնել 2. վրա հասնել 3. (à + *infin.*) կարողանալ 4. պատահել, կատարվել

~ à un accord, à une entente համաձայնության գալ

~ à ses fins հասնել իր նպատակների

~ au terme նպատակին հասնել

arriviste *m* կարիերիստ

arrondissement *m* շրջան; տարածք (վարչատարածքային միավոր) ◊ scrutin d'~ քվեարկության սիստեմ ըստ շրջանների

~ consulaire հյուպատոսական տարածք

~ électoral ընտրատարածք

~ judiciaire դատական տարածք

arsenal *m* 1. զինանոց, զինապահեստ; ռազմական նավահանգիստ 2. *փխր.* միջոցների ամբողջություն

~ des lois օրենքների, օրինագծերի ամբողջություն

art *m* 1. արվեստ 2. հմտություն, ձիրք, վարպետություն

~, beaux գեղեցիկ արվեստներ
 ~ militaire ռազմական արվեստ
 ~ non professionnel ինքնագործունեություն
 ~s plastiques կերպարվեստ
 ~ populaire ժողովրդական արվեստ

artère *f* 1. զարկերակ, շնչերակ 2. *փխբ.* մայրուղի
 ~s principales de la ville քաղաքի գլխավոր մայրուղիները

article *m* 1. հոդված (թերթի և այլն) 2. հոդված (օրենքի, պայմանագրի, կանոնադրության), կետ, պարբերություն, ենթագլուխ 3. իր, ապրանք, ապրանքատեսակ $\diamond$ l'effet de l'~ հոդվածի գործողությունը; se prévaloir d'un ~ վկայակոչել օրենքի հոդվածը; relever de l'~ հոդվածի գործողության տակ ընկնել; en vertu de l'~ հոդվածի համաձայն
 ~s de large (de grande) consommation լայն սպառման ապրանքներ

articuler *vt* 1. արտասանել հստակ, պարզ 2. շարադրել ըստ հոդվածների, ըստ ենթագլուխների

artifice *m* 1. *հնգծ.* արվեստ, վարպետություն 2. արհեստականություն, անբնականություն 3. հնարք, խորամանկություն
 ~s de l'éloquence ճարտասանության եղանակները
 ~s de procédure քաշքշուկարություն

artificieux *adj* դավադիր, նենգ, խարդախ, խորամանկ

artisan *m* 1. արհեստավոր, տնայնագործ 2. մասնակից; մեղավոր, հանցավոր 3. ստեղծող, ստեղծիչ

artisanal, -e *adj* արհեստավորական
artisanat *m* 1. արհեստավորական դաս 2. արհեստավորի մասնագիտություն

as *m* 1. *թղթխ.* մեկնոց, տուզ 2. առաջինը, լավագույնը 3. *խսկց.* իր գործի վարպետ, հմուտ մարդ, լավագույն աշակերտ
 ~ de l'aviation առաջնակարգ օդաչու

ascendance *f* վերընթաց ազգակցության գիծ; նախնիներ

ascendant *m* 1. ազդեցություն, հեղինակություն 2. ազգակից $\diamond$ avoir (կամ exercer) de l'~ sur զո մեկի վրա ազդեցություն ունենալ; prendre (կամ acquérir) de l'~ sur հեղինակություն, գերազանցություն δ եռք բերել; subir l'~ de զո մեկի ազդեցությունը կրել

ascension *f* 1. բարձրանալը, վերելք, թռիչք 2. *փխբ.* վերելք, թռիչք, զարգացում 3. *ֆիզ.* բարձրացում, աճում

~ d'une monnaie արժույթի փոխարժեքի բարձրացում
 ~ professionnelle մասնագիտական առաջընթաց, հաջողություն

asiatique *adj* ասիական

asile *m* *ղվզգ.* ապաստան (քաղաքական) $\diamond$ demander d'~ քաղաքական ապաստան խնդրել; donner ~ ապաստան տալ; droit d'~ ապաստանի իրավունք
 ~ d'aliénés հոգեբուժարան
 ~ politique քաղաքական ապաստան
 ~ de vieillards ծերանոց

aspect *m* տեսակետ, տեսանկյուն, հայեցակետ, մոտեցում; կողմ,

առում $\diamond$ examiner sous tous les ~ s
բազմակողմանիորեն քննության
առնել; au premier ~ առաջին
հայացքից; sous tous les ~ s
տարբեր կողմերից

aspiration *f* ձգտում, նկրտում

~s ցանկություններ, սպասում-
ներ, ակնկալություններ

aspirer *vi* մի բանի ձգտել, տենչալ
~ aux honneurs ձգտել հարգան-
քի, մեծարանքի

assaillir *vt* հարձակվել, գրոհել; պա-
շարել

assainissement *m* առողջացում

~ de la circulation fiduciaire դրա-
մական շրջանառության ամրա-
պնդում

~ du climat politique քաղաքա-
կան մթնոլորտի առողջացում

assaut *m* գրոհ, հարձակում $\diamond$ d'~
գրոհով; միանգամից

assemblée *f* 1. գազաբնաժողով, ժո-
ղով, վեհաժողով, հավաք, ասամ-
բլեա 2. ներկայացուցչական
մարմին $\diamond$ convoquer une ~ ժողով
գումարել; Assemblée Générale de
l'ONU ՄԱԿ-ի Գլխավոր Ասամբ-
լեա; Assemblée de la Société des
Nations Ազգերի լիգայի Ասամբ-
լեա; Haute Assemblée սենատ
(Ֆրանսիայում); présider l'~ ժո-
ղովը նախագահել

~ Constituante Սահմանադիր ժո-
ղով

~ extraordinaire արտահերթ ժո-
ղով

~ générale ընդհանուր ժողով

~ officielle պաշտոնական նիստ

~ plénière լիակազմ նիստ

assentiment *m* համաձայնություն,

հավանություն; ճանաչում (մի-
ջազգային հարաբերությունե-
րում) $\diamond$ donner son ~ հավանու-
թյուն տալ; refuser son ~ à qch
հավանություն չտալ

asseoir *vt* 1. նստեցնել 2. հաստա-
տել, դնել; սահմանել 3. հիմնա-
վորել $\diamond$ s'~ նստել; s'~ sur le
terrain conquis ամրապնդվել
գրավված տարածքի վրա

~ sa domination հաստատել իր
տիրապետությունը

~ les fondements հիմք դնել

~ un impôt sur... հարկել, հարկ
դնել, տուրք դնել

~ son jugement sur... հիմնավորել
իր կարծիքը

~ sa supermatie հաստատել իր
գերազանցությունը

assertion *f* հաստատում, հիմնավո-
րում, վավերացում, իրավունքնե-
րի պահանջում

asservir *vt* ճորտացնել, ստրկացնել,
կախման մեջ դնել

asservissement *m* ստրկացում, են-
թարկում, կախման մեջ պահում

assiduité *f* 1. ջանք, եռանդ, ջանա-
սիրություն; տոկունություն 2.
մշտական ներկայություն; մշտա-
կան հոգսեր

assiégé, -e *adj* պաշարված

assignment *f* 1. դատակոչ; դատա-
կան ծանուցագիր 2. հատկացում
(դրամական գումարի); վճարա-
յին կարգադրություն

assigner *vt* 1. նշանակել, որոշել 2.
դատարան կանչել 3. հատկաց-
նել (դրամական միջոցներ)

~ une residence *իրվք*. որոշել ար-
տաքսվողի բնակության վայրը

~ un terme ժամկետ նշանակել, ժամկետը որոշել

assimilation *f* 1. յուրացում, տիրապետում, սեփականացում 2. հավասարեցում

assimiler *vt* 1. յուրացնել, տիրապետել 2. մամանեցնել, նույնացնել
~ les acquisitions նվաճումները յուրացնել

~ les méthodes մեթոդները յուրացնել

~ la théorie en liaison intime avec la pratique սերտորեն կապել տեսությունը պրակտիկայի հետ

assises *f pl* 1. նիստ, համագումար 2. երդվյալ ատենակալներ $\diamond$ cour d'~ երդվյալների դատարան; sur des ~ démocratiques ժողովրդավարական (դեմոկրատական) հիմունքներով; tenir ses ~ ~ նիստ գումարել; նիստին մասնակցել
~ de la société հասարակության հիմքեր

assistance *f* 1. օգնություն, աջակցություն, օժանդակություն 2. ունկնդիրներ, ժողով, լսարան $\diamond$ prêtre ~ օգնություն ցուցաբերել
~ financière ֆինանսական օգնություն

~ juridique իրավաբանական օգնություն

~ médicale բժշկական օգնություն
~ mutuelle փոխօգնություն

~ publique հասարակական, պետական օգնություն

~ technique տեխնիկական օգնություն

assistant, -e *m* օգնական, տեղակալ, ընթերակա $\diamond$ maître ~ ավագ դասախոս

~ administratif ադմինիստրատորի օգնական

~ social սոցիալական աշխատող
assisté *m* օգնություն ստացող (սոցիալական ապահովության կարգով)

assister 1. *vi* ներկա գտնվել 2. *vt* օգնել, աջակցել, օժանդակել, սատարել

association *f* ընկերակցություն, միություն, միավորում, կազմակերպություն $\diamond$ l' ~ des Amis de la France Ֆրանսիայի բարեկամների ընկերակցություն

associer *vt* մասնակից դարձնել, ներգրավել $\diamond$ s'~ միավորվել, հարել, միանալ, ընկերության անդամ դառնալ

assujettir *vt* 1. ենթարկել, հնազանդեցնել 2. հպատակեցնել 3. կայցնել, դնել; ամրացնել, հարմարեցնել $\diamond$ être assujetti à un impôt հարկ վճարել, հարկատու լինել; être assujetti à l'internement ներկալված լինել

~ à des règles օրենքներին ենթարկել

~ à un travail պարտադրել աշխատելու

assujettissement *m* 1. հնազանդեցում, հպատակեցում 2. ստրկացում

assumer *vt* իր վրա վերցնել, ստանձնել

~ la charge de ... պատասխանատվություն կրել

~ les frais ծախսերն իր վրա կրել

~ une tâche, une responsabilité գործը, պատասխանատվությունը իր վրա վերցնել

assurance *f* 1. վստահություն, համոզվածություն 2. հավաստիք, հավաստիացում (միջազգային հարաբերություններում), վստահեցում, երաշխիք 3. ապահովագրություն $\diamond$ *contracter une ~* ապահովագրության պայմանագիր կնքել; *couvrir l'~* վճարել ըստ ապահովագրության պայմանագրի; *effectuer (կամ soigner) l'~* ապահովագրության պայմանագիր կնքել; *en toute ~* լիովին վստահ

$\sim$ *contre le chômage* ապահովագրություն գործազրկության դեպքում

$\sim$ *contre les accidents du travail* ապահովագրություն դժբախտ պատահարներից աշխատանքի վայրում

$\sim$ *contre l'invalidité* ապահովագրություն անաշխատունակության դեպքում

$\sim$ *sur la vie* կյանքի ապահովագրություն

$\sim$ *vieillesse* ծերության ապահովագրություն

assurances *f pl* ապահովագրական ընկերություն

$\sim$ *sociales* սոցալապահովագրական ընկերություն

assur *vr* 1. վստահեցնել, հավաստիացնել 2. ապահովել, երաշխավորել 3. ապահովագրել $\diamond$ *s'~* 1. համոզվել, հավաստիանալ 2. իրեն ապահովագրել $\diamond$ *s'~* $\sim$ *d'un fait* հավաստիանալ, համոզվել ինչ-որ փաստի մեջ $\sim$ *la présidence* նախագահել $\sim$ *le service* սպասարկել

assuré *m* ապահովագրված անձ

$\sim$ *s sociaux* սոցիալական ապահովությունից օգտվող անձինք

assyrien, *-ne adj* ասորական

astreindre *vt* ստիպել, հարկադրել $\diamond$ *astreint au service militaire* զինապարտ; *être astreint de faire qch* պարտավորված լինել ինչ-որ բան անելու

atermoielement *m* 1. հետաձգում 2. վճարման հետաձգում

atermoyer *vt* 1. հետաձգել վճարումը 2. հետաձգել, ուշացնել

atlantique *adj* ատլանտյան $\diamond$ *Pacte ~* Ատլանտյան պայմանագիր

atmosphère *f* մթնոլորտ, իրադրություն $\diamond$ *dans une ~* $\sim$ *d'amitié* բարեկամական մթնոլորտում; *dans une ~* $\sim$ *de confiance* վստահության մթնոլորտում; $\sim$ *d'inquiétude* տագնապալի իրադրություն; *dans une ~* $\sim$ *de tension* լարվածության մթնոլորտում

atome *m* 1. ատոմ 2. *փիլ.* մասնիկ

atomique *adj* ատոմային $\diamond$ *bombe ~* ատոմային բոմբ; *énergie ~* ատոմային էներգիա; *centrale ~* ատոմային կայան; *âge ~* ատոմային դար; *noyau ~* ատոմային միջուկ; *guerre ~* ատոմային պատերազմ; *brise-glace ~* ատոմային սառցահատ

atout *m* հաղթարույթ $\diamond$ *mettre tous les ~s dans le jeu* գործի դնել բոլոր միջոցները

attaché *m* կցորդ, դիվանագիտական աստիճան կամ պաշտոն $\sim$ *d'ambassade* դեսպանատան կցորդ

$\sim$ *commercial* առևտրական հարցերով կցորդ

~ culturel մշակութային հարցերով կցորդ
~ militaire զինվորական կցորդ
~ de presse մամլո քարտուղար (պրես-ատաշեն)

attachement *m* անձնավիրություն, նվիրվածություն

attacher *vt* 1. ամրացնել, կցել, կապել, միացնել 2. ծառայության նշանակել, գործուղել, տրամադրության տակ գործուղել $\diamond$ s'~ ջանալ, աշխատել, ճգնել, ձգտել; s'~ à qch իր առջև նպատակ դնել, խնդիր դնել; s'~ à démontrer աշխատել ապացուցելու համար; s'~ à la poursuite de qn անընդհատ հետապնդել; s'~ à l'ennemi անդադրում հետևել թշնամուն

attaches *f pl* անխզելի կապեր, անքակտելի կապեր, ծանոթություններ

attaque *f* 1. հարձակում, գրոհ 2. մեղադրանք, սուր քննադատություն $\diamond$ suspendre l'~ դադարեցնել հարձակումը
~ s des journaux լրագրային հարձակումներ, մեղադրանքներ

attaquer *vt* 1. հարձակվել, հարձակում գործել, գրոհել 2. մեղադրել, քննադատել, վիճարկել, գանգատարկել 3. սկսել, ձեռնամուխ լինել
~ un discours սկսել ելույթը
~ en justice գործ հարուցել մեկի դեմ
~ une opinion կարծիքը քննադատել, վիճարկել
~ les préjugés պայքարել նախապաշարումների դեմ

~ un principe պաշտպանել սկզբունքը
~ un roman ձեռնամուխ լինել վեպ գրելուն
~ le sujet թեմային անցնել

atteindre *vi* հասնել, ձեռք բերել, ստանալ

~ son but, son objectif իր նպատակին հասնել

~ la retraite հասնել զառամյալ հասակի

atteinte *f* *փ/չք*. ռոնձգություն, չարամիտ նկրտում, վնասելու փորձ, վնաս $\diamond$ à l'abri de toute ~ լիակատար անվտանգության մեջ; être hors d'~ ~ վտանգից զերծ լինել; porter ~ à վնաս հասցնել, վնասել; sans porter ~ չվնասելով, չխախտելով

~ aux droits իրավունքների ռոնահարում

~ à la loi օրենքի խախտում

~ s à la neutralité չեզոքության ռոնահարում

~ à la sûreté de l'Etat ռոնձգություն պետական անվտանգության դեմ

attentat *m* մահափորձ; ռոնձգություն

~ à la pudeur անառակաբար գործողություններ

atténuant, -e *adj* մեղմացուցիչ $\diamond$ circonstances ~ es մեղմացուցիչ հանգամանքներ

atténuation *f* մեղմացում, նվազեցում, թուլացում

~ de la peine պատժի մեղմացում

~ de la tension internationale միջազգային լարվածության թուլացում

atténuer *vt* 1. մեղմացնել, թուլացնել, թեթևացնել, նվազեցնել, փոքրացնել 2. մեղմել, զսպել

attestation *f* 1. վկայական, վկայագիր, հավաստագիր 2. ատեստավորում 3. վկայի գրավոր ցուցմունք (քաղաքացիական դատավարությունում), վկայություն, հավաստում

~ d'auteur հեղինակային հավաստագիր

~ notariée նոտարական վկայություն

attester *vt* 1. հաստատել, վավերացնել, հավաստել 2. վկայել, գրավոր ցուցմունք տալ

attiser *vt* բորբոքել, արթնացնել, դրդել

~ les désirs ցանկություններ արթնացնել

attitré, -e *adj* 1. մշտական 2. ճանաչված, հանրաճանաչ, հայտնի, հանրահայտ 3. լիազորված, հավատարմագրված 4. պատենտավորված, արտոնագրված 5. gouvernement ~ ճանաչում ստացած կառավարություն

attitrer *vt* նշանակել, լիազորել

attitude *f* 1. դիրք, դիրքորոշում, տեսակետ 2. վերաբերմունք 5 abandonner (կամ renoncer à) son ~ իր դիրքորոշումից հրաժարվել; adopter une ~ nette dans... հստակ դիրք գրավել; garder son ~ պահպանել նախկին դիրքորոշումը; reconsidérer (modifier) son ~ վերանայել, փոփոխել իր դիրքորոշումը; ~ à l'égard (կամ en face) de... դիրքորոշում մեկի կամ մի բանի նկատմամբ

~ bienveillante բարյացակամ վերաբերմունք

~ ferme ամուր դիրքորոշում

~ hostile թշնամական դիրքորոշում

~ menaçante սպառնալի, վտանգավոր դիրքորոշում

~ résolue համարձակ դիրքորոշում

attribuer *vt* 1. վերագրել, վերապահել 2. շնորհել 3. տրամադրել, տալ, հատկացնել

~ des avis կարծիքներ վերագրել

~ une dignité կոչում շնորհել

~ gratuitement անհիմն կերպով վերագրել

~ des prix մրցանակներ տալ

~ des sommes գումարներ հատկացնել

attribution *f* 1. շնորհում (մրցանակի) 2. տալը, հատկացնելը, հատկացում, տրամադրում

~ d'une aide օգնության տրամադրում

~ de la nationalité քաղաքացիություն տալը

attributions *f pl* տնօրինություն, պարտականություն, իրավասություն, լիազորություն, արտոնություն, առանձնաշնորհություն 5 cela entre dans vos ~ սա մտնում է ձեր իրավասությունների մեջ; cela sort de ses ~ սա նրա իրավասություններից դուրս է; délimiter les ~ de la commission որոշել հանձնաժողովի իրավասությունների շրջանակները; il est doté d'~ exceptionnelles նա օժտված է արտակարգ լիազորություններով ~ d'un fonctionnaire ծառայողի

պարտականությունները
attrition *f* հյուժվածություն, ուժասպառություն, սաստիկ հոգնածություն $\diamond$ guerre d'~ ուժասպառության պատերազմ

au-delà *loc. adv.* դուրս, սահմաններից դուրս; բացի դրանից, դրանից զատ; չնայած որ $\diamond$ aller au-delà de զի ավելի հեռուն գնալ, չսահմանափակվել

audience *f* 1. *դվնգ.* ատդենցիա (երկրի ղեկավարի, վարչապետի կամ արտաքին գործերի նախարարի հանդիպումը դիվանագիտական ներկայացուցչի հետ) 2. դատական նիստ 3. լսարան, ունկնդիր, հանդիսատես $\diamond$ accorder (կամ donner) une ~ ընդունելություն նշանակել; obtenir une ~ ունկնդրություն ստանալ; recevoir en ~ ընդունել; tenir ~ նիստ գումարել; trouver ~ ունկնդիրներ գտնել
~ de départ ընդունելություն մեկնումից առաջ
~ à huis clos դռնփակ դատական նիստ
~ publique դռնբաց դատական նիստ

augmentation *f* 1. ավելացում, աճ, մեծացում, ընդլայնում 2. ավելացում, բարձրացում (աշխատավարձի, գների)

augure *m* նախանշան $\diamond$ de bon [mauvais] ~ լավ [վատ] նախանշան համարվել

augurer *vt* նախանշել, կանխագուշակել, գուշակել

auspice *m* նախանշան $\diamond$ sous les ~ de զո մեկի հովանավորության

ներքո; sous d'heureux (կամ de favorables, de riants) ~s բարեհաջող ժամին; sous de fâcheux (կամ de funestes, de tristes) ~s չարաբաստիկ ժամին

austérité *f* խստություն, դաժանություն; խնայողության խիստ միջոցներ

australien, -ne *adj* ավստրալիական
autarcie *f* *դվնգ.* ավտարկիա (ինքնաբավարար, երկրի ինքնաբավարար տնտեսություն հաստատելու քաղաքականություն)

auteur *m* 1. ստեղծիչ, արարիչ 2. հեղինակ, ստեղծագործող, գրող 3. մեղավոր, հանցագործություն կատարող $\diamond$ droit d'~ հեղինակային իրավունք
~ adultère արտասանական զավակի հայր
~ de la commande պատվիրատու
~ du crime հանցագործ
~s multiples հեղինակային կոլեկտիվ, համահեղինակներ

authenticité *f* արժանահավատություն, հավաստիություն, ճշտություն, ստույգություն, իսկություն, վավերականություն

authentifier *vt* իսկությունը պարզել; պատճենը վավերացնել; վկայել, հավաստել:

authentique *adj* իսկական, հավաստի, իրական, չկեղծված $\diamond$ les expéditions ~ s վավերացված պատճեններ

authentique *m* 1. բնագիր, բնօրինակ 2. *դվնգ.* ամբողջական տեքստ (լիազորված անձերի ստորագրություններով և կնիքներով ամրագրված դիվանագիտական

փաստաթղթի բնօրինակը)
autochtone *m* բնիկ, հիմնական
բնակիչ, տեղաբնակ
autocrate *m* ինքնակալ միապետ,
տիրակալ, գերիշխան
autocratie *f* ինքնակալություն
autocritique *f* ինքնաքննադատու-
թյուն
autodéfense *f* ինքնապաշտպանու-
թյուն
autodénonciation *f* ինքնամերկացում
autodétermination *f* *քղք.* ինքնորո-
շում $\diamond$ le droit à l' ~ ինքնորոշման
իրավունք
autoéducation *f* ինքնակրթություն
autofinancement *m* ինքնաֆինան-
սավորում, տնտեսաշրջան
autogestion *f* ինքնակառավարում
autocratie *f* ավտոկրատիա (կառա-
վարման համակարգ, որում գե-
րագույն և անսահմանափակ իշ-
խանությունը պատկանում է մեկ
անձի)
autodéfense *f* ինքնապաշտպանու-
թյուն
automatisation *f* ավտոմատացում
automatiser *vt* մեքենայացնել
autonome *adj* ինքնավար $\diamond$ région ~
ինքնավար մարզ
autonomie *f* 1. ինքնավարություն,
ինքնակառավարում 2. անկա-
խություն, ինքնուրույնություն $\diamond$
bénéficier de l' ~ ինքնավարու-
թյունից օգտվել; **droit à l' ~** ինք-
նավարության իրավունք
~ **d'action** գործունեության ինք-
նուրույնություն
~ **déléguée** լիազոր ինքնավարու-
թյուն
~ **financière** ֆինանսական ինք-

նուրույնություն, տնտեսաշրջան
~ **de la volonté** կամքի ազա-
տություն
autoprotection *f* ինքնապաշտպա-
նություն
autorisation *f* 1. թույլտվություն, հա-
մաձայնություն 2. լիազորում,
լիազորություն $\diamond$ **délivrer une ~**
թույլտվություն տալ
~ **préalable** նախնական թույլ-
տվություն
autorisé *adj* լիազոր, լիազորված $\diamond$
personne ~e լիազորված անձ
autoriser *vt* 1. թույլ տալ, թույլատրել
2. *հնգծ.* լիազորել, արտոնել
~ **l'emploi** օգտագործման իրա-
վունք տալ
autoritaire *adj* 1. հեղինակավոր 2.
ազդեցիկ, տիրական, իշխող 3.
ղվկգ. ավտորիտար (իշխանու-
թյուններին անվերապահ ենթա-
կայության համակարգի մասին)
 $\diamond$ **régime ~** ավտորիտար համա-
կարգ
autorité *f* 1. իշխանություն 2. ազդե-
ցություն, կշիռ, հեղինակություն
 $\diamond$ **faire ~** հեղինակություն ունե-
նալ, վճռորոշ ազդեցություն
ունենալ; **invoquer l' ~** du président
վկայակոչել նախագահի հեղի-
նակությունը; **de pleine ~** լիա-
կատար իրավունքով
~ **de la loi** օրենքի ուժը
~ **morale** հեղինակություն
~ **suprême** գերագույն իշխանու-
թյուն
autorités *f pl* ղեկավարություն, իշ-
խանություններ, պետական վար-
չական մարմիններ; պատաս-
խանատու պաշտոնական ան-

ծինք $\diamond$ avoir recours aux ~ compé-
tentes դիմել իրավասու իշխա-
նություններին; remettre aux ~
policières հանձնել ոստիկաննե-
րին

~ civiles քաղաքացիական իշ-
խանություններ

~ locales տեղական իշխանու-
թյուններ

~ militaires ռազմական իշխա-
նություններ

auto-suffisance *f* ինքնաապահովում
~ alimentaire պարենով ինքնաա-
պահովում

à tout prix տես՝ prix

autrichien, -ne *adj* ավստրիական

avance *f* 1. կանխավճար, կանխա-
վարձ 2. առաջխաղացում 3. գե-
րակշռություն, գերազանցություն
 $\diamond$ payer d'~ ժամկետից շուտ
վճարել; en ~ ժամկետից շուտ,
մախօրոք, կանխապես; d'~, par
~ մախօրոք, մախապես
~ d'argent դրամական կանխա-
վճար

~ sur règlement կանխավճար

avancé, -e *adj* 1. առաջադեմ, առա-
ջադիմական 2. մախապես
վճարված, կանխավճարված $\diamond$
idées ~es առաջադիմական հա-
յացքներ; sommes ~es մախապես
վճարված գումարներ

avancement *m* բարձրացում (պաշ-
տոնական դիրքի), առաջխաղա-
ցում (աշխատանքում), առա-
ջադրում, առաջքաշում

avancer *vt* 1. առաջադրել, առաջ
քաշել 2. արագացնել 3. պարտք
տալ, փոխ տալ; կանխավճար
տալ

~ un argument փաստարկ բերել

~ une candidature թեկնածություն
նը առաջադրել

~ une opinion կարծիք հայտնել

avances *f pl* առաջին քայլ (օր.
հաշտության) $\diamond$ nos ~ ont été
reçues մեր առաջարկությունը ըն-
դունվեց; faire les ~ ընդառաջել,
ընդառաջ գնալ

avantage *m* 1. շահ, օգուտ, առավե-
լություն 2. արտոնություն $\diamond$ béné-
ficier des ~s արտոնություններից
օգտվել; offrir des ~s արտոնու-
թյուններ տալ; tirer ~ օգուտ քա-
ղել; à son ~ իր օգտին, ի օգուտ
իրեն

~ réciproque, ~ mutuel փոխա-
դարձ օգուտ

avantager *vt* առավելություն տալ,
արտոնություններ տալ, ավելի
բարենպաստ պայմանների մեջ
դնել

avantageux, -se *adj* շահավետ, օգ-
տավետ, շահեկան, օգտակար $\diamond$
à des conditions avantageuses շա-
հավետ պայմաններով

avant-coureur *m* մախսկարապետ,
մախագուշակ, մախանշանակ;
սուրհանդակ, բանբեր

avant-garde *f* ավանգարդ, առաջա-
պահ ջոկատ $\diamond$ se mettre à l'~
գնալ առջևից, գլխավորել

avant-guerre *f* մախապատերազմա-
կան ժամանակաշրջան

avant-projet *m* մախնական մախա-
գիծ

avant-propos *m* առաջաբան, մա-
խաբան

avatar *m* փոփոխություն; վերա-
մարմնավորում; փոփոխակա-

նություն, անկայունություն
avenant, -e *adj* սիրալիր, բարեհամ-
բույր ◊ à l'~ համապատասխան,
համեմատ; à l'~ de համապա-
տասխանաբար

avènement *m* 1. գահի վրա բարձ-
րացում, գահակալում 2. գալը,
գալուստ, սկսվելը, վրա հասնելը
◊ l'~ d'une ère nouvelle նոր դա-
րաշրջանի գալուստը

avenir *m* ապագա, գալիք ◊ scruter
l'~ avec certitude վստահորեն
նայել ապագային; à l'~ այսու-
հետև, ապագայում, հետագա-
յում; plein d'~ մեծ հույսեր ներ-
շնչող
~ assuré ապահով ապագա
~ radieux պայծառ ապագա

aventure *f* արկածախնդրություն,
բախտախնդրություն ◊ ploitique
d'~ արկածախնդիր քաղաքա-
կանություն
~ guerrière ռազմական արկա-
ծախնդրություն

avenu, -e *adj* : non ~ անվավեր;
անհիմն

avéré, -e *adj* ապացուցված, հավաս-
տի, հաստատված

avérer *vt* հաստատել, հավաստել,
ապացուցել ◊ s'~ լինել; հաս-
տատվել; s'~ nul անվավեր լինել;
s'~ progressif դրսևորվել, որպես
առաջադեմ մարդ; s'~ bon orga-
nisateur իրեն դրսևորել, որպես
լավ կազմակերպիչ

averti, -e *adj* գիտակ, փորձառու,
իրազեկ, տեղյակ ◊ ~ par l'expé-
rience փորձով հմտացած

avertir *vt* նախազգուշացնել; ծանու-
ցել, հայտնել

avertissement *m* ծանուցում, տե-
ղեկացում; նախազգուշացում ◊
donner un ~ իմաց տալ, զգուշա-
ցնել

aveu *m* 1. խոստովանում, խոստո-
վանություն 2. համաձայնություն,
հավանություն ◊ arracher (կամ
extorquer) des ~x խոստովա-
նեցնել, խոստովանություն կոր-
զել; passer aux ~x հանցանքները
խոստովանել; de son ~ իր
համաձայնությամբ; sans votre
~ առանց ձեր համաձայնու-
թյան

aviation *f* ավիացիա, օդագնացու-
թյուն
~ de chasse կործանիչ ավիացիա
~ civile քաղաքացիական ավիա-
ցիա

avilir *vt* 1. ստորացնել, նվաստա-
ցնել 2. արժեզրկել

avilissement *m* 1. ստորացում,
նվաստացում 2. արժեզրկում;
անկում, իջեցում
~ des niveaux de vie կենսամա-
կարդակի իջեցում
~ des salaires աշխատավարձի
իջեցում

avion *m* ինքնաթիռ, օդանավ ◊ à
bord d'un ~ ինքնաթիռի մեջ
~ de ligne ուղևորատար ինքնա-
թիռ
~ à réaction ռեակտիվ ինքնաթիռ
~ spatial տիեզերական ինքնա-
թիռ

avion-fusée *m* հրթիռային շարժիչով
ինքնաթիռ; թևավոր հրթիռ; ինք-
նաթիռ-արկ, ամօդաչու ինքնա-
թիռ

avis *m* 1. կարծիք 2. ծանուցում, հա-

դորդում, ծանուցագիր, տեղեկացում, հայտնում, նախազգուշացում 3. պատասխան, որոշում 4. խորհուրդ $\diamond$ changer d'~ միտքը փոխել, որոշումը փոխել; demander l'~ de l'assemblée խնդրել խորհրդին՝ արտահայտելու իր կարծիքը; demander un ~ juridique պահանջել իրավաբանական պատասխան; donner ~ de, que... *հնգծ*. տեղեկացնել; sans ~ առանց նախազգուշացնելու; se ranger à l'~ համաձայնվել; à mon ~ իմ կարծիքով

~ d'arrivée ծանուցում ժամանման մասին

~ consultatif խորհրդակցական որոշում

~ favorable նպաստավոր պատասխան

~ au public հայտարարություն

avisé, -e *adj* 1. գգուշավոր, շրջահայաց, հաշվենկատ 2. հեռատես, խելամիտ, խոհեմ $\diamond$ critique ~ նուրբ քննադատություն

aviser 1. *vt* տեղեկացնել, նախազգուշացնել, տեղյակ պահել, ծանուցել, իրազեկել; 2. *vi* մտածել, որոշել, միջոցներ ձեռնարկել $\diamond$ prière de bien vouloir ~ au nécessaire խնդրանք՝ անհրաժեշտ միջոցներ ձեռք առնելու վերաբերյալ

~ aux moyens մտածել միջոցների մասին

aviver *vt* 1. աշխուժացնել, կենդանություն տալ, քարմացնել 2. *փխբ*. ակվեացնել, կրկնապատկել, սաստկացնել, ուռճացնել; բորբոքել, գրգռել

~ les craintes կասկածները ուռճացնել

~ une querelle վեճը բորբոքել

avoir *m* 1. ունեցվածք, սեփականություն, գույք 2. դրամական միջոցներ, ակտիվներ $\diamond$ tout son ~ իր ամբողջ կարողությունը; les ~s կապիտալ ներդրումներ; ավուարներ; ակտիվներ:

avoisinant *adj* հարևան, մոտիկ, կիպ գտնվող, հարակից

avoisiner *vt* սահմանակից լինել; հարևանությամբ գտնվել

avorté, -e *adj* անհաջող, ձախողված $\diamond$ tentative ~e ձախողված փորձ

avorter *vi* *փխբ*. ձախողվել, հաջողություն չունենալ, վիժել, տապալվել $\diamond$ faire ~ un plan պլանը տապալել

axe *m* առանցք

axer *vt* նշան բռնել, ուղղել դեպի... $\diamond$ politique axée քաղաքականություն՝ ուղղված դեպի...

~ sur la solution de... կենտրոնանալ ինչ-որ բանի լուծման վրա

B

Babel: tour de ~ Բաբելոնյան աշտարակ

bachelier *m* բակալավր (հասունության վկայական ստացողը Ֆրանսիայում)

bactériologique *adj* բակտերիոլոգիական ◊ guerre ~ բակտերիոլոգիական պատերազմ

bafouer *vt* ծաղրել, ծանակել, ծաղրու ծանակ անել, ծաղրի ենթարկել, ձեռք առնել

bagarre *f* 1. իրարանցում, խառնաշփոթ, բռի ու բռի 2. կռիվ, ծեծկռտուք, տուրուտմփոց; ընդհարում, բախում, վեճ

baie *f* ծովախորշ; փոքրիկ ծովածոց

bail *m* (*pl* baux) վարձակալություն; վարձակալական պայմանագիր ◊ donner à ~, louer à ~ վարձակալության տալ; prendre à ~ վարձակալել; prêt - ~ լենդ-լիզ, գեներլ փոխարինաբար կամ կապալով տալու օրենք; à titre de prêt ou de ~ պարտքով կամ վարձակալությամբ

bailleur *m* վարձակալության տվող անձ, վարձատու

~ de fonds կապիտալ, միջոցներ տվող, ֆինանսավորող, վարձատու; ձեռնարկության ավանդատու
~ d'immeuble անշարժ գույքի պահառու

baïllonnement *m* 1. բերանի փակում; ճնշում (քննադատության)

2. *փ/սք.* խոսքի ազատության սահմանափակում

baïllonner *vt* բերանը փակել (օր. բաշկինակով) 2. լռեցնել, թույլ չտալ արտահայտվել

~ la presse ստիպել մամուլին լռել

baisse *f* իջեցում, նվազում, կրճատում, անկում (գների, դրամի կուրսի)

~ de prix գների իջեցում

~ de la production արտադրության կրճատում

baïsser *l. vt* պակասեցնել, իջեցնել, նվազեցնել, թուլացնել 2. *vi* պակասել, ցածրանալ, նվազել, թուլանալ, իջնել

~ le niveau de vie կենսամակարդակը իջեցնել

~ le pavillon դրոշը իջեցնել

baïssier *m* բորսային միջնորդ, որը իջեցնում է գները

balance *f* 1. հաշվեկշիռ 2. հավասարակշռություն ◊ être en ~ տատանվել; mettre en ~ համեմատել, կշռադատել թեր և դեմ փաստարկները; tenir la ~ égale, droite անկաշառ, անկողմնակալ լինել

balancement *m* 1. տատանում, անկայունություն; անվճռականություն

balancer *l.vt. a)* կշռել, հավասարակշռել *բ) փ/սք.* կշռադատել, ծանրութե՛ն անել *գ)* հաշվեկշիռ կազմել 2. *vi* տատանվել, երկմտել
~ un compte հանրագումարի բերել

~ le pour et le contre կշռադատել, համեմատել թեր և դեմ կողմերը, ծանր ու թեթև անել

balayer *vt* 1. ավելել 2. սրբել 3. քշել, տանել

~ l'ennemi թշնամուն ոչնչացնել

balkanique *adj* բալկանյան

ballon *m* 1. գնդակ (ֆուտբոլի) 2. օդապարիկ, անոստատ

~ d'observation հետազոտման անոստատ

ballotage *m* քվեարկում, քվեարկություն, որը չի տալիս բացարձակ առավելություն; ընտրությունների միջանկյալ արդյունք $\diamond$ scrutin de ~ վերաքվեարկություն; քվեարկության նոր փուլ

balloter *vt* վերաքվեարկել, կրկնաքվեարկման ենթարկել

balte *adj* մերձբալթյան

ban *m* 1. հռչակում; *հնգծ*. հրապարակային պաշտոնական հայտարարություն 2. *հնգծ*. արտաքսում, վտարում $\diamond$ mettre dans le ~ գործի մեջ խառնել, ներքաշել; mettre au ~ de l'opinion publique հասարակական պարսավանքի ենթարկել; mettre au ~ de la société հասարակությունից դուրս թողնել $\diamond$ de mariage ամուսնության մասին պաշտոնական հայտարարություն

bancaire *adj* բանկային

bande *f* 1. գոտի 2. հրոսակախումբ, ավազակախումբ, հանցախումբ 3. ամբոխ; ջոկատ $\diamond$ aller en ~ գնալ բոլորը միասին

~ d'atterissage վայրէջքի գոտի

~ d'envol թռիչքի գոտի

~s forestières անտառապաշտպան գոտի

banni *m* աքսորական, տարագիր, վտարանդի

bannière *f* դրոշ, դրոշակ $\diamond$ se ranger sous la ~ de զո մեկի կողմը բռնել, պահել

bannir *vt* արտաքսել, վտարել, աքսորել

banque *f* բանկ, դրամատուն $\diamond$ avoir un compte en ~ բանկում ընթացիկ հաշիվ ունենալ; nationaliser les ~s բանկերը ազգայնացնել; jour de ~ աշխատավարձի վճարման օր; succursale d'une ~ որևէ բանկի մասնաճյուղ, բաժանմունք

~ d'affaires առևտրային բանկ

~ de développement զարգացման բանկ

~ d'émission ou ~ centrale էմիսիոն կամ կենտրոնական բանկ ~ d'Etat պետական բանկ

~ foncière հողատիրական բանկ ~ industrielle արդյունաբերական բանկ

~ Mondiale համաշխարհային բանկ

~ à vocation internationale միջազգային բանկ

banqueroute *f* սնանկացում, սնանկություն, անվճարունակություն $\diamond$ faire ~ սնանկանալ

~ frauduleuse չարանենգ սնանկացում

banqueroutier *m* սնանկ, սնանկացած մարդ

banquier *m* 1. բանկի կառավարիչ 2. վարկատու հաստատության աշխատակից

barbare *adj* բարբարոսական, դաժան, վայրագ

barbelé, -e *adj* ատամնավոր; փշոտ
 ◇ *fil de fer ~* փշալար

barguignage *m* անվճռականություն,
 տատանում

barrage *m* 1. ուղեկալ, ուղեփակոց 2.
 ամբարտակ, պատնեշ

barre *f* ճաղաշար, որը դատավոր-
 ներին անջատում է ժողովրդից ◇
paraître à la ~ կանգնել դատա-
 րանի առաջ

barreau *m* փաստաբանների, դատա-
 պաշտպանների կողեգիա, փաս-
 տաբանական ծառայություն ◇
entrer dans le ~ փաստաբան
 դառնալ

barrer *vt* 1. փակել, դեմը կտրել;
 խանգարել, արգելք լինել

bas, -se *adj* 1. ցածր, ստորին 2.
 ցածրաձայն, կամացուկ 3. ստոր,
 անագնիվ ◇ *à ~* *prix* էժան գնով;
chambre ~se ստորին պալատ

bas *adv* ցածր, ոչ բարձր; ներքևի;
 կամացուկ, ցածրաձայն ◇ *mettre ~*
les armes զենքը վայր դնել;
mettre ~ les privilèges արտոնու-
 թյունները վերացնել; *à bas!*
 կորչի; *à ~ les armes* կորչի զենքը;
à ~ les mains ձեռքերդ հեռու

base *f* 1. հիմք, հենարան 2. *փխր.*
 բազա, բազիս 3. հենակետ, ռազ-
 մական 4. պահեստ 5. կուսակ-
 ցությունների կամ արհմիություն-
 ների, տեղական կազմակերպու-
 թյունների շարքային անդամներ
 ◇ *avoir pour ~* հիմնվել, հիմնված
 լինել; *constituer (կամ former) la ~*
~ հիմքը կազմել; *créer la ~* հիմք
 ստեղծել; *être à la ~, servir de ~*
~ հիմքում լինել, հիմք ծառայել;
jeter (կամ établir, poser) les ~ s

հիմք դնել, հիմնադրել, սկիզբ
 դնել; *mettre (կամ établir) sur une ~*
~ solide ամուր հիմքի վրա դնել;
prendre pour ~ հիմք ընդունել;
militant de la ~ ստորին կազմա-
 կերպության աշխատակից, շար-
 քային ակտիվիստ; *de ~* բազա-
 յին, տեղական; հիմնական, ուղ-
 դորդո; *sur la ~ de* հիման վրա
~ côtière առափնյա բազա
~ économique տնտեսական բա-
 զիս, տնտեսական բազա
~ militaire ռազմական
~ navale ռազմածովային բազա
~ de ravitaillement մատակարար-
 ման բազա
~ stratégique ռազմավարական
 բազա

basé, -e *adj* հիմնված; հիմնավոր-
 ված

baser *vt* 1. հիմնել, հիմնադրել 2.
ռազմ. զետեղել, բազավորել, տե-
 դավորել ◇ *se ~* հիմնվել, հենվել,
 հիմք ընդունել

bassement *adv* ստորաբար, ան-
 ազնվորեն

bassesse *f* ստորություն, անազնվու-
 թյուն

bassin *m* ավազան; ջրավազան
~ houiller ածխավազան

bastion *m* ամրոցակուռ շենք, ամրո-
 ցիկ, փոքրիկ ամրություն

bataille *f* մարտ, ճակատամարտ,
 կռիվ ◇ *en ~* մարտակարգով,
 մարտաշարքով; *en plein ~* մար-
 տի թեժ պահին; *en rang de ~*
 մարտականորեն պատրաստ վի-
 ճակում, կազմ ու պատրաստ
~ électorale ընտրաշավ

bâtard, -e *adj* ոչ իսկական, կեղծ;

կիսատ, կիսատ-պռատ, անորոշ
◇ mesures ~es կիսատ-պռատ մի-
ջոցառումներ, կիսակատար մի-
ջոցներ

bâtiment *m* 1. շենք, կառույց, շինու-
թյուն 2. շինարարական աշխա-
տանքներ 3. նավ

~ de guerre ռազմական նավ
~ de haute mer օվկիանոսային
նավ, հեռավոր նավարկության
նավ

~s de service public հանրային
շենքեր

bâtit *vt* 1. կառուցել, շինել 2. *փխր.*
հիմնել, հիմնադրել

battage *m* *խսկց.* աղմկոտ գովազդ;
աղմկարարություն

batterie *f* 1. *ռազմ., էլ.* մարտկոց;
հրետամարտկոց 2. *խսկց.* կոփվ,
տուրյուղմփոց, ծեծկոտուք ◇ en ~
մարտական դրության մեջ; կրա-
կային դիրքում; changer de ~s
տակտիկան փոխել; démasquer
les ~ de l'adversaire մերկացնել
հակառակորդի մեքենայություն-
ները; dresser ses ~s միջոցներ
ձեռնարկել; mettre en ~ դուրս
բերել կրակային դիրք; տեղա-
փոխել մարտական դրության

batter *vt* խփել, ծեծել, հարվածել
~ en brèche եռանդով գործել,
վճռականությամբ գործել
~ à plate couture լիովին ջախջա-
խել
~ son plein եռուզեռի մեջ լինել
~ en retraite նահանջել
~ le terrain հետազոտել տեղանքը

bavarois, -e *adj* բավարական

belge *adj* բելգիական

belliciste *adj* ռազմասեր, պատե-

րազմասեր, ռազմատենչ, ռազ-
մաշունչ, միլիտարիստական ◇
un gouvernement ~ պատերազ-
մասեր կառավարություն; hysté-
rie ~ ռազմական հիստերիա,
ռազմամոլություն; les milieux ~s
ռազմատենչ շրջանակներ, une
politique ~ միլիտարիստական
քաղաքականություն

belligérance *f* պատերազմական
դրություն; պատերազմ վարելը

belligérant, -e *adj* կռվող, պատե-
րազմող ◇ pays ~s պատերազմող
երկրներ

belliqueux, -se *adj* մարտական,
մարտնչող, ռազմատենչ

bénéfice *m* 1. առավելություն, ար-
տոնություն 2. օգուտ, եկամուտ,
շահ ◇ partager le ~ շահույթը
բաժանել; réaliser un ~ շահույթ
ստանալ; au ~ de ... մեկի օգտին
~ brut համախառն շահույթ
~ de l'exterritorialité *քղք.* արտ-
երկրայնության իրավունք
~ nets զուտ օգուտ, մաքուր
շահույթ

bénéfices *m pl* դրամական օգուտ-
ներ, շահույթ, մուտքեր ◇ avoir
part aux ~ շահույթից մասնաբա-
ժին ունենալ; rapporter des ~ շա-
հույթ բերել
~ accumulés կուտակած եկա-
մուտներ
~ exceptionnels գերշահույթ
~, gros խոշոր շահույթ

bénéficiaire *m* 1. օժանդակություն
ստացող, նպաստառու, շահույ-
թից օգտվող 2. իրավունքից
օգտվող անձ

bénéficier *vi* 1. օգտվել, օգուտ քա-

դել, օգուտ ստանալ; շահույթ ստանալ, շահել 2. իրավունքից օգտվել

~ d'une pension թոշակ ստանալ

~ de sérieux avantages զգալի, շոշափելի առավելություն ունենալ

bénéfique *adj* բարենպաստ, նպաստավոր; շահավետ

~ pour la paix խաղաղության համար բարենպաստ

Bénélux Բենելյուքս (եվրոպական երեք երկրների՝ Բելգիայի, Նիդերլանդների և Լյուքսեմբուրգի կրճատ անվանումը)

bénévole *adj* 1. բարյացակամ 2. կամավոր

BERD (Banque Européenne pour la Reconstruction et le Développement) Վերականգնման և զարգացման Եվրոպական բանկ

berne *f*: pavillon en ~ իջեցված դրոշ (որպես սգո նշան)

besogne *f* 1. գործ, աշխատանք, զբաղմունք 2. *հնգծ*. կարիք, անհրաժեշտություն $\diamond$ tailler de la ~ անհանգստություն պատճառել, հոգսեր պատճառել

besogner *vi* աշխատել, բանել

besoin *m* 1. կարիք, պահանջ, անհրաժեշտություն, պետք 2. կարիք, աղքատություն $\diamond$ avoir ~ de կարիք ունենալ, պահանջ ունենալ; être dans le ~ կարիքի մեջ լինել, աղքատության մեջ լինել ~ de savoir գիտելիքի ծարավ ~ de main-d'oeuvre աշխատուժի պահանջ

bévue *f* վրիպում, անփութություն

biais *m* զարտուղի ճանապարհ, խուսափանք, խորամանկություն

$\diamond$ aborder de ~ une question հարցին մոտենալ զարտուղի ճանապարհով; chercher des ~ դիմել խուսահնարքների, փնտրել զարտուղի ճանապարհներ

biaisement *m* խորամանկություն, հնարք

biaiser *vi* գնալ զարտուղի ճանապարհով, պոչ խաղացնել, խորամանկել

bicaméral, -e *adj* երկպալատանի

bidonville *m* հյուղակ (ֆաներայից, քիթեղից), խարխված տուն, հեռանախորշ

biélorusse *adj* բելոռուսական

bien *adv* 1. լավ 2. շատ 3. բազմաթիվ $\diamond$ mener une affaire à ~ գործը հասցնել հաջող ավարտի

bien *m* 1. բարիք, բարօրություն 2. շահ, օգուտ 3. ունեցվածք, գույք, սեփականություն $\diamond$ avoir du ~ սեփականություն ունենալ; saisir un ~ գույքի վրա կալանք դնել ~ d'autrui ուրիշի սեփականություն

~ commun համընդհանուր բարօրություն, համընդհանուր շահ

~s de consommation courante լայն սպառման առարկաներ

~s immeubles, ~s immobiliers անշարժ գույք

~s meubles, ~s mobiliers շարժական գույք

~ de la nation ազգային հարբստություն

~ public հասարակական շահ, հասարակական բարօրություն, հասարակական հարստություն

~s publics պետական գույք, հասարակական սեփականություն

~s réels նյութական արժեքներ
bien-être *m* բարեկեցություն ◊
 l'élévation du ~ բարեկեցության
 բարձրացում
 ~ matériel նյութական բարեկե-
 ցություն
bienfait *m* բարեգործություն, բարե-
 րարություն, օգուտ ◊ rendre (կամ
 accorder) un ~ ծառայություն մա-
 տուցել
bien-fondé *m* հիմնավորվածություն;
 հիմնավորում
bien-fonds *m* անշարժ գույք
biennial, -e *adj* երկամյա
Biennale *f*: la ~ de Venise Վենետի-
 կի կինոփառատոնը
bien-séance *f* պատշաճություն, քա-
 ղաքավարություն, պարկեշտու-
 րություն ◊ observer les ~s պատշա-
 ճությունը պահպանել
bienveillance *f* բարեհաճություն,
 բարյացակամություն, բարյացա-
 կամ վերաբերմունք
bienveillant, -e *adj* բարեհաճ, բար-
 յացական, բարեհոգի, ներողա-
 միտ
bienvenu *m* բանկազին, ցանկալի
 հյուր ◊ soyez le ~ բարի գալուստ,
 բարով եկաք; շնորհ արեք, հա-
 մեցեք
bienvenue *f* 1. բարեհաջող ժամա-
 նում 2. բարի գալուստ, ջերմ ըն-
 դունելություն ◊ payer sa ~ նշել,
 տոնել աշխատանքի ընդունվելը,
 կազմակերպություն ընդունվելը
 և այլն; souhaiter la ~ բարի գա-
 լուստ մաղթել, ողջունել ժամա-
 նողներին
bihebdomadaire *adj* շաբաթական
 երկու անգամ լույս տեսնող

bilan *m* հանրագումար, հաշվեկշիռ;
 արդյունք ◊ dresser (կամ faire) le
 ~ հանրագումարի բերել
bilatéral, -e *adj* երկկողմանի
bill *m* բիլ, օրինագիծ (անգլիական
 խորհրդարանում)
billet *m* 1. երկտող, փոքրիկ նամակ
 2. տոմս 3. պարտամորհակ
 ~ de banque վարկային տոմս,
 դրամատոմս
 ~ d'invitation, ~ de faveur հրավի-
 րատոմս
 ~ de faire - part ծանուցագիր
 ~ vert դոլլար
bimensuel, -le *adj* երկշաբաթյա,
 ամիսը երկու անգամ լույս տե-
 նող, հրատարակվող (պարբերա-
 կան մամուլ)
biparti, -e *adj* երկկուսակցական ◊
 système ~ երկկուսակցական հա-
 մակարգ
bipatride *m* բիպատրիդ, երկբաղա-
 քացի հանդիսացող անձ
bipolide *m* բիպոլիդ, երկբաղաքացի
 հանդիսացող անձ
BIRD (Banque internationale pour la
 reconstruction et le développement
 Վերականգնման և զարգացման
 միջազգային բանկ)
birman, -e *adj* բիրմանյան
blackboulage *m* քվեարկության տա-
 պալում, ձախողում
blackboul *vt* 1. տապալել ընտրու-
 րությունների ժամանակ, չընտրել,
 քվե չտալ; 2. փշիւք. վտարել, հե-
 ռացնել
blâme *m* կշտամբանք, պարսա-
 վանք, նախատինք, հանդիմա-
 նություն ◊ encourir le ~ պարսա-
 վանքի ենթարկվել, նկատողու-

թյուն ստանալ
blanc-seing *m* ստորագրված դատարկ բլանկ
blason *m* գերբ, զինանշան
blasphémer 1. *vt hնցծ.* հայհոյել, անարգել, վատաբանել, պարսավել 2. *vi* սրբապղծել
blé *m* ցորենի հաց, ցորեն, հատիկ ◊ stockage du ~ հացամթերում
blessant, -e *adj* վիրավորական
blessé *vt* 1. վիրավորել, վնասել 2. ցավ պատճառել 3. վիրավորել, անարգել, անպատվել
 ~ l'honneur մեկի պատվին դիպչել
 ~ des intérêts մեկի շահերին դիպչել
 ~ les convenances քաղաքավարության կանոնները չպահպանել
blindé, -e *adj* զրահապատ ◊ train ~ զրահապատ գնացք
Blitzkrieg (*գերմ.*) «սրընթաց պատերազմ», ամենակարճ ժամկետներում հաղթանակի հանգեցնող պատերազմ վարելու տեսությունը
bloc *m քղք.* 1. խմբակցություն, դաշինք, բլոկ 2. խումբ, միասնական ամբողջություն, փաթեթ ◊ en bloc ամբողջությամբ, մեծաքանակ կերպով; faire ~ avec բլոկ կազմել, ժամանակավոր միություն կազմել; nier en ~ ամբողջովին ժխտել
 ~ atlantique ատլանտյան դաշինք
 ~ de contrôle արժեթղթերի վերստուգիչ փաթեթ
 ~ des gauches ձախ ուժերի միավորում
blockage *m* 1. արգելակում, կանգնե-

ցում; արգելափակոց 2. *ունտ.* սառեցում, կասեցում, դադարեցում 3. *փխք.* խոչընդոտ, արգելք, սահմանափակում
 ~ de compte հաշվի սառեցում
 ~ des prix գների սառեցում
 ~ des salaires աշխատավարձի սառեցում
blocus *m* շրջափակում, պաշարում (հակառակորդի համար կենսական կարևորություն ունեցող տարածքները փակելու ռազմական միջոց) ◊ établir le ~ շրջափակում իրականացնել; forcer le ~ շրջափակումը ճեղքել; lever le ~ շրջափակումը վերացնել՝ դադարեցնել
 ~ économique տնտեսական շրջափակում
bloquer *vt* 1. շրջափակել, պաշարել (քաղաք, ամրոց, երկիր); փակել, արգելափակել 2. սառեցնել, կասեցնել, դադարեցնել
 ~ les crédits վարկերը սառեցնել
 ~ les salaires աշխատավարձը սառեցնել
 ~ la voie ճանապարհը փակել
bluff *m* բլեֆ, խաբեություն; աղմկաբարություն; ահաբեկում
boche *m* բռշ (գերմանացիների տրվող արհամարհական անունը առաջին համաշխարհային պատերազմի ժամանակ
bohémien, -ne *adj* գնչուական, թափառական; բոհեմական
bois *m* 1. անտառ 2. փայտ
 ~ de Boulogne Բուլոնյան անտառ
 ~ de justice գիլյոտին (գլխատման մեքենա)

bombardement *m* ռմբակոծում, ռմբակոծություն, գնդակոծում
~ aérien օդային ռմբակոծություն
~ atomique ատոմային հարված
~ massif կենտրոնացված գնդակոծում

bombarder *vt* ռմբակոծել, գնդակոծել

bombe *f* ռումբ

~ atomique, ~ «A» ատոմային ռումբ
~ d'avion ավիառումբ
~ de destruction ֆուգասային ռումբ, ռչնչացնող գործողության ռումբ
~ explosive հարվածային, պայթուցիկ գործողության ռումբ
~ à grande puissance d'explosion պայթուցիկ մեծ հզորության ռումբ
~ à hydrogène, ~ «H» ջրածնային ռումբ
~ lacrymogène արցունքաբեր գազով ռումբ
~ à napal նապալմե ռումբ
~ thermonucléaire ջերմամիջուկային ռումբ

bon, -ne *adj* 1. լավ, բարի 2. պիտանի 3. նշանակալի, շոշափելի, նկատելի, մեծ 4. հաճելի, բարյացակամ, սիրալիր ◊ à ~ne distance մեծ հեռավորության վրա; aller de ~ pied dans une affaire ջերմոքեն գործի անցնել; y aller de ~ feu վարվել անկեղծորեն, բաց, պարզ; de ~ne foi բարեխղճորեն; en ~ne et du forme պատշաճ ձևով և կարգով; les gens de ~ne volontés բարի կամքի մարդիկ; ազնիվ մարդիկ
~ pour le service armé պիտանի է

զինվորական ծառայության համար

~ sens ողջամտություն, առողջ դատողություն

bon *m* 1. կարգազիր, կտրոն; բոն, թրքադրամանիշ 2. վճարագիր, հատուցագիր, պահանջագիր, վկայագիր

~ de commande պատվիրագիր

~ d'essence վառելիքի կտրոն

~ de jouissance շահաբաժնի վկայագիր

~ à payer վճարագիր

~ de séjour ուղեգիր (առողջարան)

~s du Trésor գանձատան բոներ, թրքադրամանիշներ

bona fide (*լատ.*) անկեղծ, ազնիվ, չկեղծված, հավաստի

bondir *vt* 1. ուսմել, ցատկել 2. նետվել, հարձակվել, սլանալ ◊ faire ~ les prix գները սաստիկ բարձրացնել

~ à l'assaut նետվել գրոհի

~ aux conclusions արագ, վճռակամորեն անցնել եզրակացությունների

bonification *f* բարելավում, լավացում

bons offices *mbu* 'office

boom *m* 1. աղմուկ, աղմկարարություն, սեմսացիա 2. եռուզեռ, բում, կարուկ աճ, վերելք

bord *m* 1. ծայր, եզր 2. ափ 3. նավ, ինքնաթիռ, նավակող, սրահ ◊ à ~ d'un avion, d'un vaisseau ինքնաթիռի, նավի վրա; être du ~ de qn մեկի կուսակցությանը պատկանել; monter à ~ նավ, ինքնաթիռ բարձրանալ; la politique dite: «du

~ du gouffre» այսպես կոչված «անդունդից կախված» քաղաքականություն

borne *f* ճանապարհային նշան; սահմանագծի սյուն; *pl* սահմաններ $\diamond$ dépasser(կամ franchir) les ~s *փխք*. Հափն անցկացնել, սահմանն անցնել

~ frontière սահմանային սյուն

borner *vt* 1. սահմանափակել 2. Հափավորել

boss *m* տեր, գործատեր, պարագլուխ

bouclier *m* 1. վահան 2. պաշտպանություն, հենարան, նեցուկ

bouder *vt* 1. մեկի վրա բարկանալ, խռովել, նեղանալ 2. բոյկոտել ~ un appel կոչը անտեսել

bouleversement *m* 1. տապալում, կործանում, գահավիժում, վայր գլորելը 2. ցնցում, հուզմունք, անհանգստություն

bourg *m* գյուղաքաղաք, ավան

bourgeois, *e adj* 1. բուրժուական 2. քաղքենիական

bourgeoisie *f* բուրժուազիա $\diamond$ grande ~ մեծ բուրժուազիա; petite ~ մանր բուրժուազիա

bourgmestre *m* բուրգամիստր, քաղաքագլուխ

bourguignon, *-ne adj* բուրգունդյան

bourrage *m* 1. սուտ, խաբեություն 2. հիմարություն, անհեթեթություն, դատարկություն ~ de crâne կեղծ պրոպագանդա

bourreau *m* դահիճ

bourse *f* 1. քսակ, դրամապանակ 2. բորսա, սակարան 3. թռչակ, կրթաթռչակ ~ d'études կրթաթռչակ

~ de marchandises ապրանքային բորսա

~ de travail աշխատանքի բորսա

~ des valeurs, ~ d'effets publics արժեթղթերի բորսա, ֆոնդային բորսա

boursier *m* 1. թռչակառու 2. բորսային գործարար, մակլեր

boussole *f* 1. կողմնացույց 2. *փխք*. ուղեցույց $\diamond$ perdre la ~ գլուխը կորցնել

bout *m* 1. ծայր 2. ավարտ, վերջ $\diamond$ à ~ portant դիմահար, ուղիղ երեսին; au ~ du compte վերջիվերջո, վերջին հաշվով; d'un ~ à l'autre սկզբից մինչև վերջ; être à ~ ծայրահեղ վիճակի հասնել; ուժ չունենալ; être à ~ de forces ուժասպառ լինել, ուժից ընկնել; être à ~ de ressources բոլոր հնարավորությունները սպառել; le haut ~ պատվավոր տեղ; jusqu'au ~ մինչև վերջ, ամբողջությամբ; tenir le bon ~ շահավետ վիճակում լինել; à tout ~ de champ թույլ առ թույլ; venir à ~ d'un travail աշխատանքը վերջացնել

boutefeu *m* հրահրիչ, սադրիչ, խառնակիչ, դրդող

boycott (*անգլ.*) բոյկոտ (պետությունների միջև քաղաքական և տնտեսական պայքարի միջոց, հրաժարում որևէ պետության հետ քաղաքական կամ տնտեսական հարաբերություններ հաստատել կամ պահպանել)

boycotter *vt* բոյկոտել

branche *f* բնագավառ, ոլորտ; մասնագիտություն $\diamond$ s'accrocher à toutes les ~s գործի դնել բոլոր միջոցները

~ d'industrie արդյունաբերական ճյուղ

branche-clef *f* գլխավոր, առաջատար ճյուղ

brandir *vt* 1. ճոճել, թափ տալ, թափահարել 2. *փխք.* սպառնալ ~ les armes նիզակ ճոճել, պատերազմով սպառնալ ~ les menaces սպառնալիքների դիմել

branlant, -e *adj* անհաստատ, երերուն, խախտ; անկայուն, փոփոխական, անհուսալի situation ~e անկայուն դրություն

brantle-bas *m* անկարգություն, իրարանցում, խառնաշփոթություն, եռուզեռ

branler 1. *vt* թափահարել, օրորել, տարտբերել 2. *vi* օրորվել, ճոճվել, երերալ ~ dans le manche երերուն վիճակում լինել

brasier *m* 1. շիկացած ածուխ 2. բոցավառվող խարույկ 3. մարտահնոց, օջախ ~ de la guerre պատերազմի հրդեհ

brasser *vt* 1. խառնել, լուծել 2. *փխք.* տնօրինել, կարգի բերել 3. *հնգծ.* մտքին դնել, ծրագրել, մտադրվել ~ les affaires գործերը տնօրինել ~ une intrigue դավեր նյութել

braver *vt* հոխորտալ, չվախենալ ~ le danger վտանգն արհամարհել

brèche *f* 1. ճեղք, ճեղքվածք, անցք 2. ճեղքում 3. *փխք.* վնաս, կորուստ ◇ être toujours sur la ~ անդադար պայքար մղել; rester sur la ~ պահակակետում մնալ; faire une ~ à... վնասել; ամբողջակա-

նությունը խախտել

bref, **brève** *adj* կարճ, հակիրճ; համառոտ, սեղմ ◇ à brève échéance արագ սկսվող, մոտեցող; մոտ ապագայում; dans le plus ~ délaı ամենակարճ ժամկետում

bref *adv* մի խոսքով, կարճ ասած

brésilien, -ne *adj* բրազիլական

Bretton Woods Agreements Բ.Վ-ի (Նյու Հեմփշիր, ԱՄՆ) համաձայնագրեր (միջազգային համաձայնագրեր, որոնք հիմք հանդիսացան Համաշխարհային բանկի և Միջազգային արժուրային հիմնադրամի ստեղծման համար)

brevet *m* 1. դիպլոմ, վկայական, վկայագիր 2. արտոնագիր, շնորհագիր 3. *պտմ.* թագավորական պատվոգիր

brigade *f* ջոկատ, խումբ, թիմ ~ de choc հարվածային ջոկատ ~ criminelle քրեական հետախուզություն

brigandage *m* կողոպուտ, ավազակություն ◇ guerre de ~ ավազակային պատերազմ

brigue *f* մեքենայություն, բանսարկություն, դավադրություն

brimade *f* 1. բռնախնդրություն, մանրախնդրություն, կաշեղը, ձեռք չքաշելը 2. ճնշում, նեղում, անարդարություն

brimer *vt* 1. ծաղրածանակի ենթարկել 2. ճնշել, նեղել, նեղացնել, բառերի հետևից ընկնել

brise-glace(s) *m* սառցահատ (նավ) ~ atomique ատոմային սառցահատ

briser *vt* 1. կոտրել, ջարդել 2. *փխք.*

ջախջախել, խորտակել, ոչնչացնել

~ les fers կապանքները դեն նետել

~ son joug լծից ազատագրվել, լուծը թոթափել

~ la résistance դիմադրությունը կոտրել

bristol *m* 1. բրիստոլյան սովարաթուղթ 2. *խսկց.* այցետոմս

britannique *adj* բրիտանական, անգլիական

brouiller *vt* 1. խառնել, խճճել 2. շփոթություն առաջացնել, խառնաշփոթ ստեղծել $\diamond$ se ~ խճճվել, խառնվել; les affaires se brouillent գործերը բարդանում են

~ les émissions հաղորդումները խլացնել

~ les pistes հետքերը խճճել

bruit *m* 1. աղմուկ, ժխտը 2. լուր, ասեկոսե, խոսք ու զրույց, խոսակցություն $\diamond$ à grand ~ աղմուկով, հրապարակավ, ի լուր ամենքի; le ~ court խոսում են, լուր է պտտվում; des ~s en l'air դատարկ խոսակցություններ; faire plus de ~ que de besogne ավելի շատ խոսել, քան անել; répandre un ~ լուր տարածել

brûlant, -e *adj* 1. տաք 2. այրող, կիզիչ 3. կծու, խայթող 4. *փ/ւր.* հրատապ, կենսական $\diamond$ question ~e հրատապ հարց; terrain ~ վտանգավոր գործ

brusqué, -e *adj* 1. արագ, շտապ 2. հանկարծակի, անակնկալ $\diamond$ attaque ~e անակնկալ հարձակում

brusquer *vt* 1. արագացնել; շտապեցնել 2. կոպիտ վարվել

~ les choses խեղաթյուրել իրադարձությունների ընթացքը

brut, -e *adj* 1. անմշակ, հում 2. համախառն $\diamond$ fait ~ չմշակված, անմշակ փաստ; matière ~e հումք; produit ~, recette ~e համախառն արտադրանք; traitement ~, salaire ~ հիմնական աշխատավարձ (առանց պահումների)

brutal, -e *adj* 1. կոպիտ, բիրտ, դաժան 2. *հնցծ.* զազանաբարո, վայրենի, անասնական 3. կտրուկ, հանկարծակի $\diamond$ force ~e կոպիտ ուժ; instincts brutaux անասնական բնազդներ

brutalité *f* 1. կոպտություն, անտաշություն 2. բռնություն, դաժանություն, զազանություն 3. անապատելիություն, հանկարծակիություն

BSEC (Organization of the Black Sea Economic Cooperation) ՄՏԾՀ (Մեծովյան տնտեսական համագործակցության կազմակերպություն)

budget *m* բյուջե $\diamond$ approuver le ~ բյուջեն հաստատել; dresser le ~ բյուջեն կազմել; établir un ~ բյուջե կազմել; voter un ~ բյուջեն հաստատել, քվեարկել բյուջեն հաստատելու համար

~ annuel տարեկան բյուջե

~ de l'Etat, ~ public պետական բյուջե

~ familial ընտանեկան բյուջե

~ de guerre ռազմական բյուջե

budgetaire *adj* բյուջետային

bulgare *adj* բուլղարական

bulletin *m* 1. քվեաթերթիկ (ընտրական) 2. գրանցում; տեղեկագիր; ամփոփագիր; անդորրագիր 3.

հարցաթերթիկ $\diamond$ mettre son ~ dans l'urne քվեաթերթիկը նետել քվեատուփի մեջ

~ d'adhésion որևէ կազմակերպության մեջ ընդունվելու հարցաթերթիկ

~ d'appel ներկաների ցուցակը

~ blanc դատարկ, չլրացված քվեաթերթ

~ de décès մահվան վկայական

~ d'informations վերջին նորությունները

~ de naissance ծննդյան վկայական

~ nul անվավեր քվեաթերթ

~ officiel պաշտոնական քվեաթերթ

~ de renseignement *նազմ*. հետախուզական ամփոփագիր

~ scolaire դպրոցականի առաջադիմության թերթիկ; տեղեկանք աշակերտի վարքի և առաջադիմության մասին

~ de souscription բաժանորդագրման բլանկ

~ de vote ընտրաթերթիկ

bureau *m* 1. գրասենյակ; բաժին; աշխատասենյակ; 2. գրասենյակ, ղեկավարություն, վարչություն (գործադիր և ղեկավար մարմին) 3. նախագահություն 4. հանձնաժողով (պատգամավորների՝ հարց քննարկելու համար) $\diamond$ Bureau de l'Assemblée Nationale Ազգային ժողովի գրասենյակ

~ d'enregistrement բաղաբացիական կացության ակտերի գրանցում

~ d'information տեղեկատու բյուրո, տեղեկատու բաժին

~ de location տոմսերի նախնական վաճառքի դրամարկը

~ de placement վարձակալության գծով գրասենյակ

~ de poste փոստային բաժանմունք

~ de renseignements տեղեկատու գրասենյակ

~ de séance նիստի նախագահություն

~ de transport տրանսպորտային գրասենյակ

~ de vote ընտրական տեղամաս

bureaucrate *m* բյուրոկրատ

bureaucratie *f* բյուրոկրատիա

bureaucratique *adj* բյուրոկրատական

but *m* 1. նպատակակետ, նշանակետ, թիրախ 2. *փխք*. նպատակ $\diamond$ arriver au ~, toucher le (au) ~, atteindre son ~ նպատակին հասնել; avoir pour ~ նպատակ ունենալ; se fixer comme ~ նպատակադրվել; manquer le ~ ~ վրիպել, նպատակին չհասնել; se proposer un ~, s'assigner un ~, se proposer pour (comme) ~ նպատակ դնել; tendre à un ~, poursuivre un ~ նպատակ հետապնդել; le ~ sauve l'acte, la fin justifie les moyens նպատակը արդարացնում է միջոցները

butin *m* ալվար

~ de guerre ռազմավար

butte *f* հրաձգարան $\diamond$ être en ~ à որպես թիրախ ծառայել; ենթարկվել (հարձակումների և այլն)

byzantin, -e *adj* բյուզանդական $\diamond$ discussion ~e անպտուղ վիճաբանություն

C

cabale *f* 1. խռովարարություն, պետական դավադրություն; մեքենայություններ, բանասարկություններ 2. խառնակչախումբ, հանցախումբ, հրոսակախումբ 3. կախարդություն, թվահմայություն, կաբալիստիկա

cabaler *vi* դավեր նյութել, ինտրիգներ սարքել

cabalistique *adj* 1. խորհրդավոր, առեղծվածային, կախարդական 2. հանելուկային, անբացատրելի

cabinet *m* 1. առանձնասենյակ, աշխատասենյակ 2. գրասենյակ 3. կառավարություն, կառավարության կազմ $\diamond$ composer le ~, constituer le ~ կառավարություն կազմել; composition du ~ նոր կառավարության կազմավորում; le ~ a été renversé կառավարությունը տապալվել է; remaniement du ~ կառավարության կազմի փոփոխում

~ d'avocat փաստաբանական գրասենյակ

~ d'instruction քննչական մարմին

~ d'un ministre նախարարի քարտուղարական կազմ

~ noir գաղտնի բաժին

câble *m* կաբելահեռագիր

câbler *vt* հեռագրել, հեռագիր ուղարկել (կաբելով)

cachet *m* 1. կնիք 2. *փիլ.* դրոշմ, հետք 3. հոնորար $\diamond$ apposer un ~

կնքել; le ~ de ses armes իր զինանշանների կնիքը; à gros ~s շատ լավ վարձատրվող; rompre le ~ կնիքը պոկել, նամակը բաց անել, փաթեթը բանալ

cacheter *vt* կնքել, կնիք դնել

cachot *m* 1. բանտ 2. մենախուց, պատժախուց, բանտախուց

cadastre *m* կադաստր

cadence *f* 1. ռիթմ, չափ, տակտ 2. տեմպ, արագություն $\diamond$ à une ~ accélérée արագացած տեմպով; marcher en ~ համաքայլ ընթանալ; presser la ~ արագացնել ~ s infernales աշխատանքի դժոխային տեմպեր

~ de production արտադրության տեմպ

~ quotidienne ամենօրյա տեմպ

cadencé, -e *adj* ռիթմիկ, համաչափ

cadre *m* 2. շրջանակ 2. *փիլ.* շրջանակներ, սահման $\diamond$ dans le ~ de... շրջանակներում; rentrer dans le ~ շրջանակների մեջ մտնել, ծրագրի մեջ մտնել; sortir du ~ դուրս գալ ինչ-որ բանի սահմաններից

cadres *m pl* կադրեր, հաստիքներ, ղեկավարող անձնակազմ $\diamond$ les ~ d'activité կադրային հրամանատարական կազմը; les ~ subalternes ստորադասներ, ենթականեր; être rayé des ~ աշխատակիցների ցուցակից հանվել

cafard *m* 1. կեղծավոր, երկերեսանի,

երեսպաշտ, կեղծ բարեպաշտ 2. *խսկց.* մատնիչ

cafarder *vi, vt* *խսկց.* լրտեսել; մատնել; զրպարտել, չարախոսել, բանասրկությամբ զբաղվել

cahier *f* ցուցակ, ամփոփագիր; ամսագիր
~ de revendications գործադուլավորների պահանջների ցուցակ

caisse *f*: grosse ~ մեծ թմբուկ ◊ battre la grosse ~ թմբուկ զարկել; *փխք.* թմբկահարել, գովազդել, ռեկլամել

calamité *f* աղետ, արհավիրք, պատուհաս, մեծ դժբախտություն ◊ causer des ~s épouvantables հսկայական վնասներ պատճառել

calcul *m* հաշիվ, հաշվարկ; հաշվարկում; նախահաշիվ ◊ faire un ~ հաշվել; tromper dans les ~s սխալ հաշիվ անել, վրիպել
~ approximatif մոտավոր հաշվարկ
~ économique տնտեսաշվարկ
~ des intérêts տոկոսների հաշվարկ

calculable *adj* հաշվարկելի

calculer *vt* 1. հաշվել, հաշվարկել 2. լավ քննել, լավ կշռադատել, լավ մտածել, մոտավոր հաշիվ անել ◊ machine à ~ հաշվիչ մեքենա
~ ses chances կշռադատել իր բոլոր հնարավորությունները
~ de tête մտքում հաշվել

calé, -e *adj* գիտակ, իրազեկ, բանիմաց

calomnie *f* զրպարտություն, զրպարտանք, հեյրյուրանք

calomnier *vt* զրպարտել

cambiste *m* բորսային հանձնակատար, արժույթային դիլեր

camelot *m* 1. փողոցային մանր առևտրական, փերեզակ, մանրավաճառ 2. լրագրավաճառ (փողոցային); գովազդային հայտարարությունների ցրիչ

camouflage *m* 1. քողարկում 2. խաբեություն, կոծկում ◊ pour le ~ աչքը կապելու համար, ուշադրությունը շեղելու համար

camoufler *vt* քողարկել; *փխք.* քաքցնել

camp *m* ճամբար, բանակատեղի ◊ changer de ~, passer dans l'autre ~ մյուս ճամբար անցնել, մի կողմից մյուս կողմն անցնել, դավաճանել; faire un ~ բանակ դնել, ճամբար դնել; lever le ~ ճամբարը վերցնել, հեռանալ
~ adverse հակառակորդ
~ de concentration համակենտրոնացման ճամբար
~ fortifié ամրացված, ուժեղացված ճամբար
~ d'instruction ուսումնական ճամբար
~ léger ժամանակավոր ճամբար
~s de la mort մահվան ճամբար
~ de réfugiés փախստականների ճամբար

campagne *f* 1. *առլ.* արշավ, արշավանք; 2. արշավ, քարոզություն ◊ entrer en ~ պատերազմական գործողություններ սկսել; entreprendre (կամ mener, poursuivre) une ~ արշավ իրականացնել, կամպանիա տանել; déclencher (կամ déchaîner, lancer) une ~ արշավ սկսել, արշավ սանձազեր-

ծել; tenir la ~ դիմակայել հակա-
ռակորդին

~ de calomnie գրպարտչական
արշավ

~ de dénigrement, ~ de diffamation
գրպարտչական քարոզարշավ

~ électorale ընտրարշավ

~ d'excitation հետապնդում

~ de masse զանգվածային ար-
շավ

~ préélectorale նախընտրական
արշավ

canal *m* 1. ջրանցք 2. *փխք*. միջոց,
ուղի, ճանապարհ $\diamond$ par le ~ de la
presse մամուլի միջոցով; le trafic
du ~ ջրանցքի նավարկելիու-
թյունը
~ d'irrigation ոռոգման ջրանցք

candidat *m* թեկնածու $\diamond$ désignation
des ~s թեկնածուների առաջադ-
րում; être porté officiellement ~
dans պաշտոնապես գրանցվել
որպես թեկնածու; nommer un ~
թեկնածու նշանակել, առաջադ-
րել; se porter ~ ընտրություննե-
րում իր թեկնածությունն առաջ
քաշել

~ au parti կուսակցության թեկ-
նածու

~ à la présidence նախագահու-
թյան թեկնածու

candidature *f* թեկնածություն $\diamond$
appuyer (կամ soutenir) une ~
պաշտպանել թեկնածությունը;
déposer sa ~ իր թեկնածությունն
առաջադրել; retirer sa ~ իր
թեկնածությունը հանել

canton *m* կանտոն (Ֆրանսիայում՝
օկրուգի տարածքային բաժա-
նում; Շվեյցարիայում՝ ֆեդերա-

ցիայի անդամ; Լյուքսեմբուր-
գում՝ հիմնական վարչական
միավոր; Կանադայում՝ 100 քառ.
մղոն հողակտոր)

cantonal *adj* կանտոնային, շրջա-
նային, օկրուգային

cantonner *vt* դասավորել, տեղավո-
րել, տեղաբաշխել, բնակավորել
(գորքը) $\diamond$ se ~ փակվել, ամփոփ-
վել, պարփակվել

capacité *f* 1. ունակություն, կարողու-
թյուն, ընդունակություն 2. պի-
տանիություն 3. հզորություն;
արդյունավետություն 4. *իրվք*.
իրավունակություն

~ d'achat գնողունակություն

~ de combat, de lutte մարտու-
նակություն

~ de défense պաշտպանունակու-
թյուն

~ juridique իրավունակություն

~ de paiement վճարունակություն

~ de production արտադրողակա-
նություն

~ de travail աշխատունակություն

capital, -e *adj* գլխավոր, հիմնական
 $\diamond$ d'une manière ~ հիմնավորա-
պես, հիմնովին; peine ~e մահա-
պատիժ

capital *m* կապիտալ, դրամագլուխ $\diamond$
accumulation du ~ կապիտալի
կուտակում; investissement de
capitaux կապիտալի ներդրում

~ de base, ~ fixe, ~ fondamental

հիմնական կապիտալ

~ circulant շրջանառու կապիտալ

~ commercial առևտրային կա-
պիտալ

~ constant հաստատուն կապի-
տալ

~ immobilisé քնած դրամագլուխ

capital *m* դրամագլուխ, կապիտալ, դրամական միջոց ◊ attirer des ~ aux կապիտալներ ներգրավել; augmenter le ~ դրամագլուխը մեծացնել; collecter des ~aux կապիտալներ կուտակել; débloquer des ~aux կապիտալները սառեցնել; engager des ~aux կապիտալներ ներդնել; entamer un ~ դրամագլուխը գործի դնել; gérer des ~aux կապիտալները ղեկավարել; joindre au ~ վերածել կապիտալի; mettre en valeur un ~ կապիտալը օգտագործել; mobiliser un ~ դրամագլուխը ակտիվացնել; placer son ~ կապիտալ ներդնել; transférer un ~ կապիտալը փոխադրել
~ actif ակտիվ կապիտալ
~ - actions բաժնետիրական կապիտալ
~ de base, ~ fixe, ~ fondamental հիմնական կապիտալ
~ circulant շրջանառու կապիտալ
~ commercial առևտրային կապիտալ
~ constant հաստատուն կապիտալ, կայուն դրամագլուխ
~ financier ֆինանսական կապիտալ
~ foncier անշարժ գույք
~ industriel արդյունաբերական կապիտալ
~ immobilisé քնած դրամագլուխ
~ initial սկզբնական կապիտալ
~ investi ներդրած կապիտալ
~ mobile շրջանառու կապիտալ
~ monopoleur, ~ monopoliste մո-

նոպոլիստական կապիտալ

~ oisif չօգտագործված կապիտալ

~ de réserve պահուստային կապիտալ

~ social բաժնետիրական կապիտալ

capitale *f* մայրաքաղաք

capitalisme *m* կապիտալիզմ

~ déprissant մեղմող կապիտալիզմ

~ d'Etat պետական կապիտալիզմ

~ monopoleur մոնոպոլիստական կապիտալիզմ

capitulation *f* կապիտուլյացիա, անձնատուր լինելը, հանձնվելը, ռազմական դիմադրության դադարեցում

~ inconditionnelle (կամ sans conditions, sans reserves) անվերապահ կապիտուլյացիա

capituler *vi* անձնատուր լինել, հանձնվել

capter *vt* բռնել, ձեռքը գցել, որսալ
~ une émission *ռադիո* հաղորդում որսալ

captiver *vt* գերի վերցնել; գերության մեջ պահել

captivité *f* գերություն ◊ vivre en ~ ապրել գերության մեջ

capture *f* բռնում, կալանավորում, ձերբակալում

capturer *vt* բռնել, գերի վերցնել; ձերբակալել, կալանավորել

caractère *m* բնույթ, բնորոշ գիծ, հատկանիշ ◊ avoir (կամ revêtir) un ~ բնույթ ունենալ, բնույթ ձեռք բերել; à ~ politique քաղաքական բնույթի; montrer du ~ հաստա-

տակամություն դրսևորել
 ~ abstrait վերացական բնույթ
 ~ acquis ձեռքբերովի հատկանիշ
 ~ distinctif տարբերիչ՝ բնորոշ
 հատկանիշ
 ~ inné բնատուր հատկանիշ
 ~ particulier բացառիկություն

caractériser *vt* բնութագրել

caractéristique *adj* հատկանշական, բնորոշ, տարբերիչ

cardinal, -e *adj* արմատական, հիմնական ♦ points cardinaux աշխարհի կողմերը

carence *f* 1. *հրվք.* սնանկություն, անվճարունակություն 2. անգործություն, անկարողություն; իր պարտականություններից շեղում 3. չունևորություն, կարիք, պակաս ♦ procès-verbal de ~ արձանագրություն՝ ընդունված պարտականություններից շեղվելու մասին

~ administrative ամսնոստեսվարություն

~ alimentaire սննդամթերքի պակաս

~ du gouvernement կառավարության անկարողություն՝ անգործություն

~ de la main d'oeuvre աշխատուժի պակաս

carillon *m* 1. զանգերի ղողանջ, զնգոց 2. պատի ժամացույցի երգեցիկ զարկերը

carillonneur *vt* 1. ղողանջել, զանգել 2. բոլոր զանգերը տալ, ահագանգել, ամենուրեք տարածել

carnage *m* կոտորած, սպանդ

carnet *m* 1. նոթատետր, ծոցատետր, հուշատետր 2. մատյան,

գրանցման մատյան

~ de banque ավանդալիս գրքույկ

~ d'épargne խնայողական գրքույկ

~ de notes օրագիր

~ de voyage ճանապարհային օրագիր

carrefour *m* հանդիպում, կարծիքների փոխանակում, «կլոր սեղան»; սեկցիա, բաժանմունք (համաժողովում)

carrière *f* 1. ծառայողական առաջադիմություն, կարիերա 2. զբաղմունք, գործունեություն, ասպարեզ 3. մասնագիտություն ♦ fournir une longue ~ անցնել կյանքի երկար ճանապարհ; faire ~ կարիերա անել, հաջողությունների հասնել

Carrière *f*: (la) ~ դիվանագիտական կարիերա (ծառայություն)

carte *f* 1. քարտ 2. անդամատոմս, վկայական ♦ donner ~ blanche անսահման լիազորություններ կամ լիակատար ազատություն տալ գործողություններին

~ de chantage գործազուրկի գրանցման քարտ

~ de circulation երթևեկելու իրավունքի վկայական

~ diplomatique դիվանագիտական քարտ

~ d'identité անձը հաստատող վկայական (Ֆրանսիայում)

~ de pointage հաշվառման քարտ

~ de séjour օտարերկրացու անձը հաստատող վկայական (որն իրավունք է տալիս նրան երկրում ապրել 3 ամսից ավելի)

~ de travail օտարերկրացուն

տրվող աշխատանքի իրավունքի վկայական

~ de visite այցեքարտ

cartel *m* կարտել; բլոկ, խոշոր միավորում

cas *m* 1. դեպք, պատահար 2. հանգամանք ◊ *au ~* օսն...; *dans le ~* օսն... այն դեպքում, եթե...; *en aucun ~* ոչ մի պայմանով, ոչ մի դեպքում; *en ~ de guerre* պատերազմի դեպքում; *dans le ~ contraire* հակառակ դեպքում; *en ~ de nécessité* անհրաժեշտության դեպքում; *en tout ~*, *dans tous les ~* ամեն դեպքում, համեմայն դեպք; *faire grand ~ de...* մեծ նշանակություն տալ, բարձր գնահատել
~ *de conscience* խղճի հարց
~ *échéant* անհրաժեշտության դեպքում
~ *de guerre* պատերազմի առիթ
~ *limite* ծայրահեղ դեպքում

casque *m* սաղավարտ
~ *d'écoute*, ~ *à écouter* ականջակալներ

casser *vt* 1. ջարդել, կոտրել 2. *իրվք*. բեկանել, վճռաբեկել, անվավեր ճանաչել 3. պաշտոնագրկել, պաշտոնանկ անել 4. *քղք*. ոչնչացնել, քանդել, կազմալուծել, թուլացնել
~ *un arrêt* դատավճիռը չեղյալ հայտարարել
~ *un contrat* պայմանագիրը չեղյալ հայտարարել

casus belli (*լատ.*) «պատերազմի պատճառը»

casus foederis (*լատ.*) «միություն կազմելու պատճառ» (այն հան-

գամանքները, որոնց առաջացումը պարտավորեցնում է պետությանը ռազմական միության պայմանագրի համաձայն մասնակցել պատերազմի կամ սկսել պատերազմ դաշնակից պետությանն աջակցելու համար)

cataclysm *m* տարերային աղետ, կատակլիզմ

cataloguer *vt* 1. մտցնել կատալոգի մեջ 2. դասակարգել

catastrophe *f* աղետ, ափսալիրք ◊ *aboutir, amener à la ~* աղետի հասցնել, աղետի հանգեցնել; *écarter, éviter la ~* աղետը կանխել, աղետից խուսափել
~ *naturelle* տարերային աղետ

cause *f* 1. պատճառ, շարժառիթ; հիմք, հիմունք 2. գործ, դատական պրոցես ◊ *être (կամ rester, demeurer) en ~* ա) դատական քննության առարկա լինել; բ) քննության առարկա լինել; գ) սպառնալիքի, հարվածի տակ լինել; *défendre la ~ de la paix* պաշտպանել խաղաղության գործը; *embrasser (կամ épouser, prendre en main) une ~* պայքարի դուրս գալ՝ հանուն...; *mettre en ~* ա) մեղադրանք ներկայացնել բ) գործի մեջ ներգրավել գ) քննության ենթարկել դ) *փխք*. կասկածի տակ դնել; *mettre hors de ~* մասնակից չլինել; հաշվի մեջ չլինել; *plaider une ~* դատը պաշտպանել (դատարանում); *remettre en ~* *իրվք*. վերանայել հարցը; *servir la ~ de la paix* ծառայել խաղաղության գործին; խաղաղության գործի համար

ավանդ ներդնել

~ civile քաղաքացիական գործ

~ criminelle քրեական գործ

~ de décès մահվան պատճառ

~ finale վերջնական նպատակ

~ juste արդարացի՝ ճշմարիտ գործ

~ licite օրինական հիմունք

~ pénale քրեական գործ

~ perdue կորած՝ անհուսալի գործ; անհեռանկար պայքար

~ première սկզբնապատճառ

caution *f* 1. երաշխիք, երաշխավորություն, հանձնարարական 2. երաշխավոր, երաշխավորող անձ
~ sous ~ երաշխավորությամբ; գրավով; prêter ~ երաշխավորել; se porter ~ de ... հանդես գալ որպես երաշխավոր
~ solidaire *հորվ.* համերաշխիք՝ խմբական երաշխավորություն, փոխադարձ հովանավորություն; միահավասար պատասխանատվություն

cautionnement *m* 1. երաշխավորություն, հանձնարարական, երաշխավորագիր (փաստաթուղթ) 2. թեկնածուի կողմից մուծված գումար; գրավ, գրավադրություն déposer un ~, verser un ~ գրավ դնել
~ des frais judiciaires դատական ծախսերի վճարում
~ électoral ընտրական գրավ

cautionner *vt* երաշխավորել, երաշխավորագիր տալ

céder 1. *vt* զիջել, հանձնել, տալ 2. *vi* ենթարկվել, տեղի տալ, ընկրկել, չդիմադրել, նահանջել, զիջել
~ à l'ennemi նահանջել թշնամու առաջ

~ à la force ուժի առաջ տեղի տալ

~ du terrain նահանջել, հետ քաշվել

C.E.I. (Communauté des Etats indépendants) ԱՊՀ (Անկախ պետությունների համագործակցություն)

célébrer *vt* 1. տոնել, նշանավորել 2. մեծարել, փառաբանել; գովերգել

cellule *f* 1. բջիջ (կազմակերպության), կոմիտե 2. բանտախուց, մեկուսարան, մենախուց

~ du Parti կուսակցական բջիջ, սկզբնական կուսակցական կազմակերպություն

~ de punition մենախուց

cens *m* ցենզ, արտոնակարգ

~ électoral ընտրական ցենզ

~ de fortune գույքային ցենզ

~ d'instruction կրթական ցենզ

~ de résidence մշտական բնակության արտոնակարգ

censure *f* 1. գրաքննություն; քննադատություն 2. անվստահության արտահայտություն (կառավարությանը) ~ exercer la ~ գրաքննություն իրականացնել; motion de ~ անվստահության բվել; voter la ~ անվստահության բվել ներկայացնել կառավարությանը

censurer *vt* 1. գրաքննություն կատարել; քննադատել 2. անվստահության բվել ներկայացնել կառավարությանը

centrale *f* կայան; արհմիութենական միավորում (երկրի մասշտաբով)
~ atomique ատոմային էլեկտրակայան

~ électrique, nucléaire էլեկտրական

~ hydro-électrique հիդրոէլեկտրական

~ syndicale ազգային արհմիութենական միավորում

cercle *m* 1. շրջան, շրջանակ (հետաքրքրությունների 2. խումբ, խմբակ

~s dirigeants ղեկավար շրջանակներ

céréales *f pl* հացահատիկային մշակաբույսեր, հացաբույսեր

certificat *m* վկայական; հավաստագիր; տեղեկանք; սերտիֆիկատ ~ d'aptitude pédagogique (C.A.P.) տարրական դպրոցի ուսուցչի դիպլոմ

~ d'aptitude professionnelle (C.A.P.) մասնագիտական պատրաստվածության վկայական

~ d'aptitude professionnelles à l'enseignement du second degré (C.A.P.E.S.) միջնակարգ դպրոցի ուսուցչի դիպլոմ

~ d'aptitude au professorat de l'enseignement technique (C.A.P.E.T) միջնակարգ տեխնիկական ուսումնական հաստատության ուսուցչի դիպլոմ

~ de décès մահվան վկայական

~ d'études ուսումնական հաստատության ավարտական վկայական

~ d'études primaire (C.E.P.) *húgð*. տարրական դասարանների ավարտական վկայական

~ medical բժշկական տեղեկանք

~ de maladie տեղեկանք հիվանդության մասին

~ de mariage ամուսնության վկայական

~ de naissance ծննդյան վկայական

~ de travail աշխատանքային գրքույկ; տեղեկանք կատարված աշխատանքի մասին

certifier *vt* վկայել, վկայություն տալ; վավերացնել, հաստատել, հավաստել, ամրագրել $\diamond$ certifié pour copie conforme իսկականի հետ ճիշտ է

certitude *f* վստահություն, համոզվածություն, համոզմունք; հավաստիություն $\diamond$ exprimer sa ~ que... արտահայտել իր համոզվածությունը, որ...

~ d'un fait փաստի հավաստիություն

~ de la peine պատժի անխուսափելիություն

cessation *f* դադարեցում, դադարեցնելը, ընդհատում

~ de guerre պատերազմի դադարեցում

~ des hostilités ռազմական գործողությունների դադարեցում

~ temporaire des expériences փորձարկումների ժամանակավոր դադարեցում

~ de validité գործողության ժամկետի դադարեցում

cesser 1. *vt* դադարեցնել, վերջ տալ, վերջացնել, ընդհատել 2. *vi* դադարել, ավարտվել

cessez-le-feu *m* կրակի դադարեցում, հրադադար; ռազմական գործողությունների դադարեցում

cession *f* *իրվք*. զիջում, փոխանցում $\diamond$ faire ~ զիջել, փոխանցել

~ de droits իրավունքների փոխանցում

~ sous-contrainte հարկադրված զիջում

~ de portefeuille գործի հանձնում (ընկերության, կազմակերպության)

ceteris paribus (*լատ.*) «այլ հավասար պայմանների պարագայում»

chaînes *ֆ* շղթաներ, կապանքներ

challenge *m* սպորտային մրցակցություն փոխանցիկ գավաթով

chambellan *m* սենեկապետ

chambre *ֆ* պալատ (խորհրդարան, օրենսդրական հաստատություն); պալատ, ատյան, դատարանի բաժանմունք ◊ système à ~ unique, à deux ~ s միապալատանի, երկպալատանի համակարգ; Chambre basse Ներքին պալատ; Chambre haute Վերին պալատ; la Chambre (des députés) պատգամավորների պալատ; Chambre des Communes Համայնքների պալատ (Անգլիայում); Chambre des Lords Լորդերի պալատ

~ de commerce առևտրի պալատ

~ de compensation pour l'ECU եվրոպական արժույթային միավորով գործարքների հաշվարկային պալատ

~ des comptes հաշվիչ պալատ

~ criminelle դատաստանական պալատ

~ législative օրենսդիր պալատ

~ des mises en accusation քննչական պալատ

champion *m* 1. չեմպիոն; նշանավոր

մարզիկ 2. *փ/սր.* ջատագով, եռանդուն պաշտպան

chancelier *m* 1. կանցլեր, վարչապետ 2. համալսարանի ռեկտոր

~ de l'Echiquier ֆինանսների նախարար (Անգլիայում)

chancellerie *ֆ* 1. պետական, նախարարական գրասենյակ, դիվանատուն 2. արդարադատության նախարարություն (Ֆրանսիայում)

change *m* 1. փոխանակում 2. արժույթի փոխարժեք; արտարժույթ ◊ bureau de ~ արտարժույթի փոխանակման գրասենյակ; coter le ~ սահմանել արժույթի փոխարժեքը; gagner au ~ արժույթի կուրսից շահել; perdre au ~ արժույթի կուրսից կորցնել

changement *m* փոփոխություն, փոփոխում ◊ des ~s sont intervenus, se sont produits փոփոխություններ են կատարվել, տեղի են ունեցել

~ d'adresse հասցեի փոփոխություն

~ de domicile բնակության վայրի փոփոխություն

~ du gouvernement կառավարության փոփոխություն

~ dans la composition du gouvernement կառավարության կազմի փոփոխություն

~ législatif օրենսդրական փոփոխություն

~ de nationalité քաղաքացիության փոփոխություն, նատուրալիզացիա

~ de nom անվանափոխում

~ de résidence բնակության վայր

րի փոփոխություն, տեղափոխություն

changer *vt* փոխել, փոփոխել, փոփոխության ենթարկել
~ d'avis (կամ d'opinion, d'idée)
միտքը փոխել, կարծիքը փոխել
~ foncièrement, ~ radicalement
փոխել հիմնովին՝ արմատապես

chantier *m* շինարարություն; շինարարական հրապարակ; նավաշինարան $\diamond$ avoir un ouvrage sur le ~ աշխատել ինչ-որ գործի վրա; en ~ կառուցվող; mettre qch en (կամ sur le) ~ շինարարական աշխատանքներ սկսել
~ de construction շինարարական հրապարակ, շինհրապարակ
~s nouveaux նորակառույցներ

charge *f* 1. բեռ, լուծ, ծանրություն 2. պարտավորություն, պարտականություն 3. պատասխանատվություն 4. հանձնարարություն 5. պաշտոն 6. *իրվք*. մեղադրանք 7. մաքս, տուրք, հարկ 8. *pl* ծախսեր $\diamond$ donner ~ à զո հանձնարարություն տալ մեկին; être à la ~ à զո մեկի վզին բեռ լինել; être à la ~ de զո մեկի խնամքի տակ լինել; exempt de ~s պարտավորություններից ազատված; femme de ~ աղախին, տնային աշխատող; imposer une ~ պարտավորություններ դնել; prendre en ~; prendre possession de la ~ de président նախագահի պաշտոնը ստանձնել; relever de lourdes ~s contre զո ծանր մեղադրանքներ առաջադրել մեկի դեմ; à ~ de revanche փոխադարձության հիմունքներով; à ~ de retour վերա-

դարձի պայմանով; les ~s de l'Etat պետական պարտքեր և ծախսեր

~s écrasantes ուժից վեր բեռ՝ ծանրություն

~ fiscale հարկային լուծ՝ բեռ

~s fiscales հարկային ծախսեր

~s d'importation ներմուծման մաքս

~ pesante ծանր բեռ, ծանր լուծ

~s publiques հանրային՝ պետական հարկեր

~s sociales սոցիալական վճարումներ

chargé, -e *adj* ծանրաբեռնված, գերբեռնված $\diamond$ lettre ~e դրամահաշվի նամակ; քանկարժեք նամակ; lingot ~ գերբեռնված բյուջետ; autorité ~e de l'administration ղեկավարող իշխանություն

charger *m* :

~ d'affaires ad interim *իրվք*. գործերի ժամանակավոր հավատարմատար

~ de cours դասախոս, դոցենտ

~ de mission լիազոր

~ de recherches գիտական աշխատող, գիտաշխատող

charger *vt* 1. բեռնել, բարձել 2. *իրվք*. ծանրաբեռնել; հոգս պատճառել 3. հանձնարարել, պարտավորեցնել 4. հարձակվել, գրոհել $\diamond$ se charger պարտավորվել, իր վրա վերցնել, ինքն իրեն ծանրաբեռնել; se charger d'une mission պարտավորություն ստանձնել;

~ l'ennemi թշնամու վրա հարձակվել

charitable *adj* գթասիրտ, ողորմած, բարեգութ $\diamond$ action ~ բարեգործություն

charte *f* 1. կանոնադրություն, հիմնական օրենք 2. խարտիա, հրովարտակ
 ~ constitutive հիմնադիր կանոնադրություն
 ~ monétaire internationale արժույթի միջազգային խարտիա
 ~ de l'ONU ՄԱԿ-ի կանոնադրություն
chaussée *f* խճուղի, ավտոմայրուղի, ճանապարհ; սալահատակ $\diamond$ les ponts et ~s ճանապարհային գերատեսչություն; տրանսպորտի աշխատողներ
chauvin, -e *adj* ազգայնական, ազգայնամոլ
chef *m* 1. գլուխ, առաջնորդ, գլխավոր, ղեկավար (պետության, կառավարության, կուսակցության) 2. վարիչ, կառավարիչ, պետ 3. *իրվք*. կետ, հողված $\diamond$ au ~ de համար; au premier ~ առաջին հերթին, ամենից առաջ; de son ~ սեփական մախաձեռնությամբ; de ce ~ այս հիմունքով; en ~ գլխավոր, ավագ
 ~ de l'Etat պետության ղեկավար, պետության գլուխ
 ~s d'accusation, ~s d'inculpation մեղադրանքի գլխավոր կետերը
 ~ comptable գլխավոր հաշվապահ
 ~ d'entreprise ձեռնարկության ղեկավար՝ տնօրեն
 ~ hiérarchique բարձրագույն ղեկավարություն
 ~ de mission դիվանագիտական ներկայացուցչության ղեկավար
 ~ du personnel կադրերի բաժնի վարիչ
 ~ du protocole *ղվնգ*. արձանա-

գրային բաժնի վարիչ
 ~ de service administratif գործերի կառավարիչ
chef-lieu *m* գլխավոր քաղաք (երկրամասի, շրջանի և այլն); շրջկենտրոն
cheptel *m* 1. անասուններ, անասունների գլխաքանակ 2. գույք, ինվենտար
 ~ vif կենդանի ինվենտար, անասուններ
 ~ mort մեռյալ ինվենտար՝ գործիքներ՝ փոխադրամիջոցներ՝ իրեր և այլն
chéquard *m* 1. կաշառակեր 2. ծախու քաղաքագետ, անձնական շահերով առաջնորդվող գործիչ
chercher *vt* 1. փնտրել, որոնել 2. հասնել, ձեռք բերել 3. ջանալ, աշխատել, ձգտել
chercheur *m* 1. փնտրող, որոնող 2. հետազոտող, ուսումնասիրող, գիտական աշխատող
cherté *f* թանկություն
chevalier *m* 1. ասպետ 2. երկրպագու տղամարդ 3. ծխավոր
 ~ d'industrie *հեզն*. խարդախ, սրիկա, խաբեբա մարդ
 ~ de la Légion d'honneur Պատվո Լեգիոնի շքանշանի ասպետ
chiffre *m* 1. թիվ, թվանշան 2. թվաքանակ 3. գումար 4. ծածկագիր, գաղտնագիր, պայմանական նշան $\diamond$ données en ~s թվային տվյալներ; faire du ~ գործը ընդլայնել, ընդարձակել; parler ~s խոսել թվերի լեզվով
 ~ d'affaires առևտրական շրջանառու գումար, շրջանառություն

~ arabes արաբական թվանշաններ
 ~ de contrôle ստուգիչ թվեր
 ~ original սկզբնական թիվ
 ~ de la population բնակչության թվաքանակ
 ~ record ռեկորդային թվաքանակ
 ~ remains հռոմեական թվանշաններ

chiffre *vt* 1. հաշվել, հաշվարկել 2. թվագրել 3. ծածկագրել, գաղտնագրել $\diamond$ se ~ ա) (à) հասնել (որոշակի գումարի) բ) (par, en) գնահատվել, հաշվվել, հաշվարկվել; se ~ par millions հաշվել՝ գնահատվել միլիոններով

chinoïis, -e *adj* չինական

choix *m* 1. ընտրություն 2. ընտրում, ընտրելը, ջոկելը $\diamond$ au ~ de ըստ ընտրության; de ~ ընտրովի, ընտիր, լավագույն; embarras de ~ մեծ ընտրություն; faire un bon choix ճիշտ ընտրություն կատարել; faire son ~ ընտրություն կատարել; de premier ~ բարձրակարգ, բարձրորակ, առաջին կարգի

chômage *m* 1. գործազրկություն 2. անգործություն, պարապություն $\diamond$ allocation (կամ indemnités, secours) de ~ գործազրկության նպաստ; assistance ~ գործազրկության ապահովագրություն; croissance du ~ գործազրկության աճ; être en (au) ~ գործազուրկ լինել; être inscrit au ~ գործազուրկի կարգավիճակ ունենալ և նպաստ ստանալ
 ~ caché գաղտնի, աննկատ գործազրկություն

~ partiel մասնակի գործազրկություն

~ structurel կառուցվածքային գործազրկություն (քիչ զարգացած երկրներում)

~ technique աշխատանքի դադարեցում տեխնիկական պատճառներով

~ technologique տեխնիկական առաջընթացով պայմանավորված գործազրկություն

~ saisonnier սեզոնային գործազրկություն

chômer *vi* 1. գործազուրկ լինել 2. չաշխատել, դադարեցնել աշխատանքը $\diamond$ laisser ~ les capitaux կապիտալը անգործության մատնել

chômeur *m* գործազուրկ

~ inscrit գրանցված գործազուրկ

chute *f* 1. անկում, ընկնելը 2. նվազում, կրճատում 3. *փ/սք*. կործանում, տապալում, ծախողում

~ du cabinet, ~ du ministère նախարարության, կառավարության տապալում

~ d'une monnaie արժույթի փոխարժեքի նվազում

~ des prix գների անկում

ci-annexé, -e *adj* կցվող, կից դրվող

ci-après *adv* ստորև, այնուհետև

ci-contre *adv* կողքին; մյուս էջին, հաջորդ էջին

ci-dessous *adv* ստորև, ներքևում, ներքոհիշյալ

ci-dessous *adv* հետևյալ, հաջորդ

ci-dessus *adv* վերը, վերևում, վերոհիշյալ

ci-inclus *adv* ներդիրով, դրան կցվում է

ci-inclus, -e *adj* ներառված
ci-joint *adv* կից, մոտիկ
ci-joint, -e *adj* կցվող, կից գրվող
ci-présent *adv* ներկա գտնվող, ներկա, առկա գտնվող
circonscription *f* սահամանափակում; շրջան, տարածք
 ~ électorale ընտրատարածք
 ~ militaire ռազմական տարածք
circonscrire *vt* սահման հանդիսառնել, շրջափակել, սահմանափակել
circumstance *f* հանգամանք, պարագա, կացություն; պայման ◊ concours de ~s հանգամանքների բերում՝ զուգադիպում; dans les ~s présentes (կամ actuelles) ներկա պայմաններում; en la ~ տվյալ պարագայում, այժմ; par la force des ~s հանգամանքների պատճառով; suivant les ~s, selon les ~s ըստ հանգամանքների; se plier aux ~s հանգամանքներին հարմարվել
 ~s aggravantes ծանրացուցիչ հանգամանքներ
 ~s atténuantes մեղմացուցիչ հանգամանքներ
 ~s déterminantes *իրվք* հանցագործին բացահայտող հանգամանքներ
 ~s exceptionnelles արտակարգ հանգամանքներ
 ~s imprévisibles չնախատեսված հանգամանքներ
circuit *m* 1. շրջան, պտույտ, օղակ 2. շրջուղի, շրջանցիկ (գարտուղի) ճանապարհ 3. *pl* ուղիներ, միջոցներ; ցանց ◊ être hors de ~, ne plus être dans le ~

հեռու մնալ, չխառնվել
 ~s bancaire բանկային ցանց
 ~ fermé փակ շրջան; *փխք* փակ համակարգ
 ~s de financement ֆինանսավորման միջոցներ
 ~s financiers ֆինանսական հաստատությունների ցանց
 ~s parallèles ստվերային տնտեսություն
 ~ de la production արտադրական շրջապտույտ (ցիկլ)
 ~ de distribution կիսովարձույթ
circulaire *f* շրջաբերական, շրջաբերական նամակ
circulation *f* 1. շրջանառություն, շրջապտույտ, պտույտ 2. երթևեկություն ◊ mettre en ~ շրջանառության մեջ դնել; retirer de la ~ շրջանառությունից հանել
 ~ à un [à deux] sens միակողմանի [երկկողմանի] երթևեկություն
 ~ des marchandises ապրանքաշրջանառություն
 ~ monétaire դրամաշրջանառություն
circuler *vi* 1. շարժվել, ընթանալ (ավտոմեքենայի մասին), երթևեկել 2. շրջանառել, շրջանառության մեջ լինել 3. *հնցծ*. շրջապտույտ գործել 4. տարածվել [լուրեր և այլն] ◊ faire ~ շրջանառության մեջ դնել
citadelle *f* 1. ամրոց, միջնաբերդ 2. *փխք* պատվար, հենարան
citadin *m* քաղաքի բնակիչ, քաղաքացի
citation *f* 1. մեջբերում, քաղվածք 2. դատարան կանչելը, որպես վկա կամ պաշտպան; ծանուցագիր 3.

նազմ. շնորհակալության հայտնում՝ հրամանով

cité *f* քաղաք; ավան; բնակավայր ◊ *droit de ~* քաղաքացիության իրավունք; *la Cité* քաղաքի հին հատվածը; Սիտե (Փարիզում); Սիտի (Լոնդոնում)

~ *militaire* զինվորական ավան
 ~ *sainte* սուրբ քաղաք (Երուսաղեմի մասին)

citer *vt* 1. մեջբերել, մեջբերում անել; վկայակոչել 2. դատարան կանչել 3. նշել, հիշատակել

citoyen *m* քաղաքացի

citoyenneté *f* հպատակություն, քաղաքացիություն

civil, -*e adj* 1. քաղաքացիական 2. *հնգծ*. քաղաքավարի, բարեկիրթ, հարգալի ◊ *code ~e* քաղաքացիական օրենսգիրք; *droit ~* քաղաքացիական իրավունք; *état ~* քաղաքացիական դրություն; *guerre ~e* քաղաքացիական պատերազմ; *mariage ~* քաղաքացիական ամուսնություն

civilisation *m* քաղաքակրթություն, մշակույթ

civilisé, -*e adj* քաղաքակիրթ, բարեկիրթ

civiliser *vt* 1. քաղաքավարի դարձնել 2. կրթել, լուսավորել, դաստիարակել

civilité *f* քաղաքավարություն, բարեկրթություն

civique *adj* քաղաքացուն բնորոշ, քաղաքացիական ◊ *droits ~s* քաղաքացիական իրավունքներ; *dégradation ~* իրավունքների սահմանափակում; *éducation ~*, *instruction ~* քաղաքացիական

իրավունքների ուսուցում; *sens ~* գիտակցականություն; քաղաքացիական պարտքի զգացում

civisme *m* քաղաքացիական արիություն; օրինապահություն; քաղաքացիական պարտքի գիտություն

claironner *vi, vt* 1. շեփորել 2. *փխբ*. հռչակել, ավետել, տարածել

clairvoyant, -*e adj* խորաթափանց, սրաթափանց, հեռատես, պաշտառատես

clandestin, -*e adj* գաղտնի, ընդհատակյա ◊ *action ~e* ընդհատակյա աշխատանք

classe *f* 1. դասակարգ, շերտ, խավ 2. դաս, կարգ ◊ *conscience de ~* դասակարգային գիտակցություն; *contradictions de ~* դասակարգային հակասություններ; *lutte de ~s* դասակարգային պայքար; *société de ~s* դասակարգային հասարակություն; *société sans ~s* անդասակարգ հասարակություն; *rapports de ~s* դասակարգային հարաբերություններ ~*s* *dirigentes* կառավարող դասակարգեր
 ~ *dominante* տիրապետող դասակարգ
 ~*s* *hostiles* անտագոնիստական դասակարգեր
 ~ *laborieuse* աշխատավոր դասակարգ
 ~*s* *moyennes* բնակչության միջին դաս
 ~ *ouvrière* բանվոր դասակարգ
 ~*s* *possédantes*, ~*s* *nanties* ունևոր դասակարգեր
 ~ *au pouvoir* իշխող դասակարգ

classement *m* դասակարգում, բա-
ժանում ըստ կարգերի, տեսակա-
վորում

classer *vt* տեսակավորել, դասա-
կարգել 2. որակավորել
~ une affaire գործը կարճել

classification *f* դասակարգում

classifier *vt* դասակարգել

clause *f* պայմանագրի հոդված, դրույթ, կետ; համաձայնագիր; վերապահում, վերապահություն, սահմանափակիչ պայման $\diamond$ dans les ~s de l'armistice զինա-
դադարի պայմաններում; abolir
une ~ վերապահությունը հանել;
inclure une ~, insérer une ~ վերա-
պահություն մտցնել
~ du contrat պայմանագրի հոդ-
ված, կետ

~s discriminatoires խտրականու-
թյուն դնող հոդվածներ

~ de garantie երաշխիքային պայ-
ման

~ de la nation la plus favorisée
առավել բարենպաստ վերապա-
հություն

~ de non-concurrence վերապա-
հություն չմրցակցելու մասին

~s restrictives սահմանափակող
պայմանագրեր, սահմանափա-
կող համաձայնագրեր

~ de sauvegarde պաշտպանա-
կան վերապահություն

~ standard կանոնադրության
կարգավորման հոդված

clausula rebus sic stantibus (*լատ.*)

«անփոփոխ հանգամանքների
վերապահում» (վերապահում,
որը պայմանավորվող կողմերից
մեկին կամ մի բանիսին հիմք է

տալիս պայմանագրի միակողմ
կասեցման համար այն դեպքե-
րում, երբ այդ պայմանագրի
կնքման և գործողության հան-
գամանքները կրել են լուրջ փո-
փոխություններ)

clé, clef *adj* կարևորագույն, վճռորոշ,
գլխավոր $\diamond$ concepts-clés հիմնա-
րար հասկացություններ; prob-
lème-clé կարևորագույն խնդիր;
secteur-clef կարևորագույն բնա-
գավառ

clé, clef *f* բանալի $\diamond$ à la ~ գործի
ավարտին, ի լրումն; industries ~s
արդյունաբերության առաջա-
տար ճյուղերը
~ de voûte հիմք, բազա; գլխա-
վորը

clergé *m* հոգևորականություն, հո-
գևորական դաս

climat *m* մթնոլորտ, իրադրություն,
իրավիճակ, հանգամանք $\diamond$ dans
un climat cordial (chaleureux),
d'amitié (amical), de compréhen-
sion mutuelle, de sincérité ջերմ,
բարեկամական, փոխըմբռնման,
անկեղծության մթնոլորտում
~ international միջազգային իրա-
վիճակ

~ de paix խաղաղ իրադրություն
~ politique քաղաքական մթնո-
լորտ

clore *vt* 1. փակել, կողպել, փական-
քի տակ դնել 2. ավարտել, կա-
տարել (գործարք)

~ un compte հաշիվը փակել

~ un marché գործարք կնքել

clos, -e *adj* 1. փակ 2. ավարտված,
փակված $\diamond$ à huis ~ *իրվք.*
դռնփակ, փակ դռների հետևում;

à porte ~e գաղտնի, առանց վկաների; déclarer ~e la session parlementaire խորհրդարանական նստաշրջանը հայտարարել փակված

clôture *f* փակում, ավարտ $\diamond$ discours de ~ եզրափակիչ ելույթ; séance de ~ եզրափակիչ նիստ
~ des débats մտքերի փոխանակումների եզրափակում
~ de séance նիստի փակում

coaliser *vt* միավորել մեկ միության մեջ, համախմբել $\diamond$ se ~ միավորվել, կոալիցիա կազմել

coalisé, -e *adj* միավորված, դաշնակից

coalisés *m pl* դաշնակիցներ, դաշնակից պետություններ

coalition *f* կոալիցիա, դաշինք, միություն

code *m* 1. օրենսգիրք, օրենքների ժողովածու 2. դրույթ; օրենք; կանոն

~ agraire հողային օրենսգիրք

~ civil քաղաքացիական օրենսգիրք

~ militaire զինվորական կանոնադրություն

~ pénal քրեական օրենսգիրք

~ de politesse քաղաքավարության կանոններ

~ de procedure civile քաղաքացիական դատավարության օրենսգիրք

~ de la route երթևեկության կանոններ

~ de travail աշխատանքային օրենսգիրք

codification *f* 1. օրինակարգավորում, կոդիֆիկացում, օրենքների

համակարգում 2. կոդավորում, ծածկագրում

coercitif, -ve *adj* հարկադրական, հարկադիր, ստիպողական $\diamond$ par voie coercitive հարկադրաբար, ստիպողաբար

coexistence *f* գոյակցություն, համագոյություն, համատեղ կյանք
~ pacifique խաղաղ գոյակցություն

coexister *vi* գոյակցել, համագոյակցել

cohésion *f* 1. սերտ միաբանություն, սերտ կապվածություն, համախմբվածություն, միասնություն 2. կապ, միացում 3. համաձայնեցվածություն, շաղկապվածություն
~ du front populaire ազգային ճակատի միասնություն
~ du peuple ժողովրդի համախմբվածություն

coïncidence *f* համընկում, զուգադիպություն, զուգադիպում

coïncider *v* համընկնել, զուգադիպել

colis *m* փաթեթ, ծանրոց, կապոց
~ postal փոստային ծանրոց

collaborateur *m* աշխատակից, գործընկեր

collaboration *f* 1. համագործակցություն, փոխգործակցություն; համատեղ գործունեություն, համաձայնեցված գործողություններ 2. թշնամու հետ գործակցում

collaborationnisme *m* կոլաբորացիոնիզմ (թշնամու, բռնազավթիչ իշխանությունների հետ գործակցում)

collaborationniste *m f* կոլաբորացիոնիստ (թշնամու, բռնազավթիչ

իշխանությունների հետ գործակցող)

collecte *f* 1. հավաքում, ժողովում (ստորագրությունների) 2. կուտակում, կենտրոնացում 3. գանձում

~ de données տվյալների հավաքում

~ des dépôts ավանդների ընդունում

~ des impôts հարկերի գանձում

~ des ressources, ~ fonds դրամական միջոցների կուտակում

~ de statistiques վիճակագրական տվյալների հավաքում

collectif, -ve *adj* միասնական, միատեղ, միացյալ, հավաքական, համատեղ, կոլեկտիվ, կոլեգիալ ◊ conscience ~ve հասարակական, խմբային գիտակցություն; contrat ~, convention ~ve համատեղ պայմանագիր; économie ~ve, exploitation ~ve կոլեկտիվ տնտեսություն

collectif *m* 1. աշխատակազմ, աշխատանքային խումբ 2. : ~ (budgetaire) բյուջեում փոփոխությունների վերաբերյալ օրինագիծ

collector *vt* 1. հավաքել, ժողովել 2. կուտակել, կենտրոնացնել 3. գանձել

collectivité *f* 1. կոլեկտիվ, խումբ, հանրություն 2. մարմին, կազմակերպություն 3. վարչատարածքային միավոր

~ locale (territoriale) տեղական ինքնակառավարման մարմին; վարչատարածքային կազմավորում

~ publique պետական մարմին;

կառավարման մարմին

~ de travail աշխատանքային կոլեկտիվ

collision *f* ընդհարում, բախում, կոլիզիա ◊ entrer en ~ ընդհարվել, բախման մեջ մտնել

~ des intérêts շահերի բախում

colloque *m* առանձնագրույց, խոսակցություն; հարցազրույց, զրույց, սեմինար; միջազգային գիտական խորհրդակցություն

collusion *f* *հրվք.* գաղտնի համաձայնություն, գաղտնի կապ, գործարք; դավադրություն ◊ politique de ~ համաձայնության քաղաքականություն

colon *m* 1. նորաբնակ, գաղութաբնակ 2. վարձակալ 3. ճամբարում հանգստացող երեխա

colonial, -e *adj* գաղութային, գաղութատիրական ◊ politique ~e գաղութատիրական քաղաքականություն; pays coloniaux գաղութային երկրներ; troupes ~es գաղութատիրական զորքեր

colonialisme *m* գաղութատիրություն; գաղութային համակարգ

colonialiste *m* գաղութաբնակ

colonialiste *adj* գաղութային, գաղութատիրական ◊ oppression ~ գաղութային ճնշում; guerre ~ գաղութային պատերազմ; politique ~ գաղութային քաղաքականություն

colonie *f* գաղութ; գաղթօջախ

colonisateur *m* գաղութարար

colonisation *f* 1. գաղութացում, գաղութների զավթում 2. վերաբնակեցում

coloniser *vt* 1. գաղութացնել, գաղութ

դարձնել 2. գաղութաբնակեցնել, վերաբնակեցնել

combat *m* 1. մարտ, կռիվ 2. ճակատամարտ 3. *փխբ.* վեճ, պայքար ◊ *amitié de ~* մարտական ընկերություն; *livrer ~* ճակատամարտ տալ; *mettre hors de ~* շարքից հանել

~ *corps à corps* ձեռնամարտ

~ *offensif [défensif]* հարձակողական [պաշտպանողական] մարտ

combativité *f* 1. մարտունակություն 2. մարտական ոգի

combattant *m* մարտիկ, ռազմիկ; պատերազմի մասնակից ◊ *ancien ~* նախկին ճակատային զինվոր, պատերազմի վետերան; *les ~s de la paix* խաղաղության մարտիկներ

combinaison *f* կոմբինացիա, համակցություն, զուգակցություն

combiné, *-e adj* համաձայնեցված, համակցված ◊ *action ~e* համատեղ գործողություններ; *les armées ~es* միավորված բանակներ

combiner *vt* միավորել, միացնել, միակցել, համակցել; համաձայնեցնել

comble *m փխբ.* գագաթնակետ, բարձրագույն աստիճան ◊ *être au ~ de la gloire* փառքի գագաթնակետին լինել; *mettre le ~ à* ավարտել, վերջացնել, լրացնել; *c'est le (կամ սո) ~ սա վերջն է*; *էլ տեղ չկա, վերջին սահմանն է*; *սա չափազանց է*; *pour ~ (de...) ի լրումն ամեն ինչի*

combler *vt* 1. ամբողջովին լցնել, համակել, տոգորել 2. լրացնել, ծածկել 3. առատորեն վրան տե-

ղալ, շաղ տալ, շռայլորեն նվիրել, օժնել, շնորհել, պարգևել 4. բավարարել ◊ *vous me comblez* դուք շատ բարեհաճ եք իմ նկատմամբ

~ *la fissure* բացը լրացնել

~ *d'honneurs* առատ մեծարանքներ շնորհել

~ *les lacunes* բաց տեղերը լրացնել

comité *m* կոմիտե ◊ *Comité économique et social* Տնտեսական և սոցիալական կոմիտե (Ֆրանսիայում)

~ *des arts* արվեստների գծով կոմիտե

~ *d'action*, ~ *d'assistance* համագործակցության կոմիտե

~ *consultatif* խորհրդակցական կոմիտե

~ *des désignations* թեկնածուների առաջադրման կոմիտե

~ *de direction* վարչություն

~ *exécutive* գործադիր կոմիտե

~ *gestion* կառավարման կոմիտե (ձեռնարկության և այլն)

~ *intérimaire* ժամանակավոր կոմիտե

~ *local syndical* տեղական կոմիտե, տեղկոմ

~ *de lecture* գրական - գեղարվեստական խորհուրդ (հրատարակչությունում)

~ *mixte* խառը կոմիտե

~ *d'usine*, ~ *d'entreprise* գործարանային կոմիտե

commandant *m* 1. հրամանատար 2. մայոր 3. պարեա

~ *de l'armée* բանակի հրամանատար

~ en chef գլխավոր հրամանատար

commande *f* 1. պատվեր 2. հրաման 3. կառավարում, ղեկավարում $\diamond$ annuler une ~ պատվերը չեղյալ հայտարարել; enregistrer une ~ պատվեր ընդունել; exécuter une ~ պատվեր կատարել; faire une ~ պատվեր տալ; obtenir une ~ պատվեր ստանալ; passer une ~ պատվեր հանձնել; les leviers de ~ ղեկավարման լծակները

commander 1. *vt* ա) հրամայել, հրաման տալ, հրաման արձակել, կարգադրել բ) պատվիրել գ) *փ/հսք.* ներշնչել, արթնացնել, հարուցել 2. *vi* կառավարել, տնօրինել, իշխել, իշխանություն ունենալ
~ l'admiration հիացմունք առաջացնել
~ l'estime հարգանք ներշնչել
~ en maître տնօրինել, կամայականորեն գործել

comme il faut պատշաճ, ինչպես որ կարգն է, վայելուչ

commentaire *m* մեկնաբանություն $\diamond$ n'avoir pas besoin de ~s, se passer de ~s մեկնաբանություններ չպահանջել; sans ~s !, point de ~s ! առանց մեկնաբանությունների; on vous épargne vos ~s, pas de ~ լավ կլինի, որ լռեք

commerce *m* առևտուր, գործ $\diamond$ ouvrir un ~ խանութ՝ ընկերություն բացել; գործ դնել
~ de détail մանրածախ առևտուր
~ extérieur արտաքին առևտուր
~ de gros մեծածախ առևտուր
~ illégal սև շուկա

~ intérieur ներքին առևտուր
~ privé մասնավոր առևտուր

commercer *vi* առևտուր անել
commercial, -e *adj* առևտրային, առևտրական $\diamond$ accord ~ առևտրային պայմանագիր; entreprise ~e առևտրային ձեռնարկություն

commettre *vt* 1. կատարել, գործել 2. *իրվք.* նշանակել, կարգել
~ un crime հանցագործություն կատարել
~ qn à un emploi մեկին տեղավորել որևէ պաշտոնի
~ un parjure երդմնազանցություն կատարել, ուխտադրություն կատարել

commis *m* ծառայող (գրասենյակային, առևտրային); առևտրական միջնորդ, կոմիսիոներ $\diamond$ Grand ~ de l'Etat բարձրաստիճան պաշտոնյա
~ de banque բանկի ծառայող
~ voyageur շրջիկ գործակալ

commissaire *m* 1. լիազոր 2. կոմիսար 3. հանձնաժողովի անդամ (օր. խորհրդարանական) $\diamond$ haut ~ գերագույն կոմիսար
~ adjoint de la République իշխանության ներկայացուցիչ օկրուգում
~ aux comptes հաշվարկները ստուգող վերահսկիչ, ռևիզոր
~ du gouvernement կառավարության լիազոր (որը ստուգում է հանրային ձեռնարկության աշխատանքը); պետական իշխանության ներկայացուցիչ (դատական մարմիններում)
~ de police ոստիկանական կոմիսար

~ de la République կենտրոնական իշխանության ներկայացուցիչ ղեկարտամենտում

commission *f* հանձնաժողով, կոմիտե, խորհուրդ ◊ Commission des Affaires étrangères de la Chambre Արտաքին գործերի խորհրդարանական հանձնաժողով; délimiter la compétence de la ~ սահմանել հանձնաժողովի կառավարման շրջանակը; être membre d'une ~ հանձնաժողովի անդամ լինել; Première ... Sixième ~ de l'Assemblée Générale Գլխավոր ասամբլեայի առաջին... վեցերորդ կոմիտե

~ ad hoc հատուկ կոմիտե

~ d'arbitrage միջնորդ հանձնաժողով

~ de conciliation համաձայնողական հանձնաժողով (միջազգային վեճերի խաղաղ կարգավորման ծրագիր մշակելու համար) ~ électorale ընտրական հանձնաժողով

~ conjointe խառը կոմիտե

~ du droit international միջազգային իրավունքի հանձնաժողով

~ des droits de l'homme մարդու իրավունքների հանձնաժողով

~ d'enquête քննչական հանձնաժողով

~ des immunités parlementaires խորհրդարանական անձեռնմխելիության հանձնաժողով

~ des mandats մանդատային հանձնաժողով

~ militaire արտակարգ ռազմական դատարան

~ paritaire պարիտետային (հա-

վասարության) հանձնաժողով ~ des réparations ռեպարացիոն հանձնաժողով

~ spéciale հատուկ հանձնարարություն

~ de vérification des pouvoirs լիազորությունների վերստուգման կոմիտե

commun, -e *adj* 1. ընդհանուր, համատեղ 2. հասարակական, հանրային 3. սովորական, առօրյա ◊ les biens ~s *իրավ.* ամուսինների համատեղ ունեցվածքը; faire cause ~e միասնաբար գործել; intérêt ~ համընդհանուր բարօրություն; հասարակական շահ; mettre en commun հանրայնացնել; maison ~e քաղաքային ռատուշա, քաղաքապետարան; un protocole ~ ընդհանուր արձանագրություն; la séance ~e համատեղ նիստ; sens ~ առողջ դատողություն; d'une voix ~e միաձայն; en ~ միահամուռ, համատեղ

communal, -e *adj* քաղաքային, տեղական, համայնքային ◊ services communaux կոմունալ սպասարկում

communautaire *adj* 1. համայնական, ընդհանուր 2. հանրային, քաղաքային, կոմունալ 3. Եվրոպական համագործակցությանը վերաբերող, ընդհանուր շուկային վերաբերող ◊ société ~ primitive մախնադարյան համայնական հասարակարգ; maison ~ հանրակացարան

communauté *f* 1. ընդհանրություն (շահերի և այլն) 2. հասարակություն, կոլեկտիվ, համայնք 3.

ընկերակցություն, միություն, միավորում, համագործակցություն
~ britannique ազգերի բրիտանական միություն

~ européenne եվրոպական միություն

~ d'habitation համակեցություն

~ nationale ազգային միավորում, պետություն

~ de vues, d'idées տեսակետների, գաղափարների ընդհանրություն

~ urbaine քաղաքային միավորում (խոշոր քաղաքների ծայրամասային համայնքների միավորում)

Communauté *f* միություն, ընկերակցություն, համագործակցություն
~ Économique Européenne Եվրոպայի տնտեսական համագործակցություն

~ des Etats indépendants (CEI) Անկախ պետությունների միություն

~ Internationale Միջազգային համագործակցություն

commune *f* կոմունա (Ֆրանսիայի վարչատարածքային միավորում); համայնք ◊ Commune de Paris *պոմ*. Փարիզյան Կոմունա; Chambre des ~s Համայնքների պալատ (Անգլիայում)

~ agraire հողագործական կոմունա

~ rurale գյուղական համայնք

communication *f* 1. հաղորդում, հաղորդագրություն, տեղեկություն, ծանուցում 2. հաղորդակցություն, կապ, կապի միջոցներ 3. *ղվնգ*. հարաբերություն; կապ,

շփում (մարդկանց միջև) ◊ obtenir ~ de ծանոթանալ (գործին); տեղեկություններ ստանալ; prendre ~ de l'affaire (des pièces du dossier) *իրվք*. ծանոթանալ գործի նյութերին; voies de ~ հաղորդակցության ուղիներ, կապի միջոցներ

~s diplomatiques դիվանագիտական հարաբերություններ

~ maritime ծովային հաղորդակցություն

~ téléphoniques հեռախոսային կապ

communiqué *m* կոմյունիկե, պաշտոնական հայտարարություն միջազգային բանակցությունների կամ համաձայնագրերի վերաբերյալ

~ conjoint համատեղ կոմյունիկե
~ officiel պաշտոնական հայտարարություն

~ des opérations ռազմական գործողությունների ամփոփագիր (պատերազմի ժամանակ)

communiquer *vt* հաղորդել, տեղեկացնել, հայտնել, ծանուցել

communisme *m* կոմունիզմ, համայնավարություն

communiste *adj* կոմունիստական, համայնավարական ◊ camp ~ կոմունիստական ճամբար; conviction ~ կոմունիստական համոզմունք; doctrine ~ կոմունիստական ուսմունք; idéologie ~ կոմունիստական գաղափարախոսություն; Parti ~ de l'Union Soviétique Խորհրդային միության կոմունիստական կուսակցություն

communiste *m* կոմունիստ, հա-

մայնավար $\diamond$ jeune ~ կոմերիտական

compagnie *f* ընկերություն, ընկերակցություն, միություն, կազմակերպություն; առևտրային ձեռնարկություն

~ d'assurance ապահովագրական ընկերություն

~ par actions սկզիոներական ընկերություն

compagnon *m* 1. ընկեր 2. ուղեկից 3. գործընկեր, ընկերության անդամ $\diamond$ les Compagnons de la Libération Դիմադրության շարժման մասնակիցներ (շքանշան); traiter de pair à ~ վերաբերվել հավասարը հավասարի պես

~ d'armes զինակից, զենքի ընկերներ

~ de table սեղանակից

compatibilité *f* համապատասխանություն; համատեղելիություն

compatible *adj* համապատասխան; համատեղելի

compatriote *m* հայրենակից, համերկրացի

compensation *f* փոխհատուցում, հատուցում $\diamond$ sans ~ անհատույց

compenser *vt* փոխհատուցել, հատուցել

compétence *f* 1. իրավասություն 2. իրազեկություն, բանիմացություն $\diamond$ être de la ~ de մեկի իրավասության շրջանակներում լինել

compétent *adj* 1. իրավասու, իրավագոր, լիիրավ 2. իրազեկ, բանիմաց, գիտակ

compétition *f* մրցույթ, մրցակցություն, մրցակցում

~ pacifique économique խաղաղ

տնտեսական մրցակցություն

compétitif, -ve *adj* մրցունակ, մրցակցային $\diamond$ entreprise ~ive մրցունակ ձեռնարկություն; sec-teur ~ մրցակցային տնտեսական ոլորտ

~ sur le marché mondial համաշխարհային շուկայի պահանջներին համապատասխան

complémentarité *f* կոմպլեմենտարիզմ, փոխլրացում (կոմպլեմենտար արտաքին քաղաքականություն, երբ հարաբերությունները տարբեր երկրների հետ ոչ թե հակադրվում, այլ փոխլրացնում են միմյանց)

compléter *vt* լրացնել, համալրել

complexe *adj* բարդ, բաղադրյալ, բազմատարր

complexe *m* ամբողջություն

~ architectural ճարտարապետական համալիր

~ urbain քաղաքային համալիր

complication *f* 1. բարդություն; խրթինություն, խառնաշփոթություն, խճճվածություն 2. բարդացում, սրացում

compliance *adj* 1. մասնակից 2. *փխք*. աջակցող, նպաստող

compliance *m* հանցակից, մեղսակից

complicité *f* 1. մասնակցություն, մեղսակցություն, հանցակցություն 2. համաձայնություն $\diamond$ agir de ~ avec գործել մեկի հետ համաձայնեցված; en étroite ~ avec սերտ համագործակցությամբ

compliment *m* 1. բարև, ողջույն 2. հաճոյախոսություն $\diamond$ faire ~ à զո հաճոյախոսել մեկին; présenter ses ~s իր հարգանքը հավաստել

complicuer *vt* բարդացնել, դժվարացնել, խճճել

complot *m* դավադրություն, դավ, սադրանք $\diamond$ être de ~ մեկի հետ միաբան լինել; tramer (կամ monter, ourdir) սո ~ դավադրություն կազմակերպել

comploter *vt, vi* դավադրությանը մասնակցել; դավադրություն լարել

comportement *m* վարք, վարքագիծ, վարմունք, արարք; վերաբերմունք; գործելակերպ

comporter *vt* 1. ենթադրել, ընդունել, հնարավոր համարել 2. ներառնել, կազմված լինել

composer 1. *vt* ա) կազմել; կարգի բերել բ) հավաքել (հեռախոսի համար) գ) շարադրել, հորինել դ) ստեղծագործել 2. *vi* (avec զո) գործարքի մեջ մտնել, բանակցությունների մեջ մտնել $\diamond$ se ~ de բաղկացած լինել
~ le numéro հեռախոսի համարը հավաքել

composition *f* 1. կազմ, կազմություն, կառուցվածք 2. ստեղծագործություն, հորինվածք (երժշտ., նկար., գրակ.) 3. բաղադրություն, խառնուրդ 4. *hngd.* համաձայնություն, փոխադարձ համաձայնություն $\diamond$ amener զո à ~ փոխադարձ համաձայնության հասնել; de bonne ~ խաղաղասեր, հաշտ, հեշտ համոզվող; entrer en ~ avec... փոխադարձ համաձայնության գալ; en venir à ~ համաձայնել, զիջել
~ de la commission հանձնաժողովի կազմը

~ des forces ուժերի գումար
~ sociale սոցիալական կազմ
~ de classe դասակարգային կազմ

compréhension *f* 1. հասկանալու կարողություն, հասկացողություն, ըմբռնողություն, ըմբռնում, խելամտություն 2. բարյացակամություն, ներողամտություն $\diamond$ avoir la ~ facile շուտ ըմբռնող՝ խելամիտ՝ դյուրիմաց՝ դյուրըմբռնող լինել; être plein de ~ à l'égard de ...ըմբռնունով վերաբերել

~ mutuelle փոխըմբռնում

comprendre *vt* 1. հասկանալ, ըմբռնել 2. պարունակել, բովանդակել, ամփոփել, ներառել $\diamond$ y compris այդ թվում, ներառյալ; se ~ հասկացվել, ըմբռնվել, ենթադրվել, մտածվել; cela se comprend ինքնին հասկանալի է

compromettre *vt* 1. վարկաբեկել, անվանարկել, արատավորել, վնասել (հեղինակությանը) 2. վտանգի ենթարկել, անախորժությունների մեջ գցել 3. ձախողել (աշխատանքը, բանակցությունները) $\diamond$ se ~ ինքն իրեն վարկաբեկել

compromis *m* 1. փոխզիջում 2. հատուկ համաձայնություն (միջնորդական դատարանում), միջնորդական համաձայնություն 3. քաղաքական կամ դիվանագիտական գործարք $\diamond$ accepter un ~ փոխզիջման գնալ; en arriver à un ~ փոխզիջման հասնել

comptant *m* կանխիկ գումարով վճարում $\diamond$ acheter au ~ գնել կան-

խիկ գումարով; au ~ կանխիկ դրամով; argent ~ կանխիկ դրամ, կանխիկ գումար; payer ~ վճարել կանխիկ (դրամով); prendre pour argent ~ հալած յուղի տել ընդունել

compte *m* 1. հաշիվ 2. հաշվարկ, վերջնահաշվարկ, վերջնահաշիվ 3. հաշվետվություն $\diamond$ au bout du ~, en fin de ~ նկատի առնելով, վերջին հաշվով, վերջիվերջո; demander son ~ վերջնահաշիվ պահանջել; demander des ~s à զո հաշվետվություն պահանջել մեկից; devoir des ~s հաշվետու լինել; donner le ~ à զո վերջնահաշիվ տալով պաշտոնից ազատել, հաշիվը փակել; passer (mettre) en ~ հաշվին գրանցել; prendre son ~ ազատվել; recevoir son ~ վերջնահաշիվ ստանալ; rendre ~ de զո հաշիվ տալ, հաշվետվություն ներկայացնել; se rendre ~ que... (de) հասկանալ, գիտակցել; ինքն իրեն հաշիվ տալ, որ... ; tenir ~ de, prendre en ~ հաշվի առնել, նկատի ունենալ; tu te rends ~? պատկերացնում ես ~ d'avances դրամական վարկերի հաշիվ ~ courant ընթացիկ հաշիվ ~ tenu հաշվի առնելով, նկատի առնելով

compter 1. *vt* ա) հաշվել բ) կարծել, համարել 2. *vi* ա) մտադրություն ունենալ, կարևորություն ունենալ բ) հաշվարկել գ) հույսը դնել, վստահել, ապավինել $\diamond$ à ~ de... սկսած; à ~ son actif իր հաշվին ունենալ

compte – rendu *m* հաշվետվություն, զեկույց, արձանագրություն
compulser *vt* տեղեկություններ հավաքել, հարցուփորձ անել
compulsif, -ve *adj* հարկադրական, հարկադիր, ստիպողական
concéder *vt* շնորհել; տալ, տրամադրել
~ le droit իրավունք տալ
concentration *f* կենտրոնացում, համակենտրոնացում, կուտակում; միավորում $\diamond$ camp de ~ համակենտրոնացման ճամբար
~ des entreprises ձեռնարկությունների միավորում
concentrer *vt* կենտրոնացնել; միավորել
concept *m* գաղափար, ընդհանուր հասկացություն, ըմբռնում, պատկերացում
~ de discrimination խտրականության գաղափար
conception *f* 1. հասկացողություն, ըմբռնում, ընկալում, ճանաչողություն 2. հայեցակարգ, աշխարհայացք 3. *ղվնգ.* կոնցեպցիա (գլխավոր, առաջնորդող գաղափար, որի շուրջ կառուցվում է դիրքորոշումը, տեսակետը)
~ matérialiste մատերիալիստական աշխարհայացք
~ du monde աշխարհայացք
concerner *vt* վերաբերել, կապ ունենալ որևէ բանի հետ $\diamond$ en ce qui concerne ինչ վերաբերում է նրան
concern *m* համաձայնություն, միաբանություն, համերաշխություն $\diamond$ de ~ avec միասնաբար, միասին; համատեղ; փոխադարձ համաձայնությամբ

concerté, -e *adj* համաձայնեցված, նախապես պայմանավորված ◊ *activité* ~e համաձայնեցված գործողություններ

concerter *vt* համաձայնեցնել, կոորդինացնել ◊ *se* ~ խորհրդակցել; պայմանավորվել, համաձայնվել, համաձայնության գալ ~ *les actions* գործողությունները կոորդինացնել

concession *f* կոնցեսիա (համաձայնագիր կամ պայմանագիր, ըստ որի պետությունը թույլատրություն է տալիս օտարերկրյա ընկերությանը, անհատ անձին՝ տնտեսական գործունեություն ծավալելու իր երկրում), արտոնագիր, թույլտվություն 2. զիջում, տրամադրում, հանձնում ◊ *accorder une* ~ կոնցեսիա տալ; *demander* (կամ *solliciter*) *une* ~ ; *obtenir une* ~ կոնցեսիա ստանալ; *prolonger une* ~ *retirer une* ~ կոնցեսիան դադարեցնել ~ *gouvernementale* կառավարական համաձայնագիր ~ *de garanties* երաշխավորություն տրամադրելը ~ *de la pension* թոշակի նշանակում ~ *d'un prêt* վարկի տրամադրում ~ *d'usage* վարձակալության հանձնում

conciliateur *m* միջնորդ, հաշտարար

conciliation *f* հաշտություն, հաշտեցում, խաղաղեցում; համաձայնություն; միջնորդություն ◊ *appeler* (կամ *citer*) *en* ~ վիճող կողմերին հաշտության մղել; *commission de* ~ հաշտարար հանձնաժո-

ղով; *par* ~ *amiable* կամավոր համաձայնությամբ, հոժարակամ ~ *des parties* կողմերի հաշտեցում

concilier *vt* հաշտեցնել; համաձայնեցնել; հարաբերությունները կարգավորել

concis, -e *adj* սեղմ, համառոտ, լակոնիկ, կարճ

concitoyen *m* համաքաղաքացի; հայրենակից, համերկրացի

conclude *vt* 1. կնքել (պայմանագիր և այլն) 2. եզրակացնել, հետևություն անել 3. եզրափակել, ամփոփել ◊ *pour* ~ ի վերջո, վերջացնելով, վերջում, եզրափակելով ~ *une affaire* գործարք կնքել ~ *un armistice* զինադադար կնքել ~ *un marché* գործարք կնքել ~ *la paix* խաղաղություն կնքել

conclusion *f* 1. կնքում (պայմանագրի և այլն) 2. եզրակացություն, մտահանգում, հետևություն 3. ավարտ, եզրափակում, ամփոփում ◊ *tirer des* ~s հետևություններ անել; *en* ~ *de* ... ի վերջո, վերջում, հանրագումարում; *en guise de* ~ եզրափակելով, վերջացնելով

~ *erronée* սխալ եզրակացություն ~ *d'une affaire* գործարքի կնքում ~ *d'un contrat* պայմանագրի կնքում

~ *du mariage* ամուսնություն ~ *des opérations* գործարքների կնքում

~ *d'un traité* միջազգային պայմանագրի կնքում

conclusions *f pl* 1. դատախազի եզրակացությունը 2. կողմերի պահանջները (քաղաքատավարու-

քյան ընթացքում) 3. քաղաքատարությունում կողմերի պահանջները պարունակող փաստաթուղթ

concomitance *f* գոյակցություն; զուգադիպություն

concordance *f* 1. համապատասխանություն 2. համաձայնություն

concordat *m* կոնկորդատ (երկրի կառավարության և Հռոմի պապի միջև կնքված պայմանագիր, որը որոշում է կաթոլիկ եկեղեցու դիրքը և արտոնությունները տվյալ պետության տարածքում)

concorider *vi* 1. համապատասխանել, համընկնել 2. համաձայնվել

concourir *vi* 1. աջակցել, օժանդակել, օգնել; նպաստել 2. մրցել, մրցակցել
~ au succès նպաստել հաջողությանը:

concours *m* 1. աջակցություն, օժանդակություն, օգնություն 2. մրցույթ, մրցանակաբաշխություն 3. *հնգծ*. մարդկանց հոսք, ամբոխ 4. համընկնում, զուգադիպում ◊ avec votre ~ ձեր օգնությամբ; avec le ~ de ... մասնակցությամբ, աջակցությամբ; être hors ~ մրցույթից դուրս լինել; grand ~ de peuple ժողովրդի մեծ հոսք; mettre au ~ մրցույթի դնել; prêter son ~ աջակցություն ցույց տալ, օժանդակել, նպաստել
~ de circonstances հանգամանքների զուգադիպում
~ financier ֆինանսական օգնություն
~ d'honneur մրցույթ առաջնության համար

conçu, -e *adj* մտածված, հղացված ◊ un plan bien ~ լավ մտածված պլան; ainsi ~ հետևյալ շարադրմամբ

concurrence *f* մրցակցություն ◊ affronter la ~ դիմակայել մրցակցությանը; battre la ~ հաղթահարել մրցակցությունը; à ~ de... չափով; jusqu'à ~ de... ոչ ավելին, քան... չափով; մինչև... գումարը; entrer en ~ մրցակցության մեջ լինել; faire face à la ~ մրցակցությանը դիմանալ; limiter les effets de la ~ մեղմացնել մրցակցության հետևանքները; mettre en ~ ներքաշել մրցակցության մեջ; supporter la ~ մրցակցությանը դիմանալ; supprimer la ~ մրցակցությունը վերացնել; survivre à la ~ մրցակցությանը դիմանալ; tenir tête à la ~ մրցակցությանը դիմակայել
~ acharnée, ~ agressive, ~ âpre դաժան մրցակցություն
~ déloyale, ~ malsaine անազնիվ մրցակցություն
~ effective իրական մրցակցություն
~ illicite հակաօրինական մրցակցություն
~ latente գաղտնի մրցակցություն
~, libre ազատ մրցակցություն
~ loyale ազնիվ մրցակցություն
~ monopolistique մենաշնորհային մրցակցություն
~ à outrance անողորմ մրցակցություն
~ réglementé սահմանափակված մրցակցություն

concurrencer *vt* մրցակցել

concurrent *m* մրցակից

~ de poids լուրջ մրցակից

concussion *f* կաշառք; կաշառակերություն

condamnation *f* 1. դատապարտում

2. դատավճիռ ◊ passer ~ իրեն մեղավոր ճանաչել, մեղքը խոստովանել; prononcer une ~ մեղադրական դատավճիռ կայացնել; subir ~ առանց վճռափոխության գանգատ տալու ընդունել դատավճիռը

~ antérieure նախորդ դատվածություն

~ capitale մահապատիժ սահմանող դատավճիռ

~ conditionnelle պայմանական դատապարտում

~ par défaut հեռակա դատավճիռ

~ à mort մահվան դատավճիռ

~ à (avec) sursis պայմանական դատապարտում

condamné, -e *adj* դատապարտյալ; դատապարտված

~ irrémédiablement անվերադարձ դատապարտված

~ à mort մահվան դատապարտված

~ sous condition պայմանականորեն դատապարտված

condamner *vt* 1. դատապարտել 2. պարսավել, դատափետել

~ énergiquement, résolument դատապարտել խստորեն, վճռականորեն

conditio sine qua non (*լատ.*) անհրաժեշտ պայման

condition *f* 1. դրություն, վիճակ 2. պայման 3. դիրք, կոչում ◊ à ~ de պայմանով, որ; à des ~ s avanta-

geuses շահավետ պայմաններով; à quelles ~s ինչ պայմաններով; de bonne ~ լավ պայմաններում; de ~ obscure անհայտ ծագումով; dans ces ~s այդ պայմաններում; arrêter (կամ régler) les ~s պայմաններ սահմանել, պայմաններ հաստատել; faire (կամ mettre, poser) les ~s պայմաններ դնել; imposer les ~s պայմաններ պարտադրել; réunir (կամ réaliser, remplir) les ~s պայմանները կատարել, պայմաններ ստեղծել; satisfaire aux ~s պայմաններին բավարարել; sous ~ de պայմանով, որ

~, basse ցածր՝ ոչ ազնվական ծագում

~ s d'emploi աշխատանքի պայմանները

~ s de faveur արտոնյալ պայմաններ

~ de fortune գույքային ցենց

~ humaine մարդու ճակատագիր; մարդկային գոյության պայման

~ implicite ենթադրելի պայման, նախապես ընդունելի պայման

~ d'instruction կրթական ցենց

~ s onéreuses ծանրացուցիչ պայմաններ

~ sine qua non պարտադիր պայման

~ sociale սոցիալական վիճակ

conditionné, -e *adj* 1. պայմանավորված 2. որոշակի վիճակում գտնվող ◊ bien ~ լավ վիճակում գտնվող; mal ~ վատ վիճակում գտնվող

conditionnel, -le *adj* պայմանական ◊ offre ~le պայմանական առաջարկություն; engagé ~ պայմ.

մավոր, որը զինվորական ծառայության է մտնում մեկ տարի ժամանակով (1872-1889 թթ.)

condolérance *f* ցավակցություն, վշտակցություն $\diamond$ faire (կամ présenter, offrir, exprimer) ses ~s ցավակցություն հայտնել, վշտակցել; lettre de ~s ցավակցական նամակ

condominium *m* կոնդոմինիում, միջազգային-իրավական համատիրություն, միևնույն տարածքի հանդեպ գերագույն իշխանության համատեղ և անբաժան իրականացում երկու կամ ավելի պետությունների կողմից

conduire *vt* 1. տանել, առաջնորդել, ուղեկցել, տեղ հասցնել 2. կառավարել, ղեկավարել, գլխավորել

~ bien sa barque հմտորեն կառավարել իր գործերը

conduite *f* վարում, կառավարում, ղեկավարում, առաջնորդում ~ d'une affaire գործի վարում ~ de l'Etat պետության ղեկավարում

confection *f* պատրաստում, արտադրում, թողարկում, մշակում ~ des listes électorales ընտրողների ցուցակների կազմում

confectionner *vt* անել, պատրաստել, արտադրել, թողարկել

confédération *f* 1. միություն, դաշինք 2. կոնֆեդերացիա, կոնֆեդերատիվ պետություն, համադաշնություն (բարդ պետության տեսակ, որը միավորում է մի քանի սուբյեկտ, որոնցից յուրաքանչյուրն ունի ինքնակառավարման չա-

փազանց մեծ իրավունքներ) $\diamond$ Confédération Suisse Շվեյցարիայի կոնֆեդերացիա

confédéré, -e *adj* դաշնակից $\diamond$ puissances ~es դաշնակից տերություններ

confédérer *vt* դաշինք կազմել, միության մեջ միավորվել

conférence *f* խորհրդաժողով, խորհրդակցություն, համագումար; գիտաժողով $\diamond$ être (կամ entrer) en ~ avec... խորհրդակցել մեկի հետ

~ diplomatique դիվանագիտական խորհրդաժողով

~ générale գլխավոր համաժողով

~ intergouvernementale միջկառավարական խորհրդաժողով

~ de la Paix հաշտության համաժողով

~ de presse մամուլի ասուլիս

conférencier *m* զեկուցող, դասախոս

conférer *vi* խորհրդակցել; գրուցել

confiance *f* 1. վստահություն; հավատ 2. *քղք.* վստահություն (կառավարությանը) $\diamond$ abus de ~ վստահության չարաշահում; avoir ~ en (կամ dans) վստահել, վստահություն տաճել, հավատալ ինչ-որ բանի; faire ~ à մեկին վստահել, հավատ ընծայել; gager (կամ obtenir, mériter) la ~ արժանանալ վստահության, մեկի վստահությունը շահել; homme de ~ վստահելի անձ; inspirer ~ հավատ ներշնչել; justifier la ~ վստահությունը արդարացնել; mettre (կամ placer) sa ~ en զո հավատալ, վստահությամբ օժտել; perdre ~ հավատը կորցնել;

poser la question de ~ վստահության հարց բարձրացնել; poste de ~ պատասխանատու դիրք; qui mérite ~ վստահության արժանի; rétablir la ~ վերականգնել վստահությունը; retirer à qn sa ~ զրկել մեկին իր վստահությունից; se sentir en ~ ինքնավստահ զգալ; tromper (կամ trahir) la ~ մեկի վստահությունը չարդարացնել; voter la ~ au gouvernement կառավարությանը վստահության քվե տալ

~ excessive ինքնավստահություն
~ réciproque փոխադարձ վստահություն

confidentiel, -le *adj* գաղտնի, գաղտնաբար, գաղտնապես; վստահելի, ապահով

confier *vt* 1. վստահել, հանձնարարել 2. հաղորդակից դարձնել $\diamond$ se ~ հավատ ընծայել, հավատալ ~ des responsabilités առաջ քաշել պատասխանատու պաշտոնի

confinement *m* 1. բանտարկություն, ազատագրկում, կալանք, արսոր 2. սահմանափակում

confiner 1. *vi* սահմանակից լինել; մոտենալ, ընդհանրություն ունենալ 2. *vt* բանտարկել, ազատագրկել

confins *m pl* սահմաններ; վերջնակետ $\diamond$ aux ~ de la terre աշխարհի ծայրին; aux ~ de deux siècles երկու դարաշրջանների սահմանագծին

confirmation *f* հաստատում, վավերացում, ամրապնդում, պնդում ~ des accords համաձայնությունների վավերացում

confiscable *adj* բռնագրավման ենթակա

confiscation *f* բռնագրավում, բռնագանձում

conflagration *f* ընդհարում, բախում, լուրջ տարածայնություն, ցնցում ~ mondiale համաշխարհային հրդեհ; պայթյուն

conflit *m* 1. հակամարտություն, սուր ընդհարում, բախում 2. *փխք*. հակասություն, պայքար 3. *իրվք*. վեճ, ընդհարում

~ armé զինված ընդհարում

~ collectif du travail կոլեկտիվ աշխատանքային վեճ

~ des intérêts շահերի բախում

~ des lois օրենքների բախում, կոլիզիա

conforme *adj* 1. նույնաման, միատեսակ 2. համապատասխան, համաձայնեցված 3. ճիշտ; մեծամասնության կարծիքին, ընդունված նորմերին համապատասխան $\diamond$ pour copie ~ իսկականի հետ ճիշտ է; peu ~ ոչ սովորական, չընդունված; non ~ aux spécifications ոչ կոնֆիցիոն, պահանջված որակը չունեցող

~ à la loi օրինաչափ, օրենքին համապատասխան

~ à la raison բանական

conformément *adv* (à) որևէ բանի հետ համապատասխան, համապատասխանաբար, համեմատ

conformisme *m* 1. հարմարվողականություն, համաձայնողականություն, համակերպվողություն 2. քարացածություն, պահպանողականություն, հետամնացություն

conformiste *m* 1. հարմարվող անձ, համակերպվող անձ 2. պահպանողական, ավանդապահ

conformité *f* համապատասխանություն, մասնություն $\diamond$ en conformité de... (avec...) զգհ որևէ բանի հետ համապատասխան; en pleine ~ լիակատար համապատասխանության մեջ; en stricte (կամ parfaite) ~ խիստ համապատասխան

confraternité *f* եղբայրություն, բարեկամություն, համերաշխություն

confrontation *f* 1. առնակատում, բախում, դիմակայում 2. համեմատում, բաղդատում, համադրում, զուգադրում 3. *իրվք*. առեքեսում
~ des preuves ապացույցների համադրում

confronter *vt* 1. դեմ առ դեմ կանգնել, դիմադրել, դիմակայել, առնակատել 2. համեմատել, զուգադրել, համադրել, բաղդատել 3. առեքեսում անել $\diamond$ être confronté à un problème որևէ խնդրի հետ բախվել, խնդրին դեմ առնել

confusion *f* 1. անորոշություն, անհստակություն, խառնաշփոթ 2. իրարանցում, խուճապ, խռովություն $\diamond$ jeter de la ~ sur... իրարանցում, խառնաշփոթ առաջացնել

~ des idées մտքերի մեջ անորոշություն, խառնաշփոթ; հասկացությունների անորոշություն
~ mentale գիտակցության մեջ խառնաշփոթ, անորոշություն
~ de noms, de dates անունների, ամսաթվերի խառնում՝ շփոթում

congé *m* 1. արձակուրդ; ոչ աշխատանքային օր 2. ազատում, արձակում, հեռացում; պաշտոնաթողություն, հրաժարական $\diamond$ accorder un ~ de maladie արձակուրդ տրամադրել հիվանդության պատճառով; demander son ~ վերջնահաշիվ պահանջել; donner ~ à ազատել, հեռացնել; être en ~ արձակուրդի մեջ լինել; prendre un ~ արձակուրդ վերցնել; prendre son ~ թոշակի անցնել

~ d'ancienneté *նազվ*. ծառայությունից ազատում՝ առավելագույն տարիքին հասնելու պատճառով

~ de convalescence արձակուրդ՝ առողջական նպատակներով
~ de maternité հղիության (դեկրետային) արձակուրդ

~ payé (կամ rémunéré) արձակուրդ՝ աշխատավարձի պահպանմամբ

congédier *vt* 1. աշխատանքից ազատել, հեռացնել 2. թոշակի ուղարկել 3. ազատ արձակել, վտարել

congratulation *f* շնորհավորանք

congrès *m* 1. վեհաժողով, համագումար 2. կոնգրես (օրենսդիր մարմին) $\diamond$ le Congrès Կոնգրես (ԱՄՆում); le ~ aborde l'examen de la question de... համագումարը սկսում է... հարցի քննարկումը; le ~ passe à l'examen du point deux de l'ordre du jour համագումարը անցնում է օրակարգի երկրորդ կետի քննարկմանը; le ~ se réunit... (կամ se déroulera, se tient à...) համագումարը հրավիրվում է; le ~ renvoie le projet à l'examen

de la commission համագումարը ուղարկում է նախագիծը հանձնաժողովի քննարկմանը; convoquer (կամ réunir) le ~ համագումար գումարել; clore (կամ clôturer) le ~ համագումարը փակել; déclarer clos les travaux du ~ համագումարը հայտարարել փակված; clôture du ~ համագումարի փակումը; inaugurer (կամ ouvrir) le ~ համագումարը բացել, համագումարը հայտարարել բացված; préparatifs du (pour le) ~ նախապատրաստություն համագումարին; présider le ~, assurer la présidence du ~ նախագահել համագումարում ~ ordinaire [extraordinaire] հերթական [արտահերթ] համագումար

congressiste *m* 1. համագումարի անդամ, վեհաժողովի անդամ 2. կոնգրեսական (ԱՄՆ-ում)

congressman *m* ամերիկյան կոնգրեսի անդամ

conjecture *f* ենթադրություն, կռահում, գուշակություն $\diamond$ faire des ~s ենթադրություններ անել; être réduit aux ~s, se perdre en ~s ենթադրություններից իրեն կորցնել, շվարել; se livrer à des ~s ենթադրություններ անել

conjoint, -e *adj* միացյալ, միավորված, համատեղ, համընդհանուր, միասնական, ընդհանուր $\diamond$ efforts ~ միացյալ ջանքեր

conjointement *adv* միասնաբար, համատեղ, միասին $\diamond$ agir ~ գործել միասնաբար

conjunction *f* միացում, միավորում $\diamond$

en ~ միասին, համատեղ

conjoncture *f* 1. իրադրություն, իրավիճակ, տնտեսական իրավիճակ, կոնյունկտուրա 2. հանգամանքների զուգադիպում, դեպք $\diamond$ dans la ~ actuelle [présente] արդի տնտեսական պայմաններում ~ historique պատմական իրադրություն ~ politique քաղաքական իրավիճակ

connaisseur *m* գիտակ, քաջատեղյակ մարդ

connexe *adj* միացյալ; կապված, միացած

connexion *f* կապ, միացում; փոխկապվածություն, միացություն $\diamond$ en ~ avec (de) որևէ բանի կապակցությամբ; mettre en ~ կապել, միացնել

connexité *f* կապ, հարաբերակցություն, փոխադարձ կապ, կապվածություն

connivence *f* 1. գործակցություն, մասնակցություն 2. հանցակցություն, հանցավոր համաձայնություն, թողտվություն $\diamond$ de ~ միասնաբար, միաբանորեն

conquérant *m* նվաճող, զավթիչ, տիրակալ

conquérir *vt* նվաճել, տիրել, հաղթել **conquête** *f* նվաճում, զավթում $\diamond$ guerre de ~ զավթողական պատերազմ

~ de l'espace տիեզերքի նվաճում
~ de la majorité մեծամասնության ներգրավումը

~s de la science գիտության նվաճումներ

consacrer *vt* 1. նվիրել, ձոնել 2.

տրամադրել, հատկացնել 3. ամրապնդել; հավերժացնել
~ la primauté ամրապնդել առաջնությունը

~ une somme գումար հատկացնել

~ par voie législative ամրապնդել օրենսդրական ճանապարհով

consciement *adv* գիտակցաբար

conscience *f* 1. գիտակցություն 2.

խիղճ 3. բարեխղճություն *◇* avoir

~ de... գիտակցել, հասկանալ;

avoir de la ~ ազնիվ լինել; avoir la

~ élastique կեղծել, կեղծավորություն,

երկերեսանություն անել;

avoir la ~ nette խիղճը մաքուր լինել;

par acquit de ~ խղճի հանգրստության համար; état (կամ fait)

de ~ գիտակցական փաստ; se

faire ~ խղճի խայթ զգալ; homme

de (haute) ~ բարեխիղճ՝ ազնիվ՝

օրինակելի մարդ; liberté de ~

խղճի ազատություն; հավատքի

ազատություն; prendre ~ գիտակցել;

perdre ~ գիտակցությունը

կորցնել, ուշաթափվել; prise de ~

գիտակցում; գիտակցության աճ;

en ~, en toute ~, en bonne ~ *loc.*

adv. խղճով; բարեխղճորեն

~ de classe դասակարգային գիտակցություն

~ professionnelle մասնագիտական բարեխղճություն, ազնվություն

conscienceusement *adv* բարեխղճորեն

conscient, -e *adj* 1. գիտակից 2. գիտակցող, հասկացող 3. գիտակցված

~ de sa responsabilité իր պատաս-

խանատվության գիտակցմամբ

conscriptible *adj* զինապարտ

conscription *f* զինակոչիկների հավաք

conscrit *m* նորակոչիկ, զինակոչիկ

consécration *f* 1. ձոնում, ընծայում

2. ճանաչում; ամրացում; հաստատում

~ législative օրինականացում

conseil *m* խորհուրդ (հաստատու-

թյուն, կոլեգիալ մարմին) 2.

խորհրդակցություն, նիստ 3. դա-

տարան *◇* Conseil constitutionnel

Սահմանադրական խորհուրդ; Con-

seil économique et social Տնտե-

սական և սոցիալական խոր-

հուրդ; Conseil d'Etat Պետական

խորհուրդ; Conseil de l'Europe

(CE) Եվրոպայի խորհուրդ (ԵԽ);

Conseil général Գլխավոր խոր-

հուրդ; Conseil législatif Օրենս-

դիր խորհուրդ; Conseil des Mi-

nistres Նախարարների խոր-

հուրդ; Conseil des Nationalités

Ազգությունների խորհուրդ; Con-

seil régional Ռեգիոնալ խորհուրդ

(Ֆրանսիայում); Conseil de sécu-

rité Անվտանգության խորհուրդ;

Conseil Supérieur de la magistra-

ture Մագիստրատուրայի (դա-

տական վարչության) բարձրա-

գույն խորհուրդ; Conseil Suprême

de l'U.R.S.S. ԽՍՀՄ գերագույն

խորհուրդ; Conseil de Tutelle

Խնամակալության խորհուրդ;

tenir ~ նիստ գումարել,

խորհրդակցել

~ d'administration վարչական

խորհուրդ; կառավարում

~ de cabinet կառավարության

միստ՝ վարչապետի գլխավորությամբ

~ de guerre *հնգծ*. զինվորական դատարան

~ des ministres նախարարների խորհրդի միստ

~ municipal մունիցիպալ խորհուրդ, համայնքի ավագանի

~ des Prudhommes միջնորդական դատարան (Ֆրանսիայում)

~ de révision *ռազմ*. գորակոչային խորհուրդ

~ des suppléants փոխնախարարների խորհրդակցություն

~ de surveillance դիտորդական խորհուրդ

conseiller *vt* խորհուրդ տալ

conseiller *m* 1. խորհրդական; խորհրդի անդամ 2. խորհրդատու

~ économique տնտեսական հարցերով խորհրդատու

~ d'Etat պետական խորհրդական (պետական խորհրդի անդամ)

~ juridique իրավախորհրդատու
~ général դեպարտամենտի խորհրդի անդամ; գլխավոր խորհրդական

~ municipal մունիցիպալիտետի խորհրդական

~ principal d'éducation ուսումնական մասի վարիչ (լիցեյում)

consensus *m* կոնսենսուս, ընդհանուր համաձայնություն, որին գալիս են միջազգային բանակցությունների մասնակիցները վիճելի հարցերի շուրջ

consentement *m* համաձայնություն, հավանություն, թույլտվություն
~ du ~ de tous ընդհանուրի համա-

ձայնությամբ; par ~ des parties կողմերի համաձայնությամբ; refuser son ~ իր համաձայնությունը չտալ

~ d'un emprunt փոխառության տրամադրում

~ forcé հարկադրված համաձայնություն

~ libre կամավոր համաձայնություն

~ mutuel փոխադարձ համաձայնություն

consentir *vt* տրամադրել, թույլ տալ; համաձայնություն տալ, համաձայնել
~ librement consenti կամավոր; une vérité consentie par tous բոլորի կողմից ընդունված ճշմարտություն

~ des credits վարկեր տրամադրել

~ un effort ջանք գործադրել

~ des sacrifices զոհողությունների գնալ

coséquence *f* 1. հետևանք, արդյունք, հետևություն 2. կարևորություն, նշանակություն
~ affaire de ~ կարևոր գործ; avec ~ հետևողականորեն; en ~ համապատասխանաբար, հետևաբար; en ~ de... հետևանքով, պատճառով; de peu de ~ չնչին, աննշան, փոքրիկ; tirer à ~ լուրջ հետևանքների բերել

~s, funestes կործանաբար հետևանքներ

conservateur *m* 1. *քղք*. պահպանողական 2. պահպան, օրենքի պահպան, ոստիկան

~ des eaux et des forêts ջրի և անտառների պահպան

~ des hypothèques հիպոթեքների

մատենավար (անձ, որը կատարում է անշարժ գույքի իրավունքի գրանցում)

conservation *f* 1. պահում, պահպանում, պահ տալը; պաշտպանում 2. պահպանվածություն 3. գործունեության ժամանակավոր դադարեցում 4. օկրուգ, շրջան $\diamond$ *instinct de ~* ինքնապաշտպանական բնագղ

~ *forestière* անտառապետություն

considérer *vt* 1. քննել, քննության ենթարկել, լավ կշռադատել, խորհրդածել, լավ մտածել, հաշվի առնել, ուշադրության արժանացնել 2. հարգանք ցույց տալ, գնահատել 3. համարել, ենթադրել, կարծել

consignataire *m* ունեցվածքը պահպանող, դրամական միջոցների հսկիչ

consignation *f* 1. պահպանման տալը, պահ տալը (դրամական միջոցների, արժեթղթերի) 2. պահպանման տրված ունեցվածք 3. հանձնում՝ դատարանի դեպոզիտ

consigne *f* 1. հրահանգ, կանոն; հրաման 2. արգելք $\diamond$ *forcer la ~* արգելքը խախտել; *lever la ~* արգելքը հանել

consigner *vt* 1. հրահանգներ տալ 2. արձակուրդից գրկել; *ruqul.* արգելել ելք գորանցից

consister *vi* կազմված լինել, բաղկացած լինել

consolidation *f* 1. ամրապնդում, ամրացում, պնդացում 2. *տնտ.* կոնսոլիդացում
~ *de la dette publique* պետական

պարտքի մարման ժամկետի հետաձգում

~ *de la paix* խաղաղության ամրապնդում

~ *de la victoire* հաղթանակի ամրապնդում

consolider *vt* 1. ամրապնդել, ամրացնել, ուժեղացնել 2. *փխք.* ամրապնդել, հաստատուն դարձնել, կայունապես ապահովել 3. *տնտ.* կոնսոլիդացնել

consommateur *m* սպառող

consommation *f* սպառում, ծախս $\diamond$ *articles de grande ~* լայն սպառման ապրանքներ; *biens de ~* սպառման առարկաներ; *impôt de ~* սպառման հարկեր; *normes de ~* ծախսի, ելքի նորմեր; *produits de large ~* լայն սպառման ապրանքներ; *société de ~* սպառողական հասարակություն
~ *courante* լայն սպառում

consommer *vt* սպառել, ծախսել

consorts *m pl* գործակիցներ

consortium *m* կոնսորցիում (խոշոր բանկերի միավորում)

conspirateur *m* դավադիր

conspiration *f* 1. դավադրություն, գաղտնի համաձայնություն; մեքենայություններ, բանասարկություններ, նենգություններ 2. գաղտնագործություն, գաղտնապահություն $\diamond$ *ourdir une ~*, *tramer une ~* դավադրություն կազմակերպել, դավադրություն ծրագրել

conspirer *vi* 1. պայմանավորվել, խոսքը մեկ անել, համաձայնության գալ; դավադրություն ծրագրել 2. գաղտնի աշխատել

constant, -e *adj* հաստատուն, մշտական, անփոփոխ, կայուն ◇ un intérêt ~ չթուլացող հետաքրքրություն

constat *m* փաստերի պաշտոնական արձանագրում; արձանագրություն, ակտ ◇ faire le ~ փաստել, արձանագրել, հավաստել, հաստատել; արձանագրություն կազմել

constatation *f* փաստում, հաստատում, հավաստում, արձանագրում
~ d'un fait փաստի արձանագրում

constater *vt* հաստատել, փաստել, հավաստել, արձանագրել
~ avec satisfaction գոհունակությամբ արձանագրել, փաստել

constituer *vt* 1. հիմնել, ստեղծել, հիմնադրել 2. կազմել, ձևավորել 3. որոշել, նշանակել
~ un gouvernement, ~ un ministère կառավարություն ձևավորել
~ une pension à qn թոշակ նշանակել մեկին
~ qn prisonnier կալանքի տակ վերցնել մեկին; գերի վերցնել մեկին
~ qn son héritier որևէ մեկին իրեն ժառանգորդ նշանակել

constitutif *adj* 1. որոշող, սահմանող, կանխորոշող 2. բաղկացուցիչ ◇ éléments ~s բաղկացուցիչ տարրեր

constitution *f* 1. սահմանադրություն, հիմնական օրենք 2. հիմնում, կազմակերպում, սահմանում ◇ abroger la ~ սահմանադրությունը չեղյալ հայտարարել; appliquer

(կամ observer) la ~ սահմանադրությունը կիրառել; approuver la ~ սահմանադրությանը հավանություն տալ; inviolabilité de la ~ սահմանադրության անձեռնմխելիություն; proclamation de la ~ սահմանադրության հռչակում; projet de ~ սահմանադրության նախագիծ; ratifier la ~ սահմանադրությունը վավերացնել; selon (կամ d'après, en vertu de, aux termes de) la ~ համաձայն, ըստ սահմանադրության; contravention de la ~ սահմանադրության խախտում
~ de droits իրավունքների սահմանում
~ d'une société ընկերության հիմնադրում

constitutionnel, -le *adj* սահմանադրական ◇ amendement ~ սահմանադրական բարեփոխում; droit ~ պետական իրավունք; garanties ~les սահմանադրական երաշխիքներ; loi ~le հիմնական օրենք; modification ~le սահմանադրական փոփոխություն; monarchie ~le սահմանադրական միապետություն; procédure ~le սահմանադրական ընթացակարգ; projet ~ սահմանադրական նախագիծ; restrictions ~ les սահմանադրական սահմանափակումներ

constructif, -ve *adj* կառուցողական ◇ pourparlers ~s կառուցողական բանակցություններ; propositions ~ves կառուցողական առաջարկություններ; solution ~ve կառուցողական լուծում; forces ~ves ստեղծագործական ուժեր

construction *f* 1. շինություն, կառույց 2. շինարարություն, կառուցում ◊ *grand travaux de ~* կապիտալ շինարարություն

consul *m* հյուպատոս

~ *général* գլխավոր հյուպատոս

consulaire *adj* հյուպատոսական ◊ *convention ~* հյուպատոսական կոնվենցիա՝ պայմանագիր; *corps ~* հյուպատոսական կորպուս; *immunité ~* հյուպատոսական անձեռնմխելիություն; *privilèges ~s* հյուպատոսական արտոնություններ; *service ~* հյուպատոսական ծառայություն; *statut ~* հյուպատոսական կարգավիճակ

consulat *m* հյուպատոսություն, հյուպատոսարան

consultatif, -*ve adj* խորհրդատվական, խորհրդակցության ◊ *voix ~ve* խորհրդակցական ձայն

consultation *f* խորհրդատվություն, խորհուրդ 2. խորհրդակցություն 3. հարցում, հանրաքվե 4. խորհրդատվական ծառայություն (հիմնարկ)

~ *nationale*, ~ *populaire* համաժողովրդական հարցում, ժողովրդի կամքի արտահայտություն; հանրաքվե:

~ *électorale* համընդհանուր ընտրություններ

consulter *vt* խորհրդակցել, խորհուրդ կամ կարծիք հարցնել; հարցուփորձ անել

contact *m* շփում, կապ, սերտ հարաբերություն, հաղորդակցություն ◊ *en ~* փոխգործողությամբ; *entrer (կամ se mettre) en ~ avec* զո մեկի

հետ հարաբերության մեջ մտնել; *établir des ~s* կապեր հաստատել; *être en ~ avec* զո մեկի հետ շփման մեջ լինել; *mettre en ~* կապ ստեղծել, կապել; *prendre ~* սերտ հարաբերություն հաստատել; *rompre le ~* հարաբերությունները խզել

~ *d'affaires* գործնական հանդիպում

~ *culturels* մշակութային կապեր

~ *personnel* անձնական կապ

contemporain, -*e adj* արդի, ժամանակակից

contentieux *m* 1. վիճելի հարց 2. իրավախորհրդատվական մաս, իրավաբանական բաժին (հաստատության)

contentieux, -*se adj* դատավիճելի, վիճելի, վիճարկելի

contestable *adj* վիճելի, վիճարկելի

contestant, -*e adj* վիճարկող ◊ *les parties ~es* վիճարկող կողմերը

contestation *f* 1. վեճ, առարկություն, վիճարկում; վիճաբանություն, խոսքակռիվ 2. վիճելի, վիճահարույց հարց 3. *հրվք*. բացարկում, մերժում ◊ *mettre en ~* վիճարկել; *sans ~* անվիճելիորեն, աներկբայորեն; անկասկած, անտարակույս:

contesté, -*e adj* վիճելի, վիճարկելի

contigu, -*ë adj* կից, սահմանակից, հարակից ◊ *idées ~es* նման մտքեր

continuer *vt* շարունակել, չդադարեցնել

contracter *vt* 1. պայմանագիր կապել, պայմանավորվել 2. ընդունել, ձեռք բերել

~ un emprunt փոխառություն
կնքել
~ des obligations պարտավորություններ վերցնել

contractuel, -le *adj* պայմանագրային ◊ obligation ~le պայմանագրային պարտավորություն; responsabilité ~le պայմանագրային պատասխանատվություն

contradicteur *m* ընդդիմախոս

contradiction *f* հակասություն ◊ aggravation des ~ s հակասությունների սրում; éliminer les ~ s վերացնել հակասությունները; en ~ flagrante ակնհայտ հակասության մեջ; esprit de ~ հակառակության ոգի; se trouver en ~ avec հակասության մեջ գտնվել; հակասել որևէ բանի
~s de classe դասակարգային հակասություններ
~s insolubles անլուծելի հակասություններ
~s internes ներքին հակասություններ
~s irréconciliables անհաշտ հակասություններ

contradictoire *adj* 1. հակասական 2. վիճելի, վիճահարույց ◊ jugements ~s վիճահարույց դատողություններ; opinions ~s հակասական կարծիքներ; réunion ~ բանավեճ

contraindre *vt* հարկադրել, ստիպել
contrainte *f* հարկադրում, հարկադրանք, ստիպում, բռնադատում ◊ état de ~ բռնադատված վիճակ; par ~ հարկադրաբար, ստիպողաբար; mesures de ~ հարկադրանքի միջոցներ; sans ~ ան-

կաշկանդ, ազատորեն

contraire *adj* հակադիր, հակառակ; հակասող, անհամապատասխանող

~ aux intérêts հետաքրքրություններին հակառակ

contraire *m* հակադրություն, անգուցադիպություն ◊ la lutte des ~s հակադրությունների պայքար; tout au ~ ընդհակառակը, լիովին հակառակ

contrairement *adv* հակառակ, ընդդեմ, չնայած

contrat *m* պայմանագիր, համաձայնագիր ◊ annuler un ~ պայմանագիրը լուծել; conclure un ~ պայմանագիր կնքել; dénoncer un ~ դադարեցնել պայմանագրի գործունեությունը; se désister du ~ պայմանագրից հրաժարվել; dresser un ~ պայմանագիր կազմել; exécuter un ~ պայմանագիրը իրականացնել; résilier un ~ պայմանագիրը լուծել; rompre un ~ պայմանագիրը խախտել; signer un ~ պայմանագիր ստորագրել; suivant ~ պայմանագրի համաձայն; aux termes du ~ պայմանագրի համաձայն; violer un ~ պայմանագիրը խախտել
~ administratif վարչական պայմանագիր

~ d'assurance ապահովագրության պայմանագիր

~ d'édition հեղինակային պայմանագիր

~ léonin, ~ écrasant անիրավահավասար, ստրկական պայմանագիր

~ notarié նոտարով հաստատ-

ված համաձայնագիր

~ de salaire աշխատավարձի պայմանագիր

~ sous seing privé նոտարով չվավերացված համաձայնագիր

~ synallagmatique երկկողմանի պայմանագիր

~ travail աշխատանքային պայմանագիր

~ type տիպային պայմանագիր

~ unilateral միակողմանի պայմանագիր

~ de vente առքուվաճառքի պայմանագիր

contravention *f* 1. խախտում (օրենքի, պայմանագրի, կանոնների և այլն) 2. արձանագրություն (կարգի խախտման վերաբերյալ); տուգանք ◊ dresser (կամ flanquer) une ~ արձանագրություն կազմել; տուգանել

contre-assurance *f* վերաապահովագրություն, լրացուցիչ ապահովագրում

contrebalancer *vt* հավասարակշռել

contrebande *f* մաքսանենգություն, մաքսանենգ ապրանքներ ◊ de ~ մաքսանենգ(ային); faire la ~ մաքսանենգությամբ զբաղվել

contrecarrer *vt* հակազդել, հակառակվել, ընդդիմանալ, դիմադրել, դեմ կանգնել, խանգարել
~ les projets de ... մեկի պլանները խափանել

contrecœur: à ~ *loc.adv.* չկամենալով, դժկամորեն, կամքին հակառակ

contrecoup *m* *hngd.* հակահարված

contredire *vt* հակաճառել, հակա-

դրվել, ընդդիմախոսել

~ une proposition առաջարկությունը վիճարկել

contre-épreuve *f* կրկնական քվեարկություն

contrefaçon *f* կեղծում, խաբդախում, նմանակում

contrefaire *vt* 1. պատճենել, նմանակել 2. կեղծել, կեղծ փաստաթուղթ կազմել

~ une signature ստորագրությունը կեղծել

contre-information *f* դեզինֆորմացիա, ապատեղեկատվություն

contrepartie *f* 1. պատճեն, կրկնօրինակ 2. *ֆին.* համարժեք

~ en euros համարժեք եվրոյով

~ en francs համարժեք ֆրանկով

~ de la masse monétaire դրամի զանգվածի ապահովում

contresens *m* 1. անմտություն, անհեթեթություն 2. իմաստի խեղաբյուրում (թարգմանության ժամանակ) ◊ à ~ *loc.adv.* անմիտ, անհեթեթ, իմաստին հակառակ; հակառակ ուղղությամբ

contresignataire *m* իր ստորագրությամբ վավերացնող անձը

contresigner *vt* ստորագրությամբ վավերացնել

contrevenir *vi* խախտել, դրժել, զանց առնել

~ un arrêt վճիռը խախտել

~ à la constitution սահմանդրությունը խախտել

~ à un engagement պարտավորությունը խախտել

contribuer *vi* 1. նպաստել, օգնել, օժանդակել, աջակցել 2. *ֆին.* մուծումներ կատարել

~ au succès նպաստել հաջողությունը

contribution *f* 1. ավանդ, օգնություն, նվիրատվություն, աջակցություն 2. մուծում, վճար, ներդրում 3. հարկ, հարկում; ռազմատուգանք 4. հարկային բաժին, հարկային վարչություն $\diamond$ apporter une large ~ մեծ ներդրում բերել

~ à la cause de la paix խաղաղության գործի մեջ ներդրում

~s directes ուղղակի հարկեր

~s fixées պարտադիր մուծումներ ~ foncière հողի հարկ

~s indirectes անուղղակի հարկեր

~s internationales մուծումներ միջազգային կազմակերպությունների

~ mobilière գույքահարկ

~s volontaires կամավոր մուծումներ

contrôle *m* 1. հսկողություն, հսկում, վերահսկում, վերահսկողություն, վերստուգում, կարգավորում 2. կառավարում, ղեկավարում $\diamond$ durcir le ~ հսկողությունը խստացնել; exercer un ~ sur հսկողություն իրականացնել; établir un ~ sur հսկողություն սահմանել; partager le ~ կիսել վերահսկման պարտականությունը; prendre le ~ վերահսկում իրականացնել; soumettre au (կամ placer sous) ~ հսկողության տակ առնել, վերահսկել, ստուգել

~ annuel տարեկան վերստուգում

~ des deniers publics պետական ֆինանսների ղեկավարում

~ de l'Etat, ~ étatique պետական վերահսկում

~ fiscal հարկային վերահսկում

~ des prix գների կարգավորում

controversé, -e *adj* վիճելի, վիճարկելի

convaincre *vt* համոզել, հորդորել

convaincu, -e *adj* համոզված, վստահ $\diamond$ être ~ que, se déclarer ~ que համոզված լինել, վստահ լինել, որ...

convenir *vi* 1. համաձայնել... հետ, ընդունել 2. պայմանավորվել 3. համապատասխանել, պատշաճել $\diamond$ il convient հետևում է; convenez que համաձայնեք, որ

~ à համապատասխանել

~ du prix պայմանավորվել գնի հարցում

convention *f* 1. կոնվենցիա, միջազգային համաձայնագիր կամ պայմանագիր հատուկ հարցի շուրջ 2. պայմանականություն 3. արտակարգ ժողով, կուսակցության համագումար՝ նախագահի թեկնածություն առաջադրելու համար (ԱՄՆ-ում) $\diamond$ appliquer une ~ կոնվենցիա կիրառել; négocier une ~ համաձայնագիր կնքել; se départir de la ~ պայմանագրից հրաժարվել; signer une ~ համաձայնագիր ստորագրել

~ additionnelle լրացուցիչ համաձայնագիր

~ d'armistice զինադադարի համաձայնագիր

~ bilatérale երկկողմանի համաձայնագիր

~ collective կոլեկտիվ պայմանագիր

~ commerciale առևտրային համաձայնագիր

~ de compensation փոխհատուցման համաձայնագիր

~ consulaire հյուպատոսական կոնվենցիա

~ d'exclusivité բացարձակ իրավունքի պայմանագիր

~ internationale de travail աշխատանքի միջազգային կոնվենցիա

~ de longue durée երկարաժամկետ համաձայնագիր

~ verbale բանավոր համաձայնագիր

~ vigueur գործող համաձայնագիր

conventionnel, -le *adj* 1. պայմանական 2. պայմանագրային 3. սովորական, դասական, ոչ միջուկային (զենքի մասին) $\diamond$ armements ~s ընդունված՝ թույլատրված սպառազինություններ; armes ~les սովորական զենք (ի տարբերություն հրթիռ - միջուկային զենքի); langage ~ պայմանական լեզու; moyens ~s դասական, սովորական միջոցներ; signes ~s պայմանական նշաններ

convenu, -e *adj* 1. պայմանական; պայմանավորված, փոխադարձ համաձայնությամբ; պայմանագրային, դաշնագրային 2. բոլորի կողմից ընդունված $\diamond$ prix ~ սահմանված գին; c'est ~ որոշված է, վճռված է; comme convenu պայմանավորվածության համաձայն; ինչպես պայմանավորվել ենք

convergence *f* 1. համընկնում, զուգադիպություն 2. միասնություն,

ընդհանրություն, նույնականություն $\diamond$ points de ~ շփման կետեր

~ des efforts ջանքերի կենտրոնացում

~ des idées գաղափարների մերձեցում

convergent, -e *adj* համընկնող, զուգադիպող

converger *vi* համընկնել, զուգադիպել, նույնական լինել

conversation *f* 1. խոսակցություն, զրույց 2. բանակցություններ, հանդիպում (բանակցելու համար) 3. կարծիքների ազատ փոխանակություն

converser *vi* զրուցել

conversion *f* 1. փոխարկում, վերածում 2. փոխանակում 3. վերահաշվարկ, վերահաշվում, դրամական փոխադրություն

~ en euros վերահաշվում եվրոյով

convertibilité *f* *ֆին.* փոխանակելիություն, փոխարկելիություն, դարձույնականություն

~ entière ամբողջական փոխարկելիություն

~ externe արտաքին փոխարկելիություն

~ en francs փոխարկելիություն ֆրանկով

~ intégrale ամբողջական փոխարկելիություն

~ interne ներքին փոխարկելիություն

~, libre ազատ փոխարկելիություն

~ limitée սահմանափակ փոխարկելիություն

~ monétaire արժույթի փոխարկելիություն

~ en or ոսկով փոխարկելիություն
~ permanente մշտական փոխարկելիություն

convertible *adj* փոխարկելի, դարձունակ ◊ valeurs ~s փոխարկելի արժեքներ

convertir *vt* 1. *ֆին.* փոխարկել, փոխանակելի դարձնել, վերածել 2. վերահաշվել

~ un billet de banque en espèces բանկատոմսը վերածել կանխիկ դրամի

conviction *f* 1. համոզմունք 2. համոզվածություն ◊ exprimer sa (ferme) ~ արտահայտել իր կայուն համոզմունքը; parler avec ~ համոզվածությամբ խոսել; pièce de ~ իրեղեն ապացույց

convocation *f* 1. հրավիրում, գումարում (ժողովի, համագումարի) 2. դատարան ներկայանալու կանչ, ժողովի հրավեր

~ du Parlement համագումարի գումարում

convoyer *vt* հրավիրել, գումարել
~ une conférence խորհրդակցություն գումարել

~ à la réunion ժողովի հրավիրել
~ devant le tribunal դատարան կանչել

coopération *f* 1. համագործակցություն, համատեղ գործունեություն 2. *նազվ.* համատեղ գործողություններ, փոխգործություն (ռազմական տարբեր միավորումների) 3. *քրք.* օգնություն զարգացող երկրներին ◊ consolider (կամ raffermir) la ~ ամրապնդել համագործակցությունը; développer la ~ զարգացնել հա-

մագործակցությունը; en ~ միասնաբար, միասին; en étroite et amicale ~ սերտ և բարեկամական համագործակցության մեջ; politique de ~ համագործակցության քաղաքականություն; service de la ~ կամավոր ծառայություն զարգացող երկրներում

~ économique տնտեսական համագործակցություն

~ internationale միջազգային համագործակցություն

coopérative *f* կոոպերատիվ, կոոպերատիվ ընկերություն

~ de crédit վարկային ընկերություն

~ de crédit agricole վարկային գյուղատնտեսական ընկերություն

coopérer *vi* 1. գործակցել, համագործակցել 2. աջակցել, օգնել

coopter *vt* կոոպտացիայի ենթարկել, կազմը համալրել

coordination *f* համաձայնեցում

coordonnées *f pl* կոորդինատներ

coordonner *vt* համաձայնեցնել, համակարգել

~ les efforts ջանքերը միավորել

corps *m* 1. կորպորացիա, միավորում; անձնակազմ, կազմ, կորպուս 2. *նազվ.* զորամիավորում, կորպուս ◊ doyen du ~ ղեկավանալիսական անձնակազմի ղեկավար; en ~ լրիվ կազմով; կազմավերպված, պատվիրակությամբ ~ administratif վարչական մարմին, վարչական անձնակազմ ~ diplomatique ղեկավանալիսական անձնակազմ՝ կորպուս ~ électoral ընտրական մարմին

~ էլս ընտրովի կոլեգիա
 ~ expéditionnaire *ռազմ.* էքսպե-
 դիցիոն ռազմամիավորում
 ~ législatif օրենսդիր մարմին
 ~ de la Magistrature դատական
 գերատեսչություն
 ~ médical բժշկական անձնա-
 կազմ
 ~ municipal մունիցիպալիտետ
 (քաղաքային կամ գյուղական տե-
 դական ինքնավարության մար-
 մին
 ~ politique պետություն
 ~ social հասարակություն
 ~ de ville քաղաքային իշխանու-
 թյուններ

correction *f* ուղղում, սրբագրում,
 շտկում

correspondance *f* 1. համապատաս-
 խանություն, մնանություն 2.
 կապ, հաղորդակցություն; նա-
 մակազրություն 3. թղթակցու-
 թյուն, լրագրային հոդված $\diamond$ par
 ~ հեռակա
 ~ diplomatique դիվանագիտա-
 կան նամակազրություն

corrompre *vt* 1. փչացնել, քայքայել
 2. գնել, կաշառել, կաշառք տալ
 3. ապականել, այլասերել, երես
 տալ, շփացնել

corruptibilité *f* ծախվածություն,
 կաշառվածություն

corruption *f* 1. նեխում, փչացում 2.
 կաշառակերություն, կաշառք 3.
 այլասերում, այլասերվածություն
 ~ électorale ընտրակաշառք

corvée *f* 1. *պրոս.* կոռ 2. չարքաշ աշ-
 խատանք, ծանր, անհրապույր
 աշխատանք, բեռ

cote *f* 1. բաժին, բաժնեմաս 2. *ֆին.*

գնանշում, գնադրում, արտաբ-
 ժույթի փոխարժեք $\diamond$ chute de la ~
 en Bourse բաժնետոմսերի կուրսի
 անկում բորսայում

~ d'appréciation բարձրացող փո-
 խարժեք

~ comparative համեմատական
 փոխարժեք

~ provisoire նախնական գնա-
 նշում

côté *m* կողմ, ուղղություն $\diamond$ à ~ de
 կողքին, մոտ; de mon ~ ինչ
 վերաբերում է ինձ; իմ կողմից; du
 ~ կողմում, ուղղությամբ; մեկի
 կողմից; être au ~ (կամ aux ~ s)
 de զո մեկին սատարել; մեկի
 կողմը լինել; les gens d'~ ~ հա-
 րևանները; se ranger du ~ de...
 մեկի կողմը բռնել, պահել

coter *vt* 1. գնանշել, գնահատել, ար-
 ժեկնել 2. համարակալել; նշան
 անել $\diamond$ être bien coté լավ համա-
 րում ունենալ

cotisant *m* փայատեր

cotisation *f* 1. մասնաբաժին, բաժ-
 նեմաս 2. վճար, անդամավճար,
 մուծում 3. փայաբաժին $\diamond$ acquit-
 ter, verser, payer la ~ անդամա-
 վճար մուծել; մուծումներ կատա-
 րել

~ d'entrée անդամության վճար
 ~ à la Sécurité sociale, ~ sociale
 մուծումներ սոցիալական ապա-
 հովագրության հիմնադրամին

couche *f* շերտ $\diamond$ de vastes ~ s լայն
 շերտեր, զանգվածներ

couleurs *f pl* դրոշ $\diamond$ rendre les
 honneurs aux ~, saluer les ~
 պատիվ տալ դրոշին; rentrer
 (կամ amener) ses ~ դրոշը

իջեցնել; hisser les ~ դրոշը բարձրացնել

~ fausses ուրիշի դրոշ

~ nationales պետական դրոշ

coup *m* հարված, զարկ; գործ $\diamond$ après ~ իրողությունից հետո; à ~ sûr անվտանգ, ապահովաբար; arrêter le ~ de force դավադրությունը կասեցնել; bon ~ բարի գործ; համարձակ գործողություն; համարձակ քայլ; commettre un ~ de force հեղաշրջում իրականացնել; donner un ~ հարվածել; être hors du ~ գործից դուրս լինել, չխառնվել; faire son ~ իր գործը կատարել; manquer (կամ rater) son ~ անհաջողություն կրել; mauvais ~ վատ գործ, հանցավոր գործողություն; mettre dans le ~ ներգրավել գործի մեջ; monter un ~ խաբել; réussir son ~ հաջողության հասնել; tenir le ~ դիմանալ, տոկալ; tenter (կամ risquer) le ~ հանդգնել, փորձել

~ éclat նվաճում, հաջողություն

~ d'essai առաջին փորձ

~ d'Etat պետական հեղաշրջում

~ de feu կրակոց

~ de force հեղաշրջում; բռնություն; *nuq.v.* հարված խոշոր ուժերով

~ de génie հանճարեղ քայլ

~ de main, d'épaule օգնություն, աջակցություն

~ de maître հաջողությամբ, հմտորեն իրականացված գործ

~ de téléphone հեռախոսազանգ

~ Trafalgar աղետ

coupe *f* կտրում, հատում $\diamond$ être sous la ~ de կախման մեջ լինել; tom-

ber sous la ~ կախման տակ ընկնել

Coupole (la) Ֆրանսիական Ակադեմիա $\diamond$ être reçu sous la ~ ընդունվել Ակադեմիա

coupure *f* 1. կրճատում (տեքստի և այլն) 2. կտրվածք 3. *ֆին.* թրթադրամ

~ budgétaire բյուջեի կրճատում

cour *f* 1. պալատ 2. դատարան, ատյան $\diamond$ Cour des Comptes Հաշվարկային պալատ; Cour Permanente d'Arbitrage Միջազգային իրավաբար դատարան (Հաազայում); Cour Suprême, Haute Cour Գերագույն դատարան; tenir ~ plénière անցկացնել ընդլայնված նիստ

~ d'appel վերաքննիչ դատարան

~ d'assises երկվյալ ատենակալների դատարան

~ de cassation վճռաբեկ դատարան

~ constitutionnelle սահմանադրական դատարան

~ européenne des droits de l'homme Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարան

~ Internationale de Justice Միջազգային դատարան

~ de justice դատարան

~ martiale ռազմադաշտային դատարան

courant *adj* ընթացիկ, ներկա, այսօրվա, այժմյան $\diamond$ affaires ~es ընթացիկ գործեր; monnaie ~e գնայուն դրամ; type ~ սովորական մնուշ

courant *m* 1. հոսանք, ուղղություն 2. ընթացք, շարժում $\diamond$ être au ~ de

կուրսի մեջ լինել, տեղյակ լինել;
mettre au ~ տեղյակ պահել, իրա-
զեկել

~s politiques քաղաքական ուղ-
ղություններ (հոսանքներ)

~ de population գաղթ, տեղափո-
խություն

couronne *f* պսակ, ծաղկեպսակ ◊
déposer une ~ devant un monu-
ment ծաղկեպսակ դնել հուշար-
ձանի առջև

~ de lauriers դափնեպսակ

courrier *m* 1. սուրհանդակ, բանբեր,
լրաբեր; ցրիչ 2. փոստային
առաքումներ, նամակագրություն
◊ bureau de ~ փոստային առա-
քում; dépouiller son ~ իր նամակ-
ները կարգի բերել, նամակները
բացել

~ diplomatique դիվանագիտա-
կան սուրհանդակ (անձ, որին
հանձնարարված է դիվանագի-
տական փոստի առաքումը)

cours *m* 1. ընթացք, շարժում, տևո-
ղություն 2. *ֆին.* փոխարժեք, ար-
ժեք, արժույթների օրվա գինը ◊
l'année en ~ ընթացիկ տարի;
avoir ~ պահանջարկ ունենալ,
շրջանառության մեջ լինել; la
chute des ~ բաժնետոմսերի ան-
կում; être en ~ տեղի ունենալ,
իրականացվել; plan en ~ գոյու-
թյուն ունեցող պլան; au ~ de ըն-
թացքում; en ~ իրականացալի;
գոյություն ունեցող; ընթացիկ; en
~ de կատարման ընթացքում
~ achat [vente] առքի [վաճառքի]
փոխարժեք
~ du change արտարժույթի փո-
խարժեք

~ d'euro եվրոյի փոխարժեք

~ forcé հարկադրական փոխար-
ժեք

~ légal պաշտոնական փոխար-
ժեք

~ du marché շուկայական արժեք;
բորսայի արժեք

course *f* 1. վազք, վազքարշավ 2.
էքսկուրսիա, զբոսանք, ճամփոր-
դություն 3. մրցավազք ◊ accélérer
la ~ ուժեղացնել սպառազինու-
թյունների մրցավազքը; poursui-
vre (կամ se livrer) à la ~ իրակա-
նացնել սպառազինությունների
մրցավազք; refréner la ~, mettre
un frein à la ~ սանձել սպառա-
զինությունների մրցավազքը; ref-
rènement de la ~ սպառազինու-
թյունների մրցավազքի սանձում
~ aux armements սպառազինու-
թյունների մրցավազք

~ éfrenée aux armements սպառա-
զինությունների անզուսպ մրցա-
վազք

~ aux profits շահույթ ստանալու
մրցավազք

~ de (կամ par) relais էստաֆետա,
էստաֆետային վազք

court, -e *adj* 1. կարճ, կարճահասակ
2. կարճատև ◊ politique à ~e vue
անհեռատես քաղաքականու-
թյուն; de ~e durée կարճաժամ-
կետ

coût *m* 1. ծախսեր, ծախքեր 2. *փիլ.*
արժեք, գին, ինքնարժեք ◊
abaisser (կամ réduire) le ~ ար-
ժեքն իջեցնել; hausse du ~ de la
vie գների բարձրացում, թան-
կացում; majorer le ~ արժեքը
բարձրացնել; rémunérer le ~

արժեքը փոխհատուցել
~s administratifs վարչական ծախսեր

~ de distribution առևտրային ծախսեր

~ de fabrication արտադրության ծախսեր

~ original սկզբնական արժեք

~ de production արտադրության ծախսեր

~ de la vie կյանքի արժեք

coûter *vi* արժել, արժենալ $\diamond$ coûte que coûte ինչ ուզում է լինի, ինչ գնով էլ լինի

~ gros թանկ արժենալ

~ les yeux de la tête շատ մեծ գումարներ արժենալ

couvre-feu *m* պարետային ժամ

couvrir *vt* 1. ծածկել, վրան բան գցել 2. թաքցնել, պատսպարել 3. փակել (վնասները), վճարել (ծախսերը) 4. պաշտպանել, արդարացնել 5. լուսաբանել $\diamond$ être couvert par l'immunité parlementaire (կամ diplomatique) օգտվել խորհրդարանական՝ դիվանագիտական անձեռնմխելիությունից

~ les frais ծախսերը փակել

~ sa responsabilité պատասխանատվությունից խույս տալ

créance *f* 1. հավատ, վստահություն 2. պարտավորություն, հանձնարարություն, պարտք, պարտքի հանձնարարություն, չվճարած պարտք 3. պահանջելու իրավունք, պարտքի պահանջ $\diamond$ avoir une ~ sur զո իրավունք ունենալ պահանջելու որևէ մեկից վճարելու պարտքը; céder une ~ պահանջ զիջել; con-

tester une ~ պահանջի իրավունքը վիճարկել; donner (կամ prêter, accorder, ajouter) ~ à...հավատալ; éteindre une ~ վճարել պարտքը; վճարել պահանջը; lettres de ~ հավատարմագրեր; recouvrer une ~ պարտքը հետ ստանալ; trouver une ~ հավատ ներշնչել

~ active չվճարված պարտք

~ d'argent դրամական պահանջ

~ exigible վճարման ենթակա պարտք

~ liquide *ֆին.* իրացվելի հանձնարարություն, դրամական պարտք

~ pécuniaire դրամական հանձնարարություն

~ à recouvrer չվճարած պարտք

créancier *m* վարկատու, պարտատեր

crédit *m* 1. վարկ 2. հավատ, վստահություն 3. ազդեցություն, կշիռ $\diamond$ à ~ պարտքով; accorder (կամ consentir) des ~s վարկեր տրամադրել; acheter à ~ գնել ապառիկ; affecter des ~s à վարկեր առանձնացնել, վարկեր դուրս գրել; contracter (կամ toucher) des ~s վարկեր ստանալ; lettre de ~ հաշվարկագիր, հաշվարկաթուղթ; miner le ~ տակը քանդել, անվստահություն սերմանել; octroi de ~ վարկավորում; ouvrir un ~ վարկ բացել; perdre son ~ վստահությունը կորցնել; porter au ~ վարկավորել; retirer (կամ suspendre) un ~ վարկավորումը դադարեցնել; trouver ~ auprès du public հասարակության գնահատանքին արժանանալ; voter

les ~s հաստատել վարկերը (խորհրդարանում)

~s allouées հատկացում

~ foncier հողային վարկ

~ à long terme, ~ à moyen terme, ~ à court terme երկարաժամկետ, միջին ժամկետի, կարճաժամկետ վարկեր

~ onéreux բանկարժեք վարկ

~ personnel անձնական ազդեցություն

~ à la petite semaine վաշխառվական վարկ

credo *m* համոզմունք

~ politique քաղաքական համոզմունք, քաղաքական հայացքներ

crime *m* հանցագործություն, հանցանք, չարագործություն, ոճիր, ոճրագործություն $\diamond$ commettre un ~ հանցագործություն կատարել; les éléments du ~ հանցակազմը; imputer à ~ հանցանքի մեջ մեղադրել; se rendre complice d'un ~ ոճրագործությանը հանցակից դառնալ

~ de droit commun քրեական հանցագործություն

~ d'Etat պետական հանցագործություն

~ de guerre պատերազմական հանցագործություն

criminel *m* հանցագործ

crise *f* ճգնաժամ, լարվածություն $\diamond$ prévenir une ~ կանխել ճգնաժամը; traverser une ~ ճգնաժամ ապրել

~ de confiance վստահեղիության ճգնաժամ (արժույթի մասին)

~ des débouchés սպառողական ճգնաժամ

~ économique տնտեսական ճգնաժամ

~ financière ֆինանսական ճգնաժամ

~ générale համընդհանուր ճգնաժամ

~ du logement բնակարանային ճգնաժամ

~ ministérielle կառավարական ճգնաժամ

~ monétaire internationale արժույթի միջազգային ճգնաժամ

~ politique քաղաքական ճգնաժամ

critique *adj* 1. քննադատական 2. ճգնաժամային, օրհասական, տազնապալի, վտանգավոր, ծանր $\diamond$ esprit ~ քննադատական միտք; âge ~ ճգնաժամային տարիք; situation ~ տազնապալից, ճգնաժամային իրավիճակ

critique *f* քննադատություն $\diamond$ au-dessous de toute ~ ամեն տեսակ քննադատությունից ցածր; soumettre à une vive ~ խիստ քննադատության ենթարկել

~ d'art արվեստագիտություն

~ et autocritique քննադատություն և ինքնաքննադատություն

~ constructive դրական՝ կոնստրուկտիվ քննադատություն

~ destructive կործանարար՝ վնասակար քննադատություն

~ musicale երաժշտագիտություն

~ publique հասարակական դիտում

critiquer *vt* 1. քննադատել 2. կշտամբել, մախատել, դատապարտել

croisade *f* խաչակրաց արշավանք

croisé *m* խաչակիր

croissance *f* աճ, զարգացում, ավելացում
 ~ des moyens de production արտադրության միջոցների աճ
 ~ de la zone euro եվրոյի գոտու զարգացում
croissant, -e *adj* աճող, հարաճուն, զարգացող
croix *f* խաչ ◊ Croix de guerre Մարտական ծառայության խաչ (Ֆրանսիայում); Croix Rouge Կարմիր խաչ
 ~ gammée սկաստիկա (Ֆաշիստական խորհրդանիշ)
croyable *adj* հավանական
croyance *f* 1. հավատ, վստահություն 2. հավատ, հավատամք, դավանանք ◊ contre toute ~ հակառակ ամեն հավանականության; cela passe toute ~ միանգամայն անհավանական է
 ~s politiques քաղաքական համոզմունքներ, քաղաքական հայացքներ
cru, -e *adj* կտրուկ, կոպիտ, սուր ◊ dire la chose toute ~e ասել այնպես, ինչպես կա; réponse ~e շիտակ, կտրուկ պատասխան; en termes ~es կոպտորեն
cruauté *f* դաժանություն, վայրագություն
crucial, -e *adj* 1. խաչաձև 2. վճռական, համարձակ; վճռորոշ ◊ points cruciaux հանգուցային կետեր
cui bono ? (*լատ.*) ու՞մ է օգտակար
cui prodest ? (*լատ.*) ո՞վ կշահի
culture *f* 1. մշակույթ 2. կրթություն, կրթվածություն

~ générale ընդհանուր կրթություն
 ~ classique դասական կրթություն
 ~ historique պատմական գիտելիքներ
 ~ philosophique փիլիսոփայական կրթություն
 ~ politique քաղաքական մշակույթ
 ~ des lettres գրականության ուսումնասիրություն
 ~ de masse զանգվածային մշակույթ
 ~ physique ֆիզիկոստորա, ֆիզիկական կրթություն
culturel, -le *adj* 1. մշակույթի, մշակութային 2. կիրք, կրթված ◊ attaché ~ *դվնգ.* մշակույթի գծով կցորդ; industries ~les մշակութային ինդուստրիա
curriculum vitae *m* հակիրճ կենսագրական տվյալներ
cycle *m* 1. փուլ, շրջան, շրջապտույտ, ամբողջական շարք 2. ուսումնական շրջան, աստիճան ◊ premier ~ միջնակարգ դպրոցի առաջին աստիճան (6-3 դասարաններ); second ~ միջնակարգ դպրոցի երկրորդ աստիճան (2-րդ, 1-ին և ավարտական դասարաններ)
 ~ de conférence դասախոսությունների դասընթաց
 ~ élémentaire տարրական կրթություն
 ~ fermé փակ շրջան
 ~ réversible հետադարձելի գործընթաց

D

daigner *vt* բարեհաճել, հաճել; արժանացնել, պատվել $\diamond$ daignez agréer... հաճեցեք ընդունել ... (քաղաքավարական դիմելաձև)

damnable *adj* կշտամբանքի, հանդիմանության՝ նախատինքի արժանի, դատապարտելի

damnation *f* 1. դատապարտում, պարսավանք, կշտամբանք 2. անեծք, նզովք

damner *vt* դատապարտել տառապանքների, նզովել, անիծել

danger *m* վտանգ, սպառնալիք $\diamond$ aggraver le ~ վտանգը մեծացնել; braver les ~s արհամարհել վտանգը; constituer (présenter) un grave ~ լուրջ վտանգ ներկայացնել; courir le ~ վտանգի ենթարկվել; le ~ pèse վտանգը կախված է; délivrer (կամ débarrasser, libérer) l'humanité du ~ de guerre մարդկությանը փրկել, ազատել պատերազմի վտանգից; mettre en ~ վտանգի ենթարկել; s'exposer au ~, courir le ~ վտանգի ենթարկվել; faire peser le ~ sur վտանգ առաջացնել; prévenir (կամ éloigner, écarter, conjurer, éliminer) le ~ վտանգը կանխել (վերացնել, հեռացնել)

~ de guerre պատերազմի սպառնալիք

~ d'inflation, ~ inflationniste արժեզրկման վտանգ

~ public, ~ pour l'ordre social, ~

pour la société հանրոքեն վտանգավոր; հասարակության բնամի

danois, -e *adj* դանիական

danse *f* 1. պար 2. *խսկց.* գործ, գործունեություն $\diamond$ entrer en (կամ dans la) ~ գործի մեջ մտնել, գործը սկսել; ճակատամարտ սկսել; mener la ~ գործը ղեկավարել

danser *vi* պարել $\diamond$ faire ~ զո կոպտորեն վերաբերվել մեկին; faire ~ les écus *հնցծ.* փողը ցփնել, դրամը մսխել, վատնել; ne savoir sur quel pied ~ չիմանալ անելիքը, գլուխը կորցնել, շվարել, շփոթվել ~ sur la corde *փխբ.* մազից կախված լինել

dard *m* խայթոց (մեղվի, օձի); *փխբ.* խայթոց, կծոց

~ de la satire երգիծանքի սուր ծայրը

date *f* 1. ամսաթիվ, տարեթիվ, թվական 2. ժամկետ, ժամանակաշրջան $\diamond$ à ~fixe նշված ժամկետում; en ~ de ... սույն ամսաթվից; faire ~ դարաշրջան կազմել, սկիզբ դնել; de longue ~, de vieille ~ վաղեմի, վաղուցվա, հնամենի; հնուց, վաղուց; de fraîche ~ նոր, վերջերս, ոչ վաղուցվա; grandes ~s de l'histoire պատմական հիշարժան տարեթվերը

~ de l'adhésion անդամագրության թվական

~ d'amortissement վճարման ժամկետ

~ d'effet du contrat պայմանագրի ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվ
 ~ d'entrée en vigueur ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվ
 ~ d'expiration ժամկետը լրանալու ամսաթիվ
 ~ limite վերջնական ժամկետ
 ~ de remboursement վճարման ժամկետ

daté, -e *adj* թվագրված

dater *vt* 1. թվագրել, տարեթիվը, ամսաթիվը նշել 2. *vi* ա) սկսվել, սկիզբ առնել, հաշվվել բ) հնանալ ձ ~ de ce jour այդ օրվանից սկսած

~ de ... սկսած, հաշված; գոյություն ունենալ սկսած...

~ une lettre նամակի վրա դնել ամսաթիվ

~ terriblement հետ մնալ (ժամանակից), սարսափելի հնանալ

débâcle *f* *փխք*. ջախջախում, տապալում, փլուզում

~ de l'économie տնտեսության փլուզում, սնանկացում

~ financière ֆինանսական կրախ, սնանկացում

~ générale իրարանցում, ընդհանուր տագնապ; անկազմակերպ փախուստ

débâillonner *vt* *փխք*. վերադարձնել խոսքի ազատությունը

~ la presse վերադարձնել մամուլի ազատությունը

débander *vt* *հնգծ*. ջախջախել՝ ցիրուցան անել բշնամուն

débarquer 1. *vt* բեռնաթափել; ափհանում կատարել, իջեցնել (դեսանտ) 2. *vi* ափ իջնել, ափ դուրս գալ

~ en parachute օդապարիկով վայրէջք կատարել

débat *m* 1. վեճ, վիճաբանություն 2. քննարկում, բանավեճ, մտքերի փոխանակություն ձ *ajournement* du ~ քննարկման՝ բանավեճի հետաձգում՝ ընդմիջում; *dîner* ~ գործնական ընթրիք (քննարկումներով); *éclaircir le* ~ պարզաբանել վեճի էությունը; արտահայտվել ըստ էության; *entrer dans le vif du* ~ շոշափել վիճաբանության ամենակարևոր հարցը; *être en* ~ վիճել; վեճի առարկա լինել; *intervenir dans un* ~ մասնակցել բանավեճին; *mettre qch en* ~ քննարկման դնել; *les* ~s *se portent sur* մտքերի փոխանակություն է ընթանում... ի շուրջը; *prendre la parole au cours des* ~s *ելույթ ունենալ քննարկումների ժամանակ*; *se pronocer sans* ~ *որոշում ընդունել առանց քննարկման*; *la question a fait l'objet de grands* ~s *հարցը առաջ բերեց բուռն վիճաբանություն*; *vider un* ~ *վեճը լուծել*

~ *budgetaire* բյուջեի քննարկում

~s *judiciaires* դատաքննություն

~ *au parlement, parlementaire* խորհրդարանական վեճեր

~ *sur le rapport* մտքերի փոխանակում զեկուցման վերաբերյալ, զեկուցման քննարկում

débattre *vt* քննարկել, քննության ենթարկել, վիճաբանել, վիճել, բանավիճել ձ *une question à* ~ քննարկման ենթակա հարց
 ~ *un prix* սակարկել

débauchage *m* 1. հրապուրելով աշ-

խատանքից տանել; դասալքության ստորանք 2. աշխատանքից ազատում (բանվորներին)

débaucher *vt* 1. դդղել թողնելու աշխատանքը, աշխատատեղը, դասալքության դդղել; *փխք*. գործից կտրել 2. աշխատանքից ազատել (բանվորներին)

débilité *f* 1. անկարողություն, անզորություն 2. սնանկություն 3. *բժշկ*. մտավոր տկարություն

débiteur *m* 1. պարտատեր, պարտապան 2. *հնգծ*. նորություններ, լուրեր տարածող
~ insolvable սնանկացած՝ անվճարունակ պարտապան
~ de mensonges սուտասան, փչան, դատարկախոս

déblatérer 1. *vi* (contre) *խսկց*. չարախոսել, պարսապել, անպատվել, հայհոյել, բարձրաձայն մեղադրել 2. *vi*: ~ des critiques մեղադրանքներով հարձակում գործել, քննադատել; ~ des injures հայհոյանքներ տեղալ

déblayer *vt* մաքրել, խոչընդոտներից ազատել
~ le terrain հող մախապատրաստել; ճանապարհ բանալ, խոչընդոտները վերացնել

déblocage *m* շրջափակման վերացում, ապաշրջափակում
~ d'une situation politique խոչընդոտների վերացում՝ բաղաբական խնդրի լուծման մպատակով

débloquement *m* շրջափակման վերացում

débloquer *vt* 1. *հնգծ*. շրջափակումը հանել, ապաշրջափակել 2. *քղք*. խոչընդոտները վերացնել

~ les salaires աշխատավարձի վրա վերահսկողությունը չեղյալ հայտարարել

déboire *m* 1. տհաճություն, ցավ, դառնություն, վիշտ 2. *փխք*. տհաճ զգացում, հիասթափություն, անբավարարվածություն
~ essayer des ~s հիասթափություն ապրել

déboires *m pl* բարդություններ, անախորժություններ

débordant, -e *adj* 1. ափերից դուրս եկող, հորդող, թափվող 2. անզուսպ, անդիմադրելի
~ activité ~e անդադրում գործունեություն; joie ~e անզուսպ ուրախություն; mouvement ~ շրջանցելու շարժում

débordé, -e *adj* աշխատանքով ծանրաբեռնված

débordement *m* 1. հորդացում, ջրառատություն 2. հեղեղ (բառերի, հայհոյանքի և այլն) 3. հորդում (զգացմունքների) 3. *քղք*. շրջանցում, առաջ անցնելը

~ sur sa gauche շրջանցում ձախից

~ de la réaction ռեակցիայի անսահմանափակ ծավալում

déborder 1. *vi* սահմաններից՝ ափերից՝ շրջանակներից դուրս գալ 2. *vi* *ռազվ*. շրջառել, թևանցել; *փխք*. տապալել, խորտակել
~ l'adversaire հակառակորդին շրջանցել

~ le cadre de la question *փխք*. դուրս գալ խնդրի շրջանակներից

~ les plans պլանները տապալել

débotté *m*: $\diamond$ au ~ 1. անմիջապես ժամանելուց հետո 2. *փխք*.

առանց նախապատրաստության, հանկարծակի

débouché *m* 1. վաճառահանում, իրացում (ապրանքների); իրացման շուկա *◇* loi des ~s շուկայի օրենքը; la lutte pour les ~s պայքար շուկաների համար; manquer de ~s անելանելի վիճակում լինել

déboulonner *vt* *խսկց.* վնասել, վնաս տալ հեղինակությանը; չընտրել, տապալել ընտրությունները ~ un champion, un as չեմպիոնին հաղթել ~ une réputation հեղինակությանը վնասել

débourgeoiser *vt* քաղբեմնիական սովորույթներից հեռ վարժվել

débours *m pl* ծախսեր, ծախքեր *◇* rentrer dans ses ~ ծախսածը հետ բերել; ծախսերը փոխհատուցել

déboursement *m* ծախս, ծախք, սպառում; վճարում

débouter *vt* *հրվք.* հայցը մերժել

débrayage *m* աշխատանքի կարճաժամկետ դադարեցում, կարճաժամկետ գործադուլ ~ d'une heure մեկժամյա գործադուլ

débrayer *vi* *խսկց.* գործադուլ անել, աշխատանքը դադարեցնել՝ ի նշան բողոքի

début *m* սկիզբ, ծագում, առաջացում

décadence *f* 1. անկում, անկումայնություն; քայքայում, կազմալուծում; բարոյալքում 2. *սլոմ.* դեկադանս, անկման դարաշրջան Հին Հռոմում *◇* tomber en ~ անկման հասնել

décaler *m* խզում, անջրպետ, անհա-

մապատասխանություն, տարբերություն; թյուրիմացություն, սխալմունք ~ des prix գների տարբերություն

décaler *vt* տեղաշարժել; պաշտոնանկ անել ~ une date ամսաթիվը տեղափոխել

décentraliser *vt* ապակենտրոնացնել, ապախոշորացնել

décerner *vt* 1. պարգևատրել, շնորհել 2. *հրվք.* վճիռ կայացնել

décevoir *vt* 1. հիասթափեցնել 2. չարդարացնել, հուսախաբ անել ~ les attentes հույսերը չարդարացնել

déchaîné *adj* *փխք.* սանձարձակ, անսանձ, անգուսպ, կատաղած

déchaînement *m* սանձարձակություն, կամայականություն; դաժանություն, գազանություն ~ de haine ատելության պոռթկում; կատաղության մոլուցք

déchaîner *vt* 1. շղթաներից ազատագրել 2. առաջացնել, արթնացնել (կիրք և այլն) *◇* se ~ մոլեգնել, վայրագություններ անել; se ~ contre զո սրընթաց հարձակվել, բափով վրա տալ ~ des applaudissements ծափահարությունների տարափ առաջացնել ~ l'opinion contre զո մարդկանց տրամադրել մեկի դեմ

décharge *f* 1. բեռնաթափում 2. համազարկ, կրակոց 3. *հրվք.* ազատում պարտավորություններից 4. *հրվք.* արադարացնող փաստաթուղթ 5. *հրվք.* ցուցմունք հոգուտ մեղադրյալի *◇* à la ~ de

զո մեկին արդարացնելու համար; témoin à ~ պաշտպանության վկա

~ publique թափոնների աղբանոց

décharger *vt* 1. բեռնաթափել 2. *իր/ը*. ազատել պարտավորություններից; բարենպաստ վկայություն տալ $\diamond$ se ~ ազատագրվել, հրաժարվել, պատասխանատվությունը իր վրայից վայր դնել
~ un accusé վկայել հոգուտ մեղադրվողի

~ la responsabilité իրենից պատասխանատվությունը գցել

déchéance *f* իրավագրկում, իրավունքի կորուստ $\diamond$ être frappé de ~ իրավունքից գրկվել

~ judiciaire դատական իրավագրկում

~ nationale քաղաքացիության իրավունքից գրկում

~ professionnelle մասնագիտական գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից գրկում

~ du terme *ֆին.* ժամկետային վճարման իրավունքի կորուստ

déchets *m pl* 1. թափոններ, մնացորդներ 2. *փ/ը*. մարդկային տակաճքներ, թափթփուկներ

~ industriels արտադրական թափոններ

~ ménagers կենցաղային թափոններ

~ radioactifs ռադիոակտիվ թափոններ

~ de la société հասարակության տակաճքներ

déchoir *vi* անկման հասնել, անկում ապրել, ընկնել $\diamond$ être déchu du pouvoir իշխանությունից գրկվել,

զահրնկեց լինել, զահավիժել; être déchu de ses fonctions աշխատանքից, պաշտոնից հեռացվել

déchu, -e *adj* 1. ընկած, տապալված 2. գրկված 3. ուժը, նշանակությունը կորցրած

~ de ses droits իր իրավունքներից գրկված

~ dans sa nationalité քաղաքացիությունից գրկված

décidé, -e *adj* 1. վճռական, ինքնավստահ 2. վճռված, որոշված, լուծված 3. որոշակի, անվիճելի, ակնհայտ $\diamond$ c'est une chose ~e սա վճռված գործ է

décider *vt* որոշել, որոշում ընդունել; վճռել, լուծել $\diamond$ se ~ (à) պատրաստ լինել ինչ-որ բանի
~ un différend վեճը լուծել

~ en faveur de զո որոշում կայացնել ի օգուտ մեկի

décimer *vt* ոչնչացնել, կոտորել, բնաջնջել, ամայացնել շարքերը $\diamond$ population décimée par la guerre պատերազմի հետևանքով խիստ կրճատված բնակչություն

décisif, -ve *adj* վճռական, վերջնական, անառարկելի; վճռորոշ, որոշիչ $\diamond$ bataille ~ve վճռական ճակատամարտ; facteur ~ վճռորոշ գործոն; moment ~ վճռական պահ; victoire ~ve վերջնական հաղթանակ

décision *f* 1. որոշում, վճիռ, եզրակացություն 2. համարձակություն, վճռականություն $\diamond$ adopter une ~ որոշում ընդունել; accepter les ~s որոշումների հետ համաձայնել, համաձայնություն տալ որոշումներին; accomplir (կամ appliquer)

les ~s որոշումները իրագործել, կյանքի կոչել; attaquer une ~ որոշումը զանգատարկել; avoir de la ~ համարձակ, վճռական լինել; casser une ~ որոշումը բեկանել վճռաբեկության կարգով; élaborer une ~ որոշում մշակել; formuler (կամ prendre) une ~ որոշել, որոշում ընդունել; respecter les ~s որոշումները ճշտորեն կատարել; revenir sur la ~ որոշումը վերանայել; surseoir à une ~ որոշումը հետաձգել; à la suite de la ~ որոշման համաձայն ~ arbitrale միջնորդ դատարանի որոշում ~s concertées համաձայնեցված որոշումներ ~ définitive վերջնական որոշում ~ exécutoire գործադիր որոշում, օրինական ուժ ստացած որոշում ~ judiciaire դատական որոշում ~s à la majorité des ¾ ձայների ¾ - ի մեծամասնական որոշում ~s à la majorité simple ձայների պարզ մեծամասնական որոշում

déclaration *f* 1. հռչակագիր, դեկլարացիա (դիվանագիտության մեջ՝ քաղաքական հռչակագիր, հայտարարություն) 2. հայտարարություն, դիմում, հայտարարագիր 3. *իրվք*. բացատրություն, ցուցումը *◇* Déclaration des droits de l'Homme et du Citoyen Մարդու և քաղաքացու իրավունքների հռչակագիր; dernières ~s de l'accusé մեղադրյալի վերջին խոսքը; donner acte d'une ~ ի գիտություն հայտարարել; faire une ~ սեր խոստովանել; prendre acte

(note) d'une ~ արձանագրել հայտարարությունը ~ de candidature թեկնածուի ծրագրային հայտարարություն ~ commune համատեղ հայտարարություն ~ de décès մահվան գրանցում ~ faite à la presse հայտարարություն մամուլի համար ~ fausse կեղծ դիմում ~ fiscale, ~ d'impôts հարկային հայտարարագիր ~ en douane մաքսային հայտարարագիր ~ de guerre պատերազմի հայտարարում ~ de naissance ծննդյան գրանցում ~ des revenus հայտարարագիր եկամուտների մասին ~ de volonté կամքի արտահայտություն

déclarer *vt* 1. հայտարարել, հայտարարություն անել, հրապարակել, հռչակել 2. հայտարարագրել *◇* rien à ~ ? ի՞նչ եք տանում (հարց մաքսատանը); se ~ արտահայտվել, արտահայտել իր կարծիքը; se ~ pour... (contre) արտահայտվել կողմ... կամ դեմ... ; se ~ adversaire իրար հակառակորդներ հայտարարվել ~ en faillite հայտարարել սնանկ ~ la guerre պատերազմ հայտարարել ~ ses intentions հայտնել իր մտադրությունների մասին ~ une naissance գրանցել ծնունդը, հայտնել ծննդի մասին ~ nul հայտարարել անվավեր

~ ses revenus հայտարարագիր ներկայացնել իր եկամուտների մասին

~ la séance ouverte նիստը հայտարարել բացված

déclassé, -e *adj* ապադասակարգյա-
նացված

déclenchement *m* *փխք*. արձակում,
սանձազերծում, հրահրում; ա-
ռաջացում, հարուցում

~ d'un conflit կոնֆլիկտի առա-
ջացում

~ de la guerre, ~ de l'agression
պատերազմի սանձազերծում

~ de poursuite դատական հետա-
պնդման հարուցում

déclencher *vt* *փխք*. սկսել, սանձա-
զերծել, ծավալել, առաջացնել
~ une campagne արշավ ծավալել
~ le feu կրակ բացել

~ une grève գործադուլ հայտա-
րարել

~ un mouvement շարժում ծավալել

~ une offensive հարձակման
սանցնել

~ un rire ծիծաղ առաջացնել

déclin *m* *փխք*. անկում, իջեցում,
նվազում; վնաս $\diamond$ être en ~
անկման մեջ լինել

~ économique տնտեսական ան-
կում

~ de l'exploitation agricole գյու-
ղական տնտեսության անկում

décliner *vt* 1. շեղել, թեքել 2. մերժել,
չընդունել, հրաժարվել

~ la compétence d'un tribunal վի-
ճարկել դատարանի իրավասու-
թյունը

~ les honneurs մեծարանքներից
հրաժարվել

~ son identité հաստատել իր ինք-
նությունը

~ une invitation հրավերքը չըն-
դունել

~ toute responsabilité ամեն տեսա-
կի պատասխանատվություն իր
վրայից գցել; հրաժարվել պա-
տասխանատվություն կրելուց

décoller *vi* օդ բարձրանալ, պոկվել,
գետնից կտրվել (ինքնաթիռի
մասին)

décommander *vt* հրամանը՝ պատ-
վերը չեղյալ հայտարարել $\diamond$ se ~
խսկց. հրավերից հրաժարվել

déconfire *vt* *հնցծ*. ջարդել, ջախջա-
խել (հակառակորդին)

déconfiture *f* *խսկց*. լիակատար
պարտություն 2. սնանկացում,
սնանկություն 3. անվճարունա-
կություն $\diamond$ politician en ~ սնանկ
քաղաքագետ; société en pleine ~
քայքայվող հասարակություն
~ financière ֆինանսական սնան-
կություն, անվճարունակություն

déconseiller *vt* տարհամոզել, խոր-
հուրդ չտալ, հետ կանգնեցնել

décor *m* *փխք*. կեղծ, ցուցադրական
 $\diamond$ tout cela n'est qu'un ~ այս բոլորը
խաբուսիկ է

décoration *f* շքանշան, պարգև $\diamond$
décerner une ~ պարգևատրել
շքանշանով

décoré, -e *adj* պարգևատրված;
պարգևատրված շքանշանով

décorer *vt* պարգևատրել շքանշա-
նով, պարգև տալ

décorum *m* արտաքին քաղաքավա-
րություն; պարկեշտություն $\diamond$
garder (կամ observer) le ~ պահ-
պանել արտաքին քաղաքավա-

րությունը, քաղաքավարության կանոնները; pour le ~ քաղաքավարության համար, քաղաքավարությունից

découronnement *m* 1. տապալում, գահընկեց անելը 2. *փխբ.* թագազրկում

décréditer *vt hնցծ.* վարկաբեկել, վստահությունը խաթիլել

décrépitude *f փխբ.* փտում, նեխում, անկում

décret *m* որոշում, վճիռ, հրաման, հրամանագիր ♦ prendre un ~ որոշում ընդունել
~ d'administration publique վարչական որոշում

décréter *vt* որոշել, վճռել, հրամանագրել, հրամայել, մակագրել
~ une grève գործադուլ հայտարարել
~ qn de prise de corps որոշում կայացնել ձերբակալության մասին

décret-loi *m պսմ.* արտակարգ օրենք; հռչակագիր (օրենքի ուժ ունեցող կառավարական որոշում)

décri *m* 1. *հնցծ.* արժեզրկում (դրամի, ապրանքի) 2. խայտառակություն, ամոթ, փառազրկություն
~ public հասարակական պարսավանք

décrier *vt* 1. արժեզրկել 2. անվամարկել, խայտառակել, փառազրկել, սևացնել

décroissance *f* նվազում, անկում ♦ aller en ~ պակասել, նվազել
~ de la mortalité մահացության նվազում

décroissement *m* անկում, նվազում
~ de la tension լարվածության նվազում՝ անկում

dédit *m* 1. հրաժարում, հրաժարվելը (խոսքից), մերժում 2. տույժ, տուժավճար

dédite *f* պարտականությունների կատարումից հրաժարում

dédouaner *vt* 1. բեռը հանձնել մաքսատուրքի վճարմամբ 2. մաքսային կապարակնիքը քանդել 3. *փխբ.* պաշտպանել; վերականգնել, արդարացնել

de facto (*լատ.*) *loc. adv.* փաստորեն, դե-ֆակտո, իրականում

défaillance *f* 1. ուժերի անսպասելի անկում, անկումայնություն 2. անհետևողականություն; պարտավորության ոչ պատշաճ կատարում 3. թուլականություն, անկարողություն, թուլություն ♦ sans ~ հետևողականորեն, անշեղորեն, անդադար
~s administratives վարչական թերություններ, անսարքություններ
~ des pouvoirs publics իշխանությունների անկարողություն

défaillant *adj* 1. անգոր, անուժ, թույլ, տկար 2. անլիարժեք, թերարժեք 2. վերապրած, հնացած, անցած-զնացած

défaire *vt* հաղթել, գլխովին ջախջախել, ջարդել

défaite *f* պարտություն, ջախջախում ♦ essayer une ~ պարտություն կրել
~ électorale ընտրական պարտություն
~ militaire ռազմական պարտություն
~ politique քաղաքական պարտություն

défaitiste *adj* պարտվողական

défaitiste *m, f* պարտվող (անձ, կուսակցություն և այլն)

défaut *m* 1. բացակայություն, պակաս 2. թերություն, արատ, խոտան 3. *հրվք.* դատարան չներկայանալը $\diamond$ condamner par ~ դատապարտել հեռակա; en ~ բացակա; être en ~ անվճարունակ լինել; faire ~ չներկայանալ դատարան; *փ/սք.* բացակայել; թողնել, հեռանալ; mettre en ~ փակուղու մեջ դնել, անելանելի դրության մեջ դնել; խաբել

défaveur *f* շնորհազրկություն, անբարյացակամություն, աչքից ընկնելը $\diamond$ jeter de la ~ sur... մեկի նկատմամբ անբարյացակամություն ցուցաբերել; tomber en ~ շնորհազուրկ լինել, աչքից ընկնել, պատվից զրկվել

défavoriser *vt* ոչ բարենպաստ պայմանների մեջ դնել

défection *f* դավաճանություն, ուխտադժություն, ուրացում $\diamond$ faire ~ դավաճանել, անցնել թշնամու կողմը

défectionnaire *m* դավաճան, ուրացող

défectueux, -se *adj* 1. անկատար, անբավարար, թերի 2. վատ կատարված; անճիշտ, սխալ, թերի, արատավոր 3. *հրվք.* սահմանված պահանջներին չհամապատասխանող

défendre *vt* 1. պաշտպանել 2. արգելել $\diamond$ se ~ պաշտպանվել; արդարանալ; հրաժարվել, ժխտել; խուսափել, իրեն թույլ չտալ $\diamond$ il se défend de conclure նա հրաժարվում է եզրակացություններ անել; il se défend d'avoir fait cela

նա ժխտում է, որ դա ինքն է արել ~ un accusé պաշտպանել ամբաստանյալին

~ les intérêts շահերը պաշտպանել

défense *f* 1. պաշտպանություն, պաշտպանական միջոցների ամբողջություն 2. արգելք 3. առարկություն $\diamond$ courir à la ~ de զո շտապել մեկին օգնության; se charger de la ~ de... իր վրա վերցնել... պաշտպանությունը; en état de ~ légitime ինքնապաշտպանության վիճակում; instinct de ~ ինքնապաշտպանության բնագր; mettre un pays en ~ ամրապնդել երկրի պաշտպանունակությունը; se mettre en ~ նախապատրաստվել պաշտպանվելու; prendre la ~ de զո հանդես գալ մեկի պաշտպանությամբ; ստանձնել մեկի պաշտպանությունը

~ contre avions, ~ antiaérienne հակաօդային պաշտպանություն ~ contre les gaz հակաքիմիական պաշտպանություն

~ d'afficher հայտարարություններ տսնձելն արգելվում է

~ de fumer ծխելն արգելվում է

~ légitime *հրվք.* ինքնապաշտպանություն

~ nationale ազգային պաշտպանություն

~ de la paix խաղաղության պաշտպանություն

~ passive պասիվ պաշտպանություն

~ rapprochée մերձակա պաշտպանություն

~ du territoire հակահետախուզություն

défensive *f* պաշտպանություն, պաշտպանողական դրություն ◊ être (կամ se tenir) sur la ~ պաշտպանվել; պատրաստ լինել հակահարված տալու; se mettre sur la ~ անցնել պաշտպանության

déférer 1. *vt* ա) ուղարկել դատարան ք) *hūgð*. մատուցել, տալ, ցույց տալ, հատուցել գ) *իրվք*. հանձնել իշխանություններին 2. *vi* վստահել, հույսը դնել, ապավինել ◊ j'en défère à votre expérience ես ապավինում եմ ձեր փորձառությանը; je défère à ses mérites ես հարգում եմ նրա արժանիքները ~ à l'avis de զո մեկի կարծիքին անձնատուր լինել

~ une cause à une cour գործը հանձնել դատարան

~ au désir de մեկի ցանկությանը ընդառաջ գնալ

~ les honneurs պատիվներ տալ, հարգանք մատուցել, մեծարել

défi *m* մարտահրավեր ◊ lancer un ~ մարտահրավեր նետել; relever le ~ մարտահրավեր ընդունել ~ au danger հոխորտանք

~s de l'environnement էկոլոգիական՝ բնապահպանական մարտահրավեր

défiance *f* անվստահություն, թերահավատություն ◊ mettre qn en ~ անվստահություն սերմանել մեկի մեջ; voter la ~ au gouvernement անվստահության քվե տալ կառավարությանը

déficit *m* դեֆիցիտ, հաշվեպակասորդ; պակասորդ, պակասում, պակասելը ◊ aggraver le ~ դեֆի-

ցիտը խորացնել; boucler (կամ combler, corriger, couvrir, éliminer, éponger) un ~ պակասորդը լրացնել, ծածկել

~ des finances publiques պետական ֆինանսների պակաս

~ global ընդհանուր դեֆիցիտ

~, grave խոշոր դեֆիցիտ

~ immunitaire խմունդդեֆիցիտ

~ des pouvoirs publics պետական բյուջեի ճեղքվածք

défier *vt* մարտահրավեր նետել; չվախենալ ◊ se ~ (de զո; de զո) չվստահել; զգուշանալ ~ la critique քննադատությունից չվախենալ

~ le danger գնալ վտանգին ընդառաջ

définitif, -ve *adj* վերջնական, լիակատար, որոշիչ

déforestation *f* անտառազրկում

défrayer *vt* ծախսերից ազատել, վճարել մեկի փոխարեն ◊ être défrayé de tout ամեն ինչով ապահովված լինել

~ la conversation խոսակցությունը շարունակել; խոսակցության առարկա լինել

défriché, -e *adj* հերկված, մշակված ◊ terre ~e հերկված խոպան

dégager *vt* 1. հեռ գնել (գրավը՝ գրավատունից) 2. մաքրել, տեղ ազատել 3. ազատել, ազատ արձակել, ազատագրել

~ sa responsabilité պատասխանատվությունից խույս տալ

dégât *m* ամալացում, ավերածություն; վնասվածք; վնաս, կորուստ ◊ causer des ~s վնաս հասցնել ~s matériels նյութական վնասներ

~s occasionnés պատճառած վնասներ

dégel *m* 1. ձնհալ, ձնհալք, հալոցք 2. *փխբ.* մեղմացում, ջերմացում, լարվածության թուլացում 3. *Ֆին.* սառեցում, ազատականացում 4. *փխբ.* աշխուժացում (տնտեսական և այլն)
~ des crédits վարկերի սառեցում, ազատականացում
~ du marché շուկայի ազատականացում

dégenerer *vi* 1. ալյասերվել, բարոյալքվել 2. վերածվել, փոխարկվել, վերափոխվել (ավելի վատի)

dégonflage *m* 1. *փխբ.* մերկացում, դիմակազերծում 2. անկում, կրքճատում (գների) 3. հրաժարում, մերժում, դավաճանում (համոզմունքներից)

dégradation *f* 1. աստիճանագրկում 2. ստորացում, անարգանք, վիրավորանք, խայտառակություն 3. *փխբ.* աստիճանական անկում, վատթարացում ◊ *condamné à la ~ nationale à vie*՝ քաղաքացիական իրավունքներից ցմահ զրկվելուն դատապարտված
~ civique, ~ civile *իրավ.* իրավունքների սահմանափակում; քաղաքացիական մահ

dégrader *vt* 1. աստիճանագրկել, պաշտոնից հեռացնել, զրկել շքանշաններից և զինվորական կոչումներից 2. ստորացնել, նվաստացնել, վիրավորել, անարգել ◊ *se ~* ստորանալ, իր արժանապատվությունը զցել; վատանալ, վատթարանալ (իրավիճակը)

degré *m* աստիճան, մակարդակ ◊ *élections à deux ~s* երկաստիճան ընտրություններ; *élever à un ~ supérieur* բարձրագույն աստիճանի բարձրանալ; *au plus haut ~* վերին աստիճանի; *par ~(s)* աստիճանաբար

~ de culpabilité, de faute մեղքի աստիճան

~ de juridiction դատական համակարգի օղակներ

~ de parenté ազգակցության աստիճան

~ de qualité որակի ցուցանիշ

dégrévement *m* հարկերի իջեցում, հարկերից ազատում

dehors *adv* դուրսը, դրսում, փողոցում, բակում ◊ *en ~ de service* ոչ ծառայողական ժամին; *en ~ des heures de travail* արտաժամյա; *mettre (կամ jeter) qn ~* դուրս շարտել մեկին, վռնդել; *tous les pays en ~ de բոլոր երկրները, բացի...*

dehors *m* արտաքին տեսք; արտաքին մաս ◊ *l'ennemi du ~* արտաքին թշնամի; *sauver (կամ garder, ménager) les ~* պատշաճություն պահպանել

déjouer *vt* պլանները, մտադրությունները խափանել, ձախողել ~ *les manœuvres* մեքենայությունները տապալել

~ *la vigilance* զգոնությունը խաբել

déjuger *vt* որոշումը փոխել, նոր վճիռ կայացնել, վերանայել ◊ *se ~* հրաժարվել սեփական կարծիքից ~ *son propre arrêt* սեփական վճիռը փոխել

de jure (*լատ.*) *loc. adv.* դեյուրե, իրավաբանորեն, իրավապես

délabrement *m* ջախջախում, ավերածություն; անկում, քայքայում ~ des affaires գործերի ձախողում ~ économique տնտեսական քայքայում

délai *m* 1. տարկետում, հետաձգում, ժամկետի երկարաձգում 2. ժամկետ, ժամանակամիջոց, ժամանակ $\diamond$ à bref ~ կարճ ժամկետում; dans le ~ prescrit սահմանված ժամկետում; observer un ~ ժամկետը պահպանել; obtenir un ~ ժամկետի հետաձգում ստանալ; dans le plus bref ~ ամենակարճ ժամկետում; prolonger (կամ proroger) un ~ ժամկետը երկարաձգել; sans ~ անմիջապես, անհապաղ; tenir ~ ժամկետը պահպանել ~ d'appel բողոքարկման ժամկետ ~ d'assignation դատակոչի ժամկետ ~ de faveur արտոնյալ ժամկետ ~ de prescription վաղեմության ժամկետ ~ prescrit սահմանված ժամկետ ~ de résidence բնակվելու ժամանակամիջոց ~ de validité վավերականության ժամկետ

délation *f* մատնություն, գրպարտություն

délégation *f* 1. պատվիրակություն, ներկայացուցչություն, պատգամավորություն 2. հանձնարարություն, լիազորություն 3. փոխանցում, հանձնում, հաղորդում $\diamond$

envoyer une ~ importante ուղարկել բազմաքանակ պատվիրակություն; par ~ հաջորդաբար, ժառանգաբար; հանձնարարությամբ, լիազորությունների պատճառով ~ d'une dette *ֆին., իրվբ.* պարտքի փոխանցում ~ officielle պաշտոնական պատվիրակություն ~ de pouvoirs, ~ de compétence լիազորությունների փոխանցում ~ de responsabilité պատասխանատվության հանձնում

délégué *m* պատգամավոր, պատվիրակ, ներկայացուցիչ; լիազորված անձ $\diamond$ assemblée de ~s պատգամավորական ժողով; désigner comme ~ նշանակել պատվիրակության անդամ ~s patronaux ձեռնարկատերերի ներկայացուցիչներ ~ permanent մշտական պատվիրակ ~ permanent մշտական ներկայացուցիչ ~s du peuple ժողովրդի ներկայացուցիչներ ~ syndical արհմիութենական պատվիրակ

déléguer *vt* 1. հանձնարարել, լիազորել, փոխանցել 2. պատգամավոր ուղարկել, պատվիրակ ուղարկել ~ ses pouvoirs, ~ son autorité իր լիազորությունները, իր իշխանությունը փոխանցել

déléter *adj* *փիլս.* վնասակար, կործանարար, մահացու, քայքայիչ, ապականող

délibérant, -e *adj* խորհրդակցական; որոշող

délibératif, -ve *adj* 1. քննվող, քննարկվող 2. վճռորոշ $\diamond$ voix délibérative վճռորոշ ձայն

délibération *f* 1. քննարկում, խորհրդակցություն 2. խորհրդածություն, կշռադատում, ծանուրթեքն անելը 3. որոշում, վճիռ $\diamond$ mettre en ~ քննարկման դնել

délibéré *m* դատավորների խորհրդակցություն (փակ դռների հետևում) $\diamond$ mettre une affaire en ~ գործը քննության ենթարկել; vider un ~ գործի առիթով որոշում ընդունել

délibéré, -e *adj* 1. մտածված, դիտավորյալ, կանխամտածված, միտումնավոր 2. համարձակ, խիզախ, վճռական $\diamond$ acte ~ կանխամտածված գործողություն; attaque ~e կանխամտածված հարձակում; c'est une chose ~e վճռված, որոշված գործ է; jugement ~ կշռադատված դատողություն; plan ~ կանխամտածված ծրագիր; de propos ~ դիտավորյալ, դիտմամբ

délibérément *adv* 1. մտածված, գիտակցաբար 2. համարձակորեն, վճռականորեն

délibérer 1. *vt* քննարկել, խորհրդակցել 2. *vi* կշռադատել, ծանուրթեքն անել; որոշել, քննել, քննության ենթարկել

délicat, -e *adj* նրբանկատ, նուրբ, փափկանկատ, դժվարին $\diamond$ question ~e նրբին հարց; situation ~e դժվարին կացություն

délicatesse *f* 1. նրբություն, նրբանկատություն, փափկանկատություն 2. դժվարություն, բարդություն

delict (*լատ.*) *դվնգ*. դելիկտ, օրենքի խախտում (միջազգային հարաբերություններում՝ պետության կողմից միջազգային իրավունքի նորմերի խախտում)

délictueux, -se *adj* հանցավոր $\diamond$ acte ~ հանցանք, զանցանք, պատժելի արարք

délimitation *f* *դվնգ*. դելիմիտացիա (պետությունների միջև սահմանների որոշում, որը կարգավորվում է համաձայնագրերով) $\diamond$ commission de ~ սահմանները հաստատող հանձնաժողով; feux de ~ սահմանային լույսեր (օդանավակայանի)

délimiter *vt* սահմանազատել, սահմանները որոշել, սահմանագծել, սահմանները հաստատել ~ les attributions d'une commission սահմանել որևէ հանձնաժողովի լիազորությունների շրջանակը

délit *m* *իրվբ*. հանցանք, հանցագործություն, զանցանք, իրավախախտում, իրավազանցություն, անօրինական գործողություն $\diamond$ flagrant ~ հանցագործության վայրում, ակնհայտ հանցագործություն; corps du ~ հանցակազմ ~ d'audience կարգի խանգարում դատական նիստի ժամանակ ~ civil կանխամտածված քաղաքացիական իրավախախտում ~ de fuite մեղավորի փախուստը ճանապարհատրանսպորտային պատահարի ժամանակ ~ pénal քրեական հանցագործություն ~ de presse մամուլի մասին օրենքի խախտում

délivrance *f* ազատագրում, ազատում

délivrer *vt* 1. ազատագրել, ազատել, փրկել 2. տալ, հանձնել; վճարել ~ un certificat վկայական տալ ~ une ordonnance դեղատոմս գրել ~ une somme դրամական գումար վճարել

déloyal, -e *adj* ուխտադրուժ, նենգ, դավադիր, անազնիվ

déloyauté *f* ուխտադրություն, անազնվություն; նենգ արարք

déluge *m* 1. ջրհեղեղ, ողողում 2. հորդում, հեղեղ, տարափ *◊* d'avant le ~ անդրջրհեղեղյան, շատ հին, շատ հնացած; depuis le ~ անհիշելի ժամանակներից; remonter au ~ հեռվից սկսել

démagogie *f* 1. երկերեսանիություն, ամբոխավարություն 2. ամբոխի իշխանությունը

démagogique *adj* երկերեսանի, ամբոխավարական, դեմագոգիկ

démagogue *m* երկերեսանի մարդ, ամբոխավար, դեմագոգ

demande *f* 1. խնդրանք 2. դիմում, խնդրագիր, պահանջ, միջնորդություն 3. հարց, հարցում 4. հայտ, հայտագիր 5. *իրվք*. հայց, հայցադիմում 6. *տևտ*. պահանջարկ *◊* adresser une ~ հարցում անել; accéder (կամ accorder) une ~ խնդրանք բավարարել; à la ~, sur la ~ խնդրանքով; պահանջով; la ~ dépasse l'offre պահանջարկը գերազանցում է առաջարկին; déposer une ~ միջնորդության հայտ ներկայացնել; établir une ~ միջնորդություն կազմել; examiner une ~ հայցը քննարկել; faire

une ~ խնդրել; l'offre et la ~ առաջարկ և պահանջարկ; produire une ~ հայտ ներկայացնել; refuser (կամ rejeter) une ~ խնդրանքը մերժել; satisfaire à la ~ պահանջարկը բավարարել ~ accumulée կուտակած պահանջարկ ~ croissante աճող պահանջարկ ~ domestique ներքին պահանջարկ ~ effective գործող պահանջարկ ~ élastique ճկուն պահանջարկ ~ d'exonération խնդրագիր ազատվելու մասին ~ extérieure, ~ externe արտաքին պահանջարկ ~ fléchissant նվազող պահանջարկ ~ forte մեծ պահանջարկ ~ intérieure, ~ interne ներքին պահանջարկ ~ mondiale համաշխարհային պահանջարկ ~ reconventionnelle հակահայց, հանդիպական հայց

demander *vt* 1. խնդրել, հայցել, դիմել, պահանջել 2. հարցնել, հարցում անել 3. հայց ներկայացնել *◊* cela demande explication սա բացատրություն է պահանջում ~ la parole խոսք խնդրել

demandeur *m* 1. խնդրող, հավակնորդ 2. *իրվք*. հայցվոր, հայցատեր

démarcatif, -ve *adj* սահմանային, սահմանազատիչ

démarcation *f* 1. սահմանազատում, սահմանագծում, *դվնգ*. դեմարկացիա (պետական սահմանի նշում հատուկ սահմանային ազ-

դանշանների կիրառմամբ) 2. *փիլս.* սահման; տարբերություն

démarche *f* 1. արարք, գործողություն 2. ելույթ, միջոցառում, քայլ, միջնորդություն, դիմում, հարցում 3. *դվնգ.* դեմարշ (դիվանագիտական քայլ, որը ձեռնարկում է երկրի կառավարությունը, արտաքին գործերի նախարարությունը կամ դվանագիտական ներկայացուցչությունը մեկ այլ պետության հանդեպ) 4. *pl* հոգսեր $\diamond$ faire (կամ entreprendre) une ~ քայլ անել, սկսել գործել; *դվնգ.* դիվանագիտական ելույթ ունենալ, դեմարշ իրականացնել; faire une ~ décisive վճռորոշ քայլ կատարել; faire des ~s հոգալ, ջանքեր գործադրել

démarrage *m* *փիլս.* սկիզբ; ծավալում; վերելքի սկիզբ ~ de la production արտադրության ծավալում

démasquer *vt* դիմակազերծել, մերկացնել, բացահայտել $\diamond$ se ~ դիմակազերծվել, բացահայտվել

démembrement *m* անդամահատում; բաժանում, պառակտում; տարալուծում, քայքայում, մասնատում

démembrer *vt* մասնատել, անդամահատել, բաժանել

démenti *m* հերքում, ժխտում $\diamond$ donner un ~ հերքել, հերքում կատարել

démentir *vt* 1. մերկացնել, հանցանքի մեջ բռնել, կեղծիքը, սուտը բացահայտել 2. ժխտել, հերքել

démettre *vt* 1. ազատել, գրկել, պաշտոնից հեռացնել 2. *իլլ/բ.* հայցը

մերժել $\diamond$ se ~ en faveur de զո իր քեկնածությունը հանել հոգուտ մեկի; se ~ de son mandat իր լիազորությունները վայր դնել

demeure *f* 1. տուն, բնակարան, ամրոց 2. ապրելավայր, կացարան, նստավայր; գտնվելու վայր 3. գտնվելու ժամկետը 4. *իլլ/բ.* ժամկետն անցկացնելը, ուշացում $\diamond$ faire longue ~ երկար ժամանակ ապրել; երկար ժամանակով ուշանալ; s'installer à ~ հիմնավորվել, հաստատվել, տնավորվել; mise en ~ պահանջ, վերջնագիր, ուղիմատում; mettre qn en ~ de... պահանջ ներկայացնել, վերջնագիր ներկայացնել; sans ~ անհետաձգելիորեն, անհապաղորեն

demeurer *vi* մնալ, ապրել, բնակվել

démilitarisation *f* ապառազմականացում

démilitariser *vt* ապառազմականացնել

déminer *vt* սկանազերծել

demi-salarié *m* կես դրույքով աշխատող, կիսով չափ գործազուրկ

demi-siècle *m* կեսդար; դարի կեսը

démission *f* 1. պաշտոնաթողություն 2. հրաժարական $\diamond$ donner (կամ envoyer) sa ~ հրաժարական տալ; պաշտոնաթողություն խնդրել; politique de ~ nationale ազգային դավաճանության քաղաքականություն, ապագային քաղաքականություն; prendre acte d'une ~ նկատի առնել հրաժարականի խնդրանքը ~ nationale հրաժարում ազգային շահերից

démocrate *m* 1. ժողովրդավար, դեմոկրատ 2. դեմոկրատական կուսակցության անդամ

démocrate-chrétien *m* քրիստոնյա-դեմոկրատ

démocratie *f* 1. ժողովրդի իշխանություն, ժողովրդավարություն, դեմոկրատիա 2. ժողովրդապետություն, ժողովրդավար երկիր $\diamond$ exercer une ~ ժողովրդավարություն իրականացնել; pays de ~, ~s populaires ժողովրդական դեմոկրատիայի երկրներ; réalisation de la ~ ժողովրդավարության իրականացում

~ directe անմիջական ժողովրդավարություն

~ française Ֆրանսիայի ժողովրդավարական ուժեր

~ populaire ժողովրդական դեմոկրատիա

~ représentative ներկայացուցչական դեմոկրատիա

~ socialiste սոցիալիստական դեմոկրատիա

démocratique *adj* դեմոկրատական, ժողովրդավարական $\diamond$ discussion ~ ժողովրդավարական քննարկում; doctrine ~ ժողովրդավարական ուսմունք; institution ~ ժողովրդավարական հաստատություն

démocratisation *f* դեմոկրատացում, ժողովրդավարացում

démocratiser *vt* դեմոկրատացնել, ժողովրդավարացնել

démocratisme *m* դեմոկրատիզմ

démolir *vt* ոչնչացնել, տապալել; քանդել, ավերել

démonétiser *vt* գնազրկել, արժեզրկել

démonstratif, -ve *adj* 1. ակնառու, ցուցադրական; ապացուցող 2. արտահայտիչ, կրակոտ, բուռն:

démonstration *f* 1. քղք. ցույց, բողոքացույց 2. ապացույց; վկայություն, արտահայտություն, դրսևորում 3. ցուցադրում (փորձերի և այլն) 4. *ռազմ.* ռազմացույց (կողմնակի ռազմական գործողությունն թշնամու ուշադրությունը շեղելու համար), ուշադրությունը շեղող հակազորի $\diamond$ grève de ~ բողոքի գործադուլ ~ d'amitié բարեկամության դրսևորում

~ de la force ուժի ցուցադրում

~ flagrante բացահայտ ապացույց

démonter *vt* *ռազմ.* շարքից հանել, գործածությունից հանել 2. ապաստարքավորել 3. շփոթեցնել, շփոթումնքի մեջ գցել

démontrabilité *f* ապացուցելիություն

démontrable *adj* ապացուցելի

démontrer *vt* 1. ապացուցել, վկայել 2. ակնառու կերպով ցույց տալ, ընդգծել

dénationalisation *f* 1. ապազգայնացում; ապապետականացում 2. ազգային հատկանիշների կորուստ

dénationaliser *vt* 1. ապազգայնացնել 2. զրկել ազգային առանձնահատկություններից

dénaturalisation *f* *դվնգ.* դենատուրալիզացիա (որևէ պետության քաղաքացիությունից դուրս գալը)

dénaturaliser *vt* հպատակությունից,

քաղաքացիությունից զրկել $\diamond$ se ~ հպատականությունից հրաժարվել

dénaturation *f* *փխբ.* աղավաղում, աղճատում

dénaturé *adj* 1. աղավաղված, աղճատված, խեղաթյուրված 2. անմարդկային $\diamond$ parents ~s իրենց պարտականությունները չկատարող ծնողներ; դաժան ծնողներ

dénaturer *vt* աղավաղել, աղճատել ~ un fait փաստը խեղաթյուրել

dénégation *f* ժխտում, բացասում, ուրացում; մերժում

déni *m* 1. մերժում, հրաժարում 2. ժխտում, հերքում, առարկում ~ de justice *իրվբ.* արդարադատության մերժում; *փխբ.* անարդարացի վերաբերմունք

denier *m* 1. դինար (հին հռոմեական մետաղադրամ) 2. դենյե (Ֆրանսիական հին պղնձադրամ, 1` 12 սու) 3. փող, դրամական միջոցներ $\diamond$ payer jusqu'au dernier ~ լրիվ վճարել; de ses ~s իր միջոցներով, իր փողով ~s publics հասարակական դրամական միջոցներ; պետական եկամուտներ

dénier *vt* 1. մերժել, չընդունել, ուրանալ 2. ժխտել, բացասել ~ sa faute իր մեղքը չընդունել ~ la justice արդարադատությունը մերժել

dénigrant, -e *adj* խայտառակող, անարգող, պատվազրկող, վարկաբեկող

dénigrement *m* վարկաբեկում, պատվազրկում, անարգում, նվաստացում

dénigrer *vt* վարկաբեկել, խայտառակել, անարգել, պարսավել, նվաստացնել

dénommé, -e *adj* 1. կոչված, անվանված 2. հիշատակված $\diamond$ ci-après ~ այսուհետ կոչված

dénommer *vt* 1. անվանել, կոչել 2. հիշատակել

dénoncer *vt* 1. *ղվնգ.* լուծարել, չեղյալ հայտարարել (պայմանագիր) 2. դատապարտել, մերկացնել 3. *իրվբ.* հայտնել, հայտարարել (հանցագործության մասին) 4. մատնել, դավաճանել ~ les abus մերկացնել չարաշահումները

~ l'armistice հայտարարել զինադադարի մասին

~ la guerre հանդես գալ պատերազմի դեմ, դատապարտել պատերազմը

~ un traité պայմանագիրը չեղյալ հայտարարել

dénonciation *f* 1. բացահայտում 2. մատնություն 3. մերկացում, դատապարտում 3. *ղվնգ.* դեմոնստցիա (պետության կողմից արվող հայտարարություն առ այն, որ մեկ այլ պետության հետ գործող պայմանագիրն այլևս ուժի մեջ չէ)

~ des accords պայմանագրերի լուծարում

~ de l'agression ագրեսիայի դատապարտում

~ calomnieuse, ~ fausse ակնհայտ սուտ մատնություն

~ d'un pacte համաձայնագրի լուծարում

dénoter *vt* 1. մատմանշել, մատմա-

ցույց անել, ցույց տալ, նշել 2. հայտնաբերել, պարզել

dénouement *m* լուծում, հանգուցալուծում, գործի ելքը, ավարտը

dénouer *vt* 1. հանգույցը քանդել, արձակել 2. *փ/հք.* լուծում տալ, պարզություն մտցնել 3. գործը հասցնել հանգուցալուծման $\diamond$ *se* ~ քանդվել, արձակվել; *փ/հք.* լուծվել, հանգուցալուծվել; ավարտվել

~ une intrigue խարդավանքը քանդել

~ une langue լեզուն արձակել

denrées *f pl* պարենային ապրանքներ

~ agricoles գյուղատնտեսական ապրանքներ

~s alimentaires մթերային ապրանքներ

~s périssables շուտ փչացող սննդամթերք

densité *f* խտություն; պնդություն, բանձրություն

~ de population բնակչության խտություն

dent *f* ատամ, ժանիք $\diamond$ avoir la ~ dure խիստ լինել, չխնայել (քննադատության մեջ); coup de ~ չարախոսություն; déchirer à belles ~s չարախոսել, վատաբանել, վարկաբեկել; être armé jusqu'aux ~s մինչև ատամները զինված լինել; montrer les ~s ատամ ցույց տալ, սպառնալ

dénué, -e *adj* զուրկ ինչ-որ բանից

~ de fondement հիմքից զուրկ, անհիմն

~ de scrupules անխիղճ, անագնիվ

~ de sens իմաստագուրկ, անիմաստ

dénuement *m* գրկանք, չունևորություն, պակասություն, աղքատություն, կարիք, նեղություն $\diamond$ être dans un grand ~ խիստ կարիքի մեջ ապրել; grand ~ moral բարոյական դատարկություն, անսրտություն, անտարբերություն

dénuer *vt* գրկել

départager *vt* 1. հավասարությունը խախտել (ձայների, միավորների); առավելությունը որոշել (հավասար ձայների դեպքում); որոշակի որոշման հանգել հավասար ձայների առկայությամբ; առավելություն տալ 2. ընտրություն կատարել (երկու կարծիքների միջև), առավելություն տալ $\diamond$ question subsidiaire pour ~ les gagnants d'un concours լրացուցիչ հարց՝ մրցույթում հաղթողին որոշելու համար (հավասար միավորների առկայության դեպքում); la voix du président départage le conseil նախագահի ձայնը վճռորոշ է խորհրդում; se ~ ստանալ անհավասար ձայներ՝ միավորներ; գրավել տարբեր տեղեր

département *m* 1. դեպարտամենտ (վարչատարածքային միավոր Ֆրանսիայում) 2. բաժին, վարչություն, գերատեսչություն $\diamond$ Département d'Etat Պետական Դեպարտամենտ (ԱՄՆ-ում)

~ d'outre-mer (D.O.M.) անդրծովյան դեպարտամենտ

départemental, -e *adj* դեպարտա-

մենտային, դեպարտամենտին վերաբերող (Ֆրանսիայում); մարզային, շրջանային $\diamond$ com-mission ~e դեպարտամենտային հանձնաժողով (որը գումարվում է դեպարտամենտի գերագույն խորհրդի նիստերի միջև ընկած ժամանակամիջոցում)

départir *vt* 1. բաժանել, բաշխել 2. տրամադրել, տալ; հանձնարարել, վրան դնել (խնդիր) $\diamond$ se ~ (de qch) հրաժարվել, բաժանվել; մի կողմ դնել, դեն նետել, շարտել, թողնել

dépassé, -e *adj* 1. հնացած, իր դարն ապրած, հետամնաց 2. գերազանցած

dépassement *m* 1. գերազանցում, գերակատարում 2. առաջ անցնելը 3. ինքն իրեն գերազանցելը ~ des normes techniques տեխնիկական նորմերի գերազանցում ~ des plans պլանների գերակատարում

dépasser *vt* 1. առաջ ընկնել, առաջ անցնել 2. գերակատարել, գերազանցել 3. *փխք*. սաստիկ զարմացնել, ապշեցնել $\diamond$ cela me dépasse դա վեր է իմ ըմբռնողությունից; դա ինձ ապշեցնում է; l'entretien a dépassé dix minutes զրույցը տևեց ավելի քան տասը րոպե ~ ses attributions իր լիազորությունների շրջանակներից անցնել ~ de beaucoup նշանակալիորեն գերազանցել ~ de deux fois երկու անգամ գերազանցել

~ un stade փուլը անցնել
~ de vitesse dans le concours մրցույթում առաջ ընկնել

dépaysé, -e *adj* 1. *հնգծ*. այլ երկիր փոխադրված 2. շփոթված, շվարած $\diamond$ être ~ իրեն օտար, անհարմար զգալ

dépaysement *m* 1. *հնգծ*. օտարության ուղարկելը 2. շփոթվածություն, խորթություն, իրեն օտարոտի զգալը՝ նոր, անսովոր պայմաններում

dépayer *vt* 1. *հնգծ*. ուղարկել օտարության 2. դնել անսովոր պայմանների մեջ 3. *խսկց*. դժվար կացության մեջ դնել, շփոթեցնել

dépècement *m* անդամատում, բաժանում, մասնատում

dépecer *vt* բաժանել, մասնատել, անդամատել

dépêche *f* 1. հեռագիր 2. *ղվնգ*. դեպեշ (շտապ հաղորդագրություն) ~ en clair քլերային հեռագիր ~ diplomatique դիվանագիտական դեպեշ

dépendance *f* կախվածություն, կախում, կախյալ վիճակ, ենթակայություն $\diamond$ tomber dans (կամ sous) la ~ կախվածության մեջ (տակ) ընկնել; être dans (կամ sous) la ~ կախման՝ ենթակայության մեջ (տակ) լինել

dépense *f* 1. ծախս, ծախսեր, սպառում 2. վատնում $\diamond$ comprimer les ~s ծախսերը կրճատել; faire la ~ ծախսել; faire face aux ~s ծախսերը վճարել; réduction des ~s militaires ռազմական ծախսերի կրճատում ~s courantes ընթացիկ ծախսեր

~ nationale համապետական
 ծախսեր
 ~s publiques հանրային ծախսեր
 ~s de sécurité sociale սոցիալա-
 կան ապահովության ծախսեր
 ~ de temps ժամանակի կորուստ

dépenser *vt* ծախսել, վատնել, սպա-
 նել

dépeuplement *m* 1. բնակչության
 թվի կրճատում 2. *փ/սք.* ամայա-
 ցում, ոչնչացում, բնաջնջում

dépeupler *vt* 1. բնակչության թիվը
 պակասեցնել, կրճատել 2. *փ/սք.*
 ամայացնել, բնակչությունից
 զրկել, ոչնչացնել, բնաջնջել, կո-
 տորել

dépîement *m* բաժանում, մասնա-
 տում

dépistage *m* հայտնաբերում, մերկա-
 ցում, բացահայտում; հետքի
 գտնում

dépister *vt* 1. հետամուտ լինել, հետ-
 քը գտնել 2. բացահայտել,
 հայտնաբերել

déplacé, -e *adj* տեղափոխված, տե-
 ղաշարժված, փոխադրված ◊
 personnes ~es գաղթական, տա-
 րագրված անձինք

déplacement *m* 1. տեղափոխում,
 տեղափոխություն, տեղաշար-
 ժում; փոխադրում 2. դրամական
 փոխանցում ◊ être en ~ ժամա-
 նակավորապես բացակա լինել,
 գործուղման մեջ լինել; indénnité
 (կամ frais) de ~ տրամադրու-
 րային, փոխադրական ծախսեր

déplacer *vt* 1. տեղափոխել, տեղա-
 շարժել, փոխադրել 2. վերաբնա-
 կեցնել
 ~ զո d'office պաշտոնը փոխել,

այլ պաշտոն տալ

~ la question խոսել ոչ ըստ էու-
 քյան (հարցի մասին); հարցը այլ
 կերպ դնել

~ un rendez-vous հանդիպումը
 հետաձգել

déplaire *vi* դուր չգալ, հաճելի չլինել,
 տհաճ լինել ◊ ne vous en déplaît!
 ներեցեք, մի բարկացեք

déploiement *m* 1. ծավալում, զար-
 զացում, տարածում 2. ցուցադ-
 րում

~ de forces ուժի ցուցադրում;
 ուժերի ծավալում

déployer *vt* 1. ծավալել, տարածել,
 զարգացնել 2. *ռազմ.* զենքեր տե-
 դաբաշխել

dépolitisation *f* քաղաքականությա-
 նը չիառնվելը, ապաքաղաքա-
 կանություն

dépopulariser *vt* ժողովրդականու-
 թյունից զրկել

dépopulation *f* ազգաբնակչության
 կրճատում

déportation *f* 1. արքուր, տարագրու-
 թյուն, տեղահանություն 2. դվնգ.
 դեպորտացիա (վտարում երկրից
 որպես պատիժ քրեական կամ
 վարչական հանցանքի համար)

déporté *m* քաղաքական բանտարկ-
 յալ; տարագիր, արքուրաբնակ

déporter *vt* արտաքսել, արքուրել,
 բռնի տեղահան անել

déposant *m* 1. վկա, ականատես 2.
 ավանդատու

déposer 1. *vt* վերցնել, իր վրայից վայր
 դնել 2. դնել, տեղադրել 3. տա-
 պալել, գահընկեց անել 3. *ֆին.*
 պահ տալ, ավանդ դնել, ներդնել 4.
 առաջարկել, ներկայացնել

~ un amendement ուղղում մտցնել
~ de l'argent փողը ներդնել (բանկ)

~ les armes գեները վայր դնել
~ auprès de ... պահպանման հանձնել

~ son bilan իրեն սնանկ հայտարարել

~ la couronne գահից հրաժարվել

~ une couronne, une gerbe au pied du monument ծաղկեպսակ դնել հուշարձանին

~ une interpellation հարցում կատարել

~ une motion de censure անվստահություն արտահայտել

~ une motion de renvoi առաջարկություն անել հարցը տեղափոխելու այլ առթյուն

~ un ordre du jour առաջարկել օրակարգ

~ une plainte բողոք ներկայացնել

~ un projet de loi, une proposition de loi ներկայացնել օրինագիծ, օրինագիծ առաջարկել

~ ses revendications à... իր պահանջները ներկայացնել

~ une thèse ներկայացնել ատենախոսություն (դիսերտացիա)

déposit (*լատ...*) *դվնգ*. դեպոզիտ (ի պահ հանձնելը, միջազգային պայմանագրի, վավերացման փաստաթղթերի, պայմանագրի միանալու կամ դեմոնստրացիայի վերաբերյալ փաստաթղթերի բնօրինակների հանձնումն ավանդապահին)

dépositaire *m* 1. ավանդառու, ավանդ ստացող 2. պահպանող; կրող

~ de l'autorité (publique) իշխանության ներկայացուցիչ

~ de la pensée որևէ գաղափարի արտահայտիչ, որևէ տեսության, գիտության կրող

dépositeur *m* ավանդապահ (միջազգային իրավունքում պետություն կամ միջազգային կազմակերպություն, ուր պահվում է միջազգային պայմանագրի բնօրինակը, որը նրան հանձնվում է մասնակից կողմերի համաձայնությամբ)

déposition *f* 1. տապալում, կործանում 2. *իրվբ*. վկայի ցուցմունք ◊ faire une ~ ցուցմունք տալ
~ écrite գրավոր ցուցմունք
~ mensongère սուտ ցուցմունք
~ des témoins վկաների ցուցմունք

dépossédé *m* չունևոր, չբավոր, աղքատ ◊ les ~s չունևոր դասակարգերը, չբավորները

déposséder *vt* ունեցվածքից զրկել

dépossession *f* ունեցվածքի զրկում; սեփականագրկում, էքսպրոպրիացիա

déposter *vt* դուրս մղել, դուրս գցել, ճնշումով հեռացնել:

dépôt *m* 1. ներդրում, մուծում, տեղադրում, ներմուծում 2. ավանդ, դեպոզիտ, փոխառություն 3. պահեստ, պահոց 4. ներկայացնելը, առաջադրելը, ներկայացում, առաջադրում ◊ mandat de ~ կալանքի տակ առնելու վճիռ; mettre en ~ պահպանման տակ, պահեստավորել; rembourser le ~ ներդրում անել
~ d'amendement ուղղումներ

ներմուծում տեքստի մեջ
 ~ bancaire, en banque ներդրում
 բանկում; ավանդ բանկում
 ~ de mendicité *հնգծ*. չքավորների
 խնամակալության տուն
 ~ de munitions զինամթերքի պա-
 հեստ
 ~ de pièces փաստաթղթերի ներ-
 կայացում
 ~ de la préfecture de la police nu-
 տիկանությանը կից կալանա-
 տուն (Փարիզում)
 ~ d'un projet նախագծի առա-
 ջադրում
 ~ à terme ժամկետային ներդրում
 ~ à vue ցայահանջ ավանդ

dépouillé, -e *adj* *փխբ*. թալանված,
 կողոպտված

dépouillement *m* 1. քննություն,
 տվյալների մշակում, վերլուծու-
 թյուն 2. կողոպուտ, թալան 3. աղ-
 քատություն, սուղություն, խստու-
 թյուն (ոճի) 4. (ինչ-որ բանից)
 հրաժարում, ինքն իրեն գրկում $\diamond$
 commission du ~ հաշվիչ հանձ-
 նաժողով; procéder au ~ կատա-
 րել ձայների հաշվում
 ~ du courrier փոստի դասավո-
 ռում, դասակարգում, ջոկում
 ~ du scrutin, ~ des votes քվեար-
 կության արդյունքների սամփո-
 փում, ձայների հաշվում
 ~ des statistiques վիճակագրա-
 կան տվյալների վերլուծություն

dépouiller *vt* 1. դասակարգել, տե-
 ասավորել, վերլուծել 2. կողոպ-
 տել, թալանել 3. գրկել, խլել, ձեռ-
 քից վերցնել
 ~ sa correspondance, ~ son cour-
 rier փոստը դասակարգել, մա-

մակները բացել
 ~ qn de sa charge մեկին պաշտո-
 նանկ անել
 ~ qn de ses droits մեկին գրկել իր
 իրավունքներից
 ~ le scrutin (կամ les voix) քվենե-
 րը (ձայները) հաշվել

dépourvoir *vt* գրկել

dépourvu, -e *adj* գրկված ինչ-որ բա-
 նից $\diamond$ au ~ հանկարծակի, ան-
 սպասելի; être ~ de qch ինչ-որ
 բանից զուրկ լինել
 ~ d'esprit հիմարավուն
 ~ de tout sens բոլորովին իմաս-
 տազուրկ

dépréciation *f* 1. արժեզրկում, գների
 իջեցում, նվազեցում, պակասե-
 ցում 2. *փխբ*. նվաստացում, նե-
 մացում, արժեքազրկում, անար-
 ժեք դառնալը

déprécier *vt* 1. արժեզրկել, գինը
 իջեցնել 2. *փխբ*. նշանակությու-
 նը նվազեցնել, արժեքազրկել,
 անարժեք դարձնել, թերագնա-
 հատել, նսեմացնել $\diamond$ se ~ ա) ար-
 ժեզրկվել, անարժեք դառնալ,
 գինը կորցնել բ) ինքն իրեն թե-
 րագնահատել, ինքն իրեն նսե-
 մացնել

déprédateur *m* 1. կողոպտիչ,
 հափշտակիչ; վատնիչ 2. զեղծա-
 րար, վնասարար

déprédatif, -ve *adj* գիշատչական,
 հափշտակողական,
 հարստահարիչ, կողոպտիչ

déprédation *f* 1. թալան, կողոպուտ
 2. հափշտակություն, յուրացում

dépressif, -ve *adj* ճնշող, ծանր,
 ընկճող

dépression *f* 1. ընկճվածություն,

ճնշվածություն, ուժերի անկում
2. տնտ. դեպրեսիա, լճացում
déprimé, -e *adj* ճնշված, ընկճված
déprimer *vt* 1. դեպրեսիա, ընկճվածություն առաջացնել, ճնշել 2. ստորացնել, նվաստացնել
députation *f* 1. լիազորված անձանց, ներկայացուցիչների՝ պատգամավորների առաքելություն 2. պատգամավորություն 3. պատգամավորի պարտականությունները, կոչումը $\diamond$ candidat à la ~ պատգամավորության թեկնածու
député *m* պատգամավոր, պատվիրակ, ընտրված ներկայացուցիչ; խորհրդարանական գործիչ $\diamond$ chambre des ~s պատգամավորների պալատ
députer *vt* պատվիրակ ուղարկել, ներկայացուցիչ՝ պատգամավոր նշանակել, պատգամավոր ընտրել
déqualification *f* որակազրկում; կորուստ (կոչման, տիտղոսի, որակի)
déqualifier *vt* որակազրկել; զրկել, նշանակել իր որակավորմանը չհամապատասխանող պաշտոնի
déracinable *adj* արմատախիլ արվող, բնաջնջվելի
déraciné *m* հայրենիքից իսպառ հեռացած անձ, արտաքսված
déracinement *m* 1. արմատախիլ անելը, բնաջնջում 2. վերաբնակեցում կամ արտաքսում օտար երկիր; անսովոր միջավայր տեղափոխվելը
déraciner *vt* 1. արմատախիլ անել, բնաջնջել, իսպառ վերացնել 2. սեփական միջավայրից կտրել;

արտաքսել, վերաբնակեցնել
~ les préjugés նախապաշարումները արմատախիլ անել
déraison *f* խեղություն, խելացնություն $\diamond$ avoir un moment de ~ թեթևակի շփոթվել
déraisonnable *adj* անխոհեմ, անմիտ, անհեթեթ, խենթ, խելառ
déraisonnement *m* 1. անհեթեթ խոսք, անհեթեթություն, անմտություն 2. անտրամաբանություն, սխալ դատողություն
déraisonner *vi* անհեթեթ խոսել, զանցնել
déranger *vt* 1. խառնաշփոթ առաջացնել 2. ձախողել (ծրագրերը) 3. խանգարել, անհանգստացնել $\diamond$ pardon de vous avoir dérangé ներեցեք ձեզ անհանգստացնելու համար; prière de ne pas ~ խնդրվում է չխանգարել
derechef *adv* վերստին, կրկին
déréglé, -e *adj* 1. անկարգ, քափքվված, փնթի 2. անբարոյական, շփացած, սանձարձակ, փչացած
dérèglement *m* 1. անկարգություն 2. սանձարձակություն, շվախություն
dérégler *vt* 1. խառնաշփոթ ստեղծել 2. խախտել, խափանել, վնասել, փչացնել (մեխանիզմ) 3. սանձարձակ դարձնել, անգուսպ դարձնել; փչացնել (բարքերը, վարքը)
dérision *f* ծաղր, ծաղրանք, ծաղրուծանակ, հեզմանք, կատակ $\diamond$ par ~ կատակով, ծիծաղելու համար; tourner en ~ կատակի վերածել
dérisoire *adj* 1. ծիծաղելի, ծիծաղա-

շարժ 2. աննշան, խղճուկ, չնչին (գումարի մասին)

dérivatif, -ve *m* ելք, արդյունք, հետևանք

dérive *f* 1. ճանապարհից շեղում 2. նավախոտորում, դրեյֆ (նավերի սկամա շարժումը սառցի կամ հոսանքի ընթացքով) ◇ banquise en ~ դրեյֆող սառցակտոր; cerveau en ~ անկայուն հոգեկառուցվածք՝ հոգի; être entraîné à la ~ հոսանքից բշված լինել; station en ~ դրեյֆող կայան

dériver *vi* 1. տարվել, բշվել (հոսանքից, քամուց); ընթացքից շեղվել 2. բխել, հետևանք լինել

dernier *adj* 1. վերջին 2. բարձրագույն, ամենաուժեղ, ծայրահեղ ◇ c'est du ~ ridicule սա ծայր աստիճան ծիծաղելի է; en ~ ressort (կամ lieu) վերջին հաշվով; en ~ lieu վերջապես, վերջիվերջո, ի վերջո; être du ~ bien avec զո մեկի հետ լինել լավագույն հարաբերությունների մեջ; avec la ~ère rigueur ամենադաժան՝ անողորմ կերպով; la ~ère résolution վերջնական վճիռ; protester avec la ~ère énergie վճռական բողոք հայտնել; de la ~ère qualité շատ վառ որակի ~ degré de perfection կատարելություն բարձրագույն աստիճանը

dernier *m*: le ~ des hommes մարդկանցից ամենաստորը

dérobé, -e *adj* 1. գաղտնի, ծածուկ, թաքուն 2. գողացված, հափրչտակված, առևանգված ◇ à la ~e ծածուկ, թաքուն, գաղտնաբար

dérober *vt* 1. ծածկել, թաքցնել 2. գողանալ, գողություն կատարել, հափշտակել, առևանգել ◇ se ~ 1. թաքնվել, թաքուն հեռանալ 2. խույս տալ, խուսափել; se ~ à une obligation պարտականությունից խույս տալ; se ~ à la responsabilité պատասխանատվությունից խույս տալ ~ sa marche à l'ennemi բշնամուց թաքցնել իր գորաշարժը

~ à la vue հայացքներից թաքցնել

dérogation *f* 1. խախտում, դրժում (պայմանագրի) 2. շեղում; բացառություն ընդհանուր կանոններից ◇ accorder une ~ à բացառություն անել; par ~ à la loi օրենքի խախտմամբ ~ à une règle կանոնից շեղում

dérogatoire *adj* խախտող; հակաօրինական

dérogeant, -e *adj* խախտող, դրժող

déroger *vi* խախտել, դրժել, զանց առնել, ընդհանուր կանոններից չենթարկվել

~ aux dépositions des lois օրենքների որոշումները խախտել; հակասել օրենքների որոշումներին ~ aux traditions ավանդույթները խախտել

déroulement *m* զարգացում, ընթացք, ծավալում (իրադարձությունների)

dérouler *vt* 1. ծավալել 2. զարգացնել (պլաններ և այլն) ◇ se ~ 1. ծավալվել 2. տեղի ունենալ

déroute *f* խուճապահար փախուստ; պարտություն, ջախջախում ◇ mettre en ~ փախուստի մատնել; շփոթեցնել

dérouter *vt* *հնգծ*. ճանապարհից շեղել; հետքերը խառնել 2. շփոթեցնել, մոլորության մեջ գցել, մոլորեցնել

derrières *m pl* *ռազմ*. թիկունք ◊ assurer ses ~ ապահովել իր թիկունքը; frapper par les ~ թիկունքից հարվածել
~ d'une armée, ~ d'une troupe բանակի թիկունքային՝ օժանդակ մասեր

désabusé, -e *adj* սթափ, առանց պատրանքների

désabuser *vt* 1. աչքերը բացել, մոլորությունից հանել, կարծիքը փոխել տալ, տարհամոզել 2. հիասթափեցնել, հուսախաբ անել

désaccord *m* անհամաձայնություն, տարաձայնություն, անմիաբանություն, երկպառակություն

désaccorder *vt* երկպառակություն սերմանել

désaffecté, -e *adj* 1. նախատեսված՝ այլ նպատակի համար; գործածված՝ հակառակ իր նշանակության 2. լուծարված

désaffecter *vt* 1. գործածել ոչ իր նշանակմամբ; սահմանել այլ նպատակի համար 2. լուծարել

désaffection *f* անբարյացակամություն, անբարեհաճություն; սառնություն

désaffectionner *vt* անբարեհաճություն առաջացնել, սառնություն հարուցել, անբարյացակամություն ծնել

désagrégation *f* 1. բաժանում, մասնատում; դեզինտեգրացիա, ամբողջը բաղկացուցիչ մասերի բաժանելը; զատում, անջատում,

քայքայում 2. *փիլ*. անկում, կազմալուծում

~ du marché շուկայի անկում

~ de la personnalité անձի կործանում

~ du système colonial գաղութային սիստեմի փլուզում, քայքայում, անկում

désagréatoire *adj* 1. մասնատող, բաժանող 2. վնասակար, քայքայիչ ◊ travail ~ վնասակար, քայքայիչ աշխատանք

désagrégeant, -e *adj* մասնատող, բաժանող

désagréger *vt* մասնատել, մանրացնել, բաժան-բաժան անել; անջատել

désajuster *vt* խափանել, վիժեցնել, քանդել, անկարգ վիճակի մեջ գցել

désannexer *vt* վերադարձնել բռնակցված շրջանները

désannexion *f* բռնակցված՝ անեքսիայի ենթարկված շրջանների վերդարձնելը

désappointer *vt* հիասթափեցնել, սպասումները չարդարացնել

désapproubateur, -rice *adj* չխրախուսող, հավանություն չտվող

désapprobation *f* հավանություն չտալը, չխրախուսելը, քննադատություն, դատապարտում, կշտամբանք, նախատիճակ, պարտավանք, հանդիմանություն

désappropriation *f* սեփականությունից հրաժարում

désapproprier *vt* սեփականությունից զրկել

désapprouver *vt* դատապարտել, մեղադրել, հավանություն չտալ

désarçonner *vt* *փսկց.* փակուղի մտցնել, խառնել, խճճել, մոլորեցնել, շփոթեցնել

désarmé *adj* 1. զինաթափված 2. *փխբ.* անգեմ, անօգնական

désarmement *m* զինաթափություն, զինաթափում; լարվածության վերացում $\diamond$ conférence du ~ խորհրդակցություն զինաթափման վերաբերյալ ~ bilatéral, ~ multilatéral երկկողմանի, բազմակողմանի զինաթափություն

~ général et complet ընդհանուր և լիակատար զինաթափում

~ nucléaire միջուկային զինաթափություն; միջուկային զենքի կրճատում

~ partiel մասնակի զինաթափություն

~ total լիակատար զինաթափություն

désarmer 1. *vt* *փխբ.* զինաթափել; զսպել, սանձահարել, հնազանդեցնել 2. *vi* զենքը վայր դնել, պատերազմը դադարեցնել, զինաթափվել

désarroi *m* իրարանցում, խառնաշփոթ, խուճապ, շփոթվածություն $\diamond$ être en plein ~ լիակատար շփոթմունքի մեջ լինել, ամբողջովին շվարել; mettre en ~ իրարանցման մեջ զգել; semer le ~ իրարանցում առաջացնել

désarticuler *vt* համակարգը խախտել, կարգը խախտել

désassocier *vt* միությունը՝ ընկերությունը քայքայել

désastre *m* մեծ դժբախտություն, աղետ; ավերածություն

désastreusement *adv* աղետալիորեն, կործանարար ձևով

désastreux, -se *adj* աղետալի, կործանարար, չարաբաստիկ, ծանր $\diamond$ conséquences ~ses կործանարար հետևանքներ

désavantage *m* վնաս, կորուստ; անբարենպաստ իրավիճակ, անհարմարություն $\diamond$ tourner au ~ ընդունել ոչ շահավետ ընթացք; voir qn à son ~ մեկին տեսնել ոչ բարենպաստ լույսի ներքո

désavantager *vt* առավելություններից զրկել; զուրկ թողնել; վնաս հասցնել, վնասել $\diamond$ être désavantagé լինել ոչ շահավետ պայմանների մեջ

désavantageux, -se *adj* անբարենպաստ, ոչ շահավետ

désaveu *m* 1. մի բանից հրաժարվելը, մերժում, ուրացում; հերքում 2. հավանություն չտալը, անհամաձայնություն 3. չճանաչելը; *ղվնգ.* հետս կոչում, հրաժարում, անհամաձայնություն (նախորդ կարծիքին կամ իր ներկայացուցչի կարծիքին) $\diamond$ faire un ~ de sa doctrine հրաժարվել իր ուսմունքից

désavouer *vt* 1. հրաժարվել, մերժել 2. արտահայտել անհամաձայնություն, հավանություն չտալ, դատապարտել; չճանաչել 3. *ղվնգ.* հրաժարվել, հետ կանգնել

désaxé, -e *adj* *փխբ.* հումից դուրս եկած, անհավասարակշիռ

désaxer *vt* *փխբ.* հումից հանել; շփոթեցնել, բյուրիմացության մեջ զգնել

descellement *m* կնիքի պոկում

desceller *vt* կնիքը պոկել
descendance *f* 1. ծագում, սերուն 2. սերունդ
descendants *m pl* սերունդներ, ժառանգներ, հետնորդներ
descente *f* 1. իջնելը; վայրէջք 2. *նազմ.* դեսանտ, գորքի ափհանում 3. հարձակում (ոստիկանության), շուրջկալ
 ~ de justice դատական իշխանությունների պաշտոնավայր ուղևորվելը
 ~ en parachute, ~ parachutée օդապարիկով վայրէջք; պարաշյուտային դեսանտ
 ~ de police խուզարկում; ոստիկանության շուրջկալ
désemparé, -e *adj* 1. շփոթված, գլուխը կորցրած 2. կառավարումը կորցրած ◊ navire ~ նավաբեկության ենթարկված նավ
désemparer *l. vi hâgð.* իր տեղը լքել, տեղից շարժվել 2. *vt* տեղաշարժել, խախտել, վնասել, քայքայել ◊ sans ~ անդադար, անմիջապես, անհապաղ
désenprisonner *vt* բանտից ազատել
désenchaîner *vt* շղթաները հանել, շղթայազերծ անել; կապանքները քանդել, կապանքներից ազատել
désenchanter *vt* պատրանքները ցրել, հուսախաբ անել, հիասթափեցնել
désengagement *m* 1. *հրվք.* պարտավորությունների լուծարում 2. անջատում, միացում 3. կովից դուրս բերում
désengager *vt* ազատել պարտավո-

րություններից
désenlacer *vt* ազատագրել կապանքներից, շղթաներից ◊ se ~ ազատագրվել կապանքներից, շղթաներից
désenrayer *vt* 1. արգելքները վերացնել 2. վերականգնել, տեղից շարժել, գործի գցել, աշխատեցնել
déséquilibre *m* 1. հավասարակշռության խախտում, անհավասարակշռություն 2. անհամապատասխանություն 3. անհամաչափություն, տարբերություն
 ~ de la balance հաշվեկշռի անհավասարակշռություն
déséquilibre, -e *adj* անհավասարակշիռ, հավասարակշռությունը կորցրած; նյարդայնացած, անհաստատ, երերուն
déséquilibrer *vt* հավասարակշռությունից հանել, հավասարակշռությունը խախտել; երերալ
déséquiper *vt* սարքավորումները քանդել; զինաթափել, ռազմական հանդերձանքը հանել (նավից)
désserter *l. vt* լքել, թողնել, հեռանալ; *փխք.* դավաճանել, մատնել 2. *vi* դասալքել, դասալիք դառնալ, փախչել, անցնել թշնամու կողմը ~ la bonne cause հետ կանգնել, գործին դավաճանել
déserteur *m* 1. դասալիք; թշնամու կողմն անցած մարդ 2. *փխք.* ուրացող, ուխտադրուժ մարդ
désertion *f* 1. դասալքություն 2. ուխտադրություն
désertification *f* ամայացում
désespérance *f* անհուսալիություն, հուսահատություն, վիատություն

désespéré, -e *adj* հուսահատ, հուսալքված, անհույս ◊ *cas* ~ անհուսալի դեպք

désespoir *m* հուսահատություն, վիստություն ◊ *en* ~ *de cause* այլ ելք չգտնելով, ավելի լավը չունենալով

déshériter *vt* ժառանգությունից զրկել

déshonnête *adj* 1. անազնիվ 2. *hûgð*. անպարկեշտ, անվայելուչ, անվայել

déshonnêteté *f* 1. անազնվություն 2. *hûgð*. անպարկեշտություն, անվայել արարք

déshonneur *m* անպատվություն, անարգանք, պատվազրկություն, խայտառակություն

déshonorable *adj* ամոթալի, խայտառակ, անպատիվ

déshonorant, -e *adj* խայտառակող, անպատվաբեր, անազնիվ, ամոթալի

déshonorer *vt* պատվազրկել, արատավորել, խայտառակել, անարգել, անպատվել

desiderata *m pl* (*hquq*. *sg.* *desideratum*) 1. ցանկալի, փնտրվող 2. ցանկություններ

désignation *f* 1. նշում, անվանում 2. նշանակում, նշանակման ներկայացնելը

désigner *vt* 1. նշել, անվանել 2. ցույց տալ, մատնանշել 3. ներկայացնել նշանակման, պաշտոնի; ընտրել 4. նշանակել, նշանակություն ունենալ 5. նախորոշել ~ *qn* *comme* *successeur* մեկին նշանակել իբրև ժառանգորդ, հետնորդ

désillusion *f* հիասթափություն, հուսախաբություն

désillusionner *vt* պատրանքները ցրել, վերադարձնել դեպի իրականություն; հիասթափեցնել, հուսախաբ անել

désincorporer *vt* կազմից դուրս բերել, հանել

désinformé *adj* ապատեղեկացված; մոլորված

désinformer *vt* ապատեղեկացնել, սխալ տեղեկություններ տալ; մոլորեցնել, մոլորության մեջ գցել

désintégration *f* 1. քայքայում; ճեղքում, տարրալուծում, դեզինտեգրացիա, ամբողջը բաղկացուցիչ մասերի բաժանելը 2. լիակատար ոչնչացում, ավերածություն

désintéressé, -e *adj* անշահագրգիռ, անշահախնդիր ◊ *aide* ~e անշահախնդիր օգնություն

désintéressement *m* 1. անշահագրգռություն, անշահախնդրություն 2. անաշատություն, անկողմնակալություն, անկողմնապահություն 3. անտարբերություն

désintéresser *vt* փրկագին տալ; պարգևատրել, փոխհատուցել ◊ *se* ~ 1. ամմասնակից լինել, մեկուսանալ, մի կողմ քաշվել 2. անտարբերություն ցուցաբերել; անուշադրության մատնել

désinvestir *vt* շրջափակումից հանել, ապաշրջափակել, պաշարումից հանել

désinvestissement *m* ապաշրջափակում, պաշարումից դուրս բերում

désinvolture *f* 1. անկաշկանդվածություն, անբռնազբոսիկություն 2.

սանձարձակություն, անամոթություն, անպատկառություն, լաիրշություն:

désirer *vt* ցանկանալ, ուզենալ, փափագել, կամենալ, բաղձալ $\diamond$ *laisser à ~* հեռու լինել բավարար լինելուց; *ne rien laisser à ~* անթերի՝ անբասիր լինել; *se faire ~* սպասեցնել տալ

désireux, -*se adj* ցանկացող; ծարավի, փափագով լի

désistement *m* 1. հրաժարում 2. իր թեկնածության հանելը հոգուտ ալ թեկնածուի (ընտրություններին) 3. *հրվք.* հայցից հրաժարվելը

désister (se) *v. pr.* 1. հրաժարվել, ի վիճակի չլինել 2. իր թեկնածությունը հանել (ընտրություններին) 3. *հրվք.* հայցից հրաժարվել $\diamond$ *se ~ en faveur de* զո իր թեկնածությունը հանել հոգուտ ինչ-որ մեկի

désobligeant, -*e adj* անբարյացակամ, ոչ սիրալիր, անպատրաստակամ $\diamond$ *commentaires ~s* վիրավորական, անպատվաբեր, տհաճ դիտողություններ

désobliger *vt* ոչ սիրալիր վարվել; վշտացնել, տհաճություն պատճառել, վիրավորել

désoeuvre, -*e adj* պարսպ, անգործ

désœuvrement *m* անգործություն, պարսպություն, անբանություն

désolidariser (se) *v.pr.* չհամերաշխվել, հեռանալ ինչ-որ մեկից՝ ինչ-որ բանից; սահմանազատվել, առանձնանալ; իր անհամաձայնությունը հայտնել, հրաժարվել

désordonné, -*e adj* 1. անկարգ, ան-

կանոն, հախուռն 2. թափթփված, փնթի 3. անզուսպ, անսանձ, սանձարձակ

désordre *m* անկարգություն, թափթփվածություն; իրարանցում, կարգի խախտում, խառնաշփոթություն

désorganisateur *m* կազմալուծիչ, քայքայիչ անձ

désorganisation *f* կազմալուծում, քայքայում; կարգի խախտում, խառնաշփոթություն

désorientation *f* ապակողմնորոշում; իրարանցում, խառնաշփոթ

désorienté, -*e adj* 1. ուղուց շեղված 2. ապակողմնորոշված, շփոթված; իրեն կորցրած; հունից դուրս եկած

désorienter *vt* 1. սխալ ուղու վրա դնել 2. ապակողմնորոշել, մոլորեցնել $\diamond$ *se ~* ապակողմնորոշվել

despote *m* բռնակալ, բռնապետ

despotique *adj* բռնակալական, բռնատիրական

despotisme *m* բռնակալություն, բռնատիրություն

dessaisir *vt* զրկել մեկին ինչ-որ բանից; խլել (իրավունքները, սեփականությունը) $\diamond$ *se ~* հրաժարվել (իրավունքից, իշխանությունից, ունեցվածքից); ձեռքից բաց թողնել, կորցնել

dessaisissement *m* հրաժարում, զիջում

dessein *m* 1. դիտավորություն, մտադրություն, որոշում 2. պլան, նախագիծ $\diamond$ *à ~* դիտավորյալ, կանխամտածված; *dans le ~ de...* մտադրությամբ, նպատակով

desserrer *vt* թուլացնել, սեղմածը

բանալ՝ քանդել՝ բացել $\diamond$ ne pas ~ les dents մի բառ անգամ չարտասանել

desservir *vt* վնասել; վատ ծառայություն մատուցել

dessiller *vt* աչքերը բացել

dessous *m* 1. ներքևի մասը, տակը 2. *փխբ.* անդրկուլիսյան կողմ, թաքնված կողմ $\diamond$ agir en ~ գործել գաղտնաբար՝ տակնահար; avoir le ~ պարտություն կրել; au ~ de la critique քննադատությունից ցածր; ci - ~ ~ ավելի ներքև, ստորև; combinaison de ~ անդրկուլիսյան մեքենայություններ, թաքնված նենգություններ; il y a qch là - ~ ~ այստեղ ինչ-որ գաղտնի բան կա

dessus *adv* վերևում, վերևից, վրա $\diamond$ ci - ~ mentionné վերոհիշյալ; là ~ այսուհետև, սրանից հետո; mettre la main ~ իր ձեռքը վերցնել, իր բուռը հավաքել; par ~ վրայով, վերևից; passer ~ անցնել մոտով; բաց թողնել (ընթերցանության մեջ); tomber ~ անակնկալ վրան ընկնել, թափվել, հանկարծ գլխին ընկնել

dessus *m* վերև, վերին մասը; արտաքին, երեսի կողմը $\diamond$ avoir le ~, prendre le ~ մեկին հաղթել, առավելություն ունենալ; se mettre au ~ de tout ամեն ինչից վեր կանգնել; se placer au- ~ des autres իրեն ուրիշներից վեր դասել; par ~ le marché ի լրումն, բացի դրանից, դեռ ավելին

destinataire *m* ստացող, հասցեատեր

destination *f* 1. նշանակում, հրա-

հանգում 2. դեր, կոչում, նշանակություն 3. մեկնելու վայր, նշանակման վայր $\diamond$ à ~ de ուղղությամբ, դեպի; arriver à ~ ժամանել հրահանգումով՝ նշանակմամբ

destiné, -e *adj* կոչված, նախատեսված

destiner *vt* նախատեսել, նշանակել; նախանշել, կանխորոշել, սահմանել, որոշել

destituable *adj* փոխարինելի, պաշտոնազրկելի, հեռացման ենթակա

destituer *vt* պաշտոնանկ անել, պաշտոնից հեռացնել, աշխատանքից ազատել

destitution *f* պաշտոնազրկում, պաշտոնանկություն $\diamond$ prononcer la ~ de զո մեկին ազատել աշխատանքից

destructeur *m* ավերիչ անձ; կործանիչ

destructible *adj* քանդման՝ կործանման՝ խորտակման ենթակա

destructif, -ve *adj* կործանարար, ավերիչ, քայքայիչ

destruction *f* կործանում, ավերում, քանդում, խորտակում, քայքայում, ավերածություն; ոչնչացում, բնաջնջում, կոտորած $\diamond$ arme de ~ massive զանգվածային ոչնչացման զենք; ~ collective, ~ en masse, ~ massive զանգվածային ոչնչացում

désjectiver *vt* դիմազրկել

désuet, -ète *adj* հնացած, գործածությունից դուրս եկած; խարխլված

désuétude *f* ոչ գործածական լինելը; հնացածությունը (օրենքի, սովորույթի) $\diamond$ tomber en ~ գործածու-

թյունից դուրս գալ, հնանալ
désuni, -e *adj* 1. անջատված, զատված, մեկուսացած 2. չհամաձայնեցված, անկապ, չկապակցված
désunion *f* 1. անջատում, զատում, մեկուսացում 2. խզում, գծալուծություն, անմիաբանություն, անհամաձայնություն, երկպառակություն
désunir *vt* 1. անջատել, զատել, մեկուսացնել 2. տարաձայնություններ հարուցել, պառակտել, գծալուծել; բաժանել, հեռացնել միմյանցից
détaché, -e *adj* 1. արձակված, քանդված; կտրված, անջատ, զատ, մեկուսացած 2. անտարբեր, շրջապատին՝ խորթ, օտար 3. գործուղված; ժամանակավորապես այլ պարտականություններ կատարող
détachement *m* 1. բաժանում, անջատում, մեկուսացում; հատում, պոկում, կտրում 2. անտարբերություն, խորթություն 3. ջոկատ, խումբ, քիւմ, անձնակազմ
~ d'avant-garde առաջավոր ջոկատ
~ de liaison ջոկատ կապի, հաղորդակցության համար, կապավորական ջոկատ
détacher *vt* 1. արձակել, քանդել 2. կտրել, պոկել, անջատել 3. գործուղել, ուղարկել $\diamond$ il s'est fait ~ նա ժամանակավորապես այլ աշխատանքի է անցել
détail *m* 1. մանրամասնություն; մանրուք 2. մանրաձախ առևտուր $\diamond$ entrer dans les ~s մանրամասնությունների մեջ ընկնել;

c'est un ~ դատարկ բան է, կարևոր չէ
détaillé, -e *adj* մանրամասն, հանգամանալից; ծավալուն, ընդարձակ
détailler *vt* 1. մանրամասն պատմել, մանրամասնությունների մեջ մտնել 2. մանրամասն քննության ենթարկել, բոլոր մանրամասներով քննել 3. մանրաձախ առևտրով զբաղվել
détaxe *f* հարկման նվազեցում, մաքսազերծում, հարկազերծում
détaxer *vt* հարկումը նվազեցնել, մաքսազերծել, հարկազերծել
délectable *adj* հայտնաբերելու ենթակա, բացահայտելի
délecter *vt* բացահայտել, գտնել, հայտնաբերել
détection *f* բացահայտում, հայտնաբերում; ճանաչում
délective *m* խուզարկող
détendre *vt* թուլացնել (լարվածությունը) $\diamond$ se ~ թուլանալ; հանգրստանալ լարվածությունից հետո
~ l'atmosphère *փ/սք.* լարվածությունը թուլացնել (խմբում, հասարակության մեջ); մթնոլորտը, իրադրությունը լավացնել
~ son esprit ուղեղին հանգիստ տալ, հանգստանալ մտավոր աշխատանքից հետո
détenir *vt* 1. իր իշխանության, իր տիրապետության տակ ունենալ; պահպանել 2. պահել, ձեռքից բաց չթողնել 3. բանտում պահել
~ la majorité մեծամասնություն ունենալ
~ le pouvoir իշխանություն ունենալ

~ le record ռեկորդը պահպանել
détente *f* *փխք*. լիցքաթափում, լարվածության թուլացում; կարճատև դադար; հանգիստ ◊ approfondir la ~ խորացնել միջազգային լարվածությունը; être dur à la ~ ժլատ լինել; անվճռական լինել ~ dans les esprits մտքերի հանգստացում
 ~ internationale միջազգային լարվածության թուլացում
 ~ nerveuse նյարդային լարվածության թուլացում
détenteur *m* սեփականատեր, տեր
 ~ de record ռեկորդակիր
 ~ de titres արժեթղթերի սեփականատեր
détention *f* 1. սեփականություն; պահում, տիրապետում 2. բանտարկություն, կալանք, վարչական կարգով ազատագրկում (առանց դատի)
 ~ perpétuelle ցմահ բանտարկություն
 ~ préventive նախնական կալանք
détenu *m* բանտարկյալ, կալանավոր; հանցագործ
 ~ de droit commun քրեական հանցագործ
 ~ à titre préventif հետաքննության ենթակա
détérioration *f* 1. վատացում, վատթարացում, փչացում 2. անպետքացում, անպիտանիություն, վնասվածք
 ~ des conditions de vie կենսապայմանների վատացում
 ~ de l'environnement շրջակա միջավայրի աղտոտվածություն

~ mentale, ~ intellectuelle մտավոր կարողությունների նվազում
 ~ des relations հարաբերությունների վատթարացում
 ~ de la situation իրավիճակի վատթարացում
détérioré, -e *adj* փչացած, անպետքացած, ոչ պիտանի դարձած
détériorer *vt* վնասել, փչացնել, անպետքացնել, ոչ պիտանի դարձնել
détermination *f* 1. որոշում, սահմանում, ձևակերպում, հաստատում 2. որոշում, վճիռ 3. վճռականություն ◊ libre ~ des peuples ժողովուրդների ազատ ինքնորոշում; prendre une ~ որոշում ընդունել
 ~ de la peine պատժի սահմանում
déterminé, -e *adj* 1. որոշակի, սահմանված, որոշված, հաստատում, անփոփոխ 2. համարձակ, անվախ, վճռական
déterminer *vt* 1. որոշել, սահմանել 2. նախասահմանել, կանխորոշել; առաջացնել, պատճառել 3. խթանել, հարկադրել, ստիպել, համոզել, դրդել ◊ se ~ 1. որոշվել, նշմարվել, գծագրվել, սկզբնավորվել 2. որոշում ընդունել, վճռել, սիրտ անել, համարձակվել, հանդգնել
déterrer *vt* 1. քանդել հանել, փորելով հանել, հողի տակից հանել 2. կտրել, պոկել, հեռացնել 3. *փխք*. գտնել, հայտնաբերել
détonant, -e *adj* պայթուցիկ
détonation *f* դետոնացիա, կրակոց; պայթյուն, անդրապայթյուն
détoner *vi* պայթել; անդրապայթել
détonner *vi* 1. *եղծշտ*. կեղծել, կեղծ

տոնով երգել 2. չհամապատասխանել, աններդաշնակ լինել, աններդաշնակություն մտցնել

détorquer *vt* աղավաղել, աղճատել, խեղաթյուրել, սխալ մեկնաբանել

détour *m* 1. կեռման, ոլորան, շրջադարձ 2. զարտուղի ճանապարհ 3. *փխբ.* հնարք, խորամանկություն $\diamond$ chercher des ~s կեղծավորություն անել, երկերեսանիություն անել; sans ~ անկեղծորեն, առանց հետին մտքի, բացեիքաց

détourné, -e *adj* կողմնակի, զարտուղի, շրջանցիկ, հեռավոր $\diamond$ sens ~ թաքնված իմաստ; d'une manière ~e այլաբանորեն

détournement *m* 1. շեղում, թեքում 2. գայթակղում, մոլորեցում 3. չարաշահում 4. մսխում, վատնում, հափշտակում, կողոպտում, յուրացում, առևանգում

~ de deniers publics պետական միջոցների հափշտակում

~ d'un enfant երեխայի առևանգում

~ de fonds դրամական միջոցների հափշտակում

~ des pouvoirs իշխանության չարաշահում

détourner *vt* 1. թեքել, շեղել, հեռացնել 2. գայթակղել, մոլորեցնել 3. հափշտակել, յուրացնել, մսխել, վատնել, կողոպտել 4. չարաշահել 5. կեղծել, աղավաղել (իմաստը, նշանակությունը) 6. տարահամոզել, հետ կանգնեցնել

~ l'attention de l'opinion publique հասարակայնության ուշադրությունը շեղել

~ des fonds publics մսխել պե-

տական փողերը

~ le sens d'une loi օրենքի իմաստը աղավաղել

~ les soupçons կասկածները ցրել

détracter *vt* վատաբանել, հայհոյել, պարսավել, նվաստացնել, ստորացնել

détracteur *m* հայհոյող, չարախոսող, զրպարտիչ

détresse *f* 1. աղետ, դժբախտություն, անհաջողություն; կարիք 2. վիշտ, տխրություն, թախիծ $\diamond$ en ~ խորտակվող, ճակատագրի քմահաճույքին թողնված; cri de ~ հուսահատության ճիչ; navire en ~ խորտակվող նավ, աղետի ենթարկված նավ; signal de ~ աղետի ազդանշան

~ morale ընկճվածություն, շփոթվածություն

détriment *m* *հնգծ.* վնաս $\diamond$ au ~ de... ի վնաս մեկի, մի բանի

détritus *m* բեկորներ; մնացորդներ, աղբ

détroit *m* 1. նեղուց 2. կիրճ, կապան $\diamond$ les Détroits Դարդանեյի նեղուց

détromper *vt* մոլորությունից հանել $\diamond$ se ~ մոլորությունից դուրս գալ

détroner *vt* գահընկեց անել; պսակազերծել, թագազրկել

détrousseur *m* կողոպտիչ, ավազակ; դիակապուտ, մեռել կողոպտող

détruire *vt* ոչնչացնել, կործանել, ավերել; քանդել, քարոքանդ անել $\diamond$ se ~ քայքայվել, կործանվել; մահանալ

~ qn dans l'esprit d'un autre մեկին ուրիշի աչքում ոչնչացնել

~ une ville de fond en comble քաղաքը հիմնովին կործանել

dette *f* 1. դրամական պարտք 2. պարտք (պարտականություն, պարտավորություն) ◇ *acquitter* (*amortir*) *une* ~ պարտքը մարել; *annuler* (կամ *apurer*) *une* ~ պարտքը վերացնել; *contracter* (*faire*) *des* ~s պարտք անել; *dégonfler* *une* ~ պարտքը կրճատել; *éteindre* *une* ~ պարտքը մարել; *faire payer* *une* ~ պարտքը գանձել; *garantir* *une* ~ երաշխավորել պարտքի մարումը; *liquider* (կամ *payer*) *une* ~ պարտք վճարել; *nier sa* ~ իր պարտքը չընդունել; *payer sa* ~ à *la société* մահապատժի ենթարկվել հանցագործության համար; *reconnaître* *une* ~ ընդունել պարտավորությունը; *recouvrer* *une* ~ պարտքը բռնագանձել; *régler* *une* ~պարտքը վճարել; *rembourser* *une* ~ պարտք մարել; *remettre* *une* ~ պարտքից ազատել
~ *extérieure* պետական արտաքին պարտք
~ *publique* պետական պարտք
~s *actives* պարտք տրված գումարներ
~s *passives* պարտք վերցված գումարներ

deuil *m* 1. սուգ 2. վիշտ, տխրություն ◇ *suivre le* ~ հետևել սուգ երթին
~, *grand* ~ խոր սուգ
~ *public* համաժողովրդական վիշտ

dévaliser *vt* կողոպտել, թալանել, սրբել տանել

dévaliseur *m* կողոպտիչ

dévalorisation *f* արժեզրկում

dévaloriser *vt* արժեզրկել

dévaluateur, -rice *adj* արժեզրկող, արժեզրկման տանող

dévaluation *f* 1. արժեզրկում, գնազրկում 2. *ֆին.* դեվալվացիա ~ «à chaud» մեծ չափերի արժեզրկում
~ «à froid» չնչին արժեզրկում
~ *de la monnaie* ազգային արժույթի արժեզրկում

dévaluer *vt* արժեքազրկել, գնազրկել

devancer *vt* 1. առաջ ընկնել, առաջ անցնել, առջևից գնալ 2. որևէ բան անել ուրիշից ավելի շուտ կամ մինչև ժամկետը
~ *l'appel* ժամկետից շուտ զինծառայություն անցնել

devancier *m* նախակարապետ ◇ *nos* ~s մեր նախնիները

devant *m*: *prendre les* ~s *փ/սք.* առաջ անցնել; նախազգուշացնել; ժամանակ շահել

devanture *f* 1. ցուցափեղկ (խանութի) 2. ապրանքների ցուցադրություն (խանութում) 3. ճակատամաս

dévastateur, -rice *adj* ամայացնող, ավերիչ

dévastation *f* ամայացում, ավերում, քայքայում

dévasté, -e *adj* ամայացած, ավերված, քայքայված

dévaster *vt* ամայացնել, քայքայել, ավերել, քանդել

développé, -e *adj* զարգացած ◇ *largement* ~ լայնածավալ (ծրագիր և այլն)

développement *m* 1. զարգացում, ծավալում, աճ, ընդլայնում 2. ազդեցության տարածում (ուս-

մունքի, կուսակցության) 3. *pl* հետևանքներ $\diamond$ *politique du* ~ զարգացման քաղաքականություն; *stratégie du* ~ զարգացման ռազմավարություն

~ *capitaliste* կապիտալիստական զարգացում

~ *du combat* կռվի զարգացում

~ *des contradictions de classe* դասակարգային հակասությունների ուժեղացում

~ *de la coopération* համագործակցության ընդլայնում

~ *harmonieux* համակողմանի զարգացում

~ *d'un sujet* սյուժեի զարգացում

devenir *vi* դառնալ, լինել

~ *hors d'usage* սպառել իրեն, գործածությունից դուրս գալ

devenir *m* *փիլ.* կազմավորում, ձևավորում, լինելիություն, գոյացում $\diamond$ *en* ~ ձևավորման ընթացքում, լինելիության մեջ

déverrouiller *vt* կալանքից ազատել

devers : *par* - ~ *loc.prép.*: *par*- ~ զոմեկի ներկայությամբ; *par*- ~ *soi* իր մոտ, իր ձեռքերում

déversement *m* դուրս հոսում, արտահոսում

déverser *vt* 1. արտահոսել, լցնել, չափից դուրս լցնել, լցնել մինչև թափվելը 2. դուրս նետել, դուրս գցել, դուրս թափել; ափ իջեցնել, ցած իջեցնել

~ *le blâme sur qn* պարսալել, մատալ, համղիմանել, կշտամբել
~ *les bombes* ռումբեր նետել

~ *des parachutistes* պարաշյուտային ղեսամտ իջեցնել

dévi**ation** *f* 1. շեղում, բեքում, խտտ-

րում, բաժանում, ճյուղավորում 2. *քղք.* բեքում; աղավաղում, խեղաբյուրում, աղճատում 3. զարտուղի ճանապարհ

~ *bureaucratique* բյուրոկրատական աղճատում

~ *de droite* աջ բեքում

dévi**ationniste** *m* *քղք.* ուկլոնիստ

dévi**er** 1. *vi* բեքել, շեղել, խտտորել 2. *vi* մի կողմ բեքվել, շեղվել, գնալ շրջանց, կողմնակի ճանապարհով $\diamond$ *faire* ~ ստիպել մի կողմ բեքվել՝ շրջանց կատարել

devis *m* նախահաշիվ $\diamond$ *établir un* ~ նախահաշիվ կազմել

devis**e** *f* 1. նշանաբան 2. *pl* արտարժույթ, տարադրամ

~ *convertibles* փոխարկելի տարադրամ

~ *s étrangères* օտարերկրյա արժույթ

~ *nationales* ազգային արժույթ

~ *s or* ոսկու արժույթ

de visu *loc.adv.* սեփական աչքերով $\diamond$ *parler de qch de visu* խոսել ականատեսի աչքերով

dévoilement *m* մերկացում, բացահայտում

dévoiler *vt* մերկացնել, բացահայտել, քողը վերցնել

devoir *vt* 1. պարտք լինել 2. պարտական լինել 3. պարտավորված լինել $\diamond$ *se* ~ (*de*) իրեն պարտավորված զգալ մի բան անելու; *se* ~ *à* զո իրեն պարտական զգալ մեկի հանդեպ

devoir *m* 1. պարտականություն, բարոյական, քաղաքացիական պարտք 2. *pl* հարգանք, պատիվ, մեծարանք $\diamond$ *croire de son* ~ իր

պարտքը, իր պարտականությունը համարել; *être à son* ~ իր պաշտոնին լինել; *faire son* ~ իր պարտականությունը կատարել; *se mettre en* ~ *de* ... իրեն պարտավորված համարել մի բան անելու; պատրաստվել մի բան անելու; *par* ~ պարտքի զգացումից ելնելով; *ramener qn au* ~ մեկին կոչ անել իր պարտականությունները կատարելու; *rendre ses* ~s *à* qn իր հարգանքը մատուցել մեկին ~ *conjugaux* ամուսնական պարտականություններ ~ *d'honneur* պատվի գործ

dévolu, -e *adj* բաժին հասած, բախտին արժանացած; օրենքով փոխանցված; վրան դրված

dévolu *m* : *jeter son* ~ *sur*... ի վերջո որևէ բան ընտրել; *par* ~ ընտրությամբ

dévolutif, -ve *adj* : *appel* ~ *իրվք*. բողոքարկում՝ բարձրագույն ինստանցիա

dévolution *f* 1. *իրվք*. փոխանցում, հանձնում (իրավունքների, գույքի) 2. *քղք*. հանձնում (իշխանության, լիազորությունների և այլն)

dévol *m* բարեպաշտ *◇ faux* ~ սուտ սուրբ, կեղծ բարեպաշտ, սուտ Զրիստոս, սուտ ճգնավոր

dévotion *f* 1. աստվածավախություն, բարեպաշտություն 2. երկյուղածություն, ակնածանք *◇ avoir une grande* ~ *pour* qn պաշտել, աստվածացնել, մեծարել մեկին; *être à la* ~ *de* qn անսահման նվիրված լինել մեկին; ծառայել մեկին; *par* ~ ակնածանքով, երկյուղածությամբ

dévoué, -e *adj* հավատարիմ, անձնվեր, նվիրված *◇ votre* ~ Ձեզ նվիրված... (նամակը վերջացնելու քաղաքավարական ձևակերպում) ; *veuillez croire à mes sentiments* ~s խորին հարգանքով..., ընդունեք հարգանքներիս հավաստիքը

dévouement *m* անձնվիրություն, նվիրվածություն; անձնագոհություն

dévouer *vt* 1. նվիրել 2. տալ, նվիրաբերել, զոհել; զոհ մատուցել, մատաղ անել *◇ se* ~ նվիրվել; ինքն իրեն զոհաբերել

dévoyé, -e *adj* 1. ճանապարհից շեղված, մոլորված 2. շփոթված, իրեն կորցրած

dévoyer *vt* 1. ճանապարհից շեղել, մոլորեցնել 2. շփոթեցնել

diaire *adj* մեկօրյա

dialectique *adj* դիալեկտիկական *◇ matérialisme* ~ դիալեկտիկական մատերիալիզմ

dialogue *m* 1. երկխոսություն, խոսակցություն, զրույց 2. *քղք*. բանակցություններ, շփումներ, երկխոսություն (ոչ պաշտոնական) ~ *politique* քաղաքական երկխոսություն

dialoguer 1. *vi* զրուցել, խոսել; երկխոսություն վարել 2. *vt* երկխոսության ձևով գրել

diapason *m* 1. *երժշտ*. դիապազոն, ձայնածավալ 2. *փխք*. տոն, մակարդակ *◇ baisser le* ~ տոնը ցածրացնել; *se mettre au* ~ *de* qn հարմարվել, ընտելանալ; ընդհանուր լեզու գտնել, համակերպվել; *ramener le ton au* ~ համաձայ-

նեցնել... հետ
diatribe *f* սուր քննադատություն;
 պամֆլետ, պարսավագիր
dictamen *m* : le ~ de la conscience
 խղճի ձայնը
dictateur *m* *քղք.* դիկտատոր,
 բռնակալ, բռնատեր
dictature *f* *քղք.* դիկտատուրա, բռ-
 նակալություն, բռնատիրություն,
 բռնապետություն
 ~ absolue բացարձակ՝ անսահ-
 ման դիկտատուրա
dictée *f* 1. թելադրություն, թելադ-
 րանք 2. *փ/սք.* ուժեղ ազդեցու-
 թյուն, ներգործություն; պահանջ,
 հրաման $\diamond$ écrire sous la ~ գրել
 թելադրանքով; sous la ~ ազդե-
 ցության տակ
dicter *vt* թելադրել
 ~ des conditions պայմաններ թե-
 լադրել
diète *f* սեյմ, ընտրյալների ժողով
diffamant, -e *adj* խայտառակող,
 վարկաբեկող, փառագրկող,
 զրպարտող
diffamateur *m* զրպարտիչ
diffamation *f* զրպարտություն
diffamatoire *adj* զրպարտչական
diffamer *vt* խայտառակել, սևացնել,
 զրպարտել
différé, -e *adj* 1. հետաձգած, երկա-
 րաձգած 2. *m* : diffuser en ~ հա-
 ղորդել (ձայնագրությամբ) ռա-
 դիոլով, հեռուստատեսությամբ
différence *f* 1. տարբերություն, գա-
 նազանություն 2. *pl* տարաձայ-
 նություններ $\diamond$ à cette ~ près դրա-
 նից բացի, բացառությամբ; avec
 cette ~ que... միայն այն տարբե-
 րությամբ, որ... ; faire (la) ~ տար-

բերել; à la ~ de... *loc. prép.* ի
 տարբերություն
 ~ logique տրամաբանական
 տարբերություն
 ~ spécifique *տրմբ.* ակնհայտ
 տարբերություն
différencier *vt* տարբերել, գանազա-
 նել, ջոկել $\diamond$ se ~ (de) տարբերվել,
 գանազանվել, ջոկվել
différend *m* տարաձայնություն,
 տարակարծություն; վեճ, վիճա-
 բանություն, երկպառակություն;
 վիճելի հարց $\diamond$ ajuster le ~ վեճը
 հարթել; avoir un ~, être en ~ տա-
 րաձայնություն ունենալ, վիճել;
 partager le ~ հաշտեցնել կողմե-
 րին; régler un ~ վեճը կարգավո-
 րել
différent, -e *adj* տարբեր, գանա-
 զան, իրար ոչ նման; ուրիշ, այլ $\diamond$
 c'est ~ դա նույն բանը չէ; ~ de par
 sa nature իր բնույթով օտար; de-
 venir ~ փոխվել, տարբերվել
différer 1. *vt* հետաձգել, դանդաղեց-
 նել 2. *vi* ա) տարբերվել, առանձ-
 նանալ բ) տարակարծիք լինել,
 չհամաձայնել, չհամընկնել (կար-
 ծիքներով, հայացքներով)
difficile *adj* 1. դժվար, դժվարին 2.
 ծանր; դաժան, տանջալից,
 խիստ 3. խտրություն դնող, քմա-
 հան; պահանջկոտ, բժախնդիր,
 մանրախնդիր $\diamond$ faire le ~ շատ
 պահանջկոտ լինել; situation ~
 դժվարին կացություն; temps ~
 ծանր ժամանակներ
difficulté *f* 1. դժվարություն, բարդու-
 թյուն 2. խոչընդոտ, արգելք $\diamond$
 aplanir (կամ lever, trancher) des
 ~s խոչընդոտները վերացնել;

causer (կամ créer, élever, soulever) des ~s խոչընդոտներ ստեղծել; une ~ se dresse, se présente, surgit դժվարություն է առաջանում; éprouver des ~s դժվարություններ կրել; éviter des ~s դժվարություններից խուսափել; présenter une ~ դժվարություն ներկայացնել; se heurter à des ~s հանդիպել խոչընդոտների՝ դժվարությունների; surmonter des ~s դժվարություններ հաղթահարել; triompher les ~s հաղթահարել դժվարությունները; en ~ դժվարին կացության մեջ; sans ~ առանց դժվարության, անարգել; թեթևությամբ, սիրով
~ d'audition վատ լսելիություն
~ de terrain բնական խոչընդոտ

diffus, -e *adj* 1. մանրամասն, բազմաբառ, ընդարձակ 2. մութ, անհասկանալի, խառնակ, շփոթ

diffusément *adv* մանրամասնորեն, ընդարձակ

diffuser *vt* 1. *փխք*. տարածել, սփռել (տպագիր նյութերը) 2. տեղեկացնել, ազդարարել, հոգորդել (ռադիոյով)

diffusion *f* 1. լայնահաղորդում, հաղորդում ռադիոյով 2. *հնցծ*. շատախոսություն; ավելորդ երկարություն 3. տարածում, սփռում (տպագիր նյութերի); *փխք*. քափանցում

digérer *vt* 1. մարսել (ուտելիքը) 2. *խսկ*. լավ մտածել, լավ կշռադատել 3. *խսկց*. տանել, հանդուրժել
~ un affront վիրավորանքը «կուտ տալ»

digne *adj* արժանավոր, արժանի (հարգանքի և այլն) $\diamond$ prendre un air ~ լուրջ տեսք ընդունել

dignement *adv* արժանապատվորեն, ըստ արժանվույն, արժանավայել ձևով

dignitaire *m* մեծատոհմիկ, բարձր դիրք ունեցող անձ $\diamond$ haut ~ բարձրաստիճան պաշտոնատար անձ

dignité *f* 1. աստիճան, կոչում 2. արժանապատվություն $\diamond$ conférer une ~ կոչում տալ; հոգևոր աստիճանի բարձրացնել

digue *f* 1. ամբարտակ, պատվար, պատնեշ 2. *փխք*. արգելք, խոչընդոտ, անջրպետ

dilapideur *adj* վատնող, մսխող, շռայլ

dilapidation *f* վատնում, մսխում, շռայլում, ծախսում

dilapider *vt* վատնել, մսխել, ծախսել, շռայլել

dilatoire *adj* *իրվք*. հետաձգող; ձգձգման ենթակա; հետաձգում պահանջող $\diamond$ combat ~ ժամանակ շահելու վրա հիմնված մարտ; procédé ~ ձգձգում, երկարաձգում, հետաձգում; réponse ~ խուսափողական պատասխան

dilemme *m* 1. դիլեմա, երկսայրաբանություն 2. *փխք*. երկընտրանք, այլընտրանք

diligence *f* 1. ճարպկություն, արագաշարժություն, ժրություն 2. *փխք*. ջանասիրություն, ձգտում $\diamond$ à la ~ de... խնդրանքով, հայցով; en toute ~ անմիջապես, շտապ; faire ~ շտապել; ջանալ

dimension *f* 1. թափ, մասշտաբ, ընդգրկում 2. *փխք*. կարևորություն,

նշանակություն; մեծություն ◇ donner une nouvelle ~ à նոր թափ հաղորդել, նոր մակարդակի բարձրացնել; prendre la ~ (les ~s) de զգ հասկանալ որևէ բանի կարևորությունը; նշանակություն ստանալ; prendre ses ~s նախագուշական միջոցներ ձեռնարկել

~ historique d'un événement իրադարձության պատմական նշանակությունը

diminuer 1. *vt* ա) պակասեցնել, կրճատել բ) նվազեցնել, թուլացնել 2. *vi* ա) նվազել, ընկնել բ) թուլանալ ◇ être diminué aux yeux de զո մեկի աչքից ընկնել

diminution *f* 1. պակասեցում, կրճատում, փոքրացում; նվազեցում, իջեցում (գների, արժեքի) 2. թուլացում, նվազում

diplome *m* դիվանագետ

diplomatie *f* դիվանագիտություն ◇ le chef de la ~ արտաքին քաղաքականության ղեկավարը; entrer dans la ~ դիվանագետ դառնալ; user de ~ դիվանագիտություն բանեցնել, խորամանկել ~ bilatérale երկկողմանի դիվանագիտություն

diplomatique *adj* դիվանագիտական ◇ corps ~ դիվանագիտական կորպուս; courrier ~ դիվանագիտական փոստ; crise ~ դիվանագիտական ճգնաժամ; efforts ~s դիվանագիտական ջանքեր; établir des relations ~s հաստատել դիվանագիտական հարաբերություններ; immunité ~ դիվանագիտական անձեռնմխելիու-

թյուն; message ~ դիվանագիտական հաղորդակցություն, ուղերձ; poste ~ դիվանագիտական պաշտոն; privilèges ~s դիվանագիտական արտոնություններ; réception ~ դիվանագիտական ընդունելություն; rédacteur ~ արտաքին քաղաքական մեկնաբան; relations ~s դիվանագիտական հարաբերություններ; représentant ~ դիվանագիտական ներկայացուցիչ; représentation ~ դիվանագիտական ներկայացուցչություն; rupture des relations ~s դիվանագիտական հարաբերությունների խզում; solution ~ դիվանագիտական լուծում՝ մեկնաբանություն՝ պատասխան; source ~ դիվանագիտական աղբյուր; statut ~ դիվանագիտական կարգավիճակ; termes ~s դիվանագիտական տերմիններ; valise ~ դիվանագիտական փոստ

dire *vt* 1. խոսել; ասել; արտահայտել; արտասանել 2. (vouloir) ~ նշանակել հրամայել ◇ l'art de bien ~ հռետորական արվեստ, ճարտասանություն; à l'heure dite պայմանավորված ժամին; à vrai ~ ճիշտն ասած; cela va sans ~ ինքնին հասկանալի է; cela veut ~ նշանակում է, որ; c'est dit որոշված է; des on-dit ասելոստ, լուրեր, բամբասանքներ; disons ասենք թե..., ենթադրենք; entre nous soit dit մեր մեջ ասած, խոսքը մեր մեջ; pour tout ~ մի խոսքով; proprement dit բուն իմաստով; sans mot ~ առանց բառ անգամ ասելու; soit dit en passant ի

միջի այլոց ասած; soi-disant իբր, իբրև, իբրև թե
~ sa joie արտահայտել իր ուրախությունը
~ son opinion արտահայտել իր կարծիքը

dire *m* հայտարարություն; ցուցմունք ◊ au ~ de... խոսքերով, պատմածներով
~ d' experts փորձագետների եզրակացությունը

directeur *m* տնօրեն, վարիչ, կառավարիչ; գլխավոր վարչության պետ; ղեկավար խմբագիր-հրատարակիչ
~ adjoint փոխտնօրեն
~ de banque բանկի կառավարիչ
~ commercial առևտրային գծով տնօրեն
~ délégué լիազոր տնօրեն
~ financier ֆինանսական գծով տնօրեն
~ général գլխավոր տնօրեն
~ général adjoint գլխավոր տնօրենի տեղակալ
~ gérant գործադիր տնօրեն; լրագրի պատասխանատու հրատարակիչ
~ régional տարածքային տնօրեն
~ de succursale մասնաճյուղի տնօրեն
~ de vente վաճառքի գծով տնօրեն

direction *f* 1. ուղղություն 2. վարում, կառավարում, ղեկավարում, ղեկավարություն, 3. տնօրինություն, վարչություն, կառավարչություն ◊ assumer la ~ իր վրա վերցնել ղեկավարությունը; sous la ~ de ղեկավարությամբ

~ collective կոլեկտիվ ղեկավարություն
~ de comptabilité հաշվապահություն
~ de contentieux իրավաբանական բաժին
~ d'entreprise ձեռնարկության ղեկավարում
~ expéditive օպերատիվ ղեկավարություն
~ financière ֆինանսական վարչություն
~ générale գլխավոր վարչություն
~ unipersonnelle միանձնյա ղեկավարություն

directive *f* դիրեկտիվ, հրահանգ, ցուցում
~ électorale ընտրողների հրահանգ

dirigeant, -e *adj* 1. իշխող, տիրող, կառավարող 2. ղեկավարող, ուղղություն տվող, առաջնորդող, առաջատար ◊ classe ~e իշխող դասակարգ; rôle ~ ղեկավար դեր; cadres ~s de l'industrie արդյունաբերության ղեկավար կադրեր

dirigeant *m* ղեկավար, առաջնորդ; լիդեր
~ de base ստորին կազմակերպության ղեկավար
~s d'entreprises տնտեսվարներ, տնտեսական աշխատողներ;

diriger *vt* 1. կառավարել, ղեկավարել 2. ուղղություն տալ, առաջնորդել, ղեկավարել 3. ուղղորդել, կողմնորոշել ◊ économie dirigée պլանային տնտեսություն; տնտեսության պլանավորման համակարգ

dirigisme *m* 1. վարչարարություն; կառավարում 2. տնտեսության պետական կարգավորում
~ bureaucratique կառավարման գրասենյակային մեթոդ

dirimer *vt* *հրվք.* վերացնել, լուծարել, լուծարքի ենթարկել

discernement *m* 1. ճանաչում, տարբերում, զանազանում 2. խոհեմություն, խելամտություն, շրջահայացություն, դատողականություն
~ agir avec ~ գիտակցաբար գործել; agir sans ~ գործել անգիտակցաբար, անխոհեմ կերպով; manque de ~ անմտություն, անխելություն, անխելամտություն
~ moral լավը վատից զանազանելու կարողություն

~ des nuances նրբերանգները զանազանելը

~ de la vérité d'avec l'erreur ճիշտը սխալից տարբերելու կարողություն

disciple *m* սան, աշակերտ, հետևորդ

disciplinaire *adj* ուղղիչ, կարգապահական
~ bataillon ~ տուգանային գումարտակ, punition ~, peine ~ կարգապահական տույժ

discipline *f* 1. կարգապահություն, կարգ ու կանոն, հնազանդություն 2. գիտության ճյուղ, ուսումնական առարկա
~ de travail աշխատանքային կարգապահություն

discontinuité *f* ընդհատություն, խզում, ճեղքվածք
~ sans ~ անընդհատ, անընդմեջ

disconvenance *f* անհամապատասխանություն

disconvenir *vi* 1. չհամաձայնվել,

չհամաձայնել, ժխտել 2. չհամապատասխանել

discordance *f* 1. անհամաձայնություն 2. անհամապատասխանություն, տարբերություն

discordant, -e *adj* անհամաձայն, անհամապատասխան, հակասական, աններդաշնակ

discorde *f* երկպառակություն, գժտություն, անհամաձայնություն, տարաձայնություն
~ brandon (կամ sujet) de ~ երկպառակության, գժտության պատճառ; pomme de ~ կռվախնձոր; semer la ~ երկպառակություն սերմանել

discourir *vi* դատել, խորհել, մտածել; խոսել, ճառել; ճամարտակել, շաղակրատել

discours *m* ճառ, ելույթ, խոսք
~ faire un ~ ելույթ ունենալ

~ de cloture եզրափակիչ խոսք

~ inaugural, d'ouverture, d'inauguration ներածական խոսք, բացման խոսք

~ de salutation ողջույնի խոսք

~ en l'air դատարկ՝ փուչ խոսքեր

~ -programme ծրագրային ելույթ

discourtois, -e *adj* անպարկեշտ, անվայելուչ, անհարգալիք, անքաղաքավարի

discountoisement *adv* անպարկեշտորեն, անքաղաքավարի

discourtoisie *f* անքաղաքավարություն, անպարկեշտություն, անհարգալիք վերաբերմունք

discredit *m* 1. վարկաբեկում, շնորհազրկում, հեղինակազրկում 2. անվստահություն
~ tomber en ~ հեղինակազրկվել, աչքից ընկնել

discrediter *vt* 1. վարկաբեկել, արա-

տավորել, հեղինակագրել 2. չվստահել, կասկածի տակ դնել

discrètement *adv* 1. զուսպ, համեստորեն 2. աննկատ, գաղտնաբար, զգույշ, շրջահայաց

discrétion *f* 1. գաղվածություն, համեստություն, բարեկրթություն 2. լուրություն, գաղտնապահություն 3. *հնգծ*. խոհեմություն, շրջահայացություն ◇ à la ~ հայեցողությամբ; des personnes de ~ մարդիկ, որոնց կարելի է վստահել; se mettre (կամ s'en remettre) à la ~ de զո մեկի տնօրինությանը հանձնվել; վստահել մեկին, ապավինել մեկին; se rendre à ~ անձնատուր լինել հաղթողի գթածությանը, անվերապահ անձնատուր լինել

discrétionnaire *adj* սեփական հայեցողությունից կախված, կամայական ◇ pouvoir ~ անսահմանափակ իշխանություն

discrimination *f ղվնգ*. դիսկրիմինացիա, խտրականություն, իրավունքների ոտնահարում ◇ sans ~s առանց խտրականության ~ raciale ռասայական խտրականություն

discriminatoire *adj* խտրականություն դնող, խտրական ◇ clauses ~s հողվածներ, որոնք խտրականություն են սահմանում

disculpation *f* հանցանքի հանում, արդարացում

discussion *f* 1. քննարկում, բանավեճ, մտքերի փոխանակություն 2. *խսկց*. գրույց, խոսակցություն ◇ cela est sujet à ~ սա քննարկման ենթակա հարց է, սա վիճելի

հարց է; la ~ s'ouvre քննարկումը՝ բանավեճը սկսվում է; la ~ se poursuit քննարկումը՝ բանավեճը շարունակվում է; la ~ s'engage autour de... բանավեճը ծավալվում է; entamer (կամ soulever) la ~ բանավեճ սկսել; entrer en ~ բանավեճի մեջ մտնել; être en ~ քննարկվել; mettre en ~ քննարկման դնել; reprendre la ~ շարունակել բանավեճը; venir en ~ դառնալ քննարկման առարկա ~, ample լայնածավալ քննարկում

~ animée աշխույժ քննարկում
 ~ constructive դրական՝ կոնստրուկտիվ քննարկում
 ~ fertile արգասավոր՝ բեղմնավոր քննարկում
 ~ générale (de principe) ընդհանուր քննարկում (սկզբունքային հարցերի շուրջ)
 ~ parlementaire խորհրդարանական քննարկում

discutable *adj* վիճելի

discuter 1. *vt* ա) քննարկել, բանավիճել գ) վիճարկել, կասկածի տակ առնել 2. *vi* ա) վիճել, վիճարանել բ) *խսկց*. խոսել
 ~ avec l'ennemi բշտամու հետ բանակցություններ վարել
 ~ de politique խոսել քաղաքականության մասին
 ~ du problème վիճաբանել խնդրի շուրջը
 ~ de l'état des relations entre վիճաբանել փոխհարաբերությունների վիճակի շուրջը

disert, -e *adj* պերճախոս

disette *f* 1. պակասություն, կարիք 2.

սով; անբերքատվություն, անբերրիություն

~ de marchandises ապրանքի սով

~ monétaire դրամային սով, մանր դրամի պակասություն

disgrâce *f* 1. շնորհազրկություն, աչքից ընկնելը 2. *հնգծ.* անշնորհքություն, անճարակություն $\diamond$ avec ~ անշնորհք կերպով, անճոռնի կերպով; tomber en ~ աչքից ընկնել, շնորհազրկվել

disgracier *vt* շնորհազրկել, աչքից գցել

disjoindre *vt* անջատել, բաժանել, առանձնացնել, հեռացնել, գատել, մասնատել

dislocation *f* 1. անդամահատում, բաժանում; քայքայում, տարրալուծում 2. *ազգմ.* տեղաբաշխում (դիսլոկացիա)

disloquer *vt* 1. անդամատել, բաժան-բաժան անել; տարրալուծել, քայքայել 2. *ազգմ.* տեղաբաշխել, տեղավորել 3. ցրել (օր. ցույցը)

disparaître *vi* 1. անհետանալ, աներևութանալ 2. անհետ կորել, չքանալ, չքվել $\diamond$ faire ~ վերացնել; հափշտակել, թաքցնել; սպանել 3. մահանալ, զոհվել $\diamond$ être porté disparu համարվել անհետ կորած

disparate *f* անհամապատասխանություն; խզում

disparité *f* տարբերություն, անհավասարություն, անհամաչափություն, անհամամասնություն; անհամաձայնություն

disparition *f* 1. անհետացում, չքանալը, վերացում 2. մահ

dispense *f* 1. ընդհանուր կանոնից

բացառում 2. ազատում, արտոնություն $\diamond$ obtenir une ~ d'âge ստանալ ազատություն՝ տարիքի հետևանքով

dispenser *vt* 1. բաժանել, բաշխել, բաժին տալ 2. ազատել, զերծ պահել

~ d'un examen քննությունից ազատել

~ de la loi commune ընդհանուր օրենքից բացառել

disperser *vt* շաղ տալ, ցրել, ցրել, հավաքել

~ ses efforts ուժերը վատնել

~ une manifestation ցույցը ցրել

disponibilité *f* 1. անզբաղվածություն, ոչ զբաղված լինելը 2. տրամադրելի կանխիկ դրամ 3. *pl* կանխիկ դրամական միջոցներ; *ազգմ.* պահեստային ուժեր, պահեստազոր 4. *փիլ.* ազատություն $\diamond$ constituer les ~s պաշարներ կուտակել; être en ~ պահեստում, ռեզերվում լինել; mettre en ~ ժամանակավորապես ծառայությունից ազատել, թողնել պահեստում; se trouver en ~ գործից հեռու հայտնվել, պարապության մեջ հայտնվել

~ d'esprit հոգու ազատություն

disponible *adj* 1. տրամադրության տակ եղած, կանխիկ, իրացվելի; ազատ, չզբաղված 2. պահեստում, ռեզերվում գտնվող $\diamond$ appartement ~ ազատ բնակարան; capital ~ կանխիկ կապիտալ

disposer 1. *vt* տեղադրել, զետեղել, բաշխել, տեղաբաշխել, դասավորել; տրամադրել, համոզել; մա-

խապատրաստել 2. *vi* տնօրինել, տրամադրության տակ ունենալ
~ d'un bien տնօրինել ունեցվածքը
~ en faveur de զո տրամադրել մեկի օգտին

dispositif *m* 1. հարմարանք, կառուցվածք, սարք 2. *իրվք*. դատավճիռ; միջազգային պայմանագրի հիմնական մաս, դրույթներ
~ d'alarme վթարային ազդանշանային սարք
~ d'écoute լսելու սարք

disposition *f* 1. տեղադրություն, տեղաբաշխում, դասավորում, դասավորություն, բաշխում 2. տրամադրվածություն, վերաբերմունք, հակվածություն 3. տնօրինում, կազմակերպում, կարգավորում 4. որոշում, կարգադրություն; դրույթ 5. միջոցառում ◊ à la ~ de... տրամադրության տակ; contrevenir à la ~ խախտել որոշումը; être en ~ de... տրամադրված լինել, մտադրություն ունենալ; libre ~ de son bien իր ունեցվածքի ազատ տնօրինում; mettre à la ~ տրամադրության տակ դնել; portée d'une ~ դրույթի կիրառության ոլորտը; prendre des ~s միջոցներ ձեռք առնել; se mettre (կամ se tenir, être) à la ~ de զո մեկի տրամադրության տակ լինել

~s administratives վարչական կարգադրություններ
~ des affaires գործերի դրությունը
~ de l'article հոդվածի դրույթներ
~s d'un contrat պայմանագրի կետեր

~s facultatives ֆակուլտատիվ՝ ոչ պարտադիր դրույթներ
~s fiscales հարկային կարգադրություններ
~s générales ընդհանուր դրույթներ

~s législatives օրենսդրական դրույթներ
~, libre ինքնորոշում
~ des lieux տեղանքի դիրքը
~s obligatoires պարտադիր դրույթներ
~s du Pacte de la Société des Nations Ազգությունների Լիգայի կանոնադրության դրույթներ
~s réglementaires կանոնավորիչ ակտի որոշումներ
~s de statuts կանոնադրության դրույթներ
~s de traité պայմանագրի հոդվածներ

disproportion *f* անհամաչափություն, անչափակցություն, անհամամասնություն *disputable adj* վիճելի

dispute *f* 1. խոսքակռիվ, վեճ, վիճաբանություն; ընդհարում 2. *հնցծ*. բանավեճ, (հրապարակային քննարկում)

disputer 1. *vi* վիճել, վիճաբանել, հակաճառել, 2. *vt* վիճարկել, կասկածի տակ առնել; պաշտպանել, պայքարել հանուն ...
~ le concours մասնակցել մրցույթին
~ la Coupe, le championnat խաղարկել Գավաթը, առաջնությունը
~ le terrain պաշտպանել հողի յուրաքանչյուր թիզը; պաշտպա-

նել իր կամ ուրիշի կարծիքը, իր կամ ուրիշի շահերը

disssection *f* *փխք.* մանրակրկիտ վերլուծություն

dissémination *f* տարածում (նորությունների, գաղափարների)
~ de l'information տեղեկատվության տարածում

disséminer *vt* ցրել, սփռել, տարածել

dissension *f* 1. երկպառակություն, անմիաբանություն, գծություն, պառակտում, խռովություն, վեճ
2. *pl* խոր տարաձայնություններ, անհամաձայնություններ
~ aggraver la ~ խորացնել գծությունը; créer une ~ ստեղծել տարաձայնություն

dissentiment *m* տարաձայնություն, անհամաձայնություն, տարակարծություն

disséquer *vt* *փխք.* վերլուծել, մանրակրկիտ քննել

dissidence *f* 1. պառակտում 2. տարակարծություն, ալլադավանություն

dissident, -e *adj* պառակտիչ, պառակտչական

dissimilitude *f* տարբերություն, նմանության բացակայություն

dissimulateur *m* իր մտքերը, զգացմունքները թաքցնող, գաղտնապահ

dissimulation *f* գաղտնիություն, թաքնություն, թաքցնում; ծածկատություն, գաղտնապահություն
~ de bénéfices շահույթը թաքցրնելը
~ comptable հաշիվների կեղծում
~ de prix կեղծ գնանշում, սխալ գնանշում

dissimuler *vt* 1. թաքցնել, գաղտնի պահել, ծածկել 2. վարագորել, քողարկել, թաքցնել իր մտքերը

dissocier *vt* անջատել, բաժանել, գատել, բաժան-բաժան անել, հեռացնել; կազմալուծել, քայքայել, բարոյալքել

dissolution *f* 1. լուծում, տարրալուծում, կազմալուծում, քայքայում 2. լուծում, քանդում, խզում 3. գործունեության դադարեցում; կազմալուծում, արձակում, լուծարում
~ de la Chambre պատգամավորների պալատի լուծարում
~ du contrat պայմանագրի լուծում
~ du Parlement Խորհրդարանի արձակում՝ լուծարում
~ de la personne morale իրավաբանական անձի գործունեության դադարեցում
~ d'une société ընկերության լուծարում

dissous *m pl* արգելված կազմակերպության անդամներ

dissuasion *f* 1. տարհամոզում 2. կասեցում
~ forces de ~ միջուկային ուժերի կասեցում

distance *f* հեռավորություն, տարածություն; հեռվություն; ժամանակահատված
~ de ~ en ~ որոշ տեղեր, տեղ-տեղ; rapprocher les ~s հեռավորությունը վերացնել; tenir à ~ հեռավորության վրա պահել

distancer *vt* 1. հետևում թողնել, առաջ անցնել, առաջ ընկնել 2. բաժանել ժամանակահատվածով

distiller *vt.* ~ le venin de la calomnie
 գրպարտանքի թույն թափել

distinction *f* 1. տարբերում, տարբերակում, զանազանում, սահմանազատում 2. տարբերություն, զանազանություն, առանձնահատկություն 3. գերազանցություն, հանրաճանաչություն, բացառիկություն 4. հարգանք, պարզև, բարձր պաշտոն *◇* avoir de la ~ տարբերվել վեհանձնությամբ; faire la ~ entre ... տարբերություն դնել ... միջև; manquer de ~ վատ դաստիարակված լինել; personne de ~ հայտնի մարդ; բացառիկ, արժանապատիվ մարդ; անվանի անձ; sans ~ de ... անկախ; sans ~ de pavillon առանց դրոշների (ազգությամբ) խտրականության; sans ~ de personne առանց անձը հաշվի առնելու; sans ~ quant à ... անկախ մի բանի, բացարձակորեն; sans ~ de race ou de sexe առանց ռասայական և սեռական խտրականության; traiter qn avec ~ մեկին հարգանքով վերաբերվել, մեկին պատիվ տալ՝ հարգանք մատուցել

~ de naissance ազնվական ծագում

~s nationales ազգային առանձնահատկություններ

~ des pouvoirs լիազորությունների բաժանում

~s régionales տարածաշրջանային առանձնահատկություններ

distingué, -e *adj* նշանավոր, անվանի; ակամավոր, հանրաժանութ, հանրաճանաչ *◇* savant ~ ակա-

նավոր գիտնական

distribuer *vt* բաժանել, բաշխել; տարածել, ցրել

~ un procès գործը հանձնել դատավորին՝ ուսումնասիրելու և գեկուցելու համար

distribution *f* բաժանում, բաշխում, իրացում *◇* assurer la ~ des documents ապահովել փաստաթղթերի բաշխումը սահմանված սխեմայով

~ d'une bécéfice շահույթի բաշխում

~ du crédit վարկի բաշխում

~ du dividende շահաբաժնի վճարում

~ restreinte սահմանափակ բաշխում

district *m* 1. շրջան, գավառ 2. գերատեսչություն

~ urbain քաղաքային շրջան

dit, -e *adj* այսպես կոչված, կոչեցյալ

divagation *f* 1. (թեմայից) շեղում 2. *pl* ճամարտակություններ, մեծախոսություններ, շաղակրատություններ

divaguer *vi* 1. բուն նյութից շեղվել, դատարկախոսել 2. զառանցել, անկապ-անկապ խոսել

divergence *f* տարբերություն, տարակարծություն, տարաձայնություն

~ d'idées գաղափարական տարաձայնություններ

~ de vues, d'opinions կարծիքների տարբերություն

divan *m* դիվան (Թուրքիայի պետական խորհուրդ)

divergence *f* *փ/սք.* տարաձայնություն, անհամապատասխանություն, տարամիտում

~ d'opinions, ~ vues տարակարծություն, գաղափարական տարածայնություն

divergent, -e *adj* *փխբ.* տարբեր, տարբերվող, զանազանվող; տարակարծիք, տարամետ

diverger *vi* 1. հեռանալ, բաժանվել, տարամխտվել 2. տարբերվել, առանձնանալ, տարակարծիք լինել 3. խոտորվել, թեքվել, շեղվել

divers, -e *adj* տարբեր, զանազան ♦ faits ~ օրվա իրադարձություններ, խրոնիկա, լրատու (թերթում)

diversion *f* *նազվ.* 1. վնասագործություն (դիվերսիա) 2. ուշադրության շեղում ♦ agent de ~ վնասագործ (դիվերսանտ); faire ~ à ուշադրությունը շեղել; այլ ընթացք տալ; բազմազանություն մտցնել; manoeuvre de ~ ալլընթաց գորախաղեր; trouver ~ à բազմազանություն գտնել ... մեջ

diversionniste *m* վնասագործ, դիվերսանտ

divide et impera (*լատ.*) «բաժանիր և տիրիր»

division *f* 1. բաժանում, մասնատում, անջատում 2. *նազվ.* դիվիզիա, ստորաբաժանում, բաժին 3. անհամաձայնություն, տարածայնություն, երկպառակություն, տարակարծություն ♦ ~ du travail աշխատանքի բաժանում; chef de ~ դիվիզիայի պետ; mettre de la ~ dans... երկպառակություն մտցնել ~ des fonctions պարտականությունների բաժանում ~ des opinions կարծիքների անջատում

divorce *m* 1. բաժանություն, ամուսնալուծություն 2. *փխբ.* խզում, պառակտում; տարածայնություն, երկպառակություն, անհամաձայնություն ♦ agir (կամ assigner) en ~ ամուսնալուծության հայց ներկայացնել; demander le ~ ամուսնալուծության հայց ներկայացնել; prononcer le ~ ամուսնալուծության մասին վճիռ կայացնել

divulgateur *m* տարածող, հրապարակող, հոչակող; շատախոս

divulgation *f* հոչակում, հրապարակում, տարածում; մերկացում, բացահայտում
~ d'un secret գաղտնիքի հրապարակում

divulguer *vt* հրապարակել, հոչակել, տարածել ♦ à ne pas ~ հրապարակման ենթակա չէ

docker *m* դոկեր, նավահանգստի բանվոր, բեռնակիր

docte *adj* գիտուն, ուսյալ

doctement *adv* գիտականորեն

doctrinaire *m* կուրադավան մարդ, որևէ ուսմունք կուրորեն դավանող մարդ; տեսաբան

doctrinal, -e *adj* տեսական; գիտական ♦ mise au point ~e et tactique հարցի տեսական գործնական մշակում

doctrine *f* դոկտրինա, ուսմունք, տեսություն; *կրմ.* վարդապետություն, դավանանք

document *m* փաստաթուղթ ♦ classification des ~s փաստաթղթերի դասակարգում; compilation des ~s փաստաթղթերի կոմպիլացիա՝ բանաքաղում; préparer un ~

փաստաթուղթ պատրաստել
 ~ authentique բնագրային փաստաթուղթ, իսկական փաստաթուղթ
 ~ budgétaire բյուջեի փաստաթուղթ
 ~ fort bien rédigé հիանալի խմբագրված փաստաթուղթ
 ~ officiel պաշտոնական փաստաթուղթ
 ~ original ինքնագիր՝ բնագիր փաստաթուղթ

documentation *f* 1. փաստաթղթերով հիմնավորում 2. փաստաթղթեր, աղբյուրներ, նյութեր 3. տեղեկությունների՝ նյութերի հավաքում; սկզբնաղբյուրների ուսումնասիրում

documenter *vt* փաստաթղթերով հիմնավորել; իրագեկել *◇* être documenté sur qch ունենալ անհրաժեշտ նյութեր որևէ հարցի վերաբերյալ; rapport documenté փաստաթղթերով հիմնավորված զեկույց; se ~ տեղեկանալ սկզբնաղբյուրներից; նյութերն ուսումնասիրել; նյութերն ընտրել

dogmatiser *vi* 1. դոգմա դարձնել, որպես դոգմա սահմանել 2. *փ/սք.* խոսել հեղինակավոր, խրատական տոնով, խրատել, հորդորել; արտահայտվել կատեգորիկ՝ կտրական՝ անառարկելի տոնով

dogme *m* 1. դոգմա, դավանություն, անառարկելի պնդում 2. *կրոն.* դավանանք, դոգմա

doléances *f pl* զանգատ, տրտունջ, բողոք *◇* faire (կամ présenter) ses ~s զանգատվել, բողոքել

domaine *m* 1. տիրույթ, կալվածք, սեփականություն, գույք 2. *փ/սք.* բնագավառ, ոլորտ, ասպարեզ *◇* ce n'est pas de mon ~ այդ գործում ես մասնագետ չեմ; դա իմ իրավասության մեջ չէ; service des ~s պետության մասնավոր սեփականության վարչություն; tomber dans le ~ public դառնալ հանրային սեփականություն; անցնել համընդհանուր օգտագործման

~ culturel մշակույթի բնագավառ
 ~ de l'Etat, le Domaine պետական սեփականություն
 ~ financier ֆինանսական բնագավառ

~s forestiers անտառային հանդեր
 ~ politique քաղաքականության բնագավառ

~ privé պետության մասնավոր սեփականությունը հանդիսացող գույք

~ public պետության հասարակական սեփականությունը հանդիսացող գույք

domestication *f* ստրկացում, նվաճում, հնազանդեցում

domestique *adj* ներքին, տեղական, ազգային *◇* guerres ~s ներքին երկպառակություններ, քաղաքացիական կռիվներ

domicile *m* տուն, բնակարան, կացարան; բնակության վայր, բնակավայր, գտնվելու վայր *◇* gens à (կամ sans) ~ instable (կամ fixe) որոշակի բնակության վայր չունեցող մարդիկ; sans ~ անտուն

~ légal օրինական բնակության վայր

~ de secours հասցե, որով վճարվում են սոցիալական ապահովագրության նպաստները

~ d'une société ֆիրմայի իրավաբանական հասցեն

domicilié, -e *adj* բնակվող $\diamond$ être ~ բնակվել

dominance *f* տիրապետություն, ազդեցություն, իշխանություն, գերիշխում, գերակշռություն

~ de la loi օրենքի գերակայություն

dominant, -e *adj* իշխող, տիրապետող, տիրող, գերիշխող $\diamond$ les classes ~es տիրապետող դասակարգեր; position ~e գերիշխող դիրք

dominateur, -rice *adj* իշխող, տիրապետող; իշխանատենչ, տիրական, հրամայողական, ազդու

domination *f* տիրապետություն, իշխանություն, գերիշխանություն $\diamond$ chercher à établir (կամ asseoir) sa ~ mondiale (կամ dans le monde) ձգտել հասնելու համաշխարհային տիրապետության; ranger sous la ~ de ...հնազանդեցնել; soumettre un peuple à sa ~ հպատակեցնել մի ժողովրդի, գցել իր տիրապետության տակ

dominer *vi* 1. իշխել, տիրակալել, իր տիրապետության տակ վերցնել, տիրել 2. գերակշռել, գերիշխել

dommage *m* վնաս, կորուստ $\diamond$ causer de grands ~s մեծ վնասներ պատճառել; réparer le ~ վնասը հատուցել; sans aucun ~ առանց որևէ վնասի

~ consécutif անուղղակի վնաս

~ corporel մարմնական վնաս

~ direct ուղղակի վնաս

~ effectif պատճառած վնաս

~ matériel նյութական վնաս

~ moral բարոյական վնաս

~ souffert, subi, survenu կրած վնաս

~s et intérêts վնասների փոխհատուցում

~s de guerre պատերազմական վնասներ

dompter *vt* հնազանդեցնել, հպատակեցնել, սանձահարել, զսպել

don **I** *m* 1. նվեր, ընծա, պարգև 2. շնորհք, ձիրք, ընդունակություն $\diamond$ faire ~ de... նվիրել

~ de la parole խոսելու ձիրք

~ de soi ինքնագոհողություն, ինքնանվիրում

~s de la terre երկրային բարիքներ

don **II** *m* դոն (ազնվականական տիտղոս իսպաներեն և պորտուգալերեն խոսող երկրներում)

donataire *m* պարգև ստացող

donation *f* 1. *իքլ/ք*. նվիրատվություն 2. նվիրատվության պայմանագիր $\diamond$ révoquer une ~ նվիրատվությունը չեղյալ հայտարարել

donnée *f* 1. տրված մեծություն 2. հիմնական գաղափար 3. *pl* տվյալներ, տեղեկություններ $\diamond$ d'après les ~s préalables ըստ նախնական տվյալների կամ տեղեկությունների

donner *vt* 1. տալ, հանձնել, տրամադրել; նվիրել 2. ցուցադրել 3. ավելացնել, հաղորդել 4. առաջացնել, դրդել, հարուցել 5. հան-

դես բերել, դրսևորել, ցուցաբերել
 ~ une adhésion հարել, անդամագրվել
 ~ le branle խթանել
 ~ le change մոլորեցնել
 ~ communication հայտնել, տեղեկացնել
 ~ congé ազատել, հեռացնել
 ~ une cote à un document փաստաթուղթը համարակալել
 ~ des directions հրահանգներ տալ
 ~ en jouissance pour une durée illimitée հաստատել անժամկետ գործածության համար
 ~ l'éveil ահազանգել, ոտքի հանել
 ~ gain de cause à որոշում կայացնել հոգուտ մեկի
 ~ lecture de ... հրապարակել, բարձր ընթերցել
 ~ libre cours à ազատ գործելու հնարավորություն տալ
 ~ la mesure ամբողջ ընդարձակությամբ ծավալվել, ամբողջ ուժով դրսևորվել
 ~ naissance կյանքի կոչել
 ~ pleins pouvoirs լիակատար լիազորություններով օժտել
 ~ préférence նախընտրել
 ~ sa voix իր ձայնը տալ
dormir *vi* չգործածվել, չօգտագործվել, ընկած լինել, ընթացք չտալ, անգործության մեջ լինել
 ~ dans les cartons բոքապանակների մեջ երկար մնալ; laisser ~ les fonds կապիտալը սառեցնել; laisser ~ une affaire գործը մահուդի տակ դնել, գործը երկար ժամանակով հետաձգել
dosage *m* *փ/իս*. բաշխում (ձայների,

նախարարական պաշտոնների և այլն)
dossier *m* փաստաթղթերի՝ նյութերի հավաքածու; անձնական գործ ◊ compulser un ~ տեղեկանքներ կցել գործին; constituer un ~ գործ հարուցել; ouvrir un ~ գործ բացել; verser au ~ գործին կցել
 ~ de personnalité անձնական գործ, դոսյե
 ~ de la procédure գործի նյութեր
dotation *f* 1. դոտացիա, լրավճար, պահում, հատկացում 2. նվեր, պարգև, նվիրաբերություն, նվիրատվություն; ներդրում
doter *vt* 1. մատակարարել, պարգևել 2. դոտացիա տալ
douane *f* մաքսատուն ◊ droits de ~ մաքսատուրք; présenter à la ~ մաքսային հսկողությանը ներկայացնել; sous ~ մաքսային հսկողության ներքո
douaner *vt* 1. մաքսային կնիք դնել 2. հարկել, տուրքագրել
douanier, -ère *adj* մաքսային ◊ union ~ ère մաքսային միություն
douanier *m* մաքսատան աշխատող, մաքսավոր
double *adj* կրկնակի, երկակի ◊ à ~ fin երկու նպատակով; à ~ sens երկիմաստ; en ~ exemplaire երկու օրինակով
 ~ original երկու հավասարազոր օրինակ
doute *m* կասկած ◊ émettre un ~ կասկած հայտնել; mettre (կամ révoquer) en ~ կասկածի տակ առնել; hors de ~ կասկածից վեր; sans ~ հավանաբար, ըստ երևույթին; անշուշտ; sans aucun ~ առանց

որևէ կասկածի, անտարակույս
douteux, -se *adj* 1. կասկածելի, տա-
րակուսելի 2. ոչ բավականաչափ
ստույգ; անորոշ $\diamond$ succès ~ կաս-
կածելի հաջողություն; raisonne-
ment ~ վիճելի դատողություն;
réponse douteuse երկիմաստ պա-
տասխան

doyen *m* 1. ավագ, ավագանի 2. ֆա-
կուլտետի ղեկան 3. *ղվմզ*. դիվա-
նագիտական կորպուսի ավագն
ըստ հավատարմագրերի համձն-
ման ժամկետի
~ d'âge Ազգային խորհրդի ավա-
գազույն անդամ
~ d'ancienneté ավագազույն ան-
դամ
~ du corps diplomatique դիվանա-
գիտական կորպուսի ավագա-
զույն անձ

doyenneté *f* ավագություն

drapau *m* դրոշ, դրոշակ $\diamond$ abaisser
(կամ rentrer) le ~ դրոշը իջեցնել;
appeler sous les ~x զորակոչել;
déployer un ~ դրոշ պարզել; être
sous les ~x զինվորական ծառա-
յության մեջ լինել; hisser le ~
դրոշ բարձրացնել; mettre le ~ en
berne դրոշակը մի փոքր իջեցնել;
mourir pour le ~ զոհվել հանուն
հայրենիքի; porter le ~ որևէ գա-
ղափարի դրոշակակիրը լինել; se
rallier au ~ *փխբ*. դրոշի շուրջը
հավաքվել; se ranger sous les ~x
de qn որևէ մեկի կողմը կանգնել
~ challenge փոխանցիկ դրոշ
~ national ազգային՝ պետական
դրոշ
~ tricolore եռագույն դրոշ, Ֆրան-
սիայի ազգային դրոշը

dresser *vt* 1. կանգնեցնել, դնել, տե-
ղադրել, բարձրացնել 2. կազմել
~ un acte d'accusation մեղադրա-
կան եզրակացություն կազմել
~ ses batteries նախապատրաստ-
վել հակահարվածի
~ un camp բանակ դնել
~ le constat des dégats ակտ կազ-
մել վնասների վերաբերյալ
~ le contrat պայմանագիր կազ-
մել
~ le premier bilan հանրագումա-
րի բերել առաջին արդյունքները
~ un procès-verbal արձանագրու-
թյուն կազմել
~ un programme ծրագիր կազմել

droit *m* 1. իրավունք 2. *իրվբ*. օրենք
3. իրավագիտություն $\diamond$ à bon ~
~ լիովին հիմնավորված; accorder
(կամ conférer) un ~ իրավունք
տալ; cela va de ~ լիովին արդա-
րացի է; codification du ~ inter-
national միջազգային իրավունքի
կոդիֆիկացիա (գործող միջազ-
գային իրավունքի նորմերի դա-
սակարգում); contraire au ~ հա-
կաիրավական; défense des ~s de
l'homme մարդու իրավունքների
պաշտպանություն; égal en ~
իրավահավասար; empiéter sur le
~ իրավունքը խախտել; être de ~
իրավական լինել, օրինական լի-
նել; être déchu du ~ իրավունքից
զրկվել; être en ~ իրավունք ունե-
նալ; étudiant en ~ իրավաբանա-
կան ֆակուլտետի ուսանող; exer-
cer un ~ իրավունք կիրառել; jouir
(կամ user) du ~ իրավունքից
օգտվել; en plein ~ իրավամբ,
ըստ իրավունքի, իրավունքով;

faire ~ à une demande խնդրանքը
 բավարարել; faire ~ aux réquisi-
 tions պահանջները բավարարել;
 invoquer un ~ իրավունքը վկա-
 յակոչել; nul de plein ~ անվավեր,
 օրինական ուժից զուրկ; de plein
 ~ իրավամբ, օրենքով; prélever
 les ~s մաքս գանձել; à qui de ~
 իրավագոր անձին, իրավասու
 դատական մարմնին; se réserver
 le ~ իրեն իրավունք վերապահել;
 sans ~ առանց օրինական հիմքե-
 րի; violer le ~ իրավունքը խախ-
 տել
 ~ administratif վարչական իրա-
 վունք
 ~ d'asile ապաստանելու իրա-
 վունք
 ~ d'auteur հեղինակային իրա-
 վունք
 ~, bon արդար գործ, անառար-
 կելի իրավունք
 ~ des brevets d'invention արտո-
 նագրային իրավունք
 ~ canon (կամ canonique) եկեղե-
 ցական իրավունք
 ~ de cité քաղաքացիության իրա-
 վունք
 ~ civil քաղաքացիական իրա-
 վունք
 ~ commercial առևտրային իրա-
 վունք
 ~ commun ընդհանուր (քրեա-
 կան) իրավունք
 ~ constitutionnel սահմանադրա-
 կան իրավունք
 ~ coutumier սովորույթի իրա-
 վունք
 ~ à disposer librement de soi-
 meme իրավունք՝ ազատորեն

տնօրինելու իր ճակատագիրը
 ~ criminel (կամ pénal) քրեական
 իրավունք
 ~ exclusif բացառիկ իրավունք
 ~ fiscal հարկային իրավունք
 ~ immuable անսասան իրավունք
 ~ inaliénable անկապտելի իրա-
 վունք
 ~ international միջազգային իրա-
 վունք
 ~ interne ներքին (ներպետական)
 իրավունք
 ~ légitime օրինական իրավունք
 ~ à la libre disposition ինքնորոշ-
 ման իրավունք
 ~, mauvais ապօրինի պահանջա-
 խնդրություն
 ~ d'option քաղաքացիության
 ընտրության իրավունք
 ~ pécuniaire գույքային իրավունք
 ~ pénal քրեական իրավունք
 ~ de pourvoi en cassation բող-
 քարկման իրավունք վճռաբեկ-
 ման կարգով
 ~ préférenciel նախապատվու-
 րյան իրավունք
 ~ de procédure civile քաղաքա-
 ցիական դատավարական իրա-
 վունք
 ~ à la propriété personnelle անձ-
 նական սեփականության իրա-
 վունք
 ~ public հանրային իրավունք
 ~ de recours (կամ de porter
 plainte) բողոքարկման՝ գանգա-
 ստարկման իրավունք
 ~ au repos հանգստի իրավունք
 ~ sacré սուրբ իրավունք
 ~ à la santé առողջության պահ-
 պանության իրավունք

~ à la secession անջատման իրավունք

~ à la sécurité sociale սոցիալական ապահովության իրավունք

~ de succession ժառանգման իրավունք

~ au travail աշխատանքի իրավունք

~ viager ցմահ իրավունք

~ en vigueur գործող իրավունք

~ de vote ձայնի իրավունք, քվեարկության իրավունք

droits *m pl* իրավունքներ $\diamond$ La Convention européenne des droits de l'homme Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիա; fouler aux pieds les ~ ռուսահարել իրավունքները; priver des ~ իրավունքներից զրկել; restreindre les ~s իրավունքները սահմանափակել; violer les ~ իրավունքները խախտել

~ civils քաղաքացիական իրավունքներ

~ culturels մշակութային իրավունքներ

~ économiques տնտեսական իրավունքներ

~ individuels անհատական իրավունքներ

~ de la personne անձի իրավունքներ

~ politiques քաղաքական իրավունքներ

~ sociaux սոցիալական իրավունքներ

droite (la) *f* աջերը, աջ ուժերը, աջ

կուսակցությունները $\diamond$ extrême ~ ծայրահեղ աջերը

dû, due *adj* պատշաճ, հարկ եղած $\diamond$ en bonne et due forme ընդունված կարգով, պատշաճ վիճակում

dualité *f* երկակիություն

~ du pouvoir երկիշխանություն

duc *m* հերցոգ

duché *m* հերցոգություն

dûment *adv* պատշաճ ձևով, պատշաճ կերպով $\diamond$ le présente acte ~ signé պատշաճ կերպով ձևակերպված սույն արձանագրությունը; des agents ~ accrédités օրինական կարգով լիազորված գործակալներ

duplicité *f* երկերեսանություն

durcissement *m* անողորմացում, անողորմ դառնալը, կատաղի դառնալը

durée *f* տևողություն; ժամանակ, ժամանակահատված, ժամկետ $\diamond$ de courte ~, de peu de ~ կարճաժամկետ; de longue ~ երկարաժամկետ; limitation de ~ ժամկետի սահմանափակում; pendant toute la ~ ամբողջ ժամանակահատվածում

~ de l'accord (կամ d'un contrat) պայմանագրի ժամկետ

~ du mandat պաշտոնավարման ժամկետը, լիազորությունների ժամկետը

~ de l'utilisation օգտագործման ժամկետ

dynastie *f* դինաստիա, հարստություն, գահատոհմ

E

EAPC (Euro-Atlantic Partnership Council) ԵԱՀԽ (Եվրատլանտյան համագործակցության խորհուրդ)

eau *f* ջուր

~ douce խմելու, քաղցրահամ ջուր

eaux *f pl m* 1. գետեր, ջրամբարներ 2. աղբյուրներ 3. շատրվաններ $\diamond$ Eaux et Forêts անտառային գերատեսչություն; les grandes ~ (այգու) շատրվանների բաց թողնելը; prendre les ~ բուժվել ~ minérales հանքային ջրեր, աղբյուրներ ~ territoriales տերիտորիալ ջրեր ~ thermales տաք, բուժիչ աղբյուրներ

ébauchage *m* ուրվագծում, նախանշում, նախնական նախագծում

ébauche *f* ուրվանկար, ուրվագիծ, սևագիր նախագիծ, էսքիզ, նախնական պլան

ébaucher *vt* 1. ուրվագծել ընդհանուր գծերով, նշել, սևագրել, էսքիզ անել, ուրվագծել, նախագծել $\diamond$ la détente ébauchée միջազգային լարվածության նկատելի թուլացում; s'~ երևան գալ, գծագրվել, նշնարվել, սկզբնավորվել, ձևավորվել

éblouir *vt* 1. շլացնել, կուրացնել 2. *փ/սք.* գայթակղել, հրապուրել, նվաճել, գերել, հմայել

ébranlement *m* 1. ցնցում, տարուրե-

րում 2. *փ/սք.* սաստիկ հուզում, ցնցում

ébranler *vt* ճոճել, շարժել, տարուրե-րել, տատանել, տեղից խախտել, սասանել 2. *փ/սք.* հուզել, խռովել $\diamond$ s'~ 1. տեղից շարժվել 2. *փ/սք.* ցնցվել, երերալ, տատանվել

ébrécher *vt փ/սք.* վնաս հասցնել ~ sa réputation իր հեղինակությանը վնաս հասցնել

ébruitement *m* հրապարակում, հռչակում, տարածում

ébruiter *vt* հրապարակել, հայտարարել, հռչակել, տարածել (լուրը) $\diamond$ s'~ տարածվել, հայտնի դառնալ

ébullition *f փ/սք.* հուզմունք, հուզում, պոռթկում, զայրոյթ, գրգռվածություն $\diamond$ en ~ գրգռված, հուզված վիճակում

écart *m* 1. հեռավորություն, բացվածք 2. տարբերություն, խզում, անհամապատասխանություն 3. շեղում, խախտում $\diamond$ fixer l'~ տարբերությունը հաստատել; ré-té-cir l'~ տարբերությունը կրճատել; se tenir à l'~ հեռու կանգնել, չմիջամտել, մի կողմ քաշվել ~ important նկատելի շեղում; նկատելի խզում

~ maximum առավելագույն շեղում; առավելագույն խզում

~ des salaires et des prix խզում աշխատավարձի և գների միջև

écarté, -e *adj* 1. հեռու կանգնած, մի

կողմ քաշված 2. հեռացված, ազատված (աշխատանքից և այլն)

écartement *m* հեռացում, ազատում, ազատ ածակում

écarter *vt* 1. հեռացնել, հեռու պահել, մի կողմ հրել; հեռացնել, ազատել պաշտոնից, վտարել 2. վերացնել, բացառել
~ une difficulté դժվարությունը վերացնել
~ des soupçons կասկածները հեռացնել՝ վանել

ecclésiastique *adj* եկեղեցական, հոգևոր

ecclésiastique *m* եկեղեցու սպասավոր, հոգևորական

échafaud *m* 1. կառափնարան 2. *փխբ.* մահապատիժ (գլխատելով) ◇ monter sur l'~ կառափնարան բարձրանալ

échafaudage *m* 1. կուտակում, դիզում 2. կառուցում, կանգնեցում

échafauder *vt* 1. կուտակել, միմյանց վրա դիզել, կիտել 2. *փխբ.* կառուցել, շինել, կանգնեցնել, պատրաստել
~ des plans պլաններ մտածել
~ une hypothèse վարկած առաջ քաշել

échange *m* 1. փոխանակություն, փոխանակում 2. առևտուր; ապրանքափոխանակություն ◇ en ~ de... փոխարեն, փոխանակ; liberté des ~s առևտրի ազատություն; procéder à un ~ de vues (approfondies, détaillées) (հանգամանալից, մանրամասն) կարծիքների փոխանակություն կատարել
~ d'expérience փորձի փոխանակում

~ international համաշխարհային առևտուր
~ libre ազատ փոխանակում
~ de notes diplomatiques *դվնգ.* դիվանագիտական նոտաների փոխանակում
~ plus actif փոխանակումների ընդլայնում
~ de prisonniers de guerre պատերազմի գերիների փոխանակում
~ de ratification վավերագրերի փոխանակում
~s commerciaux առևտուր
~s culturels մշակութային կապեր
~s de marchandises ապրանքափոխանակություն
~ de vues (sur une question) կարծիքների փոխանակում (որևէ հարցի շուրջ)

échanger *vt* փոխանակել, փոխանակություն կատարել
~ des allocutions ողջույնի կարճ ելույթներ փոխանակել
~ contre qch փոխանակել ինչ-որ բանի հետ
~ des discours փոխադարձաբար ելույթ ունենալ
~ l'expérience փորձի փոխանակում կատարել
~ des lettres մամակագրություն ունենալ
~ une poignée de main միմյանց ձեռք սեղմել
~ des vues (des opinions) տեսակետներ (կարծիքներ) փոխանակել

échappatoire *f* խուսափանք, խորամանկություն, հնարք, պատրվակ; ձևական պատասխան

échapper *vi* խույս տալ, փախչել,

ճողոպրել, փրկվել, ազատվել, գլուխն ազատել, խուսափել ◊ s'~ փախչել, թաքնվել

~ au danger վտանգից ազատվել

~ à la défaite պարտությունից խույս տալ

~ à la poursuite հետապնդումից փրկվել

échars, -e *adj* *hնցծ*. ցածրահարգ, թերաթեք (դրամի մասին)

échéance *f* 1. վճարման ժամկետ 2. գործողության ժամկետ, ժամկետի լրանալը, որևէ պարտավորության կատարման ժամկետը 3. սպասվող որևէ իրադարձության գալը ◊ à brève (կամ courte) ~ կարճաժամկետ; à l'~ de... ժամանակին, ժամկետը լրանալուն պես; à ~s indéterminées անորոշ ժամկետում; à longue ~ երկարաժամկետ; une politique de longue ~ հեռավոր նշանառության քաղաքականություն ~ d'un contrat պայմանագրի գործունեության ժամկետի լրանալը ~ électorale ընտրությունների գալը

échéant, -e *adj* ժամկետը լրացած ◊ le cas ~ *loc. adv.* եթե առիթը ներկայանա, առիթի դեպքում, առիթը ներկայանալիս; հարկ եղած դեպքում

éché *m* անհաջողություն, պարտություն; կործանում, տապալում, ձախողում; դժվարին դրություն ◊ être condamné à l'~ դատապարտված լինել ձախողման; éprouver (կամ subir) un ~ total կատարյալ ձախողում կրել; faire ~ à... խանգարել, դժվարին կա-

ցության մեջ դնել; mettre en ~ ձախողել, վիժեցնել, տապալել; tenir en ~ պարտության մատնել; vouer à l'~ կործանման դատապարտել

échelle *f* 1. սանդուղք 2. մասշտաբ 3. սանդղակ ◊ à l'~ nationale, à l'~ du pays երկրի մասշտաբով; à l'~ mondiale համաշխարհային մասշտաբով; à l'~ nationale պետական մասշտաբով; d'~ ~ մասշտաբային, խոշոր; faire la courte ~ à զո օգնել մեկին հաջողության հասնելու, կարիերա անելու համար; sur une grande (կամ vaste) ~ մեծամասշտաբ; sur une large ~ լայնամասշտաբ

~ mobile փոփոխական, անկայուն սանդղակ (գների, աշխատավարձի)

~ sociale սոցիալական, հասարակական աստիճան

~ des traitements դրույքների սանդղակ

échelon *f* 1. օղակ, աստիճան 2. *փխք*. զարգացման մակարդակ, հաջորդական փուլ, ինստանցիա 3 *նազմ*. ավտոշարան, փոխադրագնացք ◊ à l'~ աստիճանով, մակարդակով; à tous les ~s բոլոր օղակներում, բոլոր ինստանցիաներում, բոլոր մակարդակներում; s'élever par ~s աստիճանաբար բարձրանալ (ծառայողական սանդուղքով); avancer d'un ~ ծառայության մեջ առաջ գնալ, բարձրանալ մեկ աստիճան վեր; le dernier ~ ամենաբարձր աստիճանը, ամենաբարձր մակարդակը

échelonnement *m* 1. ավտոշարան

կազմելը 2. տարածամեծություն, մաս-մաս վճարում
 ~ des paiements տարածամեծությունով վճարում

écheveau *m* կծիկ, քնջուկ $\diamond$ démêler 1~ d'une intrigue քանդել խարդավանքի կծիկը

échiquier *m* 1. շախմատի տախտակ 2. *փխք*. արեմա; շահերի բախման վայր 3. ֆինանսիստ; *պտմ*. ֆեոդալական դատարան (Նորմանդիայում) $\diamond$ Chancelier de 1~ ֆինանսների նախարար (Անգլիայում); sur 1~ mondial միջազգային արեմայում

écho *m* արձագանք, անդրադարձում, պատասխան $\diamond$ se faire 1~ de... կուրորեն կրկնել, տարածել; susciter (կամ provoquer) des ~s արձագանքներ առաջացնել, հարուցել; trouver un large ~ լայն արձագանք գտնել
 ~s d'un journal լրագրային խորհիկա
 ~, vifs ջերմ, բուռն արձագանքներ

échoir *vi* 1. բաժին ընկնել, բաժին հասնել 2. լրանալ, ավարտվել (ժամկետի մասին)

échouement *m* անհաջողություն, ձախողում, կործանում, տապալում

échouer *vi* *փխք*. տապալվել, կործանվել, քանդվել, ձախողվել, անհաջողություն կրել, փլվել $\diamond$ faire ~ les plans պլանները տապալել

éclabousser *vt* *փխք*. սևացնել, ցեխոտել, ցեխ շալոտել

éclair *adj* *invar.* կայծակնային, շան-

թասլաց $\diamond$ la guerre ~ կայծակնային պատերազմ

éclair *m* 1. կայծակ, շանթ, փայլակ 2. փայլատակում, բռնկում

éclairage *m* 1. լուսավորում, լուսավորություն 2. *փխք*. տեսակետ 3. *նազմ*. հետախուզում, հետախուզություն $\diamond$ sous cet ~ այդ տեսանկյունից

éclaircie *f* 1. լուսաշերտ, լույսի շող (երկնքում), եղանակի պարզվելը 2. *փխք*. փայլ, փայլատակում, բարենպաստ փոփոխություն $\diamond$ sans ~s անլույս, անթափանց, խավար

éclaircir *vt* 1. պայծառացնել, լուսավորել 2. պարզաբանել, լուսաբանել, բացատրել
 ~ les doutes կասկածները ցրել
 ~ une question հարցը պարզաբանել

éclaircissement *m* 1. լուսավորում, պայծառացում 2. լուսաբանում, պարզաբանում, բացատրում $\diamond$ apporter des ~s sur qch բացատրություններ տալ ինչ-որ բանի մասին; travail d'~ բացատրական աշխատանք

éclairé, -e *adj* 1. լուսավորված, լույսով ողողված 2. կրթված, ուսումնական, լուսավորյալ, գիտակ, հեղինակավոր

éclairer *vt* 1. լուսավորել, լույսով ողողել 2. լուսաբանել, իրազեկել; պարզաբանել, բացատրել 3. *նազմ*. հետախուզում անցկացնել

éclaireur *m* 1. *նազմ*. հետախույզ; հետախուզական նավ, դիտանավ; հետախուզական ինքնաթիռ 2. սկաուտ (Ֆրանսիայում)

éclat *m* 1. պայթյուն, ճաթյուն, որոտ, դրդյուն, շառաշյուն 2. բեկոր, կտոր 3. փայլ, շող, լույս 4. փառք, հռչակ 5. հրապարակում, հռչակում $\diamond$ action d'~ սխրանք, հրաշալի արարք; avec ~ ամբողջ ձայնով; փայլուն կերպով, հրաշալի կերպով; une besogne sans ~ համեստ աշխատանք; pour éviter l'~ խուսափելու համար հրապարակումից՝ հայտնի դառնալուց

éclatant, -e *adj* 1. բարձր, որոտալից, որոտընդոտ, խլացուցիչ 2. փայլատակող, փայլփլուն, պայծառ, շողշողուն 3. *փխբ.* բացահայտ, ակնհայտ, անհերքելի, անժխտելի $\diamond$ un exemple ~ վառ, ապշեցուցիչ օրինակ; une supériorité ~e ակնհայտ առավելություն; un témoignage ~ անհերքելի ապացույց; une victoire ~e փայլուն հաղթանակ

éclatement *m* 1. *քղբ.* անկում, պառակտում, կազմալուծում 2. պայթյուն 3. *փխբ.* պոռթկում, բռնկում ~ de la guerre պատերազմի բռնկում, ծագում ~ d'un obus արկի պայթյուն ~ d'un parti կուսակցության պառակտում

éclater *vi* 1. հանկարծակի սկսվել, բռնկվել, պայթել 2. պոռթկալ, բարձր հնչել 3. երևան գալ, հանդես գալ $\diamond$ la guerre a éclaté պատերազմը սկսվեց ~ de rire թրթռալ ~ en applaudissements ծափահարություններից թնդալ ~ au grand jour ակնահայտ դառ-

նալ, մակերես դուրս գալ
éclipse *f* 1. խավարում, մթագնում 2. *խսկց.* անհետացում, բացակայություն $\diamond$ faire une ~ անհետանալ, գաղտնի հեռանալ, կորչել; subir une ~ գլորվել; նսեմանալ (փառքի մասին) ~ apparente տեսանելի խավարում ~ de soleil արևի խավարում ~ totale [partielle] լրիվ [մասնակի] խավարում ~ vraie իսկական խավարում

éclore *vi* ի հայտ գալ, հայտնվել, երևան գալ $\diamond$ son projet est près d'~ նրա գաղափարը պատրաստ է իրագործվելու

éclosion *f* գոյացում, կազմում, կազմավորում, առաջացում, ծնունդ առնելը, սկզբնավորելը

école *f* 1. դպրոց, ուսումնարան, ուսումնական հաստատություն 2. դպրոց՝ ուղղություն գրականության մեջ, արվեստում $\diamond$ Ecole centrale des Arts et Manufactures Քաղաքացիական ինժեներների կենտրոնական դպրոց; Ecole des hautes études commerciales Առևտրի բարձրագույն դպրոց; Ecole de médecine Բժշկական դպրոց; Ecole nationale d'administration Կառավարման ազգային դպրոց; Ecole nationale supérieure agronomique Գյուղատնտեսական բարձրագույն դպրոց; Ecole navale Ռազմածովային ուսումնարան; Ecole Polytechnique Պոլիտեխնիկական դպրոց; Ecole spéciale militaire interarmes Հատուկ ռազմական համագործակցության դպրոց

(Ֆրանսիայում); Ecole supérieure de guerre aérienne Ռ-ազմաօդային բարձրագույն ակադեմիա; Ecole supérieure de Guerre navale Ռ-ազմածովային ակադեմիա; Ecole supérieure de Guerre terrestre Ռ-ազմական ակադեմիա
 ~ commerciale առևտրի ուսումնարան
 ~ de danse պարարվեստի դպրոց
 ~ de dessin նկարչական դպրոց
 ~ forestière անտառագիտական դպրոց
 ~ maternelle մանկապարտեզ
 ~ de métiers et d'artisanat rural գյուղատնտեսական դպրոց
 ~ pratique des Hautes études կիրառական բարձրագույն դպրոց
 ~ primaire տարրական դպրոց
 ~ professionnelle արհեստագործական դպրոց; արհեստագործական ուսումնարան
 ~s, grandes Բարձրագույն դպրոցներ (մասնագիտացված բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ Ֆրանսիայում)
 ~s, hautes բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ
 ~ secondaire միջնակարգ դպրոց
 ~ supérieure բարձրագույն դպրոց
écologie *f* էկոլոգիա, բնապահպանություն
écologique *adj* էկոլոգիական, բնապահպանական ♦ catastrophe ~ էկոլոգիական աղետ; crise ~ էկոլոգիական ճգնաժամ; destruction ~ էկոլոգիական վնաս
économat *m* տնտեսական բաժին
économie *f* 1. տնտեսություն 2. տնտեսագիտություն 3. *pl* խնա-

յողություններ, տնտեսած գումար ♦ faire (կամ réaliser) des ~s խնայել; vivre en ~ fermée *տնտ.* ապրել ավտարկիայի պայմաններում
 ~ agraire, ~ rurale գյուղատնտեսություն
 ~ concertée միասնական (համաձայնեցված) տնտեսություն (հիմնըված կառավարության՝ իր տնտեսական գործընկերների հետ կնքած պայմանագրերի վրա)
 ~ dirigée, ~ systématique, ~ planifiée պլանային տնտեսություն
 ~ forestière անտառտնտեսություն
 ~ de guerre ռազմական տնտեսություն
 ~ humaine քաղաքատնտեսության ոլորտ, որն ուսումնասիրում է մարդկանց կենսապայմանները
 ~ industrielle արդյունաբերական տնտեսություն
 ~ libre ազատ տնտեսություն
 ~ de marché libre շուկայական տնտեսություն
 ~ mixte խառը տնտեսություն
 ~ mondiale համաշխարհային տնտեսություն
 ~ nationale ազգային տնտեսություն; ժողոտնտեսություն
 ~ de l'ombre (կամ parallèle) ստվերային տնտեսություն
 ~ de paix խաղաղ ժամանակի էկոնոմիկա
 ~ politique քաղաքատնտեսություն
 ~ sociale քաղաքատնտեսության բաժին, որն ուսումնասիրում է

աշխատավորների դրությունը
économique *adj* տնտեսական ◊
 activité ~ տնտեսական գործունեություն; aide ~ տնտեսական օգնություն; stagnation ~ տնտեսական լճացում; développement ~ տնտեսական զարգացում; domination ~ տնտեսական գերիշխում; émancipation ~ տնտեսական ազատագրում; gain ~ տնտեսական շահ; progrès ~ տնտեսական առաջընթաց; stimulation ~ տնտեսական խրախուսում

écoulement *m* 1. հոսք (ջրի և այլն) 2. *փխք*. ընթացք, հոսանք 3. վաճառք, իրացում 4. հոսանք (մարդկային); հոսունություն (բանվորական ուժի)
 ~ des marchandises ապրանքների վաճառք, իրացում

écouler *vt* 1. վաճառել, ծախել; ավելի հեռու ուղարկել 2. սահել, անցնել (ժամանակի մասին) 3. ցրվել (ամբոխի մասին) ◊ faire ~ la foule հարկադրել ամբոխին ցրվելու

écoute *f* 1. ունկնդրում, լսում, ռադիոլսում; հաղորդումներ (ռադիոյով, հեռուստատեսությամբ) 2. գաղտնալսում, ակամջ դնելը, թաքուն լսելը ◊ être à l'~, aux ~s հաղորդում լսել; ունկնդրել; զգոն լինել; être aux ~s de l'actualité ուշադրությամբ հետևել իրադարձություններին; se mettre à l'~ ռադիո լսել; manquer l'~ հաղորդումը բաց թողնել, չլսել

écrasant, -e *adj* 1. շատ ծանր 2. *փխք*. ճնշող, գերակշռող, գերազանցող; ուժից վեր ◊ contrat ~

ստրկական պայմանագիր; une ~e défaite լիակատար ջախջախում; fardeau ~ ուժից վեր բեռ; la majorité ~e ճնշող մեծամասնությունը; responsabilité ~e հսկայական պատասխանատվություն; supériorité ~e լիակատար գերազանցություն

écrasement *m* ջախջախում, ոչնչացում, ճնշում
 ~ définitif վերջնական ջախջախում

écraser *vt* 1. ոչնչացնել, ջախջախել, ճնշել 2. ծանրաբեռնել; *փխք*. նեղել, ճնշել, ծանրություն՝ հոգս պատճառել, ծանրաբեռնել ◊ s'~ կործանվել, խորտակվել, ոչնչանալ, ջախջախվել
 ~ d'impôts ծանրաբեռնել հարկերով

~ l'insurrection ապստամբությունը ճնշել
 ~ dans l'oeuf ոչնչացնել սաղմնային վիճակում
 ~ qn de travail աշխատանքով ծանրաբեռնել

écritures *f pl* գործավարություն; գործարար թղթեր, նամակներ; հաշիվներ; հաշվեմատյաններ ◊ il est dans les ~s նա գրասենյակային աշխատող է

écrou *m* կալանքի տակ դնելը, կալանավորում ◊ ordre d'~ հրաման կալանքի տակ վերցնելու մասին; levée d'~ կալանքից ազատում

écrouler *vt* 1. բանու նստեցնել, կալանավորել 2. մոցնել բանտային մատյանների մեջ

écroulement *m* կործանում, խորտակում, փլուզում, լիակատար քայ-

քայում, կազմալուծում
écrouler (s') *v pr* . 1. փլվել, փուլ գալ, փլուզվել, տապալվել, ավերվել 2. *փ/սք*. կործանվել, քայքայվել, խորտակվել (հույսերի և այլնի մասին)
écueil *m* 1. ստորջրյա ժայռ, խութ 2. *փ/սք*. փորձաքար
écuyer *m* 1. ախոռապետ 2. *սլսմ*. սինյորի մոտ ծառայող ազնվական; զինակիր, վահանակիր (միջին դարերում) ◇ Grand - ~ օբեր-շտալմեյստեր (ցարական պալատական աստիճան)
édicter *vt* հրապարակել (հրաման, օրենք); գրավոր հրաման տալ, գրավոր կարգադրություն անել
édification *f* 1. շինարարություն 2. կառուցում, հիմնում, ստեղծում, կերտում
édifice *m* շենք, կառույց
 ~ social հասարակարգ
édifier *vt* 1. կառուցել, շինել 2. *փ/սք*. ստեղծել, հիմնել 3. խորհուրդ տալ, սովորեցնել
 ~ sur...տեղեկացնել, իրազեկել
 ~ une théorie տեսություն ստեղծել
édit *m* հրաման, հրամանագիր, որոշում, վճիռ
éditer *vt* հրատարակել
éditeur *m* հրատարակիչ
édition *f* 1. հրատարակում, տպագրություն 2. հրատարակություն, գիրք 3. ~s, maison d'~(s) հրատարակչություն
 ~ à compte d'auteur հրատարակություն ի հաշիվ հեղինակի
 ~ préliminaire մախնական տպագրություն

~ revue et corrigée ստուգված և ուղղված հրատարակություն
 ~ spéciale հատուկ հրատարակություն
 ~ ne varietur վերջնական հրատարակություն
 ~ variorum հրատարակություն մեկնաբանություններով և դիտողություններով
éditorial *m* առաջնորդող հոդված; խմբագրական հոդված
éditorial, -e *adj* խմբագրական
éditorialiste *m* խմբագրական հոդվածի հեղինակ
éducatif, -ve *adj* դաստիարակչական, կրթական, ուսումնական
éducation *f* դաստիարակություն, կրթություն, ուսուցում ◇ avoir de l'~ դաստիարակված լինել, կրթված լինել; manquer d'~ ~ անդաստիարակ լինել, անկիրթ լինել
 ~ alternative այլընտրանքային կրթություն
 ~ civique քաղաքացիական դաստիարակություն
 ~ nationale ժողովրդական կրթություն
 ~ permanente անընդմեջ կրթություն
 ~ politique քաղաքական կրթություն
 ~ professionnelle մասնագիտական կրթություն
 ~ physique ֆիզիկական կրթություն, ֆիզկուլտուրա
effacé, -e *adj* աննկատելի, աննշան, չնչին, փոքրիկ, չերևացող, անարտահայտիչ
effacement *m* 1. ջնջում, ոչնչացում, սրբում 2. երկրորդ պլանում մնա-

լը; ինքնամեկուսացում 3. աստիճանաբար թուլացում, անհետացում, հարթեցում

effacer *vt* 1. սրբել, ռչնչացնել, ջնջել, մաքրել 2. ստվերում թողնել, նսեմացնել 3. հարթել, վերացնել
◇ *s'~* 1. ջնջվել, հարթվել, ռչնչանալ 2. մի կողմ քաշվել, մեկուսանալ, երկրորդ պլան գնալ; իր թեկնածությունը հանել

effectif *m* հաստիք (ծառայողների); սովորողների թիվը; *ռազմ.* անձնակազմ, զորքի հիմնականաձև, առկա քանակություն, հաստիքներ
~ *de guerre* զորքերի թվականը պատերազմական ժամանակներում

~ *s militaires* զինված ուժեր

~ *net, ~ réel* առկա անձնակազմ

~ *s, nouveaux* նոր կադրեր

~ *de paix* զորքերի թվականը խաղաղ ժամանակներում

~ *s du parti* կուսակցության անդամների թվաքանակը

~ *s au travail* զբաղված կադրեր

effectif, *-ve adj* 1. իրական, իսկական, փաստացի 2. ներգործուն, արդյունավետ, գործուն

effectuer *vt* իրականացնել, կատարել, իրագործել, ի կատար ածել
◇ *s'~* իրականանալ, կատարվել;
s'~ par bonds իրականանալ թռիչքաձև

~ *un paiement* վճարում կատարել
~ *un projet* մտահղացումն իրականացնել

~ *une réforme* բարեփոխում իրականացնել

effervescence *f փիլսո.* հուզում, հուզմունք, վրդովմունք ◇ *en ~* հուզ-

ված, վրդովված, գրգռված; *mettre en ~* հուզմունք, խռովություն առաջացնել

~ *populaire* ժողովրդական խռովություն

effet *m* 1. արդյունք, հետևանք 2. ներգործություն, ազդեցություն, արձագանք 2. մորիակ, պարտամորիակ ◇ *à l'~ de* նպատակով; այն դեպքում; այն բանի համար, որ; *à cet ~* այդ նպատակով, դրա համար; *avoir ~* գործողության ~ ուժի մեջ մտնել; *avoir pour ~* որպես հետևանք, հետևանքով; *cesser ses ~s* դադարեցնել ազդեցությունը, կորցնել ուժը; *faire son ~* իր ազդեցությունն ունենալ; *mettre à ~* ի կատար ածել; *prendre ~* ուժի մեջ մտնել; *sous l'~ de* ազդեցությամբ
~ *de commerce* պարտամորիակ; չեկ, դրամաթուղթ

~ *de droits* իրավական հետևանքներ

~ *juridiques* իրավաբանական հետևանքներ

~ *rétroactif* *իրվք.* հետադարձ ազդեցություն

~ *s publics* պետական արժեթղթեր

~ *du traité* պայմանագրի ուժը

efficace *adj* գործուն, ազդու, արդյունավետ ◇ *lutte ~* հաջող պայքար; *l'application ~ des dispositions* դրույթների գործնական կիրառություն

efficacement *adj* արդյունավետ կերպով, գործնականորեն

efficacité *f* 1. գործողության ուժ, գործնականություն, արդյունա-

վետություն; արտադրողականություն; օգտակար գործողության գործակից 2. գործարար որակներ

efficient, -e *adj* գործուն, ազդեցիկ, գործող, արդյունավետ ◇ cause ~e գործող պատճառ

effleurer *vt* 1. թեթևակի դիպչել, հպվել 2. *փխք*. թեթևակի շոշափել

~ une question հարց շոշափել

effluves *m pl* հովեր, ուղղություններ

effondrement *m* անկում, խորտակում, փլուզում, աղետ, կործանում

effondrer *vt* ջարդել, կոտրել, փլուզել, քանդել, կործանել ◇ s'~ 1. փլվել, տապալվել, փլուզվել 2. սրընթաց ընկնել (գների մասին)

effort *m* ջանք, ճիգ, լարում (ուժերի) ◇ accomplir (կամ faire) un ~ ջանք գործադրել; appuyer (կամ encourager) les ~s ջանքերը պաշտպանել; axer les ~s sur qch ջանքերը կենտրոնացնել ինչ-որ բանի վրա; consentir des ~s ջանքեր թափել; coordonner les ~s ջանքերը համաձայնեցնել; diriger (կամ consacrer) ses ~s à... ջանքերը ուղղել դեպի ...; à grand ~ լարվածությամբ; n'épargner aucun ~ ոչ մի ջանք չխնայել; faire tous ses ~s բոլոր ջանքերը գործադրել; intensifier les ~s ուժեղացնել ջանքերը; multiplier (կամ unir) les ~s բազմապատկել (միավորել) ջանքերը; par des ~s conjoints համընդհանուր ջանքերով; paralyser ses ~s ուժերը կաշկանդել; persister dans ses ~s շա-

րունակել ջանքեր գործադրել; redoubler d'~s կրկնապատկել ջանքերը

~ principal *ռազմ*. գլխավոր հարված

~ de production արտադրության ան

~ de reconstruction պայքար՝ վերականգնելու համար ինչ-որ բան

~s en vue de ջանքեր, որոնք ուղղված են դեպի...

efforcer (s') *v pr*. ուժ՝ ճիգ գործադրել, ջանք թափել

effréné, -e *adj* անզուսպ, անսանձ, սանձարձակ ◇ course ~e կատաղի մրցավազք

effusion *f* 1. արտահոսք, դուրս բափվելը 2. *փխք*. գեղում (զգացմունքների)

~ de sang արյունահեղություն; avec ~ ջերմորեն, կրքոտ; arrêter l'~ de sang դադարեցնել արյունահեղությունը

égal, -e *adj* 1. հավասար, միատեսակ, միևնույն 2. անտարբեր ◇ ~ en droits իրավահավասար

égal *m* հավասարը, մմանը ◇ à l'~ de... *loc. prép.* մման, որպես, ինչպես; հավասար

également *adv* 1. միանման, հավասարապես 2. հավասարաչափ

égalier *vt* 1. հավասարեցնել 2. համեմատել, հավասար լինել ~ en droits իրավունքներով հավասարեցնել

égalité *f* 1. հավասարություն 2. միատեսակություն, միանմանություն ◇ à ~ de prix հավասար գների պայմաններում; partenaires à ~

հավասար պայմաններով գործընկերներ; sur un pied d' ~ հավասարության հիման վրա, իրավահավասար (համագործակցության, հարաբերությունների մեջ) ~ en droit իրավահավասարություն

~ en droits des grandes et petites nations մեծ և փոքր ազգերի իրավահավասարություն

égard *m* 1. ուշադրություն, ուշադիր վերաբերմունք 2. *p/* հարգանք ◊ avoir ~ à ուշադրության առնել, նկատի առնել; avoir de grands ~s pour զո մեծ հարգանք տաձել մեկի նկատմամբ; manque d'~ հարգանքի բացակայություն; manquer aux ~s պատշաճ հարգանքի չարժանացնել; marquer des ~s ուշադիր լինել, ուշադրություն դարձնել; témoigner de grands ~s մեծ ուշադրություն ցուցաբերել մեկի նկատմամբ; à l'~ de ... նկատմամբ; à bien des ~s բազմաթիվ առումներով; à certains ~s որոշ առումներով; en ~ à նկատի առնելով; par ~ հարգանքից ելնելով; à tous (les) ~s ամեն դեպքում

égaré, -e *adj* մոլորված, ճանապարհից շեղված, կորած ◊ une lettre ~e կորած՝ տեղ չհասած նամակ

égarement *m* 1. մոլորություն, սխալ կարծիք 2. շփոթվածություն, մոլորվածություն

égare *vt* 1. ճանապարհից շեղել 2. մոլորեցնել, մոլորության մեջ գցել, շփոթեցնել ◊ s'~ 1. ճանապարհից շեղվել 2. մոլորվել 3. շփոթվել

égide *f* հովանի, պաշտպանություն,

հովանավորություն ◊ sous l'~ de... հովանու ներքո

église *f* եկեղեցի

~ catholique կաթոլիկ եկեղեցի

~ orthodoxe ուղղափառ եկեղեցի

~ protestante բողոքական եկեղեցի

égyptien, -ne *adj* եգիպտական

élaboration *f* մշակում, կազմում (ծրագրի և այլն)

~ des lois օրենքների մշակում

~ d'un plan պլանի մշակում

~ des projets de loi օրենքի նախագծի մշակում

élaborer *vt* մշակել, կազմել, պատրաստել

~ un projet նախագիծ մշակել

~ l'ordre du jour օրակարգը նախապատրաստել

élan *m* պոռթկում, մղում, եռանդ, ոգևորություն, սլացք

~ créateur ստեղծագործական սլացք, խանդավառություն

élargir *vt* 1. լայնացնել, ընդարձակել, ընդլայնել, զարգացնել 2. *իր/ք.* ազատել

~ un détenu ազատել բանտարկյալին

élargissement *m* 1. ընդլայնում, ընդարձակում 2. ազատում (կալանքից)

électif, -ve *adj* ընտրովի

électeur *m* ընտրող

élection *f* ընտրություն ◊ faire ~ de domicile ընտրել բնակության վայր; procéder à une ~ ընտրել, ձեռնամուխ լինել ընտրության; invalider [valider] une ~ չհաստատել [հաստատել] ընտրությունը; période d'~ ընտրությունների

շրջան՝ ժամանակահատված;
réélection վերընտրություն; tour
d'une ~ ընտրափուլ

élection(s) *f pl* ընտրություններ $\diamond$
ajourner les ~ ընտրությունները
հետաձգել; annuler les ~ ընտրու-
թյունները չեղյալ՝ անվավեր հա-
մարել; boycotter les ~ բոյկոտել
ընտրությունները; contester les ~
վիճարկել ընտրությունների արդ-
յունքները; manipulation des ~
ընտրությունների կեղծում; mode
d' ~ ընտրակարգ; participer aux
~ մասնակցել ընտրություննե-
րին; se présenter aux ~ իր թեկնա-
ծությունը առաջադրել ընտրու-
թյուններին
~ anticipées վաղաժամկետ ընտ-
րություններ
~ cantonales կանտոնային ընտ-
րություններ
~ communales համայնքային
ընտրություններ
~ directes ուղղակի ընտրություն-
ներ
~ générales ընդհանուր ընտրու-
թյուններ
~ législatives (կամ parlementaires)
խորհրդարանական ընտրություն-
ներ
~ municipales մունիցիպալ ընտ-
րություններ
~ ordinaires հերթական ընտրու-
թյուններ
~ partielles մասնակի ընտրու-
թյուններ
~ à plusieurs degrés բազմաստի-
ճան ընտրություններ
~ présidentielles նախագահա-
կան ընտրություններ

~ régionales շրջանային ընտրու-
թյուններ

~ à représentation proportionnelle
համամասնական կարգով ընտ-
րություններ

~ sénatoriales սենատի ընտրու-
թյուններ

~ au suffrage universel ընդհանուր
ընտրություններ

~ au vote secret ընտրություններ
փակ՝ գաղտնի քվեարկությամբ

~ par un double collège երկաստի-
ճան ընտրություններ

électoral, -e *adj* ընտրական $\diamond$ cam-
pagne ~e ընտրաքաղ; circon-
scription ~e ընտրատարածք;
collège ~ ընտրական կոլեգիա;
corps ~ ընտրազանգված; corrup-
tion ~e ընտրակաշառք; fraude ~e
ընտրակեղծիք; loi ~e ընտրա-
կան օրենք; liste ~e ընտրացու-
ցակ; permanence ~e ընտրական
տեղամաս; procédure ~e ընտրա-
կան ընթացակարգ; programme ~
ընտրական ծրագիր; propagande
~e ընտրաքարոզչություն; régime
~ ընտրակարգ; résultats (կամ
chiffres) électoraux քվեարկու-
թյան արդյունքներ; système ~
ընտրական համակարգ; succès ~
հաջողություն ընտրություններում;
urne ~e քվեատուփ; victoire ~e
հաղթանակ ընտրություններում

électorat *m* 1. ընտրական իրավունք
2. ընտրազանգված, ընտրողներ

électroction *f* մահապատիժ էլեկտ-
րական աթոռով

élément *m* 1. տարր, անբաժանելի
մասնիկ; բաղկացուցիչ մաս, ամ-
բողջի բաղադրամաս 2. սկիզբ,

սկզբունք 3. տարր (հասարակական); մարդկանց խումբ; հասարակության շերտ; խմբի անդամ; մարդ
 ~ avancé առաջադեմ տարր
 ~ régulateur կարգավորող սկիզբ
 ~s de connaissance տրմբ. ճանաչողության տարրերը (հասկացություն, դատողություն)
 ~s d'un crime հանցակազմ
 ~s ennemis վնասակար տարրեր
éléments *m pl* սկզբնական և պարզ գիտելիքներ, հիմունքներ
 ~ du langage լեզվի հիմունքները
élévation *f* 1. բարձրացում, բարձրանալը, բարձրացնելը 2. կանգնեցում, կառուցում
 ~ au grade պաշտոնի, դիրքի բարձրացում
 ~ du niveau մակարդակի բարձրացում
 ~ de la voix ձայնը բարձրացնելը
élever *vt* 1. բարձրացնել 2. կառուցել, կանգնեցնել 3. մեծացնել, դաստիարակել, կրթել 4. ստեղծել, հարուցել $\diamond$ s'~ 1. բարձրանալ, վեր խոյանալ 2. ծագել, առաջ գալ, առաջանալ, գոյանալ, երևան գալ (տարածայնություններ, կասկածներ և այլն) 3. *փ/տբ.* բարձրանալ, ավելի բարձր դիրքի հասնել
 ~ des critiques նկատողություններ անել
 ~ des difficultés դժվարություններ ստեղծել
 ~ des doutes կասկածներ հարուցել
 ~ des obstacles խոչընդոտներ ստեղծել

~ au rang աստիճանը բարձրացնել
 ~ au rang d'Ambassade փոխարկել դեսպանատան
 ~ la voix en faveur... ձայն բարձրացնել ի պաշտպանություն...
éligibilité *f* ընտրելիություն, ընտրվելու իրավունք
éligible *adj* ընտրվելու իրավունք ունեցող; ընտրելի
élimination *f* հեռացում, վտարում, հանում, կրճատում; բացառում, վերացում; դուրս մղում
éliminer *vt* վերացնել, բացառել, ոչնչացնել; հեռացնել, վտարել, հանել, կրճատել
 ~ un candidat տապալել թեկնածուին
 ~ le danger de la guerre պատերազմի վտանգը վերացնել
 ~ une question հարցը հանել
élire *vt* ընտրել, ջոկել, ընտրություն կատարել $\diamond$ droit d'~ ընտրելու իրավունք
 ~ domicile բնակության վայր ընտրել, բնակություն հաստատել
élite *f* ընտրախավ $\diamond$ d'~ ընտրյալ, ընտիր, troupes d'~ ընտրովի զորքեր
éloge *m* գովք, գովեստ, գովասանք, գովաբանություն $\diamond$ faire l'~ de qn մեկի գովքը անել
 ~ funèbre դամբանական խոսք
éloigné, -e *adj* հեռավոր, հեռու, հեռացած $\diamond$ temps très ~ անհիշելի ժամանակներ
éloigner *vt* 1. հեռացնել 2. ազատել, պաշտոնազատել անել, վտարել, վռնդել $\diamond$ s'~ հեռանալ s'~ de son

devoir իր պարտականությունը
զանց առնել

éloquence *f* պերճախոսություն,
ճարտասանություն

~ du barreau դատական ճարտա-
սանություն

élu *m* պատգամավոր, ընտրյալ

élucidation *f* մեկնաբանություն,
մեկնում, մեկնաբանում, բա-
ցատրություն, պարզաբանում,
լուսաբանում

élucider *vt* պարզաբանել, լուսաբա-
նել, մեկնաբանել, բացատրել

élucubration *f* 1. ճամարտակու-
թյուն, մեծախոսություն, շաղակ-
րատություն 2. պարապ՝ սուտ՝
մտացածին բան

éluder *vt* շրջանցել, խուսափել,
խույս տալ
~ la loi օրենքը շրջանցել

Elysée *m* : 1. Palais de l'~ Ելիսեյան
պալատ (Ֆրանսիայի նախա-
գահի նստավայրը) 2. *adj*
Champs ~s Ելիսեյան դաշտեր
(պողոտա Փարիզում)

émanciper *vt* ազատագրել, ազատել

émancipation *f* էմանսիպացիա,
ազատագրում, ազատում

émarger *vi* աշխատավարձ ստանալ
~ au budget միջոցների ստանալ
բյուջեից

~ pour de fortes sommes à... խո-
շոր գումարներ ստանալ...

embargo *m* 1. բեռնագրավում, բեռ-
նարգելք 2. արտահանման և
ներմուծման արգելք, *դվնգ*.
Էմբարգո (արգելք կառավարու-
թյան կողմից իր երկիր ցանկա-
ցած ապրանքի ներկրման կամ
իր երկրից արտահանման վերա-

բերյալ $\diamond$ mettre (կամ imposer) l'~
Էմբարգո դնել; lever l'~ արգելքը՝
Էմբարգոն հանել

embarquer *vt* 1. բարձել, բեռնել
(նավը), նավ նստեցնել 2. *խսկց*.
ծեռնարկել, սկսել $\diamond$ s'~ 1. նավ
նստել 2. ճանապարհ ընկնել
~ une carrière diplomatique դիվա-
նագիտական կարիերա սկսել

embarras *m* 1. դժվարություն, խոչ-
ընդոտ 2 շփոթմունք, շփոթվա-
ծություն, հուզմունք $\diamond$ avoir l'~ du
choix ընտրության մեջ դժվարա-
նալ; causer de l'~ հոգս պատճա-
ռել; être dans un grand ~ դժվարին
կացության մեջ լինել; faire des ~
չափից դուրս պահանջներ ներ-
կայացնել; mettre (կամ plonger)
dans l'~ դժվար կացության մեջ
դնել, փակուղու առաջ կանգնեց-
նել; sortir d'un ~ դժվարությունից
դուրս գալ; tirer qn de l'~ մեկին
դուրս բերել դժվար կացությու-
նից

~ d'argent դրամական դժվարու-
թյուններ

~ choix ընտրության դժվարու-
թյուններ

~ de voitures մեքենաների կու-
տակում, փողոցային խոռվածք

embauchage *m* բանվորներ վարձելը

embauche *f* վարձում, վարձակալում

embaucher *vt* վարձել, վարձակալել,
աշխատանքի ընդունել, հավա-
քագրել

emblavure *f* ցանած վարելահող,
ցանած արտ

emblée: d'~ *loc. adv.* միանգամից,
առաջին հայացքից

embouchure *f* խոսքափող

embourber (s') *vt* *փխթ.* թաղվել, մխրճվել, ընկղմվել, խրվել, ներքաշվել, խճճվել

embranchement *m* 1. ճյուղավորում 2. երկաթուղային հանգույց 3. բնագավառ, ճյուղ (գիտության)

embraser *vt* վառել, բոցավառել, բորբոքել $\diamond$ s' ~ վառվել, բոցավառվել, բորբոքվել

embrasser *vt* 1. գրկել, փարվել 2. համբուրել 3. *փխթ.* ընդգրկել, ամփոփել, պարունակել 4. միանալ, հարել, ընտրել

~ la cause de զո անցնել մեկի կողմը

~ la défense de զո ստանձնել մեկի պաշտպանությունը

~ un parti միանալ, հարել

embûche *f* *փխթ.* ծուղակ, թակարդ, ականատ, որոգայթ $\diamond$ tendre des ~s դավեր նյութել; թակարդ լարել; դժվարությունները թաքցնել

embuscade *f* 1. դարան, դարանակալում 2. *փխթ.* ծուղակ $\diamond$ tomber dans une ~ ծուղակն ընկնել

émérite *adj* անվանի, նշանավոր; հմուտ, փորձված; վաստակավոր, վաստակաշատ, պատվավոր $\diamond$ savant ~ գիտության վաստակավոր գործիչ

émetteur-récepteur *m* ընդունիչ-հաղորդիչ ռադիոկայան

émettre 1. *vt* արտահայտել, հայտնել, հանդես գալ 2. *vi* հաղորդել (ռադիոյով)

~ une opinion կարծիք հայտնել

~ une proposition հանդես գալ առաջարկությամբ

~ des voeux բարեմաղթանքներ արտահայտել

émeute *f* 1. ընդվզում, խռովություն 2. աղմուկ, հուզմունք $\diamond$ faire ~ *հնգծ.* մեծ տպավորություն թողնել (ժողովրդի վրա), հուզել

émigré *m* վտարանդի, տարագիր, էմիգրանտ

~ politique քաղաքական վտարանդի

éminemment *adv* վերին աստիճանի, չափազանց

éminence *f* գերազանցություն, գերակշռություն $\diamond$ Votre Eminence Ձերդ Գերազանցություն

éminent, -e *adj* նշանավոր, անվանի, ականավոր, հռչակավոր $\diamond$ jouer un rôle ~ կարևոր դեր խաղալ; personnage ~ ականավոր գործիչ

émission *f* 1. արտանետում 2. ռադիոկամ հեռուստահաղորդում 3. արժեթղթերի կամ թղթադրամների թողարկում, էմիսիա $\diamond$ ban-que d' ~ էմիսիոն բանկ

~ d'un emprunt փոխառության թողարկում

~ radiophonique ռադիոհաղորդում

~ s nocives վնասակար արտանետումներ

emmagasiner *vt* *փխթ.* հավաքել, կուտակել, ժողվել

emmêler *vt* *փխթ.* խճճել

~ une affaire գործը խճճել, բարդացնել

émouvoir *vt* հուզել, հուզմունք պատճառել $\diamond$ s' ~ 1. հուզվել 2. *հնգծ.* սկսել շարժվել; une discussion s'émeut վիճաբանություն է բռնկվում

emparer (s') *v pr.* տիրանալ, նվաճել, գրավել

empêchement *m* խոչընդոտ, հակազդեցություն, արգելք ◊ en cas d'~ եթե ինչ-որ բան խանգարի; sauf ~ absolu եթե չհանդիպի անհաղթահարելի խոչընդոտի

empêcher *vt* խանգարել, խոչընդոտել, թույլ չտալ, հակազդել ◊ n'empêche que ... այնուամենայնիվ, չնայած դրան

empereur *m* կայսր

empiétement *m* բռնագրավում, գավթում, տիրում, սեփականացում, յուրացում

~ ultérieur նոր բռնագրավում

empiéter *vi* 1. տիրել, իշխել, յուրացնել; բռնագրավել, գավթել 2. հանցափորձ կատարել՝ խլելու, յուրացնելու

~ sur les droits d'autrui ունձգություն կատարել ուրիշների իրավունքների վրա

empire *m* 1. իշխանություն, տիրապետություն, գերիշխանություն 2. կայսրություն, թագավորություն 3. տիրապետություն, ազդեցություն, ներգործություն ◊ exercer un ~ sur մեկի վրա ազդեցություն գործել; prendre de l'~ sur մեկի վրա իշխել; sous l'~ de ... ազդեցությամբ, ներգործությամբ; le premier Empire առաջին Դայսրությունը, Նապոլեոն I-ի թագավորությունը; le second Empire երկրորդ Դայսրությունը, Նապոլեոն III-ի թագավորությունը

~ de la raison բանականության ուժը

~ sur soi-même ինքնատիրապետում

emplacement *m* գտնվելու վայր, տեղ, դիրք, դասավորություն ~ de combat մարտական դիրք; կրակակետ

~ des troupes զորքերի տեղաբաշխում

emploi *m* 1. գործածություն, կիրառություն, կիրարկում, օգտագործում 2. զբաղմունք, պաշտոն, աշխատատեղ 3. *տնտ.* զբաղվածություն ◊ chercher de l'~ աշխատանք փնտրել; demande d'~ աշխատանքի փնտրտուք; demandeur d'~ գործազուրկ; faire un bon ~ de qch գտնել որևէ բանի լավագույն կիրառությունը; mode d'~ օգտագործման եղանակը; offre d'~ հայտարարություն՝ աշխատանքի ընդունելու մասին; plein ~ լրիվ զբաղվածություն; la politique d'~ զբաղվածության քաղաքականություն

~ du temps աշխատաժամերի բաշխում; դասացուցակ

employé *m* ծառայող, աշխատող ~ de bureau գրասենյակային աշխատող, գործավար

~ de commerce վաճառական

~ de maison տան ծառա, աղախին

~ mandataire վստահված անձ, հավատարմատար, լիազոր

employer *vt* 1. կիրառել, գործածել; օգտագործել 2. աշխատանք տալ, վարձել ◊ s'~ 1. գործածվել, օգտագործվել 2. (à) ջանալ, աշխատել; ձգտել

employeur *m* վարձող, վարձակալ; ձեռնարկատեր, գործատու, գործատեր

~ privé մասնավոր ձեռնարկատեր

empoisonné, -e *adj* թունավորված

empoisonner *vt* թունավորել

exporter *vt* 1. տանել, հետը վերցնել; իր հետևից տանել 2. կովով վերցնել, կովով նվաճել

~ la décision de զո մեկի եզրակացությունը ձեռք բերել

~ sur զո մեկին հաղթել; մեկի նկատմամբ առավելություն ունենալ

empreindre *vt* 1. դրոշմել, դաջել, հետք թողնել 2. *փխք*. անջնջելի տպավորություն թողնել

empreinte *f* 1. դրոշմ, հետք, դրոշմվածք, դրոշմահետք 2. *փխք*. անջնջելի տպավորություն, խոր ազդեցություն

~ digitale մատնահետք

empresé, -e *adj* 1. սիրալիր, պատրաստակամ, հաճոյակատար 2. շտապ, հապճեպ, փութկոտ, չափազանց արագ

empressement *m* 1. ջանք, ճիգ, ջերմեռանդություն, եռանդ, փութաջանություն, պատրաստակամություն 2. շտպողականություն, աճապարանք, հապճեպություն

◇ avec ~ պատրաստակամությամբ; աճապարանքով, շտապ, հապճեպորեն

emprise *f* 1. գրավում, գավթում, յուրացում, օտարում (սեփականության) 2. ներգործություն, ազդեցություն 3. գերազանցություն

emprisonné *m* բանտարկյալ, կալանավոր

~ politique քաղաքական բանտարկյալ

emprisonnement *m* բանտարկում, կալանավորում, ազատագրվում

emprisonner *vt* բանտարկել, կալանավորել, կալանքի տակ վերցնել; բանտում պահել

emprunt *m* փոխառություն ◇ émettre un ~ փոխառություն թողարկել; ouvrir un ~ փոխառություն թողարկել

~ d'Etat պետական փոխառություն

~ à l'étranger օտարերկրյա փոխառություն

~ à court terme կարճաժամկետ փոխառություն

~ extérieur արտաքին փոխառություն

~ intérieur ներքին փոխառություն

~ international միջազգային փոխառություն

~ à long terme երկարաժամկետ փոխառություն

~ à lots շահող փոխառություն

~ productif d'intérêts տոկոսային փոխառություն

~ sans intérêts անտոկոս փոխառություն

émulation *f* մրցություն, մրցակցություն ◇ lutter d'~ մրցել, մրցակցել; proposer l'~ մրցության հրավիրել; se mettre en ~ մրցակցության մեջ մտնել, մրցել

encadrement *m* *փխք*. միջավայր, շրջապատ

encaisser *vt* գանձել, ստանալ (դրամ)

encan *m* առևտրի, աճուրդ ◇ mettre à l'~ աճուրդի դնել; mettre sa conscience à l'~ խիղճը վաճառքի հանել

enceinte *f* 1. ցանկապատ, պարիսպ, պատ 2. փակ տարածք 3. շենք, տեղ $\diamond$ dans une ~ de justice դատարանում; տրիբունալի առջև ~ de l'usine գործարանի տարածք

encellulement *m* մեկուսի բանտարկություն

encelluler *vt* բանտարկել մենախցում

encens *m* 1. խունկ 2. *փխք.* շողոքորթություն, կեղծ մեծարում

encenseur *m* *փխք.* կեղծավոր, շողոքորթ մարդ

encerclement *m* շրջապատում, շրջափակում, բլոկադա

encercler *vt* շրջապատել, շրջափակել, օղակի մեջ առնել $\diamond$ être encercelé շրջափակման մեջ ընկնել

enchaînement *m* շարք, կապ, շղթա, տրամաբանական զարգացում, տրամաբանական քայլ

enchaîner *vt* 1. շղթայել 2. *փխք.* շաղկապել, կապակցել, կապել, իրար միացնել, կոորդինացնել

enchanté *adj* հիացած, հրապուրված, գերված, կախարդված ~ de vous voir ուրախ եմ ձեզ տեսնել

enchérissement *m* գների բարձրացում, թանկացում ~ rapide գների արագ բարձրացում ~ de la vie կյանքի թանկացում

enclave *f* անկլավ (պետության տարածք, որը բոլոր կողմերից շրջապատված է այլ պետության կամ պետությունների տարածքով)

encontre: à l'~ de ... *loc. prép.* հակառակ, դեմ, ընդդեմ $\diamond$ aller à l'~

de... ընդդիմանալ, հակառակվել
encourageant, -e *adj* խրախուսական, քաջալերական, հուսադրող $\diamond$ le début n'est guère ~ սկիզբը ոչ մի լավ բան չի խոստանում

encouragement *m* խրախուսում, քաջալերանք, հուսադրում, աջակցություն, օժանդակություն, օգնություն $\diamond$ prix d'~ խրախուսական մրցանակ; société d'~ աջակցության հասարակություն

encourager *vt* 1. խրախուսել, հավանություն տալ, քաջալերել 2. աջակցել, օգնել, օժանդակել ~ les agresseurs խրախուսել զավթիչներին

~ à plein բոլոր միջոցներով, ամեն կերպ աջակցել

encourir *vt* հարուցել, ենթարկվել ~ une amende տուգանքի ենթարկվել

~ une peine տույժի ենթարկվել

endettement *m* պարտք ~ à court terme կարճաժամկետ պարտք

~ extérieur արտաքին պարտք

~ intérieur ներքին պարտք

~ à long terme երկարաժամկետ պարտք

~ public պետական պարտք

endiguer *vt* *փխք.* սահմանափակել, խոչընդոտել, արգելակել, զապել, մեկուսացնել, կանգնեցնել

~ l'expansionnisme արգելափակել էքսպանսիոնիզմը (զավթողական բաղաբաղականությունը) ~ le mouvement ouvrier կանգնեցնել բանվորական շարժումը

endommager *vt* վնասել, փչացնել, վնաս հասցնել

endosser *vt* իր վրա վերցնել; վրան քարդել, ծանրաբեռնել
 ~ les conséquences պատասխան տալ հետևանքների համար
 ~ le dessus հաղթել, հաղթահարել, գերազանցել

endroit *m* 1. տեղ, վայր 2. փոքր բնակավայր $\diamond$ les gens de l'~ տեղաբնակները; à l'~ de... *loc. prép.* մեկի (կամ մի բանի) նկատմամբ
 ~ perdu խուլ անկյուն, խուլ վայր

endurance *f* դիմացկունություն, տոկունություն, համբերատարություն, համբերություն, կայունություն, հաստատունություն

endurer *vt* դիմանալ, տոկալ, համբերել, հանդուրժել, ամեն ինչ տանել, ամեն ինչ կրել

énergie *f* 1. էներգիա, ուժ, հզորություն 2. *փխք.* եռանդ, ուժ, կորով
 ~ atomique ատոմային էներգիա
 ~ nucléaire միջուկային էներգիա

énergiquement *adv* վճռականորեն, եռանդուն, ջանասիրաբար, եռանդագին, եռանդով

enfiévrer *vt փխք.* առաջացնել, գրգռել, շարժել, արթնացնել, հրահրել, բորբոքել

enfoncer *vt* 1. ընկղմել, սուզել, մխրճել, մտցնել 2. խորացնել
 ~ le coin entre սեպ խրել
 ~ l'ennemi *խսկգ.* բշնամուն փախուստի մատնել
 ~ le front ռազմաճակատը ճեղքել

enfreindre *vt* խախտել, շրջանցել
 ~ les conditions d'un traité պայմանագրի պայմանները խախտել
 ~ les dispositions դրույթները խախտել

~ une loi օրենքը խախտել

engagé, -e *adj* սկսված $\diamond$ les opérations ~es սկսված ռազմական գործողությունները

engagement *m* 1. գրավ դնելը, գրավադրում 2. պարտավորություն 3. կամավոր զինծառայություն $\diamond$ acquitter les ~s պարտավորությունները կատարել; contrevenir à un ~ (կամ violer un ~, rompre un ~) պարտավորությունը խախտել, դրժել; dégager de l'~ պարտավորությունից ազատել; délier qn de ses ~s ազատել մեկին իր պարտավորություններից; manquer à ses ~s, mépriser ses ~ իր պարտավորությունները չկատարել, իր պարտավորությունները զանց առնել; prendre un ~ de faire qch իր վրա պարտավորություն վերցնել; remplir son ~ իր պարտավորությունը կատարել; revenir sur ses ~s հրաժարվել իր վրա դրված պարտավորություններից; tenir (կամ respecter, faire face à) ses ~s իր պարտավորությունները կատարել
 ~s internationaux միջազգային պարտավորություններ
 ~ mutuel փոխադարձ պարտավորություն

engager *vt* 1. գրավ դնել 2. պարտավորեցնել, պարտադրել 3. աշխատանքի ընդունել, հավաքագրել 4. ներգրավել, ներքաշել 5. ծախսել, ներդնել 6. սկսել $\diamond$ s'~ 1. պարտավորվել, իր վրա պատասխանատվություն վերցնել 2. զինվորագրվել, զինվորական ծառայության անցնել 3. ներ-

քաշվել, ներգրավվել 4. սկսվել
 ~ des capitaux կապիտալ ներդնել
 ~ une conversation խոսակցություն սկսել
 ~ une discussion բանավեճ սկսել
 ~ la lutte պայքարի մեջ մտնել, պայքարի ուղին բռնել
 ~ des négociations բանակցություններ սկսել
 ~ sa pleine responsabilité իր վրա վերցնել մեծ պատասխանատվություն
 ~ les pourparlers բանակցություններ սկսել
 ~ à son service իր մոտ ծառայություն վերցնել

engendrer *vt* 1. ծնել, լույս աշխարհ բերել, ծնունդ տալ 2. *փ/ւք.* ծնել, առաջացնել, պատճառել
 ~ un différend վիճաբանություն ծնել

engin *m* 1. գործիք, սարք, մեքենա, միջոց 2. արկ, զենք
 ~ atomique ատոմային զենք
 ~ destructeur ոչնչացման միջոց
 ~ fusée ռեակտիվ ռումբ

englober *vt* ընդգրկել, ամփոփել, միավորել

engloutir *vt* 1. կլանել, կուլ տալ 2. *փ/ւք.* մսխել՝ քամուն տալ

engluer *vt փ/ւք.* խորամանկությամբ հրապուրել՝ հիմարացնել

engagement *m*: ~ des marchés *տնտ.* ապրանքակուտակում

engranger *m փ/ւք.* դժվարին հանգամանքների զուգադիպություն $\diamond$ être pris dans un ~ հանգամանքների զոհ դառնալ
 ~ d'intrigues դավադրությունների խճճվածություն, նեղություն

engrener *vt* սկսել (գործ)

enjeu *m* 1. խաղազումար 2. նպատակ, իմաստ $\diamond$ retirer son ~ *փ/ւք.* հրաժարվել մասնակցել, հեռանալ, մի կողմ քաշվել; խաղից դուրս գալ

enjoindre *vt* գրավոր հրաման տալ, կարգադրել, գրավոր կարգադրություն անել

enlèvement *m* 1. առևանգում, հափըշտակում, զոդություն 2. զավթում, գրավում, բռնագրավում

enlever *vt* 1. հանել, բարձրացնել 2. զոդանալ, առևանգել, խլել 3. հաղթել, նվաճել
 ~ la coupe du monde աշխարհի գավաթը նվաճել
 ~ les suffrages de ... մեկի հավանությունը ստանալ

enliser *vt* ավազի՝ տիղմի մեջ խրել $\diamond$ s'~ խրվել, ընկղմվել

ennemi *m* բշմամի, հակառակորդ, ռախ $\diamond$ aller à l'~ բշմամու վրա գնալ; passer à l'~ անցնել բշմամու կողմը; se faire des ~s բշմամիներ վաստակել
 ~ de classe դասակարգային բշմամի
 ~ commun ընդհանուր բշմամի
 ~ du dehors արտաքին բշմամի
 ~ public հասարակության բշմամի, վտանգավոր մարդ
 ~s jurés երդվյալ բշմամիներ

ennemi, -e *adj* բշմամական, բշմամու, հակառակորդ $\diamond$ Etat ~ բշմամի պետություն; en pays ~ բշմամու բանակում

énoncé *m* արտահայտում, ասելը, շարադրում, ձևակերպում; բովանդակություն

~ d'un fait փաստի շարադրում

~ d'une question հարցադրում

énoncer *vt* հայտնել, արտահայտել; ձևակերպել $\diamond$ clairement énoncé հստակ շարադրված

~ une opinion կարծիք հայտնել

~ les titres et les qualités հիշատակել կոչումները և դիրքը

énonciation *f* արտահայտություն, արտահայտում, խոսելածն, արտահայտչածն

enquérir (*s'*) *v pr.* հարցուփորձ անել, տեղեկանալ, հարցնել

enquête *f* 1. քննություն, հետաքննություն 2. հարցաթերթիկ $\diamond$ ouvrir une ~ հետաքննություն անցկացնել; prescrire une ~ կայացնել որոշում հետաքննություն անցկացնելու մասին; procéder à une ~ հետաքննություն կատարել ~ judiciaire դատական հետաքննություն
~s sur les lieux հետաքննություն տեղում

enquêter *vi* հետաքննություն անցկացնել; հետազոտել, բացահայտել, որոշել, պարզել $\diamond$ s'~ հետաքրքրվել, հարցուփորձ անել, հարցում անել

enquêteur *m* 1. քննող, հետազոտող, հետախուզող մարդ 2. *իր/ը*. դատական քննիչ enregistrement *m* գրանցում, ցուցակագրում, արձանագրում, գրառում

enregistrer *vt* գրանցել, արձանագրել, ցուցակագրել

enrichir *vt* 1. հարստացնել 2. զարգացնել, համարել

enrôlement *m* 1. ցուցակագրում, անդամագրում (կազմակերպության

նը և այլն), գրանցում 2. հավաքագրում, զինվորագրում; զինծառայության անցնելը

enrôler *vt* 1. զինվորագրել, հավաքագրել 2. անդամագրել, բերել (կուսակցություն), իր կողմը քաշել $\diamond$ s'~ 1. զինվորագրվել, անցնել զինվորական ծառայության 2. անդամագրվել

enseigne *f* 1. ցուցանակ 2. նշան, նախանշան 3. դրոշ, դրոշակ $\diamond$ à bonne ~ արդարամտությամբ, ըստ արդարի; combattre sous les ~s de զո մարտնչել մեկի դեկավարությամբ; à telle ~ que դրա ապացույցն այն է, որ... ; այն աստիճան, որ...

enseignement *m* 1. դասավանդում, ուսուցում, կրթություն 2. ուսմունք, դոկտրինա 3. դաս, խրատ, հորդոր $\diamond$ les ~s de l'histoire պատմության դասեր; être dans l'~ մանկավարժ լինել; tirer les ~s de... դասեր քաղել, հետևություններ անել

~ élémentaire, ~primaire տարրական կրթություն

~ privé, ~ libre մասնավոր կրթություն; մասնավոր ուսումնական հաստատություններ

~ professionnel մասնագիտական ուսուցում

~ programmé ծրագրավորված ուսուցում

~ public պետական ուսուցում; պետական ուսումնական հաստատություններ

~ secondaire, ~ de second degré միջնակարգ կրթություն

~ supérieur բարձրագույն կրթություն

enseigner *vt* 1. ուսուցանել; դասավանդել; սովորեցնել 2. խրատել, հորդորել

ensemble *m* ամբողջություն, միասնականություն $\diamond$ 1~ des eaux territoriales adjacentes հարակից տերիտորիալ ջրեր; avec ~ համաձայնեցված, համերաշխորեն, միասնաբար

ensemble *adv* միասին, մեկտեղ, միաժամանակ $\diamond$ agir ~ գործել համատեղ

ensuivre (*s'*) *v pr.* հետևել, բխել $\diamond$ il s'ensuit que... սրանից հետևում է, բխում է, որ...

entamer *vt* 1. սկսել, ձեռնամուխ լինել 2. վարկաբեկել
~ une conversation գրույցի բռնվել
~ un discours ելույթը սկսել
~ la lutte պայքարի մեջ մտնել, կռիվը սկսել
~ les pourparlers, ~ les négociations բանակցությունները սկսել
~ la réputation հեղինակությունը վարկաբեկել

entendement *m* բանականություն, ողջամտություն; գիտակցություն, ըմբռնողություն $\diamond$ avoir 1~ difficile [vif] վատ [լավ] ըմբռնել, դժվարությամբ հասկանալ; cela dépasse 1~ խելքից վեր է, բոլորովին անհասկանալի է; perdre 1~ գիտակցությունը կորցնել; ouvrir 1~ զարգացնել մեկի մտածողությունը՝ միտքը
~ humain մարդկային բանականություն

entendre *vt* 1. լսել, ունկնդրել 2. հաս-

կանալ 3. ցանկանալ, ուզել 4. նկատի ունենալ, ենթադրել $\diamond$ s'~ 1. պայմանավորվել, համաձայնության գալ, խոսքը մեկ անել 2. միմյանց հասկանալ 3. հասկացվել; cela s'entend ինքնին հասկանալի է; cela peut s'~ de deux manières սա կարող է հասկացվել երկու եղանակով, սա կարելի է մեկնաբանել երկու եղանակով; donner à 1~, faire ~, laisser ~ հասկացնել; il entend par ces mots այս բառերով նա ենթադրում է

entente *f* 1. հասկացողություն, ըմբռնողություն, փոխըմբռնում; պայմանավորվածություն 2. փոխադարձ համաձայնություն, բարեկամական համաձայնություն պետությունների միջև, միջպետական համաձայնություն $\diamond$ Entente *պտմ.* Անտանտ; politique d'~ փոխհամաձայնությունների հասնելու քաղաքականություն
~, bonne փոխադարձ ըմբռնողություն, բարեկամական հարաբերություններ
~, double երկիմաստություն
~ patronale ձեռնարկատերերի միություն

enterrer *vt* 1. հողով ծածկել 2. թաղել 3. *փ/իք.* մոռացության տալ

en-tête *m* վերնագիր, խորագիր, վերտառություն; սկիզբ $\diamond$ papier à ~ բաժանակ
~ de lettre նամակի վերնագիրը՝ սկիզբը

enthousiasme *m* ոգևորություն, խանդավառություն, ոգեշնչում, հիացում, բերկրանք, ցնծություն, էնտուզիազմ

entier, -ère *adj* ամբողջ, լիակատար, լրիվ, բովանդակ, բոլոր $\diamond$ tout ~ ամբողջովին

entièrement *adv* լիովին, ամբողջապես

~ et sans réserve լիովին և ամբողջապես

entonner *vt* երգել, երգ ասել, ձայնակցել

~ les louanges de qn գովաբանել՝ գովերգել մեկին

entorse *f* 1. հոդախախտում 2. խեղաթյուրում, աղճատում

~ à un texte տեքստի աղավաղում

~ à la vérité ճշմարտության խեղաթյուրում

entortillement *m* *փխբ.* խճճվածություն, խառնաշփոթություն, խրթիկություն, անորոշություն, անպարզություն, անհստակություն

entourage *m* շրջապատ, միջավայր (մարդկանց)

entraccorder (*s'*) *v pr.* համաձայնեցնել մեկը մյուսի հետ; ապրել հաշտ - համերաշխ

entraccuser (*s'*) *v pr.* միմյանց մեղադրել, մեկը մյուսին մեղադրանքներ ներկայացնել

entraide *f* փոխադարձ օգնություն, փոխօգնություն $\diamond$ Conseil d'~ économique Տնտեսական փոխօգնության խորհուրդ, ՏՓԽ

entraider (*s'*) *v pr.* մեկը մյուսին օգնել, միմյանց աջակցել

entrailles *fpl* ընդերք

~ du sol երկրի ընդերքը

entraînement *m* 1. հափշտակվածություն, տարվածություն, ոգևորվածություն, հետաքրքրություն 2. մարզում; նախապատրաստություն

~ de l'exemple օրինակի ուժը

~ militaire զինվորական նախապատրաստություն

entraîner *vt* 1. իր հետևից տանել, քարշ տալ 2. ներգրավել, ներքաշել 3. պատճառ դառնալ, առաջացնել, հանգեցնել 4. *սպորտ.* մարզել

~ des conséquences հետևանքների պատճառ դառնալ

~ au travail ներգրավել աշխատանքի մեջ

entrattaquer (*s'*) *v pr.* միմյանց վրա գրոհել, մեկը մյուսի վրա հարձակվել

entrave *f* *փխբ.* խոչընդոտ, պատմեշ, արգելք $\diamond$ apporter des ~s à... արգելել, թույլ չտալ, խանգարել; mettre ~ խոչընդոտներ հարուցել; sans ~ անարգել

entraver *vt* *փխբ.* կաշկանդել, կաթվածահար անել; խոչընդոտել, խանգարել; արգելակել, դանդաղեցնել

entre *prép* միջև, արանքում, մեջ $\diamond$ hésiter ~ deux solutions տատանվել երկու որոշումների միջև

~ autre ի միջի այլոց, ի դեպ

~ temps հիմա, այժմ; աշխատանքի ընդմիջումների ժամանակ

~ la vie et la mort կյանքի և մահվան միջև

entrée *f* 1. մուտք 2. մտնելը, մուտք գործելը, ներս մտնելը 3. *փխբ.* ընդունվելը, ընդունելություն; ստանձնում 4. *փխբ.* սկիզբ, գալը 5. հանդիպում $\diamond$ droits d'~ ներմուծման մաքս; examen d'~ ընդունելության քննություն; faire

une ~ solennelle à... կազմակերպել հանդիսավոր հանդիպում՝ հանդիսավոր ընդունելություն
~ en action գործողության մեջ մտնելը

~ en campagne ռազմական գործողությունների սկիզբը

~ d'un discours ելույթի սկիզբը

~ en fonction, ~ en charge պաշտոնի ստանձնում

~ en guerre պատերազմի մեջ մտնելը

~ en matière ներածություն, ներածական, նախաբան (քեմայի)

~ dans un parti ընդունելություն կուսակցության մեջ

~ en possession տեր դառնալը, տիրապետելը

~ en séance նիստի բացումը

~ en vigueur ուժի մեջ մտնելը (օրենքի, պայմանագրի)

entrefaites *f pl*: sur ces ~ այնինչ, շուտով, միևնույն ժամանակ, նույն այդ ժամանակ

entrefilet *m* փոքրիկ հոդված (լրագրային)

entremise *f* միջնորդություն ♦ par l'~ de... միջնորդությամբ; օգնությամբ

entreprendre *vt* ձեռնարկել, հանձն առնել, նախաձեռնել, ձեռնամուխ լինել; սկսել, գործի անցնել

entreprise *f* 1. ձեռնարկում, նախաձեռնություն 2. ձեռնարկություն, ֆիրմա, կազմակերպություն

~ agricole գյուղատնտեսական ձեռնարկություն

~ commerciale առևտրային ձեռնարկություն

~ conjointe համատեղ ձեռնարկություն

~ étatisée ազգայնացված ձեռնարկություն

~ hasardeuse վտանգավոր ձեռնարկում

~ individuelle անհատական ձեռնարկություն

~ industrielle արդյունաբերական ձեռնարկություն

~ leader առաջատար ձեռնարկություն

~, libre ազատ ձեռներեցություն

~ moyenne միջին ձեռնարկություն

~ nationalisée ազգայնացրած ձեռնարկություն

~ privée մասնավոր ձեռնարկություն

~ publique պետական ձեռնարկություն

~ rentable եկամտաբեր ձեռնարկություն

entrer *vt* 1. մտնել, ներս մտնել, մուտք գործել 2. ընդունվել, շարքերն անցնել

~ dans la clandestinité ընդհատակ անցնել

~ dans les détails մանրամասնությունների մեջ մտնել

~ en exercice անցնել ծառայողական պարտականություններին

~ dans l'histoire պատմության մեջ մտնել

~ dans le jeu de qn գործել մեկի հետ միասնաբար

~ en politique զբաղվել քաղաքականությամբ

~ au service ծառայության մտնել

~ dans le sillage հունի մեջ մտնել

~ en vigueur ուժի մեջ մտնել

~ dans la voie de ... որևէ բանի ուղին բռնել

entretenir *vt* 1. միջոցներ տրամադրել, ծախսերը հոգալ, ապրուստի միջոցներ հայթայթել, կերակրել, նեցուկ հանդիսանալ, օգնել, աջակցել 2. պահպանել, շարունակել, թույլ չտալ ընդհատվել $\diamond$ *s'~* առանձնագրույց ունենալ, խոսել, գրուցել
~ la paix խաղաղություն պահպանել

entretien *m* 1. առանձնագրույց, խոսակցություն, գրույց 2. *pl* բանակցություններ $\diamond$ les frais *d'~* խնամակալության ծախքեր

entrevoir *vt* նախատեսել; անորոշ ձևով կանխագգալ, ենթադրել

entrevue *f* հանդիպում, ժամադրություն, համաձայնեցված հանդիպում պաշտոնական անձանց միջև

envahir *vt* ներխուժել, ասպատակել, գավթել, ռազմական ուժով գրավել, նվաճել,

envahissement *m* ներխուժում, ասպատակություն, գավթում, ուժով գրավում, նվաճում; արշավանք

envahisseur *m* գավթիչ, նվաճող, հրոսակ

envoyer *vt* 1. *փխք.* թունավորել (մթնոլորտը) 2. գրգռել, գայրացնել, բորբոքել, կրակի վրա յուղ լցնել
~ une discussion վիճաբանությունը սրել
~ les relations հարաբերությունները փչացնել

envergure *f* ծավալ, թափ, ընդգրկում, ուժ $\diamond$ *d'~* մեծ, խոշոր, նշանակալից; de grande ~ լայնամասշտաբ, լայնածավալ

environnement *m* շրջակա միջավայր $\diamond$ protection de l' ~ շրջակա միջավայրի պահպանություն

envisagé, -e *adj* նախանշված, որոշված $\diamond$ dans la période ~e հաշվետու շրջանում

envisager *vt* 1. ակնդետ նայել, զննել, տնտղել 2. ծրագրել, մտադրվել, որոշել; նկատի ունենալ, համարել; նախատեսել, ենթադրել

~ l'avenir նայել դեպի ապագա
~ le pire կանխատեսել վատթարը, գգուշանալ վատթարից
~ la possibilité de... հնարավոր համարել

envoi *m* ուղարկում, առաքում
~ *d'observateurs* դիտորդներ ուղարկելը

envoyé *m* 1. բանբեր, պատվիրակ 2. *ղվկգ.* դեսպանորդ
~ extraordinaire et ministre plénipotentiaire արտակարգ դեսպանորդ և լիազորված նախարար
~ spécial հատուկ թղթակից

épier *vt* 1. դարանակալել, հետամուտ լինել; լրտեսել 2. սպասել
~ l'occasion հարմար առիթի սպասել

épineux, -se *adj փխք.* դժվար, դժվարին; նուրբ, նրբանկատ $\diamond$ question ~se նուրբ հարց

époque *f* դարաշրջան, դար, ժամանակաշրջան $\diamond$ La Belle Epoque «բել էպոք»՝ XX դարի սկիզբը; à l'~ de ... ժամանակ, ժամանակներում; faire ~ դարաշրջան կազմել
~, haute միջնադար
~ reculée հեռավոր դարաշրջան

épris, -e *adj* սիրահարված, սիրահար
 ~ de la liberté ազատասեր
 ~ de la paix խաղաղասեր

éprouvé, -e *adj* 1. փորձարկված, ստուգված 2. փորձված 3. տուժած, վնաս կրած; տանջված, տառապած
 ~ par la guerre պատերազմից տուժած
 ~ et trempé dans les combats կռիվներում կոփված և փորձված

épuisement *m* սպառում, ծախսում, մսխում
 ~ des ressources ռեսուրսների սպառում

épuiser *vt* 1. ծախսել, մսխել, սպառել 2. հյուծել, ուժասպառ անել, քայքայել, հոգնատանջ անել ◊ *s'~* 1. սպառվել, ծախսվել, վերջանալ 2. ուժասպառ լինել, հյուծվել; *s'~ en vains efforts* իզուր ուժեր վատնել; *s'~ en conjectures* ենթադրություններից իրեն կորցնել

épurer *vt* 1. լավացնել, բարելավել, ազնվացնել 2. մաքրել (կազմակերպությունը)

équilibre *m* 1. հավասարակշռություն 2. հաշվեկշիռ ◊ *conserver* (կամ *garder*) *l'~* հավասարակշռությունը պահպանել; *être en ~* հավասարակշռության մեջ լինել; *faire ~* հավասարակշռել, փոխհաստոցել; *manquer d'~* անհավասարակշիռ լինել; *mettre en ~* հավասարակշռել, հավասարակշռության մեջ դնել; *maintenir l'~* հավասարակշռությունը պահպանել; *perdre l'~* հավասարա-

կշռությունը կորցնել; *rétablir l'~* հավասարակշռությունը վերականգնել
 ~ *budgetaire* հաշվեկշռված բյուջե, բյուջետային հաշվեկշիռ, բյուջեի եկամուտների և ծախսերի հավասարակշռություն
 ~ *économique* տնտեսական հավասարակշռություն
 ~ *des forces* ուժերի հավասարակշռություն
 ~ *politique* քաղաքական հավասարակշռություն
 ~ *stable* [instable] կայուն [անկայուն] հավասարակշռություն
 ~ *de la terreur* *քղբ*. վախի հավասարակշռություն

équipe *f* 1. ջոկատ, խումբ; թիմ; օղակ 2. հերթափոխ (բանվորական) ◊ *changement d'~* հերթափոխություն; *esprit d'~* ներդաշնակվածություն; սերտ միաբանություն; *faire ~ avec* զո աշխատել մեկի հետ միասին; *travail d'~* կոլեկտիվ աշխատանք
 ~ *de choc* հարվածային ջոկատ
 ~ *ministérielle* *խսկց*. կառավարություն

équippé, -e *adj* սարքավորված, հանդերձված, հագեցած; մատակարարված, ապահովված; զինված ◊ *industrie bien ~e* լավ սարքավորված արտադրություն

équipement *m* 1. սարք, սարքավորում, հանդերձանք 2. տեխնիկական զինում; *pl* տնտեսություն ◊ *biens d'~* սարքավորում, արտադրության միջոցներ; *la durée de vie de l'~*, *durée de service de l'~* ~ սարքավորման օգտագործման

ժամկետը; l'endurance, la longévité de l'~ սարքավորման երկարակեցությունը; le vieillissement de ~ սարքավորման հնացում; l'obsolescence de l'~ մաշվածություն

~ industriel արդյունաբերական զինում

~ militaire ռազմական հանդերձանք

~ obsolète, vétuste հնացած սարքավորում

~s collectifs կոմունալ տնտեսություն

~s socio-culturels կուլտուր-կենցաղային հաստատություններ

équiper *vt* սարքավորել, սարքավորումներ տեղադրել, հանդերձել; զինել

équitable *adj* արդարացի, իրավացի; արդարամիտ, անաչառ

équité *f* արդարացիություն, իրավացիություն; արդարամտություն, անաչառություն

équivalent, -e *adj* հավասարագոր, համարժեք, համահավասար, համապատասխան

équivaloir *vi* հավասարագոր լինել, համարժեք լինել

équivoque *adj* 1. երկդիմի, երկիմաստ 2. կասկածելի, երկմտելի ◊ adopter une attitude ~ երկդիմի դիրք ընդունել; sans un avertissement préalable et non ~ առանց նախնական և աներկմիտ նախազգուշացման

éradiquer *vt* արմատախիլ անել, ոչնչացնել, իսպառ վերացնել

ère *f* 1. դարազույն, թվարկություն 2. դարաշրջան

~ chrétienne քրիստոնեության դարաշրջան

érection *f* 1. կանգնեցում, կառուցում (հուշարձանի) 2. հիմնադրում, հիմնում, ստեղծում (հանձնաժողովի և այլն)

ériger *vt* 1. կանգնեցնել, կառուցել, բարձրացնել 2. հիմնել, հիմնադրել, ստեղծել (հանձնաժողով և այլն) ◊ s'~ 1. հաստատվել, ստեղծվել 2. հանդես գալ, որպես... s'~ en gendarme հանդես գալ որպես ոստիկան

~ en principe սկզբունք դարձնել

éristique *f* վիճաբանության արվեստ, էրիստիկա

erratum *m* վրիպակ

erreur *f* մոլորություն; սխալ, սխալմունք, վրիպում ◊ être dans l'~ մոլորության մեջ լինել, սխալվել; induire en ~ մոլորության մեջ գցել; par ~ սխալմամբ; tirer de l'~ մոլորությունից հանել

escalade *f* զվեզ. էսկալացիա, ծավալում, ընդլայնում (ռազմական գործողությունների կամ լարվածության)

~ de la guerre պատերազմի էսկալացիա

escale *f* 1. նավակառանում 2. միջանկյալ վայրէջք ◊ faire ~ վայրէջք կատարել; նավահանգիստ մտնել; vol sans ~ առանց վայրէջքի թռիչք

escamoter *vt* փխր. դրությունից ճարակորեն օգտվել; աննկատ հետքերը կորցնել

~ une difficulté դժվարությունից փախչել

~ un problème խնդիրը կոծկել,

խոյս տալ հարցի լուծումից
escent *m*: à bon ~ գիտակցաբար, մտածված; à mauvais ~ չմտածված, անգիտակցաբար
esclandre *m* սկանդալ, խայտառակ իրադարձություն, ամոթալի մերկացում ◊ sans ~ առանց աղմուկի, անաղմուկ
esclavage *m* ստրկություն, գերություն ◊ réduire à l'~ ստրկության մատնել
esclave *m* ստրուկ, գերի ◊ commerce d'~s ստրուկների առևտուր; marchand d'~s ստրկավաճառ, ստրուկների վաճառական
escompter *vt* 1. հաշվել պարտամուրհակները 2. հուսալ, հույս դնել, հույս ունենալ ~ l'avenir ապրել ապագա բարիքների հաշվին
~ le succès հաջողության հույս ունենալ
escorte *f* ուղեկցող պահակախումբ, էսկորտ, թիկնապահ խումբ ◊ faire ~ ուղեկցել; sous bonne ~ հուսալի պահակախմբի ներքո ~ d'honneur պատվավոր պահակախումբ
escrime *f* սուսերամարտ ~ de la parole պերճախոսության մրցույթ
escroquerie *f* սրիկայություն, խաբեբայություն, խարդախություն
espace *m* տիեզերք ◊ la conquête de l'~ ~ տիեզերքի նվաճումը; dans l'~ d'un mois մեկ ամսվա ընթացքում; dans l'~ de quatre années չորս տարի ժամկետով; l'exploration de l'~ տիեզերքի հետազոտություն

~ vert կանաչ զոնա (տարածություն)
espagnol *adj* իսպանական
espèce *f* 1. ցեղ, սեռ, տեսակ 2. *pl* կանխիկ դրամ, մետաղադրամ ◊ dépenses en ~s դրամական ծախսեր; payer en ~s վճարել ոսկով, արծաթով; վճարել կանխիկ դրամով; payer en nature et en ~s վճարել բնամթերքով և դրամով ~ humaine մարդկային ցեղ
~s d'argent արծաթե մետաղադրամներ
~s d'or ոսկե մետաղադրամներ
~s sonnantes փող, հնչուն դրամ
espérance *f* հույս, սպասելիք, ապավեն ◊ fonder les ~s հույսեր կապել
~ trompée խաբված հույս
espérer *vt* հուսալ, ակնկալել, հույսեր կապել
~ le succès հաջողության հույս ունենալ
espion *m* լրտես, գաղտնի գործակալ
espionnage *m* լրտեսություն; լրտեսական հետախուզություն ◊ pratiquer l'~ լրտեսել, հետամուտ լինել, հետքը գտնել
esplanade *f* հրապարակ, ծառուղիով պողոտա
espoir *m* հույս, ապավեն ◊ dans l'~ de հույսով; donner l'~ հույս տալ, հուսադրել; être le dernier espoir de զո մեկի վերջին հույսը լինել; se flatter d'un ~ իրեն հույսով սնել, մխիթարել; leur d'~ հույսի շող; mettre son ~ dans qch, en զո հույսը դնել ինչ-որ բանի՝ մեկի վրա; nourrir ~ հույս տաժել; perdre ~ հույսը կորցնել; tromper,

frustrer l'~ հուսախաբ անել
esprit *m* 1. միտք, խելք, դատողություն 2. ոգի 3. սրամտություն 4. իմաստ 5. բնավորություն, խառնվածք 6. *pl* գիտակցություն
 ◇ agir dans l'~ des principes գործել սկզբունքներին համապատասխան; c'est dans cet ~ que... այս որոշումների ոգով է, որ... ; cultiver l'~ d'intransigence անհանդուրժողականության ոգի սերմանել; dans un ~ amical բարեկամական ոգով; dans un ~ de franchise անկեղծության ոգով; fausser l'~ de la loi օրենքի իմաստը խեղաթյուրել, օրենքը սխալ մեկնաբանել; la fermentation des ~s մտքերի խռովություն (հուզում); homme d'~ խելացի, սրամիտ մարդ; s'inspirer de l'~ դեկավարվել ոգով; la lettre et l'~ de la loi օրենքի տառն ու ոգին; manifester l'~ de... հանդես բերել... ոգի; perdre l'~ շփոթվել, խելքը կորցնել; perdre ses ~s գիտակցությունը կորցնել; présence d'~ ոգու առկայություն; reprendre ses ~s ուշքի գալ, սթափվել; revoir en ~ հիշել
 ~ d'analyse մտքի անալիտիկ կառուցվածք, վերլուծական միտք
 ~ d'aventure բախտախնդրություն
 ~ de collaboration le plus élevé համագործակցության ամենաբարձր ոգի
 ~ combatif մարտական ոգի
 ~ de compréhension mutuelle փոխըմբռնման ոգի
 ~ de conciliation հաշտության ոգի

~ inventif գյուտարարական միտք
 ~ de la loi օրենքի իմաստը՝ ոգին
 ~ de lucre շահառության ոգի
 ~ national ազգային ոգի
 ~ de propriété սեփականատիրական ոգի
 ~ public հասարակական կարծիք
 ~ de quiétude ինքնահանգստացում
 ~ du siècle, ~ du temps ժամանակի ոգին
esquive *f* լռության տալը, լռության մատնելը
esquiver *vt* խույս տալ, խուսափել; վարպետորեն խույս տալ, ազատվել
essai *m* 1. փորձարկում, փորձ, ստուգում 2. ակնարկ, էսսե, խնագրություն ◇ arrêter les ~s (à tout jamais, pour toujours) դադարեցնել փորձարկումները (ընդմիշտ); engager à l'~ վարձել՝ ընդունել փորձնական ժամկետով; être à l'~ փորձարկում անցնել; faire l'~ de qch փորձարկել; mettre à l'~ ստուգման ենթարկել; prendre à l'~ վերցնել փորձնական ժամկետով; suspendre les ~s ընդհատել փորձարկումները
 ~ correct, ~ réussi բարեհաջող փորձ
 ~ manqué, ~ non réussi անհաջող, ձախողված փորձ
 ~s nucléaires միջուկային փորձարկումներ
 ~s souterrains ստորգետնյա փորձարկումներ
essayer *vt* 1. փորձել, ստուգել 2. փորձ անել, ջանալ

essence *f* 1. էություն, բնություն 2. բենզին, վառելանյութ $\diamond$ par ~ ըստ էության; vider de l'~ ամլացնել, բովանդագրկել

essentiel, -le *adj* 1. հիմնական, գլխավոր, կարևոր; էական 2. պարտադիր, անհրաժեշտ 3. հատուկ, ներհատուկ $\diamond$ condition ~le պարտադիր պայման

essor *m* 1. թռիչք, սլացք 2. առաջընթաց, բարգավաճում, վերելք, աճ, զարգացում $\diamond$ donner l'~ ~ à qch, favoriser l'~ ~ նպաստել վերելքին; prendre l'~ ~ թռչել; en plein ~ շեշտակի վերելքի մեջ
~ de l'industrie արդյունաբերության աճ
~ permanent հաստատուն վերելք
~, puissant (économique) հզոր աճ (տնտեսական)

essuyer *vt* կրել, ստանալ, ենթարկվել
~ une défaite պարտություն կրել
~ un échec, ~ un revers անհաջողություն կրել
~ des pertes կորուստներ կրել
~ un refus մերժում ստանալ

estampiller *vt* 1. դրոշմակնիք դնել 2. *փ/սք.* խարան դնել, դրոշմել, հետք թողնել

ester *vi*:
~ en justice *իր/սք.* հայց ներկայացնել դատարան; հետապնդել դատական կարգով

estimatif, -ve *adj* նախնական; գնահատիչ; մոտավորապես $\diamond$ devis ~ նախահաշիվ

estimation *f* գնահատում, արժեքավորում; հաշվառում, հաշվարկ $\diamond$ faire une ~ au-dessus de la vérité գերագնահատել

estime *f* հարգանք; պատիվ, մեծարանք $\diamond$ à l'~ *loc. adv.* մոտավորապես; être en grande ~ մեծ հարգանք վայելել; tenir en ~ հարգել

estimer *vt* 1. գնահատական տալ, գնահատել 2. հարգել, բարձր գնահատել 3. կարծել, ենթադրել, համարել $\diamond$ j'estime que... կարծում եմ, որ...
~ nécessaire que անհրաժեշտ համարել

estomper *vt փ/սք.* մեղմացնել, նվազեցնել, հարթեցնել, քողարկել, նսեմացնել

estonien, -ne *adj* էստոնական

estropier *vt* 1. խեղել, խեղանդամ դարձնել, հաշմանդամ դարձնել 2. *փ/սք.* խեղաթյուրել, աղավաղել, աղճատել

établir *vt* 1. հաստատել, ստեղծել, սահմանել 2. հիմնել, հիմնադրել
~ un accord général հասնել ընդհանուր համաձայնության
~ une colonie գաղութ հիմնել
~ des communications կապ հաստատել

~ un fait փաստը բացահայտել
~ un gouvernement կառավարություն հիմնել

~ l'ordre կարգ ու կանոն հաստատել

~ un record ռեկորդ սահմանել
~ des relations diplomatiques դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատել
~ des tribunaux դատարաններ հիմնել

établissement *m* 1. հաստատում, հիմնում, հիմնադրում, ստեղծում,

սահմանում 2. հիմնարկություն, հիմնարկ, հաստատություն, կազմակերպություն

~ d'un fait փաստի հաստատում

~ des relations հարաբերությունների հաստատում

~ d'un statut permanent մշտական կանոնադրության ներմուծում

~s culturels մշակութային հաստատություններ

état *m* 1. (Etat) պետություն 2. կացություն, դրություն, վիճակ 3. կոչում, հասարակական դիրք 4. հաստիք
◇ actes (կամ registres) de l'~ civil քաղաքացիական կացության ակտեր; affaire d'Etat պետական կարևորության գործ; coup d'Etat պետական հեղաշրջում; Etats associés միավորված պետություններ; Etat de droit իրավական պետություն; Etat fantoche մարիոնետային պետություն; Etat frontière սահմանամերձ պետություն; Etat requis պետություն, որին դիմում են խնդրանքով; l'Etat requérant խնդրանքով դիմող պետություն; Etat tampon բուֆերային պետություն; être en ~ de... ի վիճակի լինել; être hors d'~ de ... ի վիճակի չլինել; faire ~ հաստատել (կարգավիճակը); faire ~ de... հաշվի առնել; հաշվի նստել; վկայակոչել, պատճառ բերել; faire grand ~ de... մեծ ուշադրություն դարձնել, հաշվի առնել; faire ~ d'une lettre վկայակոչել նամակը; un homme d'Etat պետական գործիչ; laisser les choses en l'~ ամեն ինչ թողնել նախկին դրության մեջ; mettre les choses en ~ գործերը կարգի բերել;

tenir ~ de... գրանցել, ցուցակագրել, արձանագրել; le tiers ~ երրորդ դասը (պտմ.); en tout ~ de cause ամեն դեպքում

~ arriéré հետամնացություն

~ des choses իրերի դրությունը, իրավիճակը

~ civil քաղաքացիական կացություն

~ de crise արտակարգ դրություն

~ d'esprit մտայնություն, մտային ուղղվածություն

~ de guerre պատերազմական վիճակ

~ du personnel հաստիքներ, անձնակազմ

~ de service ծառայության ցուցակ

~ de siège պաշարողական դրություն

~ de souffrance աղետալի դրություն

~ d'urgence արտակարգ դրություն

~s du personnel d'un ministère նախարարության ծառայողների հաստիքները

~ tampon *դվնգ*. բուֆերային պետություն (ռազմական և քաղաքական առումով թույլ պետություն, որը գտնվում է երկու բնամական պետությունների միջև)

Etats *m pl* նահանգներ

~ généraux *պտմ*. Գլխավոր նահանգներ

étatique *adj* պետական

étatiser *vt* ազգայնացնել, պետականացնել

étatisme *m* պետության մասնակցու-

թյունը տնտեսության ղեկավարմանը

état-major *m* շտաբ

~ général գլխավոր շտաբ

éteindre *vt* 1. մարել, հանգցնել 2. ոչնչացնել 3. չափավորել, մեղմել
◇ déclarer les droits éteints իրավունքները հայտարարել ուժը կորցրած

~ l'autorité իշխանությունը ոչընչացնել

~ une dette պարտքը մարել

~ la guerre պատերազմը դադարեցնել

~ une race ոչնչացնել ցեղատեսակը

~ la soif ծարավը հագեցնել

étendard *m* դրոշ, դրոշակ, հեծելազորի դրոշակ ◇ lever (կամ arborer) l'~ de la révolte ապստամբության դրոշ բարձրացնել; se ranger (կամ combattre) sous les ~s de... համախմբվել, կռվել... դրոշի ներքո

étendre *vt* ընդլայնել, ընդարձակել, տարածել ◇ s'~ փռվել, տարածվել; *փ/սք.* ընդլայնվել

~ les surfaces cultivables մեծացնել մշակելի հողատարածքները

étendue *f* 1. տարածություն, երկարություն 2. չափեր, ծավալ, մեծություն, ընդգրկում ◇ sur l'~ de... հեռավորության վրա, տարածության վրա, ~ cultivée մշակված հողատարածք

~ d'un désastre աղետի չափերը

éterniser *vt* հավերժացնել, անմահացնել, հավիտյան պահպանել

éthiopien, -ne *adj* եթովպիական

éthnique *adj* էթնիկական

étincelle *f* 1. կայծ, պեծ 2. բռնկում, հանկարծակի բոցավառում, վայրկենական փայլատակում

étiquette *f* *փ/սք.* վարվելակարգ, էթիկա, վարվելաձևի կանոններ
◇ observer l'~ էթիկան պահպանել; manquer à l'~ էթիկան չպահպանել

étouffer *vt* 1. խեղդել 2. ընկճել, ճնշել, ոտքի տակ տալ, ջախջախել

~ une affaire գործը կոծկել

~ un bruit աղմուկը խլացնել

~ sa douleur իր վիշտը խեղդել

~ l'incendie հրդեհը մարել

~ dans l'oeuf սաղմնային վիճակում ոչնչացնել

~ l'opposition ընդդիմությանը լռեցնել

~ une révolte ապստամբությունը ճնշել

étranger, -ère *adj* 1. արտասահմանյան, օտարազգի 2. օտար, օտարերկրյա; կողմնակի 3. խորթ, անտարբեր

étranger *m* 1. օտարերկրացի, արտասահմանցի, օտարական 2. օտարություն, օտար երկիր, արտասահման ◇ à l'~ արտասահմանում, սահմանից այն կողմ

étrangeté *f* տարօրինակություն, արտասովորություն

étrangler *vt* 1. խեղդել, խեղդամահ անել 2. սեղմել, նեղել, ճնշել
~ une affaire գործը կոծկել
~ la liberté ազատությունը խեղդել, ճնշել

être *vi* լինել, գոյություն ունենալ

~ en baisse նվազել, քչանալ, պակասել, իջնել

~ à l'étude ուսումնասիրվել, քննության ենթարկվել

~ en hausse բարձրանալ, մեծանալ, ավելանալ, ուժեղանալ, լավանալ

~ hors d'état հնարավորությունից զրկված լինել

~ du ressort de... մեկի իրավասության մեջ լինել, մեկի ենթակայության տակ լինել

~ de rigueur պարտադիր լինել

être *m* 1. էակ, արարած, մարդ 2. էություն, գոյ

~ humain մարդ արարած

étrier *m*: ♦ tenir l'~ à qn; mettre le pied à l'~ մեկին օգնել, աջակցել մեկի նախաձեռնություններին; être ferme sur ses ~s *փխք*. հաստատուն լինել իր համոզմունքների մեջ

étroitesse *f*: ~ de vues հայացքների սահմանափակություն, միակողմանիություն

étude *f* 1. ուսում, ուսումնառություն 2. ուսումնասիրություն, հետազոտություն ♦ s'adonner (կամ se livrer) à l'~ ամբողջովին նվիրվել ուսմանը; être à l'~ քննարկվել, ուսումնասիրվել; faire ses ~s սովորել; mettre à l'~ ուսումնասիրել, քննության դնել; terminer ses ~s ուսումը՝ ուսումնառությունը ավարտել

~ du budget բյուջեի քննարկում

~ détaillée, ~ approfondie բազմակողմանի ուսումնասիրություն

étudier *vt* ուսումնասիրել, հետազոտել, մշակել

~ un projet de loi քննարկել օրինագիծ

~ une question քննարկել՝ ուսումնասիրել հարցը

Eurasie *f* Եվրասիա

Euratom *f* (La Communauté Européenne de l'Énergie Atomique) Եվրատոմ (Ատոմային էներգիայի եվրոպական ընկերակցություն)

euro *m* եվրո (եվրոպական դրամական միավոր) ♦ en ~ եվրոյով

eurobanque *f* եվրաբանկ

euromarché *m* եվրաշուկա

européen, -ne *adj* եվրոպական

eurovision *f* եվրատեսիլ

évadé, -e *adj* փախած ♦ les prisonniers ~s փախած գերիներ, գերությունից փախածներ

évader (*s'*) *v pr*. 1. փախչել, փախուստի դիմել 2. *փխք*. խուսափել, խույս տալ ♦ s'~ d'une prison բանտից փախչել; s'~ d'un danger վտանգից խույս տալ

évaluation *f* գնահատում, գնահատական, գնահատություն; արժեքի սահմանում, հաշվարկ; d'après l'~ des experts փորձագետների գնահատման համաձայն:

évaluer *vt* գնահատել, գնահատական տալ, արժեքավորել; հաշվարկել

évasif, -ve *adj* խուսափողական, անորոշ ♦ réponse ~ve խուսափողական պատասխան

évasion *f* 1. փախուստ 2. շրջանցում, խուսափում ♦ littérature d'~ իրականությունից հեռացնող գրականություն; méditer une ~ փախուստ մտահղանալ

~ des capitaux կապիտալի արտահոսք

~ fiscale խուսափում հարկերի

վճարումից, հարկային օրենսդրության շրջանցում

éveil *m* 1. արթնացում, զարթոնք 2. նախազգուշացում, զգուշացում $\diamond$ donner l'~ նախազգուշացնել; տազնապ բարձրացնել; զգոնության կոչել; en ~ զգոն, ուշադիր, աշխուրջ; être (կամ se tenir) en ~ զգաստ լինել, աշխուրջ լինել

éveiller *vt* 1. արթնացնել, զարթնեցնել 2. առաջացնել, գրգռել, հարուցել, շարժել, առաջ բերել ~ l'attention ուշադրությունը շարժել

événement *m* իրադարձություն, դեպք, պատահար, եղելություն $\diamond$ concours d'~s հանգամանքների զուգադիպում; le cours des ~s դեպքերի ընթացքը; l'~ lui a donné raison դեպքերի հետագա ընթացքը հաստատեց նրա իրավացիությունը; faire ~ իրադարձություն ստեղծել; ուշադրություն գրավել; à tout ~ համենայն դեպս, ամեն դեպքում ~ décisif վճռորոշ իրադարձություն

éventualité *f* հնարավորություն, կարելիություն, հնարավոր դեպք; պատահականություն, պատահական երևույթ $\diamond$ parer à toute ~ պատրաստ լինել ամեն տեսակ անակնկալի ~ probable հավանականություն

eventuel, -le *adj* հնարավոր, հավանական, պատահական

éventuellement *adv* պատահաբար, հարկ եղած դեպքում; հնարավորության դեպքում, առիթը ներկայանալիս, անհրաժեշտության դեպքում

évertuer (*s'*) *v.pr.* ջանալ, ջանքեր գործադրել, եռանդով գործել

éviction *f* *իրվք*. ունեցվածքից զրկում դատարանի միջոցով

évidemment *adv* ակնհայտորեն, ակներևաբար, բացահայտ կերպով; անկասկած, անվիճելիորեն

évidence *f* 1. ակներևություն, ակնհայտ, բացահայտ լինելը, պարզություն, անկասկածություն, անկասկածելիություն, աներկբայություն 2. *pl* անվիճելի դրույթներ $\diamond$ démontrer une ~ ապացուցել ակնհայտը; en ~ ի ցույց, ի տես; mettre en ~ ա) պարզել, ընդգծել, երևան բերել բ) ցուցադրել, ի ցույց դնել; se mettre en ~ առանձնանալ, ուշադրություն գրավել; se rendre à l'~ համոզվել՝ փաստերի ակնհայտությունից ելնելով; il est de toute ~ ակնհայտ է, ինքնին հասկանալի է, ակներև է; ամենայն հավանականությամբ

évident, -e *adj* ակնհայտ, ակներև, բացահայտ, անվիճելի, ստույգ $\diamond$ il est ~ que... անվիճելի է, ակներև է, որ...

évincement *m* դուրս մղում, հանում, փոխարինում, կազմից հեռացում

évincer *vt* 1. հեռացնել, դուրս մղել; վտարել, արտաքսել, հանել, դուրս գցել 2. դատարանով զրկել գույքից

~ un concurrent մրցակցին դուրս մղել

évider *vt* խուսափել, խույս տալ, զգուշանալ

évoqueur, -trice *adj* արտահայտիչ, պայծառ, տպավորիչ, ազդու,

բազմանշանակ
évocation *f* 1. հուշ, վերհուշ, հիշողություն; հիշեցում 2. *հրվք.* գործի փոխադրումը մի ուրիշ ինստանցիա

évolution *f* եվոլյուցիա, աճ, զարգացում (աստիճանական) ◇ *en* ~ զարգացման մեջ, զարգացող ~ *des événements internationaux* միջազգային իրադարձությունների զարգացում
~ *sociale* հասարակության զարգացում

évoquer *vt* 1. վերակենդանացնել, վերականգնել հիշողության մեջ, վերհիշել, հիշել, մտաբերել 2. հիշեցնել; արժարժել, հիշատակել, շոշափել 4. *հրվք.* գործը փոխադրել բարձրագույն ինստանցիա
~ *le passé* անցյալը հիշել
~ *une question* հարցը շոշափել

exacerbation *f* սրացում, լարում, սաստկացում, վատացում
~ *de la concurrence* մրցակցության սրացում

exacerber *vt* սրել, լարել
~ *la querelle* վեճը, վիճաբանությունը բորբոքել

exactions *f pl* ճնշում, պատիժ, պատժամիջոց, հաշվեհարդար, ռեսպրեսիա

exagéré, -e *adj* արտակարգ մեծ, չափից դուրս, չափազանց մեծ, անչափ մեծ ◇ *tenir une place* ~ *e* չափազանց մեծ տեղ զբաղեցնել

exagérer *vt* չափազանցել, ուռճացնել ◇ *on ne saurait s'~* անհնար է գերազնահատել; *sans* ~ առանց չափազանցության

exaltation *f* 1. հուզավառություն,

խանդավառություն, հիացմունք, ոգևորություն 2. փառաբանում, գովաբանում, մեծարում 3. պապական գահին բարձրացնել

exalter *vt* 1. գովել, գովաբանել, մեծարել, փառաբանել, դրվատել 2. ոգևորել, ոգեշնչել, բորբոքել
~ *la confiance* հավատն ամրապնդել
~ *le courage* ոգին բարձրացնել
~ *l'imagination* երևակայությունը բորբոքել

examen *m* 1. քննում, քննարկում, քննություն, հետազոտություն; փորձարկում 2. քննություն 3. *հրվք.* գործի քննություն; դատաքննություն ◇ *esprit d'~* քննադատական միտք; *être refusé* (կամ *recalé*) à un ~ քննությանը տապալվել, ձախողվել; *faire un ~ de conscience* վերլուծության ենթարկել իր արարքները; *libre* ~ խղճի ազատություն; համոզմունքների ազատություն; *passer un ~, subir un ~, être reçu à un ~* քննություն հանձնել, քննությունը հաջող հանձնել
~ *de l'accusé* մեղադրյալի հարցաքննություն

~ *de l'affaire* գործի քննություն
~ *blanc* նախնական քննություն, ստուգարք (առանց գնահատականի)

~ *de conscience* խղճի ստուգում
~ *douanier* մաքսային ստուգում
~ *d'expert* փորձագետի զննում
~ *de fin d'études* ավարտական քննություն

~ *médico-légal* դատաբժշկական

փորձաքննություն

~ de passage փոխադրական քննություն

~ de la plainte բողոքի քննարկում

~ de la question հարցի քննություն

~ radiographique, ~ radiologique ռենտգեն հետազոտություն

examiner *vt* 1. քննության առնել, հիմնավորապես ուսումնասիրել, հետազոտել, դիտարկել, քննարկել 2. քննել, քննության վերցնել, ստուգել

~ à fond une affaire գործը խորությամբ ուսումնասիրել, գործը քննության ենթարկել

exaspération *f* 1. զայրույթ, կատաղություն 2. կտրուկ վատացում, սրում, բարդացում (հիվանդության)

~ de la haine ատելության բորբոքում

~ de la lutte de la classe դասակարգային պայքարի սրում

exaucer *vt* :

~ une demande խնդրանքը բավարարել

~ un voeu ցանկությունը կատարել՝ իրականացնել

excédent *m* ավելցուկ, մնացորդ, հավելում, գերազանցում

~ budjétaire բյուջետային ավելցուկ

~ de dépenses ծախսերի գերազանցում

~ d'investissements ներդրումների գերազանցում

~ monétaire դրամի ավելցուկ

~ de recettes եկամուտների գերազանցում

excéder *vt* 1. գերազանցել, գերակշռել, գերակատարել, անցնել 2. վերազանցել, սահմանն անցնել (իրավունքների, իշխանության) ~ son pouvoir իշխանությունը չարաշահել

excellence *f* 1. գերազանցություն, կատարելության բարձր աստիճան 2. գերազանցություն (կոչում) ◊ par ~ գերազանցապես, առավելապես, առավելագույնս; Son Excellence Նորին գերազանցություն; Votre Excellence Ձերդ գերազանցություն

exceller *vi* գերազանցել, անցնել

exception *f* բացառություն, բացառում, շեղում ◊ à l'~ de... բացառությամբ, բացի; à quelques ~s près հազվադեպ բացառությամբ; d'~ բացառիկ; faire une ~ pour (կամ en faveur de) զո մեկի համար բացառություն անել; faire ~ à la règle բացառություն կազմել; loi d'~ արտակարգ օրենք; mesures d'~ արտակարգ միջոցներ; sans ~ առանց բացառության; tribunal d'~ արտակարգ դատարան

excès *m* 1. ավելցուկ, հավելում, գերազանցում 2. չարաշահում 3. չափազանցություն ◊ par ~ de... ավելցուկի հետևանքով; se porter aux ~ ծայրահեղ միջոցների դիմել; tomber dans les ~ ծայրահեղության մեջ ընկնել

~ de pouvoir իշխանության չարաշահում

~ de vitesse արագության գերազանցում

excessif, -ve *adj* չափից դուրս, ծայրահեղ

exciter *vt* 1. հարուցել, առաջացնել (ցանկություն, խղճահարություն և այլն) 2. դրդել, մղել, հրահրել 3. խրախուսել, քաջալերել
~ les combattants կռվողներին քաջալերել

exclu, -e *adj* հեռացված, հանված, վտարված; բացառված

exclure *vt* 1. հեռացնել, ազատել, հանել, վտարել, արտաքսել 2. բացառել 3. թույլ չտալ, չընդունել, մերժել

exclusif, -ve *adj* 1. բացառող 2. բացառիկ, արտակարգ, հատուկ, հազվագյուտ, միակ $\diamond$ ~ de...անհամատեղելի; voix ~ve վետոյի իրավունք; droit ~ բացառիկ իրավունք

exclusion *f* 1. հեռացում, հեռացնելը, վտարում, հանում, ազատում, արտաքսում 2. բացառում $\diamond$ prononcer l'~ de զո մեկին հեռացնել, վտարել
~ des fonctions պաշտոնից ազատելը

exclusive *f* 1. հանում, մերժում (թեկնածության) 2. վետո, արգելք, բոյկոտ 3. բացառիկ, արտակարգ միջոցառում, խտրականական միջոցառում $\diamond$ abandonner les ~s սահմանափակումներից հրաժարվել; jeter (կամ lancer) l'~ contre... մերժել; խտրականության ենթարկել; sans ~ առանց բացառության; հավասար հիմունքներով

exclusivement *adv* բացառապես, միայն

exclusivité *f* 1. բացառիկություն 2. բացառիկ իրավունք 3. միակողմանիություն $\diamond$ en ~ մենաշնոր-

հային կերպով; se réserver l'~ de... իրեն իրավունք վերապահել
excuse *f* 1. ներողամտություն, ներում, թողություն 2. ներողություն 3. արդարացում; պատճառ $\diamond$ le régime des ~s հանգամանքները արդարացնող վարչակարգ; faire (կամ fournir) des ~s ներողություն խնդրել; sans ~ անմեղելի; se trouver de bonnes ~s pour ne rien faire պատճառներ գտնել ոչինչ չանելու համար

exécuter *vt* 1. կատարել, ի կատար ածել, իրականացնել, իրագործել 2. մահապատժի ենթարկել 3. *իրվք*. բռնազանձում իրականացնել

executif, -ve *adj* գործադիր (իշխանության մասին) $\diamond$ comité ~ գործադիր կոմիտե

executif *m* 1. գործադիր իշխանություն 2. գործադիր կոմիտե, գործկոմ

~ élargi գործադիր կոմիտեի լիակազմ ժողով

exécution *f* 1. կատարում, իրականացում, իրագործում, կենսագործում, ի կատար ածում 2. մահապատժ, դաժան պատիժ, հաշվեհարդար, դատաստան $\diamond$ en cours d'~ իրականացման ընթացքում; en ~ de... ի կատարումն մի բանի; mettre à ~ ի կատար ածել, իրագործել, կյանքի կոչել; règlement d'~ ~ հրահանգ կատարման կարգի վերաբերյալ ~ anticipée ժամկետից շուտ կատարում
~ capitale մահապատիժ
~ d'un débiteur պարտապանի

գույքի բռնագանձում
 ~ forcée (դատարանի որոշման)
 հարկադիր կատարում
 ~ d'un jugement դատական վճռի
 ի կատար ածում՝ իրականացում
 ~ de l'obligation պարտավորու-
 թյան կատարում
 ~ d'office կատարում վարչական
 կարգով
 ~ d'une peine պատժի կրում
 ~ sommaire արագ հաշվեհար-
 դար; գնդակահարում առանց
 դատի

exécutoire *adj* կատարման ենթակա
 ◇ formule ~ դատական փաստա-
 թղթում առկա բանաձև, որը տա-
 լիս է հարկադիր կատարման
 իրավունք

exégète *m* մեկնաբան, մեկնիչ

exemple *m* օրինակ, նմուշ ◇ citer
 comme ~ օրինակ բերել; donner l'~
 օրինակ ծառայել; prendre ~ sur
 օրինակ վերցնել; par ~ օրինակ,
 օրինակի համար; à titre d'~ որպես
 օրինակ; à l'~ de... օրինակով

exempt, -e *adj* ազատ (թերություն-
 ներից և այլն), ազատված (հար-
 կերից, զինծառայությունից և
 այլն); ոչ մեկին չպատկանող;
 հանված, վերացված, վերցված
 ~ d'erreurs անսխալ
 ~ de faiblesses թուլություններից
 զուրկ
 ~ de tout impôts ամեն տեսակի
 հարկերից ազատված

exequatur *m* *ղվնգ*. էկզեկվատուրա
 (հյուպատոսին այդ կարգավի-
 ճակում ճանաչող փաստաթուղթ,
 որը տրվում է ընդունող երկրի
 կողմից

exercer *vt* 1. վարժեցնել, մարզել 2.
 կատարել (պարտականությունը
 և այլն), իրագործել 3. պաշտո-
 նավարել; s'~ 1. վարժվել 2. իրա-
 կանաճալ, կատարվել
 ~ une autorité légale sur... օրինա-
 կան իշխանություն իրականաց-
 նել
 ~ le commerce առևտրով զբաղ-
 վել
 ~ un droit իրավունք գործադրել
 ~ les fonctions պարտականու-
 թյունները կատարել
 ~ un grand empire մեծ ազդեցու-
 թյուն գործել
 ~ une influence ազդեցություն
 գործել
 ~ la mémoire հիշողությունը մար-
 զել
 ~ le pouvoir իշխանություն բա-
 նեցնել
 ~ une pression ճնշում գործադրել

exercice *m* 1. վարժություն 2. պար-
 տականությունների կատարում,
 իրականացում 3. *ռազմ*. շարա-
 յին զորավարժություն, մարտա-
 կան պատրաստություն 4. ֆի-
 նանսական տարի, հաշվետու
 տարի, հաշվետու ժամանակա-
 շրջան, տնտեսական տարի ◇
 année d'~ հաշվետու տարի; au
 cours de l'~ հաշվետու տարում;
 en ~ de la loi ի կատարումն օրեն-
 քի; entrer en ~ անցնել ծառայո-
 ղական պարտականությունների
 կատարմանը; être suspendu de
 l'~ պաշտոնից ազատված լինել;
 dans l'~ ~ de ses fonctions ծառա-
 յողական պարտականություննե-
 րը կատարելիս; faire l'~ շարա-

յին գորավարժություններ անցկացնել; incapable d'~ անգործունակ; libre ~ (du droit) (իրավունքի) ազատ իրականացում; le plein ~ de... լիակատար իրականացում

~ comptable հաշվետու տարի
~ courant ընթացիկ ֆինանսական տարի

~ des cultes պաշտամունքի կատարում

~ d'un droit իրավունքի իրականացում

~ du droit de vote ընտրական իրավունքի կիրառում

~ financier ֆինանսական տարի
~ de la fonction ծառայողական պարտականությունների կատարում

~ de la religion կրոնական արարողությունների կատարում

~s imposés պարտադիր վարժություններ

~s libres, ~s à volonté ազատ վարժություններ

~s préliminaires, ~s au sol, ~s à mains libres ազատ շարժումներ

~s spirituels աղոթքներ

exhaustif, -ve *adj* սպառիչ

exhiber *vt* 1. ներկայացնել, ցույց տալ 2. ցուցադրել, ի ցույց դնել

~ des papiers ցույց տալ իր փաստաթղթերը

~ son passeport անձնագիր ներկայացնել

exhibition *f* 1. ցուցահանդես (կտավների և այլն) 2. ցուցադրություն 3. ներկայացնելը, ցույց տալը (փաստաթղթեր, անձնագիր և այլն) 4. ելույթ ունենալը (հրա-

պարակային)

exhortation *f* 1. հորդոր, կոչ 2. *եկղց.* քարոզ, խրատ

exhorter *vt* 1. հորդորել, կոչ անել 2. խրատել, քարոզել

exigence *f* 1. պահանջ 2. պահանջկոտություն 3. պահանջմունք, կարիք

~s excessives չափազանց մեծ պահանջներ

exiger *vt* պահանջել

exigible *adj* բռնազանձման՝ վճարման՝ կատարման ենթակա

exil *m* աքսոր, տարագրում, արտաքսում, վտարում $\diamond$ aller en ~ տարագրության մեկնել; envoyer en ~ աքսորել

exilé, -e *adj* աքսորված, արտաքսված, տարագրված, վտարված

exiler *vt* աքսորել, վտարել, արտաքսել

existant, -e *adj* գոյություն ունեցող

existence *f* գոյություն, կյանք, կենսածն $\diamond$ lutte pour l'~ գոյության պայքար; niveau d'~ կենսամակարդակ

exister *vi* 1. գոյություն ունենալ, ապրել, լինել 2. առկա լինել, գտնվել $\diamond$ il ~e կա, գոյություն ունի

ex-ministre *m* նախկին նախարար

exode *m* զանգվածային փախուստ; զանգվածային արտագաղթ

~ des capitaux կապիտալի արտահոսք արտասահման

~ des cervaux ուղեղի արտահոսք

~ rural զանգվածային գաղթ

~ des vacanciers զանգվածաբար արձակուրդ գնալը

ex officio (*լատ.*) *դվնգ.* ի պաշտոնե

exonérer *vt* ազատել, ազատագրել; պատասխանատվությունից ազատել

~ du service militaire ազատվել զինվորական ծառայությունից

exorbitant, -e *adj* չափից ավելի, ուռճացած ◊ prix ~ չափազանց բարձր գին

expansion *f* 1. զավթողականություն, ծավալում 2. ընդարձակում, ընդլայնում, ավելացում, աճ 3. *ղվնգ*. քաղաքական, տնտեսական կամ ռազմական ազդեցության տարածում ◊ freiner I~ արգելակել ընդարձակումը; les visées d'~ զավթողական նկրտումներ ~ économique տնտեսական աճ ~ internationale des banques բանկերի միջազգային ընդարձակում ~ des investissements ներդրումների ծավալի աճ ~ de produit national ազգային արտադրանքի աճ

expatrier *vt* երկրից վտարել՝ արտաքսել ◊ s'~ հայրենիքը լքել

expatriation *f* *ղվնգ*. էքսպատրիացիա, հայրենալքում

expectatif, -ve *adj* *հնցծ*. 1. հույսեր ներշնչող, հուսադրող 2. հնարավոր

expectative *f* ապագայի հեռանկարներ ◊ être dans I~ սպասողական դիրք գրավել; dans I~ սպասումով, հույսով, ակնկալությամբ

expectation *f* *հնցծ*. սպասում; սպասողական դրություն, սպասողական վիճակ

expédient, -e *adj* նպատակահարմար, հարմար; օգտակար, ձեռնուռ ◊ il est ~ de... օգտակար է

expédient *m* 1. ելք, միջոց 2. *pl* ծայրահեղ միջոցներ ◊ à court d'~s անելանելի դրության մեջ; être à bout d'~s բոլոր միջոցները սպառել

expédier *vt* 1. ուղարկել, մատակարարել, առաքել 2. պատճենահանել (փաստաթղթեր) ~ un acte արձանագրության պատճեն հանել

expédition *f* 1. արշավ, գիտարշավ, արշավախումբ 2. ուղարկում, առաքում 3. պատճենահանում 4. փաստաթղթի վավերացված պատճեն 5. *pl* առաքումներ, մատակարարումներ ◊ en double ~ երկու օրինակով

~ authentique վավերացված պատճեն

~ punitive պատժիչ արշավախումբ

expérience *f* 1. փորձ, փորձառություն 2. փորձարկում, գիտափորձ ◊ cruelle ~ դառը փորձ; faire une ~ փորձ կատարել; par ~ փորձից ելնելով; tenter I~ փորձ անել

expert, -e *adj* հմուտ, փորձառու, գիտակ, գիտուն, իրազեկ, բանիմաց, տեղյակ, վարպետ; ճարպիկ, հնարամիտ, հաջողակ, ճարտար ~ judiciaire դատական փորձագետ

expert *m* փորձագետ, գիտակ մարդ ◊ à dire d'~s ըստ փորձագետների եզրակացության; nommer un ~ փորձագետ նշանակել ~ assermenté արհեստավարժ փորձագետ

~ financier ֆինանսական փորձագետ
 ~ fiscal հարկային փորձագետ
expertise *f* փորձաքննություն, փորձագիտական եզրակացություն
 faire une ~ փորձաքննություն անցկացնել; procéder à (կամ ordonner) une ~ փորձաքննություն նշանակել
 ~ judiciaire դատական փորձաքննություն
 ~ médicale et psychiatrique դատահոգեբուժական փորձաքննություն
expertiser *vt* փորձաքննության ենթարկել
expier *vt* քավել (մեղքը), թողություն ստանալ, մեքման արժանանալ
 ~ une imprudence վճարել անզգուշության համար
expiration *f* վերջ, ավարտ, լրանալը (ժամկետի) $\diamond$ arriver (կամ venir) à l'~ ավարտվել, լրանալ (ժամկետի մասին); la prochaine ~ de la durée de la validité գործողության ժամկետի ավարտի մոտենալը
 ~ du contrat պայմանագրի գործողության ավարտը
 ~ d'un délai, ~ du terme ժամկետի ավարտը
expirer *vi* 1. շունչը փչել, մահանալ
 2. վերջանալ, ավարտվել, լրանալ (ժամկետի մասին)
explicite *adj* պարզ, հստակ, մանրամասն, հստակ ձևակերպված, ակնհայտ, ակներև $\diamond$ d'une manière ~ պարզորոշ, որոշակիորեն
explicitement *adv* պարզորեն, որոշակիորեն, աներկմտորեն, ոչ երկիմաստ ձևով

exploit *m* սխրանք, սխրագործություն, հերոսություն
exploitation *f* 1. շահագործում, հարստահարում (մեկի կողմից մյուսին) 2. շահագործում (շենքի և այլն), օգտագործում 3. մշակում, արդյունահանում; տնտեսվարում, տնտեսական գործունեություն 4. տնտեսություն, արտադրական միավոր, ձեռնարկություն $\diamond$ mettre en ~ շահագործման հանձնել
 ~ agricole գյուղատնտեսական ձեռնարկություն
 ~ collective կոլեկտիվ տնտեսություն
 ~ commerciale առևտրային ձեռնարկություն
 ~, grande խոշոր տնտեսություն
 ~ individuelle միանձնյա տնտեսություն
 ~ industrielle արդյունաբերական ձեռնարկություն
 ~ des mines հանքահորերի շահագործում
 ~, petite մանր տնտեսություն
 ~ des ressources locales տեղական ռեսուրսների օգտագործում
 ~s forestières անտառամշակման վայրեր
exploiter *vt* 1. մեկին շահագործել 2. արդյունահանել, մշակել, շահագործել, օգտագործել
 ~ les fautes սխալներից օգտվել
 ~ les possibilités հնարավորությունները օգտագործել
exploration *f* 1. հետազոտություն, ուսումնասիրություն 2. հետազոտում, զննում, հետախուզում, հետախուզություն $\diamond$ voyage d'~ գի-

տական արշավ, գիտարշավ
~ aérienne օդային հետախուզո-
թյուն

~ de l'espace տիեզերքի հետազո-
տություն

explorer *vt* հետազոտել, հետախու-
զել, ուսումնասիրել

explosif, -ve *adj* պայթյունի, պայթու-
ցիկ $\diamond$ stabiliser une situation ~ve
կայունացնել պայթուցավտանգ
իրադրությունը

explosif *m* պայթուցիկ նյութ

explosion *f* 1. պայթյուն 2. *փխր.*
բռնկում, պռթկում, սրընթաց աճ
~ atomique ատոմային պայթյուն

exportateur *m* արտահանիչ, արտա-
հանող անձ

exportation *f* արտահանում

~ des capitaux դրամագլխի ար-
տահանում

~ des idées գաղափարների տա-
րածում

~s invisibles գաղտնի արտահա-
նումներ

~s visibles տեսանելի արտահա-
նումներ

exporter *vt* արտահանել

exposant *m* 1. ցուցադրող 2. *հնգծ.*
իրվք. հայցվոր, հայցատեր

exposé *m* 1. շարադրություն, շարադ-
րանք 2. *դվնգ.* կարճ հաղորդում
կամ շարադրում; զեկույց, հաշ-
վետություն $\diamond$ faire un ~ de...,
faire l'~ de... շարադրել ինչ-որ
բան

~ des motifs պատճառաբանում

exposer *vt* 1. ցուցադրել, ի ցույց դնել
2. շարադրել, նկարագրել

~ les faits փաստերը շարադրել

exposition *f* 1. ցուցահանդես 2. ցու-

ցադրություն 3. շարադրում, շա-
րադրանք

~ agricole գյուղատնտեսական
ցուցահանդես

~ d'un fait փաստերի շարադրում

~ universelle համաշխարհային
ցուցահանդես

exprès, -esse *adj* 1. *հնգծ.* ստույգ,
պարզ, հստակ, որոշակի 2.
վճռական $\diamond$ défense -esse կատե-
գորիկ, կտրական արգելում

exprès *adv* դիտմամբ, դիտավորյալ,
միտումնավոր կերպով $\diamond$ faire ~
դիտմամբ անել

expressif, -ve *adj* արտահայտիչ,
արտահայտչական, կենդանի

exprimer *vt* արտահայտել, հայտնել
~ la conviction վստահություն
հայտնել

~ le désir ցանկություն հայտնել

~ l'espoir հույս հայտնել

~ ses regrets ցավակցություն
հայտնել

~ son soutien իր աջակցությունը
հայտնել

expropriation *f* 1. սեփականության
օտարում 2. բռնագրավում, սե-
փականագրվում

expulser *vt* 1. վտարել, արտաքսել,
աքսորել 2. հեռացնել, վռնդել

expulsion *f* 1. արտաքսում, աքսո-
րում, վտարում 2. հեռացում,
վտարում (կազմակերպությունից)

extemporané, -e *adj* *իրվք.* չկանխա-
մտածված, ոչ կանխամտած-
ված, ոչ դիտավորյալ

extense: in ~ *loc. adv.* լրիվ, ամբող-
ջությամբ; մանրակրկիտ շարա-
դրված

extension *f* 1. ընդարձակում, զարգացում, տարածում 2. ընդլայնում, ավելացում, աճ 3. լայն մեկնաբանություն, պարզաբանում ◊ *par* ~ լայն իմաստով; *prendre de l'~* ընդարձակվել, տարածվել ~ *du commerce* առևտրի ընդլայնում

~ *des opérations* գործողությունների ծավալում

~ *territoriale* տարածքի գրավում

extérieur, -e *adj* արտաքին, արտասահմանյան ◊ *activités ~es* կողմնակի զբաղմունքներ; *affaires ~es* արտաքին գործեր; *agression ~e* արտաքին ագրեսիա; *aide ~e* արտասահմանյան օգնություն; *commerce ~* արտաքին առևտուր; *financement ~* արտաքին ֆինանսավորում; *investissements ~s* արտաքին՝ արտասահմանյան ներդրումներ; *marché ~* արտաքին շուկա; *politique ~e* արտաքին քաղաքականություն

extérieur *m* արտասահման, արտերկիր, արտասահմանյան պետություններ ◊ *les nouvelles de l'~* լուրեր արտասահմանից; *les relations avec l'~* արտասահմանյան երկրների հետ փոխառաբերությունները

extérioriser *vt* տարածել սահմանից դուրս; արտահայտել, ցուցաբերել, դրսևորել ~ *ses sentiments* իր զգացմունքները արտահայտել

extériorité *f* արտաքին բնույթ

exterminateur, -rice *adj* կործանիչ, կործանարար, ոչնչացնող, բնաջնջող

extermination *f* ոչնչացում, բնաջնջում, կոտորած ~ *massive* զանգվածային բնաջնջում

exterminer *vt* ոչնչացնել, բնաջնջել, կոտորել

exterritorialité *f* *ղվմզ*. էքստերիտորիալություն, արտերկրայնություն, տարերկրայնություն (տարածքից դուրս գտնվող, դիվանագիտության մեջ հատուկ արտոնություններ՝ անձեռնմխելիություն, քրեական պատասխանատվությունից ազատում և այլն, որոնք փոխադարձ սկզբունքով տրամադրվում են դիվանագիտական ներկայացուցիչներին և դիվանագիտական անձնակազմին) ◊ *les droits d'~* էքստերիտորիալության իրավունքներ; *jouir de l'~* օգտվել էքստերիտորիալությունից

extinction *f* 1. մարում, հանգցնել 2. մահանալը, ոչնչանալը 3. դադարեցում (գործունեության, իրավունքի) ◊ *lutter jusqu'à l'~ des forces* պայքարել մինչև վերջին շունչը

~ *d'une dette* պարտքի մարում

~ *d'une hypothèque* հիպոթեքային գործունեության դադարեցում

~ *de la lutte de classe* դասակարգային պայքարի մարում

extirpation *f* 1. դուրս քաշելը, արմատախիլ անելը, հեռացնելը, հանելը 2. *փխբ*. բնաջնջում, ոչնչացում

extirper *vt* 1. արմատախիլ անել, արմատով հանել 2. *փխբ*. բնա-

ջնջել, ոչնչացնել

extorquer *vt* ստիպել, հարկադրել; կորզել, շորթել, ուժով խլել, հարկադրանքով ստանալ, դուրս քաշել

~ des profits շահույթ կորզել

extorsion *f* կորզում, շորթում, դրամաշորթություն

extrabudgétaire *adj* արտաբյուջետային

extractif, -ve *adj* արդյունահանող

extraction *f* արդյունահանում, հանույթ

~ du charbon ածխի արդյունահանում

~ du pétrole նավթի արդյունահանում

extrader *vt* իրվք. հանցագործին հանձնել օտարերկրյա պետությանը

extradition *f* դվնգ. էքստրադիցիա, արտահանձնում (օտարերկրյա պետության օրենքը խախտած անձի հանձնումը այդ պետությանը)

extrait *m* 1. քաղվածք (փաստաթղթից) 2. հատված, մեջբերում
~ de casier judiciaire տեղեկանք դատվածության մասին
~ de naissance ծննդյան վկայական

~s certifiés վավերացված պատճեններ

~s de prose հատվածներ արձակից; քրեատոմատիա

extrajudiciaire *adj* արտադատարանային

extralégal, -e *adj* օրենքից դուրս

գտնվող; անօրինական

extra-lucide *adj* 1. արտակարգ պարզ, թափանցիկ, հասկանալի 2. խորաթափանց, պայծառաւեստ

extraordinaire *adj* 1. արտակարգ, արտասովոր, անսովոր, տարօրինակ 2. բացառիկ 3. անկանխատեսելի, արտահերթ ◊ ambassadeur ~ et plénipotentiaire արտակարգ և լիազոր դեսպան; congrès ~ արտահերթ համագումար; mission ~ արտակարգ առաքելություն; session ~ արտահերթ նստաշրջան; par ~ զարմանալիորեն, տարօրինակ կերպով

extra-parlementaire, **extraparlémentaire** *adj* արտախորհրդարանային ◊ commission ~ արտախորհրդարանային հանձնաժողով

extrême *adj* ծայրահեղ, արտակարգ, բացառիկ ◊ mesures ~s ծայրահեղ միջոցներ

extrême *m* ծայրահեղություն ◊ à l'~ ծայրահեղության հասնող; l'~ gauche ծայրահեղ ձախ (խորհրդարանում); passer d'un ~ à l'autre մի ծայրահեղությունից մյուսն ընկնել; pousser à l'~ ծայրահեղության հասցնել

extrêmement *adv* ծայրահեղորեն, չափից դուրս, առավելագույնս

extrême-oriental, -e *adj* հեռավորարևելյան

extrémisme *m* ծայրահեղականություն

extrémiste *m* ծայրահեղական

F

fabrication *f* պատրաստում, բողարկում, արտադրում, արտադրելը $\diamond$ d'une bonne ~ բարձրորակ; de ~ française ֆրանսիական արտադրության; défaut de ~ խոտան; frais de ~ արտադրության ծախքեր; secret de ~ արտադրական գաղտնիք

~ de fausse maonnaie դրամանենգություն

~ d'un faux document կեղծ փաստաթղթի պատրաստում

fabuleux, -se *adj* 1. առասպելական, հեքիաթային 2. անհավանական, անհավատալի, անճշմարտացի, իրականությանը չհամապատասխանող

façade *f* 1. ճակատ (շենքի) 2. խաբուսիկություն, ցուցադրովի՝ առերևույթ բան $\diamond$ de ~ ցուցադրական

~ verbale վերամբարձ խոսքեր

face *f* 1. դեմք, երես 2. *փ/սք*. կողմ, ասպեկտ $\diamond$ à la ~ de l'assemblée խորհրդարանի ներկայությամբ; à la ~ du monde ամբողջ աշխարհի առաջ; changer de ~ փոխվել, փոփոխվել, փոփոխության ենթարկվել; en ~ du danger վտանգին դեմ հանդիման; faire disparaître de la ~ de la terre երկրի երեսից ջնջել; faire ~ à... հանդիպել երես առ երես; պատրաստ լինել ինչ-որ բան անելու; դիմակայել; faire ~ à ses engagements պարտա-

վորությունները կատարել; envisager une affaire sous toutes les ~s գործը բննել բոլոր կողմերից; la guerre a changé la ~ de l'Europe պատերազմը ձևափոխեց Եվրոպայի քարտեզը; homme à double ~ երկերեսանի մարդ, կեղծ անձնավորություն; perdre la ~ դեմքը, հեղինակությունը կորցնել; se présenter sous une autre ~ ներկայանալ այլ տեսքով; sauver la ~ հեղինակությունը՝ արժանապատվությունը պահպանել

~ à... դեմքով դեպի; դեմ հանդիման, որևէ բանի առաջ; վերաբերմամբ

~ à ces faits այս փաստերի լույսի ներքո

~ à ~ երես առ երես, դեմ առ դեմ, մեկը մյուսի դեմ

facherie *f* 1. վեճ, փոխադարձ հայհոյանք, գժտություն, տարաձայնություն 2. սրտնեղություն, վրդովմունք, բարկություն, զայրույթ

facheux, -se *adj* տհաճ, անախորժ $\diamond$ un contretemps ~ անախորժ պատահար; se mettre en ~-se posture անհարմար դրության մեջ ընկնել ~ effets տհաճ, կործանարար հետևանքներ

~se nouvelle անախորժ, ցավալի նորություն

facilité *f* հեշտություն, դյուրինություն $\diamond$ avec ~ հեշտությամբ; se

laisser aller à la ~, choisir la ~
զմալ հեշտ ճանապարհով, ընտ-
րել ամենահեշտ ուղին

facilités *f pl* 1. հարմարություններ;
բարենպաստ պայմաններ 2.
հնարավորություններ; արտոնու-
թյուններ, արտոնյալ պայման-
ներ ◇ accorder (կամ consentir,
octroyer) des ~ արտոնություններ
տալ; bénéficié (կամ jouir) des ~s
արտոնություններից օգտվել
~ de crédit վարկավորման ար-
տոնյալ պայմաններ

~ de transport փոխադրման հար-
մարություններ՝ արտոնություն-
ներ՝ արտոնյալ պայմաններ

façon *f* 1. ձև, տեսակ 2. վարվելաձև,
միջոց, եղանակ ◇ à la ~ մամու-
թյամբ, օրինակով; c'est une ~ de
parler այդպես միայն ասվում է;
չպետք է հասկանալ բառացիո-
րեն; de ~ à... այնպես, որ... ;
d'une ~ tangible իրապես շոշա-
փելի; de toute ~ ամեն դեպքում
~ d'agir գործողության եղանակ
~ d'envisager erronée ոչ ճիշտ
մոտեցում

~ de penser մտածելակերպ
~ de poser la question հարցադ-
րում

façons *f pl* ծիսականություններ,
ձևականություններ, հանդիսա-
կարգություն, ցերեմոնիա ◇ faire
des ~s ձևականություններ պահ-
պանել; կոտրատվել, սեթևեթել;
sans ~ առանց ձևականություն-
ների, առանց քաշվելու; sans plus
de ~ ուղղակիորեն, աներկղիմի

façonnier, -ère *adj* շինծու, անբնա-
կան, կոտրատվող, սեթևեթող

fac-similé *m* ֆաքսիմիլե (ստորա-
գրության, ձեռագրի, փաստա-
թղթի ճիշտ վերարտադրությունը)

facteur *m* (գլխավոր) գործոն, շար-
ժիչ ուժ

~ décisif որոշիչ գործոն

~ économique տնտեսական գոր-
ծոն

~ de frein արգելակող ուժ

~ humain մարդկային գործոն

~ de temps ժամանակի շարժիչ
ուժը

factice *adj* արհեստական, անբնա-
կան; կեղծ, շինծու, սարքովի,
բռնագրոսիկ

factieux, -se *adj* խռովարարական,
խռովարար, խռովահույզ

faction *f* խմբակցություն, ֆրակցիա,
խմբավորում (քաղաքական)

factionnaire *m* 1. ժամապահ 2.
հերթափոխային բանվոր

factotum *m* համակատար, համա-
հանձնակատար, կոմիսիոներ ◇
il est son ~ նա նրա աջ ձեռքն է

factum *m* մերկացուցիչ (կամ պաշտ-
պանական) բնույթի տեքստ;
անարգագիր, գրապրտչագիր

facture *f* ապրանքագիր, բեռնագիր,
հաշիվ ◇ acquitter une ~ վճարել
ըստ ապրանքագրի; dresser une ~
ապրանքագիր կազմել, ապրան-
քագիր լրացնել; prix de ~ ապ-
րանքագրի արժեքը; régler une ~
վճարել ըստ հաշվի; remettre une
~ վճարման հաշիվ ներկայացնել
~ pro-forma մախնական հաշիվ,
մախնական ապրանքագիր

faculté *f* 1. ունակություն, ընդունա-
կություն, կարողություն, ձիրք,
հատկություն 2. ֆակուլտետ 3.

իրավունք, իշխանություն, իրավասություն

~ d'achat գնողունակություն, գնելունակություն

~ d'adaptation հարմարվելու հատկություն, հարմարունակություն

~ de droit իրավաբանական ֆակուլտետ

~s intellectuelles մտավոր կարողություններ

~ de travail աշխատունակություն

faiblesse *f* 1. թուլություն, տկարություն, անզորություն, անկարողություն 2. թուլակամություն, փոքրգութություն 3. դանդաղաշարժություն, նվազում, իջեցում 4. խոցելի՝ թույլ տեղ; թերություն, պակասություն ◇ avoir de la ~ pour... ներողամիտ լինել

~ du change արժույթի փոխարժեքի նվազում

~ de la croissance économique տնտեսական աճի դանդաղություն՝ թուլություն

~ des prix գների նվազում

failli, -e *adj* սնանկացած, անվճարունակ ◇ se montrer ~ սնանկ լինել

faillir *vi* 1. չկատարել, խախտել, չպահպանել, դրժել, զանց առնել 2. սնանկանալ

~ à son devoir իր պարտականությունը չկատարել

~ à sa promesse իր խոստումը դրժել

~ à sa tâche հանձնարարությունը չկատարել

faillite *f* 1. սնանկություն, անվճարունակություն, սնանկացում 2. տապալում, անհաջողություն, ձախողում, կործանում ◇ déclarer

en ~ սնանկ հայտարարել; être en ~ անվճարունակ պարտապան լինել; éviter une ~ սնանկությունից խուսափել; faire ~ սնանկանալ; mise en ~ անվճարունակ ճանաչվել

~ bancaire բանկային սնանկություն

~ inéluctable անխուսափելի կործանում

~ potentielle հնարավոր սնանկություն

~ prévisible ենթադրյալ սնանկություն

~ retentissante լիակատար սնանկություն

faire *vt* 1. անել, կատարել 2. ստեղծել, պատրաստել, արտադրել 3. անել, իրականացնել, իրագործել 4. պարտադրել, ստիպել, հարկադրել ◇ se ~ դառնալ; se ~ un devoir de... իր պարտքը համարել; se ~ immatriculer գրանցվել; se ~ jour երևան գալ, դրսևորվել, ի հայտ գալ, նշմարվել

~ son adhésion aux principes միանալ սկզբունքներին

~ l'admiration հիացնել

~ appel à... դիմել, կանչել

~ un bilan ամփոփել

~ bloc բլոկ կազմել, ժամանակավոր միություն կազմել

~ bondir les prix գները սաստիկ բարձրացնել

~ cause commune avec... մեկի հետ միաբան լինել

~ chanter շանտաժի ենթարկել

~ la commission հանձնարարությունը կատարել

~ connaître ծանուցել

~ corps avec... մեկ ամբողջությամբ կազմել
 ~ la conquête նվաճել, տիրել
 ~ courir un bruit լուր տարածել
 ~ un devoir à... մեկին պարտավորեցնել
 ~ des difficultés դժվարություններ հարուցել
 ~ un discours ճառ արտասանել
 ~ droit à... ճանաչել, ընդունել, ընթացք տալ; բավարարել
 ~ échec à... ձախողել
 ~ état de... հաշվի առնել, ուշադրության առնել, նկատի առնել, նշանակություն տալ
 ~ face à une agression դիմակայել ագրեսիային
 ~ figure de... տեսք ունենալ
 ~ foi վավերական լինել; ուժ ունենալ
 ~ fond sur զո վստահել՝ ապավինել մեկին
 ~ force de loi ուժի մեջ մտնել
 ~ les frais վճարել ծախսերը
 ~ front հակազդել, դիմակայել, դիմադրել
 ~ grâce շնորհ անել, լավություն անել
 ~ (la) grève գործադուլ անել
 ~ la guerre պատերազմել
 ~ honneur à... պատիվ անել
 ~ une idée de... գաղափար (պատկերացում) կազմել
 ~ injure à... վիրավորել
 ~ le jeu de... մեկի ջրաղացին ջուր լցնել, մեկին օգուտ տալ իր վարմունքով
 ~ jouer ընթացքի մեջ դնել, գործողության մեջ դնել
 ~ justice de... դատավճիռ կայաց-

նել; մերկացնել
 ~ liste commune ընտրությունների ժամանակ հանդես գալ ընդհանուր ցուցակով
 ~ le lit à... ճանապարհը մաքրել, ճանապարհ հարթել
 ~ la lumière sur... մի բանի վրա լույս սփռել
 ~ main basse կողոպտել, հափըշտակել
 ~ marche arrière ընկրկել, նահանջել, հետ կանգնել, իր տված խոսքից հրաժարվել
 ~ le métier ինչ-որ արհեստով, մասնագիտությամբ զբաղվել
 ~ obstacle խոչընդոտել, արգելակել
 ~ une offense վիրավորել
 ~ part հաղորդել, հայտնել
 ~ des pertes վնաս կրել
 ~ un plan պլան գծել
 ~ le porte-à-porte գնալ տնից տուն (ստորագրահավաքի համար)
 ~ pression ճնշում գործադրել
 ~ preuve de... դրսևորել
 ~ preuve de courage քաջություն ցուցաբերել
 ~ rage մոլեգնել
 ~ des relations կապեր հաստատել
 ~ des réserves վերապահություններ անել
 ~ sauter պայթեցնել
 ~ savoir տեղեկացնել, տեղյակ պահել, հայտնել
 ~ son temps զինվորական ծառայությունը վերջացնել
 ~ le tri ընտրել, ընտրություն կատարել
 ~ des troupes զորքեր հավաքել

~ usage de... օգտագործել, կիրառել, գործադրել; օգտվել
 ~ valoir ա) արդյունավետ դարձնել, եկամուտ, օգուտ քաղել բ) ընդգծել, առանձնացնել, բարենպաստ ձևով ներկայացնել
 ~ volte-face վճռական շրջադարձ կատարել, կտրուկ փոխել ընթացքը

~ du zèle եռանդով գործել

faire-part *m* ծանուցում, տեղեկացում ◊ lettre de ~ ծանուցագիր

faire-valoir *m* եկամտի ստացում

faisable *adj* կատարելի, իրագործելի, հնարավոր, իրականացանալի

faisant *p.prés.*: ~ fonction պաշտոնակատար

fait, -e *adj* արված, կատարված, ավարտված

fait *m* 1. արարք, գործ 2. փաստ, իրողություն, իրականություն, ճշմարտություն 3. իրադարձություն, դեպք, պատահար, դիպված 4. *pl* գործելակերպ, վարվելաձև; գործունեություն ◊ aller au ~ գործին անցնել; գործի էությանը հավատարմ մնալ; c'est un ~ à part սա հատուկ դեպք է; dire à qn son ~ մեկին ասել ողջ ճշմարտությունը; de ce ~ ահա թե ինչու, այդ պատճառով, դրա համար; de ~ փաստացի, դեֆակտո; en ~ իրականում, փաստորեն; l'espion pris sur le ~ տեղում բռնված լրտես; établir le ~ փաստը պարզել; être sûr de son ~ վստահ լինել իր իրավացիության մեջ; le ~ est que... բանն այն է, որ... ; les ~s accusent փաստերը մերկացնում են; les ~s sont tena-

ces (ou têtus) փաստերը համարաբան են; fondé en ~ փաստերով հիմնավորված; juger sur les ~s կատարած գործերով դատել՝ կարծիք կազմել; licencier pour ~ de grève աշխատանքից ազատել գործադուլին մասնակցելու համար; à la lumière des ~s փաստերի լույսի ներքո; mettre au ~ գործի ընթացքին իրազեկ դարձնել; mettre devant un ~ accompli կատարված փաստի առջև կանգնեցնել; se mettre au ~ ծանոթանալ գործի հանգամանքներին, բափանցել գործի ընթացքի մեջ; en paroles et aux ~s խոսքով ու գործով; prendre qn sur le ~ մեկին հանցագործության տեղում բռնել; prendre ~ et cause մեկի կողմը բռնել; tout à ~ ամբողջովին, բացարձակապես, լիովին; venir au ~ անցնել ի գործ

~ accompli կատարված փաստ
 ~ d'armes սխրանք (ռազմական)
 ~ avéré արժանահավատ փաստ
 ~ criant աղաղակող փաստ
 ~ incontestable անվիճելի իրողություն
 ~ à noter կարևոր փաստ, ուշադրության արժանի փաստ

~ notoire հանրահայտ փաստ
 ~s et gestes գործեր ու արարքներ
 ~s, hauts սխրանքներ

faite *m* զագաք, բարձրություն ◊ être au ~ de la gloire փառքի զագաքին լինել

faits-divers *m pl* լուրերին՝ իրադարձություններին հատկացված բաժին (թերթում)

faix *m* ծանրություն, բեռ, ծանր բեռ,

լուծ $\diamond$ succomber sous le ~ տապալվել ծանր բեռի տակ

falsificateur *m* կեղծարար, խարդախ, զեղծարար

falsification *f* կեղծում, զեղծարարություն, խարդախում, նենգափոխում

~ des documents, d'écritures փաստաթղթերի կեղծում

~ de monnaie դրամանենգություն

~ d'une signature ստորագրության կեղծում

falsifier *vt* կեղծել, զեղծարարություն անել, խարդախել, նենգափոխել

famé, -e *adj*: bien [mal]~ լավ [վատ] համբավ ունեցող

famélique *adj* սոված, քաղցած, քաղցած մնացած, սովահար $\diamond$ existence ~ սովատանջ գոյություն

fameux, -se *adj* 1. հանրաճանաչ, հայտնի, նշանավոր, հռչակավոր 2. հրաշալի, գերազանց, հիանալի 3. տխրահռչակ, վատահամբավ

famial, -e *adj* ընտանեկան $\diamond$ allocation ~e ընտանեկան նպաստ; maladie ~e ժառանգական հիվանդություն

familiarisé, -e *adj* ընտելացված

familiariser *vt* ընտելացնել, վարժեցնել, սովորեցնել $\diamond$ se ~ 1. մտերմանալ 2. սովորել, վարժվել

familier, -ère *adj* 1. մտերիմ, բարեկամական, հարազատ 2. անկաշկանդ, անբռնազրուսիկ, պարզ, բնական 3. գործածական, առօրյա 4. սովորական, առօրյա

familialement *adv* բարեկամաբար, մտերմիկ, անբռնազրուսկորեն,

առանց ձևականությունների

famille *f* ընտանիք; տոհմ, ազգ, ցեղ; հարազատություն, բարեկամություն; տուն; տնեցիներ

famine *f* քաղց, սով $\diamond$ crier ~ կարիքից զանգատվել; salaire de ~ աղքատիկ աշխատավարձ

fanatique *adj* մոլեռանդ, մոլագար, դաժան, բիրտ

fanatisé, -e *adj* մոլեռանդության հասած

fanion *m* փոքրիկ դրոշակ

fantassin *m* հետևակային, հետևակ զինվոր

fantastique *adj* 1. անիրական, անհավանական, երևակայական 2. հեքիաթային, կախարդական, զարմանահրաշ, գերբնական, անսովոր

fantoche *m* փ/սք. դրածո, կույր կամակատար, խամաճիկ

fantoche *adj* խամաճիկային, կամակատար $\diamond$ gouvernement ~ խամաճիկային (մարիոնետային) կառավարություն

fantôme *m* 1. ուրվական, տեսիլք 2. ցնորք, պատրանք $\diamond$ se faire des ~s պատրանքներով ապրել

fardeau *m* բեռ, ծանրություն, լուծ ~ fiscal, ~ des impôts հարկային բեռ

farder *v*: ~ la vérité ճշմարտությունը՝ իրականությունը գունազարդել

farouche *adj* 1. վայրենի, բիրտ, վայրագ 2. անհաշտ; կատաղի, վայրագ, դաժան, մոլեգին, անողոր, ուժգին, սաստիկ, մոլի $\diamond$ résistance ~ կատաղի դիմադրություն; haine ~ ուժգին ատելություն

fascisme *m* ֆաշիզմ

fasciste *adj* ֆաշիստական

fasciste *m* ֆաշիստ

fatal, -e *adj* 1. ճակատագրական, անխուսափելի, անկասելի, կանխորոշված 2. կործանարար, մահացու ◊ coup ~ մահացու հարված; erreur ~e ճակատագրական սխալ

fatalité *f* ճակատագիր, բախտ; կանխորոշում, անխուսափելիություն; հանգամանքների անխուսափելի ընթացք

fatidique *adj* նախանշված, նախասահմանված

fatigues *f pl* դժվարություններ, չարչարանքներ, անհանգստություններ

fatras *m* անհեթեթություն, դատարկաբանություն ◊ ~ de paroles դատարկախոսություն

faubourg *m* 1. արվարձան, քաղաքամերձ բնակավայր 2. *pl* բանվորական արվարձանների բնակչություն

faucille *f* մանգաղ ◊ la ~ et le marteau մուրճ և մանգաղ

faussaire *m, f* 1. կեղծարար, խարդախարար 2. ճշմարտությունը կեղծող, աղավաղող

faussé, -e *adj* աղավաղված, նենգափոխված

fausser *vt* 1. աղավաղել, կեղծել, սխալ մեկնաբանել, նենգափոխել 2. դրժել, խախտել
~ sa parole, ~ sa promesse խոստումը դրժել
~ le problème հարցը սխալ ներկայացնել
~ le sens իմաստն աղավաղել

faute *f* 1. սխալ; վրիպում, բացթո-

ղում; խախտում; մեղք 2. պակասություն, պակաս, թերություն, անկատարություն, արատ ◊ ~ de faute մեղքի բացակայություն; admission de ~ մեղքի ընդունում; commettre (կամ faire) une ~ սխալ գործել; prendre en ~ հանցանքի մեջ բռնել, մերկացնել; sans ~ անպայման, անպատճառ; ne pas se faire ~ de ... չհապաղել, առիթը բաց չթողնել

~ contractuelle պայմանագրային պարտականության հանցավոր խախտում

~ d'impression վրիպակ

~ d'imprudence անզգուշություն

~ de service պաշտոնական զանցանք

~ de stipulation écrite գրավոր վճռի բացակայության պատճառով

fauter *vi* վրիպել, սխալվել

fauteur, -rice *m, f* 1. մեղավոր, հրահրիչ, խառնակիչ

~ de guerre պատերազմի հրծիգ

fautif, -ve *adj* 1. սխալ, թյուր, սխալական, անճիշտ 2. մեղավոր, հանցավոր

fautivement *adj* սխալ կերպով, սխալմամբ

faux, -sse *adj* 1. սխալ, անհիմն, խաբուսիկ 2. սուտ, կեղծ 3. կեղծ, կեղծած ◊ c'est ~ ճիշտ չէ, սուտ է, սխալ է; sous de ~ prétextes կեղծ պատրվակներով

~ sse alarme, ~sse alerte կեղծ տագնապ

~ bruit սուտ լուր

~ comme un jeton կեղծ, երկերեսանի

~ dévot կեղծ բարեպաշտ

~ frais կեղծ ծախքեր, գերնախա-
հաշվային ծախքեր
~ héros սուտ հերոս
~ sse monnaie կեղծ դրամ
~ monnayeur դրամահանեց, կեղծ
դրամահատող անձ
~ problème շինծու՝ մտացածին
հարց
~ prophète սուտ մարգարե
~ serment սուտ երդում
~ témoignage սուտ վկայություն
~ témoin սուտ վկա

faux *m* 1. սուտ 2. կեղծում, կեղծիք,
խարդախում, մամակում 2.
կեղծ իր, մամակված առարկա;
կեղծված փաստաթուղթ $\diamond$ com-
mettre un ~ կեղծիք կատարել;
être dans le ~ մոլորության մեջ
լինել; faire un ~ փաստաթուղթ
կեղծել; inscription de (կամ en) ~
հայտարարություն դատարա-
նում փաստաթղթի կեղծված լի-
նելու մասին; s'inscrire en ~
հայտարարել կեղծված
~ en écriture փաստաթղթի կեղծում

faux-fuyants *m pl* 1. *հնգծ*. զարտու-
ղի ճանապարհներ 2. խուսա-
փանք, խորամանկություն $\diamond$ user
de ~ օգտվել զարտուղի ճանա-
պարհներից

faueur *f* 1. ողորմածություն, գթա-
սրտություն, սիրալիրություն, շնորհ,
լավություն 2. բարեհաճություն,
բարյացակամություն 3. արտո-
նություն $\diamond$ combler de ~s առատ
շնորհներ պարգևել; à la ~ de...
օգնությամբ; à la ~ de la nuit գի-
շերվա քողի տակ; à la ~ de
panique օգտվելով խուճապից; de
~ հատուկ, արտոնյալ; élever la

voix en ~ de... ձայն բարձրացնել
hoquies... ; en ~ de... hoquies; gag-
ner la ~ de... արժանանալ մեկի
բարեհաճությանը; jours de ~ ար-
տոնյալ տարկետում; régime de ~
հատուկ ռեժիմ; tarif de ~ ար-
տոնված նորմա՝ տարիֆ; trouver
~ auprès de զո բարեհաճ ընդո-
նելություն գտնել մեկի կողմից

favorable *adj* 1. բարենպաստ, նպաս-
տավոր, բարեպատեհ, պատեհ,
բարեհաջող, հարմար 2. բա-
րեհաճ, բարյացակամ $\diamond$ décision ~
դրական որոշում; impression ~
դրական տպավորություն; réponse
~ դրական պատասխան; résultat ~
նպաստավոր արդյունք

favoriser *vt* 1. նպաստել, օժանդա-
կել, աջակցել 2. հովանավորել,
պաշտպանել 3. շնորհել, օժտել $\diamond$
clause de la nation la plus ~ée
ղվնգ. առավել բարենպաստ գո-
յակերալի պայման; l'Etat le plus
~é *ղվնգ*. առավել բարենպաստ
արտոնությունների պետություն

fédéral, -e *adj* ֆեդերալ, դաշնային,
միութենական

fédéraliser *vt* միավորվել դաշնային
հիմունքներով, միավորել դաշ-
նության մեջ

fédéralisme *m* 1. ֆեդերալիզմ 2. պե-
տական կառուցվածքի դաշնա-
յին համակարգ 3. դաշնային հա-
մակարգի ձգտող քաղաքական
հոսանք

fédéraliste *m* ֆեդերալիստ

fédératif, -ve *adj* ֆեդերատիվ,
դաշնակցային, միութենական

fédération *f* 1. դաշնություն, պետու-
թյունների միավորում; միութենա-

կան պետություն 2. ֆեդերացիա, միավորում, միություն (ընկերությունների, կազմակերպությունների) 3. արհմիություն (Ֆրանսիայում) ◇ Fédération Démocratique Internationale des Femmes Կանանց համաշխարհային դեմոկրատական ֆեդերացիա; Fédération Mondiale de la Jeunesse démocratique Դեմոկրատական երիտասարդության համաշխարհային ֆեդերացիա; Fédération du Soudan հանքափորների ֆեդերացիա; Fédération Syndicale Mondiale Արհմիությունների համաշխարհային ֆեդերացիա

fédéré, -e *adj* դաշնային; միութենական, միության մեջ մտնող ◇ Etat ~ դաշնային պետություն; république ~e միութենական հանրապետություն

fédéré *m* 1. միության, դաշնության անդամ 2. *pl* *պսոմ*. կոմունարներ ◇ Mur des Fédérés Կոմունարների պատը (Փարիզի Պեր-Լաշեզ գերեզմանոցում)

fédérer *vt* կազմավորել ֆեդերացիա, միություն; միավորել միության մեջ ◇ se ~ միավորվել ֆեդերացիայի, միության մեջ

félicitation *f* շնորհավորանք, շնորհավորում; ողջույն; շնորհակալագիր ծառայության համար ◇ lettre de ~ շնորհավորական նամակ

féliciter *vt* շնորհավորել

Fénian *m* *պսսոմ*. ֆենիան (իռլանդական ազգային շարժման մասնակից)

féodal, -e *adj* ֆեոդալական, ավա-

տատիրական ◇ régime ~ ֆեոդալական վարչակարգ

fer *m* երկաթ ◇ discipline de ~ երկաթյա կարգապահություն; siècle de ~ երկաթե դար; volonté de ~ երկաթյա կամք

fers *m pl* երկաթե շղթաներ, երկաթե կապանքներ; շղթաներ; ստրկություն ◇ mettre aux ~ շղթայակալ անել; jeter dans les ~ բանտ նետել

ferme *adj* 1. ամուր, պինդ, կարծր 2. հաստատուն, կայուն, անփոփոխ; աներեր, անկոտրում, անդողվելի, անսասան, անհողողող ◇ avoir le ~ propos de... հաստատուն որոշում ընդունել; d'un pas ~ հաստատուն, ամուր քայլերով; de pied ~ տեղից չշարժվելով; հաստատակամորեն, անդողվելիորեն

ferme *adv* 1. հաստատուն ձևով, հաստատապես, վճռականորեն 2. ուժեղ, բուռն, շատ ◇ discuter ~ բուռն վիճաբանել; tenir ~ ամուր կանգնել; պաշտպանել; travailler ~ շատ աշխատել

fermement *adv* 1. ամուր, հաստատուն կերպով 2. վստահորեն, անսասանորեն, անդողվելիորեն

fermer *vt* վերջացնել, եզրափակել ~ les débats դադարեցնել մտքերի փոխանակությունները ~ une discussion դադարեցնել բանավեճը ~ la marche երթը եզրափակել

fermeté *f* 1. ամրություն, պնդություն, կարծրություն 2. *փխք*. հաստատակամություն, կայունություն, վճռականություն

fermeture *f* փակում (գիտաժողովի, համագումարի և այլն)

férocement *adv* 1. դաժանորեն, կատաղի, կատաղաբար, զազանաբար, վայրագորեն 2. անողոր 3. *փխք*. ծայրահեղորեն, սաստիկ, խիստ
~ réactionnaire խիստ հետադիմական

férocité *f* դաժանություն, վայրագություն, զազանություն; արյունարբություն, արյունոշտություն

ferroviaire *adj* երկաթուղային ◊ centre ~ երկաթուղային հանգույց; exploitation ~ երկաթուղային ճանապարհների շահագործում; transports ~s երկաթուղային տրանսպորտ

fertile *adj* 1. պտղաբեր, բերրի, արգավանդ, բարեբեր; բեղմնավոր, արգասաբեր 2. *փխք*. հարուստ; հնարամիտ ◊ ~ en... ինչ-որ բանով հարուստ; esprit ~ հնարամիտ՝ ստեղծագործական միտք; journée ~ en événements իրադարձություններով հագեցած օր

férule *f* 1. *հնգծ*. պատժաքանոն, ծեծաքանոն 2. ցուցում, թելադրանք, հրահանգ; ճնշող ու արթուն հսկողություն ◊ docile à la ~ հրահանգին հնազանդ; être sous la ~ de զո լինել մեկի խիստ հսկողության տակ; գործել մեկի թելադրանքով

fervent, -e *adj* եռանդուն, ջանադիր, փութաջան, ջերմեռանդ; կրակոտ, դյուրաբորբոք, թեժ, կատաղի, մոլեգին

fervent *m f* 1. համոզված հետևորդ, հաստատուն համոզմունքների

տեր անձ, կողմնակից 2. սիրահար, մոլի երկրպագու
~ irréductible համոզված հետևորդ
~ du sport սպորտի սիրահար, երկրպագու

festival *m* փառատոն

~ du film, du cinéma կինոփառատոն

festivité *f* տոնակատարություն, տոն, տոնախմբություն

fêter *vt* 1. տոնել, նշել 2. պատվել, մեծարել

feu *m* 1. կրակ, բոց; խարույկ 2. *նազմ*. հրաձգություն, կրակ 3. հրդեհ 4. մարտ 5. լույս ◊ aller au ~ մարտի գնալ; coup de feu կրակոց; être entre deux ~x երկու կրակի արանքում լինել; être tout ~ վառվել վճռականությամբ; faire ~ կրակել; jeter ~ et flamme շանթ ու կայծակ արձակել; մոլեգնել; jeter de l'huile sur le ~ կրակի վրա յուղ լցնել, վեճը բորբոքել; ouvrir le ~ կրակ բացել
~x d'atterrissage վայրէջքի կրակներ՝ լույսեր

feu, -e *adj* հանգուցյալ, ննջեցյալ

ficelles *f pl* ճարպիկ արարք, խորամանկ հնարք, խորամանկություն, հնարամտություն ◊ tenir les ~ dans une affaire ամնկատ ղեկավարել ինչ-որ գործ; user de toutes les ~ possibles օգտագործել բոլոր հնարավոր հնարքները
~ du métier մասնագիտական հնարքներ

fidèle *adj* 1. հավատարիմ, նվիրված, հուսալի, վստահելի 2. հավաստի, ճշգրիտ ◊ être ~ à ses enga-

gements ազնվորեն կատարել իր պարտականությունները

fiduciaire *adj* վստահելի, հասարակության վստահությունը նվաճած (թղթադրամ) $\diamond$ circulation ~ թղթադրամային շրջանառություն; monnaie ~ թղթադրամ; société ~ ատոլիտորական ընկերություն

fièvre *f* 1. ջերմ, դողեղոցք, տենդ, ջերմություն 2. հուզմունք, գրգռվածություն, տենդ 3. բոլորքուն վիճակ, թեժ պահ, եռուզեռ $\diamond$ dans la ~ du combat մարտի թեժ պահին ~ belliciste ռազմական տենդ ~ en Bourse բորսային տենդ

fil *m* 1. թել 2. լար, մետաղալար 3. հեռախոսալար 4. ընթացք (իրադարձությունների) $\diamond$ donner un coup de ~ *խսկգ.* հեռախոսով զանգել; perdre le ~ մտքի թելը կորցնել; reprendre le ~ du discours ելույթը վերսկսել, վերադառնալ ելույթի թեմային; tenir tous les ~s de... ձեռքում պահել բոլոր թելերը (գործերի, ձեռնարկության); télégraphie sans ~ (T.S.F.) անթել հեռագիր ~ d'Ariane ուղեցույց թել ~ des événements իրադարձությունների ընթացք

fleur *m* խուզարկու, լրտես

fin *f* 1. վերջ, ավարտ 2. մահ, վախճան 3. նպատակ, մտադրություն $\diamond$ à des ~s pacifiques խաղաղ նպատակներով; à des ~s militaires ռազմական նպատակներով; arriver à ses ~s, en venir (կամ parvenir) à ses ~s նպատակին հասնել; en ~ de compte, en ~ finale, en dernière ~ վերջին հաշվով;

վերջիվերջո; en venir à ses ~s նպատակին հասնել; la ~ justifie les moyens նպատակը արդարացնում է միջոցները; mettre ~ à... դադարեցնել, վերջ դնել; à seule ~ de... միայն մի նպատակով, միայն թե; à ses ~s այդ նպատակով ~ courant ընթացիկ ամսվա վերջը ~ de non recevoir գործին ընթացք տալու մերժում

fin *m* 1. երկրորդ, գլխավորը 2. խորամանկ մարդ $\diamond$ faire le ~ խորամանկել; voilà (կամ c'est) le ~ du ~ սա է գլխավորը՝ ամենաէականը՝ հիմնականը ~ d'une affaire գործի երկրորդ

final, -e *adj* վերջնական, վերջին, եզրափակիչ $\diamond$ dispositions ~es եզրափակիչ որոշումներ; session ~e եզրափակիչ նիստ

finance *f* ֆինանսական աշխարհ $\diamond$ être dans la ~ պատկանել ֆինանսական աշխարհին; la haute ~ ֆինանսական վերմասիվ, ֆինանսական օլիգարխիա

financer *vt* ֆինանսավորել, վարկավորել, միջոցներ տրամադրել, դրամական նպաստ տալ, դրամով օժանդակել

finances *f pl* ֆինանսներ, դրամական միջոցներ $\diamond$ loi de ~s annuelles օրենք պետական բյուջեի մասին; moyennant ~s դրամով, փողով; le redressement des ~s ֆինանսների առողջացում ~ administratives ղեկավարման մարմինների ֆինանսներ ~s publiques ա) պետական ֆինանսներ բ) ֆինանսական իրավունք

finesse *f* 1. նրբություն, նրբագեղություն; նրբանկատություն 2. խորաթափանցություն, սրամտություն 3. խորամանկություն ◊ chercher ~ à qch որևէ բանի մեջ գաղտնի միտք որոնել

finlandais, -e *adj* ֆինլանդական

finnois, -e *adj* ֆիննական

fisc *m* 1. հարկային վարչություն, հարկային մարմիններ 2. պետական գանձարան ◊ agent de ~ հարկային տեսուչ; échapper au ~, frauder le ~ խուսափել հարկեր վճարելուց

fiscal, -e *adj* հարկային ◊ charge ~e հարկային պարտավորություններ, հարկային բեռ; politique ~e հարկային քաղաքականություն

fiscalité *f* 1. հարկման համակարգ 2. հարկում ◊ alléger la ~ պարզեցնել հարկադրման համակարգը ~ directe ուղղակի հարկում ~ excessive շատ բարձր հարկում ~ exorbitante բացառիկ բարձր հարկում ~ indirecte անուղղակի հարկում ~ lourde ծանր հարկային բեռ ~ nationale հարկման ազգային համակարգ

fissible *adj* ճեղքվելու ընդունակ

fission *f* ճեղքում, շերտավորում, բաժանում ◊ être en voie de ~ լինել ճեղքման՝ շերտավորման գործընթացում ~ de l'atome ատոմի ճեղքում ~ du noyau միջուկի ճեղքում

fissure *f* 1. անցք, ճեղք, ճեղքվածք, ճաք 2. *փխր*. խոցելի տեղը, թույլ կողմը, թերությունը (դատողությունների մեջ և այլն) ◊ combler

la ~ բաց տեղերը լրացնել; passer par ~ du programme ծրագիրը շրջանցել, անտեսել

~ du programme ծրագրի թույլ կողմը՝ թերությունը

fixation *f* որոշում, սահմանում, նշանակում, հաստատում ~ des conditions d'emploi du personnel անձնակազմի ծառայության պայմանների սահմանում ~ d'un contingent քվոտայի սահմանում

~ des cours du change արժույթի փոխարժեքի սահմանում

~ de l'impôt հարկի նշանակում ~ des prix գների սահմանում՝ հաստատում

fixe *adj* ճշգրիտ, ստույգ, սահմանված, կայուն, որոշակի, հաստատված ◊ demeure (կամ domicile) ~ բնակության մշտական վայր; idée ~ սևեռում գաղափար; prix ~ կայուն գին

fixer *vt* 1. որոշել, հաստատել, նշանակել 2. կենտրոնացնել, սևեռել ◊ être fixé d'avance մախապես տեղեկացված լինել; être fixé sur qn, sur qch հաստատում, որոշակի կարծիք ունենալ մի բանի, մեկի մասին; sans ~ la date (*լատ.* sine die) առանց ամսաթվի, անորոշ ժամկետով; se ~: se ~ pour tâche իր առաջ խնդիր դնել ~ l'attention de qn մեկի ուշադրությունը գրավել ~ son attention sur qch ուշադրությունը կենտրոնացնել մի բանի վրա

~ les conditions պայմանները ձևակերպել

~ sur le papier թղթի վրա շարադրել, գրավոր շարադրել
flageller *vt* (*նսև` փխք.*) մտրակել, ծաղկել, խարազանել
flagrant, -e *adj* ակնհայտ, բացահայտ, պարզ, անվիճելի, ակներև
 ◇ en ~ délit հանցանքի վայրում; injustice ~e ակնհայտ անարդարություն; prendre en ~ délit բռնել դեպքի վայրում
 ~ délit ակնհայտ հանցագործություն
flamand, -e *adj* ֆլամանդական ◇ peinture ~e ֆլամանդական գեղանկարչություն
flatter (se) հույս տածել, իրեն հույս տալ
léau *m* *փխք.* աղետ, պատուհաս, դժբախտություն
 ~x de la nature տարերային աղետ
flèche *f* նետ ◇ grimper en ~ կտրուկ աճել, մեծանալ; monter en ~ կտրուկ բարձրանալ (գների մասին)
fléchir *vi* 1. թեքվել, ծռվել, ծալվել 2. ենթարկվել, հաշտվել; զիջել, տեղի տալ (գորքերի մասին) 3. նվազել, իջնել, ցածրանալ; ընկնել (գների մասին)
fléchissement *m* անկում; ցածրացում, նվազում, անկում (գների); դրամի փոխարժեքի տատանում
flétrir *vi* *փխք.* խայտառակել, ամարգել, անպատվել, պատվազրկել, վարկաբեկել
fleuve *m* գետ (որը թափվում է ծով)
 ~ naviguable նավարկելի գետ
 ~s internationales *ղվնգ.* միջազգային գետեր (նավագնացության

համար պիտանի գետեր, որոնք հատում են մի քանի պետությունների սահմանները կամ հանդիսանում են սահման պետությունների միջև)
 ~s frontaliers (de frontière) սահմանային գետեր
FMI (Fonds Monétaire International) ՄԱՀ (Միջազգային արժութային հիմնադրամ)
foi *f* 1. հավատ, հավատք, դավանանք 2. հավատարմություն 3. վստահություն 4. համոզմունք 5. խոստում, խոսք ◇ avoir ~ en զեհ հավատալ ինչ-որ բանի; վստահել; bonne ~ ուղղամտություն, ամկեղծություն; բարեխղճություն; digne de ~ վստահության արժանի, վստահելի; donner sa ~ խոսք տալ; en ~ de quoi որին իսպաացույց, այդ բանը հաստատելու համար; faire ~ իսպաացել, վկայել; համարվել իսկական, ուժ ունենալ; les hommes de bonne ~ ազնիվ մարդիկ; mauvaise ~ կեղծություն, կեղծավորություն, անազնվություն; անբարեխղճություն; profession de ~ հավատամք, համոզմունքներ, հավատո հանգանակ
 ~ des traités համաձայնագրերի պահպանում
fomentateur *m*, -rice *f* սաղորիչ, հրահրիչ
 ~ de guerre պատերազմի հրձիգ
foment *vt* հրահրել, բորբոքել, դողել, սաղորել, գրգռել
foncier, -ère *adj* 1. հողային, հողի 2. բնորոշ, բնածին, հիմնական, հատուկ, բացառիկ ◇ crédit ~

հողային վարկ; distinction ~ère
բնածին վեհամծնություն; impôt
~ հողի հարկ; qualités ~ères
բնածին հատկանիշներ;
propriétaire ~ հողատեր

fondcièrement *adv* հիմնավորապես,
հիմնովին, խորապես, ըստ
էության, իրապես

fonction *f* 1. պաշտոն, ծառայողա-
կան պարտականություն 2. գոր-
ծառույթ, նախանշանակում;
գործունեություն 3. գործողու-
թյուն, ընթացք ◊ *assumer les ~s*
իր վրա վերցնել պարտականու-
թյունները; *conférer des -s à qn*
լիազորություններով օժտել մե-
կին; *confier les ~s à qn* պարտա-
կանությունները դնել մեկի վրա;
cumuler des ~s մի քանի պաշտոն
զբաղեցնել; *destituer qn de ses ~s*
մեկին պաշտոնանկ անել; *élever*,
suspendre qn de ses ~s մեկին ա-
զատել զբաղեցրած պաշտոնից;
*en fonction de կախված` պայ-
մանավորված ինչ-որ բանով*;
entrer en ~ պաշտոն ստանձնել;
être en ~ պաշտոնավարել; աշ-
խատել; *exercer (կամ remplir) les ~s*
իրականացնել, կատարել պար-
տականությունները; *faire fonc-
tion de* ծառայել, հանդես գալ որ-
պես...; *պաշտոնավարել, կատա-
րել* պարտականությունները;
mettre en ~ գործողության մեջ
դնել; *relever qn de ses ~s* պաշտո-
նից հանել, ազատել զբաղեցրած
պաշտոնից; *s'acquitter de ses ~s*
իր պարտականությունները հա-
ջողությամբ կատարել; *se dé-
mettre de ses ~s* իր պարտակա-

նություններից հրաժարվել
~ administrative վարչական գոր-
ծունեություն; վարչական պաշ-
տոն

~ commerciale առևտրային գոր-
ծունեություն

~ de direction ղեկավար պաշտոն

~ financière ֆինանսական գոր-
ծունեություն

~ monétaire դրամական գործա-
ռույթ

~ de production արդյունավետու-
թյուն

~ publique 1. պետական ծառա-
յություն 2. պետական ծառայող-
ներ; պետական հաստատու-
թյունների ծառայողներ

fonctionnaire *m* 1. պաշտոնատար
անձ, պետական ծառայող, պաշ-
տոնյա; աստիճանավոր, պետա-
կան պաշտոնյա 2. կուսակցա-
կան, արհմիութենական աշխա-
տող

~, *haut* պետական բարձր պաշ-
տոնյա

~ international de l'ONU ՄԱԿ-ի
միջազգային պաշտոնատար անձ

fonctionnarisme *m* բյուրոկրատիզմ

fond *m* հիմք, հիմունք, էություն ◊ *à ~*
լիովին, հիմնավորապես, խորու-
թյամբ; *article de ~* առաջնորդող
հոդված, խմբագրական; *au ~*,
dans le ~ ըստ էության; *de ~* հիմ-
նական; *de ~ en comble* վերից
վար; *հիմնովին*; *faire ~ sur qn*, *sur*
qch *հիմնվել` հույսը դնել մեկի*
կամ ինչ-որ բանի վրա; *pécher sur*
le ~ ամուր հիմք չունենալ
~ des choses իրերի էությունը
~ du problème հարցի էությունը

fondamental, -e *adj* հիմնական, հիմնարար, գլխավոր, էական, արմատական $\diamond$ désaccord ~ սկզբունքային տարաձայնություն; droits ~aux de l'homme մարդու հիմնարար իրավունքներ; problèmes ~aux արմատական խնդիրներ; recherche ~e տեսական հիմնարար՝ խոր հետազոտություններ

fondeur, -rice *m, f* հիմնադիր

fondation *f* 1. հիմք 2. հիմնադրում, հիմնում, ստեղծում 3. հաստատություն, կազմակերպություն, հիմնարկ, հիմնադրամ

fondé, -e *adj* հիմնավորված, հիմնավոր, ծանրակշիռ $\diamond$ une affirmation mal ~e անհիմն պնդում ~ de droit հատուկ իրավասություն $\diamond$ լիազորված

fondement *m* հիմք, բազա, հիմնավորում $\diamond$ dénué de tout ~ չհիմնավորված, անհիմն, ոչ հիմնավոր; jeter (կամ poser) les ~s հիմքերը դնել՝ զցել

~ économique տնտեսական բազա

~ juridique իրավաբանական հիմնավորում

~ théorique տեսական հիմնավորում

fonds *m* 1. հիմնադրամ, կապիտալ, պահուստ, դրամական միջոցներ, դրամագլուխ 2. արժեքներ, միջոցներ $\diamond$ détournement de ~ մսխում, ծախսում; Fonds de développement économique et sociale (F.D.E.S.) Տնտեսական և սոցիալական զարգացման հիմնադրամ; Fonds européen de coopération monétaire Արժույթա-

յին համագործակցության եվրոպական հիմնադրամ; Fonds européen de développement Չարգացման եվրոպական հիմնադրամ; Fonds monétaire européen Արժույթի եվրոպական հիմնադրամ; Fonds monétaire international (F.M.I.) Միջազգային արժույթային հիմնադրամ; gérer les ~s ֆինանսները՝ դրամական միջոցները կառավարել; un grand ~ de savoir, un grand ~ de science գիտելիքների մեծ պահուստ; manger le ~ et le revenu բոլոր միջոցները վատնել; porteur de ~ արժեթղթեր ունեցող անձ; savoir le ~ et le tréfonds d'une affaire գործը իմանալ բոլոր մանրամասներով

~ de chômage, ~ de grève գործադուլային հիմնադրամ

~ fiduciaire վստահության հիմնադրամ, նպատակային հիմնադրամ

~ fixe հիմնական դրամագլուխ, հիմնական կապիտալ

~ de logement, ~ locatif բնակարանային ֆոնդ

~ publics, ~ d'Etat պետական միջոցներ

~ de roulement շրջանառու կապիտալ

~ de secours նպաստների հիմնադրամ

~ social 1. ընկերության կապիտալ, փայտափրական կապիտալ 2. իրավաբանական անձի գույք

for *m*: le ~ extérieur արդարադատության հեղինակությունը; le ~ intérieur խիղճ; dans son ~ intérieur

հոգու խորքում

force *f* 1. ուժ, հզորություն; ազդեցություն, իշխանություն 2. ուժ, գործուն 3. ուժ, բռնություն 4. *muqđ. pl* զինված ուժեր $\diamond$ acquérir la ~ de loi օրենքի ուժ ձեռք բերել; à ~ de... օգնությամբ, միջոցով; à ~ ouverte բռնության կիրառմամբ; avoir ~ de loi օրենքի ուժ ունենալ; céder à la ~ ուժի առաջ տեղի տալ; coup de ~ *բղբ.* բռնի գործողություններ; faire ~ ուժ՝ ջանք գործադրել; de ~, par ~ բռնի կերպով; mesures de ~ բռնի միջոցներ; par la ~ de l'habitude սովորույթի ուժով; politique de ~ ուժի քաղաքականություն; politique «des situations de ~» ուժային քաղաքականություն; recours à la ~ ուժի գործադրում; redonner des ~s նոր ուժեր ավելացնել, ուժեղացնել; solution de ~ լուծում՝ ռազմական ուժի կիրառությամբ; travail de ~ ծանր աշխատանք; troisième ~ *բղբ.* երրորդ ուժ; un vide de ~ ուժի բացակայություն ~ invincible անհաղթելի ուժ ~ juridique suprême բարձրագույն իրավաբանական ուժ ~ de la loi օրենքի ուժ ~ majeure ֆորս մաժոր, արտակարգ կացություն, անհաղթահարելի պարագա; անհաղթահարելի ուժ ~ motrice շարժիչ ուժ ~s armées զինված ուժեր ~s internes ներքին ուժեր ~s de frappe հարվածային ուժեր ~s en jeu, ~s en présence գործող ուժեր

~s navales ծովային ուժեր

~s de paix et de démocratie խաղաղության և դեմոկրատիայի ուժեր

~s productives արտադրողական ուժեր

~s publics սոսիականություն

~s respectables նեժ ուժեր

~s de terre et de mer ցամաքային և ծովային ուժեր

~s terrestres et aériennes ցամաքային և օդային ուժեր

forcé, -e *adj* հարկադիր, բռնի, ստիպողական $\diamond$ atterissage ~ հարկադիր վայրէջք; travail ~ հարկադրական աշխատանք; travaux ~s տաժանակիր աշխատանքներ

forcer *vt* 1. ստիպել, հարկադրել, պարտադրել 2. ուժով վերցնել, զավթել 3. հաղթահարել ~ le blocus շրջափակումը ճեղքել ~ le consentement համաձայնություն կորզել (հարկադրելով) ~ les obstacles խոչընդոտները հաղթահարել ~ le sens d'un mot բառի իմաստն աղճատել

forfaire *vi*: ~ à ses engagements պարտականությունը դրժել; պարտավորությունները խախտել

forge *f* 1. դարբնոց 2. մետալուրգիական գործարան

forger *vt* 1. կռել, դարբնել 2. *փխբ.* հնարել, հորինել, մոզոնել 3. կեղծել, սարքել (փաստաթղթեր) $\diamond$ se ~ 1) արագ հորինել 2. երևակայել, պատկերացնել; se ~ des chimères սին պատրանքներ փայփայել ~ des légendes լեգենդներ

ստեղծել, հնարել

~ un plan ծրագիր մշակել

~ un prétexte պատրվակ հորինել

forgerie *f* 1. հեքյուրանք, մտացածին բան 2. կեղծիք (փաստաթղթի մասին)

forgeur *m* 1. դարբին 2. փշան, սուտասան, հեքյուրող, մոզոնող
~ de nouvelles սուտ լուրեր տարածող մարդ

formateur, -rice *m, f* մեթոդիստ

formation *f* 1. կազմավորում, ստեղծում, ձևավորում; առաջացում 2. ֆորմացիա (հասարակական)՝ կացութաձև, զարգացման աստիճան, կազմավորություն 3. ուսուցում, վերապատրաստություն, կրթություն, դաստիարակություն 4. խմբավորում, կուսակցություն 5. *ազմ*. դիրքավորում, շարք, կարգ 6. *ազմ*. զորամիավորում $\diamond$ faire une ~ մասնագիտական վերապատրաստում անցնել; historien de ~ մասնագիտությամբ պատմաբան; stage de ~ ստաժավորում
~ permanente (continue) անընդհատ (շարունակական) կրթություն; որակավորման բարձրացում; վերապատրաստում
~ politique քաղաքական կուսակցություն
~ professionnelle մասնագիտական կրթություն
~ des spécialistes կադրերի վերապատրաստում
~ sociale économique հասարակական-տնտեսական ֆորմացիա՝ կացութաձև

forme *f* 1. ձև, կառուցվածք 2. տեսք,

եղանակ 3. սահմանված կարգ, մմուշ *pl* ձևականություններ $\diamond$ en bonne et due ~ պատշաճ ձևով, պատշաճ տեսքով, բոլոր կանոններով, տեղը տեղին; dans la ~ et prescrite գրված ձևով; dans la ~ et dans le fond ձևով և բովանդակությամբ; dans les ~ judiciaires, légales դատական կարգով, օրինական կարգով; défaut de ~s դատավարության կարգի չպահպանում; être mis en ~ ձևակերպված լինել; sans autre ~ de procès առանց այլևայլ ծիսականությունների (ձևակարգությունների); sous ~ de réparations ռեպարացիաների (փոխհատուցումների) տեսքով
~ de crédit վարկի ձև

~ institutionnelle ինստիտուցիոնալ ձև

~ de gouvernement կառավարման ձև

~ républicaine կառավարման հանրապետական ձև

~ de subventions նպաստների ձև

formel, -le *adj* 1. ձևական 2. որոշակի, ստույգ, կտրուկ $\diamond$ ordre ~ կտրուկ հրաման; refus ~ ակներև մերժում; réponse ~le կտրուկ պատասխան

formellement *adv* 1. ձևականորեն 2. որոշակիորեն, կտրուկ, կատեգորիկ կերպով

formidable *adj* 1. հսկայական, ահելի, վիթխարի; ահարկու, հրեշալին 2. *հսկյ*. հոյակապ, շքեղ, հիանալի

formulation *f* ձևակերպում, բանաձևում, սահմանում

formule *f* 1. բանաձև, ընդհանուր

ձևակերպում, սահմանում 2. թերթիկ 3. որոշում $\diamond$ remplir une ~ թերթիկ լրացնել; trouver une ~ idéale իդեալական որոշում գտնել ~ en blanc չլրացված թերթիկ ~ gouvernementale կառավարության կազմը ~ imprimée տպագրված հարցաթերթ ~ de politesse քաղաքավարության կանոն

formuler *vt* ձևակերպել, շարադրել, սահմանել
~ sa demande պահանջը ձևակերպել
~ des réserves վերապահումներ անել

fort *m* ամրոց, բերդամաս; ամրություն

forteresse *f* ամրոց, բերդ; բերդաքաղաք $\diamond$ guerre de ~ պաշարողական պատերազմ

fortuit, -e *adj* պատահական, անսպասելի, չնախատեսված, անկանխատեսելի

foudroyant, -e *adj* *փ/սք.* կայծակնային; ահարկու, սպառնալի, ահեղ; ապշեցուցիչ, փոթորկաբեր, շշմեցուցիչ $\diamond$ apoplexie ~ կաթվածահարություն; riposte ~e ջախջախիչ հարված; succès ~ շոնդալից հաջողություն

fouille *f* խուզարկություն, զննում $\diamond$ à la ~ խուզարկության ընթացքում; soumettre à une ~ խուզարկության ենթարկել, խուզարկել ~ des bagages ուղեբեռի զննում՝ խուզարկություն
~ corporelle, à corps անձնական զննում՝ խուզարկություն

fouiller *vt* 1. փորփրել, պրպտել, որոնել 2. խուզարկել ~ les bibliothèques գրադարաններում փնտրել՝ որոնել ~ զո մեկին խուզարկել

fouler *vt* տրորել, ճզմել
~ aux pieds ոտքերով տրորել; *փ/սք.* ոտնահարել, արհամարհել

fourniller *vi* վխտալ, ծփալ, լեփլեցուն լինել, առատ լինել

fournir *vt* 1. մատակարարել, առաքել 2. տալ, ներկայացնել, տրամադրել

~ des pièces ապացույցներ՝ փաստաթղթեր ներկայացնել
~ ses preuves ապացուցել իր պիտանիությունը
~ des renseignements տեղեկություններ տրամադրել

fournisseur *m* մատակարար

foyer *m* *փ/սք.* օջախ, կենտրոն, կենտրոնակետ
~ de civilisation քաղաքակրթության կենտրոն
~ de culture մշակույթի օջախ
~ de guerre պատերազմի օջախ

fraction *f* 1. ֆրակցիա, խումբ, խմբակցություն (խորհրդարանական, կուսակցական) 2. *նազմ.* ստորաբաժանում 3. բաժին, մաս ~ d'actions բաժնետոմսերի մի մասը
~ du capital կապիտալի բաժին

fragilité *f* անդիմացկունություն, կարճատևություն, անհարատևություն; անհաստատունություն, անկայունություն, խոցելիություն ~ financière ֆինանսական անկայունություն
~ de l'inculpation մեղադրանքի

անհիմն լինելը

~ des positions դրության անկայունություն

~ des structures économiques et financières ֆինանսական և տնտեսական համակարգերի խոցելիություն

frais *m* ծախսեր, ծախքեր $\diamond$ à ses ~ իր հաշվին, իր ծախսերով; assumer les ~ ծախսերը իր վրա վերցնել; avancer les ~ նախապես ծախքեր կատարել; aux ~ de գոմեկի հաշվին; couvrir ses ~, subvenir aux ~ ծախսերը փակել; faire les ~ ծախսեր անել; rembourser les ~ ծախսերը փոխհատուցել

~, faux պատահական ծախսեր

~ généraux վրադիր ծախսեր

~ de gestion կառավարման ծախքեր

~ de justice, ~ d'un procès դատական ծախքեր

~ de mission գործուղման ծախսեր

~ de production արտադրության ծախքեր

~ de représentation ներկայացուցական ծախսեր

~ de roulement ընթացիկ ծախսեր

franc, -che *adj* 1. ազատ, անկաշկանդ; անկախ, ինքնուրույն 2. անկեղծ, շիտակ, ազնիվ $\diamond$ d'une façon ~che et hardie համարձակ և անկեղծ եղանակով; jouer ~ jeu գործել բացեիքաց՝ առանց հետին մտքի՝ շիտակությամբ; situation ~che պարզ իրադրություն; villes ~ches ազատ քաղաքներ; zone ~che ազատ գոտի ~ de péage անցակետի անցում՝

առանց տուրքի գանձման;

franc *m* ֆրանկ $\diamond$ obtenir le ~ de dommages et intérêts ձեռք բերել վնասների փոխհատուցում; ստանալ խորհրդանշական հատուցում՝ բարոյական վնասի համար ~ belge բելգիական ֆրանկ

~ CFA ԱՖՀ (Աֆրիկայի ֆինանսական համագործակցության) ֆրանկ

~ français ֆրանսիական ֆրանկ

~ suisse շվեյցարական ֆրանկ

franchir *vt* 1. անցնել; հատել, վրայով անցնել, կտրել-անցնել 2. հաղթահարել

~ un fleuve գետը անցնել; գետը կտրել անցնել

~ la frontière սահմանն անցնել

~ les limites, ~ les bornes շրջանակները, սահմաններն անցնել

~ les obstacles արգելքները հաղթահարել

~ le pas հանդգնել, խիզախել, համարձակվել

franchise *f* 1. արտոնություն, առավելություն, ազատում մուծումներից, ազատում հարկերի վճարումից 2. անկեղծություն, շիտակություն $\diamond$ en toute ~ անկեղծորեն ~ douanière մաքսատուրքից ազատում

~ de droits d'entrée ներմուծման մաքսից ազատում

franc-tireur *m* ազատ հրաձիգ, ոչ զինվորական հրաձիգ; պարտիզան $\diamond$ agir en ~ պարտիզանություն անել, գործել ինքնուրույն

franquiste *adj* ֆրանկոյական $\diamond$ régime ~ ֆրանկոյական վարչակարգ

frapper *vt* 1. խփել, հարվածել, հարվածներ հասցնել; վիրավորել 2. խոցել, պատժել, ենթարկել
 ~ d'amende տույժի ենթարկել, տուգանել
 ~ de censure գրաքննության ենթարկել
 ~ de dix ans de prison դատապարտել տասը տարվա ազատազրկման
 ~ un grand coup վճռական հարված հասցնել
 ~ d'un impôt հարկ դնել, հարկադրել
 ~ par la répression ռեպրեսիայի ենթարկել, պատժել
 ~ de terreur ահաբեկել

fraternisation *f* եղբայրացում; հաշտեցում, հաշտություն

fraterniser *vi* եղբայրանալ; հաշտվել

fraternité *f* եղբայրություն
 ~ d'armes մարտական եղբայրություն
 ~ de combat մարտական ընկերակցություն
 ~ d'esprit հոգեկան հարազատություն
 ~ humaine ժողովուրդների եղբայրություն

fraude *f* 1. խաբեբայություն, խարդախություն, խաբեություն 2. իրավախախտում, կեղծիք, զեղծարարություն ◇ en ~ խաբեբայական ճանապարհով, անօրինական եղանակով
 ~ électorale ընտրակեղծիք
 ~ fiscale, ~ à l'impôt հարկային օրինախախտում, խուսափում հարկավճարումից

~ à la loi *հրվք.* օրենքի շրջանցում

frayer *vt* անցկացնել, հարթել, զգել ◇ se ~: se ~ un passage իր համար ճանապարհ հարթել
 ~ la voie aux négociations բանակցությունների համար ճանապարհ հարթել

frein *m* 1. արգելակ 2. *փխք.* արգելք, խոչընդոտ ◇ sans ~ անսահմ, անզուսպ

freiner *vt, vi* արգելակել, զսպել, կասեցնել
 ~ le développement զարգացումը կասեցնել, դանդաղեցնել, արգելակել
 ~ l'inflation կանգնեցնել սղաճը

fréquent *vt* հաճախել, հաճախակի այցելել

frère *m* եղբայր
 ~ d'armes մարտական ընկեր

frère *adj* եղբայրական ◇ peuple ~ եղբայրական ժողովուրդ

friche *f* խոպան, անմշակ հող ◇ terre en ~ խոպան հողեր

froisser *vt* վիրավորել, ինքնասիրությունը խոցել, նեղացնել
 ~ les sentiments nationaux վիրավորել ազգային զգացմունքները

front *m* 1. շենքի ճակատ, առջևի մաս, առջևի կողմ, ճակատային մաս 2. ռազմաճակատ 3. ճակատ, համախմբվածություն (թշնամու դեմ) ◇ aborder de ~ un problème անմիջապես անցնել հարցի քննարկմանը; aller au ~ ռազմաճակատ գնալ; aller de ~ գնալ կողք կողքի; attaquer de ~ զո սրընթաց հարձակվել; faire ~ դիմադրություն ցույց տալ; faire ~

au danger դեմքով շրջվել դեպի վտանգը; mener (կամ faire marcher) deux affaires de ~ միաժամանակ երկու գործ ղեկավարել ~ d'attaque հարձակման ճակատ ~ de mer ծովային ճակատ ~ populaire ժողովրդական ճակատ ~ unique միասնական ճակատ

frontière *f* սահման $\diamond$ démarcation de ~s սահմանների պատկերում, սահմանագծում; incident de ~ սահմանային միջադեպ

frontière *adj* սահմանային $\diamond$ poste ~ սահմանային պահակակետ; poteau ~ սահմանային սյուն; zone ~ սահմանային գոտի

frustrer *vt* զրկել անօրինական կարգով; վնաս հասցնել; խաբել $\diamond$ être ~ վնասներ կրել ~ les espérances de զո մեկի հույսերը չարդարացնել

fuite *f* 1. փախուստ 2. հոսք, արտահոսք; կորուստ 3. խույս տալը, խուսափում, խուսափելը 4. տարածված լուրեր, տեղեկություններ $\diamond$ mettre en ~ փախուստի մատնել; prendre la ~ փախուստի դիմել; user de ~ s խուսափանքների՝ խորամանկությունների դիմել ~ des capitaux կապիտալի արտահոսք ~ de cerveaux ուղեղների արտահոսք ~ de gaz գազի արտահոսք ~ de la main d'oeuvre բանվորական ուժի հոսունություն ~ devant ses responsabilités պարտականություններից

խուսափելը

fulgurant, -e *adj* 1. փայլատակող, քոկլտացող 2. կայծակնային $\diamond$ réponse ~e սուր, դիպուկ պատասխան; succès ~ գլխապտույտ հաջողություն

funeste *adj* կործանարար, աղետաբեր; ճակատագրական, չարագուշակ

~ aux intérêts du pays երկրի շահերից չփողո, երկրի համար վնասակար

fur *m*: au ~ et à mesure աստիճանաբար, հաջորդաբար, զուգընթաց; որքան, որ...

fusée *f* 1. հրթիռ 2. *muq.v.* հրթիռային արկ; ռեակտիվ արկ $\diamond$ la ~ se place sur l'orbite հրթիռը դուրս է գալիս ուղեծիր; lancer un ~ հրթիռ արձակել

~ balistique intercontinentale բալիստիկական միջցամաքային հրթիռ

~ cosmique տիեզերական հրթիռ

~ lunaire լուսնային հրթիռ

~ porteuse տանող հրթիռ

~ à plusieurs étages բազմաստիճան հրթիռ

~ spatiale տիեզերական հրթիռ

fusillade *f* 1. փոխհրաձգություն, համազարկ, կրակոց 2. գնդակահարություն, գնդակահարում

fustiger *vt* 1. մտրակել, խարազանել 2. *փխք.* անողոր քննադատել

futile *adj* սին, զուր, չնչին, աննշան; անէական, դատարկ, խղճուկ, ողորմելի $\diamond$ raison ~ անհարգելի պատճառ

G

gâcher *vt* 1. անտեղի ծախսել, գուր տեղը ծախսել, իզուր օգտագործել 2. *խսկց.* աշխատել անփութորեն, փչացնել
~ le métier աշխատել չնչին գումարով՝ գրոշներով
~ une occasion առիթը բաց թողնել
~ le travail (կամ la besogne) փնթի գործ անել

~ sa vie կյանքը փչացնել

gâcheur, -se *m, f* անփույթ աշխատող, փնթի գործ անող

gâchis *m խսկց.* խառնաշփոթ, շիլաշփոթ, խճճվածություն
~ des fonds publics պետական միջոցների հափշտակում

gager *m* 1. գրավ, գրավադրում, գրավադրություն 2. գրավական; երաշխիք, երաշխավորություն; վկայություն, ապացույց $\diamond$ détenir en ~ որպես գրավ պահել; donner des ~s երաշխիքներ՝ խոստումներ տալ; donner (կամ mettre) en ~ գրավ դնել; emprunter sur ~ գրավով դրամ վերցնել; prendre des ~s երաշխիքներ ստանալ; prendre en ~ գրավ վերցնել; prêter sur ~ գրավի դիմաց գումար տալ; restituer le ~ գրավից հանել; suppléer au ~ ավելացնել գրավին
~ d'amitié բարեկամության գրավական
~ de la paix խաղաղության գրավական

gager *vt* ապահովել

~ un emprunt ապահովել փոխառությունը

~ sur qch երաշխավորել, երաշխիք տալ

gages *m pl* աշխատավարձ, ռոճիկ (սպասավորի) $\diamond$ à ~ վարձու, վարձկան, վարձով աշխատող; être aux ~ de qn վարձով աշխատել մեկի մոտ

gagne-pain *m* ապրուստի միջոց, աշխատավարձ 2. կերակրող, ընտանիք պահող տղամարդ
~ accessoire հավելավաստակ դրամ, լրացուցիչ վաստակած փող

gagne-petit *m* սակավ վաստակող, ցածր վարձատրվող աշխատավոր

gagner *vt* 1. վաստակել, աշխատել, շահել, հաղթալ 2. *փխք.* նվաճել, ձեռք բերել, հաղթել 3. արժանանալ, շահել, ձեռք բերել 4. հասնել, տեղ հասնել, ուղղվել, ուղղություն վերցնել 5. ընդգրկել, տարածվել, ծավալվել $\diamond$ gagné de terreur սարսափով համակված; le châtiment gagné du terrain գործադրությունը աճում է; le mouvement de grève a gagné toutes les entreprises գործադուլային շարժումը ընդգրկեց բոլոր ձեռնարկությունները
~ l'amitié բարեկամներ ձեռք բերել
~ l'estime de qn մեկի հար-

գանքին արժանանալ
 ~ une épreuve մրցույթում հաղ-
 բել
 ~ gros խոշոր գումար շահել;
 շատ վաստակել
 ~ le port նավահանգիստ հասնել;
 նավահանգիստ մտնել
 ~ le prix մրցանակ ստանալ
 ~ du temps ժամանակ շահել
 ~ du terrain առաջ շարժվել,
 առաջ գնալ, տարածվել
 ~ sa vie *խսկգ.* ապրուստի միջոց-
 ներ հայթայթել

gain *m* 1. շահում 2. շահ, դրամական
 օգուտ, եկամուտ, շահույթ, վաս-
 տակ 3. աշխատավարձ 4. ավել-
 ացում, մեծացում ◇ avoir (կամ
 obtenir) ~ de cause դատավեճը՝
 հայցը շահել; մեկի նկատմամբ
 հաղթանակ տանել, մեկին գերա-
 զանցել; donner ~ de cause պա-
 հանջմունքները բավարարել; de
 ~s se chiffrent à... տրված ձայնե-
 րի թիվը հասնում է; réaliser
 d'énormes ~s հսկայական օ-
 գուտներ ստանալ; tirer un ~ de
 օգուտ քաղել
 ~ d'une bataille հաղթանակ ճա-
 կատամարտում
 ~ de cause գործը շահելը
 ~ illicite անօրինական եկա-
 մուտ
 ~s de voix d'un parti aux élections
 որևէ կուսակցության ձայների
 թվի ավելացում ընտրություն-
 ների ժամանակ

gala *m* հանդիսություն, տոնակա-
 տարություն; հանդիսավորու-
 թյուն, տոնականություն; տոնա-
 կան ճաշկերույթ; տոնական՝

հանդիսավոր ներկայացում ◇
 habit de ~ տոնական հագուստ
galéjade *f* խաբեություն, մոլորեցում;
 կատակ, զվարճալիք
galères *f pl պլուս.* տաժանակրու-
 թյուն, արքոր
galetas *m* խոճուկ, աղքատիկ բնա-
 կարան
gammé, -e *adj* : croix ~e սվաստիկա,
 կեռախաչ
garant, -e *m, f* երաշխավոր, երաշ-
 խավորություն, հանձնարարա-
 կան ◇ être ~ պատասխանա-
 տվություն կրել; se rendre (կամ se
 porter) ~ de զո հանդես գալ որ-
 պես երաշխավոր, երաշխավոր
 լինել
garantie *f* երաշխիք, գրավական,
 երաշխավորություն, երաշխավո-
 րագիր, հանձնարարական, ա-
 պահովություն ◇ action (recours)
 en ~ երաշխավորության հայց;
 assumer une ~ երաշխիք ապա-
 հովել; bénéficier de la ~ երաշխի-
 քից օգտվել; certificat de ~ *ֆին.*
 հավաստագիր; contrat de ~
 երաշխիքային պայմանագիր;
 donner une ~ երաշխավորել,
 երաշխիք տալ; durée de ~ երաշ-
 խիքային ժամկետ; la lettre de ~
 երաշխավորագիր; prendre des ~s
 նախագգուշական միջոցներ
 ձեռնարկել; fournir une ~ երաշ-
 խիք տրամադրել; octroyer une ~
 երաշխիք տալ; se munir de la ~
 երաշխիք ձեռք բերել
 ~ de banque բանկային երաշխիք
 ~ de cours ապահովագրում
 ~ de crédit վարկային երաշխիք
 ~ de l'Etat պետության երաշխիք

garantir *vt* 1. երաշխավորել, երաշխիք տալ, ապահովել, երաշխավոր լինել 2. պաշտպանել, պահպանել *◊ se ~ (de)* ինքն իրեն ապահովել, պաշտպանվել

garde *f* 1. պահպանում, պահպանություն, պաշտպանություն, հսկում, հսկողություն, պահակություն 2. *ռազմ.* պահակախումբ 3. *ռազմ.* գվարդիա *◊ être de ~* պահակության կանգնել: *être en ~ contre* զգի զգույշ լինել, զգաստ լինել: *être sur ses ~s* զգոն լինել, զգուշանալ: *être sous la ~de* զո գտնվել հսկողության տակ: *mettre en ~* զգուշացնել: *monter la ~ de la paix* խաղաղությանը պաշտպան կանգնել: *prendre ~* զգուշանալ: *se relever à la ~ d'honneur* պատվո պահակախմբում փոխարինվել *~ du corps* ուղեկցորդ պահակախումբ, քիկնապահներ *~ d'honneur* պատվո պահակ *~ des frontières* սահմանային պահակախումբ *~ mobile* շարժական հանրապետական պահակախումբ *~ nationale* ազգային գվարդիա *~ républicaine* (կամ *municipale*) *de Paris* հանրապետական գվարդիա (Փարիզի ոստիկանություն) *~, vieille* հին գվարդիա: վաղեմի ընկերներ, համախոհներ

garde *m* 1. գվարդիական, քիկնապահ 2. պահապան, պահակ *~ du corps* քիկնապահ (անձնական) *~ municipal* քաղաքային գվար-

դիայի զինվոր

~ national ազգային գվարդիայի զինվոր

~ des Sceaux արդարադատության նախարար (Ֆրանսիայում)

garde-blanc *m պտմ.* սպիտակգվարդիական

garde-frontière *m հնգծ.* սահմանապահ

garder *vt* 1. պահել, պահպանել, պաշտպանել: հսկել 2. թաքցնել, պահել 3. պահպանել, ճշտորեն կատարել *◊ être ~é à vue* հսկողության տակ լինել

~ les arrêts կալանքի տակ լինել

~ les décors պատշաճություն պահպանել

~ des mesures չափը ճանաչել

~ rancune à զո մեկի հանդեպ ոխ պահել

~ le secret գաղտնիք պահել

~ à vue տեսադաշտում պահել, հետևել

gardien, *-ne m, f* 1. պահապան, պահպանող 2. վերակացու, պահակ, հսկիչ *~ de la paix* ոստիկան

garrotte *f* մահապատիժ խեղդամահ անելով

gascon, *-ne adj* 1. գասկոնական 2. պարծենկոտ

gaspillage *m* 1. միջոցների վատնում, ծախսում, մսխում 2. անտնտեսվարություն *~ des ressources* միջոցների ոչ արդյունավետ օգտագործում

gaspiller *vt* վատնել, ծախսել, մսխել, շռայլել

gâte-métier *m խսկց.* մարդ, որն իր

աշխատանքն առաջարկում է չնչին գնով
gâter *vt* : ~ le métier էժան գնով աշխատել; աշխատանքի գինը խիստ նվազեցնել
gâte-tout *m* վատ աշխատող, որը փչացնում է ձեռնարկած ամեն բան
gauche *f* 1. *քղք.* ձախ ուժեր, ձախ կուսակցություններ, խորհրդարանական ձախ թև $\diamond$ l'extrême ~ ծայրահեղ ձախեր; déviation de ~ ձախ թեքում; être à (կամ de) ~ ձախ հայացքների կողմնակից լինել; voter à ~ քվեարկել ձախ կուսակցության թեկանածուի օգտին; union des ~s ձախ ուժերի միություն
gaucher, -ère *m, f* 1. ձախիկ 2. պատգամավոր ձախերի կուսակցությունից
gauchisme *m* *քղք.* ձախություն $\diamond$ maladie infantile du ~ ձախության մանկական հիվանդություն
gauchiste *adj* *քղք.* ձախ, ձախ օպորտունիստական
gaulois, -e *adj* 1. *պսմ.* գալլական 2. ազատ, անկաշկանդ, անպարկեշտ, ընտանեվարի, զվարճալի $\diamond$ propos ~ անկաշկանդ, զվարճալի զրույցներ, խոսակցություններ
gaz *m* 1. գազ 2. գազի արդյունաբերություն; գազի տնտեսություն $\diamond$ chambre à ~ գազախցիկ
 ~ asphyxiant հեղձուցիչ թունավոր գազ
 ~ naturel բնական գազ
 ~ lacrymogène արցունքաբեր գազ
gazer *vi* *նազմ.* թունավորել գազով

gazette *f* *հնգծ.* լրագիր, թերթ
gazetier, -ère *m* *հնգծ.* լրագրող, լրագրի աշխատակից
géant, -e *m* 1. հսկա, աժդահա 2. հսկա ձեռնարկություն, մեծիշխանություն $\diamond$ à pas de ~ հսկայի քայլերով
gémonies *f pl* : traîner (կամ vouer) aux ~ խայտառակությամբ նշավակել; ցեխ շարտել, զրպարտել, վարկաբեկել, ցեխին հավասարեցնել
gendarmer (se) *v pr.* բուռն կերպով բողոքել, հակառակվել; որևէ բանի դեմ հարձակումների դիմել
gêne *f* 1. նեղություն, անհարմարություն 2. դժվարություն, փողի պակասություն; անհաջողություն, ձախողություն (գործերում) 3. *հնգծ.* տանջանք, կտտանք, խոշտանգում $\diamond$ être dans la ~ կարիքի մեջ լինել; նյութական նեղ պայմաններում լինել; sans ~ *խսկց.* առանց քաշվելու, առանց ամաշելու
général, -e *adj* ընդհանուր, համընդհանուր 2. գլխավոր, հիմնական 3. աղոտ, անորոշ, ոչ ճիշտ, ոչ ստույգ $\diamond$ approche ~e ընդհանուր մոտեցում; Assemblée ~e Գլխավոր սասմբլեա (ՄԱԿ); circulation ~e ընդհանուր շրջանառություն; élections ~es համընդհանուր ընտրություններ; idée ~e ընդհանուր գաղափար՝ պատկերացում; intérêts ~aux ընդհանուր շահեր; d'une manière ~e ընդհանրապես, ամբողջությամբ վերցված; որպես օրենք; la ligne

~e du parti կուսակցության
գլխավոր գիծը; la loi ~e du
développement de la société հա-
սարակության զարգացման
հիմնական օրենքը; les principes
~aux du droit international մի-
ջազգային իրավունքի հիմ-
նական սկզբունքները; secrétaire
~ Գլխավոր քարտուղար; en
termes ~aux ընդհանուր բառե-
րով

général *m* գեներալ

~ d'armée բանակի գեներալ
~ commandant հրամանատար
~ en chef գլխավոր հրամանա-
տար
~ de division դիվիզիայի հրամա-
նատար

généralisation *f* ընդհանրացում

généraliser *vt* ընդհանրացնել;
դարձնել ընդհանուրի սեփակա-
նությունը, ընդհանուր եզրակա-
ցություն անել $\diamond$ se ~ 1. ընդհան-
րացվել 2. տարածվել, ընդգրկել,
ընդլայնվել

généralissime *m* գեներալիսիմուս;
Գերագույն գլխավոր հրամանա-
տար

génération *f* 1. ծնունդ, ծագում,
սաղմնավորում, սկզբնավորում;
գոյացում, առաջացում 2. սե-
րունդ; հետնորդներ, ժառանգ-
ներ, զավակներ $\diamond$ de ~ en ~
սերնդեսերունդ, ժառանգաբար
~ future գալիք սերունդ
~ montante աճող սերունդ

généreux, -se *adj* 1. մեծահոգի,
ազնիվ, վեհամձն, ազնվաբարո
2. առատածեռն, շռայլ $\diamond$ sol ~
արգավանդ հող; terre ~se

բերքատու հող

générique *adj* տոհմական; ազգակ-
ցական; սեռային

générosité *f* 1. մեծահոգություն, վե-
համձնություն, ազնվություն 2.
առատածեռնություն, շռայլու-
թյուն 3. *pl* առատածեռն պար-
զներ $\diamond$ faire des ~s առատա-
ծեռն լինել; շռայլություն ցուցա-
բերել

genèse *f* ծագում, ծննդաբանություն

Genèse *f* Գիրք Ծննդոց

genevois, -e *adj* ժնևյան

génial, -e *adj* հանճարեղ

génialité *f* հանճարեղություն

génie *m* 1. հանճարեղություն, տա-
ղանդ, օժտվածություն 2. հան-
ճար, հանճարեղ մարդ 3. ոգի
(ժողովրդի) 4. *nauf.* ինժեներա-
կան գործ

~ atomique ատոմային տեխնի-
կա

~ civil քաղաքացիական շինա-
րարություն

~ créateur ստեղծագործական
ընդունակություններ

génocide *m* ցեղասպանություն,
բնակչության առանձին խմբերի
ոչնչացում ըստ նրանց ռասա-
յական, ազգային, կրոնական
կամ այլ հատկանիշների $\diamond$ actes
de ~ ցեղասպանության գործո-
ղություններ; Convention et la Puni-
tion du crime de ~ Միջազգային
դաշնագիր ցեղասպանության
հանցագործության կանխարգել-
ման և դրա պատժելիության մա-
սին

genre *m* 1. ցեղ, ցեղատեսակ 2. սեռ,

տեսակ 3. կարգ, եղանակ, ձև, կերպ, բնույթ
 ~ humain մարդկային ցեղ, մարդկություն
 ~ de vie կենսաձև, ապրելակերպ
gens *m pl* մարդիկ
 ~ d'affaires գործարար մարդիկ
 ~ de l'air օդաչուներ
 ~ du bord մավի անձնակազմ
 ~, braves պարզ՝ ազնիվ մարդիկ
 ~ de cheval հեծելազոր
 ~ d'église հոգևորականներ
 ~ de front ճակատայիններ
 ~ de guerre, ~ d'épée զինվորականներ
 ~ de lettres գրականագետներ, գրողներ
 ~ de loi, ~ de robe դատական աշխատողներ
 ~ de mer նավաստիներ
 ~, petites հասարակ մարդիկ
gentil *m* հեթանոս, կռապաշտ, անհավատ
gentilité *f* հեթանոսական աշխարհ
gentlemen's agreement (*angl.*) ջենտլմենական համաձայնություն (կողմերի միջև բանավոր ձևով հաստատված համաձայնության պայմանական անվանում)
géographie *f* աշխարհագրություն
 ~ humaine մարդու աշխարհագրություն
 ~ linguistique լեզվաաշխարհագրություն
 ~ physique ֆիզիկական աշխարհագրություն
géographique *adj* աշխարհագրական $\diamond$ concentration ~ աշխարհագրական կենտրոնացում; distribution ~ աշխարհագրական

բաժանում; intégration ~ աշխարհագրական ինտեգրում՝ միավորում
géôle *f* բանտ, զնդան
géolier *m* բանտապան, բանտապետ
géopolitique *adj* աշխարհաքաղաքական $\diamond$ situation ~ աշխարհաքաղաքական իրավիճակ
géopolitique *f* աշխարհաքաղաքականություն
géorgien, -ne *adj* վրացական
géostratégie *f* տարածաշրջանային ռազմավարություն
géostratégique *adj* տարածաշրջանային ռազմավարությանը վերաբերող
gérance *f* կառավարում, տնօրինում, վարում (գործերի)
gérant, -e *m, f* կառավարիչ, վարիչ; կարգադրիչ, տնօրեն
gérer *vt* կառավարել, ղեկավարել, տնօրինել, գործերը վարել
 ~ la crise ղեկավարել ճգնաժամի ժամանակաշրջանում; ճգնաժամից դուրս բերել
 ~ ses propres affaires իր գործերը կառավարել, տնօրինել
germe *m* 1. *կենսք.* սերմ, սաղմ 2. *փիլք.* սաղմ, սկիզբ; սկզբնաղբյուր, աղբյուր
germer *vi* 1. *կենսք.* ընձյուղներ արձակել, բողբոջել 2. *փիլք.* զարգանալ, աճել, հասունանալ
gésir *vi* բաղված լինել, հանգչել, ննջել $\diamond$ c'est là que gît la difficulté հենց դրա մեջ է դժվարությունը
geste *m* 1. շարժում, շարժուձև 2. արարմունք, վարմունք $\diamond$ faits et ~s արարմունքներ, վարվելա-

կերպ, գործելակերպ

~ criminel հանցավոր գործողություն

~ de générosité վեհանձն վարմունք

gestion *f* կառավարում, ղեկավարում, տնտեսվարում, մենեջմենտ
◇ école de ~ բիզնեսի դպրոց, մենեջմենտի դպրոց

~ autonome ինքնակառավարում, տնտեսվարել

~ collective կոլեկտիվ կառավարում

~ économique տնտեսության կառավարում

~ financière ֆինանսական կառավարում

~ mauvaise անիրավասու կառավարում

~ publique պետական կառավարում

gestionnaire *adj* կառավարող, տնտեսվարող ◇ administration ~ վարչություն, հիմնարկություն, հիմնարկ

gestionnaire *m* տնտեսվար, կառավարիչ, մենեջեր

~ de patrimoine գույքի կառավարում

girouette *f* *փ/սք*. անկայուն, տատանվող, փոփոխամիտ, անհուսալի մարդ ◇ être comme une ~ սպասել, թե քամին որ ուղղությամբ կփչի

gisement *m* հանքատեղի, հանքաշերտ, հանքավայր

~s diamantifères ալմաստի հանքավայր

~s de houille ածխի հանքաշերտեր

~s pétrolifères նավթի հանքավայր

glacial, -e *adj* սառուցյալ; սառցե, սառցային, սառցապատ ◇ Océan ~ Սառուցյալ օվկիանոս

glèbe *f* հող, հողատարածություն, արտ ◇ attaché à la ~ *սլոմ*. ճորտացված, ճորտական վիճակում; serfs de la ~ ճորտ գյուղացիներ; droits de la ~ ֆեոդալական հողատիրության իրավունքներ

global, -e *adj* համաշխարհային, համընդհանուր; համախառն, ամբողջական ◇ coordination ~e համընդհանուր համաձայնություն; désarmement ~ համընդհանուր զինաքափում; production ~e համախառն արտադրանք; revenu ~ համախառն եկամուտ; somme ~e ընդհանուր գումար

globalisation *f* միջազգայնացում, համաշխարհայնացում, գլոբալացում

globe *m* 1. գունդ, գնդաձև մարմին 2. երկրագունդ, Երկիր ◇ faire le tour du ~ շուրջերկրյա ճանապարհորդություն կատարել
~ terrestre երկրագունդ

gloire *f* 1. փառք 2. համբավ, հռչակ 3. հպարտություն ◇ se couvrir de ~ հռչակվել, հռչակավոր դառնալ

glorieux, -se *adj* փառապանծ, պանծալի, նշանավոր, հռչակավոր

glorifier *vt* փառաբանել, մեծարել, գովաբանել, բարձրացնել, դրվատել

gloser *vt* 1. մեկնաբանել, բացատրել 2. քննադատել

glossateur *m* մեկնաբան, մեկնիչ

go: tout de ~ *loc .adv.* 1. հեշտ, առանց դժվարության 2. առանց ակնարկների, ուղղակի, միանգամից, անսպասելի

gonflement *m փ/սք.* ուռճացում, չափազանցում

~ du déficit budgétaire բյուջետային սղաճի ուռճացում

~ de la demande intérieure ներքին շուկայի ուռճացված պահանջարկ

~ des provisions պահուստների ուռճացում

gonfler *vt* 1. փչել, փչելով ուռցնել 2. *փ/սք.* մեծացնել, ուռճացնել, չափազանցնել, բարձրացնել $\diamond$ budget gonflé ուռճացված բյուջե ~ l'appareil հաստիքներն ուռճացնել

gouaille *f* ծաղր, ծաղրուծանակ, կատակ; հեգնանք, սարկազմ

gouffre *m* անդունդ, վիհ, խորխորատ $\diamond$ être au bord du ~ անդունդի եզրին լինել

~ de malheurs աղետ, պատուհաս ~ de souffrances տանջալից տառապանքներ

governail *m* 1. ղեկ 2. *փ/սք.* կառավարման լծակ $\diamond$ abandonner le ~ ~ իշխանությունից հեռանալ; être au ~, tenir le ~ ~ իշխանության ղեկին լինել, իշխանություն ունենալ

gouvernant, -e *adj* ղեկավարող, կառավարող, տիրող $\diamond$ autorité ~e ղեկավարող իշխանություն; conditions économiques ~es իշխող տնտեսական պայմաններ; empire ~ իշխող տերություն; parti ~ ղեկավարող կուսակցություն;

principes ~s տիրող սկզբունքներ **gouvernants** *m pl* իշխանություն ունեցողներ, իշխանավորներ; կառավարիչներ, տիրակալներ

gouvernement *m* 1. կառավարություն 2. կառավարման ձև, վարչաձև, կառավարման համակարգ 3. կառավարում, ղեկավարում 4. փոխարքայություն, կուսակալություն, նահանգապետություն 5. նահանգ (նախահեղափոխական Ռուսաստանում) $\diamond$ former un nouveau ~ նոր կառավարություն ձևավորել; organes de ~ կառավարման մարմիններ; prendre en main le ~ ~ d'un pays երկրի կառավարումը վերցնել իր ձեռքը; renverser le ~ կառավարությունը տապալել

~ centaral կենտրոնական կառավարություն

~ coalition կոալիցիոն կառավարություն

~ conservatif պահպանողական կառավարություն

~ constitutionnel սահմանադրական կառավարություն

~ démocratique դեմոկրատական կառավարություն

~ despotique, ~ dictatorial բռնապետական՝ բռնակալական կառավարություն

~ provisoire ժամանակավոր կառավարություն

~ majoritaire մեծամասնական կառավարություն (պաշտամենտում կառավարություն ձևավորած ուժերի տեղերն ավելի են, քան բոլոր կուսակցու-

քյունների տեղերը միասին վերցված)

~ mandataire մանդատոր (գաղութների կամ նվաճված երկրների նկատմամբ կառավարման իրավունք ունեցող պետություն)

~ militaire ռազմական նահանգապետություն

~ minoritaire փոքրամասնական կառավարություն (պառլամենտում կառավարության ներկայացուցիչների տեղերն ավելի քիչ են, քան բոլոր կուսակցությունների տեղերը միասին վերցրած)

~ national ազգային կառավարություն

~ prédisentiel նախագահական կառավարություն

~ représentatif ներկայացուցչական կառավարություն

~ républicain կառավարման հանրապետական համակարգ

~ révolutionnaire հեղափոխական կառավարություն

~ de transition անցումային կառավարություն

gouvernemental, -e *adj* կառավարական ♦ parti ~ կառավարական կուսակցություն; équipe ~e *խսկգ*. կառավարության կազմը, թիվը; intervention ~e կառավարական միջամտություն

gouvernementaux *m pl* կառավարության կողմնակիցներ

gouverneur *m* նահանգապետ; փոխարքա, կուսակալ; կառավարիչ (երկրի, պետության)

grâce *f* 1. ողորմածություն, գթություն, գթարտություն 2. ներում, բողոքություն տալը, խնայելը ♦

accorder la ~ d'un condamné à mort մահապատժի ենթարկվածին ներում շնորհել; de bonne ~ սիրով, հաճույքով, հոժարակամ, պատրաստակամությամբ; սիրալիր կերպով; combler de ~s առատ շնորհներ անել; droit de ~ ներման իրավունք; demander ~, prier ~ ներում խնդրել; être en ~s auprès de զո մեկի բարեհաճությունը վայելել; obtenir sa ~ ներում ստանալ; recourir en ~ ներման համար միջնորդել

~ à շնորհիվ

~ amniantie համաներման ակտի անհատականացման կարգով տրվող ներում

gracieux, -se *adj* 1. ողորմած, գթասիրտ, բարեգութ, գթառատ 2. բարեհաճ, բարյացակամ, բարեհամբույր, բարեկիրթ, քաղաքավարի 3. անվճար, ձրի ♦ à titre ~ անվճար, անհատայց

gradation *f* աստիճանավորում; աստիճանական անցում, աստիճանականություն; par ~ աստիճանաբար, հետզհետե

grade *m* 1. աստիճան, աստիճանակարգ (զինվորական) 2. կոչում, դիրք; տիտղոս; աստիճան (զինական) ♦ selon leur ~ նրանց դիրքին, նրանց կոչումին համապատասխան

gradué, -e *adj* 1. աստիճանականությամբ հետևող 2. *m, f* գիտական աստիճան ունեցող

graduel, -le *adj* աստիճանական, հաջորդական

graduellement *adv* աստիճանաբար, հետզհետե, քիչ-քիչ, կամաց-կամաց

grand'chose *m, f.* un, une pas - ~ *խսկց.* ոչնչություն, ոչինչ չարժեցող մարդ; ce n'est pas ~ դա նշանակություն չունի, դատարկ բան է

grand-duché *m* մեծ դքսություն

grandement *adv* : ~ contribuer մեծապես նպաստել

grandeur *f* 1. մեծություն, մեծահոգություն 2. բարձր դիրք; հեղինակություն, իշխանություն ◇ folies des ~s մեծության մոլություն; du haut de sa ~ իր մեծության բարձունքից; վերևից, արհամարհանքով ~ d'un crime հանցագործության ծանրությունը

grandeurs *f pl* հարգանքներ, պատիվներ, մեծարանքներ

grandiloquent, -e *adj* 1. փքուն, ճոռոմ, վերամբարձ 2. լայնահաղորդ ◇ prononceur des discours ~s բարձրագույն ճառեր արտասանող

gratin *m* *խսկց.* հասարակության սերուցքը

~ de la finance ֆինանսական աշխարհի ազդեցիկ այրեր

gratis (*լատ.*) *adv* անվճար, ձրի

gratitude *f* երախտագիտություն, շնորհակալություն ◇ exprimer sa (profonde) ~ pour l'assistance accordée իր (խորին) երախտագիտությունը հայտնել ցուցաբերած օգնության համար

gratuit, -e *adj* 1. անվճար, ձրի, անհատույց 2. չպատճառաբանված, անհիմն, անապացույց ◇

une accusation ~e անհիմն, մերկախոս մեղադրանք; aide ~e անհատույց օգնություն; avantage ~ *իրվբ.* անհատույց պայմանագիր; enseignement ~ անվճար կրթություն; entrée libre et ~e ազատ մուտք; prêt ~ անտոկոս փոխառություն; supposition ~e ոչնչի վրա չհիմնված ենթադրություն; à titre ~ ձրիաբար, անհատույց կերպով, անվճար

gratuité *f* 1. անվճար լինելը 2. անհիմն լինելը, չհիմնավորված լինելը

~ de transport անվճար երթևեկություն

gratuitement *adv* 1. անվճար, ձրի 2. անհիմն, անառիթ, անապացույց

gravité *f* լրջություն, կարևորություն ◇ par ~ անկազմակերպ, ինքնահոսի, տարերայնորեն; sans ~ առանց լուրջ հետևանքների ~ de la situation financière ֆինանսական լուրջ դրություն

gré *m* 1. կամք; քմահաճույք, քմահաճություն; ինքնակամություն, կամայականություն 2. *հնգծ.* երախտագիտություն, շնորհակալություն ◇ à son ~ իր քմահաճությամբ; de ~ à ~ սիրով, հոժարակամ, բարեկամաբար, փոխադարձ համաձայնությամբ; au ~ de կամքով, հայեցողությամբ; քմահաճությամբ; au ~ de circonstances կախված հանգամանքներից; de ~ ou de force, bon ~, mal ~ կամա թե ակամա, ակամայից; savoir ~ à զո մեկին երախ-

տապարտ լինել
grec, -que *adj* հունական
greffier *m* դատարանի քարտուղար
grève *f* գործադուլ ◊ briseur de ~ շտրեյկբրեյխեր; comité de ~ գործադուլային կոմիտե; décréter (կամ déclarer) la ~ գործադուլ հայտարարել; faire la ~ գործադուլ անել; faire la ~ de faim հացադուլ հայտարարել; mener la ~ գործադուլը ղեկավարել; pi-quet de ~ գործադուլային պիկետ; se mettre en ~ գործադուլ սկսել
 ~ d'avertissement նախազգուշական գործադուլ
 ~ bouchon, ~ thrombose գործադուլ՝ մեղ տեղամասում, որը խորչընդոտում է ամբողջ ձեռնարկության աշխատանքը
 ~ de la faim հացադուլ
 ~ à la japonaise գործադուլ ճապոնական ձևով (ի նշան բողոքի՝ թևին կրում են ժապավեններ)
 ~ générale համընդհանուր գործադուլ
 ~ perleée խալակական գործադուլ, աշխատանքի դադարեցում որոշ տեղամասերում
 ~ politique քաղաքական գործադուլ
 ~ de protestation բողոքի գործադուլ
 ~ revendicative աշխատավարձի բարձրացման պահանջներ ներկայացնող տնտեսական գործադուլ
 ~ surprise անսպասելի գործա-

դուլ (նախապես չհայտարարված)
 ~ sur le tas, ~ des bras croisés գործադուլ՝ աշխատատեղ գալով
 ~ tournante «շախմատային», տեղաշարժող գործադուլ
 ~ du zèle «եռանդի» գործադուլ (ոստիկանների, մաքսային աշխատողների և այլն)
gréviste *m, f* գործադուլավոր
 ~ de faim հացադուլավոր
grever *vt* ծանրաբեռնել, ծանրացնել, մեղել; ուսերի վրա ծանրանալ, ընկնել
 ~ de dettes պարտքերով ծանրաբեռնել
 ~ l'économie d'un pays ծանրանալ երկրի տնտեսության վրա
 ~ d'impôts հարկերով ծանրաբեռնել
gréviste *m* գործադուլավոր
 ~ de la faim հացադուլավոր
grief *m* 1. *հնգծ.* վնաս, կորուստ 2. բողոք, պահանջ, հայց, դժգոհություն ◊ avoir (կամ tenir) ~ à զո մեկի վրա հանցանք բարդել, մեկից նեղացած լինել, դժգոհ լինել; faire ~ à զո մեկին մեղադրել; formuler ses ~s ներկայացնել իր պահանջները
 ~ légitime օրինական, արդար բողոք
 ~ injuste անարդարացի բողոք
 ~s d'appel *իրվք.* բողոք՝ կրած վնասի պատճառով
griffe *f* 1. կնիք-մակագիր, կնիքատորագրություն, գրիֆ 2. *խսկգ.* իշխանություն ◊ être sous la ~ de զո մեկի կրնկի տակ լինել; tom-

ber sous la ~ de զո մեկի ճանկը ընկնել

griveler *vt, vi* 1. *հնգծ*. կաշառք վերցնել 2. խարդախություն, խաբեբայություն անել

groenladais, -e *adj* գրենլանդական

gros, -se *adj* 1. խոշոր, մեծ 2. նշանակալի, էական, լուրջ, կարևոր
~ bonnet, ~se légume կարևոր անձնավորություն, ջոջ, երևելի մարդ
~ de conséquences հետևանքներով հղի
~ dégâts մեծ վնասներ
~ artillerie ծանր հրետանի
~se industrie խոշոր արդյունաբերություն
~ses dépenses մեծ ծախսեր

gros *m* գլխավորը, հիմնական մասը, ամենաէականը; *նազվ*. գլխավոր ուժերը, միջուկ $\diamond$ commerce de ~ մեծածախ առևտուր; en ~ ընդհանրապես, ընդհանուր գծերով; մեծածախ, մեծաքանակ կերպով
~ (le) de l'armée բանակի գլխավոր ուժերը
~ (le) de l'assemblée ժողովի մեծամասնությունը
~ (le) de la nation ազգի, ժողովրդի հիմնական մասը

gros *adv* շատ, մեծաքանակ $\diamond$ coûter ~ թանկ մատել; gagner ~ շատ վաստակել; jouer ~ խաղալ խոշոր գումարների վրա; rapporter ~ մեծ եկամուտ բերել; risquer ~ մեծ ռիսկի դիմել

grossissement *m* 1. մեծացում, խոշորացում, աճ 2. *փխբ*. չափա-

զանցում, ուռճացում

grossiste *m* մեծածախ առևտրական

grosso modo *loc. adv.* ընդհանուր գծերով, մոտավորապես

groupement *m* խմբավորում (քաղաքական), միավորում, կազմավորում, կուսակցություն $\diamond$ dissoudre les ~s խմբավորումները լուծարել, լուծարքի ենթարկել, ցրել, ազատ արձակել
~s antagonistes թշնամի խմբավորումներ
~s géographiques աշխարհագրական խմբավորումներ
~s militaires-politiques ռազմաքաղաքական խմբավորումներ

guépier *m* 1. իշամեղվի բույն 2. *փխբ*. ավազակների որջ 3. *փխբ*. ծանր կացություն

guérilla *f* 1. պարտիզանական պատերազմ 2. պարտիզանական ջոկատ

guerre *f* պատերազմ $\diamond$ déclarer (կամ déclencher, déchaîner) la ~ պատերազմ հայտարարել (սանձազերծել, սկսել); “drôle de ~” «տարօրինակ պատերազմ»; éliminer (կամ bannir) la ~ à tout jamais de la vie de la société ընդմիջտ բացառել պատերազմը հասարակության կյանքից; en finir avec la ~ պատերազմին վերջ տալ; les engins de ~ ռազմական տեխնիկա; entrer en ~ պատերազմի մեջ մտնել; être en état de ~ պատերազմական դրության մեջ լինել; éviter (կամ conjurer) la ~ պատերազմից խուսափել; empêcher (կամ prévenir, faire reculer)

la ~ պատերազմը կանխել; faire cesser la ~ հասնել պատերազմի դադարեցմանը; fauteurs (կամ fomentateurs) de ~, inspireurs à (de) la ~ պատերազմի հրձիգներ; la Grande ~ Առաջին համաշխարհային պատերազմ; la ~ à éclaté (կամ se termine, cesse, prend fin) պատերազմը պայթեց (ավարտվում է, դադարում է); instiguer à la ~, fomentier la ~ պատերազմ սադրել, հրահրել, պատերազմի մղել; libérer (կամ débarrasser) l'humanité des ~s մարդկությունը ազատագրել պատերազմներից; mener la ~ contre զո, faire la ~ à զո, être en ~ avec զո պատերազմել, պատերազմ մղել մեկի դեմ; mettre fin à la ~, mettre un terme à la ~ պատերազմը դադարեցնել; mettre sur le pied de ~ վերակառուցել ռազմական դրությանը համապատասխան; la ministère de la Guerre ռազմական նախարարություն; politique de déclenchement d'une nouvelle ~ նոր պատերազմի սանձազերծման քաղաքականություն; pousser à la ~, entrainer dans la ~ պատերազմի մեջ ներքաշել; préparation à la ~ պատերազմի նախապատրաստություն; préparatifs de ~ ռազմական նախապատրաստություններ; provoquer (կամ causer, amener, susciter) la ~ պատերազմ հրահրել; la "sale" ~ կեղտոտ՝ ստոր՝ գարշելի պատերազմ

~ civile քաղաքացիական պատերազմ
 ~ de conquête նվաճողական պատերազմ
 ~ éclair կայծակնային պատերազմ
 ~ d'extermination կործանարար պատերազմ
 ~ froide սառը պատերազմ
 ~ (in)juste (ան)արդարացի պատերազմ
 ~ intestine երկպառակտչական պատերազմ
 ~ jusqu'au bout պատերազմ մինչև հաղթական ավարտ
 ~ libératrice (կամ de libération nationale) ազգային-ազատագրական պատերազմ
 ~ meurtrière արյունահեղ պատերազմ
 ~ mondiale համաշխարհային պատերազմ
 ~ nationale հայրենական պատերազմ
 ~ à outrance կենաց-մահու կռիվ
 ~ des partisans պարտիզանական պատերազմ
 ~ de rapine թալանչիական պատերազմ
 ~ religieuse կրոնական պատերազմ
 ~ d'usure ուժասպառող պատերազմ

guerrier, -ère *adj* 1. մարտնչող, պատերազմող 2. մարտական
 ◇ exploiter ~ մարտական սխրանք; psychose ~ère պատերազմական պսիխոզ, հոգեկան խանգարում

guet *m* 1. հսկողություն, հսկում; 2. դիտակետ 3. գիշերային պարեկություն, գիշերային պարեկ $\diamond$ avoir l'œil au ~ զգույշ լինել, աչքերը լայն բացած նայել; avoir l'oreille au ~ սկանջը սրած պահել, զգույշ լինել; être (կամ se tenir) au ~ զգույշ լինել, զգաստ լինել; faire le ~ պահակություն անել, արթուն հսկել
~ aérien օդային հսկողություն և ծանուցում
~ radar ռադիոլոկացիոն հսկողություն

guet-apens *m* թակարդ, ծուղակ, որոգայթ, դարան, դարանակալություն,

guetter *vt* 1. հետևել, հսկել, հետամուտ լինել, դարանել, դարանակալել 2. *փխք*. սպասել մինչև որոշ ժամանակ
~ l'occasion սպասել հարմար առիթի

guichet *m* դրամարկղ, դրամարկղի պատուհանիկ, տոմսարկղ $\diamond$ fermer ses ~s վճարումները դադարեցնել; payer à ~ ouvert վճարել առանց ուշացումների; prêter à ~

ouvert անխափան կերպով վարկ տալ

guichets *m pl* բանկ, բանկի բաժանմունք

~ automatique 1. ինքնասպասարկող դրամարկղեր 2. ավտոմատացված բանկային գործակալություններ

guide *m* 1. ուղեկցորդ, ուղեվար, գիդ 2. ուղեցույց, տեղեկատու 3. ղեկավար, առաջնորդ, խորհրդատու

guignon *m* *խսկց. հնցծ.* անհաջողություն $\diamond$ avoir du ~ անհաջողակ լինել

gilde *f* 1. *սլտմ.* գիլդիա (միջնադարում՝ վաճառականների միություն) 2. ասոցիացիա, միություն

guillotine *f* 1. գիլյոտին (գլխատման մեքենա) 2. գլխատում,
~ sèche ցմահ տաժանակրություն

guise *f* 1. գործելաոճ, գործելու եղանակ $\diamond$ à ma (ta, sa) ~ յուրովի, իմ (քո, իր) ձևով; en ~ de փոխարեն, պատրվակով; որպես, իբր; en ~ de conclusion որպես եզրակացություն՝ ամփոփում

H

habile *adj* 1. ճարպիկ, խելամիտ, հմարամիտ, հմուտ, վարպետ, փորձառու 2. *հրվք.* իրավունակ $\diamond$ démarche ~ խորամանկ քայլ; man-œuvre ~ խելամիտ գործողություն; politicien ~ ճարպիկ քաղաքագետ

habilement *adv* ճարպկորեն, վարպետորեն, հմտորեն, խորամանկորեն, հմարամտորեն

habileté *f* ճարպկություն, հմտություն, վարպետություն, հմարամտություն

habilité *f* *հրվք.* 1. իրավունակություն, իրավունք, լիազորություններ 2. որակավորում

habilitier *vt* *հրվք.* իրավունակ, իրավասու դարձնել; լիազորել $\diamond$ être ~é իրավասու լինել, իրավունք ունենալ

habit *m* հագուստ, զգեստ
~ de cérémonie, ~ de soirée, ~ noir
ֆրակ

~ vert կանաչ սերթուկ (ֆրանսիական սկադեմիայի անդամի)

habitant, -e *m, f* բնակիչ $\diamond$ par ~ բնակչության ամեն շնչին

habitat *m* բնակարան, կացարան, բնակարանային շինարարություն $\diamond$ problème d'~ բնակարանային խնդիր; conditions d'~ բնակարանային պայմաններ

habitus *m* 1. *բժշկ.* հաբիտուս, արտաքին տեսք (բույսերի, կենդանիների, մարդու) 2. *սոց.* սոցիալական խմբին բնորոշ վարքագիծ

haine *f* ատելություն, չարություն, քեցն, դիս, զայրույթ $\diamond$ avoir (կամ concevoir, éprouver) de la ~ նողկանք զգալ; donner de la ~ զզվանք առաջացնել; prendre en ~ ատել; en ~ de ատելությունից դղոված; par ~ ատելությամբ
~s nationales ազգային երկառնակություն

haine *f* շունչ, շնչառություն $\diamond$ de longue ~ տևական, երկար; politique de longue ~ հեռահար քաղաքականություն; tenir qn en ~ մեկին պահել անորոշության՝ լարվածության մեջ; tenir son ennemi en ~ թշնամուն հետապնդել՝ չթողնելով շունչ քաշի

handicap *m* *փխք.* խոչընդոտ, դժվարություն, արգելք; անբարենպաստ գործոն; ժամանակավոր հետամնացություն, ժամանակավոր դժվարություն

handicaper *vt* *փխք.* մեկին դնել անբարենպաստ՝ դժվար կացության մեջ

handicapé, -e *m, f* հաշմանդամ, մտավոր կամ ֆիզիկական արատներ ունեցող անձ

~ physique, ~ moteur հաշմանդամ ~ visuel տեսողության արատ ունեցող մարդ

hantise *f* սևեռում գաղափար; մշտական հոգս, մտահոգություն $\diamond$ avoir la ~ de... մշտապես հոգալ, մտածել, մտահոգվել

harmoniser *vt* ներդաշնակել, համա-
ձայնեցնել, համապատասխա-
նեցնել

~ les intérêts համաձայնեցնել
շահերը

~ les propos et les actes համա-
ձայնեցնել խոսքն ու գործը

hart *f* *հնգծ*. մահապատիժ կախա-
ղանի միջոցով ◊ condamner à la ~
դատապարտել կախաղանի

hasard *m* 1. դեպք, պատահար, իրա-
դարձություն, դիպված, պատա-
հականություն 2. ռիսկ, վտանգ ◊
au ~ բախտապալվեմ, ինչպես պա-
տահի; coup de ~ անսպասելի պա-
տահար; être (կամ se mettre) au ~,
en ~ ռիսկի դիմել, վտանգի են-
թարկվել; jeu de ~ մոլի խաղ;
mettre au (կամ en) ~ վտանգել; ne
rien laisser au ~ ամեն ինչ նա-
խատեսել; un pur ~, un vrai ~ զուտ
պատահականություն; s'en re-
mettre au ~ հույսը դնել պատահա-
կանության վրա

hasarder *vt* վտանգել, վտանգի են-
թարկել, ռիսկի դիմել, խիզախել
◊ se ~ ռիսկ անել, համարձակվել;
իրեն վտանգի ենթարկել

hâte *f* շտապողականություն, աճա-
պարանք, փութկոտություն, հապ-
ճեպություն ◊ avoir (grande) ~
շտապել; avec ~, en ~, à la ~
շտապ, հապշտապ, հապճեպո-
րեն, արագորեն; sans ~ առանց
շտապելու; travail à la ~ անփույթ
աշխատանք

hausse *f* բարձրացում (գների, պա-
հանջարկի), աճ, թանկացում ◊
être à la (en) ~ թանկանալ, բարձ-
րանալ, աճել; freiner la ~ կանգ-
նեցնել թանկացումը

~ de la criminalité հանցագործու-
թյան աճ

~ des fonds արժեթղթերի կուրսի
բարձրացում

~ des prix գների բարձրացում

~ des profits շահույթների աճ

~ subite հանկարծական բարձ-
րացում

hausser 1. *vt* բարձրացնել, ավելաց-
նել 2. *vi* բարձրանալ, թանկանալ

~ les prix գները բարձրացնել

~ une maison տանը վերնաշենք
կառուցել

haut, -e *adj* 1. բարձր, բարձրադիր 2.
բարձրագույն, գլխավոր, գերա-
գույն 3. բարձր, թանկ ◊ au plus ~
degré վերին աստիճանի; en ~ lieu
վերին շրջանակներում; Chambre
~e (պառլամենտի) գերագույն
պալատ; *դվնգ*. les Hautes Parties
Contractantes Պայմանավորվող
գլխավոր կողմերը; Haute Cour
Գերագույն դատարան

~ commissaire գերագույն
հանձնակատար

~ prix թանկ, բարձր գին

~e antiquité խոր հնադար

~e Egypte Վերին Եգիպտոս

~e mer բաց ծով

~e technologie բարձր տեխնոլո-
գիա

~e trahison պետական դավաճա-
նություն

~e Volga վերին Վոլգա; Վոլգայի
վերին հոսանքները

~s desseins մեծ մտադրություն-
ներ

~s faits հերոսական արարքներ

~s fonctionnaires բարձրաստի-
ճան պաշտոնյաներ

~s salaires բարձր աշխատավարձ

~es classes բարձր դասարաններ
 ~es classes de la société հասարակության բարձր խավեր
 ~es mathématiques բարձրագույն մաթեմատիկա
haut *m* բարձրություն $\diamond$ traiter de ~ (en bas) մեծամտորեն վերաբերվել
 ~ de forme գլանաձև
hautain, -e *adj* ամբարտավան, մեծամիտ, գոռոզ, ինքնահավան
hauteur *f* բարձրություն $\diamond$ être à la ~ լինել բարձրության վրա, բավարարել պահանջմունքները
havanais, -e *adj* հավայան
hebdomadaire *m* շաբաթաթերթ
hégémonie *f* հեգեմոնիա, գերիշխանություն $\diamond$ guerre d'~ պատերազմ գերիշխանության համար
 ~ mondiale համաշխարհային տիրապետություն
 ~ du prolétariat պրոլետարիատի գերիշխանություն
hélicoptère *m* ուղղաթիռ
hellénique *adj* հելլենական, հին հունական
hélvétique *adj* հելվետական, շվեյցարական
hémicycle *m* 1. կիսաշրջան 2. ամֆիթատրոն *փ/սք*. Ազգային ժողովի նիստերի դահլիճ $\diamond$ avoir accès dans l'~ դահլիճի մուտքի իրավունք ունենալ
héraut *m* 1. *սլամ*. հերոլդ, ասպետական զինախաղերի կամ տոնակատարությունների կարգադրիչ 2. մոնետիկ, ավետաբեր, ազդարար
héculéen, -ne *adj* հերկուլեսյան, դյուցազնական, հսկայական, ատյախա, վիթխարի

héritage *m* ժառանգություն $\diamond$ le lourd ~ du colonialisme գաղութային տիրապետության ծանր ժառանգություն
 ~ culturel մշակութային ժառանգություն
hériter 1. *vi* ժառանգել 2. *vt* ժառանգություն ստանալ
héritier, -ère *m, f* ժառանգ
héroïque *adj* հերոսական, քաջարի, փառապանծ, անձնվեր, անձնուրաց $\diamond$ mesures ~s հերոսական միջոցառումներ
héroïsme *m* հերոսություն, սխրագործություն, քաջություն, խիզախություն, արիություն, անձնվիրություն
héros *m* հերոս $\diamond$ en ~ հերոսաբար, քաջաբար, արիաբար
hésitation *f* 1. տատանում, երերում, օրորում 2. անվճռականություն, երկմտանք, վարանում
hésiter *vi* տատանվել, երկմտել, վարանել, տարակուսել $\diamond$ sans ~ անվարան, առանց երկմտելու, վստահորեն
heureux, -se *adj* 1. ուրախ, երջանիկ, բախտավոր 2. հաջողակ, բարեհաջող 3. բարենպաստ, նպաստավոր
 ~se expression դիպուկ արտահայտություն
 ~ changement բարենպաստ փոփոխություն
 ~ résultats բարեհաջող արդյունքներ
heurter *vt* 1. հարվածել, խփել, զարկել 2. դիպել, կպնել $\diamond$ se ~ 1. բախվել, ընդհարվել, իրար զարկվել, խփվել 2. հանդիպել, դեմ առնել; se ~ à une résistance

դիմադրության հանդիպել
~ l'amour-propre de զո մեկի
ինքնասիրությանը դիպել
~ les intérêts de զո մեկի շահերին
դիպել

hiérarchie *f* 1. պաշտոնակարգություն, աստիճանակարգություն, ստորակարգություն 2. դասակարգում; կարգ
~ des salaires աշխատավարձի սանդղակ

hindou, -e *adj* Հնդկաստանի, հնդկաստանցու

hispanique *adj* 1. իսպանական 2. լատինամերիկյան $\diamond$ Péninsule
~ Պիրենեյան թերակղզի

hisser *v*: ~ le pavillon (կամ les couleurs) բարձրացնել դրոշը

histoire *f* 1. պատմություն, պատմագրություն 2. պատմություն, վիպակ, պատմվածք, հեքիաթ 3. պատմություն, դիպված, արկած; դժվարություն; տհաճություն $\diamond$ conter des ~s հեքիաթներ, ֆանտաստիկ, անհավատալի պատմություններ պատմել; faire des ~s ա) անախորժություններ պատճառել, դժվարություններ ստեղծել բ) աղմուկ բարձրացնել, սկանդալ սարքել; s'attirer des ~s իր համար անախորժություններ ստեղծել; se fourrer dans une sale ~ կեղտոտ պատմության մեջ խրվել

~, bonne գվարճալի պատմություն

~ ancienne հին դարերի պատմություն

~ contemporaine նորագույն պատմություն

~ générale d'un Etat որևէ պետու-

թյան ընդհանուր պատմություն
~ moderne նոր պատմություն
~ du Moyen Age միջին դարերի պատմություն

~ naturelle բնագիտություն

~, petite գվարճալի պատմություն

~ de rire ծիծաղելու համար

~ de s'assurer համոզվելու համար

~ universelle համաշխարհային պատմություն

historique *adj* պատմական $\diamond$ monument ~ պատմական հուշարձան, ճարտարապետական հուշարձան

historique *m* պատմական ակնարկ, տեսություն, պատմություն $\diamond$ faire l'~ d'une question ներկայացնել հարցի պատմությունը; voilà l'~ de cette affaire ահա այդ գործի պատմությունը

hollandais, -e *adj* հոլանդական

holocauste *m* 1. կոտորած, հրեաների զանգվածային բնաջնջումը, երկրորդ համաշխարհային պատերազմի տարիներին, հոլոքոստ 2. *ի/իք*. ցեղասպանություն

hommage *m* հարգանք, պատիվ, մեծարանք $\diamond$ présenter ses ~s իր հարգանքը հավաստել; je vous prie d'agréer mes ~s respectueux խորին հարգանքներով (իբրև նամակի վերջաբան); recevez l'~ de mon respect ընդունեք հարգանքներիս հավաստիքը (իբրև նամակի վերջաբան); rendre ~ մեծարել, հարգանք մատուցել

homme *m* 1. մարդ; տղամարդ 2. *նազմ*. զինվոր, շարքային

~ d'action գործի մարդ

~ d'affaires գործարար, ձեռներեց, առևտրական

~ de bon sens ողջամիտ մարդ
 ~ de confiance վստահված անձ,
 հավատարմատար
 ~ d'Etat պետական պաշտոնյա,
 պետական գործիչ
 ~ de finance ֆինանսիստ
 ~ de lettres գրականագետ
 ~ de loi իրավաբան
 ~ de mafia մաֆիայի գործակալ
 ~ de paille փոխանձ (մեկին փոխա-
 րինող և նրան ներկայացնող անձ)
 ~ de la paix խաղաղության մար-
 տիկ
 ~ du peuple ժողովրդի մարդ, հա-
 սարակ մարդ
 ~ public հասարակական գործիչ
 ~ de résolution վճռական մարդ
 ~ de troupe *շաքւ*. շարքային
 ~s de main օգնականներ, օգնող
 անձինք

homogène *adj* համասեռ, նույնա-
 կերպ, մնան $\diamond$ un gouvernement ~
 միակուսակցական կառավարու-
 թյուն

homologue *m* նույնանման պաշտոն
 զբաղեցնող պաշտոնյա, պաշ-
 տոնակից

hongrois, -e *adj* հունգարական

honneur *m* 1. պատիվ 2. հարգանք, մե-
 ծարանք 3. շքանշաններ, պարգե-
 ներ $\diamond$ affaire d'~ պատվի գործ; à l'~
 de ի պատիվ; en l'~ de պատվին;
 faire l'~ à ses engagements կատա-
 րել իր վրա դրված պարտականու-
 թյունները; garde d'~ պատվո պա-
 հակ; homme d'~ պատվախնդիր
 մարդ; j'ai l'~ de porter à Votre con-
 naissance պատիվ ունեմ հայտնելու
 Ձեզ ի գիտություն; Légion d'~
 Պատվո լեգիոնի շքանշան; parole
 d'~ ազնիվ խոսք; place d'~ պատ-

վավոր տեղ; question d'~ պատվի
 հարց; rendre ~ à... պատշաճը հա-
 տուցել; tenir à ~ պատիվ համարել;
 tour d'~ պատվո շրջան

~s militaires զինվորական շքա-
 նշաններ

~s de la guerre կապիտուլյացիա-
 յի հարգարժան պայմաններ

honnir *vt* խայտառակել, վարկաբե-
 կել, պատվազրկել, անպատվել,
 նշավակել

honorable *adj* պատվելի, պատվար-
 ժան, հարգելի, հարգարժան, մե-
 ծարգո $\diamond$ amende ~ հրապարա-
 կային գղջում, սխալների խոս-
 տովանություն

honoraire *adj* պատվավոր $\diamond$ consul
 ~ պատվո հյուպատոս; membre ~
 պատվավոր անդամ

honoraire *m pl* հոնորար, վարձա-
 վճար

horde *f* հորդա; հրոսակախումբ,
 ավազակախումբ $\diamond$ la Horde d'or
սլոն. Ոսկե Հորդա

horizon *m* 1. հորիզոն, երկնականար
 2. *փիլ*. մտահորիզոն, աշխար-
 հայացք $\diamond$ les hommes de tous les
 ~ s տարբեր հայացքների՝ հա-
 մոգմունքների տեր մարդիկ; tour
 d'~ ամփոփում
 ~ économique տնտեսական իրա-
 վիճակ; տնտեսական հեռա-
 նկարներ

hormis *prép.* բացի, բացառությամբ,
 ի բացառյալ
 ~ que բացի այն, որ...

hors *prép.* դուրս, բացի, բացառելով $\diamond$
 être ~ d'affaires գործի մեջ չլինել;
 être ~ de danger վտանգից դուրս
 լինել; être ~ de soi իրենից դուրս
 գալ, զայրանալ; mettre qn ~d'état

de nuire մեկին գրկել վնաս պատ-
ճառելու հնարավորությունից;
mettre ~ la loi դնել օրենքից դուրս;
~ ligne բացառիկ, արտակարգ,
աչքի զարնոդ
~ la loi օրենքից դուրս
~ de propos անտեղի, ոչ տեղին,
անպատեհ ժամանակ
~ de soupçon կասկածից վեր

hors-la-loi *m* օրենքից դուրս մարդ

hostile *adj* թշնամական, թշնամի,
չարական, անբարյացական $\diamond$
attitude ~ անբարյացական վե-
րաբերմունք; les groupements ~s
թշնամական խմբավորումներ

hostilité *f* թշնամություն, հակառա-
կություն, անբարյացականություն

hostilités *f pl* ռազմական գործո-
ղություններ; զինված հարձակում
 $\diamond$ commencer (կամ ouvrir) les ~
սկսել ռազմական գործողություն-
ները; reprendre les ~s վերսկսել
ռազմական գործողությունները;
suspendre les ~ դադարեցնել ռազ-
մական գործողությունները

hôte, -esse *m, f* 1. տանտեր, տանտի-
րուհի 2. (*f* hôte) հյուր
~ de marque, éminent բարձրաս-
տիճան հյուր

hôtel *m* հյուրանոց

~ des Monnaies դրամահատման
պալատ

~ des Postes գլխավոր փոստա-
տուն

~ de ville քաղաքային դումա,
ռատուշա

houiller, -ère *adj* ածխային, ածխի,
քարածխի $\diamond$ mines ~ères քարած-
խի հանքեր; industrie ~ère ածխի
արդյունաբերություն

huée *f* դժգոհության բացականչու-

թյուններ, սուլոցներ $\diamond$ accueillir par
des ~s սուլոցներով դիմավորել

huis *m*: à ~ clos դռնփակ; un ~ clos
դռնփակ դատական նիստ

huissier *m* դատական կատարածու
~ de justice դատական կատա-
րածու

humain, -e *adj* մարդկային $\diamond$ con-
dition ~e մարդկային արժանա-
պատվություն; les choses ~es սովո-
րական բաներ; le facteur ~ մարդ-
կային գործոն; le genre ~ մարդ-
կային ցեղը, մարդկությունը;

humanité *f* 1. մարդկություն, մարդ-
կային ցեղ 2. մարդասիրություն,
մարդկայնություն, բարություն

humble *adj* խոնարհ, հնազանդ,
հյու, համեստ, հեղ $\diamond$ Votre très ~
serviteur Չեր խոնարհ ծառան

humiliant, -e *adj* ստորացուցիչ,
նվաստացուցիչ, վիրավորական

humilier *vt* ստորացնել, վիրավորել,
նվաստացնել

hydrogène *m* ջրածին $\diamond$ bombe à ~
ջրածնային ռումբ

hyperbolique *adj* չափազանցված

hyperboliser *vt* չափազանցնել

hypocrisie *f* երկերեսանիություն, կեղ-
ծավորություն, երկդիմություն, կեղծ
բարեպաշտություն, շինծու բան

hypocrite *m* երկերեսանի, կեղծա-
վոր անձ, փարիսեցի

hypothèse *f* վարկած, գիտական են-
թադրություն; կարծիք, ենթադ-
րություն $\diamond$ dans l'~ que... ենթադ-
րելով, որ...; par ~ ենթադրաբար
~ gratuite անհիմն ենթադրություն

hypothétique *adj* հիպոթետիկ, վար-
կածային, ենթադրական $\diamond$ ques-
tion ~ ենթադրական՝ վարկածա-
յին հարց

I

ibid(em) *adv* նույն տեղը, նույն տեղում

ici *adv* 1. այստեղ, այս կողմը 2. *հնգծ.* ներկա պահին ◊ *d'~* այստեղից; *d'~ à...* անց, հետո; *d'~ quinze jours* երկու շաբաթ հետո; *d'~ là on vous mettra au courant* մինչ այդ ձեզ իրազեկ կդարձնեն; *par ~* այստեղով, այս ճանապարհով
~ *l'Ambassade* դեսպանատնից են խոսում

idéalisier *vt* իդեալականացնել, անիրական դարձնել, վեմացնել

idéisme *m* իդեալիզմ

idée *f* 1. հասկացություն, պատկերացում 2. միտք, գաղափար 3. *pl* հայացքներ, տեսակետներ, կարծիքներ ◊ *avoir ~ de ...* կամ *que...* մտածել, որ..., պատկերացնել, որ... ; *n'avoir aucune ~ de...* ոչ մի պատկերացում չունենալ; *n'avoir pas la première (la moindre) ~ de...* որևէ պատկերացում (գաղափար) չունենալ; *changer d'~* միտքը փոխել; *donner une ~ de...* պատկերացում տալ; *se faire une ~ de...* պատկերացում կազմել, գաղափար կազմել
~ *fixe*, ~ *délirante* սեռոն գաղափար
~ *maîtresse* գլխավոր միտքը
~ *reçue* ընդունված կարծիք; ծեծված գաղափար
~s *avancées* առաջադիմական հայացքներ

~s *larges* լայն հայացքներ

~s *noires* մռայլ հայացքներ

~s *politiques* քաղաքական հայացքներ

~s *roses* պատրանքներ

idem *adv* նույնպես, նմանապես, նաև

identification *f* 1. նույնացում, նույնացնելը 2. անձի ինքնության հաստատում, ճանաչում

~ *compétences* իրավասությունների հաստատում

~ *des priorités* արտոնությունների սահմանում

~ *du prisonnier* ձերբակալված անձի ճանաչում՝ հաստատում

identifier *vt* 1. նույնացնել 2. անձի ինքնությունը հաստատել, ճանաչել ◊ *s' ~ à (avec)* համակվել՝ տոգորվել մեկի գաղափարներով

identique *adj* նույնական, միատեսակ, նման, միանման, նույնանման

identité *f* 1. նույնականություն, նույնություն, ընդհանրություն, համընկնում 2. իսկություն 3. անձ, անձի մասին տվյալներ 4. *հոգք.* անձնավորություն, անձ ◊ *affirmer son ~* հաստատել իր ինքնությունը; *carte d'~* անձը հաստատող փաստաթուղթ, անձնագիր; *confirmer l'~* անձը հաստատել; *décliner l'~* ներկայացնել իրեն, անվանել իր անուն-ազգանունը;

dissimuler sa véritable ~ թաքցնել անձի վերաբերյալ տվյալները; établir l'~ անձը պարզել; pièces (կամ papiers) d'~ անձը հաստատող փաստաթղթեր; produire une pièce d'~ ներկայացնել անձը հաստատող փաստաթուղթ; sous une fausse ~ ուրիշի անձնագրով
 ~ judiciaire քրեագիտական հաշվառման ծառայություն
 ~ nationale ազգային ինքնություն՝ պատկանելություն
 ~ sociale սոցիալական անձ
 ~(totale, pleine) de vues հայացքների (լիակատար) ընդհանրություն, մնանություն, ~ de vues հայացքների ընդհանրություն
idéologie *f* գաղափարախոսություն, աշխարհայացք
idéologique *adj* գաղափարական, գաղափարախոսական $\diamond$ guerre ~ գաղափարախոսական պատերազմ
idologie *m* գաղափարախոս
idoine *adj* պիտանի, պետքական, հարկավոր
idole *f* կուռք, պաշտամունքի առարկա
ignifère *adj* կրակե, հրե, հրեղեն; հրկիզող, այրող, վառող, բոցավառող, բորբոքող
ignoble *adj* ստոր, զազրելի, գարշելի, նողկալի, զզվելի
ignominie *f* 1. խայտառակություն, պատվազրկություն, անարգանք, անպատվություն 2. ստորություն, ստոր արարք, անազնվություն
ignominieusement *adv* 1. խայտառակ կերպով, ամոթալի կերպով

2. ստորաբար, նենգորեն
ignominieux *adj* 1. խայտառակ, ամոթալի, անարգ 2. ստոր, նենգ
ignorance *f* 1. անտեղյակություն, չիմացություն 2. անփութություն $\diamond$ être dans l'~ անտեղյակ լինել
ignorantisme *m* խավարամտություն, խավարամոլություն, խավարապաշտություն
ignoré, -e *adj* անհայտ, ոչ հայտնի, անծանոթ
ignorer *vt* 1. չիմանալ, անտեղյակ լինել, ծանոթ չլինել 2. արհամարհել, անտեսել
île *f* կղզի
 ~ côtière ափամերձ կղզի
illégal, -e *adj* 1. ընդհատակյա, արգելված 2. անօրինական, ապօրինի, հակաօրինական
illégalement *adv* ապօրինի կերպով, հակաօրինական կերպով
illégalité *f* 1. ընդհատակյա վիճակ, ընդհատակ 2. ապօրինություն, հակաօրինականություն, օրինականության խախտում 3. *իրվք*. ապօրինի գործողություն, հակաօրինական արարք, օրինազանցություն $\diamond$ commettre des ~s զանցանք գործել
illégitime *adj* 1. ապօրինի, անօրինական 2. անարդարացի 3. անհիմն, չիմնավորված
illégitimité *f* ապօրինություն, անօրինականություն
illicite *adj* անթույլատրելի, օրենքով արգելված
illicitement *adv* օրենքի խախտմամբ, ապօրինի կերպով, հակաօրինական կերպով
illico *adv* *խսկց*. անմիջապես, ան-

հապաղ կերպով, անհետաձգելիորեն

illimité, -e *adj* 1. անսահմանափակ, անսահման, անվերջ, անծայրածիր 2. անժամկետ, անորոշ (ժամկետի մասին) ◇ *pouvoirs* ~s անսահմանափակ լիազորություններ

illisible *adj* անընթեռնելի, անդյուրընթեռնելի, ոչ պարզ, ոչ հստակ

illogique *adj* անտրամաբանական

illusion *f* պատրանք, խաբկանք ◇ *se faire* ~ *sur* սխալվել, մոլորվել; *se nourrir d'*~s պատրանքներով սնվել

illusionner *vt* մոլորության մեջ գցել ◇ *s'*~ սխալվել, մոլորության մեջ լինել

illustration *f* 1. պատկերազարդում, նկարազարդում (գրքի, թերթի) 2. փառք, համբավ, հռչակավորություն, ականավորություն, նշանավոր լինելը 3. փառաբանում, փառաբանելը, փառաբանվելը, հռչակում, հռչակելը, հռչակվելը

illustre *adj* նշանավոր, հռչակավոր, ականավոր, հանրաճանաչ ◇ *actions* ~s մեծ (նշանավոր գործեր), արարքներ; *les hommes* ~s ականավոր մարդիկ

imam *m* իմամ (մուսուլմանական հոգևոր առաջնորդ)

image *f* 1. պատկեր, նկար 2. կերպար; խորհրդանիշ ◇ *à l'*~ *de*... պատկերով, ըստ պատկերի, մման, մմանողությամբ; *avoir une bonne* ~ *de marque* մեծ հեղինակություն վայելել
~ *de marque* համբավ, հեղինակություն, վարկ

imagination *f* 1. երևակայություն 2. պատկերացում, հնարովի բան, մտացածին բան, երևակայության արգասիք ◇ *dépasser l'*~ երևակայությունը գերազանցել; *en* ~ մտովի

imbattable *adj* անպարտելի; անգերազանցելի, բացառիկ ◇ *prix* ~s չափազանց ցածր գներ

imberbe *adj* *փիլսոփ.* անփորձ ◇ *un politicien* ~ քաղաքականության մեջ սկսնակ

imbroglio *m* 1. խճճվածություն, խառնաշփոթ 2. *փիլսոփ.* հակասությունների կծիկ

imbu, -e *adj*: ~ *de préjugés* նախապաշարմունքներով լի

imitation *f* մմանակում, ընդօրինակում
~ *servile* ստրկական ընդօրինակում

imiter *vt* մմանակել, ընդօրինակել, պատճենել

immanquable *adj* անխուսափելի, անկասելի

immanquablement *adv* անխուսափելիորեն, անպատճառ, անպայմանորեն

immatriculation *f* գրանցում, ցուցակում ընդգրկելը
~ *d'une automobile* ավտոմեքենայի գրանցում, ավտոմեքենայի հաշվառում
~ *des sociétés* ձեռնարկությունների գրանցում

immatriculer *vt* գրանցել, ցուցակագրել, արձանագրել ◇ *se faire* ~ *à la Faculté de Droit* ընդունվել իրավաբանական ֆակուլտետ

immédiat, -e *adj* 1. անմիջական, ուղիղ, ուղղակի 2. անհապաղ, շտապ, արագ, անհետաձգելի 3. մոտալուտ $\diamond$ jugement d'emprisonnement ~ անհապաղ ազատագրման դատավճիռ; consultation ~e անհետաձգելի խորհրդակցություն; évidence ~e անմիջական վկայություն; investigation ~e անհապաղ՝ անհետաձգելի հետաքննություն; menace ~e անմիջական սպառնալիք; mesures ~es անհետաձգելի միջոցներ; paiement ~ անհապաղ վճարում; réponse ~e անհապաղ պատասխան; retrait ~ շտապ՝ անհապաղ նահանջ

immémorial, -e *adj* անհիշելի, վաղեմի, հին $\diamond$ usage ~ վաղեմի սովորույթներ; depuis un temps ~ անհիշելի ժամանակներից ի վեր

immensément *adv* անսահմանորեն, անհունորեն

immensité *f* անսահմանություն, անհունություն, անձայրածիրություն, անընդգրկելիություն

immensurable *adj* անչափելի

immigrant, -e *m, f* ներգաղթյալ, վերաբնակիչ, գաղթական

immigration *f* ներգաղթ, վերաբնակություն

immigré, -e *adj* ներգաղթված $\diamond$ travailleurs ~s օտարերկրյա բանվորներ, ներգաղթյալ բանվորներ

immigrer *vi* ներգաղթել

imminement *adv* անխուսափելիորեն

imminence *f* անխուսափելիություն, անկասելիություն
~ du danger անմիջականորեն

սպառնացող վտանգ

imminent, -e *adj* 1. անխուսափելի, սպառնացող 2. վերահաս, մոտալուտ $\diamond$ crime ~ հասունացող հանցանք; menace ~e de la guerre պատերազմի անխուսափելի սպառնալիք

immiscer (*s'*) *v pr*. միջամտել $\diamond$ *s'* ~ dans les affaires գործերին միջամտել

immixtion *f* միջամտություն

immobilisation *f* 1. *իրվք*. անշարժացում, շարժական գույքի վերածումը անշարժ գույքի 2. *ֆին.* շրջանառությունից դուրս բերում, սառեցում (կապիտալի) 3. *pl տնտ.* հիմնական միջոցներ; կապիտալ ներդրումներ; իրական ակտիվներ

~ de capitaux դրամագլխի սառեցում

~ de moyens monétaires դրամական միջոցների սառեցում

~s corporelles նյութական ակտիվներ

~s financières երկարաժամկետ փոխառություններ և ներդրումներ

immobiliser *vt* 1. անշարժացնել, կանգնեցնել, ամրապնդել 2. *իրվք*. վերածել անշարժ գույքի 3. *տնտ.* սառեցնել; կապիտալ շինարարության մեջ ներդնել (դրամական միջոցներ)

immobilisme *m* քաղաքացիություն, անշարժություն, պահպանողականություն, լճացում

immodéré, -e *adj* անչափավոր, անժուժկալ, անզուսպ

immolation *f* 1. զոհաբերություն, զո-

հողություն, անձնագոհություն 2. *փ/սք.* զոհ, անարդար վերաբերմունքից տուժող 3. սպանություն

immoler *vt* զոհաբերել

~ son intérêt au bien public իր շահը զոհաբերել հանուն ընդհանուրի բարօրության

immonde *adj* ստոր, կեղտոտ, նողկալի, զազրելի, գարշելի

immondice *f* ստորություն, եղկելի արարք

immoral, -e *adj* անբարոյական, բարոյազուրկ

immortaliser *vt* անմահացնել, հավերժացնել

immortalité *f* անմահություն ◊ entrer dans l'~ անմահանալ

immortel, -le *adj* անմահ

immotivé, -e *adj* անհիմն, չպատճառաբանված

immuable *adj* անսասան, աներեր, անփոփոխ

immun, -e *adj* իմուն, իմունիտետ ունեցող

immunity *f* 1. անձեռնմխելիություն 2. *քժշկ.* իմունիտետ, անվարակելիություն, վարակի անընկալունություն 3. արտոնություն, առավելություն, ազատում (հարկերից, պարտականություններից) ◊ Accord Général sur l'~ et les Privilèges de UE ԵԽ անձեռնմխելիության և արտոնությունների մասին գլխավոր համաձայնագիր; attribution de l'~ անձեռնմխելիության շնորհում; Convention sur l'~ et les Privilèges de l'ONU ՄԱԿ-ի անձեռնմխելիության և արտոնություն-

ների կոնվենցիա; la levée de l'~ ~ անձեռնմխելիությունից զրկում

~ diplomatique դիվանագիտական անձեռնմխելիություն

~ parlementaire պատգամավորական անձեռնմխելիություն

immutabilité *f* անփոփոխություն, անսասանություն, անխախտելիություն, մշտականություն

impact *m* 1. հարված, բախում 2. *փ/սք.* ազդեցություն, ներգործություն ◊ avoir de l'~ ~ ազդեցություն ունենալ

impair *m* սխալ, սխալ քայլ, վրիպում; անհարմարություն, շփոթություն; անմրբանկատություն, անտակտություն ◊ commettre un ~ ~ սխալ գործել

imparité *f* անհավասարություն

impartageable *adj* անբաժանելի, անտրոհելի

impartial, -e *adj* անկանխակալ, անաչառ, անկողմնապահ, անկողմնակալ ◊ attitude ~e անկողմնակալ վերաբերմունք; interprétation ~e անաչառ մեկնաբանություն; enquête ~e անաչառ հետաքննություն

impartialité *f* անաչառություն, անկողմնապահություն, անկողմնակալություն

impartir *vt* տալ, բաժին հանել, տրամադրել ◊ des tâches ~ies à... հանձնարարություններ՝ դրված...

~ un délai տարկետում տալ

impasse *f* 1. փակուղի 2. *փ/սք.* անելանելի իրավիճակ, կացություն ◊ être dans une ~, être acculé à l'~

փակուղու մեջ ընկնել, անելանելի վիճակի մեջ ընկնել; *courir* l'~ *budgétaire* լրացնել բյուջետային ճեղքվածքը; *l'issue de* l'~ փակուղու ելքը; *sortir de* l'~ փակուղուց դուրս գալ; *tirer de* l'~ փակուղուց հանել

~ *budgétaire* բյուջետային ճեղքվածք

~ *politique* քաղաքական փակուղի

impassibilité *f* անվրդովություն, հանգստություն, անխռովություն, սառնասրտություն, անտարբերություն

impatroniser *vt* 1. մեկին իշխանություն տալ 2. սահմանել, մտցնել, հաստատել (կանոններ և այլն) ◇ *s'~* 1. իշխանությունը զավթել, դառնալ իրադրության տերը 2. հաստատվել, ամրանալ, արմատանալ

impeachment *m* *քղք.* 1. իմպիչմենտ, անվստահություն որևէ քաղաքական գործչի նկատմամբ 2. *դվնգ.* մեղադրանք, (պետական) հանցագործության համար դատի տալը 3. պաշտոնատար անձանց պաշտոնանկության ընթացակարգ

impeccable *adj* անբերի, անբասիր

impénétrable *adj* 1. անթափանցիկ, անթափանցելի, անանցանելի 2. անհասանելի, անհասկանալի, անիմանալի, անըմբռնելի

impénitence *f* *խսկց.* քարացածություն, անշարժություն, հնացածություն, անուղղելիություն

impensable *adj* աներևակայելի, ար-

տակարգ, արտասովոր, անհավատալի, անմիտ, անիմաստ, անհնարին

impératif, -*ve adj* 1. հրատապ, ստիպողական 2. հրամայական ◇ *contrôle* ~ գործուի հսկողություն; *demande* ~*ve* թախանձալից խնդրանք; *mandat* ~ ընտրողների հրահանգ (պատգամավորին)

impératif *m* անհրաժեշտություն, պատվիրան, անպայմանական պահանջ, հրաման ◇ *les ~s de notre temps...* ժամանակի հրամայականը՝ պահանջը ~ *catégorique* *փիլ.* կատեգորիկ իմպերատիվ; անհրաժեշտություն

impérativement *adv* հրամայաբար
imperceptible *adj* 1. աննկատելի, անորսալի, անտեսանելի, աննշմարելի 2. անըմբռնելի, անընկալելի

imperceptiblement *adv* աննկատ, աննշմար

imperdable *adj* անպայման շահող, տանուլ չտվող, չտարվող

impérial, -*e adj* 1. կայսերական, ցարական, արքայական, թագավորական 2. գերագույն 3. վեհապալամ, մեծաքաննչ, վեմ

impérialisme *m* իմպերիալիզմ ◇ *anti* ~ հակաիմպերիալիզմ;

~ *économique* տնտեսական իմպերիալիզմ

~ *politique* քաղաքական իմպերիալիզմ

impérialiste *m* իմպերիալիստ

impérialiste *adj* իմպերիալիստական ◇ *domination* ~ իմպերիալիստական տիրապետություն;

état ~ իմպերիալիստական պետություն; expansion ~ իմպերիալիստական զավթողականություն, էքսպանսիա

impérieusement *adv* 1. հրամայաբար, տիրաբար 2. համառորեն, ստիպողաբար, թախանձագին

impérieux, -se *adj* 1. հրամայական, տիրական, ազդու 2. համառ, ծայրահեղ, հետևողական $\diamond$ besoin ~ կենսական պահանջ; nécessité ~se ծայրահեղ անհրաժեշտություն

impérissable *adj* հավերժական, հավիտենական, անանց $\diamond$ gloire ~ հավերժական փառք; souvenir ~ անմոռանալի վերիուշ

impéritie *f* անկարողություն, անընդունակություն; անիրավասություն

impermanence *f* փոփոխականություն, անկայունություն, անհաստատունություն

impétueusement *adv* 1. բուռն, շեշտակիորեն, ուժգնորեն, անզսպելիորեն 2. մոլեգնորեն, կատաղի կերպով, խելահեղորեն

impétueux, -se *adj* 1. բուռն, շեշտակի, ուժգին, անզուսպ, սրընթաց 2. մոլեգին, կատաղի, խելահեղ

impétuosité *f* անզսպություն, սաստկություն, մոլեգնություն, բուռն, սրընթաց լինելը

impitoyable *adj* անողորմ, անգութ, անխիղճ, անողորմ, դաժան, անազորյուն

impitoyablement *adv* անողորմաբար, անողորմաբար, դաժանորեն, անզթորեն

implacabilité *f* անողորմություն,

անզթություն, անողորմելիություն, անհաշտություն, անհաշտելիություն

implacable *adj* անողորմ, անխնա, անողորմելի, անգութ, անհաշտ $\diamond$ logique ~ երկաթյա տրամաբանություն; lutte ~ անողորմ դաժան պայքար

implantation *f* 1. արմատավորում, տարածում, ամրապնդում, թափանցում, ներդրում 2. *բժշկ.* փոխպատվաստում ~ bancaire բանկերի արմատավորում

implanter *vt* 1. ներդնել, արմատավորել, թափանցել, տարածել, հիմնել 2. *բժշկ.* պատվաստել $\diamond$ s'~ 1. ներդրվել, արմատավորվել 2. հիմնվել, բնակություն հաստատել, բնակվել $\diamond$ s'~ à l'étranger հիմնվել արտասահմանում; s'~ sur le marché extérieur արտաքին շուկա թափանցել

implexe *adj* *հնգծ.* բարդ, խճճված

impliable *adj* 1. անծռելի, անթեքելի, չկորացող 2. անկոտրում, անընկճելի, աննկուն, անհողորդ

implicite *adj* ենթադրելի, պարզ չարտահայտված, թաքնված, անորոշ, աղոտ *implicitelement* *adv* թաքուն, գաղտնաբար, ոչ բացահայտ կերպով; իմաստից էլնելով *impliquer* *vt* 1. ներգրավել, ներքաշել, մասնակից դարձնել 2. խճճել, խառնել *impondérables* *m pl:* les ~ de la politique բաղադրականության նրբությունները

impopulaire *adj* ոչ ժողովրդական

importance *f* 1. նշանակություն, կա-

րևորություն, նշանակալիություն
2. չափ, ծավալ $\diamond$ une affaire d'~
կարևոր գործ; attacher de l'~
կարևորություն տալ; avoir de l'~
կարևորություն ունենալ; d'une
grande ~ մեծ նշանակություն
ունեցող; de haute ~ արտակարգ
կարևորության; d'~ historique
mondiale համաշխարհային
պատմական նշանակության; re-
vêtir une grande ~ մեծ նշանակու-
թյուն ձեռք բերել, ստանալ; de
peu d'~ քիչ կարևոր, աննշան,
չնչին

~ de la commande պատվերի ծա-
վալ
~ de crédit վարկի չափ
~ des effectifs զորքերի թվակազ-
մը

important, -e *adj* կարևոր, մեծ, նշա-
նակալից, շոշափելի, զգալի; ազ-
դեցիկ $\diamond$ peu ~ աննշան, փոքրիկ,
չնչին, անկարևոր $\diamond$ une question
~e կարևոր նշանակության
հարց; un détail ~ կարևոր ման-
րամասնություն; un document ~
կարևոր փաստաթուղթ

importation *f* ներմուծում, ներմու-
ծելը, ներկրում

importer *vt* 1. ներմուծել, ներկրել 2.
կարևոր լինել, կարևորություն
ունենալ, անհրաժեշտ լինել $\diamond$ il
importe հարկ է, պետք է, հարկա-
վոր է; peu importe կարևոր չէ,
նշանակություն չունի; n'importe
où որտեղ էլ լինի; n'importe qui
ով էլ լինի

imposable *adj* հարկման ենթակա,
հարկադրման ենթակա

imposant, -e *adj* ներգործուն, ազդե-

ցիկ, տպավորիչ, պատկառազ-
րու, խոշոր, մեծ, նշանակալից

imposé, -e *adj* հարկված, հարկա-
դրված

imposer *vt* 1. հարկել 2. հարկադրել;
պարտադրել, կարգադրել 2.
դնել, նշանակել, ենթարկել $\diamond$ s'~
1. իր վրա դնել, իր վրա վերցնել
2. հույժ հրատապ լինել, ստիպո-
ղական անհրաժեշտություն լինել
3. իրեն ճանաչել տալ; s'~ à l'at-
tention իր վրա ուշադրություն
հրավիրել; s'~ au respect իր
նկատմամբ հարգանք ներշնչել;
faire les conclusions qui s'impo-
sent համապատասխան եզրա-
կացություններ անել

~ un changement de politique
հասնել քաղաքականության փո-
փոխության

~ des conditions պայմաններ թե-
լադրել

~ un embargo բեռնարգելք դնել

~ l'ordre կարգ հաստատել

~ une politique d'austérité հար-
կադրել կոշտ խնայողության
քաղաքականություն

~ un réformé ստիպել անցկացնե-
լու ռեֆորմ

~ le silence ստիպել լռելու, լռու-
թյան հարկադրել

~ une tâche à qn մեկի առջև
խնդիր դնել

imposition *f* 1. հարկում, հարկ դնե-
լը, հարկադրում 2. տուգանքի
նշանակում, տույժի կիրառում $\diamond$
être soumis à l'~ հարկման ենթա-
կա լինել; fixer l'~ հաստատել
հարկի չափը

~ des bénéfices շահույթի հարկում

~, double կրկնակի հարկում

~ des plus-values եկամտահարկ

impossibilité *f* անհնարինություն, անկարելիություն

impossible *m* անհնարին բան, անհնարինը, անկարելի բան, անկարելին $\diamond$ faire l'~ անել հնարավոր ամեն ինչ; par ~ սպասածին հակառակ, սպասածից վեր; tenter l'~ փորձել անելու հնարավոր ամեն ինչ

imposture *f* խաբեություն, սուտ; զրպարտություն, զրպարտանք

impôt *m* հարկ, տուրք $\diamond$ asséoir (կամ assujétir) ստ ~ հարկել; éluder l'~ հարկի վճարումից խուսափել; être passible de l'~ հարկման ենթակա լինել; exempter d'~s ազատել հարկերից; frapper d'~ հարկադրել, հարկ դնել; majoration des ~s հարկերի ավելացում; net d'~ հարկմանը ոչ ենթակա, չհարկվող; perception des ~s հարկերի գանձում; prélever (lever) les ~s հարկեր գանձել; se soustraire à l'~ հարկի վճարումից խուսափել ~ additionnel հարկի հավելյալ տեսակ

~ sur les bénéfices շահութահարկ

~ sur le capital կապիտալի հարկ

~ direct [indirect] ուղղակի [անուղղակի] հարկ

~ foncier հողահարկ

~ progressif sur le revenu աճող եկամտահարկ

~ sur le revenu եկամտահարկ

~ volontaire ինքնահարկում

impraticable *adj* 1. անիրականա-

նալի, անիրագործելի, անկատարելի 2. անանցանելի, դժվարանցանելի

imprécis, -e *adj* անճիշտ, անստույգ, անորոշ, ոչ պարզ, ոչ հստակ

imprécision *f* անճշտություն, անորոշություն

imprégné, -e *adj* տոգորված, համակված

~ de préjugés նախապաշարմունքներով տոգորված

imprenable *adj* անառիկ (քաղաք, ամրոց)

impréparation *f* անպատրաստվածություն, չնախապատրաստվածություն

imprescriptibilité *f* անբաժանելի լինելը, անկապտելիություն, անքակտելիություն, անսասանություն, անխախտություն

imprescriptible *adj* 1. անկապտելի, անքակտելի, անբաժանելի, անսասան, անխախտ 2. *իրվք*. ենթակա չէ վաղեմության ժամկետին $\diamond$ droit ~ անկապտելի իրավունք; la loi ~ de la nature բնության անխախտ օրենքը

impressif, -ve *adj* սուրբեկտիվ, ամհատական, անձին հատուկ

impression *f* 1. տպագրություն 2. տպավորություն, զգացում 3. ազդեցություն, ներգործություն $\diamond$ avoir l'~ տպավորություն ունենալ; donner l'~ de... տպավորություն ստեղծել, թվալ; faire ~ ազդեցություն գործել; faire de l'~ à qn մեկի վրա տպավորություն թողնել; faute d'~ տպագրական սխալ; laisser qn sur une ~ թողնել տպավորության տակ

~, dernière վերջին տպագրությունը (գրքի)
 ~s de voyage ճամփորդական գրառումներ

impressionnant, -e *adj* 1. տպավորիչ, հուզիչ 2. պատկառելի, խոշոր, մեծ

impressionner *vt* տպավորություն գործել, հուզել

imprévisible *adj* որն անհնար է նախատեսել, անկանխատեսելի

imprévision *f* անկանխատեսություն, անշրջահայացություն

imprévoyant, -e *adj* անհեռատես, անշրջահայաց; թեթևամիտ, անլուրջ

imprévu, -e *adj* չնախատեսված, անսպասելի

imprimatur *m* տպագրության թույլտվություն

imprimé, -e *adj* տպագրված, տպված, տպագիր

imprimé *m* տպագիր գործ; ձեռնարկ; գիրք

improbabilité *f* անհավանականություն

improbable *adj* անհավանական, քիչ հավանական, կասկածելի

improbateur, -rice *adj* չխրախուսող, հավանություն չտվող

improbation *f* հավանություն չտալը, անհավանություն, կշտամբանք, նախատինք, հանդիմանություն

improbe *adj* անազնիվ, անբարո

improbité *f* անազնվություն, անբարոյություն

improductif, -ve *adj* անարտադրողական, անարդյունավետ, ասարդյուն, ոչ արգասաբեր ◊ travail

~ անարտադրողական աշխատանք

impromptu, -e *adj* անսպասելի, հանկարծակի ◊ visite ~ անսպասելի այցելություն

impromptu *adv* առանց նախապատրաստության, հանկարծակի, անսպասելիորեն, անակնկալ կերպով ◊ parler ~ խոսել հանապատրաստից

improportionnel, -le *adj* անհամաչափ

impropre *adj* 1. անպետք, ոչ պիտանի 2. ոչ բնորոշ, անբնական

impropriété *f* անհամապատասխանություն, սխալ, անպետքություն ~ de langage լեզվական սխալ ~ d'un terme արտահայտության անճշտություն; սխալ գործածություն (բառի, եզրի)

improuvable *adj* անսպացուցելի

improviste: à l'~ *loc.adv.* հանկարծակի, անսպասելիորեն, առանց նախազգուշացման, անակնկալ կերպով ◊ prendre qn à l'~ մեկին հանկարծակիի բերել

imprudement *adv* անզգուշորեն, անխոհեմորեն, ոչ խելամտորեն

impudent, -e *adj* 1. անզգույշ, անխոհեմ, անհեռատես, անշրջահայաց

impuissance *f* անզորություն, անկարողություն ◊ être dans l'~ ի վիճակի չլինել

impuissant, -e *adj* անզոր, անկարող, անօգնական

impulsif, -ve *adj* դրդող, հարկադրող, խթանող, մղիչ

impulsion *f* պոռթկում, ներքին

մղում, հակում, խթան, ազդակ, իմպուլս

impunissable *adj* անպատժելի

impunité *f* անպատժելիություն ◊ en toute ~ միանգամայն անպատիժ

imputabilité *f* մեղադրանքություն

imputer *vt* մեղադրել, հանցանք համարել, մեղադրել
~ à crime հանցանք համարել
~ un crime à qn մեկին մեղադրել հանցանք կատարելու համար

inabordable *adj* անմատչելի, անառիկ, անհասանելի

inacceptable *adj* անընդունելի, անթույլատրելի

inaccessibilité *f* անմատչելիություն, անառիկություն

inaccessible *adj* անհասանելի, անմատչելի, անառիկ
~ à l'esprit humain մարդկային մտքի համար անհասանելի

inaccordable *adj* 1. չհամաձայնեցվող 2. չտրամադրվող, չտրրվող

inaccoutumé, -e *adj* 1. անսովոր, անվարժ 2. արտասովոր, արտակարգ, ոչ սովորական

inachevé, -e *adj* անավարտ, անկատար, կիսատ

inachèvement *adv* անավարտություն, անկատարություն

inactif, -ve *adj* 1. անգործունյա, ծույլ, անբան 2. *nuqվ.* պահեստագործում գտնվող, պահեստային

inaction *f* անգործություն, անշարժություն

inactivité *f* 1. անգործունեություն 2. *nuqվ.* պահեստագործում գտնվելը, պաշտոնաթող լինելը

inactuel, -le *adj* ոչ այժմեական, ոչ հրատապ

inadéquat, -e *adj* անհամապատասխան; ոչ միատեսակ, տարբեր, անհամագոր, ոչ համագոր

inadmissible *adj* անընդունելի, մերժելի, անթույլատրելի

inadvertance *f* աչքաթողանք, անուշադրություն, անփութություն ◊ omettre des ~s սխալներ, վրիպումներ թույլ տալ; par ~ անուշադրության հետևանքով

inaliénable *adj* 1. անկապտելի, անքակտելի, անբաժանելի 2. *իրվք.* անօտարելի ◊ droits ~s անօտարելի իրավունքներ (ազատության հիմնարար իրավունքներ, որոնք ներառում են խոսքի, խղճի ու հավատի ազատությունը)

inalinéation *f* 1. անկապտելիություն 2. *իրվք.* անօտարելիություն

inaltérable *adj* 1. անփոփոխական, անփոփոխ, կայուն 2. *փիլս.* անխախտ, անխախտելի, անդրժեղի, անխորտակելի, աննկուն

inamical, -e *adj* անբարյացակամ, անընկերական

inamissible *adj կրոն.* անբաժանելի ◊ grâce ~ հավիտենական օրհնություն

inamovable *adj* անփոփոխելի, անփոխելի, մշտական; ցմահ

inapplicabilité *f* անկիրառելիություն, անկիրարկելիություն

inapplicable *adj* 1. անօգտագործելի, անկիրառելի, ոչ պիտանի 2. անհարմար, անհամապատասխան

inappréciable *adj* 1. անգնահատելի,

արժեքավոր, անգին 2. անշոշափելի, անզգալի

inapte *adj* անընդունակ, ոչ հմուտ, անպետք, ոչ պիտանի
~ au service militaire զինվորական ծառայության համար ոչ պիտանի

inaptitude *f* անպետքություն, անընդունակություն, անկարողություն, պիտանի չլինելը
~ au travail անաշխատունակություն

inassermé, -e *adj* երդում չտված

inasservi, -e *adj* չստրկացած, անկախությունից չզրկված

inassimilable *adj* ոչ ենթակա ծուլման; ոչ սեփականելի, ոչ յուրացնելի

inattaquable *adj* 1. անառիկ, անխոցելի 2. անվիճելի, անվիճարկելի, անառարկելի $\diamond$ droit ~ անառարկելի իրավունք

inaugural, -e *adj* ներածական, հանդիսավոր ձևով բացված $\diamond$ cérémonie ~e բացման արարողություն, հանդիսակարգ, արարողակարգ; discours ~ բացման խոսք; հանդիսավոր ելույթ; réunion ~e հանդիսավոր կերպով բացված ժողով; séance ~e d'un congrès համագումարի առաջին նիստ

inaugurateur *m* բացում կատարողը

inauguration *f* 1. հանդիսավոր բացում (հուշարձանի, հաստատության, նիստի) 2. *փխք*. սկիզբ $\diamond$ discours d'~ բացման խոսք

inaugurer *vt* 1. հանդիսավորությամբ բացել (հուշարձանը, համագումարը, հաստատությունը)

2. *փխք*. բացել, սկիզբ դնել
~ une nouvelle politique նոր քաղաքականության սկիզբ դնել

inauthentique *adj* անհավաստի, անստույգ, անարժանահավատ

inavoué, -e *adj* չարտահայտված, զաղտնի $\diamond$ sentiments ~s զաղտնի՝ նվիրական զգացմունքներ

incalculable *adj* անհաշիվ, անթիվ, անհամար

in camera (*լատ.*) փակ դռների հետևում

incarcération *f* կալանք, ազատազրկություն, բանտարկություն

incarcérer *vt* կալանավորել, ազատազրկել, բանտարկել

incarné *vt* մարմնավորել $\diamond$ s' ~ մարմնավորվել; վերամարմնավորվել

incendiaire *adj* հրդեհող, այրող, վառող, բռնկիչ, հրկիզող $\diamond$ bombe ~ հրկիզող ռումբ

incendier *vt* 1. հրդեհել, այրել, վառել, հրկիզել 2. գրգռել, հուզել (մտքեր)

incertitude *f* 1. անվստահություն, անվճռականություն; կասկած, տարակուսանք, տարակույս; *pl* տատանումներ 2. անհավաստիություն, անարժանահավատություն, կասկածելիություն 3. փոփոխականություն, անկայունություն, անհաստատունություն 4. անորոշություն $\diamond$ être dans l'~ անվստահ՝ անվճռական լինել; անորոշության մեջ լինել
~ des taux flottants տոկոսադրույքների տատանումներ

incessamment *adv* 1. *հնգծ*. անդադար կերպով, անընդմեջ 2. որ-

քան հնարավոր է շտապ, անմիջապես, անհապաղ կերպով, առանց հապաղելու, իսկույն եւթ, օրեցօր,

inchangeable *adj* անփոփոխելի, չփոփոխվող, անփոփոխական

incidemment *adv* պատահաբար, ի միջի այլոց, անցողակի $\diamond$ mentionner ~ անցողակի հիշատակել

incidence *f* 1. *փխք*. հետևանք, ներգործություն, ազդեցություն 2. ազդեցության ուղորտ 3. *հնցծ*. պատահար, դեպք, միջադեպ $\diamond$ avoir des ~s sur... արտացոլվել, անդրադառնալ, ազդել ~ financière ֆինանսական ներգործություն

~ fiscale, ~ des impôts, de consommation 1. հարկաբաշխում ըստ բնակչության խմբերի 2. հարկադրում սպառողներին ~ inflationniste արժեզրկման ներգործություն

incident *m* 1. պատահար, միջադեպ, դեպք 2. *pl* անկարգություններ 3. *դվնգ*. ինսիդենտ՝ միջադեպ $\diamond$ provoquer des ~s անկարգություններ հրահրել ~ fâcheux տխուր պատահար ~ de frontière սահմանային միջադեպ

incidenter *vi* խոչընդոտներ հարուցել; հարց բարձրացնել ընթացակարգի վերաբերյալ

incitateur, -rice *m, f* գրգռող, հարուցող, հրահրող, սադրիչ, դրդիչ

inciter *vt* գրգռել, հրահրել, դրդել, մղել, սադրել ~ un soulèvement խռովության դրդել

incivique *adj* ոչ քաղաքացիական, ոչ հայրենասիրական

inclémence *f* անգթություն, անողորություն, դաժանություն

inclément, -e *adj* անգութ, անողոր, անողորմ

incliner *vi* 1. հակված լինել, հակում ունենալ 2. տրամադրվել, համոզվել $\diamond$ s'~ 1. խոնարհվել, կռմալ 2. գլուխ խոնարհել 3. հնազանդվել; s'~ devant qch հաշտվել ինչոր բանի հետ, հնազանդվել, ենթարկվել; s'~ devant une décision présidentielle ենթարկվել նախագահի որոշմանը

~ pour une opinion հակամիտել հոգուտ մեկի կարծիքի

inclus, -e *adj* 1. կից, կցված 2. ներառյալ 3. ներգրավված $\diamond$ la lettre ci - ~e կից ներկայացվում է նամակը

inclusif, -ve *adj* ներառելով, մտցնելով

inclusion *f* ներառում, ներառելը, ներփակում, մտցում, մտցնելը

inclusivement *adv* ներառյալ

incognito *adv* ծպտյալ, գաղտնի կերպով $\diamond$ voyager ~ ճանապարհորդել ուրիշի անվան տալ

incognito *m* գաղտնիություն, ծպտյալություն, ծպտվածություն $\diamond$ garder l'~ գաղտնիություն պահպանել

incohérence *f* 1. անտրամաբանություն, անկապություն, անկապակցություն, կցկտություն 2. անհետևողականություն, հակասականություն

incohérent, -e *adj* 1. անկապ, անտրա-

մաքանական, անիմաստ 2. անհետևողական, հսկասական ◇ mots ~s անկապ, կցկտոր բառեր

incomber *vi* վիճակվել, բաժին ընկնել; որևէ մեկի պարտականությունը լինել ◇ il incombe à ...հարկ է, հարկավոր է, պետք է; cette tâche lui ~e այս պարտականությունը դրված է նրա վրա

incommensurable *adj* 1. անչափելի, անհաշիվ, անչափ, անընդգրկելի 2. մեծ, անսահման, հսկայական

incommodant, -e *adj* անհանգստացնող, տհաճություն պատճառող, նեղություն տվող

incommunicable *adj* անմիավորելի, չմիացվող; ենթակա չէ միավորման, համախմբման

incomutable *adj* անփոփոխելի, փոփոխության չենթարկվող

incompatibilité *f* անհամատեղելիություն; անհամապատասխանություն

~ de fonctions պաշտոնների անհամատեղելիություն

~ d'humeur բնավորությունների անհամապատասխանություն

incompatible *adj* անհամատեղելի, հսկասական ◇ caractères ~s իրարից տարբեր, չհամընկնող բնավորություններ

incompétence *f* 1. անձեռնհասություն, անիրազեկություն 2. անիրավունակություն, անիրավագորություն

incompréhensibilité *f* անհասկանալիություն, անըմբռնելիություն ◇ soulever l'objection *d'*~ վիճարկել իրազեկությունը, բա-

նիմացությունը, իրավասությունը

incompréhension *f* անըմբռնողություն, չհասկանալը, չըմբռնելը, անըմբռնկատություն

inconcevable *adj* 1. անըմբռնելի, անհասկանալի, անհասանելի, անիմանալի 2. աներևակայելի, արտասովոր, զարմանալի, անհավատալի

inconcevablement *adj* 1. անհասկանալի կերպով, անըմբռնելիորեն 2. ապշեցուցիչ կերպով, զարմանալիորեն

inconciliable *adj* 1. անհաշտ, անողորմ, կատաղի 2. անհամատեղելի

inconciliation *f* անհաշտություն, անհաշտելիություն

inconditionné, -e *adj* չպայմանավորված, բացարձակ

inconditionnel, -le *adj* բացարձակ, լիիրավ, առանց պայմանի, անվերապահ ◇ interdiction ~le des armes nucléaires միջուկային զենքի լիակատար արգելում; reddition ~le անվերապահ կապիտուլյացիա

incongru, -e *adj* անտեղի, ոչ տեղին, անպատեհ; անպատշաճ, անպարկեշտ, անըմբռնկատ ◇ personne ~e անտակտ, անըմբռնկատ մարդ

incongruité *f* անտեղիություն, անպատեհություն; անպատշաճություն, անպարկեշտություն, անըմբռնկատություն

incongrûment *adv* անտեղի կերպով; ամմտորեն, անհեթեթ կերպով; անըմբռնկատորեն

inconnaissable *adj* անճանաչելի, անիմանալի
inconquis, -e *adj* չնվաճված, չզավթված; չհնազանդեցված, չհպատակեցված
inconsciemment *adv* անգիտակցաբար
inconséquentement *adv* անհետևողականորեն
inconséquence *f* 1. անհետևողականություն 2. անխոհեմ արարք, չկշռադատված խոսք
inconséquent, -e *adj* 1. անհետևողական, անտրամաբանական, հակասական 2. անխոհեմ, անմտածված, չկշռադատված
inconsidération *f* անկշռադատություն, անխոհեմություն, անզգուշություն,
inconsidéré, -e *adj* անխոհեմ, չմտածված, չկշռադատված, անզգուշ $\diamond$ *démarche* ~e անխոհեմ արարք
inconsistance *f* անհիմն լինելը, ոչ հիմնավոր լինելը, հիմնավորված չլինելը
inconsistent, -e *adj* 1. սնանկ, անհիմն, հիմքից զուրկ, քննադատության չդիմացող $\diamond$ *accusation* ~e անհիմն մեղադրանք; *arguments* ~s անհիմն փաստարկներ
instant, -e *adj* փոփոխական, անկայուն, անհաստատ, փոփոխամիտ
institutionnel, -le *adj* հակասահմանադրական, ոչ սահմանադրական
intenable *adj* անզսպելի, անզուսպ
intestable *adj* անվիճարկելի, ան-

հերքելի, անառարկելի, անժխտելի $\diamond$ *faits* ~s անհերքելի փաստեր; *preuves* ~s անառարկելի ապացույցներ
incontinent *adv* անմիջապես, իսկույն լեթ, անհապաղ կերպով, առանց հապաղելու
incontrôlable *adj* անվերահսկելի, անկառավարելի
incontrôlé *adj* վերահսկողություն չունեցող, անվերահսկելի, չստուգված
inconvenance *f* անտեղի լինելը, անպարկեշտություն, անվայել վարմունք
inconvenient *m* 1. անհարմարություն, խոչընդոտ, արգելք 2. անցանկալի հետևանք 3. *hégé*. անախորժություն, տհաճություն, փորձանք $\diamond$ *sans* ~s անարգել
inconvertible *adj* անփոխարկելի
incoordination *f* կապի բացակայություն, կոորդինացիայի բացակայություն
incorporable *adj* ներառելի
incorporation *f* 1. ներառում, ներառելը, մտցնելը (կազմի մեջ); միավորում 2. *nauv.* ընդունում, հաշվառում (գործառնալի մեջ), անձի գրանցումը՝ ձևակերպումը
incorporer *vt* 1. ներառել, կազմի մեջ մտցնել; միացնել, ավելացնել 2. *nauv.* ընդունել, հաշվառել (գործառնալի), գրանցել՝ ձևակերպել ցուցակներում
~ *un* *conscrit* գորակոչիկ ընդունել
incorrectement *adv* 1. անճիշտ, սխալ կերպով 2. անբաղաձա-

վարի կերպով, անվայելուչ կերպով

incorrection *f* 1. անճշտություն, սխալ, սխալմունք 2. անբաղաքավարություն, անվայել արարք, կոպտություն:

incorrigibilité *f* անուղղելիություն

incorruptibilité *f* անկաշառություն, անկաշառելիություն

incorruptible *adj* անկաշառելի, անկաշառ, ազնվաբարո

incrédibilité *f* անհավանականություն

incriminable *adj* 1. *հրվք.* մեղսագրելի 2. դատապարտության արժանի

incrimination *f* 1. *հրվք.* մեղսագրում, մեղսագրելը, հանցանք վերագրելը 2. դատապարտում

incriminer *vt* 1. *հրվք.* մեղսագրել, հանցանք վերագրել 2. դատապարտել, մեղադրել

inculpation *f* մեղադրանք $\diamond$ sous l'~de... մեղադրանքով

inculpé, -e *adj* մեղադրյալ, ամբաստանյալ

inculper *vt* մեղադրել, մեղադրանք ներկայացնել

inculte *adj* 1. չմշակված, անմշակ, խոպան, անխնամ, լքված 2. անկիրք, տգետ, անբաղաքավարի

incurable *adj* 1. անբուժելի 2. անջնջելի, անուղղելի

incurie *f* անփութություն, անտարբերություն, անհոգատարություն, անուշադրություն; անհոգություն, անգործություն, ծուլություն, անբարեխղճություն

~ administrative ամսմոտեսվարություն

incursion *f* ներխուժում, ներթափանցում, ասպատակություն, արշավանք, հարձակում

~ aérienne օդային հարձակում

indébrouillable *adj* դժվարությամբ լուծվող, դժվարալույծ; խճճված, խառնաշփոթ, խառնակ, խրթին

indécent, -e *adj* անպարկեշտ, անվայել

indéchiffrable *adj* 1. անվերծանելի, անընթեռնելի 2. անհասկանալի, անըմբռնելի, անբացատրելի, անլուծելի

indécis, -e *adj* 1. անվճռական, տատանվող 2. չլուծված, անորոշ, կասկածելի $\diamond$ victoire ~e կասկածելի հաղթանակ

indécision *f* 1. անվճռականություն 2. անորոշություն

indéclinable *adj* *հնգծ.* անխոսափելի, անկասելի

indécrottable *adj* *խսկց.* անուղղելի $\diamond$ un réactionnaire ~ մոլի, մոլեռանդ հետադիմական

indéfectible *adj* անխախտ, անխախտելի; անքակտելի, հավիտենական $\diamond$ amitié ~ անքակտելի բարեկամություն; fidélité ~ անխախտելի հավատարմություն

indéfectiblement *adv* անխախտ կերպով, անքակտելիորեն

indéfendable *adj* սնանկ, անհիմն, հիմքից զուրկ, քննադատության չդիմացող, անապացույց

indéfini, -e *adj* 1. անորոշ 2. անսահման, անվերջ, անժայռ, անժայրածիր; անհուն, անսահման $\diamond$ espace ~ անժայրածիր տարածություն

indéfiniment *adv* 1. անորոշաբար;
անորոշ ժամանակով 2. անսահ-
մանորեն, անհունորեն

indéfinissable *adj* 1. անորոշելի;
անորոշ 2. անբացատրելի, ան-
հասկանալի, անըմբռնելի, indéli-
béré, -e *adj* անմտածված, չկշռա-
դատված, անխոհեմ

indélicat, -e *adj* 1. անըբանկատ,
անփափկանկատ, անուսկոտ,
անվայելուչ 2. անազնիվ, ամո-
թալի, պախարակելի, պարսավե-
լի ◊ actes ~s դատապարտելի
արարքներ

indemne *adj* անվնաս, ողջ ◊ rentrer ~
à sa base բարեհաջող վերադառ-
նալ իր բազան (ինքնաթիռի մա-
սին); rester ~ փրկվել, ողջ մնալ;
sortir ~ de... չվնասվել, չուռժել

indemnisation *f* փոխհատուցում,
հատուցում (ծախսերի, վնասնե-
րի) ◊ obtenir une ~ փոխհատու-
ցում ստանալ; verser une ~ փոխ-
հատուցում վճարել

indemniser *vt* փոխհատուցել, հա-
տուցել վնասները

indemnitaire *m* փոխհատուցում,
հատուցում կամ պարգևատրում
ստացող անձ

indemnité *f* 1. *ըվնգ*. ինդեմնիտետ,
վնասների փոխհատուցում՝ կոմ-
պենսացիա 2. նպաստ 3. աշխա-
տավարձ, պարգևատրում ◊ avoir
droit à une ~ վնասի փոխհա-
տուցում ստանալու իրավունք
ունենալ; payer une ~ վնասը
փոխհատուցել; réclamer une ~
վնասի փոխհատուցում պահան-
ջել
~ en argent, ~ en espèces դրամա-

կան փոխհատուցում
~ avantageuse արտոնյալ փոխ-
հատուցում

~ de chômage գործազրկության
նպաստ

~ compensatrice դրամական հա-
տուցում

~ de guerre պատերազմի հասցը-
րած վնասի փոխհատուցում

~ journalière ժամանակավոր ան-
աշխատունակության նպաստ

~ de licenciement աշխատանքից
արձակվելու վերջնահաշիվ գու-
մար

~ de logement, ~ de résidence
բնակարանային նպաստ

~ de maternité մայրության նպաստ
~ parlementaire պատգամավոր-

ների աշխատավարձ
~ de vie chère աշխատավարձի

բարձրացում կյանքի թանկաց-
ման հետ կապված

indémonstrable *adj* անապացուցելի

indéniable *adj* անհերքելի, ան-
ժխտելի; ստույգ, արժանահա-
վատ

indépendamment *adv* *հնգծ*. անկա-
խորեն, անկախաբար, ինքնու-
րոյնաբար

~ de ... անկախ; դուրս, զատ

indépendance *f* անկախություն, ինք-
նուրոյնություն ◊ accéder à l' ~
անկախություն ձեռք բերել; ac-
corder (կամ octroyer) l' ~ անկա-
խություն տալ՝ շնորհել; détruire
l' ~ անկախությունը ոչնչացնել;
maintenir l' ~ պահպանել անկա-
խությունը; octroi de l' ~ անկա-
խության շնորհում՝ տրամադ-
րում; obtenir l' ~ անկախության

հասնել; pseudo- ~ կեղծ՝ ոչ իրական՝ թվացյալ անկախություն; semi- ~ կիսով չափ անկախություն

~ complète լիակատար անկախություն

~ judiciaire դատական անկախություն

~ nationale ազգային անկախություն

~ politique քաղաքական անկախություն

indépendant, -e *adj* անկախ, ինքնուրույն, ինքնիշխան $\diamond$ candidat ~ *քղք.* անկախ թեկնածու (ընտրական պաշտոնի թեկնածու, որը չի հանդիսանում ոչ մեկ, ոչ մյուս կուսակցության ներկայացուցիչը); état ~ անկախ պետություն; expert ~ անկախ փորձագետ; investigation ~e անկախ հետաքննություն; politique ~e անկախ քաղաքականություն; pouvoir judiciaire ~ դատական անկախ իշխանություն

in deposito (*լատ.*) ի պահ

indéracinable *adj* անջնջելի, անուղղելի, արմատախիլ չեղող, անվերանալի

indescriptible *adj* աննկարագրելի

indésirable *adj* անցանկալի

indestructible *adj* անխախտ, անխզելի, անքակտելի; հավերժ, հավետ, հավիտենական, հարատև, հավերժական, մշտնջենական $\diamond$ attaches ~s անխզելի կապեր

index *m* 1. դասիչ, ցուցանիշ, թվական ցուցիչ 2. գործակից 3. ցանկ, ալբերենական ցանկ 4.

(l'Index) գրքերի ցանկ, որոնք արգելվում են կաթոլիկ եկեղեցու կողմից $\diamond$ mettre à l'~ արգելել, արգելք դնել; շրջանառությունից հանել; բոլկոտել

~ du progrès économique տնտեսական առաջընթացի ցուցիչ

~ de la position sociale սոցիալական դիրքի ցուցիչ

indicateur *m* 1. տեղեկատու 2. *տնտ.* ցուցանիշ, ցուցիչ 3. լրատու, իրազեկիչ (ոստիկանության)

~ financier ֆինանսական ցուցանիշ

~ monétaire դրամական ցուցանիշ

~ des prix գների ցուցանիշ

indicatif *m* կանչի ազդանշաններ, ազդակոչներ, ազդականչեր (ռադիոյի)

indication *f* նշում, ցուցում, ցուցմունք, *pl* տեղեկություններ $\diamond$ donner une fausse ~ սխալ տեղեկություն տալ; fournir des ~s ցուցմունք տալ; sur l'~ հրահանգով; toutes les ~s relatives à... բոլոր տեղեկությունները, որոնք վերաբերում են...

~ des prix գների սահմանում

~s manuscrites à porter sur les cartes ձեռագիր նշումներ, որոնք արվում են քարտերի վրա

indice *m* 1. նշան, հատկանիշ, ախտանշան 2. ցուցանիշ, ցուցիչ 3. *իրվք.* անուղղակի ապացույց; հանցանշան

~ des actions բաժնեթղթերի փոխարժեքի ցուցանիշ

~ du minimum vital ապրուստի

համար անհրաժեշտ մինիմումի ցուցանիշ

~ des prix գների ցուցանիշ

~ de qualité որակական ցուցանիշ

~ de quantité քանակական ցուցանիշ

~ des salaires աշխատավարձերի ցուցանիշ

~s de la crise ճգնաժամի նշաններ (ախտանշաններ)

indicible *adj* անարտահայտելի, անասելի, անպատմելի

indien, -ne *adj* հնդկական

indifférence *f* 1. անտարբերություն, անհետաքրքրություն, անմասնակցություն, սառնություն 2. չեզոքություն

indigénat *m* 1. *դվնգ*. բնիկների իրավական վիճակը; միջազգային իրավական ինդիգենատ, բնիկների քաղաքացիության իրավունք 2. տեղացի բնակչություն

indigène *adj* տեղացի, բնիկ

indignation *f* զայրույթ, վրդովմունք, ցասում $\diamond$ faire éclater son ~ վրդովվել, զայրանալ; soulevé d'~ չափազանց զայրացած ~ générale համընդհանուր զայրույթ ~ publique հասարակական զայրույթ

indigne *adj* անարժան

indigner *vt* զայրացնել, վրդովեցնել $\diamond$ s'~ բարկանալ, վրդովվել, զայրանալ

indignité *f* 1. անարժանություն, անվայելություն; նողկալիություն, գարշելիություն, զազրելիություն 2. վիրավորանք 3. *իրվք*. իրա-

վունքներից գրկելը $\diamond$ être frappé d'~ nationale գրկված լինել քաղաքացիական իրավունքից

~ électorale ընտրական իրավունքներից գրկելը

~ successorale ժառանգման իրավունքներից գրկելը

indiquer *vt* 1. ցույց տալ, նշել, մատնացույց անել, վկայել 2. որոշել, հաղորդել, ուրվագծել $\diamond$ à l'heure ~é նշանակված՝ պայմանավորված ժամին; au lieu (կամ à l'endroit) ~é նշանակված՝ պայմանավորված տեղում (վայրում); c'est tout ~é դա միանգամայն բնական է՝ ինքնին հասկանալի է

indirect, -e *adj* կողմնակի, զարտուղի, ծուռ, անուղղակի $\diamond$ action ~e *իրվք*. անուղղակի հայց; avis ~ակնարկ; contributions ~es անուղղակի հարկեր; renseignement ~ տեղեկություններ երկրորդ ձեռքից՝ միջնորդից

indiscipline *f* անհնազանդություն, անկարգապահություն

indiscret, -ète *adj* 1. անհամեստ, աննրբանկատ 2. բերանբաց, շատախոս 3. *հնգծ*. անզգույշ, անխիղճ, չմտածված $\diamond$ question ~ète անհամեստ հարց

indiscrétion *f* 1. անհամեստություն, աննրբանկատություն; հետաքրքրասիրություն 2. անխիղճություն 3. շատախոսություն, բերանբացություն

indiscutable *adj* անվիճելի, անվիճարկելի, անառարկելի, անհերքելի $\diamond$ faits ~s անվիճելի փաստեր

indispensable *adj* 1. անհրաժեշտ, հարկավոր 2. պարտադիր $\diamond$ *présence* ~ պարտադիր ներկայություն

indisponibilité *f* 1. օգտագործման անհնարիություն 2. *nusqđ.* բանակում ծառայելուն խանգարող հանգամանք

indissoluble անքակտելի, անխզելի $\diamond$ *des liens* ~s անքակտելի կապեր

individu *m* անհատ, անձ $\diamond$ *liberté de l'~* անհատի ազատություն; *soigner son ~* հոգալ իր անձի մասին

individualisme *m* *փ/իլ.* ինդիվիդուալիզմ, անհատապաշտություն

individuel, -le անհատական, անձնական $\diamond$ *accord* ~ անհատական համաձայնագիր; *cas* ~ մասնավոր դեպք; *décision* ~le միանձնյա որոշում; *problèmes* ~s անհատական խնդիրներ; *réalisations* ~les անհատական նվաճումներ

indivis, -e *adj* անբաժանելի $\diamond$ *par* ~ անբաժան, միասին, միահամուռ, միատեղ; *propriété* ~e անբաժանելի սեփականություն

indocilité *f* անհնազանդություն, ըմբոստություն

indo-européen, -ne *adj* հինդեվրոպական

indomaniation *f* կցում պետական հողային ֆոնդին

indubitable *adj* անկասկած, վստահելի, ճիշտ, ապահով, ստույգ, անվիճելի, անառարկելի

induction *f* *փ/իլ.* հետևություն, եզրակացություն

induire *vt* : 1. եզրակացնել, հետևու-

թյուն անել 2. հարուցել, առաջացնել 3. ներգրավել, մտցնել ~ *en erreur* շփոթեցնել, մոլորեցնել

indulgent, -e *adj* ներողամիտ, հանդուրժող, հանդուրժողական, համբերատար, բարեհոգի

indument *adv* ամօրինականորեն, ապօրինաբար; ոչ պատշաճ ձևով

industrialisation *f* ինդուստրացում $\diamond$ *régions à taux élevé d'~* արդյունաբերական շրջաններ, բարձր զարգացած արդյունաբերություն ունեցող շրջաններ

industrialisé, -e *adj* ինդուստրացված $\diamond$ *pays très* ~ բարձր զարգացած արդյունաբերություն ունեցող երկրներ

industrie *f* 1. արդյունաբերություն 2. ճյուղ, բաժին, բնագավառ $\diamond$ *branches de l'~* արդյունաբերության ճյուղեր

~ *aéronautique* ավիացիոն արդյունաբերություն

~ *d'alimentation* սննդարդյունաբերություն

~ *annexe* արդյունաբերությանը կից բնագավառ

~ *ariérée* զարգացած արդյունաբերություն

~ *de l'armement* պաշտպանական արդյունաբերություն

~ *d'avant-garde* առաջավոր արդյունաբերություն

~ *bancaire* բանկային արդյունաբերություն

~ *du bâtiment* շինարարական արդյունաբերություն

~ *de bois* փայտամշակման արդ-

յունաբերություն
 ~ de constructions mécaniques մեքանաշինություն
 ~ légère բեթև արդյունաբերություն
 ~ locale տեղական արդյունաբերություն
 ~ lourde ծանր արդյունաբերություն
 ~ des machines-outils հաստոցաշինություն
 ~ motrice արագ աճով արդյունաբերություն
 ~ nationalisée ազգայնացված արդյունաբերություն
 ~ navale նավաշինական արդյունաբերություն, նավաշինություն
 ~ de pétrole նավթային արդյունաբերություն
 ~ sidérurgique սև մետալուրգիա, սև մետաղագործություն
 ~ de transformation մշակող արդյունաբերություն
 ~s clés արդյունաբերության գլխավոր՝ կարևորագույն՝ վճռորոշ ճյուղեր
industriel *m* արդյունաբերող
 gros ~s խոշոր արդյունաբերողներ
inébranlable *adj* անսասան, աներելի, անհողողող, անդրդվելի
 résolution ~ ամուր վճռականություն; volonté ~ անսասան կամք
inédit, -e *adj* չտպագրված, չիրատարակված, անտիպ
ineffectif, -ve *adj* անեղնություն չունեցող, անազդու, անհաջող
inefficace *adj* անարդյունավետ, անպտուղ, ապարդյուն, անօգուտ
inefficacité *f* անարդյունավետու-

թյուն, անպտուղ՝ ապարդյուն՝ անօգուտ լինելը
inégal, -e *adj* 1. անհավասար 2. անհարթ, խորդուրդորդ 3. անկայուն, փոփոխական
 ~ traité ~ անհավասար պայմանագիր
inégalité *f* 1. անհավասարություն, տարբերություն 2. անհարթություն 3. անկայունություն, փոփոխականություն
 ~ de biens ունեցվածքի անհավասարություն
 ~ de race ռասայական անհավասարություն
inéligibilité *f* անընտրելիություն; ընտրելու իրավունքի բացակայություն
inéligible *adj* ընտրվելու ոչ ենթակա
 ~ être ~ ընտրվելու իրավունք չունենալ
inéluctable *adj* անխուսափելի, անկասելի, անշրջելի
inéluctablement *adv* անխուսափելիորեն, անկասելիորեն, անշրջելիորեն
inéprouvé, -e *adj* չփորձված, չտեսնված, նոր
inépuisable *adj* անսպառ, անհատնում
inéquitable *adj* անարդարացի, ոչ արդարամիտ
inertie *f* անգործություն, քար անտարբերություն, քարացածություն, անշարժություն
inessentiel, -le *adj* անէական, ոչ էական
inévitabile *adj* անխուսափելի
 ~ accident ~ անխուսափելի պատահար; conséquences ~s անխուսափելի հետևանքներ
inévitablement *adv* անխուսափելիորեն

inexactitude *f* անճշտություն, սխալ, վրիպում
inexcusable *adj* աններելի
inexcusé *adj* չկատարված, չիրագործված
inexécution *f* չկատարելը, չիրագործելը
inexistant, -e *adj* գոյություն չունեցող, բացակա
inexorabilité *f* անողորժություն, անգթություն, անդրդվելիություն, աննկունություն
inexorable *adj* աննկուն, անդրդվելի, անկոտրում, անհողողող, անողորժ, անգութ $\diamond$ la volonté ~ à la paix անհողողող կամք խաղաղության համար
inexpérience *f* անփորձություն, չինացություն, փորձի պակաս
inexpérimenté, -e *adj* 1. անփորձ 2. չփորձարկված
inexpiable *adj* 1. անքավելի 2. անհաշտ, անողորժ (պայքար և այլն)
inexplicable *adj* 1. անբացատրելի, անմեկնելի, անհասկանալի 2. տարօրինակ, զարմանալի, արտասովոր
inexpliqué, -e *adj* չբացատրված
inexprimable *adj* անարտահայտելի, անասելի, անպատմելի
inexprimé, -e *adj* չարտահայտված:
inexpugnable *adj* 1. անհաղթահարելի, անընկճելի 2. անմատչելի, անհասանելի, անառիկ
in extenso *loc. adv.* ամբողջովին, ամբողջությամբ, լիովին
inextirpable *adj* անջնջելի, անուղղելի, արմատախիլ չեղող, անվերանալի, անհազ
inextricable *adj* խճճված, խառնա-

շփոթ, անելանելի, բարդ $\diamond$ difficultés ~s անլուծելի դժվարություններ; être dans une confusion ~ աներևակայելի քաոսում լինել; situation ~ անելանելի իրավիճակ
infaillibilité *f* 1. անսխալություն, անսխալականություն, ճշտություն 2. հնձ. անխուսափելիություն, անառարկելիություն 3. կայունություն, հաստատունություն ~ du système bancaire բանկային համակարգի կայունություն
infaillible *adj* 1. անսխալական, ճիշտ 2. անառարկելի, անխուսափելի 3. կայուն, հաստատուն $\diamond$ preuve ~ անհերքելի ապացույց; succès ~ անխուսափելի հաջողություն
infailliblement *adv* անխուսափելիորեն, անառարկելիորեն
infaissable *adj* անիրագործելի; անհնարին, անթույլատրելի $\diamond$ solution ~ անթույլատրելի լուծում
infamant, -e *adj* անարգող, խայտառակող, պատվազրկող, անվանարկող $\diamond$ conduite ~e խայտառակ վարքագիծ; peine ~e խայտառակ պատիժ
infamie *f* 1. անպատվություն, խայտառակություն 2. նողկալի, զարշելի արարք, ստորություն; pl վիրավորանքներ
infanterie *f* հետևակ, հետևազոր ~ de l'air օդային-դեսանտային հետևազոր ~ de marine ծովային հետևակ ~ portée, motorisée մեքենայացված հետևազոր

infavorable *adj* անբարենպաստ, անբարեպատեհ

infécond, -e *adj* անպտուղ, անբերրի, անպտղաբեր

inféodation *f* *փխբ.* լիակատար հնազանդություն, հպատակություն

inféodé, -e *adj* 1. *սլոմ.* ստրկացված, ճորտացված 2. *փխբ.* հպատակ, հնազանդ

inférieur, -e *adj* 1. ստորին, ներքևի 2. ամենացածր, ամենակրտսեր, տարրական 3. ստորադրյալ, ենթակա, ստորադաս $\diamond$ classes ~es տարրական դասարաններ; situation ~e կախյալ վիճակ

infériorité *f* 1. ստորադասություն; ավելի ցածր մակարդակ 2. վատագույն որակ 3. անլիարժեքություն; անբավարար լինելը, պակասություն, թերություն 4. *ռազմ.* հակառակորդի գերազանցությունը $\diamond$ complexe d'~ անլիարժեքության բարդույթ ~ des moyens միջոցների պակասություն ~ technique տեխնիկական հետամնացություն

infernal, -e *adj* 1. դժոխային, սարսափելի, ահափոր 2. *խսկց.* անտանելի, սուկալի

infester *vt* ավերել, ամայացնել (արշավանքներով)

infime *adj* չնչին, աննշան, ամենափոքր, ամենաչնչին ~ minorité աննշան փոքրամասնություն

infinité *f* 1. անսահմանություն, անվերջություն 2. անսահման քանակություն

infinitésimal, -e *adj* չափազանց քիչ, չնչին, աննշան

informatif, -ve *adj* 1. *իրվբ.* վերացնող, չեղյալ ճանաչող, լուծարող 2. հերքող, վիճարկող

information *f* 1. *իրվբ.* վերացում, չեղյալ ճանաչում, լուծարում 2. հերքում, վիճարկում

informer *vt* 1. *իրվբ.* լուծարել, չեղյալ ճանաչել, վերացնել (որոշումը) 2. հերքել

inflation *f* *տնտ.* ինֆլյացիա, արժեզրկում (թղթադրամի), սղաճ, գների աճ $\diamond$ attiser l'~ սաստկացնել սղաճը; combattre l'~ հաղթահարել սղաճը; enrayer l'~ սանձել սղաճը; faire face (կամ s'opposer, résister) à l'~ հակազդել արժեզրկմանը; freiner (կամ stopper) l'~ կանգնեցնել սղաճը ~ cachée, ~ camouflée թաքնված սղաճ ~ galopante սրընթաց աճող սղաճ ~ incontrôlée անվերահսկելի սղաճ ~ permanente, ~ persistante շարունակական արժեզրկում ~ des prix գների աճ ~ rampante, ~ grimpante «մագլղցող» արժեզրկում

inflationniste *m* սղաճի կողմնակից

inflexibilité *m* 1. ոչ ճկունություն 2. *փխբ.* անհողողողություն, անընկճելիություն, աննկունություն, անսասանություն, անդրդվելիություն

inflexible *adj* 1. ոչ ճկուն, ոչ դյուրաթեք 2. *փխբ.* անկոտրում, աննկուն, անհողողող, անընկճելի,

անդրդվելի, անսասան, անզիջում

inflexiblement *adv* անսասանորեն, աննկուն կերպով, անդրդվելիորեն

infliger *vt* սահմանել (պատիժ, տուգանք), ենթարկել (պատժի, տուգանքի); հասցնել (հարված)
~ un affront վիրավորանք հասցնել

~ une amende տուգանք սահմանել

~ un châtiment պատժի ենթարկել
~ une défaite պարտության մատնել

~ un démenti formel կտրականապես հերքել

~ une riposte foudroyante ջախջախիչ հակահարված տալ

influençable *adj* ազդեցությանը՝ ներգործությանը ենթարկելի; թուլակամ

influence *f* ազդեցություն, ներգործություն ◇ avoir de l'~ sur ազդեցություն ունենալ; diminuer l'~ նվազեցնել՝ պակասեցնել ազդեցությունը; exercer une ~ ազդեցություն գործել, ներգործել; jouer d'une (grande) ~ (մեծ) ազդեցություն ունենալ; se laisser ~ ազդեցությանը ենթարկվել; sphère d'~ ազդեցության՝ ներգործության ոլորտ; soumettre à son influence իր ազդեցությանը ենթարկել; sous l'~ de ազդեցության տակ; se soustraire à l'~ de զո որևէ մեկի ազդեցության տակից դուրս գալ; subir l'~ de զո ազդեցություն կրել որևէ մեկից; trafic d'~ իշխանության չարա-

շահում; zones d'~ ազդեցության գոտիներ՝ շրջաններ

~ absolue բացարձակ ազդեցություն

~ décisive վճռորոշ ազդեցություն

~ externe արտաքին ազդեցություն

~ favorable բարերար ազդեցություն

~ mutuelle փոխազդեցություն

~ négative բացասական ազդեցություն

~ prépondérante գերիշխող ազդեցություն

influencer *vt* ազդել, ներգործել, ազդեցություն գործել

influent, -e *adj* ազդեցիկ, ազդեցություն ունեցող, կարևոր ◇ cercles ~s ազդեցիկ շրջաններ

influer *vi* ազդել, ներգործել

infondé, -e *adj* անհիմն, չհիմնավորված

informateur *m* լրատու, լուրեր հաղորդող, տեղեկատու, իրազեկիչ, ինֆորմատոր

~ de presse թղթակից; թերթի ինֆորմատոր՝ լրատու

information *f* 1. տեղեկատվություն, լրատվություն *pl* տեղեկություններ, տվյալներ 2. լուր, տեղեկություն, նորություն ◇ agence d'~ լրատվական գործակալություն; aller aux ~s տեղեկություններ հավաքել; հետախուզման գնալ; besoin d'~ տեղեկատվության անհրաժեշտություն; centre d'~ լրատվական կենտրոն; centre d'~ médiatique լրատվամիջոցա-

յին կենտրոն; champ d'~ տեղեկատվական դաշտ; collecte des ~s լրահավաքում; fausse ~ ապատեղեկատվություն; flux d'~ տեղեկատվական հոսք; fournir des ~s տեղեկություններ տալ՝ տրամադրել; prendre des ~s sur qn տեղեկություններ հավաքել մեկի մասին; privilège d'~ տեղեկությունը հրապարակելու արտոնություն; service d'~s հետախուզական ծառայություն; source d'~ տեղեկատվության աղբյուր; techniques d'~ լրատվական միջոցներ; à titre d'~ տեղեկության կարգով; trou d'~ տեղեկատվական ճեղք

~ auxiliaire լրացուցիչ տեղեկություն

~ confidentielle գաղտնի տեղեկություն

~ historique պատմական, պատմությամբ վկայված տեղեկություն

~ personnelle անձնական տեղեկություն, տեղեկություն անձի մասին

~ politique քաղաքական տեղեկություն

~ publique տեղեկատու ծառայություն

~ sensationnelle ցնցող նորություն

~ sportive սպորտային նորություններ

~ statistique վիճակագրական տվյալներ

~ technologique տեղեկատվական տեխնոլոգիա

informatique *adj* 1. ինֆորմացիոն, տեղեկատվական 2. ինֆորմա-

տիկային, հաշվիչ մեքենաներին վերաբերող; մեքենայական $\diamond$ industrie ~ ինֆորմացիոն ինդուստրիա; programme ~ մեքենայական ծրագիր; système ~ ինֆորմացիոն համակարգ

informatique *f* 1. ինֆորմատիկա, տեղեկագիտություն, հաշվիչ էլեկտրոնային տեխնիկա 2. տեղեկատվության ավտոմատացված մշակում

informe *adj* անձև, ձևին չհամապատասխանող, անկերպ

informé *adj* տեղեկացված, իրազեկված

informel, -le *adj* ոչ պաշտոնական, ոչ ձևական $\diamond$ contrat ~ ոչ պաշտոնական ձևակերպված պայմանագիր (բանավոր կամ գրավոր պայմանագիր, որը իրավաբանորեն վավերացված չէ); discussions ~les ոչ պաշտոնական քննարկումներ; rencontres ~les ոչ պաշտոնական հանդիպումներ; réunion ~le ոչ պաշտոնական ժողով՝ առանց սահմանված օրակարգի; visite ~le ոչ պաշտոնական այց

informer *vt* տեղեկացնել, հաղորդել, տեղյակ պահել, ծանուցել, լուր տալ, իրազեկել $\diamond$ être bien ~é քաջատեղյակ լինել; s'~ տեղեկություններ հավաքել, տեղեկանալ

informal *adj* չձևակերպված

infraction *f* խախտում, օրինազանցություն, իրավախախտում, հանցագործություն $\diamond$ commettre une ~ au règlement ընթացակար-

գի կանոնները խախտել; découvrir l'~ հանցագործությունը բացահայտել

~ au contrat պայմանագրի խախտում

~ aux dispositions դրույթների խախտում

~ intentionnelle կանխամտածված հանցագործություն

~ à la légalité օրինականության խախտում

~ à la loi օրենքի խախտում

~ putative կարծեցյալ հանցագործություն

~ aux règlements կանոնադրության խախտում

infrastucture *f* 1. ենթակառուցվածք, ենթակառույց 2. կառուցվածք, կարգ

~ agricole գյուղատնտեսական ենթակառույց

~ économique տնտեսական ենթակառույց

~ internationale միջազգային ենթակառուցվածք

~ publique հասարակական ենթակառուցվածք

infructueusement *adv* անհաջող կերպով, անպտուղ կերպով, ապարդյուն

infructueux, -se *adj* ապարդյուն, զուր, անպտուղ, անարդյունք $\diamond$ effort ~ ապարդյուն ջանքեր

ingénieux, -se *adj* հնարամիտ, հնարագետ, հմուտ

ingéniosité *f* հնարամտություն, հնարագիտություն, հմտություն

ingérence *f* միջամտություն, միջամտում

~ extérieure արտաքին միջամտություն

~ des tribunaux դատական միջամտություն

ingérer (*s'*) միջամտել $\diamond$ *s'~ dans les affaires d'autrui* ուրիշի գործերին միջամտել

ingrat, -e *adj* 1. ապերախտ, երախտամոռ, անշնորհակալ 2. անբարենպաստ, անշահավետ, անձեռնտու, անհաջող $\diamond$ âge ~ անցումային տարիք; conditions ~es անբարենպաստ պայմաններ; sol ~ անբերրի հող

inhabile *adj* 1. անշնորհք, անփորձ, անվարժ 2. *իրվք*. անիրավունակ

inhabilité *f* *իրվք*. անիրավունակություն

inhérence *f* հատուկ լինելը, անկապ-տելիություն, անբաժանելիություն

inhérent, -e *adj* անկապտելի, անբաժանելի, հատուկ, ներհատուկ $\diamond$ droit ~ ժառանգական` ի ծնե իրավունք; pouvoirs ~s անկապտելի իրավասություններ (որոնք թվարկված չեն սահմանադրության մեջ, բայց դրանից են բխում); raison ~e հատուկ` ներհատուկ պատճառ; règlement ~ ինքնակարգավորում

inhibitif, -ve *adj* արգելիչ, արգելական

inhibition *f* արգելք, արգելում, թույլ չտալը

inhibitoire *adj* արգելիչ, արգելող, խոչընդոտող

inhumain, -e *adj* անմարդկային, ոչ մարդկային, տմարդի

inhumanité *f* անմարդկայնություն, տմարդություն

inimitié *f* թշնամություն, թշնամանք, հակակրանք, անբարեհաճություն, անբարյացակամություն

inintelligence *f* անխելություն, հիմարություն, անխելամտություն; անըմբռնողություն, չըմբռնելը, չհասկանալը

inintelligible *adj* անհասկանալի, անըմբռնելի, դժվարիմաց, անվերժանելի

inintentionnellement *adv* առանց դիտավորության, ոչ դիտավորյալ կերպով, ակամա

ininterrompu, -e *adj* անընդհատ, անդադար, անընդմեջ ◊ l'essor ~ անշեղ աճ

interruption *f* անընդհատություն

inique *adj* 1. անարդարացի 2. ապօրինի, անօրինական, օրինազանց

iniquelement *adv* 1. անարդարացիորեն 2. ապօրինաբար, անօրինաբար

iniquité *f* 1. անարդարություն 2. անօրինություն, անօրինականություն, ապօրինություն, օրինազանցություն, անիրավություն

initial, -e *adj* 1. նախնական, սկզբնական, ելակետային 2. վերնագրային, խորագրային ◊ accumulation ~e du capital կապիտալի նախնական կուտակում; accusation ~e նախնական մեղադրանք; capital ~ սկզբնական կապիտալ; cause ~e սկզբնապատճառ; période ~e վաղ ժամանակաշրջան

initialement *adv* սկզբում, սկզբնապես

initiateur, -rice *m, f* 1. նախածեռնող; հիմնադիր 2. դաստիարակ, ուսուցիչ 3. նորարար

initiative *f* 1. նախածեռնություն, ձեռնարկում; առաջին քայլ; *pl* միջոցառումներ 2. *քղք.* նախածեռնություն ◊ comité d'~ կազմակերպական կոմիտե; droit d'~ օրենսդրական նախածեռնության իրավունք; faire preuve d'~ ցուցաբերել նախածեռնություն; groupe d'~ նախածեռնող խումբ; prendre l'~ նախածեռնությունը իր ձեռքը վերցնել; sur sa propre ~ սեփական նախածեռնությամբ

~ de défense stratégique (I.D.S.) ռազմավարական պաշտպանական նախածեռնություն

~ législative, ~ des lois օրենսդրական նախածեռնություն

~ personnelle անձնական նախածեռնություն

~ populaire ժողովրդական օրենսդրական նախածեռնություն (խորհրդարանին ուղարկված բնակչության կոլեկտիվ դիմումը՝ օրենսդրական առաջարկությամբ)

injonction *f* հրաման, կարգադրություն, կարգադրագիր, պահանջ, ցուցում, հրահանգ

injure *f* 1. նախատինք, վիրավորական խոսք 2. *pl* հայդյանք, հիշոց, լուտանք 3. վնաս, կոքոստ ◊ faire ~ անարդարացի վարվել; վնաս հասցնել; վիրավորել, մեղացնել; préférer l'~

վիրավորանք հասցնել
 ~ des ans (կամ du temps) ժամա-
 նակի կործանարար գործունեու-
 րյունը
 ~s du sort ճակատագրի
 անակնկալներ
injurieusement *adv* վիրավորական
 կերպով
injurieux, -se *adj* վիրավորական,
 անարգական
injuste *adj* անարդարացի, կողմնա-
 կալ
injustement *adv* անարդարացիորեն,
 անարդարաբար, կողմնակալո-
 րեն
injustice *f* անարդարություն, կողմ-
 նակալություն $\diamond$ esprit d'~անար-
 դարամտություն; réclamer contre
 une ~ ըմբոստանալ ընդդեմ ա-
 նարդարության
 ~ sociale սոցիալական անարդա-
 րություն
injustifiable *adj* աններելի, անար-
 դարանալի
injustifié, -e *adj* չարդարացված,
 անհիմն
inlassable *adj* անխոնջ, չհոգնող
inlassablement *adv* անդուլ կերպով,
 անընդհատ, անխոնջաբար, ա-
 ռանց հոգնելու
innocence *f* 1. անմեղություն 2. միա-
 մտություն, պարզամտություն $\diamond$
 présomption d'~ անմեղության
 կանխավարկած
innocent, -e *adj* 1. անմեղ; *իրվք*. ան-
 մեղալուծ 2. միամիտ, պարզա-
 միտ $\diamond$ faire l'~ միամիտ ձևանալ
innocenter *vt* արդարացնել, ճանա-
 չել անմեղ
innocuité *f* անվնասություն, ան-

վնասակարություն, անվնաս լի-
 նելը
innommable *adj* չսված, անլուր,
 անհավատալի, անօրինակ, հրե-
 շավոր
innommé, -e *adj* անվանում չստա-
 ցած, չանվանակոչված
innovateur, -rice *adj* նորարարական
innovation *f* նորամուծություն, նո-
 րարարություն, նորույթ
 ~s financières ֆինանսական նո-
 րարարություններ
innover *vi* նորամուծություն անել,
 նորարարություն կատարել
inobligeamment *adv* ոչ սիրալիր
 կերպով
inobservance *f* չպահպանում, չպահ-
 պանելը (կանոնների, հրաման-
 ների)
 ~ des conditions պայմանները
 չպահպանելը
 ~ des délais ժամկետները չպահ-
 պանելը
inobservé, -e *adj* 1. անդիտարկելի 2.
 չպահպանված; խախտված
inoffensif, -ve *adj* անվնաս, ան-
 վտանգ $\diamond$ rendre ~ վնասագերծել
inofficiellement *adv* ոչ պաշտոնա-
 պես
inofficieux, -se *adj* *իրվք*. վնաս
 հասցնող; մեկի իրավունքները
 ոտնահարող $\diamond$ testament ~
 կտակ, որը օրինական ժառան-
 գորդին զրկում է ժառանգությու-
 նից
inondation *f* 1. ջրհեղեղ, հեղեղում 2.
փխք. հորդում (ժողովրդի, ամ-
 բողիսի)
inopérant, -e *adj* *իրվք*. չգործող,
 անգործուն, անզոր $\diamond$ être ~

նպատակին չհասնել
inopiné, -e *adj* անսպասելի, անակընկալ, չնախատեսված, հանկարծակի
inopinément *adv* անսպասելիորեն, հանկարծակիորեն, անակնկալ կերպով
inopportun, -e *adj* անժամանակ, տարածամ, տարադեպ, անտեղի
inopportunité *adv* անժամանակ, անպատեհ ժամանակ, անտեղի
inopportunité *f* անժամանակություն, տարածամություն, անտեղիություն
inoublable *adj* անմոռանալի, չմոռացվող, անմոռաց
inouï, -e *adj* չլսված, չտեսնված, արտասովոր; անհավատալի
in petto *loc.adv.* հոգում, մտքում, մտովի, ինքն իր մեջ; գաղտնաբար, ծածուկ, թաքուն
inqualifiable *adj* անօրինակ, անպատմելի, չլսված $\diamond$ conduite ~ գայրացուցիչ վարքագիծ
inquisiteur *m* հավատաքննիչ, ինկվիզիտոր
inquisitif, -ve *adj* *հնգծ.* զննող, քննող
inquisition *f* 1. *սլոն.* ինկվիզիցիա 2 կանխակալ հետաքննություն $\diamond$ pousser l'~ հետաքննություն վարել
inquisitionner *vt* հետաքննել կանխակալ կերպով
inquisitorial, -e *adj* 1. ինկվիզիտորական 2. *փիլ.* դաժան, անգութ, դահճական
insaisissabilité *f* 1 անորսալիություն, անբռնելիություն 2. *իրվ.* բռնագանձման անհնարելիություն;

անձեռնմխելիություն (գույքի համար)
insaisissable *adj* 1. անբռնելի, անորսալի 2. *իրվ.* ոչ բռնագանձելի; անձեռնմխելի (գույքի համար)
insatisfaction *f* անբավարարություն, անբավականություն, տհաճություն, դժգոհություն
insciemment *adv* անգիտակցաբար, չիմանալով, անգիտությամբ
inscription *f* 1. արձանագրություն, հիշատակություն 2. գրանցում, գրառում, ցուցակագրում $\diamond$ faire l'~ de... գրառել, ցուցակի մեջ վերցնել
~ sur la liste électorale մտցնել ընտրացուցակների մեջ
~ au procès-verbal արձանագրել, արձանագրության մեջ ներառել
inscrire *vt* գրանցել, գրառել, ցուցակագրել
~ à l'ordre du jour օրակարգում դնել
inscrit, -e *adj* գրանցված, գրառված, ցուցակագրված, ներգրված $\diamond$ député non ~ խորհրդարանական ոչ մի խմբավորման չպատկանող պատգամավոր; orateur ~ ելույթի համար գրանցված անձ
inscrutable *adj* անհասկանալի, անըմբռնելի
insécurité *f* վտանգավորություն, անպահովություն, անկայունություն $\diamond$ zone d'~ վտանգավոր շրջան
~ financière ֆինանսական անպահովություն
~ globale du monde համընդհանուր անպահովություն
~ de travail աշխատանքային

անապահովություն
insensible *adj* 1. անզգա, անտարբեր, անզգայուն 2. աննկատելի, աննշան, անզգալի, հագիվ նշմարելի 3. *փ/սք.* անտարբեր, անկարեկից
insensiblement *adv* աննկատելիորեն, աննշմար; աստիճանաբար, քիչ-քիչ, կամաց-կամաց
inséparabilité *f* անբաժանություն, անբաժանելիություն, ամբողջություն, ամբողջականություն
inséparablement *adv* անբաժանորեն, անբաժանելիորեն, ամբողջականորեն
insérer *vt* մտցնել, ընդգրկել, ներգրավել, ներառել, զետեղել (հայտարարություն, հոդված)
 ~ un article հոդված զետեղել
 ~ une clause պայման նախատեսել
insertion *f* 1. ներառում, մտցնելը, տեղադրում, զետեղում, տպագրում (լրագրի մեջ) 2. ինտեգրացիա, ձուլում, ներառում (հասարակության մեջ և այլն)
 ~ légal *իր/սք.* լրագրային հայտարարություն (որը զետեղվում է ըստ օրենքի կամ դատարանի որոշմամբ)
 ~ professionnelle աշխատանքի տեղավորում
insidieusement *adv* 1. նենգորեն, նենգաբար, դավադրորեն, դավադրաբար 2. գաղտնաբար, թաքուն, ծածուկ կերպով
insigne *adj* անվանի, նշանավոր, ականավոր, կարկառու, երևելի; գերազանց; փառավոր ◊ services ~s բացառիկ վաստակ՝ ծառա-

յություններ; vertu ~ անօրինակ առաքինություն
insigne *m* շքանշան; տարբերանշան; կրծքանշան
 ~ militaire զինվորական շքանշան; l'ordre de l' Insigne d'Honneur « Պատվո նշան » շքանշան
insignifiante *f* աննշանություն, անկարևորություն, չնչիություն
insignifiant, -e *adj* աննշան, չնչին, անկարևոր; անհետաքրքիր; անդեմ, դիմագուրկ
insinuant, -e *adj* 1. շողոքոքող, շողոմ 2. հուշող, հուշելու
insinuatif, -ve *adj* *հնգծ.* թափանցող, ներթափանցող, սողոսկող
insinuation *f* 1. շողոքոքություն 2. ակնարկ, ակնարկում, ներշնչում ~ d'un acte *պտմ.* արձանագրության հրապարակում և գրանցում
insinuer *vt* ակնարկել, ակնարկներով խոսել, ներշնչել ◊ s' ~ 1. թափանցել, ներծծվել 2. մեկի աչքը մտնել, մեկին շողոքոքել
insistance *f* համառություն, հաստատականություն, հաստատամտություն
insister *vi* 1. համառորեն պահանջել, պնդել 2. համառորեն հետամուտ լինել
 ~ avec esprit de suite հետևողականորեն պնդել
insolemment *adv* հանդգնորեն, համարձակորեն, անպատկառ կերպով, լկտիաբար
insolence *f* 1. հանդգնություն, լկտիություն, լպիրշություն, անպատկառություն 2. մեծամտու-

թյուն, գոռոզություն, ամբարտա-
վանություն
insolite *adj* անսովոր, ոչ սովորական
insolubilité *f* անլուծելիություն,
 անվճռելիություն
insoluble *adj* անլուծելի, անվճռելի;
 անելանելի
insolvabilité *f* սնանկություն, ան-
 վճարունակություն, անկարողու-
 րյուն
insolvable *adj* անվճարունակ, ան-
 կարողունակ, սնանկ
insondable *adj* 1. անսահման, ան-
 հուն 2. անչափելի, անչափ, ան-
 ծայր, անծայրածիր, անհաշիվ,
 անընդգրկելի 3. անըմբռնելի,
 անհասանելի, անհասկանալի,
 անիմանալի
insoumis, -e *adj* 1. չնվաճված, ան-
 մված, չհնազանդեցված 2. զին-
 ծառայությունից խույս տվող
insoumission *f* 1. անհնազանդու-
 րյուն, չենթարկվել 2. զինծառա-
 յությունից խուսափելը
insoupçonnable *adj* կասկածներ
 չհարուցող
insoupçonné, -e *adj* 1. չկասկածվող,
 անկասկածելի 2. անսպասելի
insoutenable *adj* 1. քննադատու-
 րյանը չդիմացող 2. անտանելի,
 անհանդուրժելի
inspector *vt* 1. զննել, զննում կատա-
 րել, քննել 2. ստուգել, տեսչական
 ստուգում անցկացնել, հսկել
inspecteur, -rice *m f* հսկիչ, տեսուչ,
 ստուգող
 ~ des contributions directes ֆի-
 նանսային տեսուչ
 ~ des Douanes մաքսային տեսուչ
 ~ des impôts հարկային տեսուչ

~ de (police) ոստիկանական տե-
 սուչ
 ~ d'une société d'assurance ապա-
 հովագրային տեսուչ
 ~ du travail աշխատանքի գծով
 տեսուչ
inspection *f* 1. զննում, ստուգում 2.
 հսկում, հսկողություն; տեսչու-
 րյուն, տեսչական հսկողություն
 3. տեսչական պաշտոն ◊ Inspec-
 tion des Finances Ֆինանսական
 տեսչություն (մարմին); passer
 une ~ տեսչական ստուգում կա-
 տարել; rapport d'~ զեկույց
 ստուգման մասին
 ~ aérienne օդային տեսչություն
 ~ des bagages բեռների ստուգում,
 զննություն
 ~ de caisse դրամարկի ստուգում
 ~ des finances ֆինանսական
 ստուգում
 ~ des livres հաշվապահական
 գրքերի ստուգում
inspirateur, -rice *m, f* ոգեշնչող
inspiration *f* 1. ներշնչանք 2. ոգև-
 րություն, ոգեշնչում
inspiré, -e *adj* ոգեշնչված ◊ être bien
 [mal] ~ ճիշտ [սխալ] վարվել,
 գտնել հաջողված, [անհաջող]
 լուծում
inspirer *vt* 1. ներշնչել 2. ոգեշնչել,
 ոգևորել 3. ուսուցանել, խրատել,
 դաստիարակել ◊ s'~ դեկլավար-
 վել 2. ոգեշնչվել; s'~ de ses inté-
 rêts դեկլավարվել իր շահերից ե-
 նելով
 ~ des réflexions խորհրդածու-
 րյունների տեղիք տալ
instabilité *f* անկայունություն, ան-
 հաստատություն, անհաստատու-

նություն, փոփոխականություն, *հոգք*. անհավասարակշռվածություն

instable *adj* անկայուն, անհաստատ, երեքուն, տատանվող, փոփոխական, դյուրափոփոխ; *հոգք*. անհավասարակշիռ

instablement *adv* անկայունորեն, անհաստատորեն, փոփոխականորեն

installation *f* 1. տեղավորում, բնակեցում 2. կանգնեցում, տեղակայում, տեղադրում 3. սարքավորում, սարքավորում անցկացնելը 4. կառույց, շինություն 5. պաշտոնի նշանակում, հաստատում ~ de rampes de lancement de fusées հրթիռների արձակման հրապարակի կառուցում ~s militaires զինվորական օբյեկտներ

installer *vt* 1. տեղավորել, բնակեցնել 2. շինել, կառուցել, կահավորել, դնել, տեղակայել (սարքավորումներ) 3. պաշտոնի նշանակել, հաստատել ◊ *s'* ~ 1. հիմնավորվել, բնակություն հաստատել, տեղավորվել; *s'* ~ défensivement, *s'* ~ en position défensive պաշտպանողական դիրք գրավել

instamment *adv* համառորեն, անընդհատ, անդադրում, ստիպողաբար, թախանձագին

instance *f* 1. համառ, թախանձագին խնդրանք 2. *իրվք*. մարմին, ատյան 3. գործի դատական քննություն ◊ avec ~ համառորեն, թախանձագին; en cours de l'~ գործի քննության ընթացքում; en ~

վարություն գտնվող; en dernière ~ վերջին հաշվով; engager l'~ դատական գործ հարուցել; faire de vives ~s համառորեն խնդրել, պահանջել; introduire une ~ հայց ներկայացնել, քաղաքացիական գործ հարուցել; reprendre l'~ գործի քննությունը վերսկսել; tribunal de grande ~ բարձրագույն ատյանի դատարան; tribunal de première ~ առաջին ատյանի դատարան

instant, -e *adj* համառ, թախանձալից

instant *m* պահ, վայրկյան, ակնթարթ ◊ à l'~ անմիջապես, իսկույն; à chaque ~ ամեն վայրկյան; dans un ~ հենց հիմա, այս վայրկյանին; par ~s երբեմն, ժամանակ առ ժամանակ, մերթ ընդ մերթ; pour l'~ առայժմ, դեռ, այս պահին

instantané, -e *adj* ակնթարթային, վայրկենական

instantanément *adv* վայրկենապես, մի ակնթարթում, անմիջապես, իսկույն նեթ, առանց հապաղելու

instar: à l'~ de... *loc. prép.* օրինակով, նմուշակերպով, նմանությամբ

instaurateur, -rice *m, f* հիմնադիր

instauration *f* 1. հիմնադրում, հաստատում, սահմանում; հիմնավորում 2. վերականգնում ~ de la conscription զինվորական ծառայության սահմանում

instaurer *vt* ստեղծել, հիմնել, հիմնադրել, սահմանել, հաստատել ~ un régime հաստատել վարչակարգ

instigateur *m* սադրիչ, հրահրիչ

~ de guerre պատերազմի հրձիգ
instigation *f* սադրանք, դրդում,
հրահրում

instipulé, -e *adj* չպայմանավորված,
չհիշատակված

instituer *vt* 1. հիմնել, հիմնադրել,
հաստատել, սահմանել 2. պաշ-
տոնում հաստատել

~ un débat բանավեճ բացել

~ des expériences փորձեր իրա-
կանացնել

institut *m* 1. ինստիտուտ, հաստա-
տություն 2. կրթական հաստա-
տություն, հիմնարկ ◊ Institut (de
France) Ֆրանսիայի ինստիտուտ
(հինգ ակադեմիաների միավոր-
ում)

~ de recherches գիտահետազո-
տական ինստիտուտ

institution *f* 1. հիմնադրում, հիմնում,
սահմանում, ստեղծում, հաստա-
տում 2. հաստատություն, հիմ-
նարկություն, մարմին, կազմա-
կերպություն

~ bancaire nationalisée ազգայ-
նացված բանկային հաստատու-
թյուն

~ charitable բարեգործական
հաստատություն

~ corrective ուղղիչ հիմնարկու-
թյուն

~ financière ֆինանսական հաս-
տատություն

~ judiciaire արդարադատական
մարմին

~ privée մասնավոր կազմակեր-
պություն

~ publique պետական հաստա-
տություն

~ représentative ներկայացուցչա-

կան հաստատություն

~s compétentes իրավասու հաս-
տատություններ

~s internationales միջազգային
հաստատություններ

~s spécialisées մասնագիտաց-
ված կազմակերպություններ

~s subsidiaires օժանդակ հաս-
տատություններ

instructeur *m* հրահանգիչ

instruction *f* 1. կրթություն, ուսուցում
2. կրթվածություն 3. հրահանգա-
վորում 4. հրահանգ, ցուցում 5.

իրվք. հետաքննություն, քննու-
թյուն ◊ donner des ~s ցուցումներ

տալ; juge d'~ քննիչ; recevoir des
~s ցուցումներ ստանալ

~ administrative վարչական հրա-
հանգ

~ criminelle քրեական գործով
հետաքննություն

~ définitive, ~ à l'audience դա-
տական քննություն

~ militaire ռազմական պատրաս-
տություն

~ préparatoire, ~ préalable նախա-
քննություն

~ primaire տարրական կրթու-
թյուն

~ professionnelle մասնագիտա-
կան կրթություն

~ publique ժողովրդական կրթու-
թյուն

~ secondaire միջնակարգ կրթու-
թյուն

~ sommaire արագացված ուսում-
նական նախապատրաստու-
թյուն

~ supérieure բարձրագույն կրթու-
թյուն

instruire *vt* 1. ուսուցանել, կրթել 2. հրահանգավորել 3. լուր տալ, տեղեկացնել, իրազեկել, հայտնել, հաղորդել 4. *հրվք.* քննություն անցկացնել, հետաքննել
 ~ le procès de զո քննել մեկի գործը դատարանում
 ~ contre զո մեկի դեմ հետաքննություն կատարել

instruit, -e *adj* 1. կրթված, ուսյալ, զարգացած 2. իրազեկ, տեղյակ, իրավասու

instrument *m* 1. գործիք, սարք 2. *փիլս.* միջոց 3. *հրվք.* փաստաթուղթ, հավատարմագիր, համաձայնագիր ◊ échange des ~s de ratification *դվնգ.* վավերացման գրերի փոխանակություն
 ~ d'accession փաստաթուղթ միջազգային համաձայնագրին միանալու մասին
 ~ d'adhésion անդամակցության փաստաթուղթ (միջազգային պայմանագրի)
 ~ de circulation շրջանառության միջոց
 ~ de contrôle վերահսկման գործիք
 ~ de dénonciation փաստաթուղթ պայմանագիրը չեղյալ հայտարարելու մասին
 ~ diplomatique դիվանագիտական փաստաթուղթ
 ~ de garanties երաշխիքային միջոց
 ~ international միջազգային պայմանագիր, միջազգային իրավական փաստաթուղթ
 ~ juridique իրավաբանական փաստաթուղթ

~ légal իրավական փաստաթուղթ

~ de notification ծանուցման փաստաթուղթ

~s monétaires *ֆին.* արժութային քաղաքականության գործիքներ

~s de travail արտադրության գործիքներ

instrumentaire *adj.* témoin ~ *հրվք.* ընթերավկա; վկա, որի ներկայությունը անհրաժեշտ է նոտարական գործողություն կատարելու ժամանակ

instrumental, -e *adj* ծառայող (որպես միջոց, գործիք)

instrumentation *f* *հրվք.* պաշտոնական ակտերի և արձանագրությունների կազմում

instrumenter *vi* *հրվք.* կազմել պաշտոնական ակտեր և արձանագրություններ

insu *m* : à l'~ de... *loc. prép.* առանց որևէ մեկի գիտության; à son ~ առանց իր գիտության

insubordination *f* անհնազանդություն; հրամանը կատարելուց հրաժարում ◊ ~ aux autorités իշխանություններին չենթարկվելը՝ չճանաչելը

insubordonné, -e *adj* անհնազանդ, ըմբոստ, չենթարկվող

insubstantiel, -le *adj* անկարևոր, ոչ էական

insuccès *m* անհաջողություն, ձախողություն

insuffisances *f* սխալներ, վրիպումներ, թերություններ ◊ mettre à nu les ~s բացահայտել թերությունները

insuffisant, -e *adj* 1. անբավարար,

թերի, պակաս 2. անընդունակ, անկարող, սնանկ

insulaire *adj* կղզու, կղզիների վրա գտնվող

insultant, -e *adj* վիրավորական, անարգական, անարգիչ

insulte *f* վիրավորանք, անարգանք, նախատինք

insulter *vt* վիրավորել, անարգել, անպատվել, վիրավորանքներ հասցնել

insulteur *m* վիրավորող, անպատվող

insupportable *adj* անտանելի, անհանդուրժելի

insurgé, -e *m* *f* ապստամբ

insurger (s'~) 1. ապստամբել 2. *փխթ.* ընդվզել, խռովություն բարձրացնել, ըմբոստանալ

insurmontable *adj* անհաղթահարելի, անդիմադրելի, անընկճելի

insurpassable *adj* անգերազանցելի, բացառիկ

insurrection *f* զինված ապստամբություն, խռովություն, բուստ $\diamond$ écraser (կամ opprimer) 1'~ ապստամբությունը՝ խռովությունը ճնշել; soulever une ~ խռովություն բարձրացնել

insurrectionnel, -le *adj* խռովարարական, ապստամբական

intact, -e *adj* 1. չվնասված, անխաթար 2. անթերի, անբասիր, անբիծ

intangibilité *f* անձեռնմխելիություն, անխախտություն, անսասանություն

intangible *adj* 1. անշոշափելի, անմյուրական 2. անձեռնմխելի, անխախտ, անսասան $\diamond$ base ~ անսասան հիմք; principes ~s

հաստատուն սկզբունքներ; traité ~ անձեռնմխելի պայմանագիր

intarissable *adj* անապառ, անհատների, անհատնում

intégral, -e *adj* լրիվ, լիակատար, ամբողջական, միասնական, անբաժանելի $\diamond$ partie ~e du contrat պայմանագրի անբաժանելի մաս; publication ~e ամբողջական հրատարակություն

intégralement *adv* ամբողջովին, լիովին $\diamond$ adopter ~ լիովին ընդունել

intégrant, -e *adj* լրացնող, լրացուցիչ $\diamond$ faire partie ~e de qch ինչ-որ բանի բաղկացուցիչ մաս լինել; partie ~e անբաժանելի, բաղկացուցիչ մաս

intégration *f* 1. ներգրավում, ինտեգրում, ամբողջացում 2. միավորում, միասնացում ~ économique տնտեսական ինտեգրում ~ européenne եվրաինտեգրում ~ des marchés շուկաների միասնացում ~ politique քաղաքական ինտեգրում

intègre *adj* ազնիվ, անկաշառ $\diamond$ juge ~ անկաշառ՝ ազնիվ դատավոր

intégrité *f* 1. ամբողջություն, ամբողջականություն, անխախտելիություն, անձեռնմխելիություն 2. պարկեշտություն, ազնվություն ~ territoriale տարածքային ամբողջականություն

intellectuels *m pl* մտավորականություն, գիտության և մշակույթի գործիչներ

intellectuellement *adv* ինտելեկտուալ՝ մտավոր կերպով

intelligence *f* 1. խելք, միտք, բանականություն, ողջամտություն 2. համերաշխություն *◇* avoir des ~s avec... կապեր ունենալ մեկի հետ; pour l'~ de ce qui va suivre հասկանալու համար, թե ինչ է հետևելու; se créer des ~s կապեր ձեռք բերել; vivre en bonne [en mauvaise] ~ համերաշխ [անհամերաշխ] ապրել; vivre en parfaite ~ լիակատար համերաշխության մեջ ապրել

intempetif, -ve *adj* անժամանակ, տարաժամ, տարադեպ

intempetivement *adv* անժամանակ, ոչ ժամանակին

intenable *adj* 1. *նազմ*. պաշտպանության համար ոչ պիտանի 2. *խսկ*. անտանելի, անհանդուրժելի *◇* position ~ պաշտպանության համար ոչ պիտանի դիրք

intendance *f* 1. կառավարում, ղեկավարում 2. *փխք*. տնտեսական գործունեություն; նյութական խնդիրներ

~ militaire, Service de l'Intendance ինտենդական ծառայություն, բանակի մատակարարման հիմնարկների ամբողջ ծառայությունը

~ universitaire ուսումնական հաստատությունների ֆինանսական կառավարում

intense *adj* ինտենսիվ, լարված, ուժգին, կատաղի *◇* rivalité ~ սուր մրցակցություն

intensément *adv* ինտենսիվորեն, ուժգնորեն, առավել արդյունավետորեն, լարվածաբար

intensif, -ve *adj* ինտենսիվ, սաստիկ

լարված, ուժեղ, խոր *◇* efforts ~s սաստիկ ջանքեր; pourparlers ~s լարված բանակցություններ

intensifier *vt* ուժեղացնել, ինտենսիվացնել, սաստկացնել, ակտիվացնել

~ la lutte ուժեղացնել պայքարը

intensification *f* ինտենսիֆիկացում, ուժգնացում, սաստկացում, լարվածության մեծացում

intensité *f* լարվածություն, ուժգնություն, ինտենսիվություն

intenter *vt* *խրվք*. սկսել, հարուցել (գործ), ներկայացնել (հայց)

~ un procès à զո գործ հարուցել մեկի դեմ, դատի տալ

intention *f* մտադրություն, դիտավորություն, նպատակ, միտում *◇* à l'~ de... (հատուկ) համար, համուն; à cette ~ այս նպատակով; avoir l'~ մտադիր լինել; dans l'~ de... դիտավորությամբ, մտադրությամբ

~ ferme հաստատուն մտադրություն

~s, bonnes բարի մտադրություններ

~s pacifiques խաղաղ մտադրություններ

intentionné, -e *adj*: bien ~ բարեմիտ, բարյացակամ; honnête, délicat, réfléchi (քաղաքականապես); mal ~ անբարեմիտ, անբարյացակամ; sans intention (անպատահելի, անհուսալի (քաղաքականապես))

intentionnel *adj* դիտավորյալ, կանխամտածված, միտումնավոր *◇* délit ~ կանխամտածված հանցագործություն

interaction *f* փոխգործողություն
interactivité *f* փոխազդեցություն,
 փոխներգործություն
interallié *adj* միջմիութենական,
 միջդաշնակցային
intercalation *f* 1. զետեղում, տեղա-
 դրում 2. ավելացում
intercéder *vi* պաշտպան կանգնել,
 պաշտպանության տակ առնել,
 բարեխոսել, միջնորդել
intercepter *vt* 1. առաջը փակել, ճա-
 նապարհը կտրել, խոչընդոտել,
 ագելք լինել, խափանել, խան-
 գարել 2. ձեռքից խլել
 ~ une émission ռադիոհաղորդու-
 մը բռնել
 ~ une lettre մամակը կես ճամփին
 բռնել
 ~ la retraite մահանջի ճանա-
 պարհը կտրել
interception *f* 1. արգելում, փակում,
 խոչընդոտում, խափանում 2.
 բռնում, գրավում, խլում
 ~ des émissions, ~ par écoute ռա-
 դիոյի միջոցով բռնելը, ռադիո-
 բռնում
intercession *f* միջնորդություն, պաշտ-
 պանություն, հովանավորություն,
 երաշխավորություն
intercesseur *m* միջնորդ, հովանա-
 վոր, պաշտպան
intercontinental, -e *adj* միջմայրցա-
 մաբային
intercourse *f* *hqվր.* առևտրային
 կապեր; գործնական շփում
interdépartemental, -e *adj* միջդե-
 պարտամենտական
interdépendance *f* փոխկախվածու-
 թյուն, փոխադարձ կախում
interdépendant, -e *adj* փոխա-

դարձաբար կախված, փոխ-
 կախված
interdiction *f* 1. արգելք, արգելում 2.
իրվր. իրավունքներից զրկում $\diamond$
 frapper d'~ արգելել; lever une ~
 արգելանքը վերացնել
 ~ des armes atomiques ատոմային
 զենքի արգելում
 ~ des droits civils, civiques et de
 famille քաղաքական, քաղաքա-
 ցիական և ընտանեկան իրա-
 վունքներից զրկում
 ~ du recours à la force ուժի
 կիրառման արգելում
 ~ de séjour արգելք՝ բնակության,
 ապրելու
interdire *vt* 1. արգելել, խոչընդոտել
 2. ժամանակավորապես պաշ-
 տոնից հեռացնել 3. իրավունք-
 ներից զրկել
 ~ l'accès մուտքն արգելել
 ~ une zone արգելված գոտի սահ-
 մանել
interdit, -e *adj* արգելված $\diamond$ station-
 nement ~ կանգառն արգելվում է;
 zone ~e արգելված գոնա, շրջան
 ~ au public հասարակության հա-
 մար փակ է; «կողմնակի մարդ-
 կանց մուտքն արգելվում է»
 (հայտարարություն)
intéressé, -e *adj* շահագրգռված, հե-
 տաքրքրված $\diamond$ motifs ~s շահադի-
 տական դրդապատճառներ
intéressé, -e *m, f* շահագրգիռ, շահա-
 գրգռված անձ
intéresser *vt* 1. հետաքրքրել, հե-
 տաքրքրություն առաջացնել 2.
 վերաբերել, շոշափել, առնչու-
 թյուն ունենալ, կապ ունենալ
intérêt *m* 1. հետաքրքրություն, շա-

հագրագրություն, շահագրգռվածություն 2. շահ, օգուտ 3. համակրանք, կարեկցանք 4. տոկոս
 ◇ avec ~ կարեկցանքով; avec un vif ~ մեծ հետաքրքրությամբ; avoir ~ à faire qch շահագրգռված լինել այն բանում, որ... ; dans l'~, aux ~s որևէ նպատակով, հանուն որևէ բանի; d' ~ général հանրօգուտ; d'un ~ international միջազգային նշանակության; d'~ local տեղական նշանակության; digne d'~ հետաքրքրության արժանի; il est de votre ~de... ձեր օգտի համար է, որ... ; mettre qn dans ses ~s մեկին գրավել իր կողմը; montrer de l'~ pour հետաքրքրություն ցուցաբերել; placer à ~ տոկոսով տալ; porter de l'~ հետաքրքրություն ցուցաբերել; prélever un ~ տոկոսը հանել; prêter à ~ տոկոսով դրամ փոխառալ; le principe de l'~ matériel նյութական շահագրգռվածության սկզբունքը; un problème d'~ général ընդհանուր հետաքրքրություններ կայացնող հարց; produire de l'~ տոկոս բերել; réaffirmer son ~ վերահաստատել՝ ընդգծել իր շահագրգռվածությունը; susciter l'~ հետաքրքրություն առաջացնել; toucher un ~ տոկոս ստանալ; verser un ~ տոկոս վճարել
 ~ brut համախառն տոկոս
 ~ courant ընթացիկ տոկոս
 ~ fixe կայուն տոկոս
 ~ intérimaire միջբանկային տոկոս

~ net զուտ տոկոս
 ~ nominal անվանական տոկոս
 ~ public հասարակական շահ
 ~ supérieur de l'État պետության բարձրագույն շահերը
 ~ vital, immédiat, profond կենսական, էական, կարևոր նշանակության շահեր

intérêts *m pl* 1. տոկոսներ 2. օգուտներ, շահեր ◇ contrairement aux ~ հակառակ շահերին; correspondre (կամ répondre, être conforme) aux ~ համապատասխանել շահերին; défendre les ~ պաշտպանել շահերը; être contraire aux ~ հակասել շահերին; exprimer (կամ interpréter, refléter, traduire) les ~ արտահայտել շահերը; léser les ~ տոկոսները պակասեցնել; limiter les ~ տոկոսները սահմանափակել; régler les ~ տոկոսները վճարել
 ~ accrus, ~ accumulés կուտակված տոկոսներ
 ~ actifs վարկատուների տոկոսներ
 ~ arriérés երկարաձգված տոկոսներ
 ~ communs ընդհանուր շահեր
 ~ de la communauté internationale միջազգային հանրության շահեր
 ~ contradictoires հակասական՝ անհամատեղելի շահեր
 ~ courus կուտակված տոկոսներ
 ~ débiteurs պարտապանների տոկոսներ
 ~ dus վճարման ենթակա տոկոսներ
 ~ sur emprunt փոխառության տոկոսներ

~ exigibles վճարման ենթակա տոկոսներ

~ légitimes օրինական շահեր

~ de la minorité փոքրամասնության շահեր

~ nationaux ազգային շահեր

~ particuliers մասնավոր շահեր

interfédéral, -e *adj* միջմիութենական

interfractionnel, -le *adj* միջֆրակցիոն, միջխմբակային ◊ activité ~le միջֆրակցիոն գործունեություն

intergouvernemental, -e *adj* միջկառավարական ◊ accord ~ միջկառավարական համաձայնագիր; comité ~ միջկառավարական հանձնաժողով; projet ~ միջկառավարական ծրագիր; transactions ~es գործարքներ կառավարական գերատեսչությունների միջև

intérieur, -e *adj* ներքին ◊ Ministère de l'Intérieur Ներքին գործերի նախարարություն

intérim *m* պարտականությունների ժամանակավոր կատարում, ժամանակավոր փոխարինում ◊ ad ~ (a.i.), par ~ (p.i.) ժամանակավորապես, ժամանակավոր; assurer l'~, faire l'~ ժամանակավորապես փոխարինել, կատարել պարտականությունները; chargé d'affaires ad ~_գործերի ժամանակավոր հավատարմատար; charger de l'~ ժամանակավորապես պարտականությունները դնել; ministre ad ~, par ~ նախարարի պաշտոնակատար, ի տեղի նախարարի ~ de la fonction présidentielle նախա-

գահական պարտականությունների ժամանակավոր կատարում

intérimaire *adj* ժամանակավոր; ժամանակավոր պաշտոնակատար ◊ Comité ~ de l'Assemblée Générale de l'O.N.U. ՄԱԿ-ի Գլխավոր ասամբլեայի ժամանակավոր հանձնախումբ; personnel ~ ժամանակավոր անձնակազմ; président ~ ժամանակավոր նախագահ

intérimaire *m, f* ժամանակավոր պաշտոնակատար

intérimat *m* ժամանակավոր պաշտոնավարում

interjection *f.* ~ d'appel *իր/ը*. բողոքարկում

interlocuteur, -rice *m, f* խոսակից, զրուցակից

~ valable կողմ (խումբ, կուսակցություն և այլն), որի հետ կարելի է լուրջ բանակցություններ վարել; արժանի գործընկեր (բանակցություններում)

interlocution *f* զրույց, խոսակցություն, երկխոսություն; հաղորդակցություն, շփում

interlope *adj* կեղծ, մաքսանենգային ◊ commerce ~ ապօրինի առևտուր

intermédiaire *m* միջնորդ, միջնորդություն ◊ agir comme ~ հանդես գալ որպես միջնորդ; servir d'~ entre les parties contradictoires հակամարտող կողմերի միջև միջնորդ հանդիսանալ; par l' ~ de... միջնորդությամբ; sans ~ անմիջականորեն, առանց միջնորդի

intermédiaire *adj* միջին, միջակա,

միջանկյալ, միջնորդ $\diamond$ corps $\sim$ սկառավարման միջանկյալ մարմիններ (կառավարության և բնակչության միջև); langue $\sim$ միջնորդ լեզու; les pays $\sim$ միջնորդ երկրներ

interminable *adj* անվերջ, անվերջանալի

interministériel, -le *adj* միջգերատեսչական; միջնախարարական

intermittence *f* ընդհատումներ, դադար; ընդմիջում $\diamond$ par $\sim$ ընդմիջումներով; sans $\sim$ անդադար, անխափան

intermittent, -e *adj* ընդմիջվող, ընդհատվող, միջընդմիջվող, հերթափոխվող

international, -e *adj* միջազգային $\diamond$ acte $\sim$ միջազգային իրավական ակտ; aide $\sim$ միջազգային օգնություն; association $\sim$ միջազգային ընկերություն՝ միություն; conseil $\sim$ միջազգային խորհուրդ; commerce $\sim$ միջազգային առևտուր; comité $\sim$ միջազգային կոմիտե՝ հանձնաժողով; communauté $\sim$ միջազգային հանրություն; compagnie $\sim$ միջազգային ընկերություն՝ ձեռնարկություն; compétition $\sim$ միջազգային մրցակցություն; conférence, congrès $\sim$ միջազգային խորհրդաժողով; conflit $\sim$ միջազգային հակամարտություն; contacts $\sim$ aux միջազգային կապեր՝ շփումներ; contrôle $\sim$ միջազգային վերահսկողություն; convention $\sim$ միջազգային համաձայնագիր; coopération $\sim$ միջազգային համագործակցություն; corporation $\sim$

միջազգային միավորում; Cour pénale internationale Միջազգային քրեական դատարան; crime $\sim$ միջազգային հանցագործություն; déclaration $\sim$ միջազգային հռչակագիր՝ հայտարարագիր; droit $\sim$ միջազգային իրավունք; financement $\sim$ միջազգային ֆինանսավորում; fonds $\sim$ միջազգային հիմնադրամ; guerre $\sim$ միջազգային պատերազմ; instances $\sim$ es միջազգային ատյաններ; investigation $\sim$ միջազգային հետաքննություն; législation $\sim$ միջազգային օրենսդրություն; loi $\sim$ միջազգային օրենք; mandat $\sim$ միջազգային մանդատ՝ լիազորություն; marché $\sim$ միջազգային շուկա; mission $\sim$ միջազգային առաքելություն՝ պատվիրակություն; négociations $\sim$ es միջազգային բանակցություններ; organisation $\sim$ միջազգային կազմակերպություն; paix $\sim$ միջազգային խաղաղություն; politique $\sim$ միջազգային քաղաքականություն; pratique $\sim$ միջազգային փորձառություն՝ պրակտիկա; pression $\sim$ միջազգային ճնշում; question $\sim$ միջազգային հարց; régulation $\sim$ միջազգային կարգավորում; relations $\sim$ es միջազգային հարաբերություններ; réunion $\sim$ միջազգային ժողով; situation $\sim$ միջազգային դրություն՝ իրավիճակ; tarif $\sim$ միջազգային սակագույց; traité $\sim$ միջազգային պայմանագիր; transaction $\sim$ միջազգային գործարք; tutelle $\sim$ միջազգային

խնամակալություն; union ~e միջազգային միություն

internationalement *adv* միջազգային մասշտաբով, միջազգայնորեն

internationalisation *f* միջազգայնացում, տարբեր պետությունների (տարածքը, ծովը և այլն) հավասար օգտագործելու իրավունքի տրամադրում

internationaliser *vt* միջազգայնացնել, (տարածքը, ծովը և այլն) դնել տարբեր պետությունների հսկողության տակ

internationalisme *m* ինտերնացիոնալիզմ

internationalité *f* միջազգային բնույթ

interne *adj* ներքին ♦ contradictions ~s ներքին հակասություններ; contrôle ~ ներքին վերահսկողություն; désordres ~s ներքին անկարգություններ՝ խռովություններ; expansion ~ ներքին աճ; sécurité ~ ներքին անվտանգություն; lutte ~ ներքին պայքար

interné, -e *m, f* 1. ներկայալ անձ 2. մեկուսացված (հոգեբուժարանում)

~ civil ներկայալ քաղաքացիական անձ

~ politique քաղաքական բանտարկյալ

internement *m* 1. *ղվնգ.* ներճամբարում (ազատության սահմանափակման հատուկ ռեժիմ, որը սահմանում է պատերազմող կողմը մյուս կողմի քաղաքացիական բնակչության հանդեպ կամ չեզոք երկիրը՝ հակամարտող

կողմերի բանակայինների հանդեպ), ներկալում, բնակեցում, տեղավորում, բնակության հաստատում 2. մեկուսացում

~ cellulaire մեկուսի բանտարկություն

internér *vt* 1. ներճամբարել, ներկալել, բնակեցնել, տեղավորել 2. մեկուսացնել

~les citoyens ennemis pendant la guerre պատերազմի ժամանակ ներկալել հակառակորդ կողմի քաղաքացիներին

internonce *m* *ղվնգ.* ինտերնունցիո, նվիրակորդ (Վատիկանի դիվանագիտական ներկայացուցիչ՝ դեսպանորդի մակարդակով)

interparlementaire *adj* միջխորհրդարանական

interpellateur, -rice *m, f* 1. հարցապնդող, խորհրդարանում հարց բարձրացնող 2. հարցնող, պատասխան պահանջող 3. *իրվք.* օրենքի կատարում պահանջող անձ

interpellation *f* 1. հարցապնդում, խորհրդարանական հարցում՝ հարցապնդում 2. մեկին հարցով դիմել 3. *իրվք.* օրենքի կատարման պահանջ

interpeller *vt* 1. հարցապնդել, հարցապնդում՝ հարցում կատարել խորհրդարանում 2. մեկին հարցով դիմել 3. *իրվք.* պահանջել օրենքի կատարում

interpénétration *f* փոխներթափանցում

interplanétaire *adj* միջմոլորակային

♦ fusée ~ միջմոլորակային հրթիռ

interpôlaire *adj* միջբևեռային

interpolation *f* ընդմիջարկություն,

ինտերպոլացիա, միջարկում, միջադրություն, ներդիր

interpoler *vt* 1. ինտերպոլացիա կատարել (հեղինակին չպատկանող և տեքստը աղավաղող բաներ մտցնել ձեռագրի մեջ) 2. ընդմիջարկել

~ un texte տեքստը աղավաղել

interposer *vt* : s'~ միջնորդ հանդիսանալ, միջամտել

interposition *f* միջնորդություն, միջամտություն

interpréteur, -rice *m, f* մեկնաբանող, մեկնիչ, մեկնաբան

interprétation *f* 1. մեկնություն, մեկնաբանություն; պարզաբանում, բացատրություն, հիմնավորում, պատճառաբանություն 2. բանավոր թարգմանություն 3. տվյալների մշակում, վերծանում

~ conséquence հետևողական բացատրություն

~ judiciaire իրավական՝ դատական մեկնաբանություն

~ libre ազատ մեկնաբանություն՝ թարգմանություն

~ de la loi օրենքի մեկնաբանություն

~ trompeuse խաբուսիկ մեկնաբանություն

~ restrictive սահմանափակ մեկնաբանություն

~ simultanée համաժամանակյա՝ սինխրոն՝ համընթաց թարգմանություն

interprète *m, f* 1. մեկնաբան, մեկնիչ 2. թարգման, թարգմանիչ (բանավոր) ◊ faire fonction d'~ կատարել թարգմանչի պարտականություններ

~ de la conférence գիտաժողովի թարգմանիչ

interpréter *vt* 1. մեկնաբանել, պարզաբանել, բացատրել, արտահայտել, հաղորդել 2. բանավոր թարգմանել

~ les règles բացատրել՝ մեկնաբանել կանոնները

~ le traité մեկնաբանել պայմանագիրը

interrègne *m* միջթագավորություն, գահը թափուր մնալու ժամանակամիջոցը

interrogatoire *m* 1. հարցաքննություն, հարցում, հարցուփորձ 2. հարցաքննության արձանագրություն

~ serré խիստ հարցաքննություն

interrompre *vt* 1. ընդհատել, դադարեցնել 2. խոսքը կտրել ◊ s'~ միտքն ընդհատել, խոսքը դադարեցնել

~ le débat ընդհատել բանավեճը

~ la réunion ընդհատել ժողովը

~ le speaker ընդհատել խոսնակին

interruption *f* 1. ընդհատում 2. դադար

~ volontaire de grossesse (I.V.G.) հղիության կամավոր դադարեցում

~ de la prescription */pɪp/*. վաղեմության ընդհատում

interruptions *f pl* տեղից բացականչություններ, ռեպլիկներ

intersession *f* մատաչրջանների միջև ընկած ժամանակամիջոց

intersignalisation *f* ազդանշանների փոխանակում, ազդանշանային կապ

intersigne *m* նշան, խորհրդանշան
interstice *m* *հնգծ*. ժամանակամիջոց
interurbain, -e *adj* միջքաղաքային
intervalle *m* ժամանակահատված, տարածություն, հեռավորություն, դադար $\diamond$ à ~s égaux հավասար հեռավորության վրա; avec de longs ~s մեծ ընդմիջումներով; dans l'~ այդ ժամանակամիջոցում; par ~s ժամանակ առ ժամանակ
intervenant, -e *m, f* 1. ելույթ ունեցող, մասնակից 2. *իրվք*. երրորդ անձ
intervenir *vi* 1. միջամտել, խառնվել, մասնակցել 2. միջնորդել, միջնորդ հանդիսանալ 3. ելույթ ունենալ (ժողովում) 4. *քղք*. ընդհարվել, պատերազմի մեջ մտնել 5. տեղի ունենալ, կատարվել, պատահել $\diamond$ un accord est intervenu համաձայնություն կնքվեց; faire ~ ներգրավել, միացնել ~ dans les affaires d'autrui միջամտել ուրիշի գործերին ~ auprès des autorités compétentes միջնորդել իշխանությունների առաջ ~ dans le débat sur une question ելույթ ունենալ որևէ հարցի քննարկման ժամանակ ~ en qualité d'arbitre հանդես գալ որպես մրցավար
intervention *f* 1. *ղվնգ*. միջամտություն, մեկ կամ մի քանի պետությունների միջամտությունն այլ երկրի ներքին գործերին 2. ինտերվենցիա, ներխուժում (զինված) 3. կարճատև ելույթ ~ armée զինված միջամտություն ~ déguisée քողարկված միջամտություն

~ militaire ռազմական միջամտություն
 ~ pacifique խաղաղ միջամտություն
 ~ politique et financière քաղաքական և ֆինանսական միջամտություն
intersion *f* վերադասավորում, տեղափոխություն, կարգի փոփոխություն
invertir *vt* տեղափոխել, վերադասավորել, կարգը փոխել ~ l'ordre des questions հարցերի հերթականությունը փոխել
interview *f* ինտերվյու, հարցազրույց $\diamond$ accorder un ~ հարցազրույց տալ; prendre un ~ հարցազրույց վերցնել ~ exclusive էքսկլյուզիվ՝ արտա-հերթ հարցազրույց ~ préélectorale նախընտրական հարցազրույց
interviewer *vt* հարցազրույց վարել, հարցազրույց վերցնել
interzonal, -e *adj* միջշրջանային, միջզոնային
intestin, -e *adj* ներքին $\diamond$ guerre ~e երկպառակտչական պատերազմ
intimation *f* 1. գրավոր հրաման, գրավոր կարգադրություն; ծանուցում, տեղեկացում 2. *իրվք*. դատարան կանչելը, դատակոչ
intime *adj* 1. մտերիմ 2. անձնական 3. խոր, էական $\diamond$ chagrin ~ խոր ցավ; relations ~s մոտ հարաբերություններ; sens ~ գիտակցություն; structure ~ ներքին էություն; vie ~ անձնական կյանք
intimer *vt* 1. կարգադրել, գրավոր հրաման տալ, պատվիրել 2.

իրվք. դատարան կանչել
intimidation *f* սարսափեցում, ահաբեկում, ահաբեկելը, ոչ իրավաչափ ազդեցություն $\diamond$ manœuvres $d^{\sim}$ շանտաժ, սպառնալք, նենգաշորություն, հերյուրանք, փշոց
intimider *vt* վախեցնել, սարսափեցնել, ահաբեկել, սպառնալ
intituler *vt* վերնագրել, վերնագիր դնել
intolérable *adj* անտանելի, անհանդուրժելի
intolérance *f* անհանդուրժողականություն, խստություն
intouchable *adj* անձեռնմխելի
intoxicant, -e *adj* թունավոր
intoxication *f* թունավորում
intoxiqué, -e *m, f* թմբամոլ
intoxiquer *vt* թունավորել, ուղեղը թմբեցնել, շշմեցնել
intraduisible *adj* 1. անթարգմանելի 2. անպատմելի, անարտահայտելի, անասելի
intraitable *adj* անհամոզելի, կամակոր, իր ասածի, անզիջող, համառ
intra-muros *loc.adv.* քաղաքի ներսում, քաղաքի պատերից ներս
intransigence *f* անհաշտելիություն, անհաշտություն, աննկունություն; շիտակություն, ուղղամտություն, անկեղծություն; սկզբունքայնություն
intransigent, -e անհաշտ, անողորմ, կատաղի; սկզբունքային, շիտակ
intransigent, -e *m, f* իր սկզբունքներին չդավաճանող քաղաքական գործիչ
intransportable *adj* անփոխադրելի

intra-urbain, -e *adj* ներքաղաքային
intrépide *adj* 1. քաջ, համարձակ, խիզախ, անվախ, անվեհեր 2. համառ, անխոնջ, intrigue *f* դավ, բանասրկություն, մեքենայություն, խարդախանք
intriguer *vt* 1. հետաքրքրությունը շարժել 2. դավեր նյութել, բանասրկություններ անել
intrinsèque *adj* ներքին, հատուկ, ներհատուկ, բնորոշ; իրական $\diamond$ motivation ~ ներքին դրդապատճառ; valeur ~ իրական արժեք
introduceur, -rice *m, f* ծանոթացնող, ներկայացնող անձ
~ des ambassadeurs դեսպաններին ներկայացնող անձ
introductif, -ve *adj* ներածական, սկզբնական, բացման
introduction *f* 1. ներմուծում, մտցնելը, կիրարկում, կիրառության մեջ դնելը 2. ներածություն, նախաբան, ներածական մաս, առաջաբան, մուտք $\diamond$ lettre $d^{\sim}$ հանձնարարական նամակ
~ de l'action գործի հարուցում, հայցի ներկայացում
~ d'instance դատական գործի սկսում
introduire *vt* 1. ներմուծել, ներս մտցնել 2. *փ/սք*. կիրարկել, կիրառել, գործածել, գործողության մեջ դնել $\diamond$ s'~ թափանցել, ներս մտնել
intronisation *f* 1. գահ բարձրացում, հոգևոր աստիճանի բարձրացում 2. հաստատում, արմատավորում, հիմնավորում, ամրապնդում, վավերացում
intrus, -e *m, f* ապօրինի ներխուժած,

օտար, կողմնակի, ինքնակոչ,
անկոչ անձ
intrusion *f* ներխուժում, ներթափան-
ցում
inusité, -e *adj* անգործածական, ան-
սովոր, ոչ սովորական
inutilisable *adj* ոչ պիտանի, ան-
պետք, անգործածական
invaincu, -e *adj* անհաղթ, անհաղթե-
լի, անպարտելի
invalidation *f* *հրվք.* անվավեր ճա-
նաչելը, անօրինական հայտա-
րարելը, (պատգամավորի) լիա-
զորությունների չճանաչում
~ d'une élection ընտրությունների
անվավեր ճանաչում
invalidé *adj* *հրվք.* անվավեր ♦ rendre
~ անվավեր ճանաչել
invalider *vt* *հրվք.* անվավեր ճանա-
չել, չեղյալ հայտարարել; լուծա-
րել, չհաստատել, չվավերացնել
~ un acte ակտն անվավեր ճա-
նաչել
~ l'élection d'un député պատգա-
մավորի ընտրվելը համարել ան-
վավեր
~ un jugement դատավճիռը բե-
կանել
~ un testament կտակը ճանաչել
անվավեր
invalidité *f* անվավերություն, ապօ-
րինություն, անօրինականություն
invariabilité *f* անփոփոխելիություն,
անփոփոխություն
invariable *adj* անփոփոխ, չփոփոխ-
վող, անփոփոխական, անշեղ
invasion *f* 1. ներխուժում, ներթա-
փանցում; ասպատակություն,
արշավանք 2. հոսք, ներհոսում,
կուտակում ♦ faire ~ dans... աս-

պատակել, ներխուժել
~ des capitaux *տնտ.* կապիտալի
հոսք
~ des idées nouvelles նոր գաղա-
փարների ներթափանցում
~ du marché *տնտ.* շուկան հեղե-
ղելը
investiver *vi* կոպտորեն հարձակվել,
հայհոյել, լուտանք թափել, ան-
արգել, թշնամանալ
inventer *vt* 1. հայտնագործել, գյուտ
անել 2. հորինել, հնարել, հերյու-
րել, մոգոցնել, սուտ ասել 3. *հնգծ.*
բացահայտել, գտնել
invention *f* 1. հայտնագործություն,
գյուտ 2. հորինվածք, մտացածին
բան, հերյուրանք, սուտ 3. հնա-
րամտություն, հնարագիտություն
invérifiable *adj* անստուգելի, ոչ
ենթակա ստուգման
inverse *adj* հակառակ, հակադիր ♦
dans l'ordre ~ հակառակ կար-
գով; dans (կամ en) le sens ~ հա-
կառակ իմաստով; en raison ~
հակառակ համեմատական
inverse *m* հակադրություն ♦ à l'~
de... ի հակադրություն, ի տարբե-
րություն
inversement *adv* դեպի հետ, հետ,
հակադարձ, հակառակ
investigateur, -rice *m* փորձարկիչ,
հետազոտող, ուսումնասիրող
investigation *f* 1. հետաքննություն,
հետազոտում, հետազոտություն,
ուսումնասիրություն 2. հետա-
խուզում, հետախուզություն
investiguer *vi* 1. հետազոտել, ու-
սումնասիրել 2. հետաքննել, հե-
տախուզել
investir *vt* 1. շնորհել, օժտել, տալ

(իշխանություն, վստահություն)
2. պաշարել, շրջափակել, մեկուսացնել 3. *քղք.* հանձնարարել կառավարության ձևավորում; հաստատել կառավարության կազմը 4. *տնտ.* ներդնել, ներդրում անել (դրամական միջոցներ)

~ du commandement հրամանատարությունը հանձնել

~ de droits իրավունքներ տալ

~ de pleins pouvoirs լիազորություններ տալ

~ de responsabilités պատասխանատվություն դնել

investissement *m* 1. պաշարում, շրջափակում (քաղաքի, ամրոցի)

2. ներդրում, դրամական ներդրում, ավանդ, ներդրված կապիտալ ◊ attirer les ~s étrangers օտարերկրյա ներդրումներ ներգրավել; développer des ~s financés par les contribuables զարգացնել պետական ներդրումները հարկատուների հաշվին; effectuer les ~s ներդրումներ իրականացնել; encourager les ~s խթանել ներդրումները; faire des ~s ներդրումներ կատարել; pénaliser les ~s ներդրումները կրճատել

~ approuvé արդարացված ներդրում

~ commercial առևտրական ներդրում

~ à court terme կարճաժամկետ ներդրում

~ industriel արդյունաբերական ներդրում

~ mal orienté անհաջող ներդրում

~ massif զանգվածային ներդրում

~ privé մասնավոր ներդրում

~ productif արտադրողական ներդրում

~s durables երկարաժամկետ ներդրումներ

~s étrangers օտարերկրյա ներդրումներ

~s, grands, ~s, gros համախառն ներդրումներ

~s immobiliers ներդրումներ անշարժ գույքում

~s publics պետական ներդրումներ

investisseur *m* ներդրող

~ international միջազգային ներդրող

~ privé մասնավոր ներդրող

~s extérieurs օտարերկրյա ներդրողներ

~s institutionnels սահմանակարգային ներդրողներ, հիմնադիր ներդրողներ

investiture *f* *քղք.* կառավարություն կազմավորելու իրավունք

invétéré, -e *adj* արմատացած, քարացած, հնացած ◊ habitude ~e քարացած սովորություն

invétéré (s') *v. pr.* արմատավորվել, արմատանալ, հաստատվել

invincibilité *f* անհաղթելիություն, անպարտելիություն

invincible *adj* 1. անհաղթելի, անպարտելի, անդիմադրելի 2. անհերքելի

invinciblement *adv* անհաղթապարտելի կերպով, անընկճելիորեն, անդիմադրելիորեն

inviolabilité *f* անձեռնմխելիություն,

անխախտելիություն

~ diplomatique դիվանագիտական անձեռնմխելիություն

~ du domicile բնակարանի անձեռնմխելիություն

~ des frontières սահմանների անձեռնմխելիություն

~ parlementaire խորհրդարանական անձեռնմխելիություն

~ personnelle (կամ intégrité physique) անձնական անձեռնմխելիություն

~ territoriale տարածքային անձեռնմխելիություն

~ des traités պայմանագրերի անխախտելիություն

invincible *adj* անձեռնմխելի, անխախտելի, սրբազան $\diamond$ lieu ~ սրբազան վայր; tradition ~ անխախտելի ավանդույթ

invinciblement *adv* անձեռնմխելիորեն, անխախտելիորեն, անքակտելիորեն

invitation *f* 1. հրավեր, հրավերք, հրավիրում, կանչ 2. հրավիրատուն $\diamond$ accepter une ~ ընդունել հրավերը; faire une ~ հրավիրել; refuser une ~ հրավերը մերժել

invité, -e *m, f* հրավիրված անձ, հյուր

inviter *vt* 1. հրավիրել, կանչել 2. դրդել, կոչ անել, մղել, թելադրել 3. պահանջել, հարկադրել, ստիպել, կարգադրել

invocateur, -rice *adj* կանչող, հրավիրող, կոչ անող, դիմող

invocation *f* կոչ, դիմում; խնդրանք, պահանջ $\diamond$ placer sous l'~ de... դնել պաշտպանության տակ

invocatoire *adj* կոչի, կանչի, կան-

չող; հայցողական, խնդրական

invoquer *vt* 1. կանչել, կոչ անել, դիմել կոչով 2. վկայակոչել, օրինակ բերել

~ l'absence de notification վկայակոչել ծանուցման բացակայությունը

~ un précédent վկայակոչել՝ օրինակ բերել նախադեպը

~ un témoignage վկայակոչել ցուցմունքը՝ վկայությունը

invraisemblable *adj* անհավանական, անճշմարտացի, անճշարտանման, անհավատալի, իրականությանը չհամապատասխանող

invraisemblablement *adv* անճշմարտացիորեն, անհավանական կերպով

invraisemblance *f* անհավանականություն, անճշմարտացիություն

invulnérable *adj* անխոցելի

ipso facto *loc. adv.* հենց այդ փաստով, հենց այդ պատճառով

ipso jure *loc. adv.* օրենքի ուժով, համաձայն օրենքի

irakien, -ne *adj* իրաքյան

iranien, -ne *adj* իրանական

irlandais, -e *adj* իռլանդական

irraisonnable *adj* անմիտ, անխոհեմ, անխելամիտ, ոչ խելացի

irraisonnement *adv* անմտորեն, անխելաբար, անխոհեմաբար, ոչ խելացիորեն

irréalisable *adj* անիրականանալի, անիրագործելի

irréalisé *adj* չիրականացված

irrecevabilité *f* անընդունելիություն, անթույլատրելիություն

irrecevable *adj* անընդունելի, ան-

քույլատրելի *◇ déclarer un amendement ~ ուղղումը հայտարարել անընդունելի*

irréconciliable *adj* անհաշտ, անհամատեղելի

irrecouvrable *adj* անդառնալի, անվերադարձ, չվերականգնվող *◇ créance ~ իրվք*. բռնագանձման ոչ ենթակա պարտք; *dommage ~ անդառնալի վնաս*

irrecusable *adj* անհերքելի, անժխտելի

irredenta (*խուսլ.*) իրեղենտա (տարածք, որը էթնիկապես կամ պատմականորեն կապված է որևէ երկրի հետ, սակայն ղեկավարվում է այլ պետության կողմից)

irrédentisme *m* իրեղենտիզմ (տեսություն, համաձայն որի տարածքը պետք է միավորվի այն պետության հետ, որին էթնիկապես կամ պատմականորեն պատկանում է)

irréductible *adj* 1. անկրճատելի, չկրճատվող, չնվազող 2. անհաղթահարելի, անվերանալի, անբացառելի 3. անվերականգնելի

irréel, -le *adj* անիրական, ֆանտաստիկ, երևակայական; ոչ ռեալ, անիրագործելի

irréfléchi, -e *adj* ամտածված, չկշռադատված, անխոհեմ

irreflexion *f* անխոհեմություն, անկշռադատություն

irréfutabilité *f* անհերքելիություն, անժխտելիություն

irréfutable *adj* անհերքելի, անժխտելի

irréfuté, -e *adj* չհերքված, չժխտված

irrégularité *f* 1. անկանոնություն, կանոնավոր չլինելը, ինչ-որ բանի խախտում; *իրվք*. ապօրինություն 2. ընդունված կարգի խախտում 3. անհավասարություն, անհամաչափություն ~s du travail աշխատանքի ընդհատումներ (խանգարումներ)

irrégulier, -ère *adj* 1. անկանոն, ոչ կանոնավոր, անհամաչափ, կանոնները խախտող, ապօրինի 2. *նազմ*. անկանոն *◇ procès ~ ապօրինի դատաքննություն; troupes ~ères* անկանոն զորքեր

irréguliers *m pl* անկանոն զորքեր

irrégulièrement *adv* անկանոն կերպով, ոչ կանոնավորապես

irréligion *f* անհավատություն, անաստվածություն, աթեիզմ

irrémissible *adj* 1. անուղղելի, անդառնալի, անվերադարձ, անփոփոխելի, վերջնական 2. անբուժելի

irrémissiblement *adv* անուղղելիորեն, անվերադարձ, անդառնալիորեն

irrémissibilité *f* աններելիություն, աններելի լինելը

irrémissible *adj* աններելի

irremissiblement *adv* աններելիորեն, աններելի կերպով

irremplaçable *adj* անփոխարինելի

irréparabilité *f* անհատուցելիություն, անփոխհատուցելի լինելը; անուղղելիություն

irrépréhensibilité *f* անբասիրություն

irréprochable *adj* անբասիր, անքերի

irrésistibilité *f* անհաղթահարելիություն, անընկճելիություն, անդիմադրելիություն

irrésistible անհաղթահարելի, անընկճելի, անդիմադրելի
irrésolu, -e *adj* 1. չլուծված, անորոշ 2. անվճռական, տատանվող
irrésolument *adv* անվճռականորեն
irrésolution *f* անվճռականություն, անկայունություն, անվստահություն
irresponsabilité *f* անպատասխանատվություն
irréversible *adj* 1. անշրջելի, չշրջվող, անփոխակերպելի 2. անբեկանելի, անխախտելի, անփոփոխելի
irrévocabilité *f* անփոփոխելիություն; անվերադառնալիություն, անվերադարձություն
irrévocable *adj* 1. անփոփոխ, անփոփոխելի, անփոխարինելի, մշտական 2. անդառնալի, անվերադարձ, վերջնական $\diamond$ loi ~ անփոփոխ օրենք; erreur ~ անդառնալի՝ անուղղելի սխալ
irritation *f* գայրույթ, ջղայնություն, կատաղություն; գրգռվածություն, հուզում, հուզմունք, նյարդայնացում, բորբոքվածություն
irruption *f* հանկարծակի ներխուժում $\diamond$ faire ~ ներխուժել
islamique *adj* իսլամական
islandais, -e *adj* իսլանդական:
isolable *adj* մեկուսի, միմյանցից անջատ, զատ, զատված, մեկուսաց-

ված, անջատված
isolant, -e *adj* մեկուսացնող, անջատող, առանձնացող, զատող, բաժանող
isolation *f* մեկուսացում, անջատում, առանձնացում, զատում, բաժանում
isolé, -e *adj* 1. առանձին, մեկուսացած, միայնակ 2. եզակի, միակ, բացառիկ $\diamond$ cas ~ եզակի, բացառիկ դեպք
isolément *adv* առանձնաբար, մեկուսի, զատ, ջոկ, առանձին վերցրած
isoler *vt* մեկուսացնել, առանձնացնել, անջատել, զատել
isoloir *m* քվեարկության խցիկ (ընտրատեղամասում)
israélien, -ne *adj* իսրայելական
issu, -e *adj* առաջ եկած, ծագած, սերված
issue *f* ելք, արդյունք, հետևանք, ավարտ $\diamond$ à l'~ de... արդյունքում, վերջին պահին; heureuse ~ բարեհաջող ավարտ; sans ~ անելանելի
~ aux difficultés économiques ելք տնտեսական դժվարություններից
isthme *m* պարանոց
italien, -ne *adj* իտալական
italique շեղագիր $\diamond$ en ~ շեղագրով
itinéraire *m* 1. երթուղի, չվերթ 2. ճամփորդական նոթեր

J

jactance *f* պարծենկոտություն, ինքնագովություն, սնապարծություն

jaillir *vi* 1. առատ հորդել, աղբյուրի մման հորդել; ցայտել, ժայթքել
2. *փխբ.* հանկարծակի հայտնվել
◇ du choc des opinions ~it la vérité, de la discussion ~it la lumière ճշմարտությունը ծնվում է վիճաբանությունից

jalón *m* նշանաձող, ցցանիշ, ձող

jalonner *vt* նշել, նշանակել

jalous, -se *adj* 1. խանդոտ 2. նախանձ, նախանձկոտ 3. մի բան թանկ գնահատող; մի բանի ձգտող
~ de sa liberté իր ազատությունը թանկ գնահատող

japonais, -e *adj* ճապոնական

jargon *m* ժարգոն, ծածկալեզու 2. անհասկանալի լեզու, դատարկաբանություն, անհեթեթություն
~ professionnel մասնագիտական ժարգոն

jaune *m, f* 1. դեղին ցեղատեսակին պատկանող մարդ 2. *խսկց.* դեղին արիմիության անդամ; գործադուլը լքող, շտրեյկբրեյսեր

jérémiade *f* *խսկց.* գանգատ, տրտունջ, բողոք, սրտակեղեքողք

jésuite *m* ճիզվիտ, ճիզվիտական ուխտի անդամ

jésuitique *adj* ճիզվիտական, կեղծ փաստաբանական, երկերեսանի, կեղծավոր, երեսպաշտ

jeter *vt* նետել, շարտել, գցել

~ l'argent (par les fenêtres) փողերը քամում տալ, փողերը վատնել
~ à bas վայր նետել, տապալել, կործանել, թոթափել

~ les bases, ~ les fondements հիմք դնել, հիմք գցել

~ le discrédit sur... վարկաբեկել, հեղինակագրկել

~ l'épouvante սիրտը ահ գցել, սարսափ ներշնչել

~ les hauts cris բարձրաձայն զայրանալ, վայնասուն բարձրացնել, աղաղակել

~ sur le pavé փողոց շարտել

~ de la poudre aux yeux աչքերին թոզ փչել

~ en prison բանտ նետել

~ une vive lumière sur qch մի բանի վրա լույս սփռել

jeu *m* 1. խաղ 2. գործողություն, շարժում, գործելը ◇ avoir beau ~ լինել բարենպաստ պայմաններում; cacher son ~ թաքցնել իր մտադրությունները; cela passe le ~ սա արդեն կատակ չէ; c'est un ~ jous սվարտված գործ է; ce n'est qu'un ~ դատարկ բան է; entrer en ~ ա) խաղի մեջ մտնել բ) մասնակցել գ) սկսել դ) *նազմ.* կռվի մեջ մտնել; être en ~ ա) քննարկվել, որոշվել բ) վտանգի ենթարկվել; faire bonne mine à mauvais ~ արհեստականորեն թաքցնել վրդովմունքը, սրտնե-

դուքյունը ցույց չտալ; faire le ~ de զո մեկի ջրադացին ջուր ածել, մեկին օգուտ տալ իր վարմունքով; meneur du ~ նախաձեռնող, առաջամարտիկ; mettre en ~ ա) գործի դնել, գործողության մեջ դնել բ) հարցականի տակ դնել; par le ~ du hasard պատահականության շնորհիվ; par le ~ de l'article 8 8-րդ հոդվածի գործադրմամբ; la politique de double ~ երկդիմի՝ երկերեսանի քաղաքականություն; savoir le ~ de զո իմանալ մեկի գործելաճոճը; tirer son épingale du ~ ջրից չոր դուրս գալ; հաղթելուց հետո խաղից դուրս գալ

~ de mots բառախաղ

~, nouveau նոր, ժամանակակից

~ des préavis նախնական ծանուցման կարգը

~, vieux հնացած, հնաճ

~x (Jeux) Olympiques Օլիմպիական խաղեր

~x (Jeux) Universitaires Ուսանողական խաղեր

jeunesse *f* 1. երիտասարդություն, պատանեկություն 2. երիտասարդներ

joindre *vt* 1. միացնել, կցել, կպցնել, կապել, հանգուցել 2. միավորել, միացնել 3. ավելացնել, գումարել ժ se ~ միանալ, հարել; մասնակցել; se ~ à l'organisation անդամագրվել կազմակերպությանը ~ les deux bouts ծայրը ծայրին հասցնել

~ ses efforts ջանքերը միավորել

joint, -e *adj* 1. միացած 2. միացյալ, միավորված 3. կցված, կից

joint *m* : chercher (trouver) le ~ գտնել շփման կետը; ճիշտ նպատակին խփել; գտնել գործին լավագույն մոտեցումը

joint - venture *m տնտ.* համատեղ ձեռնարկություն

jonction *f* միացում, կցում; միացման տեղը, կար

~ des instances, ~ des causes *իրվբ.*

գործերի միացում

~ de voies ճանապարհների հատում (երկաթուղային)

jouer *vt*, 1. խաղալ 2. խաղալ, դեր կատարել, ներկայացնել (թատրոնում, կինոյում) 3. խիզախել, ռիսկի դիմել, բախտախաղի դնել 4. խաղալ, ձևացնել, ձևանալ ժ faire ~ les canons բնդանոթից կրակել; faire ~ tous les ressorts բոլոր միջոցները գործի դնել; se ~: mon sort se joue իմ բախտն է որոշվում

~ l'ahuri զարմանք խաղալ, զարմացած ձևանալ

~ cartes sur table քարտերը բաց խաղալ

~ la dernière carte վերջին անգամ ռիսկի դիմել

~ l'homme d'importance կարևոր մարդու տեսք ընդունել

~ le jeu de զո մեկի օգտին գործել

~ les victimes իրեն գոհի տեղ դնել

~ sa vie իր կյանքը վտանգի ենթարկել

joug *m փխբ.* լուծ, բեռ, ծանրություն ժ mettre sous le ~ հպատակեցնել, նվաճել; passer sous le ~ de զո ընդունել հակառակորդի պայմանները; անցնել մեկի իշխա-

նության տակ; secouer (կամ briser, rompre) le ~ թոթափել լուծը; subir le ~ de զո մեկի լծի տակ լինել; tomber sous le ~ de զո մեկի ենթակայության տակ ընկնել; tenir sous le ~ հնազանդության մեջ պահել; vivre sous le ~ ապրել լծի տակ

jouir *vi* 1. օգտվել մի բանից 2. ունենալ 3. վայելել, հաճույք, բավականություն ստանալ, ըմբռնվել

~ de ses droits իր իրավունքներից օգտվել

~ d'une liberté absolue լիակատար ազատություն ունենալ

~ d'un privilège մենաշնորհից՝ առավելությունից՝ արտոնությունից օգտվել

jouissance *f* 1. օգտագործում, օգուտ քաղելը, օգտվելը 2. հաճույք, բավականություն, վայելք $\diamond$ avoir la ~ personnelle de... ունենալ անհատական օգտագործման համար; entrer en ~ տեր դառնալ, տիրել, տիրապետել

~ de la terre հողօգտագործում

jour *m* 1. օր, գիշեր ու ցերեկ, օր ու գիշեր 2. կյանք 3. այսօրը, ժամանակակից դարաշրջանը, մեր օրերը 4. լույս, ցերեկային լույս $\diamond$ à courts ~s կարճ ժամանակով; au ~ le ~ օրեցօր; լրատու, լրագրային խրոնիկա; de ~ en ~ օր օրի, ամեն օր; donner le ~ կյանք տալ, լույս աշխարհի բերել; ծնել; éclater au grand ~ ալկնհայտ, ալկներև դառնալ; en ces ~s de calamité այդ աղետալի օրերին; se faire ~

լույս տեսնել, երևալ; le ~ venu երբ ժամանակը գա; mettre à ~ հանրագումարի բերել, ամփոփել; mettre sous un faux ~ ներկայացնել աղավաղված՝ կեղծ լույսի տակ՝ ծուռ հայելու մեջ; prendre ~ et heure պայմանավորվել օրվա և ժամի համար; présenter sous un ~ favorable ներկայացնել բարենպաստ՝ լավ կողմից՝ ձեռնտու ձևով; se montrer sous son vrai ~ ինքն իրեն մերկացնել՝ բացահայտել՝ դիմակագերծ անել; venir au ~, recevoir le ~, voir le ~ ծնվել, լույս աշխարհի գալ; լույս տեսնել; verser le ~ լույս սփռել

~ de congé ոչ աշխատանքային օր

~ d'expiration ժամկետը լրանալու օր

~, le grand, le plein ~ պայծառ ցերեկային լույս; հրապարակայնություն

~ férié տոն, ոչ աշխատանքային օր

~ de naissance ծննդյան օր

~ de sortie հանգստյան օր

journal *m* 1. լրագիր, թերթ, հանդես 2. օրագիր, մատյան, գրառումների գիրք 3. տեղեկագիր; խրոնիկա $\diamond$ tenir un ~ օրագիր պահել

~ des achats գնումների հաշվառման մատյան

~ filmé կինոխրոնիկա

~ mural, ~ placard, ~ affiche պատի թերթ

~ officiel կառավարական տեղեկագիր

~ parlé վերջին լուրեր (ռադիոյով)
~ télévisé հեռուստատեսային
լուրեր

journalier, -ère *adj* ամենօրյա

journalier *m* օրավարձու բանվոր,
օրաբանվոր, օրամշակ

journaliste *m* լրագրող, ժուռնալիստ;
լրագրի աշխատակից

~ accrédité հավատարմագրված՝
պաշտոնապես ճանաչված
լրագրող

~ indépendant ոչ հաստիքային
լրագրող

journalistique *adj* լրագրողական

journée *f* 1. օր 2. աշխատանքային
օր 3. օրվարձ $\diamond$ à la ~ օրա-
վարձով; aller en ~, faire des ~s
օրավարձով աշխատել; dans la ~
օրվա ընթացքում; se faire de
bonnes ~s լավ վաստակել;
toucher sa ~ ստանալ օրավարձը
~ commémorative հիշատակի օր
~ historique պատմական օր
~ de huit heures ութամյա աշ-
խատանքային օր
~ non-ouvrable ոչ աշխատանքա-
յին օր

~ ouvrable աշխատանքային օր

~ de travail աշխատանքային օր

journellement *adv* ամենօրյա
կարգով, առօրյա կարգով,
մշտապես, շարունակ

jubilare *adj* 1. հոբելյանական 2.
հիսուն տարին նշող, հիսնամյա
տարելիցին վերաբերող $\diamond$ année
~ հոբելյանական տարի; docteur
~ հիսուն տարի աշխատած
բժիշկ

jubilé *m* հոբելյան, տարելից $\diamond$
célébrer son ~ տոնել իր ոսկե

հարսանիքը

~ de diamant վաթսունամյա
տարելից, ադամանդե հոբելյան

jubilier *vi* *խսկգ.* ցնծալ, հրճվել

judas *m* հուդա, դավաճան

judiciaire *adj* դատական, օրինա-
կան, իրավական, իրավաբանա-
կան $\diamond$ acte ~ դատաիրավական
ակտ; autorités ~s դատական իշ-
խանություններ; conseiller ~ դա-
տարանի կողմից նշանակված
խորհրդատու, իրավաբանական
խորհրդատու; contrat ~ դատա-
րանով հաստատված հաշտա-
րար համաձայնագիր, իրավա-
բանական հաշտագիր; débat ~
դատական քննություն; enquête ~
դատական հետաքննություն;
fonctionnaire ~ դատական պաշ-
տոնատար անձ; poursuites ~s
դատական կարգով հետա-
պնդում; pouvoir ~ դատական իշ-
խանություն; procédure ~ դատա-
վարություն

judiciairement *adv* դատական
կարգով

judicieusement *adv* բանականորեն,
խելամտորեն, խելացիորեն,
խոհեմաբար

judicieux, -se *adj* խոհեմ, խելամիտ,
շրջահայաց, լրջմիտ, բանական,
դատողական, ողջամիտ $\diamond$ emploi
~ des ses moyens միջոցների՝
ուժերի խելամիտ օգտագործում

juge *m* 1. դատավոր; *սպորտ.*
մրցավար 2. գիտակ, գնահատող
~ des affaires matrimoniales
(J.A.M.) ամուսնալուծության
գործերի դատավոր

~ d'instruction դատական քննիչ, դատաքննիչ

~ des mineurs, ~ des enfants անչափահասների գործերի դատավոր

~ de paix հաշտարար դատավոր

~ pénal քրեական գործերի դատավոր

~ des référés դատավոր, որը որոշում է կայացնում շտապ կարգով (շտապ հարցերի դեպքում)

~ des tutelles խնամակալության գործերի դատավոր

~ unique միանձնյա դատավոր

~s d'un concours մրցույթի ժյուրի

jugeable *adj* իրավասության ենթակա, ընդդատյա; դատական կարգով վճռվող

judgement *m* 1. կարծիք, դատողություն, տեսակետ 2. դատավճիռ, դատարանի որոշում 3. դատ, դատական քննություն, դատաստան $\diamond$ amender un ~ դատավճիռը՝ վճիռը՝ որոշումը վերանայել; annuler un ~ դատավճիռը բեկանել; appeler d'un ~ դատավճիռը բողոքարկել; casser un ~ որոշումը վերանայել; exécuter un ~ դատավճիռը ի կատար ածել; mettre en ~ դատի տալ; դատարան հանձնել; prononcer un ~ դատավճիռը հրապարակել; réformer le ~ դատավճիռը, որոշումը փոփոխել; rendre un ~ en faveur de զո որոշում կայացնել հոգուտ մեկի

~ par défaut, par contumace բացակայությամբ կայացած որոշում

~ dernier *եկդգ*. ահեղ դատաստան

~ en dernier ressort վերջնական, բողոքարկման ոչ ենթակա որոշում

~ de Dieu *սյսմ*. Աստծո դատաստան

~ final վերջնական որոշում

juger *vt* 1. դատել, դատավճիռ կայացնել, դատարանում քննել 2. որոշել, վճռել 3. ենթադրել, համարել, ընդունել, գնահատել $\diamond$ à en ~ d'après... դատելով...; էքե դատելու լինենք...

~ sur l'apparence արտաքինով դատել

~ bon տեղին համարել

~ sur l'étiquette մակերեսորեն դատել

~ à mort դատապարտել մահապատժի

~ nécessaire անհրաժեշտ համարել

~ utile օգտակար համարել

juguler *vt* հնազանդեցնել, զսպել, սանձել, հանդարտեցնել; վերջ դնել, կասեցնել, դադարեցնել

juif, -ve *adj* հրեական

jumelé, -e *adj* երկվորյակ $\diamond$ villes ~es բարեկամացած բաղաբյուր

juré, -e *adj* երդվյալ, դիտրիմ, ուխտյալ, անհաշտ $\diamond$ ennemi ~ երդվյալ, դիտրիմ թշնամի

juré *m, f* երդվյալ, երդվյալ ատենակալ

jurer *vi* երդվել; երդում տալ

~ faux սուտ երդում տալ

~ fidélité հավատարմության երդում տալ

jurisdiction *f* 1. ընդդատություն, ենթադատություն, դատագորություն 2. դատական մարմին, դատարան 3. դատական ատյան
◇ saisir une ~ դիմել դատարան
~ arbitrale արբիտրաժի մարմին
~ du premier degré առաջին ատյանի դատարան
~ répressive քրեական գործերի դատական հաստատություն

juridique *adj* իրավաբանական, դատական, իրավական
◇ acte ~ գործարք; իրավաբանական ակտ; études ~s իրավաբանական ուսումնառություն; vide ~ օրենսդրության բացակայություն (ինչ-որ հարցի վերաբերյալ)

jurisconsulte *m* իրավախորհրդատու

jurisprudence *f* 1. իրավագիտություն, իրավաբանություն 2. դատական պրակտիկա
◇ faire ~ որպես հեղինակություն՝ օրինակ ծառայել; նախադեպ հանդիսանալ

jury *m* 1. երդվյալների դատարան, երդվյալների կազմը 2. ժյուրի, հանձնախումբ (մրցութային) 3. *սպորտ*. մրցավարական կազմ
~ criminel երդվյալ ատենակալների (քրեական դատավարության մասնակից)
~ d'honneur պատվո դատարան
~ du jugement տվյալ դատական գործին մասնակից երդվյալների կազմ

juste *adj* 1. արդար, արդարացի, իրավացի, արդարադատ, օրինական 2. ճշմարիտ, ճիշտ, ստույգ, պատշաճ
◇ cause ~

արդար գործ; à ~ titre լիիրավ, լիակատար հիմունքով
~s revendications օրինական պահանջներ

juste *adv* ճշտորեն, ճիշտ, իսկությամբ, ստույգ կերպով; հենց, ճիշտ ու ճիշտ, իսկ և իսկ, միանգամայն
◇ comme de ~ արադարացիորեն; frapper ~ ուղիղ նշանակետին խփել; raisonner ~ ճիշտ մտածել; savoir au ~ ստույգ կերպով իմանալ; tirer ~ դիպուկ կրակել
~ à l'heure de la séance իսկ և իսկ նիստի ժամանակ

juste-milieu *m* *պոմ.* «ոսկե միջին» կառավարություն; ոչ ծայրահեղ կառավարություն

justesse *f* ճշտություն, ճշգրտություն, իսկություն, հավաստիություն, ճշմարտացիություն, անսխալականություն
◇ de ~ համարյա, քիչ էր մնում, գրեթե
~ d'une observation նկատողության ճշտություն

justice *f* 1. արդարացիություն, իրավացիություն; արդարություն, արդարամտություն 2. արդարադատություն 3. արդարադատության մարմիններ, դատական գերատեսչություն, դատական համակարգ
◇ actionner (կամ aller, agir) en ~ դատարան դիմել; administrer la ~ արդարադատություն իրականացնել; appeler (կամ assigner, attaquer, citer) en ~ դատարան կանչել, դատի տալ; comparaître en ~ դատարան ներկայանալ անձամբ; demander ~ արդարադատություն փնտրել;

déposer en ~ դատարանում ցուցմունք տալ; ester en ~ հայց ներկայացնել դատարան, հանդես գալ որպես կողմ քաղաքացիական դատավարությունում; faire ~ de զո դատաստան տեսնել; faire régner la ~ ~ արդարություն հաստատել; Ministère de la J~ Արդարադատության նախարարություն; plaider en ~ դատարանում հանդես գալ; porter en ~ ուղարկել դատարան; poursuivre զո en ~ մեկի դեմ բողոք ներկայացնել դատարան; մեկին դատի տալ; rendre (կամ faire) ~ ~ արդարացնել; պատշաճը հատուցել, ըստ արժանվույն գնահատել; saisir la ~ գործը հանձնել դատարան, դատարանում գործ հարուցել; se dérober à la ~ ~ դատից թաքնվել; se soustraire à la ~ ~ դատական հետապնդումից խուսափել; traduire (կամ traîner) en ~ դատական պատասխանատվության ենթարկել

~ civile արդարադատություն քաղաքացիական գործերով

~ de classe դասակարգային արդարադատություն

~ de paix հաշտարար դատարան ~ sommaire, ~ prompte դատաստան առանց դատի

justiciable *adj* իրավասության են-

թակա, ընդդատյա, քննության ենթակա ◇ être ~ de la Haute Cour Գերագույն Դատարանի իրավասությանը ենթակա լինել

justiciable *m* դատավիճող կողմ, ամբաստանյալ

justicier *m* հովանավոր, պաշտպան, արդարության պաշտպան

justicier *vt* *հնգծ.* : ~ un criminel պատժել հանցագործին

justifiable *adj* արդարացման արժանի

justificatif, -ve *adj* արդարացնող, արդարացուցիչ, հաստատող

justification *f* 1. արդարացում, վերականգնում; անմեղության ապացուցում 2. հաստատում, հիմնավորում (փաստերով)

justifié, -e *adj* արդարացված, հիմնավորված

justifier *vt* 1. արդարացնել, անմեղությունը ապացուցել 2. հաստատել, ապացուցել, հիմնավորել

~ le contraire ապացուցել հակառակը

juxtaposé, -e *adj* զուգորդված, կողքի-կողքի դրված

juxtaposer *vt* դնել (տեղադրել) կողքի - կողքի

juxtaposition *f* կողք - կողքի տեղադրում

K

kazakh, -e *adj* դազախական

kermesse *f* 1. տոնավաճառ՝ զբոսանքներով (հյուսիսային Ֆրանսիայում, Բելգիայում, Նիդերլանդներում) 2. տոն, խմջույք

khan *m պտմ.* խան

khanat *m պտմ.* խանություն

kidnappeur, -se *m, f* առևանգիչ

kidnapping *m* առևանգում

kirghiz, -e *adj* կիրգիզական

know-how *m* 1. հմտություն, գործի իմացություն 2. նոու-հաու, արտադրության գաղտնիք, տեխնոլոգիա ♦ *contrat de ~* պայմանագիր՝ արտադրության գաղտնիքները փոխանցելու մասին

~ *nécessaire* անհրաժեշտ իմացություն՝ զիտելիքներ

kolkhoze *m* կոլտնտեսություն

kolkhozien *m* կոլտնտեսական

kolkhozien, -ne *adj* կոլտնտեսային

kommando *m* ջոկատ, քիմ; դեսանտ

Komsomol *m* կոմերիտմիություն

komsomol *m, f* կոմերիտական

konzern *m* կոնցեռն

Kremlin (le) Կրեմլ

kurde *adj* քրդական

kyrielle *f* մի շարք, մի քանի, բազմաթիվ, մեծաքանակ

~ *d'injures* հայհոյանքների տարափ

L

labeur *m* ծանր աշխատանք

laborieux, -se *adj* 1. աշխատասեր, ջանասեր 2. ծանր, դժվար, հոգնեցուցիչ ◇ masses ~ses աշխատավոր զանգվածներ; vie ~se աշխատավորական կյանք

labouriste *adj* լեյբորիստական

labouriste *m* լեյբորիստ

laconique *adj* լակոնիկ, հակիրճ, համառոտ

lacrymogène *adj* արցունքաբեր ◇ gaz ~ արցունքաբեր գազ

lacune *f* 1. բաց տեղ, ազատ տեղ (բնագրում), արանք 2. պակաս, բացթողում, կիսատ գործ ◇ combler une ~ բացը լրացնել

ladite *adj f* : ~ chose սույն, այս, վերոհիշյալ

laïc *adj et s* տես՝ laïque

laïcité *f* աշխարհիկ բնույթ (կրթության)

laïque *adj* 1. աշխարհիկ, մարդկային 2. ոչ կրոնական, կրոնի հետ կապ չունեցող

laisser *vt* 1. թողնել 2. թողնել, լքել 3. տալ, տրամադրել 4. թույլ տալ, թույլատրել ◇ se ~ aller à des préventions կանխակալ կարծիք ունենալ, նախատրամադրված լինել

~ une affaire dans le vague գործը թողնել չպարզված՝ չպարզաբանված՝ մութ

~ aller գոհ թողնել ինքնահոսի

~ le champ libre à... ազատ գործելու հնարավորություն ընձեռել

~ échapper une occasion առիթը բաց թողնել

~ à entendre հասկացնել տալ

~ faire թույլատրել, չխանգարել

~ partir գո մեկին թույլ տալ հեռանալու

~ tomber ձեռքից գցել; *փխք.*

խսկց. դադարեցնել, հրաժարվել, հեռանալ

laisser-faire *m* թողտվություն, չմիջամտելը, չմիջամտություն (կառավարության չմիջամտելը անհատների գործունեությանը՝ հատկապես անհատական բիզնեսին և առևտրին); ազատ գործելու հնարավորության ընձեռում, գործողությունների լիակատար ազատության տրամադրում ◇ politique de ~ չմիջամտելու քաղաքականություն

laisser-passer *m* անցաթուղթ, անցագիր, թույլտվություն (մուտքի, ելքի)

~ diplomatique դիվանագիտական անցաթուղթ՝ բաց թերթիկ

lama *m* լամա (բուդդայական քահանա) ◇ grand ~, Dalaï - ~ դալայ-լամա

lamentable *adj* ողբալի, աղետալի, խղճալի ◇ effondrement ~ անփառունակ կործանում, սնանկացում; situation ~ աղետալի վիճակ

lancement *m*: ~ de l'emprunt փոխառության տոմսերի թողարկում

lancer *vt* 1. նետել, բաց թողնել, արձակել, շարտել 2. սկսել, ձեռնա-

մուխ լինել 3. գործարկել, աշխատեցնել 4. թողարկել

~ une affaire գործ սկսել

~ appel կոչ անել

~ une attaque հարձակում սկսել

~ des bombes ռումբեր նետել

~ une campagne արշավանք սկսել

~ une convocation, une invitation ուղարկել հրավերներ, ծանուցագրեր

~ une fusée հրթիռ արձակել

~ un mandat ձերբակալման հրաման տալ

~ le moteur շարժիչը միացնել

~ une proclamation թռուցիկ բաց թողնել, հայտարարություն հրապարակել

langue *f* լեզու, խոսք

~ commune ընդհանուր գրական լեզու

~ diplomatique դիվանագիտական լեզու

~ étrangère օտար լեզու

~ internationale միջազգային լեզու

~ maternelle մայրենի լեզու

~ morte մեռած լեզու

~ nationale պետական լեզու

~ officielle պաշտոնական, պետական լեզու

~ de travail աշխատանքային լեզու

~ vivante կենդանի լեզու

laps *m*: ~ de temps ժամանակամիջոց $\diamond$ après un certain ~ de temps որոշ ժամանակ անց; après un grand ~ de temps երկար ժամանակ անց

largeur *f*: ~ de vues հայացքների լայնություն $\diamond$ envisager une

question avec ~ հարցին լայնորեն մոտենալ, հարցը խորությամբ քննարկել

latent, -e *adj* թաքուն, գաղտնի, չբացահայտված, աննկատ $\diamond$ les forces ~tes գաղտնի, չբացահայտված ուժեր

latifundia *m pl* պտմ. լատիֆունդիա, խոշոր կավվածք

latitude *f* 1. աշխիզ. լայնություն 2. կլիմա 3. գործողությունների ազատություն 4. մեծ նշանակություն, խոր իմաստ $\diamond$ les basses [hautes] ~s հարավային [հյուսիսային] երկրներ; laisser toute ~ գործողություններին լիակատար ազատություն տալ; sous toutes les ~s ցանկացած կլիմայի դեպքում, ամենուրեք

~ nord հյուսիսային լայնություն

~ sud հարավային լայնություն

lauréat *m* դափնեկիր

ledit *adj. m. (f ladite)* վերոհիշյալ, վերևում մատնանշված

légal, -e *adj* 1. օրինական, օրենքով սահմանված, օրինական ուժ ունեցող, իրավական 2. դատական $\diamond$ âge ~ իրավական պատասխանատվություն կրելու տարիք; assistance (aide) ~e իրավական օգնություն; autorités ~es դատական՝ իրավական՝ օրինական իշխանություններ; document ~ օրինական՝ իրավական փաստաթուղթ; domicile ~ օրինական (մշտական) բնակության վայր; étranger ~ օտարերկրացի, որն օրինականորեն գտնվում է որևէ երկրում; formalités ~es իրավական ձևականություններ; gouvernement ~ օրինական կա-

ռավարություն; médecine ~e դատական բժշկություն; obligation ~e իրավական պարտավորություն; par voie ~e օրինական ճանապարհով; pays ~ ա) քաղաքական իրավունքներ ունեցող երկրի բնակչության մաս բ) *հեղև*. իշխող քաղաքական շրջանակներ; responsabilité ~e իրավական պատասխանատվություն; պատասխանատվություն օրենքի առաջ; statut ~ իրավական կարգավիճակ; validité ~e *հրվք*. վավերականության օրինականություն

légaliser *vt* 1. վավերացնել, հաստատել (ստորագրություն, արձանագրություն) 2. օրինականացնել $\diamond$ signature ~ée վավերացված ստորագրություն

légalité *f* օրինականություն $\diamond$ reconnaître la ~ de la demande ճանաչել պահանջի օրինականությունը ~ de l'acte գործողության օրինականություն

légal *m* 1. պապական դեսպան, լեգատ 2. ներկայացուցիչ, դեսպան

légalion *f* 1. (դիվանագիտական) առաքելություն; պատմական առաքելություն 2. դիվանագիտական առաքելության շենք 3. լեգատի պաշտոնը $\diamond$ personnel de ~ դիվանագիտական առաքելության անձնակազմ

légiférant, -e *adj* օրենսդիր, օրենսդրական $\diamond$ les corps ~s օրենսդիր մարմիններ

légiférer *vi* 1. օրենքներ ընդունել, հրատարակել 2. *փխք*. օրենքներ թելադրել

légion *f* 1. լեգեոն (խոշոր զորական

միավոր Հին Հռոմում) 2. անթիվ բազմություն $\diamond$ Légion étrangère օտարերկրյա լեգեոն; Légion d'honneur Պատվո լեգեոնի շքանշան (Ֆրանսիայում); par ~s մեծ քանակությամբ

législateur, -rice *m, f* 1. օրենսդիր 2. օրենսդիր իշխանություն

législatif, -ve *adj* օրենսդիր, օրենսդրական $\diamond$ acte ~ օրենսդրական ակտ; Assemblée ~ve (կամ la Législative) *պտմ*. օրենսդիր ժողով (1791-1792 թթ., 1849-1851 թթ.); corps ~ օրենսդիր մարմին; élections ~ves օրենսդիր մարմնի ընտրություններ; initiative ~ve օրենսդրական նախաձեռնություն; pouvoir ~ օրենսդիր իշխանություն; réforme ~օրենսդրական բարեփոխում; suprématie ~ve օրենսդրական գերակայություն (գերիշխանություն)

législation *f* 1. օրենսդրություն, օրենքների ամբողջություն 2. իրավական համակարգ $\diamond$ bénéficiaire de la ~ օգտվել օրենսդրությամբ սահմանված իրավունքներից; être couvert par la ~ օրենսդրությամբ պաշտպանվել; relever de la ~ օրենսդրությամբ կանոնակարգվել, օրենսդրությանը ենթարկվել ~ ouvrière աշխատանքային օրենսդրություն ~ en vigueur գործող օրենսդրություն

législativement *adv* օրենսդրորեն, օրենսդրական կարգով

législature *f* 1. օրենսդիր մարմին, օրենսդրական իշխանություն 2. օրենսդիր մարմնի լիազորու-

թյունների ժամկետ $\diamond$ nouvelle ~ նոր օրենսդրական մարմնի գումարում ընտրություններից հետո
légitimation *f* 1. օրինականացում, օրինական՝ իրավական ուժ տալը 2. *ղվնգ*. լեգիտիմացիա (որևէ իրավունքի կամ լիազորության իրավասության ճանաչում ~ adoptive (երեխայի) օրինականացում որդեգրման ճանապարհով

légitime 1. օրինական, իրավական, լեգիտիմ 2. արդար, օրինաչափ, հիմնավոր, փաստարկված, պատճառաբանված $\diamond$ défense ~ *հրվք*. ինքնապաշտպանություն; demande ~ օրինական պահանջ; enfant ~ օրինական երեխա; gouvernement ~ օրինական (լեգիտիմ) կառավարություն; il est ~ օրինաչափ է; union ~ ամուսնություն

légitimer *vt* 1. օրինականացնել, տալ օրինական՝ իրավական ուժ (փաստաթղթին, արձանագրությանը) 2. արդարացնել, ներել

légitimité *f* 1. օրինականություն, լեգիտիմություն 2. հիմնավորվածություն

léguer *vt* 1. կտակել 2. փոխանցել
lésé, -e *adj*: intérêts ~s ոտնահարված շահեր; partie ~e տուժող կողմ
léser *vt* 1. վիրավորել, ոտնահարել 2. վնասել, խոցել

lette, letton, -ne *adj* լատիշական
lettre *f* 1. տառ 2. նամակ, ուղերձ, գրություն 3. հրովարտակ, թուղթ 4. դիպլոմ, փաստաթուղթ 5. *pl* գրականություն, բանասիրություն $\diamond$ à la ~ բառացիորեն, բառի բուն իմաստով; envoyer (կամ

expédier) une ~ նամակ ուղարկել; faculté des ~s բանասիրական ֆակուլտետ; en toutes ~s ամբողջությամբ, առանց կրճատումների; *փխք*. բացեիքաց, անկեղծորեն, շիտակորեն, անթաքույց; par ~ գրավոր կերպով; présenter, remettre ses ~s հանձնել իր հավատարմագրերը; recueil de ~s նամակների ժողովածու; s'en tenir à la ~ de la loi հավատարիմ մնալ օրենքի տառին; traduire à la ~ բառացի թարգմանել ~ d'acceptation համաձայնություն պարունակող նամակ ~ d'affaires գործնական նամակ ~ anonyme անստորագիր նամակ ~ d'avis, ~ de faire part ծանուցագիր, տեղեկագիր ~ circulaire շրջաբերական ~ commune համատեղ նամակ (մի քանի գերատեսչությունների) ~ de condoléance ցավակցական նամակ ~ de créance *ղվնգ*. հավատարմագիր ~ de crédit հաշվարկագիր ~ (la) et l'esprit de la loi օրենքի տառն ու ոգին ~ initiale մեծատառ, գլխատառ ~ d'intention հանձնարարական ~ d'invitation նամակ-հրավեր ~ ministérielle, ~ de service գրավոր հրաման, (նախարարի) հրամանը պաշտոնի նշանակման մասին, կարգադրագիր ~ de noblesse ազնվականական գիր ~ ouverte բաց նամակ ~ de rappel, ~ de récréance *ղվնգ*. հետկանչման գիր

~ de recommandation douanière
մաքսային բաց թերթ

~s (les), les belles ~s գեղարվեստական գրականություն

~s classiques դասական բանասիրություն

~s modernes ժամանակակից լեզուներ և գրականություն

levant *adj* ծագող ◊ soleil ~ ծագող արև

levant *m* 1. արևելք 2. (Levant) Լևանտ, միջերկրական ծովի արևելքին հարող պետությունների ընդհանուր անվանումը, Մերձավոր Արևելքի երկրներ ◊ au ~ արևելքում; flotte du L ~ *պտմ*. Միջերկրածովյան նավատորմ

Levantin, -e *m, f* Մերձավոր Արևելքի (Լևանտի) բնակիչ

levée *f* 1. չեղյալ հայտարարելը, վերացում, արգելում, գրկում 2. գանձում (հարկերի) 3. փակում, ավարտում (նիստը)

~ de compte հաշվից դրամ հանելը

~ d'écrou կալանքից ազատում

~ d'immunité parlementaire խորհրդարանական անձեռնմխելիությունից գրկում

~ des impôts հարկերի գանձում

~ de jugement *հրվք*. դատավճռի պատճենի ստացում

~ d'option հայտարարություն պայմանագրի պայմանները ընդունելու մասին

~ d'une punition պատժից ազատում

~ des sanctions պատժամիջոցների վերացում

~ de la séance նիստի փակում

lever *vt* 1. վերացնել, հեռացնել 2.

հավաքել, գանձել (հարկ) 3. փակել, ավարտել (նիստը)

~ un obstacle խոչընդոտը վերացնել

~ la séance նիստը փակել

levier *m* լծակ, ներգործման միջոց
~s de commande կառավարման լծակներ

liaison *f* 1. կապ, միացում 2. կապող օղակ, միջնորդ ◊ établir (կամ assurer) les ~s կապեր հաստատել մեկի հետ; rester en ~ կապ պահպանել

~s de commerce առևտրային հարաբերություններ

libellé *m* տեքստի (փաստաթղթի) խմբագրում; (պաշտոնական փաստաթղթի) ձևակերպում

libeller *vt* կազմել, ձևակերպել որևէ փաստաթուղթ ըստ ձևի՝ սահմանված օրինակի

~é en franc արտահայտված ֆրանկով

~é au nom de... տրված... անվամբ

libéral, -e 1. լիբերալ, ազատական, ազատախոհ, ազատամիտ ◊ économie ~e ազատ տնտեսություն; gouvernement ~ լիբերալ՝ ազատական կառավարություն; parti ~ ազատական կուսակցություն; point de vue ~ լիբերալ տեսակետ; position ~e լիբերալ դիրքորոշում

libéralisation *f* ազատականացում, սահմանափակումների վերացում

~ de commerce առևտրի ազատականացում

~ du cours du dollar դոլարի փոխարժեքի ազատականացում

~ du marché monétaire դրամական շուկայի ազատականացում
~ des prix գների ազատականացում

libéraliser *vt* ազատականացնել, թուլացնել (քաղաքական ռեժիմի ճնշումը)

~ l'économie տնտեսությունը ազատականացնել

libéralisme *m* լիբերալիզմ, ազատականություն, ազատամտություն

libéralité *f* 1. առատաձեռնություն 2. հանդուրժողություն, հայացքների լայնություն 3. *pl* շռայլ պարգևներ

libérateur, -rice *adj* ազատագրական ♦ *guerre ~rice* ազատագրական պատերազմ; *lutte ~rice* ազատագրական պայքար

libération *f* 1. ազատում, ազատագրում, ազատ արձակում 2. զորացրում, զինվորական ծառայությունից ազատում 3. ծառայությունից, պաշտոնից արձակելը, հրաժարեցնելը ♦ *mouvement de ~ nationale* ազգային-ազատագրական շարժում

libérer *vt* 1. ազատել, ազատ արձակել, ազատագրել 2. զորացրել 3. պաշտոնից ազատել 4. սահմանափակումները վերացնել

liberté *f* 1. ազատություն, կամք; անկախություն 2. համարձակություն ♦ *avoir toute ~* լիակատար ազատություն ունենալ; *donner à qn toute ~* d'action մեկին գործելու լիակատար ազատություն տալ; *en toute ~* ազատորեն, կատարելապես ազատ; *épris de ~* ազատատենչ, ազատասեր; *mettre en ~ sur parole* ազատել ազնիվ

խոսքի հիման վրա; *prendre la ~ de...* համարձակվել, հանդգնել, սիրտ անել, վճռել; *soif de ~* ազատատենչություն

~ d'action, ~ de manœuvre գործողության ազատություն

~ de conscience խղճի ազատություն, դավանանքի ազատություն

~ de culte հավատքի ազատություն

~ d'esprit (կամ de pensée) մտքի ազատություն

~ individuelle, ~ physique անհատի ազատություն

~ de manifestation ցույցի ազատություն

~ d'opinion համոզմունքների ազատություն

~ de parole (կամ d'expression) խոսքի ազատություն

~ de la presse մամուլի ազատություն

~ provisoire պայմանական կամ նախնական ազատություն

~ de réunion ժողովների ազատություն

~ s civiles քաղաքացիական ազատություններ

~s démocratiques դեմոկրատական ազատություններ

~s politiques քաղաքական ազատություններ

libre *adj* ազատ, անկախ ♦ *avoir le champ ~* գործողությունների լիակատար ազատություն ունենալ; *auditeur* (կամ *étudiant*) ~ ազատ ունկնդիր; *change* (կամ *cours*) ~ ազատ փոխարժեք; *commerce* (կամ *échange*) ~ ազատ առևտուր; *élections* ~s ազատ ընտ-

րություններ; *marché* ~ ազատ շուկա; *presse* ~ անկախ մամուլ; *rendre* ~ ազատ արձակել; *se sentir* ~ իրեն ազատ զգալ; *traduction* ~ ազատ բարգմանություն ~ *-accès* մուտքն ազատ է ~ *concurrence* ազատ մրցակցություն ~ *de préjugés* մախապաշարումներից զերծ

licence *f* 1. հատուկ թույլտվություն, արտոնագիր, լիցենզիա, օգտագործման բացառիկ իրավունք 2. ազատություն, անկաշկանդություն *◇* *accorder une* ~ արտոնագիր տալ; *donner une* ~ արտոնագրել; *obtenir une* ~ թույլտվություն՝ արտոնագիր ստանալ ~ *d'exploitation*, ~ *d'un brevet* շահագործման արտոնագիր ~ *d'exportation* արտահանելու արտոնագիր ~ *d'importation* ներմուծելու արտոնագիր ~ *de résidence* բնակության թույլտվություն

licencié, -e *adj* 1. արտոնագրված; վկայագրված 2. աշխատանքից ազատված *◇* *journaliste* ~ արտոնագրված լրագրող

licenciement *m* 1. ազատում, հեռացնել 2. կազմալուծում (գորբերի) 3. դասերից ազատել (դպրոցականներին), արձակել (արձակուրդներին)

licencier *vt* 1. պաշտոնից արձակել, հեռացնել, ազատել 2. կազմալուծել (գորբերը) 3. ազատ արձակել, բաց թողնել (դպրոցականներին)

licite *adj* օրինական, օրենքով թույլատրված

lien *m* 1. կապ 2. *pl* կապեր, կապանքներ *◇* *briser* (կամ *rompre*) *les* ~ *s* կապերը խզել; *resserer les* ~ *s* ամրապնդել, հաստատուն դարձնել կապերը; *rétablir les* ~ վերականգնել, վերահաստատել կապերը; *trancher tous ses* ~*s* իր բոլոր կապերը կտրել ~ *conjugal* ամուսնական կապ ~ *de parenté* ազգակցական կապ ~ *s d'amitié* ընկերական կապեր ~ *s du sang* արյան կապ, ազգակցական կապեր

lieu *m* 1. տեղ, վայր, տեղանք 2. *փ/սք.* առիթ, հիմք *◇* *avoir* ~ տեղի ունենալ, կայանալ; *avoir* ~ *à* *suiivre* քրեական հետապնդում հարուցել; *avoir* ~ *de...* հիմք (բոլոր հիմքերը) ունենալ (մտածելու, խոսելու և այլն); *donner* ~ *à...* առիթ տալ; *en premier* ~ մախ և առաջ, առաջին հերթին; *en dernier* ~ վերջիվերջո, վերջապես; *en temps et* ~ իր ժամանակին և պատշաճ տեղում; *en haut* ~ բարձրագույն շրջանակներում, ոլորտներում; *il y a* ~ *de...* հիմք կա, տեղին է, հարկ է; *il n'y a pas* ~ *à* *suiivre* գործը ենթակա է կարճման; *tenir* ~ *de...* փոխարինել, տեղը բռնել ~ *du crime* դեպքի վայր ~ *de destination* նշանակետ ~ *de détention* ազատազրկման վայր ~ *public* հասարակական վայր

ligne *f* 1. գիծ, շարք 2. սահման, սահմանագիծ, բնագիծ 3. ազգակցության գիծ *◇* *en grandes* ~*s*,

dans ses grandes ~s ընդհանուր գծերով, ընդհանուր առմամբ; en première ~ առաջնահերթ; faire entrer en ~ (de compte), mettre en ~ (de compte) հաշվի առնել, նկատի ունենալ; hors ~ բացառիկ, արտակարգ, սովորականից դուրս ~ administrative վարչական սահման

~ d'arrivée վերջնագիծ

~ de conduite վարքագիծ

~ de continuité հաջորդականություն

~ de défense ճակատային պաշտպանական բնագիծ

~ de démarcation սահմանագիծ, սահմանազատման գիծ

~ de douane մաքսային սահմանագիծ

~ de pauvreté աղքատության սահման

~ politique քաղաքական գիծ

~ de résistance դիմադրության սահմանագիծ

limitation *f* սահմանափակում, կրճատում

~ des armements սպառազինումների կրճատում

~ des importations ներմուծումների սահմանափակում

limite *f* 1. սահման, ծայր, վերջին կետ, սահմանագիծ 2 սահմանափակում, լիմիտ $\diamond$ à la ~ ծայրահեղ դեպքում; atteindre ses ~s հասնել սեփական հմարավորությունների վերջին սահմանին; connaître ses ~s իմանալ՝ ճիշտ գնահատել սեփական հմարավորությունները; dépasser la ~ սահմանն անցնել; déroger aux ~s սահմանները խախտել; étendre

la ~ սահմանն ընդլայնել; fixer les ~s entre deux Etats հաստատել երկու պետությունների միջև ընկած սահմանները; franchir les ~s de son pouvoir իր իշխանության սահմաններն անցնել; sans ~s անսահման; tracer certaines ~s տեղակայել որոշ սահմաններ ~ d'âge տարիքային սահմանափակում, տարիքային ցենզ ~ de crédit վարկային սահման, վարկային սահմանափակում ~ de durée գործունեության ժամկետի վերջին գիծը

~s naturelles բնական սահմաններ

~s du possible հնարավորության սահմաններ

limité *adj* սահմանափակ; սահմանային, վերջնակետային $\diamond$ pouvoir ~ սահմանափակ իշխանություն; responsabilité ~e սահմանափակ պատասխանատվություն; société à responsabilité ~e (S.A.R.L.) սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն

limiter *vt* 1. սահմաններ դնել, սահմաններ հաստատել 2. սահմանափակել, կրճատել

~ le marché սահմանափակել շուկան

~ le temps de la parole խոսնակին հատկացված ժամանակը սահմանափակել

limitrophe *adj* սահմանամերձ, սահմանակից, հարևան $\diamond$ Etats ~s սահմանակից պետություններ

limogeage *m* *խսկց.* պաշտոնանկություն, թռչակի ուղարկում (ծառայողների, սպաների)

limoger *vt* *խսկց.* պաշտոնանկ անել, թոշակի ուղարկել (սպաներին, ծառայողներին)

liquidier *vt* 1. լուծարել, լուծարքի ենթարկել 2. վերացնել, ոչնչացնել ~ la colonialisme վերջ տալ գաղութատիրությանը
~ le contrat լուծարել պայմանագիրը

~ une enytreprise լուծարել որևէ ձեռնարկություն

~ ses dettes պարտքերը վճարել

liquidation *f* 1. լուծարում 2. վերացում, ոչնչացում

~ des sociétés ընկերությունների լուծարում

~ volontaire ինքնակամ լուծարում

liste *f* ցանկ, ցուցակ, ամփոփագիր $\diamond$ dresser (կամ établir) des ~ s ցուցակներ կազմել; faire circuler une ~ de présence ներկաների ստորագրությունների ցուցակ; révision des ~s électorales ընտրացուցակների ստուգում; radiation des ~s électorales ընտրացուցակներից հանում; souscrire une ~ տեղեկագիր գրել
~ alphabétique այբբենական կարգ

~ bloquée փակ ցուցակ

~ de candidats թեկնածուների ցուցակ (ընտրություններում)

~ civile գահաթերթ

~ commune միասնական ցուցակ

~ électorale, des électeurs ընտրողների ցուցակ

~ noire սև ցուցակ

~ rouge հեռախոսային բաժանորդների փակ ցուցակ

~ de souscripteurs բաժանորդների ցուցակ

~s apparentées միացյալ ցուցակներ

litige *m* *իրավ.* դատական վեճ, հայց $\diamond$ le problème en ~ վիճելի խնդիր; régler un ~ վեճը կարգավորել

litigieux, -se *adj* վիճելի, վիճարկելի $\diamond$ esprit ~ հակառակության ոգի

littéral, -e *adj* 1. բառացի 2. գրավոր 3. *փիլ.* հավաստի, ճշգրիտ $\diamond$ arabe ~ դասական արաբերեն; preuve ~ e *իրավ.* գրավոր ապացույց; traduction ~e բառացի թարգմանություն

littéralement *adv* բառացիորեն, բառացի, տառացիորեն

littoral, -e *adj* ծովափնյա, առափնյա, ափամերձ

littoral *m* ծովափ, ափամերձ գոտի

lituanien, -ne *adj* լիտվական

livraison *f* առաքում, մատակարարում, հանձնում, տեղ հասցնելը, բերել հասցնելը $\diamond$ centre de ~ ; demander ~ մատակարարման դիմում տալ; faire ~ մատակարարում իրականացնել; manquer à la ~ մատակարարում չիրականացնել; prendre (կամ recevoir) ~ ստանալ (ապրանքը)

~ à domicile առաքում՝ տուն

~s de guerre ռազմական մատակարարումներ

livrer *vt* 1. մատակարարել, առաքել, տեղ հասցնել, բերել հասցնել, հայթաթել 2. տալ, հանձնել 3. արձակել, բաց թողնել, թույլ տալ գնալու $\diamond$ se ~ անձնատուր լինել; գրադվել; se ~ à une campagne de calomnie գրպարտչական արշավ իրականացնել; se ~ à ses

occupations habituelles զբաղվել
 իր սովորական գործերով
 ~ un combat ճակատամարտ տալ
 ~ les coupables à la justice
 մեղավորներին հանձնել
 արդարադատությանը
 ~ à l'exploitation շահագործման
 դնել
 ~ aux flammes կրակի տալ
 ~ une marchandise ապրանքը
 տեղ հասցնել
 ~ à la publicité հրապարակել, ի
 լուր աշխարհի հայտնել
 ~ une ville au pillage քաղաքը
 կողոպուտի տալ, կողոպտման
 հանձնել

lobbying *m* լոբբինգ, քվեարկության
 արդյունքների վրա ազդելու
 նպատակով օրենսդիր մարմնի
 անդամների վրա ազդելը

lobbiste *m* 1. լոբբիստ, կուլուարների
 մշտական այցելու, որն ազդե-
 ցություն է ունենում կոնգրեսի
 անդամների վրա 2. լրագրող,
 որը տեղեկություն է ձեռք բերում
 անդրկուլիսներից

lobby *m* լոբբի, շահախումբ

local, -e *adj* տեղի, տեղական $\diamond$ ad-
 ministration ~e, autorités ~es տե-
 ղական իշխանություններ; coutu-
 mes ~es տեղական սովորույթ-
 ներ; élections ~es ընտրություն-
 ներ տեղական իշխանության
 մարմիններում; gouvernement ~
 տեղական կառավարություն;
 industrie ~e տեղական արդյու-
 նաբերություն; intérêts ~s ներքին
 շահեր; loi ~e տեղական (առան-
 ձին վայրի վերաբերող) օրենք;
 marché ~ տեղական ներքին
 շուկա

localisation *f* տեղայնացում

~ des capitaux կապիտալի տե-
 ղայնացում (կապիտալի հանձ-
 նումը տեղական ներդրողներին)
 ~ du conflit հակամարտության
 տեղայնացում

localiser *vt* 1. տեղայնացնել; որոշել
 ինչ-որ բանի տեղը և վայրը 2.
 մեկուսացնել

localité *f* տեղանք, տեղ, տարածու-
 քյուն, վայր, բնակավայր

location *f* վարձակալություն, վար-
 ձով տալը $\diamond$ prendre en ~ վարձա-
 կալել; mettre (կամ donner) en ~
 վարձով տալ

loi *f* 1. օրենք, օրենսդրություն 2.
 օրինաչափություն $\diamond$ abroger une
 ~ օրենքը փոխել; adopter une ~
 օրենք ընդունել; appliquer (կամ
 éxecuter) une ~ օրենք կիրառել՝
 իրականացնել; au nom de la ~
 հանուն օրենքի; avoir force de ~
 օրենքի ուժ ունենալ; conforme à
 la ~ օրենքին համապատաս-
 խան; contraire à la ~ օրենքին
 հակասող, ապօրինի; décret-loi
 օրենք-հռչակագիր; dépot d'un
 projet de ~ օրինագծի ներկայա-
 ցում; déroger à la ~ օրենքը
 խախտել; élaborer une ~ օրենք
 մշակել; éluder une ~ օրենքը
 շրջանցել; enfreindre (կամ trans-
 gresser, violer) la ~ օրենքը խախ-
 տել; faire ~ օրենքի ուժ ունենալ;
 homme de ~ իրավաբան, օրենքի
 մարդ; hors la ~ օրենքից դուրս;
 ignorer la ~ օրենքը չկատարել,
 չպահպանել; loi-cadre օրենս-
 դրության հիմունքներ; projet de ~
 օրինագիծ (ներկայացնում է կա-
 ռավարությունը); promulguer une

~ օրենք հրապարակել; proroger une ~ օրենքի գործողությունը երկարացնել; proposition de ~ օրենսդրական առաջարկություն (պատգամավորների կողմից); rejeter (կամ repousser) un projet de ~ օրինագիծը մերժել, չընդունել; respecter (կամ observer, suivre) la ~ օրենքը պահպանել; retirer un projet de ~ օրինագիծը հետ քերել; tourner la ~ օրենքը շրջանցել; voter une ~ օրենք ընդունել

~ fondamentale հիմնական օրենք, Սահմանադրություն
~ naturelle բնության օրենքը
~ en vigueur, ~ en application գործող օրենք

loi-cadres *f pl* դիրեկտիվ, ղեկավար օրենքներ, որոշակի հարաբերությունների կանոնակարգման հիմնական սկզբունքները սահմանող օրենք

long, -ue *adj* 1. երկար 2. երկարատև, տևական $\diamond$ à ~ terme երկարաժամկետ; amitié de ~ue date երկարամյա բարեկամություն՝ ընկերություն; contrat à ~ terme երկարաժամկետ պայմանագիր; de ~ue date երկարամյա; de ~ue durée երկարատև, երկարաձիգ

longanimité *f* համբերատարություն, հեզություն, մեղմաբարոյություն

longévité *f* երկարակեցություն

lot *m* 1. շահում (վիճակախաղում) 2. *փ/սք.* ճակատագիր, բախտ 3. մաս, բաժին $\diamond$ gagner (կամ tirer, décrocher) le gros ~ խոշոր շահումը վերցնել, շահել; gros ~ խոշոր շահում

louvoyer *vi* խուսանավել

loyal, -e *adj* 1. ուղղամիտ, շիտակ, օրինապահ 2. հավատարիմ, անձնվեր

~ compagnon հավատարիմ ընկեր

loyaliste *adj et s* միապետին հավատարիմ; գոյություն ունեցող վարչակարգին հավատարիմ հպատակ անձ

loyauté *f* հավատարմություն, անձնավիրություն, օրինապահություն

lucide *adj* պարզ, լուսավոր, հասկանալի $\diamond$ esprit ~ առողջ, պայծառ միտք; idée ~ լուսավոր գաղափար; juger d'un œil ~ դատել անաչառորեն, անկողմնապահ; vision ~ սթափ հայացք

lumières *f pl* գիտելիքներ, իմացություն $\diamond$ avoir de grandes ~ խոր գիտելիքներ ունենալ

lutte *f* պայքար, կռիվ, մարտ $\diamond$ engager une ~ պայքար սկսել; entrer en ~ պայքարի մեջ մտնել; poursuivre (կամ mener) une ~ պայքար մղել

~ acharnée, ~ énergique համառ, կատաղի, վճռական պայքար
~ antipollution պայքար շրջակա միջավայրի աղտոտվածության դեմ

~ armée զինված պայքար

~ implacable անողորմ պայքար

~ larvée գաղտնի պատերազմ

~ à mort մահացու կռիվ

~ à outrance կենաց-մահու կռիվ

~ pour la paix գոյության պայքար

lutter *vi* պայքարել, կռվել, մարտընչել

M

Maastricht : traité de ~ մասստրիխտ պայմանագիր (պայմանագիր եվրամիության ստեղծման մասին, 1992 թ.)

machiavélique *adj* Մաքիավելլիին կամ մաքիավելլիզմին վերաբերող, միջոցների մեջ խտրություն չդնող, անագնիվ, անպատկառ, նենգ, ուխտադրուժ, երդմնագանգ

machiavélisme *m* 1. մաքիավելլիզմ (կոպիտ ուժի, բարոյական նորմերի քամահրանքի վրա հիմնված քաղաքականություն՝ խտալացի գործիչ և մտածող Նիկոլլո Մաքիավելլիի անվամբ (1469-1527), որն ընդունելի էր համարում ցանկացած միջոց պետության ամրապնդման համար) 2. ուխտադրություն, երդմնազանցություն, դավաճանություն

machination *f* մեքենայություն, նենգություն, դավ $\diamond$ déjouer une ~ մերկացնել մեքենայությունը

machine *f* 1. մեքենա, սարքավորում 2. հիմնարկների կամ պաշտոնյաների կազմ, համակարգ, ապարատ
~ administrative վարչական ապարատ
~ de l'Etat պետական ապարատ
~ du gouvernement կառավարման ապարատ

machiner *vt* դավել, նենգություն անել, դավեր նյութել

magistrat *m* 1. քաղաքական՝ դատական՝ վարչական իշխանության ներկայացուցիչ; պաշտոնատար անձ 2. դատավոր, դատական գերատեսչության աշխատակից 3. *պսմ*. խորհրդարանի անդամ

~ assis, ~ du siège դատավոր, դատարանի անդամ

~ communal քաղաքապետ (Հաիթիում)

~ debout, ~ du parquet դատախազ

~ instructeur քննիչ, քննիչ-դատավոր (նախաքննություն կատարող դատավոր)

~ militaire զինվորական դատարանի անդամ

magistrature *f* 1. մագիստրատուրա; պետական աստիճանավորների կազմը; դատական գերատեսչություն 2. դատական կոչում, դատարանի պաշտոնյաներ

magnanime *adj* վեհանձն, մեծահոգի $\diamond$ intention ~ վեհանձն վարմունք; se montrer ~ մեծահոգություն ցուցաբերել

magnanimité *f* մեծահոգություն, վեհանձնություն

magnat *m* մագնատ, բարձրաստիճան պաշտոնյա, երևելի անձ, մեծամեծ անձ; ազդեցիկ գործարար, պարագլուխ

~ pétrolier նավթային մագնատ

~s de la finance ֆինանսական

պարագլուխներ

magnétique *adj* 1. մագնիսական 2. *փիլս.* հիպնոսական, ձգողական, գայթակղիչ, հրապուրիչ

magyar, -e *adj* մաջարական, հունգարական

maigre *adj* 1. նիհար, վտիտ, նվազ 2. խղճուկ, աղքատիկ, աննշան, սակավ, չնչին

~ revenu աննշան եկամուտ

~ salaire ցածր աշխատավարձ

~s économies խղճուկ խնայողություններ

~s raisons անհամոզիչ փաստարկներ

main *f* ձեռք ◊ à ~ armée ռազմական ուժով; à la ~ ձեռքով; avoir (կամ tenir) en ~ ձեռքում պահել, իշխել, կառավարել; avoir la ~ forcée գործել հարկադրաբար; avoir la haute ~ sur... իշխանություն ունենալ; avoir les ~s liées ձեռքերը կապված լինել; avoir la situation en ~ դրության տերը լինել; bagages à ~ ուղեբեռ; coup de ~ հանկարծակի գրոհ; օգնություն; de bonne ~ հավաստի աղբյուրից; de longue ~ վաղուցվանից, վաղ ժամանակներից; de ~ en ~ ձեռքից-ձեռք; donner un coup de ~ օգնել; échapper des ~s ձեռքից սահել, դուրս ընկնել; les ~s vides ձեռնումնայն; lever la ~ sur զո մեկի վրա ձեռք բարձրացնել; la ~ dans la ~ ձեռք-ձեռքի տված, միասին; poignée de ~ ձեռքսեղմում; prendre en ~ իր վրա վերցնել, իր ձեռքը վերցնել, պաշտպանել (մեկի շահերը և այլն); prêter la ~ օգնության ձեռք

մեկնել; reprendre en ~ կրկին ձեռքը վերցնել; se donner la ~ ձեռք-ձեռքի տալ, իրար ձեռք բռնել; s'en laver les ~s ձեռքերը լվանալ, չխառնվել; serrer la ~ ձեռքով բարկել; sous la ~ ձեռքի տակ, մոտիկ

main-d'oeuvre *f* 1. աշխատուժ, բանվորական ուժ 2. աշխատանք, բանվորական աշխատանք

~ agricole գյուղատնտեսական բանվորներ

~ disponible ազատ բանվորական ուժ

~ immigrée ներգաղթյալ բանվորներ

~ non-spécialisée ոչ բարձրորակ բանվորական ուժ

~ qualifiée, ~ spécialisée բարձրորակ բանվորական ուժ

main-forte *f* օգնություն, սատարում (պետական իշխանությունների) ◊ donner (կամ prêter) ~ օգնության հասնել, (ռազմական) աջակցություն ցույց տալ

mainlevée *f* *իրավ.* վերացում, չեղյալ հայտարարելը

~ de la saisie ունեցվածքի վրա արգելանքի վերացում

mainmise *f* 1. բռնագրավում, գավթում, գրավում, ստրկացում, գերիշխում, տնօրինում 2. *իրավ.* գույքի վրա կալանք դնելը 3. *սյուն.* ազատագրում (ճորտի)

maint, -e *adj* բազմիցս կրկնվող, հաճախակի ◊ à ~es reprises ոչ մեկ անգամ, բազմիցս, հաճախակի; en ~e occasion մի շարք դեպքերում ~e et ~e fois, ~es fois շատ անգամ, բազմիցս

maintenir *vt* 1. պահել, պահպանել, պաշտպանել 2. հաստատել, պնդել ◊ *il maintient que...* նա հաստատում է, որ...

~ de bons rapports բարիդրացիական հարաբերություններ պահպանել

~ l'ordre կարգ պահպանել

~ la paix խաղաղությունը պահպանել

~ le point de vue պաշտպանել տեսակետը

~ les relations diplomatiques պահպանել դիվանագիտական հարաբերությունները

maintien *m* ուժի մեջ թողնելը, պահպանելը

~ de l'ordre կարգի պահպանում

~ de la paix խաղաղության պահպանում

~ de la sécurité անվտանգության պահպանում

~ du status quo territorial տարածքային առկա վիճակի պահպանում

maire *m* քաղաքագլուխ, քաղաքապետ

mairie *f* քաղաքապետարան

maison *f* 1. տուն, շենք 2. հիմնարկ, հաստատություն, կազմակերպություն, գրասենյակ 3. առևտրի տուն, ֆիրմա, ձեռնարկություն

~ d'aliénés հոգեբուժական հիվանդանոց

~ d'arrêt քննչական մեկուսարան, նախնական կալանքի սենյակ

~ cellulaire բանտ

~ centrale կենտրոնական բանտ

~ close, ~ de tolérance հասարակաց տուն

~ de commerce առևտրային ձեռնարկություն, առևտրային ֆիրմա

~ communautaire հանրակացարան

~ de correction ուղղիչ տուն

~ de Dieu աստծո տուն, եկեղեցի
~ d'éducation մասնավոր ուսումնական հաստատություն

~ de la jeunesse, ~ des jeunes երիտասարդության տուն

~ d'habitation բնակելի շենք

~ de plaisance, ~ de campagne ամառանոց

~ de production կինոստուդիա

~ de repos հանգստյան տուն

~ de santé վճարովի կլինիկա, հիվանդանոց (մասնավորապես՝ հոգեկան հիվանդների համար)

~ succursale մասնաճյուղ

~ de ville ռատուշա, քաղաքապետարան (եվրոպական մի շարք երկրներում)

maîtriser *vt* 1. սանձել, հնազանդեցնել, զսպել, սանձահարել 2. կառավարել, վարել 3. յուրացնել, տիրապետել

~ la langue լեզվին լավ տիրապետել

~ le progrès technique տեխնիկական առաջընթացը ղեկավարել

majesté *f* 1. մեծություն, վեհություն, գերազանցություն, վսեմություն 2. մեծություն (տիտղոս) ◊ *Sa Majesté* Նորին Մեծություն

majeur, -e *adj* 1. ավելի մեծ, բարձրագույն, ամենաբարձր 2. գլխավոր, հիմնական, կարևոր,

լուրջ 3. չափահաս $\diamond$ danger ~ լուրջ վտանգ; en ~e partie մեծ մասամբ, առավելապես; force ~e անհաղթահարելի ուժ; բացառիկ կարևոր հանգամանք

majoration *f* 1. բարձրացում, ավելացում, հավելում (գների, հարկերի, աշխատավարձի), 2. իրական արժեքից ավելի բարձր գնահատում

~ des impôts հարկերի մեծացում

~ des prix գների բարձրացում

~ du salaire աշխատավարձի բարձրացում

majorer *vt* 1. բարձրացնել, ավելացնել (գինը, հարկերը, աշխատավարձը) 2. իրական արժեքից բարձր գնահատել

majoritaire *adj* մեծամասնական $\diamond$ système électoral ~ մեծամասնական ընտրական համակարգ

majorité *f* մեծամասնություն $\diamond$ conquérir une solide ~ հաստատուն մեծամասնություն նվաճել; dans son immense ~, en grande ~ ճնշող մեծամասնությամբ; obtenir la ~ մեծամասնություն ստանալ; s'en rapporter à la décision de la ~ ենթարկվել մեծամասնության որոշմանը ~ absolue բացարձակ մեծամասնություն

~ des deux tiers des voix ձայների երկու երրորդի մեծամասնություն

~ écrasante, ~ imposante ճնշող, գերակշիռ մեծամասնություն

~ faible աննշան մեծամասնություն

~ qualifiée իրավասու մեծամասնություն

~ relative հարաբերական մեծամասնություն

~ requise անհրաժեշտ մեծամասնություն

~ simple պարզ մեծամասնություն

~ des voix ձայների մեծամասնություն

mal *m* 1. վատություն, չարիք, վնաս 2. ցավ, տառապանք, վիշտ 3. դժբախտություն 4. հիվանդություն $\diamond$ causer des maux superflus ավելորդ տառապանքներ պատճառել; faire du ~ à... վնասել, նեղացնել; les maux de la guerre պատերազմի հասցրած չարիքները; remédier à ce ~ կանխել այդ չարիքը; tourner une chose en ~ վատ իմաստով մեկնաբանել

malaise *m* 1. տկարություն, վատառողջություն 2. դժվարություն, կարիք 3. տագնապ, անհանգրստություն $\diamond$ exploiter le ~ դժվարությունից օգուտ քաղել

~ du pays հայրենիքի կարոտ

malaisément *adv* դժվարությամբ

malentendu *m* թյուրիմացություն, սխալ

malfaçon *f* 1. արատ, պակասություն, թերություն, խտտան 2. կաշառք

malfaçons *f pl* անփութություն, զանցառություն, բացթողում, թերացում

malfaisant, -e *adj* վնասակար, չարաղետ

malfamé, -e *adj* վատահամբավ

mal fondé *m* հիմք չունենալը, անհիմնավորություն

malgache *adj* Մադագասկարի, մալգաշական

mal-jugé *m* անարդար դատական որոշում

mal-logés, -es *m, f pl* ծանր բնակարանային պայմաններում ապրողներ

malnutrition *f* բերասնում, հյուծվածություն

maltais, -e *adj* մալթական, մալթայի

malthusianisme *m* մալթուսականություն

maltôte *f* պտմ. անօրինական հարկ

malveillance *f* անբարյացակամություն, չարակամություն

malveillant, -e *adj* անբարյացական, չարական ◊ être ~ envers... անբարյացակամորեն վերաբերվել

malvenu, -e *adj* անհրավազոր, անհրավասու ◊ requête ~e անհիմն գանգատ

malversation *f* մսխում, ծախսում; կաշառակերություն

manchette *f* խոշոր տպատառերով վերնագիր (թերթում) ◊ en ~ խոշոր տպատառերով վերնագրի տակ; publier sous de grosses ~s տպագրել մեծատառ վերնագրով

mandant *m* լիազորող; վստահորդ, ընտրող ◊ rendre compte à ses ~s հաշվետու լինել իր ընտրողների առջև

mandat *m* 1. *ղվնգ.* մանդատ, լիազորություն 2. հրաման, հրամանագիր, կարգադրություն 3. դրամական փոխանցում ◊ commission des ~s մանդատային հանձնաժողով; donner ~ (de) լիազորել; durée du ~ լիազորությունների ժամկետը; pays sous ~ ենթամանդատային երկրներ; prolonger le ~ մանդատը երկարացնել; rece-

voir ~ (de) լիազորված լինել ~ d'arrêt ձերբակալման հրամանագիր

~ de député պատգամավորի մանդատ

~ impératif ընտրողների հրահանգը իրենց պատգամավորին

~ parlementaire (կամ législatif) խորհրդարանի, օրենսդիր ժողովի պատգամավորի մանդատ

~ de perquisition խուզարկության կարգադրագիր

~ poste, ~ postal փոստային փոխանցում

~ représentatif ներկայացուցչական մանդատ

~ de virement դրամական փոխանցում

mandataire *m, f* լիազոր, լիազոր ներկայացուցիչ, հավատարմատար ◊ constituer un ~ լիազոր՝ հավատարմատար նշանակել; pays ~ լիազորված երկիր

mandaté, -e *adj* լիազորված

mandater *vt* լիազորել

mander *vt* 1. տեղեկացնել, հայտնել, իրազեկ դարձնել (գրավոր) 2. իր մոտ կանչել 3. *հնգծ.* պահանջել, հրամայել

maniable *adj* 1. *փխբ.* հարմարվող, հեշտությամբ համոզվող, զիջող, լսող 2. մպաստավոր, բարենպաստ ◊ temps ~ բարենպաստ եղանակ

manier *vt* 1. տիրապետել, հմտորեն օգտվել մի բանից 2. ղեկավարել, տնօրինել, ձեռքում պահել ~ les affaires գործերը տնօրինել ~ de l'argent փողեր պտուցնել ~ un avion ինքնաթիռ վարել

~ bien la parole ճարտասանությանը տիրապետել, պերճախոսությանը տիրապետել

~ les esprits մտքերը կառավարել

manière *f* վարվելաձև, գործելակերպ, գործելու եղանակ, շարժում, ոճ $\diamond$ à la ~ de... նմանությանը, նման; à sa ~ իր ձևով; de cette ~ այս ձևով, այսպես; de ~ que... այնպես որ; de toute ~ ինչ էլ որ լինի, ամեն դեպքում; d'une ~ exhaustive սպառիչ կերպով; d'une ~ générale որպես ընդհանուր կանոն; en aucune ~ ոչ մի ձևով; en quelque ~ ինչ-որ ձևով; être partisan de la ~ forte կողմնակից լինել վճռական միջոցների; par ~ d'acquit միայն ձևի համար, առերևույթ; selon sa ~ de voir ըստ նրա տեսակետի

~ de parler արտահայտման եղանակ, խոսելաժողով

~ de penser մտածելակերպ

~ de vivre կենսակերպ

~ de voir տեսակետ, կարծիք, հայացք

manifestation *f* 1. դրսևորում, արտահայտում (զգացմունքի և այլն) 2. ցույց 3. միջոցառում; ժողով, հավաք

~ de masse զանգվածային ցույց

~ de ses opinions իր կարծիքների արտահայտում

~ sportive սպորտային տոն; մրցույթ

~ de volonté *հրվք.* կամքի դրսևորում

manifeste *adj* ակնհայտ, ակներև, բացահայտ $\diamond$ injustice ~ բացահայտ անարդարություն; mensonge ~ բացահայտ սուտ

manifeste *m* մանիֆեստ, հրովարտակ $\diamond$ publier un ~ հրովարտակ հրապարակել

manifestement *adv* ակնհայտորեն, բացահայտորեն, ակներևաբար

manifester 1. *vt* դրսևորել, արտահայտել, հանդես բերել, ցուցաբերել; բացահայտել; վկայել 2. *vi* ցույցի մասնակցել $\diamond$ se ~ դրսևորվել, բացահայտվել, ի հայտ գալ

manigance *f* մեքենայություն, բանասարկություն, խորամանկություն, հնարամտություն, հնարք

manipuler *vt* 1. *փ/սք.* մշակել (մեկին), ներգործել (մեկի վրա) 2. կեղծել, աղավաղել, նենգափոխել $\diamond$ se laisser ~ մեկի ազդեցությանը ենթարկվել

~ l'opinion publique ներգործել հասարակական կարծիքի վրա

manitou *m* ֆետիշ, պաշտամունքի առարկա, կուռք $\diamond$ grand ~, gros ~ *փ/սք.* պարագլուխ, ջոջ, երևելի մարդ, մեծ կշիռ ունեցող գործարար մարդ

manoeuvre *f* 1. *ռազմ.* զորաշարժ, զինավարժություն, զորախաղ, *pl* տակտիկական զինավարժություններ 2. գործողություն, աշխատանք (մեքենայի) 3. խորամանկ քայլ 4. կառավարում, ղեկավարում

manoeuvre *m* սևագործ բանվոր, օգնական բանվոր $\diamond$ travail de ~ սև աշխատանք; ձանձրալի, միօրինակ աշխատանք

~ spécialisée որոշ աշխատանքների գծով վերապատրաստված բանվոր

manoeuvres *m pl* հնարքներ, խորամանկություններ; մեքենայություններ, նենգություններ
 ~ de bourse բորսային մեքենայություններ
 ~ frauduleuses նենգ խորամանկություններ, կեղծ գործողություններ

manoeuvrer 1. *vi* ա) խուսավարել, խորամանկություն բանեցնել բ) գործել, աշխատել գ) *նազվ.* զինավարժություններ կատարել, զորաշարժ կատարել 2. *vt* ա) աշխատեցնել, գործի դնել բ) կառավարել, ղեկավարել ◊ *se laisser* ~ նախաձեռնությունը ձեռքից բաց թողնել, թույլ տալ, որ իրեն կառավարեն

manoeuvrier, -ère *adj* դյուրավար, վարելու համար հեշտ; մանրրող, շարժունակ

manquant, -e *adj* պակասող, պակաս

manque *m* 1. պակաս, պակասություն, կարիք, բացակայություն 2. թերություն
 ~ d'argent դրամի պակասություն
 ~ de chance անհաջողություն
 ~ de compétence լիազորությունների բացակայություն
 ~ de foi անհավատություն, հավատքի բացակայություն
 ~ de fonds դրամական միջոցների պակասություն
 ~ de goût անճաշակություն
 ~ d'impartialité կողմնապահություն
 ~ de moyens financiers ֆինանսական միջոցների պակասություն
 ~ de parole խոստումը դրժելը
 ~ de preuve ապացույցների բա-

ցակայություն
 ~ de respect, ~ d'égards հարգանքի բացակայություն
 ~ de suivi անհետևողականություն

manquement *m* 1. պակասություն, բացակայություն, պակասող 2. բացթողում, վրիպում, թերություն, խախտում
 ~ au contrat պայմանագրի խախտում
 ~ à la discipline կարգապահության խախտում
 ~ aux obligations պարտականությունների մեջ թերացում
 ~ de respect հարգանքի բացակայություն

manquer 1. *vi* ա) պակասել, չբավականացնել, չլինել, բացակայել բ) սխալ թույլ տալ, վրիպել գ) մի բանի կարիք զգալ 2. ա) վրիպել, չդիպչել բ) ուշանալ գ) բաց թողնել (ձեռքից) ◊ *ne pas ~ de...* առիթը բաց չթողնել, չհապաղել
 ~ d'argent դրամի կարիք ունենալ
 ~ un atterrissage անհաջող վայրէջք կատարել
 ~ le but նշանակետին չդիպչել, վրիպել
 ~ son but իր նպատակին չհասնել
 ~ la classe դասից բացակայել
 ~ son coup անհաջողություն կրել
 ~ à ses devoirs պարտականությունների մեջ թերանալ
 ~ de fondement հիմնավորված չլինել
 ~ une occasion առիթը բաց թողնել
 ~ à ses principes իր սկզբունքներից նահանջել

~ le train գնացքից ուշանալ
manuscrit, -e *adj* ձեռագրական, ձեռագիր, գրչագիր
manuscrit *m* ձեռագիր, մատյան, ձեռքով գրված բնագիր
mappemonde *f* աշխարհի քարտեզ
maquignon *m* 1. մակլեր, առևտրական և բորսայական գործարքների միջնորդ 2. *փխբ.* խարդախ միջնորդ
maquignonage *m* *փխբ.* չարչիություն; խարդախություն
maquis *m* 1. թավուտ, մացառուտ, անտառաթավուտ 2. պարտիզանական շարժում, ընդհատակյա շարժում (Ֆրանսիայում՝ 1940 – 1944 թթ. ֆաշիստական օկուպացիայի ժամանակ) $\diamond$ prendre le ~ ընդհատակ անցնել
marasme *m* լիակատար քայքայվածություն, անկում, լճացում, զարգացման բացակայություն
~ des affaires գործերի լճացում
~ économique տնտեսական անկում
~ total լիակատար լճացում
marauder *vi* դիակապություն անել, մեռել կողոպտել, մանր գողություններ անել
marche *f* 1. քայլ, քայլվածք 2. շարժում, ընթացք, գործողություն *փխբ.* առաջընթաց, զարգացում, շարժում, երթ $\diamond$ la Longue ~ *պտմ.* Մեծ արշավանք (չինացի հեղափոխականների); mettre en ~ ընթացք տալ, շարժման մեջ դնել; se mettre en ~ շարժվել, ճանապարհ ընկնել
~ en avant քայլ առաջ
~ continue անընդհատ շարժում

~ des événements իրադարձությունների ընթացքը
~ par inertie ընթացք իներցիայի ուժով
~ en pleine charge ընթացք լրիվ բեռնվածությամբ
~ de protestation բողոքի երթ
~ en sens inverse հետադարձ ընթացք
~ victorieuse հաղթական երթ
marché *m* 1. շուկա 2. առևտրային գործարք 3. առուծախի պայմանագիր 4. գին $\diamond$ Marché commun Ընդհանուր շուկա (Եվրոպական տնտեսական համագործակցության շուկա); abandonner le ~ հրաժարվել գործարքից; շուկան փակել; (à) bon ~, (à) meilleur ~ ավելի էժան գնով, ցածր գնով; annuler un ~ գործարքը չեղյալ հայտարարել; conquérir le ~ շուկան գրավել; économie de ~ շուկայական տնտեսություն; faire (կամ conclure) un ~ գործարք կնքել; inonder le ~ շուկան ողողել; par-dessus le ~ բացի դրանից, դրանից զատ
~ des actions բաժնետիրքերի շուկա
~ bancaire mondial բանկային միջազգային շուկա
~ calme, ~ résistant, ~ soutenu կայուն շուկա
~ des devises արտարժույթների շուկա
~ extérieur արտաքին շուկա
~ hésitant, ~ indécis անկայուն շուկա
~ intérieur ներքին շուկա
~ international des capitaux փո-

խառու կապիտալների միջազգային շուկա

~ mondial համաշխարհային շուկա

~ national ազգային շուկա

~ noir, ~ clandestin «սև» շուկա

~ de l'or ոսկու շուկա

~ unique միասնական շուկա

~ des valeurs արժեքների շուկա, ֆոնդային բորսա

maréchal *m* մարշալ ◊ bâton de ~ մարշալական մական

marge *f* 1. եզր, ծայր, լուսանցք (տետրի, գրքի) 2. *փխք*. հնարավորություններ; որոշակի սահմաններ; պահուստ, ռեզերվ 3. *տնտ.* եկամուտ, շահույթ, ավելցուկ, հավելյալ քանակություն 4. տարբերություն, մնացորդ ◊ avoir de la ~ հնարավորություն, բավարար ժամանակ ունենալ ինչ-որ բան անելու համար; en ~ de... ինչ-որ բանից դուրս; սահմաններից դուրս; réduire les ~s bénéficiaires եկամուտները կրճատել; se donner une ~ de réflexions մտածելու ժամանակ վերցնել; placer en ~ de la majorité gouvernementale դուրս գալ կառավարական մեծամասնության շրջանակներից; vivre en ~ de la société ապրել հասարակությունից դուրս ~ bénéficiaire մաքուր շահույթ, մաքուր եկամուտ; շահութաբերության գործակից ~ brute համախառն եկամուտ; առուծախի գների տարբերություն

~ brute d'autofinancement օրական հասույթ, դրամամուտք

~ commerciale առևտրային հավելագին, գնի բարձրացված գումարը

~ d'erreur թույլատրելի սխալ

~ liberté ինքնուրույն գործողությունների սահմանները՝ հնարավորությունները

~ de sécurité *նազդ.* անվտանգության գոտի; ամրության պաշար ~ de temps ժամանակի ռեզերվ

marginal, -e *adj* 1. էջի լուսացքներում գրված 2. սահմանակից, եզրային, սահմանային 3. կողմնակի, երկրորդական, ոչ հիմնական 4. *տնտ.* աննշան, փոքր, չնչին, նվազագույն ◊ entreprise ~e քիչ շահութաբեր ձեռնարկություն; groupes marginaux մարգինալ հասարակական խմբեր; notes ~es գրառումներ լուսանցքներում; prix ~ անեկամտաբեր գին

marine *f* 1. ծովային նավատորմ 2. ծովային ծառայություն ◊ entrer dans la ~ ծառայության ընդունվել նավատորմ; la Marine *խսկց.* ռազմածովային նախարարություն, ծովային գերատեսչություն; Ministère de la ~ Ռազմածովային նախարարություն; peintre de ~ ծովանկարիչ; troupe de ~ ծովային հետևազոր

~ de commerce, ~ marchande առևտրային նավատորմ

~ de guerre, ~ militaire ռազմածովային նավատորմ

~ nationale Ֆրանսիայի ռազմածովային նավատորմը

maritime *adj* 1. ծովային, ծովափնյա 2. նավատորմային, ծովագնացության ◊ puissance ~ ծովա-

յին գերտերություն; ville ~ ծովափնյա քաղաք

marketing *m* 1. իրացում, վաճառահանում 2. շուկայավարություն, շուկայավարում

marocain, -e *adj* մարոկկոյան, մարոկկոյական

maroquin *m* 1. սեկ (այծի կաշի) 2. *խսկգ.* նախարարական պորտֆել, պաշտոն

marquant, -e *adj* նշանավոր, ակնավոր, երևելի; պայծառ, վառ, փայլուն ◊ événement ~ նշանավոր իրադարձություն

marque *f* 1. նշան, հատկանիշ 2. դրոշմ, կնիք, ապրանքայիտակ, մակնիշ 3. դրսևորում, վկայություն ◊ hôte de ~ պատվավոր հյուր; vin de ~ բարձորակ գինի ~ distinctive տարբերիչ նշան ~ de fabrique (de commerce, de service) գործարանային նշան, ապրանքային նշան ~, grande առավելագույն որակ, ամենաբարձր մակնիշի ~ d'honneur հարգանքի նշան ~ nationale de qualité որակի պետական նշան ~ de qualité որակի նշան ~s de distinction հարգանքի, ուշադրության նշաններ ~s d'identification տարբերիչ նշաններ

Marseillaise (la) Մարսելյեզ (Ֆրանսիայի հիմնը)

martial, -e *adj* 1. մարտական, ռազմաշունչ, ռազմատենչ 2. ռազմական, պատերազմական (օրենք, դատարան) ◊ air ~ մարտական տեսք; cour ~e

ռազմական դատարան; loi ~e պատերազմական ժամանակի օրենք; ռազմական դրոշմություն

martyr *m* նահատակ, տառապյալ, մարտիրոս; զոհ ~s de la liberté ազատության համար նահատակվածներ

martyriser *vt* տանջել, չարչարել

massacrant, -e *adj* մահացու, սպանիչ, ոչնչացնող, անտանելի, սարսափելի, կործանարար

massacre *m* կոտորած, ջարդ, եղեռն, սպանդ, ոչնչացում

massacrer *vt* կոտորել, բնաջնջել

masse *f* 1. զանգված 2. բազմություն, մեծ քանակություն 3. *pl* ժողովրդական զանգվածներ ◊ communication de ~ զանգվածային հաղորդակցության միջոցներ; de ~ զանգվածային; les grandes ~es populaires ժողովրդական լայն զանգվածներ; levée en ~ ժողովրդական աշխարհագոր ~s laborieuses, ~s travailleuses աշխատավորական զանգվածներ

masser *vt* 1. կիտել, կուտակել, մի տեղ հավաքել, դիզել 2. կենտրոնացնել, միախմբել, հավաքել, համախմբել (գորքերը) ◊ se ~ կուտակվել, հավաքվել, դիզվել, կենտրոնանալ, միախմբվել, հավաքվել, համախմբվել

massif, -ve *adj* զանգվածային, մասսայական ◊ bombardement ~ զանգվածային ռմբակոծություն; engin de destruction ~ve զանգվածային ոչնչացման զենք

mass(-)media *m pl* զանգվածային լրատվության միջոցներ (ռադիո, հեռուստատեսություն, մամուլ)

mater *vt* հնազանդեցնել, զսպել, սանձել, սանձահարել

matériel, - *le adj* նյութական, առարկայական, իրական, փաստական ♦ aide ~-le նյութական օգնություն; avantages ~s նյութական շահեր; biens ~s նյութական բարիքներ; erreur ~-le փաստացի սխալ; preuve ~-le իրեղեն ապացույց; temps ~ փաստացի ժամանակ

matériel *m* 1. նյութ, հումք 2. գույք, սարքավորում, տեխնիկա
~ agricole գյուղատնտեսական գույք
~ de guerre մարտական տեխնիկա
~ humain մարդիկ
~ informatique հաշվողական տեխնիկա
~ scolaire դպրոցական պիտույքներ
~ technique տեխնիկական գույք

matière *f* 1. *ֆիզ.*, *փիլ.* նյութ, մատերիա 2. նյութ, նյութեղեն, հումք 3. ուսումնասիրության նյութ, թեմա (ելույթի) 4. ուսումնական առարկա (դպրոցում) 5. *իրվք.* գործ, բնույթ, բովանդակություն ♦ annexe de ~s premières հումքի հավելույ; approfondir une ~ ուսումնասիրել առարկան, ուսումնասիրության նյութը; dans la ~ տվյալ գործում, տվյալ հարցում, տվյալ դեպքում; donner ~ à discuter քննարկման համար նյութ տալ; en la ~ այս հարցում, այս գործում; en ~ civile քաղաքացիական գործերով; en ~ criminelle քրեական գործերով;

en ~ de ինչ վերաբերում է,... վերաբերյալ; en ~ de finance ֆինանսական հարցերում; entrer en ~ անցնել թեմային; spécialisé dans la ~ տվյալ գործի մասնագետ

~ à option ընտրովի ուսումնական առարկա

~s d'examen քննական առարկաներ

~s fissiles քայքայվող, մասնատվող նյութեր

~s premières, ~ brute հումք

~s sommaires պարզեցված կարգով լուծվող մանր քաղաքացիական գործեր

matraque *f* ոստիկանական մահակ

matraquer *vt* ոստիկանական մահակներով ծեծել

matricule *f* մատրիկուլ, ստուգման գրքույկ; գրառումների գիրք զինվորական մասերում, հիվանդանոցներում և այլն

matriculer *vt* մտցնել ցուցակի մեջ, գրքամատյանի մեջ

maturité *f* 1. արբունք, հասունություն (սեռական) 2. աճ, զարգացում (մարմնի, մտքի) ♦ avec ~ հասունորեն, կշռադատվածորեն, մտածված կերպով; être en ~ հասուն տարիքի լինել; en pleine ~ ուժերի ծաղկման շրջանում; manquer de ~ անխելքություն, անմտություն հանդես բերել; venir (կամ parvenir) à ~ հասունանալ

~ de l'esprit (d'esprit) խելքի հասունություն

~ du jugement դատողության հասունություն

mea-culpa *m* -լատ) սեփական մեղքի ճանաչում, գիշում, ապաշխարանք

médias *m pl* տեղեկատվության միջոցներ

~ de groupe տեղեկատվության խմբակային միջոցներ (որոնք սպասարկում են որոշակի մարդկային շրջանակների)

médiathèque *f* հաղորդակցությանը վերաբերող նյութերի, զանգվածային լրատվամիջոցների պահոց

médiateur, -rice *adj* միջնորդական, միջնորդող ♦ une commission ~rice միջնորդող հանձնաժողով

médiateur *m* միջնորդ, հաշտարար

médiation *f* միջնորդություն, միջամտություն՝ հաշտեցման նպատակով

médiatiser *vt* միջնորդել, կապ հանդիսանալ (կողմերի միջև)

méditerrané, -e *adj* միջերկրական

méditerranéen, -ne *adj* միջերկրածովյան

médium *m* 1. համաձայնության, հաշտության միջոց 2. մեդիում, ոգեմիջնորդ, ոգեհարց 3. միջավայր, շրջապատ 4. միջակա, միջին աստիճան

~ social հասարակական միջավայր

meeting *m* ցույց, հանրահավաք, ժողով ♦ tenir un ~ հանրահավաք անցկացնել

~ électoral նախընտրական հանրահավաք

membre *m* անդամ (ընտանիքի, կազմակերպության, հասարակության) ♦ carte de ~ անդամա-

տոմս; devenir ~ անդամակցել; Etat ~ անդամ-պետություն (որևէ կազմակերպության); expulsion du ~ անդամի հեռացում՝ վտարում

~ actif, ~ titulaire իսկական անդամ

~ associé ոչ լիիրավ անդամ (որևէ կազմակերպության)

~ du conseil d'administration վարչական խորհրդի անդամ

~ coopté, ~ attribué կոուպացիոն անդամ

~ correspondant թղթակից անդամ

~ fondateur հիմնադիր անդամ

~ honoraire պատվավոր անդամ

~ non-permanent ոչ մշտական անդամ

~ du parti կուսակցության անդամ

~ permanent, ~ perpétuel մշտական անդամ

~ à pleins droits լիիրավ, իրավահավասար անդամ

~ retraité պաշտոնաթող անդամ

~ sortant լիազորությունների ժամկետը լրանալուց հետո կազմից դուրս եկող անդամ

~ suppléant անդամության թեկնածու

~ du syndicat արհմիության անդամ

~ à vie ցմահ անդամ

~ avec voix consultative խորհրդակցական ձայնի իրավունք ունեցող անդամ

~ avec voix délibérative վճռական ձայնի իրավունք ունեցող անդամ

~s d'Europarténaires Եվրոպա-

կան համագործակցության անդամներ

même *adj* նույն, միևնույն, նույնպիսի, նույնանման, միանման, միատեսակ $\diamond$ au ~ degré հավասար չափով; en ~ temps միևնույն ժամանակ

même *adv* 1. անգամ, նույնիսկ 2. հատկապես, հենց $\diamond$ à ~ de... ի վիճակի; aujourd'hui ~ այսօր եթ; de ~ նմանապես, նույնապես; être à ~ de faire qch ի վիճակի լինել ինչ-որ բան անելու; mettre à ~ de... թույլ տալ, հնարավորություն տալ; tout de ~ այնուամենայնիվ, այնուհանդերձ

memento *m* 1. հիշեցում 2. հուշատետր 3. տեղեկագիրք; համառոտ ուղեցույց

mémoire *f* 1. հիշողություն 2. հուշ, վերհուշ, հիշատակ $\diamond$ de ~ d'homme անհիշելի ժամանակներից

mémoire *m* 1. հուշագիր, զեկուցագիր; *իր/ը*. բողոք, հայց 2. ցուցակ, ցանկ, հաշիվ 3. *pl* հուշագրություններ, հուշեր (գիտական ընկերությունների) 4. ատենախոսություն, զեկույց, գիտական հետազոտություն
~ ampliatif գրավոր մանրամասն բացատրություն
~ de défense գրավոր առարկություն հայցի դեմ
~ de diplôme, ~ de licence

mémorable *adj* անմոռանալի, հիշարժան $\diamond$ événement ~ հիշարժան իրադարձություն

mémorandum *m* հուշագիր, դիվանագիտական նոտա՝ հայտագիր $\diamond$ dresser (կամ préparer) un ~ հուշագիր կազմել՝ պատրաստել

menaçant, -e *adj* սպառնալի(g), ահարկու, վտանգավոր $\diamond$ crise ~e վերահաս ճգնաժամ

menace *f* սպառնալիք, վտանգ $\diamond$ proférer une ~ սպառնալ
~ de guerre պատերազմի վտանգ
~ d'inflation արժեզրկման վտանգ
~ à la paix սպառնալիք խաղաղությունը
~s en l'air դատարկ սպառնալիքներ

menacer *vt* սպառնալ, վախեցնել

ménager *vt* 1. բարեխղճորեն վերաբերվել, խնայել, տնտեսել, խնայողաբար ծախսել 2. նախապատրաստել, կազմակերպել $\diamond$ ne pas ~ ses forces ուժերը չխնայել; ne pas ~ les éloges գովասանքներ շռայել
~ l'avenir մտածել ապագայի մասին

~ un dénouement հանգուցալուծում նախապատրաստել
~ une entrevue հանդիպում կազմակերպել
~ ses expressions իր արտահայտությունները կշռադատել
~ ses forces ուժերը խնայել
~ une occasion առիթ տալ
~ une rencontre հանդիպում կազմակերպել
~ une surprise անակնկալ պատրաստել
~ le temps ժամանակը խնայել

menées *f pl* մեքենայություններ, բանաարկություններ, դիտավորություններ $\diamond$ déjouer les ~ de qn մեկի դիտավորությունները խափանել

menottes *f pl* ձեռնաշղթաներ, ձեռ-

նակապանքներ $\diamond$ mettre les ~ à qn... մեկին զրկել գործելու ազատությունից, ձեռքերն ու ոտքերը կապել; passer les ~ ձեռնաշղթաներ հագցնել

mensonge *m* սուտ, ստախոսություն, հեղուրանք, խաբեություն, կեղծիք; մտացածին բան, հնարովի բան, երևակայության արգասիք $\diamond$ commetre un ~ սուտ ասել
~ innocent անմեղ սուտ

mensonger, -ère *adj* սուտ, կեղծ, հնարովի, շինծու, խաբուսիկ

mensuel, -le *adj* ամսական, ամենամսյա

mentalement *adv* 1. մտովի, մտքով, մտքում 2. հոգեպես, հոգեբանորեն

mentalité *f* 1. մտայնություն 2. խելք, մտավոր կարողություն; մտավոր զարգացում; հոգեբանություն; մտածելակերպ
~ primitive պարզունակ մտածողություն

mention *f* 1. հիշատակում, հիշատակություն 2. դրական գնահատական $\diamond$ avec ~ գերազանցությամբ; digne de ~ հիշատակության արժանի; être reçu avec ~ քննությունը հանձնել բարձր գնահատականով; faire ~ de... հիշատակել; porter une ~ մակագրություն ունենալ
~ assez bien, bien, très bien «բավականին լավ, լավ, շատ լավ» (քննություններ հանձնելու ժամանակ)
~ honorable 1. գովասանագիր 2. երախտագիտության խոսք հրամանում

~très honorable «գովեստի արժանի, գերարժանի»՝ գովեստի գնահատական, կարծիք (դիսերտացիայի պաշտպանության ժամանակ)

~ nominative անվանական հիշատակում՝ քվարկում

mentionné, -e *adj* բարձր գնահատական ստացած (քննությունների ժամանակ)

mentionner *vt* հիշատակել, շոշափել, նշել

mépris *m* 1. արհամարհանք, քամահրանք 2. *hégd.* անտարբերություն $\diamond$ avoir en ~, tenir en ~ արհամարհել; au ~ de... չնայած, ի հեճուկս; հաշվի չառնելով, անտեսելով, արհամարհելով

mer *f* ծով

~ fermée *դվնգ.* փակ ծով (որը բոլոր կողմերից շրջափակված է մեկ կամ մի քանի պետությունների ցամաքային տարածքով)

~ interne ներքին ծով (որի ափերը պատկանում են մեկ պետությանը)

~ nationale *հրվք.* ներքին ծով

~ ouverte *դվնգ.* բաց ծով (որը գտնվում է պետությունների տարածքային ջրերից դուրս)

~ territoriale, ~ juridictionnelle, ~ littorale տարածքային ջրեր

mercantile *adj* 1. առևտրային 2. չարչիական, մանրախնդրոյն հաշվենկատ, շահադիտական $\diamond$ esprit ~ շահադիտական ոգի

mercantilisme *m* մերկանտիլիզմ, կուտակելու կիրք

mercenaire *adj* 1. վարձու, վարձով կատարվող 2. ծախու, կաշառված

mercenaire *m* 1. վարձու բանվոր, մշակ 2. վարձկան զինվոր, վարձկան $\diamond$ recruter des ~s վարձկաններ հավաքագրել ~s étrangers օտարերկրյա վարձկաններ

mérite *m* 1. արժանիք, վաստակ, ծառայություն, երախտիք 2. *pl* արժանավորություն, դրական հատկանիշներ 3. « Mérite » շքանշան՝ «Արժանիքների համար» $\diamond$ avoir du ~ հարգանքի արժանի լինել; un homme de ~ արժանավոր մարդ; s'attribuer le ~ իրեն արժանիքներ վերագրել ~s insignes բացառիկ արժանիքներ

mériter 1. *vt* արժանի լինել, արժանանալ 2. *vi* վաստակ ունենալ $\diamond$ bien ~ de... կարևոր ծառայություններ մատուցել; bien ~ de la patrie արժանանալ հայրենիքի երախտագիտությանը; il a grandement ~é des lettres մեծ է նրա վաստակը գրականության հանդեպ ~ confirmation վավերացում, հաստատում պահանջել

mésestimer *vt* 1. չհարգել 2. քերականահատել

message *m* 1. ուղերձ, դիմում 2. (պաշտոնական) հաղորդագրություն, ծանուցում, լուր 3. հանձնարարություն, առաջադրանք, միսիա, առաքելություն $\diamond$ donner connaissance d'un ~ ուղերձը հրապարակել; lire un ~

ուղերձը ընթերցել; s'acquitter d'un ~ հաղորդագրություն ուղարկել; հանձնարարություն կատարել

~ d'affection ջերմագին ողջույն
~ de félicitation շնորհավորանք
~ présidentiel նախագահի ուղերձը (խորհրդարանին)
~ publicitaire գովազդային լուր; կարճատև գովազդային հաղորդում
~ radio ռադիոգիր
~ télécopie հեռաֆաքս
~ télégraphique հեռագիր
~ téléphonique հեռախոսագիր

messager, -ère *m, f* 1. սուրհանդակ, քրթատար 2. համբավաբեր, լրաբեր, բանբեր

messieurs *m pl* պարոնայք $\diamond$ Messieurs պարոնայք (նամակագրության մեջ ընդունված հապավում)

mesure *f* 1. միջոցառում, միջոց 2. չափի զգացում, չափավորություն, տակտ, զապվածություն $\diamond$ combler la ~ ծայրահեղության հասցնել; comporter des ~s միջոցառումներ հարկադրել; dépasser (excéder) la ~ չափը անցնել, չափը չիմանալ; ուռճացնել; discuter (կամ examiner) des ~s à prendre քննարկել, քննության ենթարկել, միջոցառումներ ուսումնասիրել; être en ~ de... ի վիճակի լինել, կարողանալ; manquer de ~ անտակտություն ցուցաբերել; à ~ que... քանի, որքան որ, զուգընթաց; à ~, au fur et à ~ հետզհետե, աստիճանաբար; համապատասխանաբար, համեմատ, համաչափորեն; avec ~ չափավոր,

գուսպ; dans la ~ չափերով; par ~ administrative վարչական կարգով; ne garder aucune ~ ոչ մի չափ չպահպանել; outre ~ չափից ավելի; passer la ~ չափն անցնել; prendre des contre~s հակամիջոցներ ձեռնարկել; prendre des ~s nécessaires (կամ appropriées, adéquates) ձեռք առնել անհրաժեշտ (համապատասխան) միջոցներ; en quelque ~ ինչ-որ չափով; réaliser (կամ effectuer) les ~s միջոցառումներ անցկացնել (իրականացնել)
 ~ capitale պատմի առավելագույն չափ
 ~ d'instruction *իրվք*. քննչական գործողություն
 ~s de coercion հարկադրական միջոցներ
 ~s conservatoires *իրվք*. պաշտպանական միջոցառումներ
 ~s de contrainte հարկադրանքի միջոցներ
 ~s de désarmement զինաթափման միջոցառումներ
 ~s efficaces գործուն միջոցներ, միջոցառումներ
 ~s législatives օրենսդրական միջոցառումներ
 ~s pénales պատժական միջոցներ
 ~s préventives նախազգուշական միջոցներ
 ~s restrictives սահմանափակող միջոցներ
 ~s de rétorsion պատասխան միջոցներ
 ~s de stabilisation կայունության ամրապնդման միջոցառումներ

~s d'urgence արտակարգ միջոցներ

mesuré, -e *adj* 1. չափված 2. համաչափ 3. մտածված, կշռադատված, զգույշ, չափած-ձևած $\diamond$ déclaration ~e կշռադատված հայտարարություն; à pas ~s համաչափ քայլերով

métallo *m* *խսկգ*. մետաղագործ, մետալուրգ

méthode *f* 1. մեթոդ, եղանակ, ձև 2. կարգ, համակարգ $\diamond$ appliquer une ~ մեթոդ կիրառել
 ~ déductive դեդուկտիվ եղանակ
 ~ inductive ինդուկտիվ եղանակ
 ~ infallible ստուգված՝ հուսալի մեթոդ
 ~s légales իրավական մեթոդներ

méthodique *adj* 1. մեթոդական, մեթոդիկ 2. սիստեմատիկ, պարբերական

méticuleux, -se *adj* 1. բծախնդիր, մանրակրկիտ 2. քրտնաջան, տքմաջան

métropole *f* 1. մայրաքաղաք 2. մայր երկիր, մետրոպոլիս 3. *փխք*. կենտրոն (որևէ ասպարեզում)

~ d'équilibre խոշոր նահանգային կենտրոն

métropolitain *m* 1. մայրաքաղաքի բնակիչ 2. արբեայիսկոպոս, մետրոպոլիտ

mettre *vt* 1. դնել, տեղադրել 2. գցել, հասցնել, ենթարկել, դարձնել $\diamond$ mis à part չհաշված; se ~: se ~ en devoir de... իր պարտքը համարել; se ~ au fait de... ծանոթանալ
 ~ d'accord համաձայնության հասցնել

~ au ban de la civilisation քաղաքակիրթ ժողովուրդների ցանկից դուրս գրել
 ~ au ban de l'opinion publique հանրային կարծիք հրահրել
 ~ au ban de la société հասարակությունից դուրս դնել
 ~ à bas վայր նետել, գահավիժել
 ~ à bout ծայրահեղության հասցրնել
 ~ en cause ա) մեղադրանք ներկայացնել բ) գործի մեջ ներքաշել գ) քննության ենթարկել դ) *փիւք*. կասկածի տակ առնել
 ~ en commun միավորել, համախմբել, միացնել
 ~ en compétition վեճի առարկա դարձնել
 ~ en danger վտանգի ենթարկել
 ~ en déroute փախուստի մատնել; շփոթեցնել, շփոթմունքի մեջ գցել
 ~ en doute կասկածի տակ առնել
 ~ en échec աննպաստ դրության մեջ դնել, կանխապես անհաջողության դատապարտել
 ~ à l'étude ուսումնասիրության առարկա դարձնել
 ~ à exécution կյանքի կոչել, իրականացնել; ի կատար ածել
 ~ au fait տեղյակ պահել, տեղեկացնել
 ~ à feu et à sang հրի ու սրի մատնել
 ~ fin à վերջ դնել
 ~ au grand jour լույս աշխարհ բերել; հրապարակել, ի լուր աշխարհի հայտնել
 ~ hors d'état de nuire վնասագերծել

~ hors d'usage շարքից, գործածությունից հանել
 ~ dans l'impossibilité անելանելի դրության մեջ դնել
 ~ en mauvaise posture անհարմար դրության մեջ դնել, վարկաբեկել
 ~ à mort մահապատժի ենթարկել
 ~ à nu բացահայտել, պարզել
 ~ en oeuvre իրականացնել
 ~ de la partie մասնակցություն բերել
 ~ au pied du mur փակուղի մտցնել, պատին սեղմել
 ~ au point պարզել, ճշտել, ճշգրտել; մշակել, կատարելվերջացնել; նախապատրաստել, կարգավորել
 ~ à portée հասանելի դարձնել
 ~ en possession ժառանգությունը հանձնել ժառանգին
 ~ à profit օգտագործել
 ~ en relief ընդգծել, հաստատել
 ~ en service գործողության մեջ դնել
 ~ tout en oeuvre գործի դնել բոլոր միջոցները
 ~ aux voix քվեարկության դնել
meurt – de – faim *m* սովյալ, սովահար, բաղող; աղքատ, թշվառական
meurtre *m* սպանություն, ոճրագործություն ◇ commettre un ~ սպանություն կատարել
meurtrier, -ère *adj* մահաբեր, մահացու; վտանգավոր, կործանարար
mexicain, -e *adj* մեքսիկական
micmac *m* 1. *խսկգ*. խարդավանք, ինտրիգ, մեքենայություն, մոլթ գործ 2. քառու, անկարգություն

mieux-être *m* կենսամակարդակի բարձրացում, բարեկեցության բարելավում

migrant, -e *m, f* տարաբնակ, վտարանդի, տարագիր, միգրանտ

migration *f* տարաբնակեցում, տեղահանություն, գաղթ, միգրացիա

~ externe արտագաղթ

~ interne ներգաղթ, ներքին տեղաշարժ

migratoire *adj* տարաբնակեցման, գաղթեցման, տեղահանման

milice *f* 1. աշխարհագոր 2. զորք 3. ոստիկանություն

milicien, -ne *m, f* 1. աշխարհագորային, զինյալ 2. ոստիկան

milieu *m* 1. միջավայր, շրջապատ 2. *խսկց.* հանցաշխարհ $\diamond$ changer de ~ social դուրս գալ իր սոցիալական միջավայրից
~ de culture *կենսութ.* սնուցիչ միջավայր

milieux *m pl* շրջանակներ $\diamond$ dans les ~ populaires ժողովրդի միջավայրում

~ autorisés հեղինակավոր շրջանակներ

~ commerciaux գործարար շրջանակներ

~ financiers ֆինանսական շրջանակներ

~ industriels արդյունաբերական շրջանակներ

~ officiels պաշտոնական շրջանակներ

~ sociaux հասարակական շրջանակներ

militaire *adj* ռազմական, զինվորական $\diamond$ âge ~ զորակոչի տարիք;

agression ~ զինված հարձակում, ռազմական ագրեսիա; alliance ~ ռազմական դաշինք; attaché ~ *ղվմզ.* ռազմական կցորդ; avion ~ ռազմական օդանավ; base ~ ռազմական հենակայան; commandes (կամ dépenses) ~ ռազմական ծախսեր; équipement ~ ռազմական հանդերձանք; gouvernement ~ ռազմական վարչակարգ (օկուպացված տարածքների); honneurs ~s զինվորական պատիվներ; mission ~ զինվորական առաքելություն (միսիա); opérations (կամ hostilités) ~ ռազմական գործողություններ; Police ~ ռազմական ոստիկանություն; potentiel ~ ռազմական ներուժ; présence ~ ռազմական ներկայություն; sanctions ~s ռազմական պատժամիջոցներ; service ~ զինվորական ծառայություն; stocks ~ ռազմական պաշարներ; tenue ~ զինվորական համազգեստ; tribunal ~ ռազմական դատարան

militaire *m* 1. զինծառայող, զինվորական 2. զինվորական դաս; զինծառայություն $\diamond$ dans le ~ զինվորականների միջավայրում
~ de carrière կադրային զինվորական

~ de métier պրոֆեսիոնալ (արհեստավարժ) զինվորական

militairement *adv* 1. զինվորականի պես, ռազմիկաբար 2. ռազմական ուժի կիրառմամբ

~ parlant զինվորական տեսանկյունից, ռազմական իմաստով

militant, -e *adj* 1. ռազմատենչ, ռազ-

մաշունչ 2. պայքարող, մարտըն-
չող, ակտիվ $\diamond$ attitude ~e ագրե-
սիվ կեցվածք; politique ~e
մարտնչող քաղաքականություն;
syndicaliste ~e արհմիության ակ-
տիվ անդամ

militant *m* մարտիկ, ակտիվիստ,
կուսակցական աշխատող
~ de base շարքային (կուսակցա-
կան) աշխատող
~ clandestin ընդհատակյա գոր-
ծիչ
~ ouvrier բանվոր-ակտիվիստ
~ de la paix խաղաղության մար-
տիկ
~ syndical արհմիութենական ակ-
տիվիստ
~s du Parti կուսակցական աշ-
խատողներ, կուսակցական ակ-
տիվ
~s de base d'un syndicat, ~s des
syndicats արհմիութենական ակ-
տիվ

militarisation *f* ռազմականացում

militarisé, -e *adj* ռազմականաց-
ված

militariser *vt* ռազմականացնել

militarisme *m* ռազմամոլություն

militariste *m* ռազմատենչ

militariste *adj* ռազմամոլ, ռազմա-
շունչ

militar *vi* պայքարել, կռվել,
մարտնչել; ակտիվորեն աշխա-
տել (կազմակերպության մեջ),
ակտիվիստ լինել

millénaire *adj* հազարամյա

millénaire *m* հազարամյակ

mine *f* 1. դեմքի արտահայտություն,
դեմք, արտաքին տեսք 2. հանք,
հանքահոր 3. *nuqf.* ական 4.

դավադրություն, մեքենայու-
թյուններ $\diamond$ avoir mauvaise ~ վատ
տեսք ունենալ; de bonne ~
դուրեկան արտաքին; éventer
la ~ դավադրությունը բաց անել;
juger sur la ~ դատել ըստ ար-
տաքինի

~ antichar հակատանկային
ական

~ de charbon ածխահանք

~ de sel աղի հանք

miner *vt* 1. ականապատել 2.
վնասել, գցել (հեղինակությունը);
մեկի տակը փորել

mineur, -e *adj* 1. փոքր, նվազագույն
2. երկրորդական, աննշան,
պակաս կարևոր $\diamond$ l'Asie Mineure
Փոքր Ասիա; problème ~ պակաս
կարևոր խնդիր

mineur *m* 1. հանքափոր 2. *nuqf.*
ականորդ 3. *m, f* անչափահաս

minime *adj* մանրագույն, նվազա-
գույն, փոքրագույն, չնչին, ան-
նշան

minimiser *vt* 1. նվազեցնել, փոք-
րացնել, խիստ պակասեցնել,
նվազագույնի հասցնել 2. նսե-
մացնել, թերագնահատել
~ les difficultés դժվարություննե-
րը խիստ թերագնահատել

minimum *m* նվազագույնը, ամենա-
քիչը $\diamond$ au ~ նվազագույն չափով,
առնվազն; rendre au ~ նվա-
զագույնի հասցնել

~ vital ապրուստի համար ան-
հրաժեշտ նվազագույնը

ministère *m* 1. նախարարություն 2.
նախարարների կաբինետ, կա-
ռավարություն 3. նախարարու-
թյան շենքը 4. պաշտոն, ծառա-

յություն $\diamond$ par ~ de... միջնորդութեամբ

~ de l'Administration des biens étatiques պետական ունեցվածքի կառավարման նախարարություն

~ des Affaires étrangères արտաքին գործերի նախարարություն

~ de l'Agriculture գյուղատնտեսության նախարարություն

~ de l'Air ավիացիայի նախարարություն

~ de la Défense պաշտպանության նախարարություն

~ de l'Education nationale կրթության նախարարություն

~ des Finances ֆինանսների նախարարություն

~ de l'Intérieur ներքին գործերի նախարարություն

~ de la Justice արդարադատության նախարարություն

~ de la Marine ծովային նախարարություն

~ public դատախազություն; դատախազական հսկողություն; մեղադրանք

ministériel, -le *adj* նախարարական, կառավարական $\diamond$ office ~ *իլլ/բ*. հանրային պաշտոն արդարադատությունում; officier ~ *իլլ/բ*. պաշտոնատար անձ (դատարանում)

ministre *m* 1. նախարար 2. *ղվնգ*. դեսպանորդ, դեսպանության խորհրդական $\diamond$ conseil des ~s նախարարների խորհուրդ; conseiller ~ խորհրդական - դեսպանորդ; courrier de ~ «նախարարական փոստ»; հարուստ

նամակագրություն; ex- ~ նախկին նախարար; premier ~ վարչապետ

~ des Affaires étrangères արտաքին գործերի նախարար

~ du Commerce առևտրի նախարար

~ de la Défense պաշտպանության նախարար

~ délégué վարչապետի հանձնարարությամբ որոշակի հարցեր կառավարող նախարար

~ d'Etat պետնախարար (նախարար առանց պորտֆելի)

~ des Finances ֆինանսների նախարար

~ de l'Intérieur ներքին գործերի նախարար

~ de la Justice արդարադատության նախարար

~ de la Marine ծովային նախարար

~ plénipotentiaire արտակարգ դեսպանորդ և լիազոր նախարար

~ à portefeuille նախարարությունը ղեկավարող նախարար ~ résident նախարար-ռեզիդենտ, լիազոր ներկայացուցիչ

minoritaire *adj* փոքրամասնական $\diamond$ groupes ~s փոքրամասնություն

minoritaire *m* փոքրամասնության ներկայացուցիչ

minorité *f* 1. փոքրամասնություն 2. անչափահասություն, անչափահաս տարիք $\diamond$ constituer une ~ փոքրամասնություն կազմել ~s ethniques (կամ nationales) էթնիկական (ազգային) փոքրամասնություններ

~s raciales ռասայական փոքրամասնություններ

minute *f* 1. համառոտ գրառում, սեղմ շարադրանք, արձանագրություն 2. սևագիր, ուրվագիծ 3. *իրվք*. պաշտոնական փաստաթղթի բնօրինակ

minuter *vt* 1. *հնգծ*. սևագրել, ուրվագծել 2. *իրվք*. փաստաթուղթ կազմել, արձանագրել
~ un contrat պայմանագիր կազմել

minutie *f* 1. չնչին, աննշան բան 2. տքնաջանություն, ջանասիրություն, ջանադրություն $\diamond$ avec ~ ջանասիրաբար

minutieuse *adv* մանրամասնորեն, բծախնդրորեն, ջանասիրաբար, հանգամանորեն, խնամքով, մանրազնիմ կերպով

minutieux, -se *adj* մանրամասն, մանրակրկիտ, խնամքով, բծախնդիր, տքնաջան

mire *f* նշան, նշանառություն, նշանոց $\diamond$ être le point de ~ de la société հանրության ուշադրության կենտրոնում լինել; point de ~ բիրախ, նշանառության կետ; *փխք*. ուշադրության կենտրոն; prendre sa ~, mettre en ~ նշան բռնել

mirer *vt* 1. նշան բռնել 2. ձգտել, նկրտում ունենալ
~ une place պաշտոնի վրա աչք ունենալ

mise *f* 1. դնելը, տեղադրելը, հարմարեցնելը 2. ներմուծում, ներդրում 3. գնի բարձրացում (աճուրդի ժամանակ)
~ en action գործողության մեջ

դնելը, ընթացք տալը

~ en accusation, ~ en jugement դատի տալը, պատասխանատվության կանչելը

~ en application ներդրում, արմատավորում; կենսագործում

~ en cause կասկածի տակ առնելը; գործ հարուցելը, մեղադրանք
~ en circulation շրջանառության մեջ դնելը

~ en évidence բացահայտում, հայտնաբերում, երևան հանելը

~ à exécution ի կատար ածելը

~ de fonds ներդրված կապիտալ, կապիտալի ներդրում

~ en gage գրավ դնելը

~ en garde նախազուշացում

~ hors la loi բոլոր իրավունքներից զրկելը, օրենքից դուրս հայտարարելը

~ en liberté ազատում, ազատ արձակում

~ en mouvement շարժման մեջ դնելը

~ à l'ordre du jour օրակարգ մտցնելը

~ en œuvre կիրառություն; ներդրում; իրականացում, իրագործում, կենսագործում

~ au pas հնազանդեցնելը, սանձահարելը, զսպելը

~ au point էության բացահայտում; ճշտում, ճշգրտում

~ en pratique գործնականում կիրառելը

~ en programme ծրագրավորում

~ au secret մենախցում բանտարկելը

~ en surveillance հսկողության տակ դնելը

~ en train գործի դնելը
~ en vigueur ուժի մեջ մտցնելը
(օրենքը)

miser *vi*: ~ sur la pression հույսը դնել
ճնշում գործադրելու վրա

miséreux, -se *adj* աղքատ, չքավոր,
չունևոր, ընչազուրկ

miséricorde *f* 1. գթասրտություն,
խղճահարություն, կարեկցու-
թյուն, ողորմածություն 2. ներում,
գթություն, գութ $\diamond$ s'abandonner
(se remettre) à la ~ de զո մեկի
ողորմածությանը ապավինել;
demander ~ ներում խնդրել; crier
~ գթություն հայցել; obtenir ~
ներում ստանալ, ներվել

missile *m* հրթիռ $\diamond$ tirer un ~ հրթիռ
արձակել
~ balistique բալիստիկ հրթիռ
~ chercheur ինքնանշանառման
հրթիռ
~ de croisière թևավոր հրթիռ
~ intercontinental միջմայրցամա-
քային հրթիռ
~ intermédiaire միջին հեռահա-
րության հրթիռ
~ nucléaire միջուկային հրթիռ
~ sol-air երկիր-օդ դասի հրթիռ
~ stratégique ռազմավարական
հրթիռ
~ tactique մարտավարական
հրթիռ

mission *f* 1. հանձնարարություն,
լիազորություն, առաքելություն 2.
ռազմ. մարտական առաջադ-
րանք 3. գործուղում 4. առաքե-
լություն (հաստատություն), ներ-
կայացուցչություն 5. *կրոն.* մի-
սիոներական կազմակերպու-
թյուն, միսիոներություն; միսիո-

ներներ $\diamond$ accomplir une ~ առա-
ջադրանք կատարել; avoir ~ de
հանձնարարություն ունենալ;
charger զո d'une ~ առաջադրանք
տալ մեկին, հանձնարարել; chef
de ~ դիվանագիտական ներ-
կայացուցչության ղեկավար; en
~ հանձնարարություն կատա-
րող; ժամանակավոր հանձ-
նարարություն ունեցող; être
en ~ գործուղման մեջ լինել; frais
de ~ գործուղման ծախսեր;
mener une ~ առաջադրանք կա-
տարել

~ des apôtres առաքյալների մի-
սիա

~ de bonne volonté բարի կամքի
առաքելություն

~ économique առևտրային (տնտե-
սական) ներկայացուցչություն

~ permanente մշտական ներ-
կայացուցչություն

~ de reconnaissance հետախու-
զելու առաջադրանք

~ sacrée diplomatique դիվանագի-
տական ներկայացուցչություն

missive *adj*: lettre ~ գործնական
նամակ

missive *f* նամակ, ուղերձ

mitigation *f* փափկացում, մեղմա-
ցում, թեթևացում

~ des peines *իրվ.* դատավճռի
մեղմացում

mitiger *vi* *հնգծ.* մեղմացնել (դատա-
վճիռը); թեթևացնել, թուլացնել

~ les difficultés թեթևացնել դժվա-
րությունները

~ la punition պատիժը մեղմել

mitrailer 1. *vi* գնդացրից կրակել 2.
vt գնդակոծել

mitrailleuse *f* գնդացիք

mixte *adj* խառը, տարաբնույթ, խառնածին, տարասեռ; հավաքական, հավաքովի $\diamond$ commission ~ խառը կազմ ունեցող հանձնաժողով; école ~ համատեղ ուսուցման դպրոց; gouvernement ~ կառավարման խառը ձև; mariage ~ խառնամուսնություն

mobile *adj* 1. տեղաշարժվող, շարժունակ, շարժական 2. փոփոխական, անկայուն, անհաստատ, դյուրափոփոխ

mobile *m* 1. *փխբ.* շարժիչ ուժ 2. *նազմ.* շարժառիթ, դրդապատճառ

mobilier, -ère *adj* շարժական, շարժվող $\diamond$ biens ~s, effets ~s շարժական գույք, ունեցվածք; cote (կամ contribution) ~ère հարկ, որը որոշվում է վարձու բնակարանի իրական արժեքից ելնելով; saisie ~ère կալանք շարժական գույքի վրա; valeurs ~ères արժեքավոր փաստաթղթեր; vente ~ère շարժական գույքի վաճառք

mobilisable *adj* 1. փոխարկելի (կանխիկ միջոցներ) 2. վերաֆինանսավորելի

mobilisation *f* 1. *նազմ.* զորահավաք 2. հավաքագրում, կենտրոնացում 3. *ֆին.* ակտիվացում, փոխարկում կանխիկ դրամի; վերաֆինանսավորում 4. *իրվբ., ֆին.* շարժական գույք դարձնելը ~ de financement դրամական միջոցների ներգրավում ~ générale ընդհանուր զորահավաք (մոբիլիզացիա)

~ partielle մասնակի զորահավաք

mobiliser *vt* 1. զորահավաք անցկացնել, ռազմականացնել 2. կենտրոնացնել, համախմբել 3. ակտիվացնել, փոխարկել կանխիկ միջոցների, վերաֆինանսավորել 4. շարժական գույք դարձնել $\diamond$ se ~ ուժերը կենտրոնացնել ~ des capitaux դրամագլուխը դնել շրջանառության մեջ

mobilité *f* 1. շարժունակություն 2. փոփոխականություն, անկայունություն

~ de la main-d'œuvre բանվորական ուժի շարժունություն (այլ շրջան տեղափոխվելը, մասնագիտության՝ որակավորման փոփոխություն), բանվորական ուժի հոսունություն

~ sociale *ung.* սոցիալական շարժունություն; սոցիալական տեղափոխություններ (անցում դեպի մի այլ սոցիալ-մասնագիտական խումբ)

modalité *f* 1. հատկություն, բնույթ 2. (*հաճ. pl*) *իրվբ.* ձև, պայման, կանոն, կարգ 3. տարատեսակություն, բազմազանություն ~ d'aide financière ֆինանսական օգնության ձև

~ d'exécution *իրվբ.* ի կատար ածելու եղանակ, միջոց

~ de règlement վճարման ձև

~s d'utilisation de l'E.C.U. եվրոպական արժույթային միավորների գործածման կանոններ

mode *m* ձև, տեսակ, միջոց, մեթոդ, եղանակ, կերպ ~ d'assistance օգնության ձև

~ d'emploi գործածության եղանակ

~ de gouvernement կառավարման կարգ

~ de paiement վճարման միջոց

~ de production արտադրության եղանակ

~ de remboursement մարման միջոց

~ de transmission de droits իրավունքի փոխանցման միջոց

~ de vie կենսակերպ

~ de votation քվեարկության միջոց

modéré *adj* չափավոր, զուսպ

modéré *m* *քղք.* ծայրահեղական հոսանքներին չհարող; չափավոր քաղաքականության կողմնակից

modérer *vt* չափավորել, մեղմել

moderne *adj* ժամանակակից, նորագույն, արդի ◊ à la ~ նոր, ժամանակակից ձևով; armer à la ~ զինել համաձայն տեխնիկայի վերջին խոսքի; en ~ ժամանակակից ոճով; enseignement ~ բնական գիտությունների, կենդանի լեզուների դասավանդում; époque ~, histoire ~ նոր պատմություն (1453-1789 թթ.); langues ~s կենդանի լեզուներ

modernisation *f* արդիականացում, նորացում

~ du marché շուկայի արդիականացում

~ de l'outillage սարքավորումների արդիականացում

modernité *f* աշխարհայեցողություն

modification *f* 1. փոփոխություն, փոփոխում, ձևափոխում, ձևափոխություն 2. ուղղում ◊ apporter des ~s փոփոխություններ մտցը-

նել; subir des ~s փոփոխությունների ենթարկվել

modifier *vt* փոխել, փոփոխել, ձևափոխել

modus operandi (*լատ.*) *դվնգ.* գործելակերպ, «գործողության եղանակ» (նշանակում է՝ ինչպես և ինչ հաջորդականությամբ պետք է կատարվեն գործողությունները)

modus vivendi (*լատ.*) «համագոյակցության եղանակ» (ժամանակավոր համաձայնություն, որ կողմերը կնքում են՝ հարցը հետագայում կարգավորելու հույսով), ժամանակավոր համաձայնություն (վիճաբանող կողմերի միջև)

mœurs *f pl* սովորույթներ, բարքեր

moins *adv* քիչ, պակաս ◊ à ~ d'arrangements particuliers բացառությամբ առանձնահատուկ համաձայնությունների; en ~ de rien վայրկենապես, մի ակնթարթում

moins *m* ամենափոքրը, փոքրագույնը ◊ à tout le, tout au ~, ~ ամենաքիչը, ամենապակասը; au ~ միայն, թեկուզ, ծայրահեղ դեպքում; du ~ զոմե, առնվազն

moins-value *f* 1. գնի իջեցում, էժանացում; արժեզրկում 2. հարկի թերազանձում, թերահավաքում, չստացում

mois *m* 1. ամիս 2. աշխատավարձ, ամսեկվարձ ◊ boucler son (կամ le) ~ դիմանալ մինչև ամսվա վերջը; toucher son ~ ստանալ ամսական աշխատավարձը

~ de l'amitié բարեկամության միասնակ

moldave *adj* մոլդովական

molestation *f* հետապնդում, ճնշում, հալածանք

molester *vt* 1. անհանգստացնել, տհաճություն պատճառել, վրդովեցնել 2. հալածել, տանջել, կեղեքել, ճնշել

moment *m* 1. պահ, ակնթարթ, վայրկյան 2. հարմար պահ; հարմար ժամանակ 3. ներկայումս, տվյալ պահին; à tout ~ ամեն վայրկյան ♦ à n'importe quel ~ ցանկացած պահի; au ~ propice հարմար պահին; du ~ que... հենց, հենց որ... ; քանի որ; le ~ venu հարկ եղած պահին, երբ ժամանակը գա; profiter du ~ հարմար պահ գտնել; saisir le ~ favorable ռուսալ հարմար պահը; succès du ~ ժամանակավոր հաջողություն

momentané, -e *adj* 1. վայրկենական, ակնթարթային, րոպեական 2. անցողիկ, վաղանցիկ, կարճատև, բռուցիկ ♦ absence ~e ժամանակավոր բացակայություն

monarchie *f* միապետություն
~ absolue բացարձակ, անսահմանափակ միապետություն
~ constitutionnelle սահմանադրական միապետություն

monarchique *adj* միապետական, միապետության

monarque *m* միապետ, ինքնավար, կայսր
~ absolu բացարձակ միապետ

monde *m* 1. աշխարհ, երկիր, երկրագունդ 2. մարդիկ, ժողովուրդ 3. արտոնյալ հասարակություն, բարձրախավ հասարակություն ♦ l'Ancien Monde Հին Աշխարհը

(Եվրոպա, Ասիա, Աֆրիկա); beau ~ վերնախավ; beaucoup de gens de par le ~ բազմաթիվ մարդիկ ողջ աշխարհում; devant le ~ հրապարակայնորեն, մարդկանց առջև; être au ~ գոյություն ունենալ; être du même ~ նույն հասարակությանը պատկանել; à la face du ~ ամբողջ աշխարհի առաջ; բացեիքաց; mettre au ~ աշխարհ բերել, ծնել; dans le ~ entier ամբողջ աշխարհում; le Nouveau Monde Նոր Աշխարհ (Ամերիկա, Օվկիանիա); le tiers ~ երրորդ աշխարհ, երրորդ աշխարհի երկրներ; tout le ~ բոլոր; venir au ~ աշխարհ գալ, ծնվել

~ des affaires գործարար շրջաններ

~ antique անտիկ՝ հին աշխարհ
~ de l'art արվեստի աշխարհ
~ estudiantin ուսանողություն
~ extérieur արտաքին աշխարհ, շրջապատող միջավայր

~ financier ֆինանսական աշխարհ

~ fou հոծ բազմություն, մարդկային զանգված

~ industrialisé զարգացած արդյունաբերական երկրներ

~ haute-finance բարձր ֆինանսական՝ բանկային աշխարհ

~ littéraire գրական շրջանակներ

~ du théâtre թատերական աշխարհ

~ végétal բուսական աշխարհ

mondial, -e *adj* համաշխարհային ♦ l'actualité ~e միջազգային իրադարձություններ; աշխարհն այս-

օր; banque ~ե համաշխարհային դրամատուն՝ բանկ; communauté ~ե համաշխարհային հանրություն; Conseil Mondial de la Paix Խաղաղության համաշխարհային խորհուրդ; domination ~ե համաշխարհային տիրապետություն; à l'échelle ~ե համաշխարհային մասշտաբով; guerre ~ե համաշխարհային պատերազմ; mouvement ~ համաշխարհային շարժում

monétaire *adj* 1. դրամային, վարկադրամային 2. արժութային 3. ֆինանսական ♦ fonds ~s դրամական միջոցներ ; Fonds ~ international Միջազգային արժութային հիմնադրամ; inflammation ~ դրամային արժեզրկում; marché ~ արժութային շուկա; politique ~ վարկադրամային քաղաքականություն; région ~ արժութային գոտի; système ~ դրամային համակարգ

moniteur *m* ցուցասարք, կառավարող սարք

monitoring *m* մոնիտորինգ, վերահսկում, դիտարկում

mongol, -e *adj* մոնղոլական

monnaie *f* 1. մետաղադրամ, դրամ 2. արժույթ 3. մանրադրամ ♦ battre (կամ frapper) la ~դրամ հատել, դրամ կտրել; c'est ~ courante սովորական բան է; créer la ~ դրամ թողարկել; faire (de) la ~ դրամը մանրել; glisser la ~ արժույթի փոխարժեքն իջեցնել; la Monnaie, Hôtel des Monnaies դրամահատարան; rendre la ~ դրամի մանրը տալ; retirer de la ~

դրամ վերցնել; soutenir la ~ արժույթը պահպանել; surévaluer une ~ արժույթը վերազնահատել ~ blanche արծաթ, արծաթեդրամ ~ de change մանրելիք դրամ, մանրադրամ

~ de compte հաշվարկային արժույթ

~ courante (կամ en cours) շրջանառու արժույթ, գնայուն դրամ ~ dépréciée արժեզրկված արժույթ

~ électronique, ~ magnétique էլեկտրոնային դրամներ; մագնիսական հաշվարկային քարտ ~ étrangère օտարերկրյա արժույթ, արտարժույթ, տարադրամ ~ européenne “domestique” Ընդհանուր շուկայի երկրների միասնական արժույթ, ռեզիդուալ միասնական արժույթ

~, fausse կեղծ արժույթ

~ fiduciaire, (papier ~) թղթադրամ ~ inconvertible (non convertible) անփոխարկելի արժույթ

~ internationale միջազգային դրամ

~ manuelle կանխիկ դրամ

~ nationale ազգային արժույթ

~ d'or ոսկեդրամ

~ de règlement (կամ de paiement) վճարման արժույթ

~ saine (solide, stable) կայուն, հաստատուն արժույթ

~ universelle համաշխարհային դրամ

monopole *m* մենաշնորհ, մոնոպոլիա, արտակարգ իրավունք ♦ détenir le ~ de... մենաշնորհ ունենալ

~ d'Etat պետական մենաշնորհ
monopoleur, -se *adj* մոնոպոլիստական, մենաշնորհային

monopolisation *f* մոնոպոլիզացիա, մենաշնորհի ենթարկելը, մենաշնորհում

monopoliser *vt* 1. մենաշնորհ տալ 2. մենաստիրել

Monseigneur *m* Ձերդ Բարձրություն, Ձերդ Սրբազնություն

monstre *m* 1. հրեշ 2. ճիվաղ, այլանդակություն

monstre *adj* *խսկց.* 1. հրեշավոր, սարսափելի 2. ահռելի, վիթխարի 3. բազմամարդ (ցույց, միտինգ) ◊ *effet* ~ վիթխարի արդյունք

monstrueux, -se *adj* 1. հրեշավոր, այլանդակ, գարշելի, մոդկալի, զզվելի, ստոր 2. չափազանց մեծ, վիթխարի, ահռելի ◊ *crime* ~ հրեշավոր հանցագործություն

montant *m* գումար, հանրագումար, արժեք

~ brut գումար, ընդհանուր գումար

~ de la dette պարտքի գումար

~ du dividende շահաբաժնի գումար

~ des frais ծախսերի ընդհանուր գումար

~ du litige հայցի գումար

~ net զուտ գումար

~ de la prime պարգևատրման գումար

~ total ընդհանուր գումար, հանրագումար

~s compensatoires monétaires փոխհատուցումային վճարում-

ներ (ԵՏՀ-ի գյուղատնտեսական համակարգում)

montée *f* աճ, բարձրացում, ավելացում

~ du cours des actions բաժնեթղթերի փոխարժեքի բարձրացում

~ de l'endettement public պետական պարտքի աճ

~ en flèche, ~ irrésistible սրընթաց աճ, շեշտակի վերելք (գների)

~ des prix գների բարձրացում, գնաճ

~ en puissance (որևէ մեկի կամ ինչ-որ բանի) ժողովրդականության արտակարգ աճ

monter 1. *vi* բարձրանալ; համբառ-

նել, հասնել 2. աճել, ավելանալ 3. *vt* կազմակերպել, ստեղծել,

կարգավորել, ձեռնարկել

~ une affaire գործ բացել, գործ դնել

~ à l'assaut գրոհի գնալ

~ un complot դավադրություն կազմակերպել

~ une entreprise գործ ձեռնարկել

~ au front, ~ en ligne դուրս

գալ ռազմաճակատի առաջավոր զին՝ կրակագիծ

~ en grade պաշտոնով բարձրանալ

~ la publicité ադմկոտ գովազդ ստեղծել, ադմոկ բարձրացնել

~ une société ընկերություն հիմնել

~ de toutes pièces սարքել, մոզոնել

montrer *vt* 1. ցույց տալ, մատնանշել, մատնացույց անել 2. հայտնաբերել, երևան հանել,

ցուցաբերել, հանդես բերել, բացահայտել $\diamond$ se ~ իրեն դրսևորել; հայտնվել; երևալ, թվալ; se ~ favorable à... արտահայտվել՝ ի նպաստ..., ... օգտին; se ~ très net dans ... արտահայտվել շատ որոշակիորեն; se ~ réfractaire à... հակահարված տալ; se ~ failli սնանկանալ, սնանկացած վիճակում հայտնվել

~ ses papiers փաստաթղթերը ցույց տալ

moral, -e *adj* բարոյական, բարոյագիտական, բարոյախոսական, խրատական $\diamond$ personne ~e իրավաբանական անձ; principes moraux բարոյական սկզբունքներ; rapport ~ բաղաքական հաշվետվություն; victoire ~e բարոյական հաղթանակ

moral *m* հոգեվիճակ, բարոյական ոգի, մարտական ոգի $\diamond$ atteindre (casser, ébranler) le ~ բարոյական ոգին սասանել, խախտել; avoir le ~ լավատես լինել; relever (կամ remonter) le ~ ոգին բարձրացնել
~ solide բարոյական կայունություն՝ տոկունություն

morale *f* 1. բարոյականություն 2. բարոյախոսություն, խրատ $\diamond$ faire la (կամ de la) ~ խրատել, բարոյ կարդալ; sauvegarder la ~ (publique) պաշտպանել (հասարակական) բարքերը

moratoire *adj* *իրվք.* տարկետում տվող

moratoire *m* օրենքով սահմանված վճարումների հետաձգում, մորատորիում $\diamond$ demander un ~

վճարման հետաձգում խնդրել; obtenir un ~ sur la dette պարտքի վճարման հետաձգում ստանալ ~ sans limite վճարման հետաձգում առանց սահմանափակման

moratoire *adj* տարկետման ենթակա

moratorium *m* *իրվք., դվնգ.* 1. մորատորիում (պետությունների կողմից ընդունված միակողմ կամ բազմակողմ որոշում որևէ գործողություն ժամանակավորապես դադարեցնելու վերաբերյալ), կասեցում, սառեցում 2. վճարումների հետաձգում $\diamond$ invalider le ~ մորատորիումը չեղյալ հայտարարել; déterminer un ~ մորատորիում սահմանել
~ des explosions nucléaires միջուկային պայթեցումների մորատորիում

morceler *vt* մասնատել, բաժան-բաժան անել, բաժանել, կտրատել

morcellement *m* մասնատում, բաժանում, տրոհում
~ des forces ուժերի ցրում

mordant, -e *adj* *փիլք.* խայթող, կծու, ծաղրող, ծակող, փշուտ, սուր, բուրնոտ $\diamond$ esprit ~ չարություն, բույն

mort *f* մահ $\diamond$ arrêt de ~ մահվան դատավճիռ; camp de la ~ մահվան ճամբար; condamner (կամ mettre) à ~ մահվան դատապարտել; donner la ~ սպանել; échapper à la ~ par miracle հրաշքով փրկվել՝ խույս տալ մահից՝ մահանալուց; être blessé à ~ մահա-

ցու վիրավոր լինել; être en danger de ~ մահացու վտանգի մեջ լինել; être entre la vie et la ~ կյանքի և մահվան միջև լինել; mourir de sa belle ~ մահանալ բնական մահով; peine de ~ մահապատիժ; risquer la ~ կյանքը վտանգի ենթարկել; à la vie et à la ~ ընդմիջտ, առհավետ
 ~ appatente կլինիկական մահ
 ~ civile քաղաքացիական մահ; գրկում քաղաքացիական իրավունքներից
 ~ prématurée անժամանակ՝ վաղժամ մահ
 ~ volontaire ինքնասպանություն
mortalité *f* մահացածություն $\diamond$ taux de ~ մահացության գործակից
mortifère *adj* մահաբեր, մահառիթ
mot *m* բառ, խոսք $\diamond$ avoir le dernier ~ վերջին խոսքը իրեն վերապահել; en un ~ մի խոսքով; grands ~s բարձրագույն՝ վերամբարձ՝ ճոռում բառեր; ~ à ~, ~ pour ~ բառացի, բառ առ բառ; parler à ~s couverts սկնարկներով խոսել; sur ces ~s դրանից հետո
 ~ d'ordre կոչ, հրաման, նշանաբան
 ~ de passe նշանաբան, պայմանաբան
moteur, -rice *adj* շարժիչ, շարժող, մոլի $\diamond$ forces ~rices շարժիչ ուժեր
moteur-fusée *m* հրթիռային շարժիչ
motif *m* դրուպատաճառ, շարժառիթ $\diamond$ sans ~ առանց առիթի, անառիթ ~ faux կեղծ պատրվակ
motion *f* առաջարկություն (ժողովում, նիստում); բանաձև $\diamond$ appuyer une ~ պաշտպանել առաջարկ

կությունը; déposer une ~ de renvoi առաջարկություն մտցնել հարցը հանձնաժողով տեղափոխելու վերաբերյալ; rejeter la ~ առաջարկությունը մերժել
 ~ de censure անվստահության արտահայտություն; անվստահության քվե
 ~ de confiance վստահության քվե
 ~ sur le fond առարկություն ըստ էության
 ~ d'ordre առաջարկություն ժողովի վարման կարգի մասին
motivation *f* 1. պատճառաբանում, հիմնավորում, փաստարկում 2. դրդապատճառ, շարժառիթ, մղում, դրդում
motiver *vt* 1. պատճառաբանել, հիմնավորել, փաստարկներ բերել 2. դրդել, մղել, թելադրել, խթանել 3. առիթ ծառայել, բացատրել $\diamond$ décision ~ée պատճառաբանված՝ հիմնավորված որոշում; facteur ~é խթանող գործոն
motoculture *f* գյուղատնտեսության մեքենայացում, հողի մեքենայացված մշակում
mouchard, -e *m, f* *խսկց*. 1. լրտես, խուզարկու 2. մատնիչ
mouchardage *m* *խսկց*. 1. լրտեսում, լրտեսություն 2. մատնություն
moucharder *vi* 1. լրտեսություն անել 2. մատնել
mousqueterie *f* հրացանային հրաձգություն, հրացանային կրակոց, հրացանային համազարկ
mouvement *m* շարժում, ընթացք $\diamond$ en ~ շարժվող, շարժման մեջ գտնվող; étouffer le ~ de liberation ազատագրական շարժումը

ճնշել; être en ~ շարժման մեջ լինել; mettre en ~ ընթացք տալ; de son propre ~ սեփական նախաձեռնությամբ

~ coopératif կոոպերատիվ շարժում

~ démocratique դեմոկրատական շարժում

~ d'émancipation ազատագրական շարժում

~ féministe ֆեմինիստական շարժում

~ gréviste, ~ de grève գործադուլային շարժում

~ pour l'indépendance անկախության շարժում

~ de libération nationale ազգային - ազատագրական շարժում

~ pour la paix շարժում հանուն խաղաղության

~ des partisans de la paix խաղաղության մարտիկների շարժում

~ populaire համաժողովրդական շարժում

~ de la Résistance Դիմադրության շարժում

~ révolutionnaire հեղափոխական շարժում

mouvementé, -e *adj* 1. աշխույժ, կենդանի, շարժմամբ լեցուն; աղմբկոտ, անհանգիստ 2. խորդուրդոյ, անհարթ $\diamond$ réunion ~e փոթորկոտ, բուռն ժողով

moyen *m* 1. միջոց, հնարավորություն 2. *իրվբ.* փաստարկ $\diamond$ relever des ~s փաստարկներ առաջադրել (դատարանի կողմից); soulever des ~s փաստարկներ առաջադրել (դատավարության կողմերի կողմից); trouver ~ de

միջոց, հնար գտնել; par le ~ de..., au ~ de միջոցով, օգնությամբ

~s compulsifs հարկադրական միջոցներ

~ disponibles առկա միջոցներ

~s de feu *նազմ.* հրազենային միջոցներ

~s de liaison, ~s de transmission կապի միջոցներ

~s pacifiques խաղաղ միջոցներ (հակամարտության կարգավորման և այլն)

~s de pression politique քաղաքական ճնշման միջոցներ

~s de production արտադրության միջոցներ

~s de règlement des disputes internationales միջազգային վեճերի կարգավորման միջոցներ

~s de sécurité անվտանգության տեխնիկա

~s de transports փոխադրամիջոցներ

~s ultimes ծայրահեղ միջոցներ

moyenâgeux, -se *adj* միջնադարյան **moyennant** *prép.* միջոցով, օգնությամբ

~ finances փողի օգնությամբ

moyens *m pl* 1. ռեսուրսներ, պաշարներ, դրամական միջոցներ, ապրուստի միջոցներ 2. հնարավորություններ $\diamond$ perdre (tous) ses ~s ~ շփոթվել, գլուխը կորցնել, չմասնավ ինչ անել; par ses propres ~ սեփական միջոցներով, ինքնուրույն

~ disponibles կանխիկ միջոցներ ~ étrangers արտարժույթային միջոցներ

~ faibles սահմանափակ պաշարներ

~ financiers supplémentaires լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ

~ monétaires դրամական միջոցներ

~ de paiements courants ընթացիկ վճարման միջոցներ

~ propres սեփական միջոցներ

~ de subsistance գոյության միջոցներ

multiface *adj* բազմադեմ

multilatéral, -e *adj* բազմակողմանի, բազմակողմ $\diamond$ coopération ~e բազմակողմանի համագործակցություն; traité ~ բազմակողմ պայմանագիր

multinational, -e *adj* բազմազգ $\diamond$ Etat ~ բազմազգ պետություն

multinationale *f* բազմազգ կորպորացիա՝ միություն

multiple *adj* 1. բազմաթիվ, մեծաքանակ, մեծաթիվ 2. բարդ 3. բազմազան, բազմակողմանի

multiséculaire *adj* բազմադարյան

multitude *f* բազմություն, մեծ քանակություն, բազմաթիվություն; ամբոխ

municipal, -e *adj* քաղաքային, տեղական ինքնակառավարման $\diamond$ arrêté ~ տեղական ինքնակառավարման մարմինների որոշում; autorité ~ տեղական ինքնակառավարման մարմին; conseil ~ քաղաքային՝ մունիցիպալ խորհուրդ; droit ~ մունիցիպալ իրավունք, տեղական կառավարումը կարգավորող իրավունք; élections ~es տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտ-

րություններ; gouvernement ~ տեղական իշխանություն; magistrats ~aux տեղական ինքնակառավարման մարմինների անդամներ

municipalité *f* տեղական (քաղաքային) ինքնակառավարման մարմին 2. մունիցիպալիտետի անդամներ 3. համայնք 3. *hmgd*. քաղաքապետարան

munificence *f* առատաձեռնություն, շնայություն; մեծահոգություն

munificent, -e *adj* առատաձեռն, շնայ; մեծահոգի

munir *vt* մատակարարել, զինել, ապահովել, բաժին տալ, բաժին հանել, տալ

~ de pleins pouvoirs լիազորություններ տալ

munition *f* *ռազմ.* պաշարներ, մթերք ~s de bouche պարեն (բանակի համար)

~s de guerre ռազմամթերք

mur *m* պատ, պարիսպ

~ des Fédérés « Կոմունարների պատ »-ը Փարիզում

mûrir *vt*: ~ les plans մտքում պլաններ հասունացնել; ~ le projet մտքում ծրագիր հղանալ

museler *vt* 1. *խսկց.* բերանը փակել, լեցնել 2. *փխք.* սանձել, սանձահարել

muselman, -e *adj* մուսուլմանական

mutable *adj* փոփոխվող, փոփոխելի, փոփոխությունակ; փոփոխական, անկայուն, հեղեղուկ, անհաստատ:

mutation *f* 1. փոփոխություն, տեղաշարժ 2. փոխարինում (մեկը մյուսով) 3. տեղափոխություն,

պաշտոնի հետ կապված տեղափոխություն 4. *իրվք*. գույքի սեփականության իրավունքի փոխանցում, գույքի օտարում

~ d'office տեղափոխություն վերսի կարգադրությամբ

~ des valeurs արժեքների վերագնահատում

~s structurelles կառուցվածքային փոփոխություններ

mutilé, -e *m* հաշմանդամ՝ խեղանդամ մարդ

~ de guerre պատերազմի հաշմանդամ

~ de travail աշխատանքի հաշմանդամ

mutin, -e *adj* 1. անհնազանդ, ըմբոստ 2. կամակոր 3. տաքարյուն, կրքոտ, կայտառ

mutin, -e *m, f* խռովարար

mutiner *vt* խռովության կոչ անել ◊ se ~ ապստամբել, խռովություն բարձրացնել

mutinerie *f* 1. ապստամբություն, խռովություն, ըմբոստություն 2. կամակորություն 3. տաքարյունություն, կայտառություն, կրքոտություն ◊ inciter une ~ խռովություն սաղորել; supprimer la ~ խռովությունը ճնշել

mutualité *f* 1. փոխադարձություն, փոխադարձ համակրանք 2. փոխադարձ ապահովագրություն; փոխօգնություն 3. փոխօգնության ընկերություն

mutuel, -le *adj* փոխադարձ, երկուստեք ◊ accord ~ փոխհամաձայնություն; assistance ~le փոխադարձ օգնություն; assurance ~le փոխադարձ ապահովագրություն; caisse de secours ~ փոխօգնության դրամարկղ; enseignement ~ փոխադարձ ուսուցում; ուսուցման լսակասարյան համակարգ (19-րդ դարի I կես); pacte d'assistance ~le փոխօգնության պայմանագիր; relations ~les փոխհարաբերություններ; sécurité ~le փոխադարձ անվտանգություն

mutuelle *f* փոխադարձ ապահովագրական ընկերություն, փոխօգնության ընկերություն
~ de crédit կոոպերատիվ բանկ

mutuellement *adv* փոխադարձաբար, երկուստեք

mystificateur *m* խաբեբա

mythe *m* առասպել

mythologie *f* դիցաբանություն

N

naissance *f* 1. ծնունդ 2. ծնունդ առնելը, սկզբնավորվելը 3. սկիզբ, առաջացում, ծագում $\diamond$ acte de ~ ծննդյան վկայական; donner ~ à... ա) ծնել, կյանք տալ, աշխարհ բերել բ) ծնել, առաջացնել, պատճառ լինել, առիթ տալ; prendre ~ առաջանալ, ծագել, սկսվել

~ du monde աշխարհի ծագումը, առաջացումը

naître *vi* 1. ծնվել, ծնունդ առնել 2. առաջանալ, գոյանալ, ծագել, երևան գալ 3. սերվել, առաջացած լինել, ծագումով լինել

napalm *m* նապալմ (դոնդողաձև բեմզին, որ օգտագործվում է հրդեհող ռումբերի և կրակամետների մեջ) $\diamond$ bombe à ~ նապալմե ռումբ

natal, -e *adj* հայրենի, հարազատ; հայրենական $\diamond$ langue ~e մայրենի լեզու; pays ~ հայրենիք, ծննդավայր

natalité *f* ծնելիություն, ծնունդ $\diamond$ l'accroissement de la ~ բնակչության աճը; le taux de ~ ծնելիության մակարդակ

nation *f* 1. ազգ, ազգություն, ժողովուրդ 2. երկիր, պետություն $\diamond$ Organisation des Nations Unies (O.N.U.) Միացյալ Ազգերի կազմակերպություն (ՄԱԿ)

national, -e *adj* 1. ազգային, ժողովրդական 2. պետական,

համապետական $\diamond$ armée ~ ազգային բանակ; assemblée ~e ազգային ժողով; congrès ~ d'un parti français որևէ կուսակցության համաժրանսիական ազգային համագումար; culture ~e ազգային մշակույթ; défense ~e պետական պաշտպանություն; esprit ~ ժողովրդայնություն; fête ~e ազգային տոն; hymne ~ պետական հիմն; les intérêts ~aux պետական շահեր; langue ~e ազգային լեզու; minorité ~e ազգային փոքրամասնություն; referendum, référendum ~ համազգային հանրաքվե; richesse ~e ազգային հարստություն; sécurité ~e պետական անվտանգություն; souveraineté ~e ազգային ինքնիշխանություն; territoire ~ պետական տարածք

nationaux *m pl* 1. բնիկներ, հպատակներ 2. ազգային կուսակցության անդամներ

nationalisation *f* ազգայնացում (մասնավոր սեփականության որոշ տեսակների հռչակումն ազգային՝ պետական սեփականություն)

nationaliser *vt* ազգայնացնել, պետականացնել

nationalisme *m* մացիոնալիզմ, ազգայնականություն, ազգայնամոլություն

~ belliqueux ռազմատենչ ազգայնամոլություն

~, extrême ծայրահեղ ազգայնամոլություն

nationaliste *m* նացիոնալիստ, ազգայնամոլ

~ enragé կատաղի ազգայնամոլ

nationalité *f* 1. ազգություն, ժողովուրդ 2. քաղաքացիություն, հպատակություն ◇ abdiquer (կամ décliner, répudier) la ~ քաղաքացիությունից հրաժարվել; acquérir la ~ քաղաքացիություն ստանալ; conférer la ~ քաղաքացիություն շնորհել; déchoir de la ~ քաղաքացիությունից զրկվել; enlever la ~ քաղաքացիությունից զրկել; principe de ~s ազգային ինքնորոշման սկզբունք; priver de ~ քաղաքացիությունից զրկել; la question des ~s ազգային հարց; recouvrer la ~, réintégrer dans la ~ քաղաքացիությունը վերականգնել; renoncer à la ~ քաղաքացիությունից հրաժարվել

~, double երկքաղաքացիություն
~ fédérale միութենական քաղաքացիություն

~ d'origine ի ծնե ձեռք բերված քաղաքացիություն

nationalisation *f* ազգայնացում, պետականացում

nationaliser *vt* 1. ժողովրդի սեփականությունը դարձնել 2. ազգայնացնել, պետականացնել 3. հպատակագրել, հպատակ ընդունել

nationalisation *f* նատուրալիզացիա, հպատակագրում

naturalisé, -e *adj* քաղաքացիու-

թյուն՝ հպատակություն ընդունած, հպատակագրված

naturaliser *vt* քաղաքացիություն տալ, հպատակագրել, տվյալ երկրի քաղաքացիության իրավունք տալ ◇ se ~ հպատակություն ընդունել; քաղաքացիություն ստանալ

naturalité *f* հպատակություն, քաղաքացիություն

nature *f* 1. բնություն 2. էություն, բնավորություն, խառնվածք 3. բնույթ, հատկություն, առանձնահատկություն ◇ état de ~ բնական վիճակ; être de ~ à ի վիճակի լինել; ne pas farder la ~ իրականությունը չզուլնազարդել; les lois de la ~ բնության օրենքները; de même ~ նույն բնույթի; les merveilles de la ~ բնության հրաշալիքները; dans la ~ des choses ընդունված կարգ է, սովորական բան է; de ~ բնավորությամբ՝ խառնվածքով; de ~ différente տարբեր բնույթի; phénomène de la ~ բնության երևույթ; protection de la ~ բնության պահպանություն; de telle ~ que... այսպիսի, մնան, այս տեսակի; voix de la ~ բնության ձայնը

~ humaine մարդկային բնություն՝ էություն

~ morte մատյուրմորտ

natutrel, -le *adj* բնական գիտություններ ◇ histoire ~le բնագիտություն; sciences ~les բնական գիտություններ

naturellement *adv* բնականաբար ◇ cela s'explique ~ սա բացա-

տրվում է շատ պարզ
naufra *m* 1. նավաբեկություն 2. *փիսք*. կործանում, մահ; աղետ $\diamond$ faire ~ խորտակվել, անհաջողություն կրել; մեռնել, սպանվել
naval, -e *adj* ծովային, նավատորմային, ռազմածովային $\diamond$ les autorités militaires et ~es ռազմածովային իշխանություններ; base ~e ռազմածովային հենակետ; combat ~ ծովամարտ; forces ~es ռազմածովային ուժեր
navale *f*. la Navale Ռազմածովային բարձրագույն ուսումնարան
navette *f* *հրվք*. օրինագծի փոխանցումը խորհրդարանի մեկ պալատից մյուսը (տարածայնությունների դեպքում) $\diamond$ faire la ~ անցնել մեկ պալատից մյուսը
navigation *f* նավագնացություն, նավարկություն, ծովագնացություն; ~ fluviale գետային նավագնացություն; ~ maritime ծովային նավագնացություն
 ~ aérienne օդագնացություն
 ~ côtière մերձափնյա նավարկություն
 ~ fluviale (կամ intérieure) գետային նավարկություն
 ~ maritime ծովագնացություն
 ~ sous-marine ստորջրյա նավարկություն
 ~ spatiale տիեզերագնացություն
nazi, -e *adj* նացիստական
nazisme *m* նացիզմ
N.B.C. (*հպլ.* 'Nucléaire, Biologique, Chimique) զանգվածային ոչընչացման զենք; միջուկային, բիոլոգիական, քիմիական զենք

néant *m* չկա (հարցաբերք լրացնելիս) $\diamond$ réduire au ~ ոչնչացնել, ոչնչի վերածել
nécessité *f* 1. անհրաժեշտություն, պահանջ, կարիք 2. անխուսափելիություն 3. *pl* *հնգծ*. բնական պահանջմունքներ $\diamond$ en cas de ~ անհրաժեշտության դեպքում; dépenses de première ~ առաջնահերթ ծախսեր; état de ~ *հրվք*. ծայրագույն անհրաժեշտության վիճակ; par ~ անհրաժեշտության դեպքում; objet de première ~ առաջին անհրաժեշտության առարկա; réduire à la ~ de... դնել անհրաժեշտության առաջ; sans ~ առանց անհրաժեշտության; se voir dans la ~ de... ստիպված լինել
 ~s de la vie կենսական պահանջմունքներ
 écessiter *vt* ստիպել, հարկադրել, պարտադրել, պահանջել, պարտավորեցնել, անհրաժեշտ լինել, անհրաժեշտություն առաջացնել
nec(-) plus(-) ultra (*լատ.*) լավագույնը, զագաթնակետը
néerlandais, -e *adj* նիդերլանդական
néfaste *adj* ճակատագրական, չարաբաստիկ; կործանարար
négatif, -ve *adj* բացասական, մերժողական, ժխտական
négative *f* *հսկգ*. բացասում, ժխտում, մերժում, հրաժարում $\diamond$ dans la ~ մերժման դեպքում, հակառակ դեպքում; il est fort sur la ~ մա սովոր է մերժել; obligation ~ բացասական պարտավորություն; répondre par la ~ բացա-

սաքար պատասխանել; se tenir dans la ~ իր մերժման մեջ համատեղ

négation *f* մերժում, ժխտում $\diamond$ être la ~ de ... կատարյալ հակապատկերը լինել

négligeable *adj* չնչին, աննշան, ուշադրության ոչ արժանի

négligence *f* անփութություն $\diamond$ par ~ անփութորեն, անուշադրությամբ ~, coupable հանցավոր անփութություն

négliger *vt* անուշադրության մատնել, հաշվի չառնել, արհամարհել ~ ses devoirs իր պարտականություններն անտեսել ~ une occasion առիթը բաց թողնել ~ sa santé առողջությունը անուշադրության մատնել

négociabilité *f* շրջանառություն (պարտամորհակի, վճարագրի), շրջունակություն

négociable *adj* 1. գործարքի ենթակա, շրջանառու 2. փոխանցելի, վերագիջելի

négociations *f pl* բանակցություններ $\diamond$ achever les ~ ավարտել բանակցությունները; entrer en ~ բանակցությունների մեջ մտնել; faire échouer les ~ բանակցությունները ձախողել; interrompre (կամ suspendre) les ~ ժամանակավորապես դադարեցնել բանակցությունները; mener (կամ entretenir) des ~ բանակցություններ վարել; ouvrir (կամ engager, entamer, commencer, entreprendre) des ~ բանակցություններ սկսել; prolonger les

~ բանակցությունները շարունակել; rompre les ~ բանակցությունները ընդհատել; renouer (կամ reprendre) les ~ վերսկսել բանակցությունները; par voie de ~ բանակցությունների ճանապարհով

~ bilatéraux երկկողմանի բանակցություններ

~ commerciales առևտրային բանակցություններ

~ consensuelles փոխզիջումային բանակցություններ

~ diplomatiques դիվանագիտական բանակցություններ

~ fructueuses (ardues, laborieuses) հաջող (դժվարին) բանակցություններ

~ en impasse փակուղի մտած բանակցություններ

~ intergouvernementales միջկառավարական բանակցություններ

~ internationales միջազգային բանակցություններ

~ monétaires et financières դրամավարկային բանակցություններ

~ multilatéraux բազմակողմ բանակցություններ

~ officielles պաշտոնական բանակցություններ

~ de paix խաղաղ բանակցություններ

~ réalistes իրատեսական բանակցություններ

négociier *vi* 1. բանակցել, բանակցություններ վարել 2. *vt* քննարկել, պայմանները, պայմանավորվել $\diamond$ se ~ քննության ենթարկվել,

քննարկվել, քննարկման առարկա լինել (համաձայնություն կնքող անձանց միջև)

négociateur, -rice *m, f* բանակցող, բանակցությունների մասնակից

négus *m պտմ.* նեգուս (եթովպիական միապետի տիտղոս)

néofasciste *m* նեոֆաշիստ

néophobe *m, f հզվ.* պահպանողական, հնապաշտ

néophobie *f հզվ.* պահպանողականություն, հնապաշտություն, հինն գերի լինելը, բարբերի քարացածություն

néo-zélandais, -e *adj* նորզելանդական

nérvi *m* վարձու մարդասպան; գլխատող

net *adv* 1. իսկույն, ամմիջապես, հանկարծակի, միանգամից 2. պարզ, ուղղակի, առանց խուսափանքների $\diamond$ déclarer tout ~ ուղղակի հայտարարել; parler ~ խոսել առանց խուսափանքների; refuser tout ~ կտրականապես հրաժարվել; voir ~ dans une affaire գործից լավ հասկանալ

neutralisation *f* 1. չեզոքացում, չեզոք հայտարարելը 2. *փխր.* վնասազերծում

neutraliser *vt* 1. չեզոք հայտարարել 2. *փխր.* չեզոքացնել, վնասազերծել 3. հավասարակշռել, հավասարակշռություն պահպանել

neutralisme *m* 1. չեզոքություն, չեզոքության պահպանում 2. որևէ բլոկի չհարելու քաղաքականություն
~ positive դրական չեզոքություն

neutraliste *m* չեզոք, չեզոքության կողմնակից

neutralité *f* չեզոքություն $\diamond$ garder (կամ observer) la ~ չեզոքություն պահպանել; respecter la ~ չեզոքությունը հարգել; violer la ~ չեզոքությունը խախտել
~ armée զինված չեզոքություն
~ permanente երկարատև՝ մշտական չեզոքություն

neutre *adj* չեզոք $\diamond$ des pays ~s չեզոք երկրներ; des personnes ~s չեզոք անձինք; rester ~ չեզոքություն պահպանել

neutre *m* 1. չեզոք պետություն 2. չեզոք պետության հպատակ

ne varietur *loc. adv.* «փոփոխման ենթակա չէ» (պայմանագրի վերջնական համաձայնեցման կամ նախաստորագրման ժամանակ)

nier *vt* ժխտել, մերժել, վիճարկել, հերքել
~ un crime հանցանքը չխոստովանել
~ l'évidence ակնհայտը վիճարկել
~ fort et ferme համառորեն հերքել

nilotique *adj* Նեղոսին վերաբերող

nippon, -ne *adj* ճապոնական

niveau *m* 1. մակարդակ, աստիճան 2. ծավալ $\diamond$ atteindre un ~ մակարդակի հասնել; être au ~ de qch մի բանի հետ նույն հարթության՝ մակարդակի վրա գտնվել; maintenir le ~ մակարդակը պահպանել; au ~ des ambassadeurs դեսպանների մակարդակով; au ~ le plus élevé ամենաբարձր մա-

կարդակով; au ~ étatique պետական մակարդակով; au ~ international միջազգային մակարդակով; stabiliser le ~ մակարդակը կայունացնել

~ avancé միջինից բարձր մակարդակ

~ des échanges առևտրի ծավալ
~ d'existence, ~ de vie կենսամակարդակ

~ intellectuel, ~ culturel մշակութային զարգացածության մակարդակ

~ mental մտավոր զարգացածության մակարդակ

~ moyen միջին մակարդակ

~ plafond ամենաբարձր մակարդակ

~ record ռեկորդային մակարդակ
~ des ressources միջոցների ծավալ

noblesse *f* ազնվականություն, ազնվականներ

Noël *m* Սուրբ Ծնունդ, Ծննդյան տոներ

noircir *vt* *փ/սք.* սևացնել, վարկաբեկել

~ l'image գույները խտացնել

nom *m* 1. անուն, ազգանուն 2. անվանում ◊ agir en son - գործել իր անունից; laisser un ~ հռչակավոր դառնալ, անուն թողնել; mettre son ~ au bas de qch ստորագրել, իր ստորագրությունը դնել; au - de... հանուն, անունով, անունից; se faire un ~ նշանավոր դառնալ, անուն հանել

~ de commerce, ~ commercial առևտրային անվանում, կազմակերպության անվանում

~ d'emprunt, ~ de plume, ~ emprunté կեղծանուն

~ de famille ազգանուն

~ de jeune fille օրիորդական ազգանուն

~ de marque ապրանքային անվանում

~ social կազմակերպության իրավաբանական անվանում

nombre *m* թիվ, քանակ, քանակություն, թվակազմ ◊ l'avantage du ~, supériorité en ~ թվական գերազանցություն; (bon) ~ de..., un grand ~ de... բավական մեծ, շատ; céder au ~ թվական գերազանցության առաջ տեղի տալ; en ~ բավարար քանակությամբ; մեծամասնությամբ; faire ~ հաշվվել; ne pas être en ~ բնորոմի բացակայություն; au ~ de, du ~ de թվով; sans ~ անհամար

~ d'amis մտերիմների բազմություն, բազմաթիվ մտերիմներ

~ des abstentions քվեարկությանը ձեռնպահ մնացածների թվաքանակը

~ des bulletins nuls, ~ invalidés, ~ blancs անվավեր քվեաթերթերի թիվը

~, grand, (le plus grand ~) մեծամասնություն

~ des inscrits, ~ des électeurs inscrits, ~ des enregistrés ցուցակներում գոյություն ունեցող ընտրողների թիվը

~ respectif քանակություն

~ des sièges à pourvoir պատգամավորական տեղերի թիվը

~ des suffrages valablement expri-

més վավերական քվեաթերթերի թիվը

~ de voix exprimées, ~ des suffrages exprimés քվեարկությանը մասնակցած ընտրողների թիվը
~ des votants քվեաթերթեր ստացած ընտրողների թիվը

nombreux, -se *adj* 1. բազմաթիվ, բազմաքանակ 2. բազմամարդ, մարդաշատ

nominal, -e *adj* 1. անվանական 2. *փիլ.* կեղծ, սոսկ անունով ճանաչվող $\diamond$ erreur ~e անվան մեջ սխալ; liste ~e անվանական ցուցակ; puissance ~e անվանական հզորություն; valeur ~e անվանական արժեք, գին

nomination *f* (պաշտոնի) նշանակում; (աշխատանքի) ընդունում $\diamond$ faire une ~ նշանակում կատարել

nommément *adv* 1. հատկապես, մասնավորապես 2. անուն առ անուն, անվանական $\diamond$ désigner ~ անունով կանչել, անունը տալ

nommer *vt* 1. կոչել, անվանել 2. նշանակել (պաշտոնի), կարգել ~ ambassadeur դեսպան նշանակել

non *adv* ոչ, չէ $\diamond$ dire ~ հրաժարվել, մերժել
~ sans cause ոչ առանց պատճառի
~ seulement ոչ միայն

non-acceptable *adj* անընդունելի

non-acceptation *f* չընդունելը, հոժարագրի մերժում

non-activité *f* անգործություն, անգործունեություն

non-aggression *f* չհարձակվելը $\diamond$

pacte de ~ չհարձակվելու դաշնագիր

non-alignement *m* (ռազմական դաշինքներին) չմիանալու քաղաքականություն $\diamond$ les pays non-alignés (ռազմական դաշինքներին) չմիացած երկրներ

non-belligérance *f* պատերազմին չմասնակցելը; չեզոքություն

non-belligérant, -e չպատերազմող, չեզոքություն պահպանող

nonce *m* (*lat* - *nuncio*) նունցիո, Հռոմի պապի ներկայացուցիչ, պապական պատվիրակ՝ նվիրակ ~ apostolique պապի դեսպան (օտարերկրյա պետություններում մշտական ներկայացուցիչ) ~ extraordinaire արտակարգ դեսպան՝ ժամանակավոր պարտականություններով

nonciature *f* 1. Հռոմի պապի նունցիոյի պաշտոնը, նունցիատուրա 2. Հռոմի պապի ներկայացուցչի նստավայրը

non-combattant, -e *m, f* չմարտնչող, մարտական գործողություններին չմասնակցող

non-concerté, -e *adj* չհամաձայնեցված

non-concurrence *f* անմրցունակություն $\diamond$ clause de ~ *փրվք.* աշխատանքային պայմանագրի դրույթ, որն արգելում է վարձու աշխատողին զբաղվել մասնագիտական գործունեությամբ, որը կարող է վնաս հասցնել նրա նախկին վարձակալին

non-conformisme *m* 1. սահմանված կանոնների խախտում; հակառակություն, ընդդիմադրու-

թյուն 2. այլախոհություն, այլադավանություն, աղանդավորություն

non-conformiste *m, f* 1. այլադավան, այլախոհ, աղանդավոր 2. սահմանված կարգը խախտող, ընդդիմադիր անձ

non-conformité *f* նմանության բացակայություն, անհամատասխանություն

non-contradiction *f* անհակասականություն, համատեղելիություն $\diamond$ principe de ~ հակասությունը բացառող սկզբունք

non-coopération *f* 1. բոյկոտի քաղաքականություն 2. չհամագործակցելը, անհամագործակցություն

non-croyance *f* անհավատություն

non-croyant *m* անհավատ

non-discrimination *f* խտրականության բացակայություն

non-disponibilité *f* անձի (կամ առարկայի) այնպիսի վիճակ, որն անհնար է ազատորեն տնօրինել

non-disponible *adj* ոչ կիրառելի, տնօրինման ոչ ենթակա

non-dissémination *f* չտարածում ~ des armes nucléaires միջուկային զենքի չտարածում

non-engagement *m* 1. տես՝ non-alignment 2. չեզոքություն

non-exécution *f* չկատարում, չկատարելը, չիրականացնելը

non-existence *f* գոյություն չունենալը

non-ingérence *f* չմիջամտելը, չմիջամտություն

non-intervention *f* չմիջամտության սկզբունք; չմիջամտելու քաղաքականություն

non-interventionniste *m, f* չմիջամտելու քաղաքականության կողմնակից

non-lieu *m* *հրվք.* քրեական գործի կարճում; հանցակազմի բացակայություն $\diamond$ ordonnance de ~ գործը կարճելու որոշում՝ վճիռ

non-livraison *f* չմատակարարելը, մատակարարման պայմանագիրը չկատարելը

nonobstant *prép* չնայած, որ; հաշվի չառնելով, առանց հաշվի առնելու

non-organisé, -e *m* անկազմակերպ, չկազմակերպված

non-ouvrable *adj* ոչ աշխատանքային $\diamond$ jour ~ ոչ աշխատանքային, հանգստյան օր

non-paiement *m* չվճարում, չվճարելը

non-participation *f* չմասնակցելը

non-partution *f* լույս չտեսնելը (թերթի և այլն)

non-possédant, -e *m, f* չունևոր, չբավոր

non-présent, -e *adj* բացակա

non-prolifération *f* միջուկային զենքի չտարածում

non-recevabilité *f* *հրվք.* անընդունելիություն, ընդունելը $\diamond$ conclure à la ~ de la requête եզրակացություն հանել հայտարարության անընդունելության մասին

non-recevoir *m*: fin de ~ *հրվք.* բողոքի չընդունում; հրաժարում հայցի քննությունից 3. կատեգորիկ, կտրուկ մերժում

non-reconnaissance *f* չճանաչելը,

չընդունելը $\diamond \sim$ du crime de génocide եղեռնի ոճրագործությունը չճանաչելը

non-recours *m* : $\sim$ à la force ուժի չգործադրում, ուժի ոչ կիրառություն

non-rentable *adj* անեկամտաբեր, անշահաբեր

non-rentree *f* չընդունվելը

non-résidence *f* չբնակվելը

non-résident, -e *m* չբնակվող, չապրող (տվյալ վայրում); Ֆրանսիայից դուրս ապրող

non-résistance *f* չդիմադրելը, չընդդիմադրելը

non-réussite *f* անհաջողություն, ձախողություն

non-sens *m* անհեթեթություն, անիմաստ բան, անմտություն, տխմարություն

non-succès *m* անհաջողություն

non-syndiqué, -e *m* արհմիությանը չանդամակցող

non-usage *m* չկիրառություն, չգործածություն

non-utilisation *m* չօգտագործում, չօգտագործելը

non-valeur *f* 1. արժեք չներկայացնող բուրդ 2. անհույս պարտք 3. անվավերություն; անպիտանիություն, անպետքություն 4. ոչնչություն (մարդու մասին) 5. *ռազմ.* զինծառայության համար ոչ պիտանի

non-vente *f* սպառման բացակայություն

non-viabilité *f* անկենսունակություն

non-viable *adj* անկենսունակ

non-violence *f* չընդդիմադրելը, չդիմադրելը; հրաժարում բռնի

միջոցների կիրառությունից

nord *m* 1. հյուսիս 2. (Nord) Հյուսիսային երկրներ $\diamond$ au $\sim$ հյուսիսում, դեպի հյուսիս; le Grand Nord Հեռավոր հյուսիս; perdre le $\sim$ *խսկգ.* խճճվել, մտքի քելը կորցնել

nord *adj* հյուսիսային $\diamond$ le Pôles $\sim$ Հյուսիսային բևեռ

nord-atlantique *adj* հյուսիսատլանտյան

nordique *adj* հյուսիս-եվրոպական, սկանդինավյան, հյուսիսային $\diamond$ les pays $\sim$ s սկանդինավյան երկրներ

normal, -e *adj* 1. նորմալ, կանոնավոր, բնական, բնականոն 2. սովորական; ընդունված 3.. : école $\sim$ e primaire ուսուցիչների պատրաստման ինստիտուտ (տարրական դպրոցի համար); école $\sim$ e supérieure (ENS) բարձրագույն մանկավարժական ինստիտուտ (պատրաստում է գիտաշխատողներ և դասավանդողներ միջնակարգ դպրոցների ու բուհերի համար) $\diamond$ en temps $\sim$ սովորական պայմաններում; état $\sim$ բնականոն, սովորական վիճակ; obligations civiques $\sim$ es բնականոն քաղաքացիական պատականություններ; situation $\sim$ e սովորական իրավիճակ

normale *f*: la Normale *խսկգ.* Մանկավարժական բարձրագույն դպրոց (Փարիզում); plus petit que la $\sim$ նորմայից (սահմանված չափից) ցածր

normalisation *f* կանոնավորում,

կարգավորում, բարելավում
 ~ des relations հարաբերությունների կարգավորում՝ բարելավում
normand, -e *adj* նորմանդական ◊
 réponse ~e խուսափողական պատասխան
norme *f* ընդհանուր կանոն, ընդունված կարգ, նորմ
 ~ de productivité արտադրողականության նորմ
 ~s impératives հրամայական նորմեր
 ~s internationales միջազգային նորմեր
 ~s permissives թույլատրելի՝ ընդունելի նորմեր
norvégien, -ne *adj* նորվեգական
nota *m* ծանոթագրություն, ծանոթություն, նշում (լուսանցքում)
nota bene (NB) *m* (*լատ.*) նուտաբենե, լավ հիշիր, լավ նկատիր
notabilité *f* 1. *հզվդ.* նշանավորություն; աչքի ընկնող դիրք, նշանավոր դիրք 2. նշանավոր՝ հեղինակավոր՝ երևելի անձ
notable *adj* 1. մեծ, շոշափելի, զգալի, նկատելի, նշանակալի 2. անվանի, հարգարժան, պատվավոր, պատվարժան
notables *m pl* հեղինակավոր անձինք, անվանի քաղաքացիները, ականավոր գործիչները
notablement *adv* նշանակալիորեն, զգալիորեն, շատ, բավականաչափ
nota *m* նոտա ◊ certificat de ~ նոտարական՝ նոտարի վկայական; étude de ~ նոտարական գրասենյակ; par-devant ~ նոտա-

րի ներկայությամբ
notarial, -e նոտարական ◊ acte ~ նոտարական արձանագրություն; instrument ~ նոտարական փաստաթուղթ, նոտարի կողմից հաստատված փաստաթուղթ
notarié, -e *adj* նոտարական կարգով վավերացված, նոտարի կողմից կազմված ◊ contrat ~ նոտարի կողմից հաստատված պայմանագիր
notarier *vt* հաստատել; վավերացնել նոտարական կարգով
notation *f* նշում պայմանական նշաններով; պայմանական նշան
note *f* 1. դիտողություն, ծանոթություն 2. գրառում, նշում, ծանոթագրություն, տողատակի ծանոթագրություն, հղում 3. գրություն, տեղեկություն, տեղեկանք 4. գնահատական, թվանշան, միշ, միավոր 5. *ղվնգ.* նոտա, հայտագիր ◊ carnet de ~ նոթատետր; échange des ~s ; prendre des ~s նշումներ կատարել, գրառումներ անել; prendre ~ de... ի գիտություն ընդունել; նկատի առնել ~ au bas de la page տողատակի ծանոթագրություն
 ~ circulaire շրջաբերական նոտա
 ~ collective կոլեկտիվ նոտա
 ~ de commande պատվեր
 ~ de couverture ապահովագրության ժամանակավոր վկայական
 ~ diplomatique դիվանագիտական նոտա
 ~ marginale ծանոթագրություն՝ նշում լուսանցքներում

~ de protestation բողոքի նոտա
 ~ de renseignements հետախուզական տեղեկանք (բյուլետեն)
 ~ de service պաշտոնական գրություն
 ~ verbale բանավոր հայտագիր

noter *vt* 1. նշել, հիշատակել 2. նկատի ունենալ; ի գիտություն ընդունել 3. որակավորել, գնահատել, ատեստավորել, վկայագրել

notice *f* 1. նշում, գրառում, նոթագրություն, տեղեկանք 2. համառոտ ներածություն 3. հաղորդում, տեղեկություն, ծանուցատետր

notification *f* 1. *ղվնգ*. նոտիֆիկացիա, հայտագրում 2. ծանուցում, տեղեկացում; նախագուշացում, տեղյակ պահելը

notifier *vt* պաշտոնապես հայտնել, տեղեկացնել, ծանուցել, տեղյակ պահել

notion *f* 1. հասկացություն, գաղափար 2. ծանոթություն, տարրական գիտելիքներ $\diamond$ première ~ նախնական պատկերացում, գաղափար
 ~s élémentaires տարրական գիտելիքներ

notoire *adj* բացահայտ, հանրահայտ, ակնհայտ, հանրաժանոթ $\diamond$ criminel ~ հայտնի հանցագործ; fait ~ հանրահայտ փաստ; le fait est ~ հանրահայտ է; il est ~ que... բոլորին հայտնի է, որ...

notoirement *adv* ակնհայտորեն, ակներևաբար, կանխահայտորեն, բացահայտորեն

notoriété *f* 1. ակնհայտություն, ակներևություն, հանրահայտություն

2. հռչակ, փառք, համբավ, լայն ժողովրդականություն, հայտնիություն $\diamond$ acte de ~ *իրվք*. նոտարական արձանագրություն (փաստաթուղթ), որը պաշտոնապես վավերացնում է հանրահայտ իրադարձությունը; cela est de ~ publique սա հանրահայտ է

nôtre *pron.autonome* (le ~, la ~, les ~s) մերը

nôtre *m:* (le ~) մեզ պատկանող՝ մեր սեփականությունը

nôtres *m pl:* մեր մերձավորները, մեր հարազատները $\diamond$ êtes-vous des ~? դուք մեզ հե՞տ եք, մեր կողմի՞ց եք

notule *f* համառոտ ծանոթագրություն; կարճ տեղեկություն (գիտական)

nouer *vt* 1. կապել, հանգույց անել, կապ գցել, փաթաթել 2. *փխք*. կազմակերպել, ծրագրել, սկսել, լարել

~ une correspondance նամակագրություն սկսել

~ une intrigue մեքենայություն սարքել, ինտրիգներ լարել

nourri, -e *adj* կերած, սնված, հագեցած $\diamond$ conversation bien ~e բովանդակալից խոսակցություն; feu ~, tir ~ անդադար կրակ, անդադար հրաձգություն; fusillade bien ~e աշխույժ փոխհրաձգություն

~ de pensées բովանդակալից

nourrir *vt* 1. սնել, կերակրել 2. *փխք*. սնել, հագեցնել, լրիվ բավարարություն տալ

~ un désir անհագ ցանկություն
զգալ

~ l'espoir հույսեր փայփայել

~ une haineատելություն զգալ

~ un projet ծրագիր մտածել

nouveau, -elle *adj* 1. նոր 2. երիտասարդ, անփորձ $\diamond$ être ~ dans son métier իր գործի մեջ սկսնակ է, նոր մարդ է; interprétation ~elle de la loi օրենքի նոր մեկնաբանություն; législation ~elle նոր օրենսդրություն; Nouveau Testament *կրոն*. Նոր Կտակարան

~ riche նոր հարուստ, դուրս-պրծուկ մարդ

nouvelle *f* 1. նորություն, լուր, տեղեկություն 2. նորավեպ, նովել, պատմվածք $\diamond$ demander des ~ տեղեկանալ, հարցնւփորձ անել ~, dernières վերջին նորություններ
~ - titre պատմվածք, որով վերնագրվում է ամբողջ ձեռնարկը

nouvelliste *m* 1. քրոնիկյոր (լրատվական բաժնի աշխատակից) 2. նովելիստ

novation *f* *հրվք*. պարտավորությունների վերականգնում; մեկ պարտավորության փոխարինում մեկ ուրիշով

novations *f pl* նորութներ, նորամուծություններ

nover *vt* *հրվք*. պարտավորությունը վերականգնել; մեկ պարտավորություն փոխարինել մյուսով

noyau *m* միջուկ

~ atomique ատոմային միջուկ

noyauter *vt* 1. բջիջներ ստեղծել 2. պայթեցնել, քայքայել, կազմա-

լուծել կազմակերպությունը (ներսից)

nu, -e *adj* 1. մերկ, մերկացած, տկոր 2. *փիք*. պարզ, անպաճույճ, անգարդ, համեստ $\diamond$ à l'œil ~ անզեն աչքով; style ~ պարզ ոճ; vérité toute ~e մերկ ճշմարտություն

nu *m* մերկություն $\diamond$ à ~ բաց; mettre à ~ les insuffisances թերությունները բացահայտել

nuage *m* ամպ $\diamond$ se perdre dans les ~s ա) ամպերում սավառնել բ) արտահայտվել անորոշ (մշուշապատ) և վերամբարձ

~ artificiel ծխածածկույթ

~ de grêle կարկտաքեր ամպ

~ radioactive ռադիոակտիվ ամպ

nuance *f* 1. երանգ, նրբերանգ 2. նուրբ տարբերություն $\diamond$ être sans ~s ճկուն չլինել, շիտակ լինել

nucléaire *adj* միջուկային, ատոմային $\diamond$ arme ~, engins ~s միջուկային զենք; balance ~, միջուկային հավասարակշռություն; énergie ~ միջուկային էներգիա; forces ~s միջուկային ուժեր; parité ~ միջուկային զուգակշիռ; physique ~ միջուկային ֆիզիկա; puissances ~s միջուկային տերություններ; réacteur ~ միջուկային ռեակտոր; retombées ~s ռադիոակտիվ տեղումներ

nucléaire *m* 1. միջուկային, ատոմային էներգիա 2. ատոմային էլեկտրակայան 3. ատոմային արդյունաբերություն

nue *f* ամպ, թուխպ $\diamond$ porter (կամ mettre) aux ~s, élever jusqu'aux ~s երկինք բարձրացնել, փառաբանել; aller aux ~s հաջողություն

ունենալ; tomber des ~s երկնքից վայր ընկնել

nuire *vi* վնասել, վնաս պատճառել; խանգարել $\diamond$ hors d'état de ~ վնասագործված; il ne nuit pas de... չի խանգարի...

nul, -le *adj* 1. ոչ մի, ոչ մեկը 2. անվավեր, ուժը կորցրած 3. չնչին, աննշան $\diamond$ agir sans ~le crainte գործել առանց վախի; n'avoir ~le idée de... ոչ մի գաղափար չունենալ; considérer une proposition comme ~le et non avenue առաջարկությունը համարել անվավեր; élections ~les անարդյունք ընտրություններ; un homme ~ ողորմելի մարդ, ոչնչություն; rendre ~ չեղյալ հայտարարել, ոչնչացնել; résultat ~ անհաջողություն, ձախողություն; sans ~le exception առանց որևէ բացառության $\sim$ et non avenue, ~ de plein droit անվավեր; օրինական ուժից զուրկ

nul *pron.*: ոչ ոք, ոչ մեկը $\diamond$ ~ n'est prophète dans son pays *սուգլ*. ոչ ոք մարգարե չէ իր երկրում

nul *m* 1. տեղեկատվության բացակայություն 2. անորոշ իմաստ

nullification *f* նուլիֆիկացիա, անվավեր ճանաչելը

nullifier *vt* ոչնչացնել, չեղյալ հայտարարել, անվավեր համարել

nullité *f* 1. *հրվբ*. անվավերություն, անիրականություն 2. ոչնչություն, անպետքություն $\diamond$ action (կամ demande) en ~ անվավեր ճանաչելու հայց; constater la ~ անվավեր ճանաչել; frappé (կամ entaché) de ~ անվավեր ճանաչված; invoquer la ~ պահանջել անվավերության ճանաչում $\sim$ d'un travail աշխատանքի ցածր որակ

numéraire *m* 1. օրինական շրջանառություն ունեցող՝ շրջանառության մեջ եղած դրամը, կանխիկ դրամ 2. մետաղադրամ $\diamond$ en ~ et au comptant կանխիկ վճարման միջոցով; payer en ~ կանխիկ վճարել

numérique *adj* թվային, քանակային $\diamond$ supériorité ~ թվային գերազանցություն

numériquement *adv* հաշվով; թվով

numéro *m* համար, թիվ, համարանիշ $\diamond$ former le ~, faire le ~ հավաքել հեռախոսի համարը $\sim$ de compte հաշվեհամար $\sim$ d'ordre հերթական համար $\sim$ un համար առաջին, ղեկավար, գլխավոր

Օ

obédience *f* հնազանդություն, հպատակություն, կախվածություն; հավատարմություն (գաղափարական կամ քաղաքական ուղղությամբ) ◇ sous l'~ de... իշխանության տակ, ազդեցության տակ, հսկողության տակ

obéir *vi* ենթարկվել, հնազանդվել, կախման մեջ լինել ◇ se faire ~ հնազանդեցնել, ստիպել լսելու ~ à sa conscience վարվել իր խղճի համաձայն ~ au doigt et à l'œil ենթարկվել անառարկելիորեն~առանց հակաճառության ~ à la force ուժի առաջ տեղի տալ՝ ընկրկել; ուժին հնազանդվել ~ à la loi ենթարկվել օրենքին ~ à un ordre ենթարկվել հրամանին

obéissance *f* հնազանդություն, խոնարհություն, հպատակություն ◇ devoir ~ ենթարկվել, հնազանդվել; forcer l'~ ուժով ստիպել հնազանդվելու; prêter (կամ jurer) ~ հպատակություն ընդունել, իրեն հպատակ ճանաչել; refus d'~ անհնազանդություն հրամանին ~ passive կույր հնազանդություն ~ aux règles կարգուկանոնի պահպանում

objecter *vt* առարկել, հակաճառել, ընդդիմախոսել, հակառակվել,

դեմ լինել; որպես առարկություն մեջ բերել, որպես փաստարկ մեջ բերել ~ de bonnes raisons à... համոզիչ փաստարկներ բերել

objecteur *m* *հնգծ.* առարկող ~ de conscience մարդ, որը հրաժարվում է զինվորական ծառայությունից կրոնական (կամ բարոյական) նկատառումներից ելնելով

objectif, -ve *adj* 1. օբյեկտիվ, իրական 2. ճիշտ, անկողմնակալ, անաչառ 3. առարկայական ◇ discussion ~ve անկողմնակալ քննարկում; point ~ *նսագլ.* վերջնական նպատակ; réalité ~ve օբյեկտիվ իրականություն

objectif *m* վերջնանպատակ, հիմնական նպատակ, խնդիր ◇ atteindre son ~ հասնել իր նպատակին; avoir pour ~, se poser comme ~ նպատակ ունենալ, իր առջև նպատակ դնել ~ long terme երկարաժամկետ նպատակ

objection *f* առարկություն, առարկում, հակաճառություն ◇ élever des ~s առարկություններ անել, հակառակվել; faire (կամ formuler) des ~s առարկել, ընդդիմախոսել; lever les ~s առարկությունները հանել՝ վերացնել; soulever des ~s առարկություններ առաջ քաշել

~ de conscience հրաժարում զին-
ծառայությունից կրոնական
(կամ բարոյական) նկատառում-
ներից ելնելով

objectivité *f* օբյեկտիվություն, ան-
կողմնակալություն, անկողմնա-
պահություն, անաչառություն ◊
manque d'~ կողմնապահություն,
ոչ օբյեկտիվություն; en toute ~
ամենայն անաչառությամբ

objet *m* 1. առարկա, իր, օբյեկտ 2.
նպատակ 3. նյութ, թեմա ◊ avoir
pour ~ նպատակ ունենալ; la de-
mande a fait l'~ d'une décision né-
gative դիմումը չբավարարվեց;
être l'~ de... առարկա լինել; faire
l'~ du litige *հրվք*. վեճի առար-
կան կազմել; faire l'~ d'une dis-
cussion քննարկման առարկա
դարձնել; remplir son ~ հասնել
իր առջև դրված նպատակին;
sans ~ անառարկայական, ան-
հիմն

~ d'une agression ագրեսիայի
օբյեկտ

~ d'un contrat պայմանագրի
նպատակը

~ d'un discours ելույթի թեմա

~ fabriqué արտադրանք, ապ-
րանք

~ d'une résolution բանաձևի՝
որոշման նպատակը

~ spatial տիեզերական օբյեկտ

~ volant non identifié (OVNI) չճա-
նաչված թռչող օբյեկտ (ԶԹՕ)

~s de consommation սպառման
առարկաներ, սպառողական
ապրանքներ

~s de valeur արժեքներ, թանկար-
ժեք առարկաներ

objurgation *f* կշտամբում, պարսա-
վում, նախատում, հանդիմա-
նում; կշտամբանք, պարսա-
վանք, նախատինք, պախարա-
կություն, հանդիմանություն

obligation *f* 1. պարտավորություն,
հանձնառություն; պարտակա-
նություն, պարտք 2. անհրաժեշ-
տություն; հարկադրական՝ ստի-
պողական ուժ, պարտադիր լինե-
լը 3. պարտատոմս, փոխառու-
թյուն ◊ accomplir l'~ պարտակա-
նությունը կատարել; acquitter
une ~ հանձնառություն կատա-
րել; assumer les ~s պարտավո-
րություններն իր վրա վերցնել;
avoir de grandes ~s envers զո
պարտավորային հարաբերու-
թյուններով մեկի հետ կապված
լինել; cautionner une ~ հանձնա-
ռությունն ապահովել; contracter
une ~ պայմանագրով պարտա-
վորվել; déroguer à une ~ պար-
տավորությունները խախտել;
être dans l'~ de... ստիպված լի-
նել...; faire honneur à ses ~s բոլոր
պարտքերը մարել; imposer l'~
de... հանձնառություն դնել; libé-
rer d'une ~ հանձնառությունից
ազատել; l'~ cesse ses effets
պարտավորությունը կորցնում է
ուժը՝ գործողությունը; mettre qn
dans l'~ de faire qch ստիպել մե-
կին ինչ-որ բան անել; relever
d'une ~ պարտավորությունից
ազատել; rembourser une ~ պար-
տատոմս մարել; remplir ses ~s իր
պարտականությունները կատա-
րել; respecter les ~s հանձնառու-
թյունները կատարել; satisfaire à

ses ~s կատարել իր պարտականությունները; se soustraire à ses ~s չկատարել իր պարտականությունները, խուսափել իր պարտականությունները կատարելուց; violer une ~ պարտավորությունը խախտել
 ~ alternative այլընտրանքային պարտավորություն
 ~ civique քաղաքացիական պարտականություն
 ~ contingente պատահական պարտավորություն
 ~ divisible բաժանելի պարտավորություն
 ~ par écrit գրավոր պարտավորություն
 ~ étrangère օտարերկրյա պարտատոմս
 ~ d'honneur խոստում, երդում; պատվի գործ
 ~ internationale միջազգային պարտավորություն
 ~ jointe միացյալ պարտավորություն
 ~ juridique իրավաբանական հանձնառություն
 ~ légale իրավական հանձնառություն
 ~ nominative անվանական պարտատոմս
 ~ remboursée մարած պարտատոմս
 ~s contractuelles պայմանագրային հանձնառություններ
 ~s d'Etat պետական փոխառության պարտատոմսեր
 ~s professionnelles ծառայական պարտականություններ; մասնագիտական պարտականություն

obligatoire *adj* պարտադիր, պարտավորեցնող, հարկադրական, օրենքով պահանջվող, ստիպողական ◊ le travail ~ աշխատանքային պարհակ, աշխատապարտիք

obliger *vt* 1. պարտադրել, պարտավորեցնել, ստիպել, հարկադրել 2. շնորհ անել, լավություն անել ◊ s'~(à qch) պարտավորվել, իր վրա պարտավորություն հանձն առնել

oblique *adj* զարտուղի, ծուռ, շրջանցիկ; ոչ անկեղծ, կեղծ, քողարկված, խուսափողական

obliquer *vi* խույս տալ, մի կողմ թեքվել

obliquité *f* *փ/սք*. կեղծություն, խաբեություն, կեղծավորություն

obnubiler *vt* : ~ la conscience գիտակցությունը մթագնել

obole *f* մանրադրամ Հունաստանում; լումա, ավանդ ◊ cela ne vaut pas une ~ սա գրոշ անգամ չարժե; donner son ~ իր լուման մտցնել

obscurantisme *m* օբսկուրանտիզմ, խավարամտություն, խավարամոլություն

obscurantiste *m* խավարամիտ, խավարամոլ, խավարապաշտ

obséquieux, -se *adj* հաճոյակատար, շողոքորթ, քծնող, կեղծավոր

obséquiosité *f* շողոքորթություն, կեղծավորություն, ստորաբարշություն, քծնանք

observable *adj* նշմարելի, նկատելի, ակներև, ակնբախ, ակնառու; դիտարկելի, զննելի, հետազոտման ենթակա

observance *f* 1. պահում, պահպանում, պաշտպանում, ճշգրիտ հետևելը 2. կանոն, կանոնադրություն, կանոնակարգ, ծիսակարգ
◊ *de stricte* ~ ուղղափառ, խիստ հետևողական

observateur, -rice *m, f* 1. դիտորդ 2. պահպանող (սովորությունները, կարգը, կանոնները); պահապան
◊ *mission d'~* դիտորդական առաքելություն; *membre ~* դիտորդի կարգավիճակ ունեցող անդամ; *statut d'~* դիտորդի կարգավիճակ; *en tant qu'~* դիտորդի կարգավիճակով
~s *inofficiels* ոչ պաշտոնական դիտորդներ
~s *officiels* պաշտոնական դիտորդներ

observation *f* 1. պահպանում, պահում, հսկում, հսկողություն 2. զննում, դիտարկում, հետազոտում, քննարկում 3. նկատողություն, դիտողություն 4. նկատառում, դատողություն
◊ *don d'~* դիտողական ծիրք՝ ընդունակություն; *esprit d'~* դիտողականություն; *être (կամ se tenir) en ~* (ա) հսկել (բ) հսկողության տակ լինել (հիվանդի մասին); *faire une ~* դիտողություն անել; *manquer de sens d'~* դիտողականությունից զուրկ լինել; *présenter une ~* դիտողություն անել, նկատել տալ; *tenir en ~* դիտարկել, քննել
~ *internationale* միջազգային հսկողություն
~ *de la loi* օրենքի պահպանում
~ *du règlement* կանոնադրության պահպանում

~s *particulières* առանձնահատուկ դիտողություններ

observer *vt* 1. պահպանել, պահել, հետևել 2. զննել, դիտարկել, հետազոտել, քննարկել 3. նկատել, նշմարել, ուշադրություն դարձնել
~ *les distances* հեռավորություն պահպանել, իրեն պահել պատշաճ հեռավորության վրա
~ *les mouvements de l'ennemi* հետևել թշնամու գործողություններին
~ *les obligations* պարտավորությունները պահպանել
~ *les règles* կանոնները պահպանել

absolète *adj* 1. անգործածական, հնացած, չգործող
◊ *loi ~* չգործող օրենք; *règlement ~* հնացած կանոնադրություն

obstacle *m* խոչընդոտ, արգելք, դժվարություն, դիմադրություն, ընդդիմություն, հակազդեցություն
◊ *constituer un ~* խոչընդոտ լինել, արգելք հանդիսանալ; *écarter des ~s* վերացնել խոչընդոտները; *faire ~ à...* խոչընդոտներ հարուցել; խոչընդոտ հանդիսանալ; *mettre des ~s* խոչընդոտներ ստեղծել; *surmonter les ~s* խոչընդոտները հաղթահարել, դժվար կացությունից դուրս գալ
~ *insurmontable* անհաղթահարելի խոչընդոտ
~ *de la langue* լեզվական խոչընդոտ
~ *tarifaire* մաքսային արգելք, արգելափակոց

obstination *f* համառություն, կամա-

կորոթյուն $\diamond$ vaincre 1~ կամակորոթյունը հաղթահարել
obstinément *adv* համառորեն, հաստատակամորեն
obstiner (s') համառել, համառորեն հետամուտ լինել, ձգտել հասնելու
obstruction *f* 1. փակում, խափանում, արգելակում 2. օբստրուկցիա, ընդդիմագործություն
obstruer *vt* 1. փակել, խափանել, արգելել 2. ընդդիմագործություն սարքել
 ~ le projet de loi օրինագիծը տապալել
 ~ la procédure գործընթացը խափանել
obtenir *vt* ձեռք բերել, ստանալ, հասնել
 ~ un accord համաձայնություն ձեռք բերել
 ~ une audience ունկնդրություն ստանալ
 ~ un résultat արդյունքի հասնել
 ~ un succès հաջողության հասնել
 ~ un visa վիզա (այցագիր) ստանալ
obvier *vi* կանխել, առաջն առնել, նախագգուշացնել; խոչընդոտել, խափանել
 ~ à une difficulté դժվարությունը հաղթահարել
 ~ à un inconvénient խոչընդոտը հեռացնել
occasion *f* 1. դեպք, պատահար, իրադարձություն, դիպված 2. առիթ, պատճառ, հարմար պահ 3. հանգամանք, պարագա, կացություն $\diamond$ à 1~ de առիթով, կապակցությամբ; à cette ~ այդ

առիթով; d'~ ա) պատահական բ) մաշված, հնացած; par ~ պատահաբար; saisir une ~ (favorable) (հարմար) առիթից օգտվել; selon 1~, suivant les ~s մայած հանգամանքներին
 ~ favorable բարեհաջող առիթ
occident *m* 1. արևմուտք 2. (Occident) Արևմտյան երկրներ $\diamond$ Eglise d'Occident կաթոլիկ եկեղեցի
occidental, -e *adj* արևմտյան
Occidentaux *m pl* 1. Արևմուտքի երկրներ, ժողովուրդներ (Արևմտյան Եվրոպայի, Հյուսիսային Ամերիկայի) 2. *քղբ*. ՆԱՏՕ-ի անդամներ
occidentaliser *vt* արևմտանվորական ապրելակերպ պատվաստել $\diamond$ s'~ արևմտանվորական ապրելակերպը յուրացնել
occupant, -e *adj* 1. զբաղեցնող (տեղը); տիրող, գրավող 2. *նազվ*. զավթողական, զավթիչ $\diamond$ autorités ~es զավթողական իշխանություններ; forces ~es զավթիչ զորքեր; régime ~ զավթողական՝ օկուպացիոն վարչակարգ
occupant *m* զավթիչ
occupation *f* 1. աշխատանք, զբաղմունք, գործունեություն, արհեստ 2. օկուպացիա, օտար երկրի գրավում, տիրում, բռնազավթում $\diamond$ sous 1~ օկուպացիայի ժամանակ; troupes d'~ զավթիչ զորքեր
 ~ militaire ռազմական օկուպացիա
 ~ territoriale տարածքային բռնագրավում
occuper *vt* 1. զբաղեցնել, բռնել, գրավել (տեղ, պաշտոն), կլանել,

խլել (ժամանակ) 2. *ռազմ.* գրավել, նվաճել, տիրել, զավթել, բռնազավթել

~ un pays երկիր զավթել

~ une place տող զբաղեցնել

~ de plein droit իրավամբ գրավել, զբաղեցնել

~ un territoire տարածք բռնազավթել՝ օկուպացնել

occurrence *f* դեպք, պատահար, իրադարձություն, դիպված, պատահականություն; հանգամանք, պարագա ◊ dans l'~ առիթի դեպքում; en l'~, en cette ~ տվյալ դեպքում, այս դեպքում

~s mutuelles exclusives փոխբացառող իրադարձություններ

océan *m* օվկիանոս; անսահման տարածություն

octroi *m* շնորհում, պարգևում, տրամադրում, հանձնում

~ d'une aide immédiate շտապ օգնություն ցույց տալը

~ de l'asile ապաստանի տրամադրում

~ d'avances, de crédits վարկավորում

~ d'un brevet արտոնագրի տրամադրում

~ d'un délai ժամկետի հետաձգում

~ de la garantie երաշխիքների տրամադրում

~ de l'indépendance անկախություն տալը

~ de la liberté d'action գործողությունների ազատություն տալը

~ de licence արտոնագրի տրամադրում՝ հատկացում

~ d'une prime պարգևատրում

~ d'un visa վիզայի (այցագրի) տրամադրում

octroyer *vt* 1. տրամադրել, տալ, հանձնել, հատկացնել 2. շնորհել, պարգևել

~ une constitution սահմանադրություն տալ

~ un délai տարկետում տալ

~ une récompense պարգև շնորհել

oculaire *adj*: témoin ~ ականատես

œcuménique *adj*: concile ~ տիեզերածղով

œuvre *f* 1. գործ, աշխատանք 2. ստեղծագործություն, աշխատություն 3. հաստատություն ◊ mettre à l'~ գործի անցնել; mettre en ~ ընթացք տալ, գործողության մեջ դնել; ներդնել, իրականացնել, կենսագործել; mise en ~ գործածություն, կիրառություն; իրականացում;

~ d'art գեղարվեստական ստեղծագործություն

~s de bienfaisance բարեգործական հաստատություն

~s choisies ընտիր երկեր, քրեստոմատիա

~s complètes երկերի լիակատար ժողովածու

~s d'entraide փոխօգնության կազմակերպություն

~s inédites անտիպ ստեղծագործություններ

~s posthumes հետմահու ստեղծագործություն

offense *f* 1. վիրավորանք, անպատվություն, անարգանք 2. *իրվք.* վիրավորանք ուղղված պետության ղեկավարի դեմ ◊ tenir à ~ վիրավորանք համարել

offenser *vt* 1. վիրավորել, անպատվել, անարգել, նեղացնել 2. խոցել, հարվածել; վիրավորել

offenseur *m* վիրավորող, վիրավորանք հասցնող, անարգիչ

offensif *adj* ագրեսիվ, հարձակողական, նվաճողական, թշնամական:

offensive *f* հարձակում, գրոհ; հարձակողական գործողություններ
◇ *briser l'~* հարձակումը հետ մղել; *passer à l'~*, *prendre l'~* ~ հարձակման անցնել; *reprendre l'~* ~ հարձակումը վերսկսել
~ *diplomatique* դիվանագիտական հարձակում
~ *d'ensemble* համընդհանուր հարձակում
~ *locale*, ~ *partielle* մասնակի հարձակում

office *m* 1. ծառայություն, պաշտոն 2. պարտականություն, պարտք 3. բաժանմունք, գրասենյակ, գործակալություն, վարչություն, գերատեսչություն 4. *եկղզ*. ժամերգություն, ժամասացություն ◇ *assistance aux ~s du culte* եկեղեցական ժամերգությանը ներկա գտնվելը; *avoir lieu d'~* ~ պաշտոնապես տեղի ունենալ; *bons ~s* *ղվմզ*. բարի ծառայություններ (պետությունների միջև ծագած վեճերի խաղաղ կարգավորման եղանակներից մեկը); *faire (կամ remplir) son ~* ~ իր դերը խաղալ; իր գործը անել; *faire ~ de* ծառայել, պարտականությունը կատարել; *d'~* ~ գործի, ծառայության բերումով; ըստ նշանակության; պաշտոնապես; *remplir un ~* ~ պաշտո-

նավարել; *résigner un ~* ~ պաշտոնաթող լինել; *à titre d'~* ~ ի պաշտոնե, աշխատանքի բերումով
~ *de change* փոխանակման գրասենյակ

~ *européen des Nations Unies à Genève* ՄԱԿ-ի Եվրոպական գրասենյակ Ժնևում

~ *ministériel* արդարադատության բնագավառի պաշտոնատար անձ

~ *de publicité* գովազդային գործակալություն

~ *supérieur de...* գլխավոր գրասենյակ

officialisation *f* պաշտոնապես ճանաչում

officialiser *vt* պաշտոնապես ճանաչել, պաշտոնականացնել
~ *une nomination* նշանակումը պաշտոնականացնել

officiel, -le *adj* պաշտոնական, ծառայական, կառավարական ◇ *acte ~* ~ պետական փաստաթուղթ; *communiqué ~* ~ պաշտոնական հաղորդագրություն; *déclaration ~le* ~ պաշտոնական հայտարարություն; *invité ~* ~ պաշտոնական հյուր; *la langue ~le* ~ պաշտոնական, պետական լեզու; *personnage ~* ~ պաշտոնատար անձ; *réception ~le* ~ պաշտոնական ընդունելություն; *reconnaissance ~le* ~ պաշտոնական ճանաչում; *rencontre non ~le* ~ պաշտոնական հանդիպում; *source ~le* ~ պաշտոնական աղբյուր; *voiture ~le* ~ կառավարական մեքենա; *voyage ~* ~ պաշտոնական գործուղում

officiel *m* պաշտոնատար անձ;

կառավարության անդամ
officier *m* 1. պաշտոնյա, պաշտոնատար անձ 2. սպա $\diamond$ corps des ~s սպայակազմ; grade d'~ սպայական աստիճան
 ~ breveté բարձրագույն կրթությամբ սպա
 ~ de carrière կադրային սպա
 ~ général գեներալ; ադմիրալ
 ~ de la Légion d'honneur Պատվո լեգեոնի պատվավոր ասպետ
 ~ de marine ծովային սպա
 ~ municipal քաղաքապետարանի պաշտոնատար անձ
 ~ public պաշտոնատար անձ, որն իրավասու է վավերացնել իրավաբանական փաստաթղթերը (նոտար, դատարանի քարտուղար)
 ~ de réserve պահեստային սպա
 ~ ministériel դատարանի պաշտոնատար անձ
 ~ subalterne կրտսեր սպա
 ~ supérieur ավագ սպա
officieux, -se *adj* կիսապաշտոնական, ոչ պաշտոնական $\diamond$ organe ~, feuille officieuse կիսապաշտոնական օրգան
offre *f* 1. առաջարկում, առաջարկ, առաջարկություն 2. ընծա, նվեր, զոհ $\diamond$ accepter une ~ առաջարկը ընդունել; décliner une ~ առաջարկը չընդունել; faire une ~ առաջարկ անել; l'offre dépasse la demande առաջարկը գերազանցում է պահանջարկը; profiter d'une ~ առաջարկից օգտվել; recevoir une ~ առաջարկ ստանալ; refuser (կամ retirer) une ~ առաջարկը մերժել

~ acceptable ընդունելի առաջարկ
 ~ et demande առաջարկ և պահանջարկ
 ~ d'emploi աշխատանքի առաջարկ
 ~ spéciale հատուկ առաջարկ
offrir *vt* 1. առաջարկել 2. տրամադրել, տալ
 ~ son aide, իր օգնությունն առաջարկել
 ~ des avantages առավելություններ տալ
 ~ le choix ընտրության հնարավորություն տալ
 ~ un déjeuner (un dîner) կազմակերպել, տալ ճաշկերույթ (ընթրիք)
 ~ prise à... հիմք տալ
 ~ ses services իր ծառայությունն առաջարկել
oiseux, -se *adj* զուր, իզուր, ապարդյուն, անմիտ, անիմաստ, անօգուտ $\diamond$ paroles oiseuses դատարկ խոսքեր
oligarchie *f* օլիգարխիա, խմբիշխանություն
oligarchique *adj* օլիգարխիական, խմբիշխանական
olympique *adj* օլիմպիական $\diamond$ Jeux Olympiques օլիմպիական խաղեր
ombudsman *m* օմբուդսմեն, մարդու իրավունքների պաշտպան
oméga *m* օմեգա (հունական այբուբենի վերջին տառը) $\diamond$ l'alpha et l'~ ալֆա և օմեգա, սկիզբը և վերջը
omettre *vt* 1. բաց թողնել, չնկատել, վրիպել, ձեռքից փախցնել 2.

չկատարել, մոռանալ (անել ինչ-որ բան)

~ une formalité ձևականությունը բաց թողնել, չօգտագործել

omission *f* 1. բացթողում, վրիպում, բերություն 2. լուռության տալը, լուռության մատնելը $\diamond$ délit par ~ հանցավոր վրիպում; mensonge par ~ խաբեություն լռելու միջոցով; միտումնավոր լուռություն

omnipotence *f* ամենակարողություն, ամենագորություն, մեծագորություն

onéreux, -se *adj* 1. բանկ մատող, քանկարժեք, ծանր բեռ հանդիսացող, ծանրացուցիչ, ծանր 2. *հնգծ*. ճնշող, դժվարին, ստրկական

opérant, -e *adj* գործող, գործուն $\diamond$ droit ~ գործող իրավունք

opération *f* 1. գործողություն, գործառնություն; գործառույթ, ձեռնարկում 2. *ռազմ*. *pl* մարտական գործողություններ 3. ընթացակարգ, արարողություն $\diamond$ effectuer des ~s գործարքներ կատարել՝ իրականացնել; traiter les ~s գործառույթներ կատարել ~ défensive պաշտպանողական գործողություն ~ offensive հարձակողական գործողություն ~s commerciales առևտրային գործառույթներ ~s fermes կայուն գործարքներ ~s de financements internationaux միջազգային ֆինանսավորման գործառույթներ ~s militaires ռազմական գործողություններ

opérationnel, -le *adj* 1. օպերատիվ, շուտափույթ, գործնական 2. գործող, գործուն, ուժի մեջ 3. գործարքային, գործառութային, գործառնական

opérer *vi* 1. գործողություն իրականացնել, գործել 2. գործարք կատարել, գործառնություններ կատարել $\diamond$ s'~ տեղի ունենալ, կատարվել

~ un raid հարձակում գործել

~ de vive force բացարձակ ուժով գործել

opinion *f* 1. կարծիք 2. : ~ publique հասարակայնություն, հասարակական կարծիք 3. *pl* հայեցակետ, մտածելակերպ, հայեցողություն, հայացք 3. *քղք*. տրամադրություններ $\diamond$ avoir bonne [mauvaise] ~ de... լավ [վատ] կարծիք ունենալ; braver l'~ արհամարհել հասարակական կարծիքը; émettre une ~ կարծիք հայտնել; énoncer une ~ կարծիք արտահայտել; être de l'~ de... համակարծիք լինել, ինչ որ բանի; influencer sur la formation de l'~ publique ազդել հասարակական կարծիքի ձևավորման վրա; d' ~s politiques diverses տարբեր հասարակական հայացքների տեք; partager d'~s *իրվք*. ձայների հավասար բաժանում; se ranger à une ~ միանալ կարծիքին; son-dage d'~ հասարակական կարծիքի ստուգում, հարցում ~ accréditée ընդունված կարծիք ~ assurée վստահություն ~ dominante գերակշռող կարծիք ~ officielle պաշտոնական կարծիք

~ ouvrière աշխատավորների տրամադրությունները՝ հայացքները
 ~ publique mondiale համաշխարհային հասարակական կարծիք
 ~ toute faite կանխակալ կարծիք
 ~s avancées առաջադեմ հայացքներ

opportun, -e *adj* ժամանակին, տեղին, հարմար; պատշաճ, պատեհ, հարկավոր, հարկ եղած; բարեպատեհ, բարեհաջող ◊ juger ~ համարել տեղին; au moment ~, en temps ~ հարկավոր պահի, հարմար ժամանակ

opportunément *adv* ժամանակին, տեղին, իսկը ժամանակին, պահանջված ժամանակին

opportunisme *m* օպորտունիզմ; հարմարվողականություն, հաշտվողականություն, անսկզբունքայնություն, պատեհապաշտություն

opportuniste *m, f* օպորտունիստ; հարմարվող, պատեհապաշտ, համաձայնողական՝ հաշտվողական՝ անսկզբունքային անձ

opportunité *f* 1. ժամանակին լինելը, տեղին լինելը, նպատակահարմարություն, պատեհություն 2. հարմար առիթ

~s d'investissement ներդրումային հնարավորություններ

opposant, -e *adj* 1. հակադրվող, հակադիր 2. *քղք.* ընդդիմացող, ընդդիմադիր ◊ faction ~e բշնամական խմբավորում; intérêts ~s հակադիր շահեր; partie ~e ընդդիմադիր կողմ

opposant, -e *m, f* ընդդիմախոս, ընդդիմադիր անձ; հակառակորդ, բշնամի

~s du régime վարչակարգի հակառակորդներ

~s de la résolution բանաձևի ընդդիմախոս

opposé, -e *adj* հակառակ, հակադիր, ներհակ, հանդիպակաց, դիմացի

opposer *vt* հակադրել ◊ s'~ ա) հակադրել, ընդդիմանալ, հակառակվել, դիմադրել բ) խանգարել, խոչընդոտել, դեմ հանդես գալ ~ des arguments փաստարկներ առաջ քաշել

~ un refus պատասխանել մերժումով

~ une résistance դիմադրություն ցույց տալ

~ la riposte nécessaire հակահարված տալ

~ son veto à... վետո դնել

opposite *m հնգծ.* հակադիրը, հակառակը, հակադրություն, հակապատկեր ◊ à l'~ դեմոդեմ, դեմառդեմ, դեմհանդիման, դիմացը, հակառակ, ընդհակառակն

opposition *f* 1. հակադրություն, հակապատկեր 2. հակադրում, համեմատում 3. ընդդիմություն, հակադրեցություն, դիմադրություն; անհամաձայնություն; խոչընդոտ 4. *իրվք.* դատական վճռի իրականացման դեմ առարկություն, բողոք ◊ adresser une ~ բողոք հայտնել; en ~ դեմառդեմ; entrer en ~ հակադրության մեջ մտնել; être en ~ avec զի հակաճառել, ընդդիմախոսել; être dans l'~ ընդդիմություն ներկայացնել, ընդդիմության մեջ լինել; faire (կամ mettre) ~ à զի հակառակվել ինչ-որ բանի; *իրվք.* առար-

կություն ներկայացնել, բողոքարկել

oppresser *vt* 1. կեղեքել, հարստահարել, շահագործել 2. ճնշել, հալածել, չարչարել, նեղել $\diamond$ classes ~ées ճնշված՝ հարստահարված դասակարգեր

opprimeur *m* հարստահարիչ, կեղեքիչ

oppression *f* կեղեքում, հարստահարում, ճնշում, հալածանք
~ des minorités nationales ազգային փոքրամասնությունների ճնշում

oppressivement *adv* բռնի կերպով
opprimé, -e *adj* ճնշված, հալածված, ստրկացված, ընկճված

opprimer *vt* կեղեքել, հարստահարել, ճնշել, նեղել, նեղություն տալ, շահագործել

opter *vi* 1. արտահայտվել (հոգուտ), առաջարկություն անել 2. ընտրել

optimal, -e *adj* լավագույն, ամենաբարենպաստ, ամենահամապատասխան

optimum *adj* *untu*՝ optimal

option *f* 1. ընտրություն 2. *իրվք*. օպտացիա, քաղաքացիության ընտրություն, ընտրության իրավունք $\diamond$ à ~, en ~ ընտրությամբ; կամավոր կերպով ընտրված, ֆակուլտատիվ; avoir l'~ ընտրելու իրավունք ունենալ; matière à ~ ուսումնական առարկա ընտրությամբ; prendre une ~ ստանալ նախընտրելի իրավունք... համար

optionnel, -le *adj* կամավոր կերպով ընտրված, ոչ պարտադիր $\diamond$ contribution ~le կամավոր նվիր-

բատվություն՝ ներդրում; enseignements ~s կամավոր ընտրված դասընթացներ;

règle ~le ոչ պարտադիր կանոն
oral, -e *adj* բանավոր $\diamond$ accord ~ բանավոր համաձայնություն

orateur, -rice *m, f* հռետոր, ճառախոս, ելույթ ունեցող $\diamond$ exprimer son accord avec l'~ précédent արտահայտել իր համաձայնությունը նախորդ հռետորի հետ

orbite *f* ուղեծիր $\diamond$ mettre en ~, placer sur l'~ ~ ուղեծիր դուրս բերել; mise en ~ ուղեծիր դուրս բերելը

orchestrer *vt* ուղղորդել, ուղղություն տալ, ղեկավարել, կազմակերպել
~ une campagne de presse մամուլում քարոզարշավ կազմակերպել

ordinaire *adj* 1. սովորական, ամենօրյա 2. հասարակ $\diamond$ à l'~, à son ~ սովորության համաձայն, ինչպես միշտ; d'~, pour l'~ մեծ մասամբ, սովորաբար; en séance ~ հեթքական միստի ժամանակ

ordonnance *f* 1. դրվածք, կարգուկանոն 2. հրաման, կարգադրություն, ցուցում, որոշում, վճիռ, հրամանագիր $\diamond$ rendre une ~ որոշում՝ վճիռ կայացնել

ordonner *vt* 1. կարգավորել, կարգի բերել, դասավորել 2. կարգադրել, հրամայել

ordre *m* 1. կանոն, կարգուկանոն 2. կարգ, հերթականություն, հաջորդականություն 3. կարգադրություն, հրաման, հրահանգ 3. շքանշան 4. կարգ, աստիճան, դաս $\diamond$ adopter l'~ du jour հաստատել օրակարգը; en bon rang

par ~ de priorité ավելի բարձր գերակայությունից օգտվող; établir un ~ de priorité սահմանել հարցերի հերթականությունը; être aux ~s de զո ենթարկվել մեկին; figurer (կամ être) à l'~ du jour օրակարգում լինել; քննարկման առարկա լինել; inscrire (կամ porter) une question à l'~ du jour հարցը մտնել օրակարգ; intervertir l'~ des questions հարցերի հաջորդականությունը փոխել; mettre en ~ կարգի բերել; mieux placé par ~ de priorité մեծ գերակայությունից օգտվող; moins bien placé par ~ de priorité չնչին գերակայությունից օգտվող; mot d'~ ա) նշանաբան բ) անցախոսք; l'~ du jour comporte (կամ comprend) les points (կամ les questions) suivant(e)s օրակարգը բաղկացած է հետևյալ կետերից (հարցերից); par ~ հերթականությամբ; passer à l'~ du jour անցնել հերթական գործերին; de premier ~ առաջնակարգ, գերազանց; առաջին աստիճանի; problème à l'~ du jour արդիական խնդիր; rappeler à l'~ կարգի հրավիրել; rayer (կամ retirer) de l'~ du jour օրակարգից հանել; de second ~ երկրորդ կարգի, երկրորդական; sous les ~s ղեկավարությամբ; հիմնականատարությամբ; en tête par ~ de priorité (կամ d'urgence) առաջնահերթ; օրակարգում դրված հարց; troubler l'~ public խախտել հասարակական կարգը ~ d'idées գաղափարների՝ հաս-

կացությունների շրջանակը ~ international միջազգային իրավակարգ ~ du jour օրակարգ ~ du jour définitif վերջնական օրակարգ ~ du jour provisoire նախնական օրակարգ ~ juridique իրավակարգ, իրավունքի ճյուղ ~ de la Légion d'honneur Պատվո լեգեոնի շքանշան ~ monétaire international արժույթի միջազգային կանոնակարգ ~ public հասարակական կարգ ~ social սոցիալական աստիճան, կարգ

ores: d'~ et déjà *loc.adv.* արդեն հիմա, այժմ եեք

organe *m* 1. մարմին, օրգան, միջոց, գործիք 2. միջնորդ, ներկայացուցիչ 3. պաշտոնաթերթ

~ d'action ղեկավար մարմին ~ administratif վարչական մարմին ~ central կենտրոնական մարմին ~ collectif կոլեկտիվ մարմին ~ compétent իրավասու մարմին ~ délibératif խորհրդակցական մարմին ~ de direction ղեկավարման մարմին ~ d'enquête քննչական մարմին ~ executif գործադիր մարմին ~ de la justice արդարադատության մարմին ~ législatif օրենսդիր մարմին ~ principal գլխավոր օրգան ~ subordonné ստորադաս օրգան ~ subsidiaire օժանդակ օրգան ~ supérieur վերադաս մարմին

~ suprême de décision որոշում ընդունելու բարձրագույն մարմին

organisation *f* 1. կազմակերպություն, կազմավորում, կառույց 2. կազմակերպում, ձևավորում ◊ manque d'~ անկազմակերպվածություն; Organisation de Coopération et de Développement Economique Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպություն; Organisation Européenne de Coopération Economique Եվրոպայի տնտեսական համագործակցության կազմակերպություն; Organisation des Nations Unis (ONU) Միացյալ ազգերի կազմակերպություն (ՄԱԿ)

~ administrative վարչական կազմակերպություն

~ apparentée կից կազմակերպություններ

~ de base ստորին՝ սկզբնական կազմակերպություն

~ centrale կենտրոնական կազմակերպություն

~ charitable բարեգործական կազմակերպություն

~ intergouvernementale միջկառավարական կազմակերպություն

~ de masse հասարակական կազմակերպություն

~ mondiale համաշխարհային կազմակերպություն

~ multilatérale բազմակողմանի կազմակերպություն

~ multinationale բազմազգ կազմակերպություն

~ non-gouvernementale (O.N.G.) ոչ կառավարական կազմակերպություն

~ régionale տարածաշրջանային կազմակերպություն

~ syndicale արհմիութենական կազմակերպություն

organisme *m* 1. կառուցվածք, օրգանիզմ 2. կազմակերպություն, հաստատություն; մարմին

~ d'Etat պետական մարմին

~ international միջազգային կազմակերպություն

~ interrèpublique միջհանրապետական մարմին

~ de recherche հետազոտական կազմակերպություն

~ de sécurité sociale սոցիալական ապահովության մարմին

~s de contrôle վերահսկիչ մարմիններ

~s gouvernementaux կառավարական մարմիններ

~s multilatéraux, ~s multinationaux միջազգային կազմակերպություններ

~s officiels պաշտոնական կազմակերպություններ

~s parapublics կիսապետական հաստատություններ

~s publics de crédit պետական վարկատու կազմակերպություններ

orient *m* 1. արևելք 2. (Orient) Արևելք, արևելյան երկրներ; l'Eglise d'Orient Արևելյան (ուղղափառ) եկեղեցի; l'Empire d'Orient *պսո՜*. Արևելյան (Բյուզանդական) տիրապետություն; l'Extrême-Orient Հեռավոր Արևելք; le Moyen-Orient Միջին Արևելք; Orient ancien Հին Արևելք; le Proche-Orient Մերձավոր Արևելք

oriental, -e *adj* արևելյան ◇ institut des études ~es արևելագիտության ինստիտուտ; langues ~es արևելյան լեզուներ

Orientaux *m pl* Արևելյան ժողովուրդներ, Ասիայի ժողովուրդներ

orientation *f* 1. կողմնորոշում, կողմնորոշվել 2. *փ/սք.* ուղղություն, ուղղվածություն, դիրքորոշում ◇ discours d'~ հիմնական գեկույց (համաժողովում)

~ de la politique քաղաքական ուղղվածություն՝ կուրս

~ professionnelle մասնագիտական կողմնորոշում

orienter *vt* ուղղություն տալ, ուղղորդել, կողմնորոշել ◇ s'~ կողմնորոշվել; s'~ vers... ուղղվել դեպի... ~ les délibérations մտքերի փոխանակությունը ուղղորդել, բանավեճին ուղղություն տալ

originaire *adj* 1. ծնունդով, ծագումով, սերված, բնիկ 2. առաջացած, սկիզբ առած 3. սկզբնական, մախնական, բնածին

original, -e *adj* 1. բնածին, ի ծնե 2. մախնական, սկզբնական, իսկական, բնագրային 3. յուրօրինակ, ինքնատիպ ◇ acte judiciaire ~ դատական փաստաթուղթ; copie ~ պատճենում բնագրից; édition ~e առաջին տպագրություն; source ~e սկզբնաղբյուր; texte ~ բնագրային տեքստ

original *m* բնագիր, բնօրինակ, սկզբնագիր ◇ dans l'~ բնագրով, բնագիր օրինակով; en quadruple ~ չորս օրինակով

originalité *f* 1. յուրօրինակություն, ինքնատիպություն, յուրատեսա-

կություն, յուրահատկություն, առանձնահատկություն 2. արտասովորություն, տարօրինակություն

origine *f* սկիզբ, սկզբնաղբյուր, առաջացում, ծագում, գոյանալը, առաջ գալը, երևան գալը; *pl* ակունքներ ◇ être à l'~ հիմքում լինել, հիմքը կազմել; d'~ ծնունդով; d'~ ancienne հին; dès l'~ ամենասկզբից; dans l'~, à l'~ սկզբում, սկզբնավորվելիս; le lieu d'~ առաջացման վայրը; nationalité d'~ ազգությունը՝ ստացած ի ծնե; pays d'~ ծննդավայրը, հայրենիքը

orthodoxe *adj* 1. ուղղափառ 2. խիստ հետևողական, ուղղահավատ, ընդունված ◇ interprétation ~ բոլորի կողմից ընդունված մեկնաբանություն; opinions ~s ընդհանուրի կողմից ընդունված տեսակետներ՝ հայացքներ

ostensible *adj* բացահայտ, բաց, ակնհայտ, ակներև, առանց բացքներու, ցուցադրական ◇ convention ~ բաց կոնվենցիա, համաձայնություն, միջազգային պայմանագիր

OTAN (Organisation du Traité de l'Atlantique Nord) ՆԱՏՕ, Հյուսիս-ատլանտյան դաշինքի կազմակերպություն

ottoman, -e *adj* օսմանյան ◇ Empire Ottoman Օսմանյան (Թուրքական) կայսրություն

Ottomans *m pl պտմ.* օսմանցիներ, թուրքեր

oubli *m* 1. մոռացություն, մոռացում 2. մոռացկոտություն, անփութություն ◇ tomber dans l'~ մոռաց-

վել, մոռացության մատնվել
oui-ouistes *m pl* հավանություն տվողներ, «այո» ասողներ
ouillage *m* սարքավորում, սարք, հանդերձանք, պիտույքներ
 ~ moderne նոր՝ ժամանակակից սարքավորում
outrage *m* ծանր վիրավորանք, անարգանք, անպատվություն; հարված, ցնցում 2. վնաս, կոպիտ խախտում (սկզբունքի և այլն) $\diamond$ accabler d' ~s ծանր վիրավորանքներ հասցնել; faire ~ à զո ծանր վիրավորանք հասցնել մեկին; laver un ~ վրեժխնդիր լինել ~ au bon sens բռնություն առողջ դատողության նկատմամբ ~ aux bonnes mœurs *հրվք*. ծանր վիրավորանք բարոյականությամբ
outrager *vt* 1. ծանր վիրավորել 2. վնասել, վնաս հասցնել 3. զանցառել, խախտել (օրենքը)
outrance *f* ծայրահեղություն, չափազանցություն, ծայրահեղ խոտորում $\diamond$ guerre à ~ պատերազմ միևի ի հաղթական ավարտ; lutte à ~ կենաց-մահու պայքար; à ~ ծայրաստիճան, վերին աստիճանի, չափազանց; անողոր; poursuivre à ~ դաժանորեն հետապնդել
outrancier, -ère *m, f* ծայրահեղ միջոցների կողմնակից
outré *prép* բացի, մի կողմ թողած ~ cela բացի այդ, դրանից բացի ~ mesure չափազանց, չափից դուրս
outré *adv* հեռու, ավելի հեռու $\diamond$ en ~ բացի դրանից, դրանից դուրս; passer ~ à qch *փ/սք*. չպահպանել,

չպահել, չհետևել; արհամարհել, բանի տեղ չդնել, նկատի չառնել, քամահրել
outré, -e *adj* 1. չափազանցված, չափազանցրած, ծայրահեղ, ուռնացրած 2. վրդովված, վիրավորված
outré-Atlantique *adj* անդրատլանտյան, Ատլանտյան օվկիանոսի այն կողմի
outrecuidance *f* մեծամտություն, գոռոգություն, ամբարտավանություն; ինքնավստահություն
outrecuidant, -e *adj* մեծամիտ, գոռոգ, ամբարտավան; ինքնավստահ
outré-mer *loc.adv.* անդրծովյան, ծովից այն կողմ
outré-monts *loc.adv.* լեռներից այն կողմ
outré-océanique *adj* անդրօվկիանոսյան, օվկիանոսի այն կողմի
outrépasser *vt* սահմանն անցնել, չափն անցնել ~ ses pouvoirs իր լիազորությունները գերազանցել
outré-Rhin *adv* Հռենոսից այն կողմ
ouvert, -e *adj* 1. բաց, բացահայտ, ուղղակի 2. անկեղծ, շիտակ, սրտաբաց 3. չամրացված, բաց, անպաշտպան $\diamond$ acte de trahison ~e բացահայտ պետական դավաճանություն; à bureau ~ փաստաթղթերի ներկայացմամբ; guerre ~ բաց՝ բացահայտ պատերազմ; intimidation ~e բացահայտ ահաբեկչություն; ville ~e բաց՝ չամրացված քաղաք
ouvertement *adv* 1. բացեիքաց, բացահայտորեն, բացահայտ

ձևով 2. հրապարակավ
overture *f* 1. բացում, սկիզբ 2. *pl* առաջարկություններ, նախա-
 ձեռնություն, առաջին քայլեր 3. *թղթ.* շրջադարձ քաղաքականու-
 թյան մեջ (կողմը..., դեմքով դե-
 պի...); հրաժարում թշնամական,
 անհաշտվողական քաղաքակա-
 նությունից; շփումների ընդլայն-
 ման քաղաքականություն *◇* dis-
 cours *d'*~ (համաժողովի, նիստի
 և այլնի) բացման խոսք; faire des
 ~s de paix խաղաղության (հաշ-
 տության) առաջարկություններ
 անել; séance solennelle *d'*~ հան-
 դիսավոր նիստ (ժողովի, նստա-
 շրջանի և այլնի) բացման կա-
 պակցությամբ, բացման հանդի-
 սություն; trouver une ~ pour...
 առիթ գտնել, որպեսզի...
 ~ *d'*un congrès համագումարի
 բացում
 ~ sur l'extérieur ելք դեպի արտա-
 քին շուկա
 ~ des frontières սահմանների բա-
 ցում
 ~ *d'*un grand débat de politique
 étrangère արտաքին քաղաքա-
 կանության վերաբերյալ ընդ-
 լայնված բանավեճի բացում
 ~ du marché շուկայի ստեղծում
 ~ de négociations բանակցու-
 թյունների սկիզբ
 ~ de nouvelles succursales նոր
 մասնաճյուղերի բացում
 ~ des relations հարաբերություն-
 ների հաստատում
 ~s sur la question առաջարկու-
 թյուններ հարցի վերաբերյալ
ouvrager *vt* հանգամանորեն մշա-

կել, վերանորոգել, պատրաստել,
 զարդարել
ouvrier, -ère *adj* բանվորական *◇* cité
 ~ère բանվորական ավան; classe
 ~ère բանվոր դասակարգ; mouve-
 ment ~ բանվորական շարժում
ouvrier, -ère *m, f* բանվոր, աշխա-
 տավոր
 ~ agricole գյուղատնտեսական
 բանվոր
 ~ du bâtiment շինարարական
 բանվոր
 ~ industriel արդյունաբերական
 բանվոր
 ~ de la mécanique մեքենաշինա-
 կան արդյունաբերության բանվոր
 ~ du pétrole նավթագործ բանվոր
 ~ salarié վարձու բանվոր
ouvrier *vt* բացել, բաց անել, սկսել
 ~ un commerce առևտրային ձեռ-
 նարկություն բացել
 ~ un compte մեկի անունով
 հաշիվ բացել
 ~ le dialogue սկսել զրույցը՝
 բանակցությունները
 ~ un emprunt փոխառություն թո-
 դարկել
 ~ une enquête հետաքննություն
 սկսել
 ~ les pourparlers բանակցություն-
 ները սկսել
 ~ une séance նիստը բացել
ouzbek, -e *adj* ուզբեկական
ovation *f* ծափողջույն, բուռն ծա-
 փահարություններ *◇* faire une ~
 բուռն ծափահարել
ovationner *vt* ծափողջույններով դի-
 մավորել, բուռն ծափահարել
oyant *m* : ~ compte *իրմ.* հաշվետ-
 վություն լսող

P

pacificateur, -rice *m, f* խաղաղարար անձ

pacification *f* 1. խաղաղարարություն, խաղաղեցում, հանդարտեցում, հաշտեցում 2. հանգըստացնելը, հանդարտեցնելը, հնազանդեցնելը

pacifier *vt* 1. խաղաղեցնել, հանդարտություն՝ խաղաղություն վերականգնել, հաշտեցնել 2. հանգստացնել, հնազանդեցնել ~ les pays belligérants հաշտեցնել պատերազմող երկրներին

pacifique *adj* 1. հաշտ, խաղաղասիրական, խաղաղասեր, խաղաղ ժամանակի 2. խաղաղ, հանդարտ, հանգիստ ◊ coexistence ~ խաղաղ գոյակցություն; océan Pacifique, le Pacifique Խաղաղ օվկիանոս; politique ~ խաղաղասիրական քաղաքականություն; résoudre le problème par voie ~ հարցերը լուծել խաղաղ ճանապարհով; utilisation ~ de l'énergie atomique (nucléaire) ատոմային (միջուկային) էներգիայի օգտագործում խաղաղ նպատակներով

pacifiquement *adv* 1. խաղաղ, խաղաղ ճանապարհով, հաշտ, հաշտ ու խաղաղ 2. հանգիստ կերպով

pacifisme *m* պացիֆիզմ, խաղաղասիրություն

pacifiste *adj* պացիֆիստ, խաղաղության պաշտպան՝ ջատագով

pacta sunt servanda (*լատ.*) *ղվմզ.* «համաձայնությունները պետք է կատարվեն» (միջազգային իրավական սկզբունք, որը պարտավորեցնում է պետությանը կամավոր կատարել միջազգային համաձայնագրերով ստանձնած պարտավորությունները)

pacte *m* *ղվմզ.* պակտ, միջազգային պայմանագիր, համաձայնագիր, դաշնագիր, դաշինք, համաձայնություն ◊ conclure un ~, faire un ~ պայմանագիր կնքել; rompre le ~ պայմանագիրը խախտել ~ d'assistance mutuelle փոխօգնության պայմանագիր ~ de défense mutuelle փոխապաշտպանության պայմանագիր ~ de garantie երաշխիքային պայմանագիր ~ militaire-politique ռազմաքաղաքական դաշինք ~ de non-agression չհարձակման դաշնագիր ~ de Paix Խաղաղության դաշնագիր ~ régional տարածաշրջանային համաձայնագիր ~ secret գաղտնի պայմանագիր

pactiser *vi* 1. դաշնակցել, միանալ պայմանագրին, համաձայնության գալ, բանակցություններ վարել 2. գործարքի մեջ մտնել

paie *f* 1. վարձ, վճար, վճարում 2. աշխատավարձ ◊ faire la ~

աշխատավարձը վճարել; fiche de ~ վճարատոմս; le jour de ~ աշխատավարձի օր; toucher sa ~ աշխատավարձ ստանալ

paiement *m* 1. վճարում, վճար 2. վարձ, վարձատրություն, վճարած գումար $\diamond$ *ajourner le ~* վճարը հետաձգել; *capacité de ~* վճարունակություն; *cesser les ~s* վճարումները դադարեցնել; *effectuer (կամ faire) un ~* վճարում կատարել, վճարել; *facilités de ~* ապառիկ; *garantir le ~* վճարը երաշխավորել; *moyen de ~* վճարամիջոց; *obtenir un ~* վճար ստանալ; *de ~* վճարային; *refuser le ~* վճարումից հրաժարվել; *rendre les ~s* վճարումները վերսկսել; *solliciter un sursis de ~* վճարման հետաձգում խնդրել; *suspendre le ~* վճարումը դադարեցնել
~ *d'une amende* տուգանքի վճարում
~ *d'un avance*, ~ *d'un compte* կանխավճարում, կանխավճար տալ
~ *au comptant* վճարում կանխիկով
~ *en devises* տարադրամով վճարում
~ *électronique* փոխանցում բանկային հաշվից՝ համակարգչի օգնությամբ
~ *mensuel* ամսավճար
~ *d'un service* ծառայության վճար
~ *s courants* ընթացիկ վճարումներ
~ *s internationaux* միջազգային

վճարումներ

~ *s intercommunautaires* վճարումներ ԵՏՀ-ի անդամ երկրների միջև

~ *s par ordinateur* վճարումներ համակարգչով

~ *s et transferts* վճարումներ և փոխանցումներ

pair *m* 1. զույգը, նմանը, հավասարը 2. համարժեքություն, հարաբերակցություն 3. անվանական արժեք, անվանական գին $\diamond$ *aller de ~ avec...* համապատասխանել, համաքայլ, համընթաց գնալ; *hors de ~* հավասարը չունեցող, ոչնչի՝ ոչ մեկի հետ անհամեմատելի; *au ~* ըստ անվանական գնի

~ *de change*, ~ *d'une monnaie*, ~ *intrinsèque* արժույթի փոխարժեք
~ *des effets publics* պետական արժեթղթերի հարաբերակցություն (արժույթների հարաբերակցություն ունի գնանշով)

paisible *adj* հանգիստ, խաղաղ, հաշտ, անվրդով, անխռով, անդորր

paix *f* 1. խաղաղություն 2. հաշտություն 3. խաղաղության պայմանագիր 3. հանգիստ, դադար, անդորր 4. կարգուկանոն, հասարակական անդորր $\diamond$ *attaché à la ~*, *épris de ~* խաղաղասեր, խաղաղատենչ; *conclure (կամ faire) la ~* հաշտություն կնքել; *Conseil Mondial de la Paix* Խաղաղության համաշխարհային խորհուրդ; *consolidation de la ~* *après les conflits* հետկոնֆլիկտային խաղաղության ամրապնդում; *défendre*

(կամ *sauvegarder*) la ~ պաշտպանել խաղաղությունը; *établir* la ~ խաղաղություն հաստատել; *être* (կամ *s'affirmer*) pour la ~ հանդես գալ խաղաղության օգտին; *faire régner* la ~ կարգուկանոն հաստատել; *forces de maintien* de la ~ խաղաղարար ուժեր; *laisser en* ~ հանգիստ թողնել; *lutte pour* (կամ *en faveur de*) la ~ պայքար խաղաղության համար (կամ հոգուտ) խաղաղության; *le maintien* de la ~ խաղաղության պահպանում; *maintenir* la ~ պահպանել, ամրապնդել խաղաղությունը; *menacer* la ~ սպառնալ խաղաղությանը; *négocier* la ~, *mener les pourparlers* de ~ խաղաղ բանակցություններ վարել; *partisans* (կամ *combattants, militants*) de la ~ խաղաղության կողմնակիցներ (խաղաղության մարտիկներ); *politique* de ~ խաղաղության քաղաքականություն; *ratifier* la ~ վավերացնել խաղաղության պայմանագիրը; *rétablir* la ~ վերականգնել խաղաղությունը; *le rétablissement* de la ~ խաղաղարարություն, խաղաղության վերականգնում; *rompre* (կամ *violenter*) la ~ խախտել խաղաղությունը; *en temps* de ~ խաղաղ ժամանակ
~ *armée* զինված խաղաղություն; խաղաղություն պատերազմի եզրին
~ *des braves* պատվավոր հաշտություն (քաջաբար կռվողների համար)
~ *durable* կայուն խաղաղություն

~ *équitable* արդարացի հաշտություն
~ *fragile* փխրուն՝ ոչ հարատև խաղաղություն
~ *honteuse* ամոթալի խաղաղություն
~ *séparée* սեպարատ հաշտություն
~ *universelle, solide et durable* համընդհանուր, կայուն և տևական խաղաղություն

pakistanaï, -e *adj* պակիստանյան, Պակիստանի

palabre *f* երկարաբանություն, շատախոսություն, շաղակրատություն, լեզվակռիվ

palabrer *vi* երկար բացատրվել, շաղակրատել, լեզվակռիվ տալ

paladin *m* 1. *պոմ.* պալադին, թափառական ասպետ 2. արկածներ որոնող

palais *m* 1. պալատ, ապարանք 2. (Palais) : ~ *de justice* արդարադատության պալատ, դատարան
◇ *gens* de ~ արդարադատության աշխատակիցներ; *jours* de ~ դատական նիստերի օրեր

palinodie *f pl* սեփական խոսքերից՝ հայացքներից հրաժարում; կարծիքների հանկարծակի փոփոխություն

palliatif *m* 1. պալիատիվ, կիսամիջոց 2. մեղմացուցիչ հանգամանք

palmarès *m* մրցանակի արժանացածների ցանկը

panachage *m* քաղաքական խմբավորումների, կուսակցությունների միավորում ընտրությունների ժամանակ; ընտրողների միասնական ցուցակների կազմում

panaméricanisme *m* պանամերիկանիզմ, համաամերիկանիզմ

panarménien, -ne *adj* համահայկական ◊ Jeux Olympiques Panarméniens համահայկական օլիմպիական խաղեր

pandore *m* *խսկց. հնգծ.* ոստիկան, ժանդարմ

panel *m* 1. փորձնական ընտրություն (սոցիոլոգիական հարցման ժամանակ); կրկնակի հարցման ենթարկված մարդկանց խումբ 2. մասնագետների խումբ (լսարանի առջև որևէ հարց քննարկելու համար)

pangermanisme *m* պանգերմանիզմ, համագերմանիզմ

panier *m* կողով, զամբյուղ
~ de la ménagère *տնտ.* սպառողական զամբյուղ
~ à salade *փխբ.* ոստիկանական ծածկակառք

panindien, -ne *adj* համահնդկական

panique *f* խուճապ ◊ être gagné (կամ pris) par la ~ խուճապի մատնվել; jeter (կամ semer) la ~ խուճապ առաջացնել

panne *f* անսարքիություն, վնասված, փչացած լինելը, վնասվածք; վթար ◊ avoir une ~, être (rester) en ~ վթարի ենթարկվել; (*փխբ.*) ճեղքվածք ունենալ, դժվարին կացության մեջ լինել; laisser en ~ դժվարին կացության մեջ թողնել, լքել; mettre en ~ շարքից հանել, փչացնել; sans ~ անխափան; tomber en ~ շարքից դուրս գալ, փչանալ

panneau *m* 1. ցուցատախտակ 2. վահանակ 3. պաստառ 4. որո-

գայթ, քակարդ, ծուղակ, ցանց ◊ donner (կամ tomber) dans le ~ ծուղակն ընկնել, խաբվել
~ indicateur ճանապարհային ցուցավահանակ
~ d'identification տարբերիչ ցուցատախտակ
~ d'interdiction արգելիչ նշան
~ de jalonnement ազդանշանային պաստառ
~ publicitaire գովազդային ցուցավահանակ
~x électoraux նախընտրական պաստառներ՝ վահանակներ

panser *vt* 1. վիրակապել 2. *փխբ.* հանգստացնել, հանդարտեցնել; թեթևացնել, դարմանել (տառապանքը, վիշտը)

panthéon *m* պանթեոն

pantin *m* 1. խամաճիկ, տիկնիկ 2. *փխբ.* փոփոխամիտ՝ կամազուրկ մարդ 3. *փխբ.* անազատ մարդ, մարիոնետ (ուրիշի ձեռքին խաղալիք դարձած անձ կամ պետություն)

papal, -e *adj* պապական

papauté *f* պապություն, պապական իշխանություն

papelard, -e *adj* երկերեսանի, կեղծավոր, երեսալաշտ, կեղծ բարեպաշտական

papelardise *f* *հնգծ.* երկերեսանություն, կեղծավորություն, երեսալաշտություն, կեղծ բարեպաշտություն

paperasse *f* թղթի կտորտանքներ, խզբզոցներ, գրոտումներ, գրություններ, անպետք թղթեր

paperasser *vi* 1. թղթերը բրբրել 2. գրադվել թուղթ մրոտելով

paperasserie *f* 1. թղթերի կույտ 2. թղթարարություն, թղթային քաշ-քշուկ

paperassier, -ère *m, f* 1. թղթարար, թուղթ մրոտող 2. քաշքշող՝ ձգձգող մարդ, բյուրոկրատ

papier *m* 1. թուղթ 2. կարճաժամկետ պարտամորհակ 3. *խսկց.* թղթադրամ $\diamond$ de faux ~s կեղծ թղթադրամներ

~ de banque բանկային պարտամորհակ

~ d'identité անձնական վկայական, ինքնության հավաստագիր
~ négociable շրջանառու պարտամորհակ

~ (à) en tête բլանկ

papier-monnaie *m* թղթադրամ

papiers *m pl* փաստաթղթեր $\diamond$ vos~! ձեր փաստաթղթերը

~ de bord մավի փաստաթղթեր
~ commerciaux առևտրային թղթեր

~ d'identité անձը հաստատող փաստաթղթեր

~ de légitimation հավաստագիր
~ personnels անձնական փաստաթղթեր

~ valeurs արժեթղթեր

Pâques *m կրոն.* Չատիկ

paquet *m* փաթեթ (փաստաթղթերի)
~ d'actions բաժնեթղթերի փաթեթ
~ d'accords համաձայնագրերի փաթեթ

~ de contrôle d'actions բաժնեթղթերի վերահսկիչ փաթեթ

~ d'investissement ներդրումային փաթեթ

~ de mesures միջոցառումների փաթեթ

~ des réformes բարեփոխումների փաթեթ

parabolicité *f* ալլաբանականություն

parabolique *adj* ալլաբանական

parachutage *m* անկարգելով ցած նետվելը; օդային դեսանտ

parachute *m* անկարգել $\diamond$ saut en ~ ցատկ անկարգելով

parachutiste *m* անկարգելորդ, դեսանտային զինվոր

parade *f* զորահանդես, զորատես, շքահանդես, շքերթ

~ sportive, ~ des sports մարզական շքերթ

paradis *m* 1. դրախտ 2. պատշգամբ (թատրոնում)

~ bancaire «բանկային դրախտ» (բանկային արտոնությունների գոտի)

~ fiscal «հարկային դրախտ» (ցածր հարկերով երկիր)

paradoxal, -e *adj* պարադոքսալին, արտասովոր, տարօրինակ, տարիմաստ

paradoxe *m* պարադոքս, տարիմաստություն $\diamond$ avancer (կամ soutenir) ստ ~ պարադոքսային դատողություն արտահայտել

paraétatique *adj* կիսապետական

parage *m* ծագում $\diamond$ de haut ~ բարձր ծագումով; *հեղհ.* բարձր դիրք գրավող

parages *m pl* վայրեր, շրջաններ, երկրներ $\diamond$ que venez-vous faire dans nos ~ ի՞նչ եք անում մեր կողմերում

paragraphe *m* 1. կետ, ենթաբաժին 2. պարբերություն, հատված

paralogisme *m* պարալոգիզմ, կեղծ հետևություն՝ եզրակացություն

paralyser *vt* կաթվածահար անել, անդամալույծ անել; ջլատել, կաշկանդել

paralytic *f* 1. կաթված, կաթվածահարություն, անդամալուծություն 2. *փիւք*. անգործունեություն, անգործություն, կաթվածահարություն; լնացում

paraphe *m* 1. *ղվնգ*. նախաստորագրում 2. ստորագրություն՝ սկզբնատառերով (անվան ազգանվան) 3. գրիֆ, կնիք-ստորագրություն

parapher *vt* 1. *ղվնգ*. նախնական ստորագրություն դնել 2. ստորագրել սկզբնատառերով 3. կնիք-մակագիր դնել ~ *un traité* պաշտոնագիրը նախաստորագրել

parchemin *m* մագաղաթ; մագաղաթյա թուղթ

parcours *m* երթուղի, վագր; անցած ճանապարհ *◇* *accident* (կամ *incident*) *de* ~ անսպասելի խոչընդոտ (ծրագրի իրականացման ընթացքում և այլն); *sur notre* ~ մեր ճանապարհին; *tenir le* ~ *խսկց*. դժվարությունները հաղթահարել; դիմանալ; *train de grand* ~ հեռընթաց գնացք ~ *du combattant* ա) *նազմ*. արգելքների գոտի, մարզանքի գոտի-հային գոտի բ) *փիւք*. դժվարությունների շարք

pareillement *adv* հավասարապես, միատեսակ կերպով, միանման՝ միևնույն ձևով

parenté *f* 1 ազգակցություն, ազգականություն, բարեկամություն, խնամիություն, հարազատու-

թյուն, մերձավորություն 2. բարեկամներ, ազգուտակ 3. *փիւք*. մմանություն, մոտիկություն *◇* *degré de* ~ ազգակցության աստիճանը; *les liens de* ~ ազգակցական կապեր

~ *de deux opinions* կարծիքների մմանություն

~ *spirituelle* հոգեկան հարազատություն, հոգեհարազատություն

parer 1. *vt* հետ մղել, վանել, դիմագրավել, հակահարված տալ 2. խափանել, կասեցնել

~ *à un inconvénient* արգելքները՝ խոչընդոտները վերացնել

~ *au plus pressé* զրադվել անհետաձգելի գործերով

~ *à toute éventualité* համենայն-դեպս միջոցներ ձեռնարկել

parfaire *vt* 1. վերջացնել, ավարտել; լրացնել, ավելացնել 2. կատարելագործել

~ *son culture* բարձրացնել իր կրթական մակարդակը

~ *son instruction* կրթությունը ավարտել; որակավորումը բարձրացնել

~ *une somme* լրացնել գումարը

pariah state (*անգլ.*) միջազգային հանրության կողմից մերժված, մեկուսացված պետություն

paritaire *adj* պարիտետային, հարաբերակցային, հավասարության, հավասարաքանակ *◇* *commission* ~ պարիտետային հանձնաժողով (որը կազմված է աշխատավորության և ղեկավարության ներկայացուցիչներից); *des pourparlers* ~ բանակցություններ հավասարության հիմունքներով

parité *f* 1. պարիտետ, լիակատար հավասարություն, զուգակշիռ՝ հավասար հարաբերություններ 2. համարժեքություն, պարիտետ (տարբեր երկրների արժույթների հարաբերակցություն ուկու գնահաշվով) $\diamond$ abaisser la ~ de la monnaie իջեցնել արժույթի հարաբերակցությունը; établir une ~ համարժեքություն սահմանել; maintenir une ~ պարիտետ պահպանել; obtenir une ~ militaire ռազմական զուգակշռի հասնել

parlement *m* խորհրդարան, պառլամենտ $\diamond$ dissolution du ~ խորհրդարանի լուծարում; membre du P~ խորհրդարանի անդամ

parlementaire *adj* 1. *ղվնգ.* բանագնացի, պառլամենտյորական 2. խորհրդարանական, պառլամենտական $\diamond$ Assemblée ~ du Conseil de l'Europe (APCE) Եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողով (ԵԽԽՎ); élections ~s խորհրդարանական ընտրություններ; gouvernement ~ կառավարման պառլամենտական ձև, խորհրդարանական կառավարում; groupe ~ խորհրդարանական խումբ՝ խմբակցություն; immunité ~ պատգամավորական անձեռնմխելիություն; privilège ~ պատգամավորական արտոնություն; régime ~ կառավարման խորհրդարանական համակարգ

parlementaire *m* 1. *ղվնգ.* բանագնաց, պառլամենտյոր (հակամարտության կողմի հրամանատարության պաշտոնական ներկայացուցիչ) 2. խորհրդարանի

անդամ, պատգամավոր, խորհրդարանական

parlementarisme *m* *քղք.* պառլամենտարիզմ, խորհրդարանական համակարգ

parlementer *vi* բանակցություններ վարել, բանակցել, պայմանավորվել, համաձայնության գալ

parler *vi* խոսել $\diamond$ faculté de ~ խոսելու ունակություն, խոսողություն; les faits parlent d'eux-mêmes փաստերը ինքնին վկայում են; sans ~ de... չխոսելով... մասին; բացի, մի կողմ թողած...

~ affaires գործերի մասին խոսել
~ en faveur de զո մեկի օգտին խոսել

~ en maître խոսել տիրական՝ հրամայական տոնով

~ au micro խոսել միկրոֆոնի առջև՝ միկրոֆոնով

~ politique քաղաքականության մասին խոսել

parler *m* 1. խոսելածն, լեզու 2. բարբառ, խոսվածք $\diamond$ avoir son franc ~ բացեիքաց խոսել ճշմարտության մասին

~ local տեղական խոսվածք

parloir *m* ընդունարան

parole *f* 1. բառ, խոսք; ելույթ, ձայն 2. խոստում $\diamond$ adresser la ~ à զո դիմել մեկին; avoir la ~ ձայն ստանալ, ձայն ունենալ; couper la ~ à զո ընդհատել մեկին; déga-ger զո de sa ~ ազատել մեկին իր խոստումից; demander la ~ ձայն խնդրել; donner sa ~ խոստանալ; droit de ~ ելույթ ունենալու իրավունք; homme de ~ խոսքի տեր մարդ; liberté de ~ խոսքի

ազատություն; manquer à sa ~ խոստումը չկատարել, խոսքը չպահել; multiplier les ~s aimables հաճոյախոսություններ շռայլել; passer la ~ à զո ձայն տալ, խոսք տալ (ելույթ ունեցողին); passer des ~s aux actes խոսքից գործի անցնել; prendre la ~ ձայն խնդրել, ելույթ ունենալ; sur ~ ազնիվ խոսքի վրա; tenir (sa) ~ խոսքի տերը լինել

~ d'honneur ազնիվ խոսք

~s creuses դատարկ խոսքեր

~s de paix խաղաղության առաջարկ, խաղաղասիրական հայտարարություններ

parquet *m* դատախազություն, դատախազական հսկողություն
~ militaire ռազմական դատախազություն

parrain *m* 1. կնքահայր, քավոր 2. շեֆ, պաշտոնական հովանավոր, պետ, ղեկավար

parrainage *m* շեֆություն, հովանավորություն, հովանավորում ◊ comité de ~ օգնության կոմիտե; prendre en ~ հովանավորության տակ առնել

part *f* մաս, բաժին; մասնակցություն, մասնակցության բաժին, սեփականության բաժին, փայ ◊ avoir en ~ հասարակին ստանալ; avoir ~ à qch մասնակցել; աջակցություն ցույց տալ; être de ~ avec զո մեկի հետ բաժնետեր լինել; faire ~ de... հայտնել, ծանուցել; տեղեկացնել; lettre de faire ~ ծանուցողական նամակ, ծանուցագիր; à ~ cela բացի այդ; de la ~ de ... անունից, կողմից, հանձ-

նարարությամբ; pour ma ~ իմ կողմից, ինչ վերաբերում է ինձ; prendre ~ à մասնակցություն ունենալ, մասնակցել; prendre ~ aux scrutins (aux votes) մասնակցել քվեարկությանը

~ de bénéfice փայաբաժին

~ du capital դրամազվի բաժին

~ de fondateur սահմանադիր բաժնեթուղթ

~ (sociale) դրամազվի փայ բաժնետիրական ընկերությունում

partage *m* բաժանում, բաժանելը; բաշխում, տրոհում ◊ ligne de ~ des eaux ջրբաժան; sans ~ անբաժանելիորեն, լիակատար կերպով;

~ égal des voix ձայների հավասար բաժանում, ձայների հավասարություն

~ des gains շահույթի բաշխում

~ du monde աշխարհի բաժանում ~, nouveau (repartition) աշխարհի վերաբաժանում

~ de responsabilité պատասխանատվության բաժանում

~ des risques հնարավոր վտանգների բաժանում

~ de voix ձայների բաժանում

partager *vt* 1. բաժանել, կիսել 2. մեկի կարծիքը, զգացմունքները կիսել

~ l'opinion de զո մեկի կարծիքը կիսել

partenaire *m, f* գործընկեր

~ commercial առևտրական գործընկեր

~s économiques et financiers տնտեսական և ֆինանսական գործընկերներ

~s sociaux սոցիալական գործընկերներ (բանակցություններին մասնակցող ձեռնարկատերերի և աշխատավորների ներկայացուցիչները)

~s de toute première importance առաջնակարգ գործընկերներ

partenarial, -e *adj* գործընկերային $\diamond$ négociations ~es գործընկերային բանակցություններ (բանակցություններ ձեռնարկատերերի, ձեռնարկության ղեկավարների և աշխատավորության ներկայացուցիչների միջև)

partenariat *m* համագործակցություն, գործընկերություն; մասնակցություն բանակցություններին

~ stratégique ռազմավարական գործընկերություն

parti *m* 1. *քղք.* կուսակցություն 2. որոշում, վճիռ 3. *հնգծ.* օգուտ, շահ $\diamond$ admettre au ~ ընդունել կուսակցության մեջ; appartenance au ~ կուսակցական պատկանելություն; carte du ~ կուսակցական տոմս; créer (կամ fonder, constituer) un ~ ստեղծել՝ հիմնել՝ կազմակերպել կուսակցություն; esprit de ~ կուսակցականություն (գիտության, գրականության, արվեստի մեջ); homme de ~ քաղաքական գործիչ, քաղաքագետ; interdire (կամ dissoudre) un ~ արգելել (կամ լուծարել) կուսակցությունը; membre du ~ կուսակցության անդամ; militant du ~ կուսակցական աշխատող, ակտիվիստ; de ~ pris դիտավորյալ կերպով, դիտմամբ, կանխա-

մտածված կերպով; prendre un ~ որոշում ընդունել; se ranger (կամ se mettre) du ~ de զո կանգնել՝ անցնել մեկի կողմը; sans ~ pris անաշառոտ, անկողմնակալ կերպով; système des ~s կուսակցական քաղաքական համակարգ; système du ~ unique միակուսակցական քաղաքական համակարգ, միակուսակցականություն; tirer ~ de զո ինչ-որ բանից օգուտ քաղել

~ conservatif պահպանողական կուսակցություն

~ politique քաղաքական կուսակցություն

~ au pouvoir կառավարող, իշխող կուսակցություն

~ pris կանխակալ կարծիք; համառություն

~s frères եղբայրական կուսակցություններ

partial, -e *adj* աշառու, կողմնակալ, կողմնապահ; կանխակալ $\diamond$ décision ~e կողմնակալ՝ անարդար որոշում; déclaration ~e աշառու՝ ոչ օբյեկտիվ հայտարարություն

partialement *adv* աշառու կերպով, կողմնապահորեն, կողմնապահությամբ

partialité *f* աշառություն, կողմնապահություն, կողմնակալություն, կանխակալություն

~ de la cour դատարանի կողմնակալություն

participation *f* 1. մասնակցություն, մասնակից լինելը 2. *քղք.* մասնակցություն կառավարմանը; հսկողության իրավունք ղեկավար մարմնի և նրա ընդունած

որոշումների նկատմամբ 3. *տնտ.* մասնաբաժին, փայ
~ aux acquêts *իր/ը*. մասնակցություն շահույթի մեջ (իրենց համատեղ կյանքի ընթացքում ամուսիններից մեկի իրավունքը մյուսի եկամտի կեսի նկատմամբ)

~ aux bénéfices մասնակցություն շահույթում

~ consciente գիտակցված, գիտակից մասնակցություն

participer *vi* մասնակցել, մասնակցություն ունենալ

participant, -e *m, f* 1. մասնակից 2. *pl* անդամ երկրներ

~ direct des entretiens բանակցությունների անմիջական մասնակից

~ spécial բանակցությունների մասնակից՝ առանց վճռական ձայնի իրավունքի՝ հատուկ կարգավիճակով

~s au SME (Système Monétaire Européen) ԵԱՀ (Արժույթի եվրոպական համակարգ)-ի անդամ երկրներ

particulier, -ère *adj* 1. մասնավոր, անձնական, ոչ հասարակական 2. հատուկ, առանձնակի 3. առանձնահատուկ, յուրահատուկ, բացառիկ ◊ cas ~ մասնավոր դեպք; conversation ~ère մասնավոր զրույց; intérêt ~ անձնական շահագրգռվածություն; qualités ~ères առանձնահատուկ հատկանիշներ; secrétaire ~ անձնական քարտուղար

particulier *m* 1. մասնավոր անձ; քաղաքացի 2. մանրամասնու-

թյուններ, մանրամասներ ◊ en ~ առանձնապես, հատկապես; մասնավորապես

particulièrement *adv* 1. հատկապես, առանձնապես 2. մասնավորապես

partie *f* 1. մաս 2. բանակցային կողմ, մասնակից (համաձայնության, գործընթացի) ◊ avoir affaire à forte ~ գործ ունենալ ուժեղ հակառակորդի հետ; c'est ~ remise այս գործը հետաձգվել է հաջորդ անգամվան; être ~ à... մասնակցել ինչ-որ բանի; faire ~ de... մաս կազմել; մասնակցել; faire ~ du territoire étatique պետության կազմի մեջ մտնել; former ~ intégrante անկապտելի՝ անբաժանելի մաս կազմել; en grande ~ մեծ մասամբ; en ~ մասամբ, մասնակիորեն; prendre qn à ~ մեղադրել մեկին; հարձակվել մեկի վրա; se porter ~ civile հանդես գալ, որպես քաղաքացիական հայցվոր; sans ~ անբաժանելիորեն, լիակատար կերպով ~ adverse հակառակ կողմ

~ en cause այն կողմը, որին դա վերաբերում է

~ civile *իր/ը*. քաղաքացիական հայցատեր, հայցվոր

~ à un différend վիճաբանող կողմ ~ intégrante բաղկացուցիչ մաս; անկապտելի մաս

~ plaignante հայցվոր

~ publique պետական մեղադրող ~s belligérantes պատերազմող կողմեր

~s contractantes պայմանավորվող կողմեր

~s à la Déclaration des Quatre Nations Չորս Տերությունների հռչակագրի մասնակիցներ

~s intéressées շահագրգիռ կողմեր

partiel, -le *adj* մասնակի; առանձին, եզակի ◊ *chômage* ~ մասնակի գործազրկություն

partiellement *adv* մասնակիորեն

partir *vi* 1. մեկնել, ուղևորվել, ճանապարհ ընկնել 2. դուրս թռչել (արկի, գնդակի մասին), հնչել (կրակոցի մասին) 3. սկիզբ առնել, բխել, ծագել 4. ելնել, ելակետ ընդունել, հիմք ընդունել ◊ *faire* ~ պայթեցնել (ական և այլն); à ~ de... սկսած; à ~ d'aujourd'hui այսօրվանից սկսած ~ *en découverte* հետախուզման գնալ ~ d'un principe որևէ սկզբունքից ելնել

partisan, -e *adj* կանխակալ ◊ *esprit* ~ անարդարություն, կանխակալություն; *la lutte* ~e խմբավորումների պայքար; *passions* ~es քաղաքական կրքեր

partisan, -e *m, f* 1. կողմնակից, կուսակից, համախոհ, հետևորդ 2. պարտիզան, հայրուկ ◊ *guerre de* ~s պարտիզանական պատերազմ ~ *de la paix* խաղաղության կողմնակից

parvenir *vi* 1. հասնել, ձեռք բերել, ստանալ 2. բարձր դիրքի հասնել, արժանանալ (պատվի, փառքի) ◊ *faire* ~ ուղարկել, առաքել; տեղ հասցնել; *faire* ~ *des nouvelles* նորություններ

հայտնել; *il nous est parvenu que...* մեզ հայտնի դարձավ, որ...

~ à un accord համաձայնության գալ

~ *au but* նպատակին հասնել

~ *au pouvoir* իշխանության հասնել

pas *m* քայլ ◊ *avoir le* ~ *sur* զո մեկի նկատմամբ առավելություն ունենալ, մեկի նկատմամբ գերզանցություն ունենալ; *faire un faux* ~ սխալ քայլ անել, վրիպել, սխալվել; *mauvais* ~ դժվարանցանելի տեղ; դժվարին կացություն; *mettre au* ~ *ψ/υρ*. խելքի բերել, խելք սովորեցնել

passage *m* 1. անցում, անցնելը 2. անցատեղ, անցուղի ◊ *donner* (կամ *livrer*) ~ à զո ճանապարհ տալ, ճանապարհ բացել ~ *interdit* անցումն արգելված է, անցում չկա ~ *piéton* անցում հետիոտների համար ~ *souterrain* ստորգետնյա անցում, գետնուղի

passager, -ère *adj* անցողիկ, ժամանակավոր, կարճատև, վաղանցիկ

passation *f* 1. պայմանագրի կնքում, համաձայնություն 2. փոխանցում

~ d'un contrat պայմանագրի կնքում

~ *des pouvoirs* լիազորությունների փոխանցում

passavant *m* մաքսային անցագրային վկայական

passe *f* անցաբուրդ ◊ *mot de* ~ նշանաբառ, անցախոսք

~ officielle պաշտոնական ան-
ցաթուղթ

passé *m* անցյալը, անցած-գնացա-
ծը, եղելություն $\diamond$ comme par le ~
ինչպես նախկինում; dans le ~
անցյալում

~ révolu անցած-գնացած անց-
յալ

passé-droit *m* արտոնություն՝ օրեն-
քի զանցառումով

pasport *m* անձնագիր $\diamond$ demander
ses ~s պաշտոնապես պահանջել
անձնագրեր (դիվանագետի մա-
սին)

~ diplomatique դիվանագիտա-
կան անձնագիր

~ à l'étranger, ~ international
արտասահմանյան անձնագիր

~s Nansen Նանսենի անձնագրեր
(սահմանվել է 1922 թ. Ազգերի
Լիգայի կողմից)

passer *vt, vi* 1. անցնել, գնալ, հե-
տևում թողնել 2. գնալ, ընթանալ 3.
անցնել, անցյալ դառնալ 4.
անցնել, դադարել, մոռացվել,
վերանալ 5. անցնել, ընդունվել 6.
կտրել անցնել, տարածություն
անցնել 7. կնքել, ձևակերպել
(պայմանագիր, գործարք) $\diamond$
laisser ~ թույլ տալ անցնելու; se ~
տեղի ունենալ, կատարվել; se ~
de tout secours գլուխը պահել,
սպրել, բավարարվել առանց
որևէ օգնության

~ des accords à long terme
երկարաժամկետ համաձայնա-
գիր կնքել

~ du blanc au noir մի ծայրահե-
ղությունից մյուսին անցնել

~ pour certain համարվել անվի-

ճելի, անկասկածելի, անտարա-
կույս

~ une chose sous silence լռության
մատնել

~ le contrat պայմանագիր կնքել

~ du côté de զո մեկի կողմն
անցնել, մեկի կարծիքը կիսել

~ dans les mœurs սովորույթների
մեջ մտնել

~ à l'offensive հարձակման
անցնել

~ outre à... հաշվի չառնել; ուշադ-
րություն չդարձնել, կողքով
անցնել

~ outre aux questions importantes
շրջանցել կարևոր հարցերը

~ une revue շքերթն ընդունել

~ en revue les actions de զո քննել
մեկի գործողությունները

~ sur qch ինչ-որ բանի կողքով
անցնել, ինչ-որ բան հաշվի չառ-
նել

~ par la tête մտքով անցնել

~ par toutes les épreuves բոլոր
փորձությունների միջով անցնել

~ les troupes en revue զորատես
անցկացնել

passible *adj* ենթակա (վճարման,
հարկադրման)

~ d'une amende տուգանքի ենթա-
կա

~ d'arrestation ձերբակալման են-
թակա

passif, -ve *adj* անգործունյա, ան-
տարբեր, չեզոք $\diamond$ attitude ~ ve
անտարբեր վերաբերմունք;
citoyen ~ *սլամ*. ձայնի իրավուն-
քից զուրկ քաղաքացի; obéis-
sance ~ve կույր հնազանդություն;
zone ~ve չպաշտպանվող գոտի

patent, -e *adj* ակնհայտ, ակներև, բացահայտ ◊ il est ~ ակնհայտ է; lettres ~s *պտմ.* շնորհագիր, պատենմո

patente *f* 1. արտոնագիր, վկայագիր 2. առևտրաարդյունաբերական հարկ ◊ accorder une ~ արտոնագիր տալ; travailler une ~ արտոնագիր պատրաստել

paternité *f* 1. հայրություն 2. *փիլ.* հեղինակություն, հեղինակ լինելը ◊ recherche en ~ հայրության հաստատում

patienter *vi* համբերել, համբերությանը զինվել

pâtir *vi* 1. *հնգծ.* տառապել 2. ողորմելի գոյությունը քարշ տալ, խղճուկ ապրել ◊ les affaires pâtissent գործերը վատ են; գործերը լճացած վիճակում են

patriarche *m* 1. *եկղզ.* պատրիարք, հայրապետ, հովվապետ 2. նահապետ, գերդաստանի ավագ, տոհմապետ

~ œcuménique տիեզերական պատրիարք

patrie *f* հայրենիք, ծննդավայր ◊ abandon de la ~ հայրենաթողություն, հայրենալքություն; amour de la ~ սեր դեպի հայրենիքը; connaissance de la ~ հայրենագիտություն; défense de la ~ հայրենապաշտություն; dévoué(e) à la ~ հայրենամոլեր; favorable à sa ~ հայրենամալաստ; mère Patrie մայր հայրենիք; quitter sa ~ հայրենիքը լքել, հայրենիքից հեռանալ; se dévouer à sa ~ նվիրվել հայրենիքին; servir sa ~ ծառայել հայրենիքին; traître à sa

~ հայրենադավ

patrimoine *m* 1. ժառանգություն 2. *իրվք.* սեփականություն, գույք, ունեցվածք 3. տոհմական կալվածք

~ collectif ընդհանուր սեփականություն

~ héréditaire ժառանգած գույք

~ immobilier անշարժ գույք

~ national ազգային սեփականություն

~ nationalisé պետական սեփականություն

~ personnel անձնական սեփականություն

~ public պետական գույք

~ social իրավաբանական անձի գույք

patriote *m, f* հայրենասեր

~ ardent, ~ fervent կրակոտ հայրենասեր

patriotique *adj* հայրենասիրական ◊ guerre ~ հայրենասիրական պատերազմ

patriotisme *m* հայրենասիրություն ◊ faire preuve de ~ հայրենասիրություն դրսևորել

patron *m* 1. հովանավոր, խնամակալ, պաշտպան 2. ձեռնարկատեր, ղեկավար ◊ petit ~ փոքր ձեռնարկատեր

patronage *m* 1. հովանավորություն, հովանավորում, պաշտպանություն, խնամակալություն 2. երեխաների, երիտասարդության հանգստի հարցերով զբաղող կազմակերպություն ◊ comité de ~ խմբագրական խորհուրդ (գիտական ամսագրի); moniteur de ~ (երիտասարդության) հանգրս-

տի կազմակերպիչ, դաստիարակ
patronal, -e *adj* ձեռնարկատիրական $\diamond$ syndicat ~ ձեռնարկատերերի միություն

patronat *m* ձեռնարկատերերի միավորում; հովանավորություն $\diamond$ le grand ~ խոշոր ձեռնարկատերեր

patrouille *f* 1. դետր, պարեկ, պահակախումբ 2. հսկողական շրջագայություն, պարեկություն $\diamond$ aller en ~, être de ~ պարեկության գնալ, պարեկություն անել ~ de chasseurs կործանիչների ջոկատ (խումբ)

~ de combat մարտական դետր
~ de contact կապի (հաղորդակցության) պահակախումբ
~ de reconnaissance հետախուզական դետր

patrouiller *vi* պարեկություն անել

patrouilleur *m* 1. դիտակալ, դիտավահակ 2. դիտանավ, պահականավ

patte *f*: bat les ~s! ձեռքերդ հեռու; coup de ~ խայթող քննադատություն

paupérisation *f* պաուպերիզացիա, ընչազրկում, աղքատացում

paupérisme *m* պաուպերիզմ, ընչազրկում, աղքատացում

pauprété *f* 1. ծայրահեղ աղքատություն, ընչազրկություն, չքավորություն, թշվառություն 2. խղճություն, աղքատիկություն, սուղություն, նվազություն
~ d'esprit մտքի (խելքի) աղքատիկություն

pavé *m* սալարկուղի, սալահատակ փողոց; փողոց $\diamond$ descendre sur le

~ դուրս գալ փողոց (ցույցի, գործադուլի և այլն); être sur le ~ մնալ անօթևան, առանց աշխատանքի; mettre sur le ~ փողոց շարտել, սնանկացնել; tenir le haut du ~ առաջինը լինել, գլխավորել, առաջնություն ունենալ

pavillon *m* 1. տաղավար; փոքր առանձնատուն 2. դրոշ $\diamond$ abaisser le ~ դրոշն իջեցնել; bateau battant le ~ marchand առևտրական դրոշի ներքո ընթացող նավ; hisser le ~ դրոշը բարձրացնել; mettre le ~ bas դրոշն իջեցնել; mettre le ~ en berne դրոշակը խոնարհել; sous ~ de guerre պատերազմական դրոշի ներքո; sous ~ parlementaire խորհրդարանական դրոշի ներքո

pavoisement *m* զարդարում, դրոշակներով զարդարելը

pavoiser *vt* դրոշներով զարդարել

payable *adj* վճարելի, վճարման ենթակա

~ à temperament տարաժամկետով, մաս-մաս վճարելի

paye *f* տես՝ paie

payement *m* տես՝ paiement

payer *vt* վճարել, վարձատրել, մարել $\diamond$ avoir à ~ ենթակա է վճարման

~ d'audace շահել, հաջողության հասնել՝ հանդգնությամբ

~ d'avance կանխապես վճարել

~ ses dettes պարտքերը մարել

~ un supplément լրացուցիչ վճարել

pays *m* 1. երկիր 2. տարածք, երկրամաս, մարզ 3. հայրենիք $\diamond$ gagner du ~ առաջ ընթանալ; haut ~ լեռնաշխարհ, բարձրավան-

դակ; mal du ~ հայրենիքի կարոտ, հայրենաբաղձություն; plat ~ հարթավայր, դաշտավայր; du ~ տեղացի, տեղի; retourner au ~ հայրենիք վերադառնալ; voir du ~ ճանապարհորդել
 ~ d'accueil ընդունող երկիր
 ~ bénéficiaire (de) օգնություն ստացող, շահառու երկիր
 ~ consommateur, ~ de consommation սպառող երկիր
 ~ en développement զարգացող երկիր
 ~ donateur դոնոր երկիր
 ~ évolué չունեսապես զարգացած երկիր
 ~ exportateur արտահանող երկիր
 ~ importateur ներմուծող երկիր
 ~ industriel զարգացած արդյունաբերական երկիր
 ~ natal հայրենիք, հայրենի եզերք
 ~ d'origine ծագման երկիր
 ~ producteur արտադրող երկիր
 ~ de séjour մնալու, ապրելու երկիր
 ~ signataire անդամ երկիր (որևէ կազմակերպության)
 ~ arriérés հետամնաց երկրներ
 ~ asservis ստրկացված երկրներ
 ~ assujettis նվաճված երկրներ
 ~ coloniaux գաղութային երկրներ
 ~ de la communauté ԵՏՀ-ի անդամ երկրներ
 ~ dépendants կախյալ երկրներ
 ~ développés զարգացած երկրներ
 ~ économiquement faibles, ~ sous-développés թույլ զարգացած երկրներ

~ frères եղբայրական երկրներ
 ~ les moins avancés (PMA) պակաս զարգացած երկրներ
 ~ partenaires անդամ երկրներ (որևէ կազմակերպության)
 ~ sous mandate ենթամանդատային երկրներ
 ~ sous tutelle խնամակալության տակ գտնվող երկրներ
 ~ du tiers monde երրորդ աշխարհի երկրներ
 ~ en voie de développement (P.V.D.) զարգացող երկրներ
paysage *m* 1. բնապատկեր, լանդշաֆտ 2. *փ/սք*. իրադրություն; համայնապատկեր
 ~ politique քաղաքական իրադրություն, քաղաքական կյանք
paysan, -ne *m, f* գյուղացի, գեղջուկ
péage *m* 1. մայրուղու կամ կամրջի մաքսատուրք 2. տարանցիկ վճարում
pêche *f* 1. ձկնորսություն 2. ձկնորսության իրավունք
 ~ côtière ափամերձ ձկնորսություն
pêché *m* մեղք; հանցանք
 ~ mortel մահացու մեղք
 ~ mignon փոքրիկ մեղք, զանցանք
pêcher *vi* մեղք գործել
pêcher *vt* ձուլ որսալ
pécule *m* 1. փոքրիկ խնայողություն 2. դրամական նպաստ
pécuniaire *adj* դրամական ♦ secours ~s դրամական օգնություններ; amende ~ դրամական տուգանք
peine *f* 1. պատիժ 2. աշխատանք, գործ 3. դժվարություն, խոշընդոտ, նեղություն 4. տառապանք,

տանջանք ◇ abaisser (կամ adoucir, atténuer, mitiger, réduire) la ~ պատիժը մեղմացնել; accomplir une ~ պատիժ կրել; appliquer (կամ infliger) une ~ պատիժ կիրառել; commuer la ~ պատիժը փոփոխել, մեղմացնել; dispenser (կամ exempter) de ~ պատժից ազատել; donnez-vous la ~ de... բարի եղեք, հաճեցեք; encourir une ~ պատժի ենթարկվել; être bien en ~ դժվարություններ կրել; exécuter une ~ պատիժը կրել; fixer une ~ պատիժ սահմանել, նշանակել; à grand- ~ մեծ դժվարությամբ; homme de ~ սևագործ բանվոր; à ~ հազիվ, հազիվհազ; prononcer la ~ պատիժ սահմանել; purger la ~ պատիժ կրել; requérir la ~ պահանջել պատժի կիրառում; sans ~ առանց դժվարության; se donner beaucoup de ~ շատ աշխատել, տքնել; sous ~ de châtiment պատժվելու սպառնալիքի տակ; subir la ~ պատիժ կրել
~ accessoire զուգընթաց պատիժ
~ afflictive տանջալից պատիժ
~ capitale, ~ de mort, suprême մահապատիժ
~ complémentaire լրացուցիչ պատիժ
~ corporelle մարմնական պատիժ
~ correctionnelle ուղղիչ պատիժ
~ criminelle պատիժ քրեական հանցագործության համար
~ pécuniaire դրամական տույժ
~ perdue անօգուտ աշխատանք
~ de police ոստիկանական պատիժ (տույժ, կարճատև կալանք)

~ de substitution պատժի փոխարինում հանրօգուտ աշխատանքով, արտաքսմամբ)

~ s disciplinaires կարգապահական տույժեր

péjoratif, -ve *adj* նվաստացուցիչ, ստորացուցիչ, արհամարհական, բամախրական

pékinois, -e *adj* Պեկինի, պեկինյան
pellicule *f* 1. մաշկ, բարակ թաղանթ, նրբամաշկ; բարակ շերտ 2. լուսանկարչական ժապավեն; կինոժապավեն

~ impressionnée նկարահանված ժապավեն

~ vierge մաքուր ժապավեն

peloton *m* 1. *zuqđ*. դասակ 2. խումբ (մրցույթի մասնակիցների) ◇ recoller au ~ հասնել մյուսներին; s'échapper du ~ հետ մնալ խմբից ~ d'exécution գնդակահարության համար նշանակված դասակ
~ (d'instruction) ուսումնական ստորաբաժանում

~ de punition, ~ de discipline կարգապահական դասակ, պատժադասակ

~ de queue հետմնացողները

~ de tête գլխավորող խումբ

pénal, -e *adj* քրեական ◇ clause ~e տուժավճարի պայմանը; code ~ քրեական օրենսգիրք; code de procédure ~e քրեական դատավարության օրենսգիրք; droit ~ քրեական իրավունք

pénalement *adv* քրեորեն

~ responsable քրեորեն պատժելի; քրեական

պատասխանատվություն կրող

pénalité *f* պատժամիջոց, պատիժ;

տուգանք, տուժավճար
~ de retard տուժավճար (տու-
գանք ուշացման համար)

~s financières ֆինանսական
պատժամիջոցներ

pendaison *f* կախաղան

pendant, -e *adj* 1. կախված, կախ
ընկած, կախովի 2. որոշման
սպասող, անավարտ $\diamond$ sa cause
est encore ~e նրա գործը դեռ հե-
տաքննված չէ (դատարանի կող-
մից); négociations ~es ընթացող
բանակցություններ; question ~e
լուծում պահանջող հարց

pendant *m* համապատասխանու-
թյուն, միևնույն իրերից երկու
հատ, զույգ, զույգ առարկա $\diamond$
faire ~ համապատասխան լինել;
հարմար գալ

penétrant, -e *adj* 1. խորաթափանց,
խորատես 2. հուզիչ, սրտառուչ $\diamond$
esprit ~ խորաթափանց միտք;
discours ~ համոզիչ ելույթ՝ խոսք

penétration *f* 1. թափանցում, ներ-
թափանցում, ներդրում, ներխու-
ժում 2. խորամուխ լինելը; խո-
րաթափանցություն

~ des concurrents մրցակիցների
ներխուժում

~ culturelle մշակութային ներթա-
փանցում

penétrer *vi, vt* 1. թափանցել, մտնել,
ներս մտնել, սողոսկել, մուտք
գործել, ներխուժել 2. խորապես
հուզել 3. հասու լինել, ըմբռնել,
հասկանալ $\diamond$ se ~ համակվել, տո-
գորվել, համոզվել; se ~ d'une vé-
rité ճշմարտության մեջ համոզ-
վել

~ les desseins de զո մեկի

մտադրությունների մեջ մտնել
~ un mystère գաղտնիքի մեջ
թափանցել, գաղտնիքը կռահել

peninsule *f* թերակղզի

penitencier *m* ուղղիչ գաղութ;
ռազմական տաժանավայր, տա-
ժանակրություն

pensée *f* 1. միտք, մտածողություն 2.
խոհ, մտորում 3. կարծիք, դատո-
ղություն 4. ծրագիր, միտք, դի-
տավորություն, մտադրություն,
ենթադրություն $\diamond$ avoir la ~ de
partir մեկնելու մտադրություն
ունենալ; deviner la ~ de զո մեկի
միտքը գուշակել; dire sa ~ կար-
ծիք հայտնել; dans la ~ de ...
մտադրությամբ; libre ~ ազատա-
մտություն, ազատախոհություն;
manière de ~ մտածելակերպ;
perdu dans ses ~s ինքն իր մեջ
խորասուզված

~ compulsive պարտադրված
մտածողություն

~ politique actuelle ժամանակա-
կից քաղաքական մտածողու-
թյուն

~s détachées մտքերի կտոր-
անքներ, կցկտուր մտքեր

penser 1. *vi* մտածել, խորհել, դա-
տել, խորհրդածել 2. *vt* մտա-
դրվել; կարծել, ենթադրել, համա-
րել; հուսալ $\diamond$ cela donne à ~ սա
մտածելու, խորհրդածություննե-
րի տեղիք է տալիս; sans ~ à mal
առանց չար դիտավորության
~ tout bas լուռ մտածել

~ tout haut մտածել բարձրաձայն

pension *f* 1. կենսաթոշակ, թոշակ 2.
վճար՝ շենքի և սննդի համար 3.
գիշերօթիկ $\diamond$ bénéficier d'une

(կամ *toucher une*) ~ կենսաթոշակ ստանալ; *fixer une* ~ կենսաթոշակավորել; *mettre en* ~ գիշերօթիկում տեղավորել; *prendre une chambre sans* ~ սենյակ վարձել առանց սննդի; *verser une* ~ կենսաթոշակ տալ

~ *alimentaire* ալիմենտ, ապրուստադրամ

~ *de famille* ընտանեկան թոշակ
~ *de guerre* պատերազմի հաշմանդամի թոշակ, զոհվածի կնոջ թոշակ

~ *d'invalidité* հաշմանդամության՝ անաշխատունակության թոշակ
~ *de retraite*, ~ *de vieillesse* ծերության կենսաթոշակ
~ *viagère* ցմահ կենսաթոշակ

Pentagone (le) Պենտագոն, ԱՄՆ-ի պաշտպանության նախարարություն

pénurie *f* 1. պակասություն, թերություն, դեֆիցիտ 2. աղքատություն, ծայրահեղ կարիք
~ *d'argent* դրամի պակասություն, դրամի արժեզրկում
~ *de main d'oeuvre* աշխատուժի պակասություն
~ *de ressources* պաշարների պակասություն

perçant, -e *adj* 1. բափանցող, ծակող, ճեղքող անցնող 2. կտրուկ, սուր 3. խորաթափանց *◇ esprit* ~ խորաթափանց միտք

percée *f* *փխբ.* թռիչք, առաջընթաց, զարգացում, հաջողություն, դժվարությունների հաղթահարում
~ *politique* քաղաքական մեծ հաջողություն
~ *technologique* տեխնոլոգիա-

կան առաջընթաց

perception *f* 1. ընկալում, ընկալունակություն 2. հարկում, գանձում ~ *des annuités* պարբերական վճարումների գանձում
~ *de commission* միջնորդավճարի գանձում

~ *des impôts* հարկերի գանձում
~ *nette de l'autodétermination* ինքնորոշման հստակ ընկալում

perdre *vt* 1. կորցնել, գրկվել ինչ-որ բանից; ձեռքից բաց թողնել, փախցնել 2. կործանել, վնասել 3. տանուլ տալ, պարտվել *◇ se* ~ կորչել, անհետանալ; իրեն կորցնել; կործանվել, մեռնել, խորտակվել; *se* ~ *en conjectures* ենթադրություններից գլուխը կորցնել; *se* ~ *dans les réflexions* մտածմունքների մեջ խորասուզվել

~ *connaissance* գիտակցությունը կորցնել
~ *contenance* շփոթվել, գլուխը կորցնել, իրեն կորցնել, շվարել
~ *le monopole* կորցնել մենաշնորհային դիրքը
~ *l'occasion* առիթը բաց թողնել
~ *dans l'opinion publique* կորցնել հասարակական կարծիքը
~ *un process* գործը տանուլ տալ, անհաջողություն կրել
~ *perdre* զո *de réputation* վնաս տալ մեկի հեղինակությանը
~ *du terrain* նահանջել; առավելությունը կորցնել

perdu, -e *adj* մեռած, սպանված, կորստի մատնված; կորած, անհետացած; հեռավոր; *fonds* ~ *s* չվերադարձված գումարներ; à

fonds ~s անվերադարձ

péremption *f* գործի կարճում վաղեմության պատճառով ◊ tomber en ~ ուժը կորցնել

péremptoire *adj* որոշիչ, անառարկելի; անբողոքարկելի, վերջնական, բացարձակ ◊ argument ~ անառարկելի փաստարկ; déclaration ~ կտրուկ հայտարարություն; exception ~ *hp/p*. բացարկ՝ ժամկետը լրանալու կապակցությամբ (հայց տալու)

péréquation *f* համամասնական հարկադրում

perfectionnement *m* կատարելագործում, կատարելագործելը, կատարելագործվելը; լավացում, բարելավում, բարելավելը, լավացնելը ◊ cours de ~ կատարելագործման դասընթացներ ~ professionnel բարձարգույն որակավորում

perfide *adj* ուխտադրուժ, նենգ, դավադիր, երդմնազանգ, վտանգավոր, անհուսալի ◊ de ~s promesses կեղծ խոստումներ

perfidie *f* ուխտադրություն, նենգություն, դավաճանություն, երդմնազանցություն

peril *m* վտանգ, վտանգավորություն ◊ arrêté de ~ որոշում վթարային շենքի էվակուացիայի մասին; mettre en ~ վտանգի ենթարկել; au ~ de ... վտանգավոր... համար; il y a ~ en la demeure գործը չի կարելի հետաձգել; à ses risques et ~s իր պատասխանատվությամբ

périmé, -e *adj* 1. ժամկետանց, հնացած 2. *hp/p*. անվավեր, ուժը

կորցրած ◊ des notions ~es հնացած հասկացություններ

périmer (se) *v.pr.* *hp/p*. ժամկետանց լինել; ուժը կորցնել, անվավեր դառնալ ◊ laisser ~ ժամկետն անցկացնել, ուշացնել

périr *vi* ոչնչանալ, մեռնել, կործանվել, խորտակվել, կորչել, կորստի մատնվել, փչանալ ◊ faire ~ ոչնչացնել, կործանել

période *f* շրջան, ժամանակաշրջան, ժամանակամիջոց; փուլ; աստիճան

~ de base նախնական ժամանակաշրջան

~, courte կարճ ժամանակամիջոց

~ de crise ճգնաժամային ժամանակաշրջան

~ d'épreuve փորձնական շրջան
~, longue երկար ժամանակամիջոց

~ quinquennale հնգամյակ

~ septennale յոթամյակ

~ transitoire, ~ de transition անցումային շրջան, անցման ժամանակաշրջան

périodique *m* պարբերական մամուլ

permanence *f* 1. մշտականություն, անփոփոխություն, մնայունություն, մշտատևություն, հարատևություն, անընդհատություն 2. մշտական հերթապահություն 3. հերթապահ շենք ◊ l'assemblée s'est déclarée en ~ նիստում հայտարարվեց, որ այն կշարունակի իր աշխատանքը մինչև վերջնական որոշման ընդունումը; assurer une ~, être de ~ հերթապահել; le Conseil se trouve en ~

Խորհուրդը անընդհատ նիստ է գումարում; *commission de* ~ նիստերի գումարման մշտական հանձնաժողով; *en* ~ մշտապես, անընդմեջ; *être de* ~ հերթապահել; *représentant* ~ մշտական ներկայացուցիչ; *se trouver* (կամ *siéger*) *en* ~ նիստ անել առանց ընդմիջման; *tenir sa* ~ հերթապահություն անցկացնել

~ *aérienne* մշտական օդային դետք

~ *électorale* ընտրական տեղամաս

permanent, -e *adj* մշտական, անընդհատ, անփոփոխ, մնայուն, միշտ գործող, երկարաժամկետ ◊ *Cour Permanente de Justice Internationale* (CPIJ) Միջազգային մշտական դատարան; *non* ~ ոչ մշտական; *mission* ~ե մշտական առաքելություն՝ ներկայացուցչություն; *membre* ~ մշտական անդամ; *représentant* ~ à l'O.N.U. ՄԱԿ-ի մշտական ներկայացուցիչ; *secrétaire* ~ մշտական քարտուղար; *traité* ~ անժամկետ պայմանագիր

permis *m* գրավոր թույլտվություն, անցաթուղթ, անցագիր; վկայական (օտարերկրացիների համար) ◊ *apurement d'un* ~ անցաթղթի, վկայականի ստուգում ~ *de circuler* երթևեկության իրավունքի վկայական ~ *de circulation* (gratuite) (անվճար) երթևեկության իրավունք; անվճար երթևեկության տոմս ~ *de conduire* վարորդական վկայական

~ *d'entrée* մուտքի թույլտվություն
~ *d'exportation* արտահանման թույլտվություն

~ *d'importation* ներմուծման թույլտվություն

~ *officiel* պաշտոնական թույլտվություն

~ *de séjour* անձնագիր

~ *de sortie* ելքի թույլտվություն

permissif, -ive թույլատրելի, թույլատրող, հանդուրժելի, տանելի ◊ *attitude* ~ve հանդուրժողական վերաբերմունք, հանդուրժողականություն; *société* ~ve հանդուրժող հասարակություն

permission *f* 1. թույլտվություն, թույլատրություն 2. *ռազմ.* զինծառայողի կարճաժամկետ արձակուրդ ◊ *en* ~ արձակուրդում; *sur* ~ *spéciale* հատուկ թույլտվությամբ; *titre de* ~ *ռազմ.* արձակման վկայական, թուղթ; *venir en* ~ արձակուրդ գալ ~ *de détente* կարճաժամկետ արձակուրդ

permutation *f* տեղափոխություն ծառայության գծով

~ *pour convenances personnelles* տեղափոխություն սեփական ցանկությամբ

~ *de gré à gré* տեղափոխում փոխադարձ համաձայնությամբ

péroration *f* ելույթի եզրափակիչ մասը

pérorer *vi* շատախոսել, շաղակրատել, ճամարտակել

perpétration *f* կատարում (հանցագործության)

~ *du crime* հանցագործության կատարում

~ de l'infraction իրավախախտման կատարում

perpétrer *vt* կատարել (հանցագործություն)

~ une agression նվաճողական նպատակներով հարձակում կատարել

~ un génocide ցեղասպանություն իրագործել

perpétuation *f* հավերժացում, մշտնջենացում, հավիտենականացում; պահպանում

perpétuel, -le *adj* 1. հավերժական, մշտնջենական, մշտական, հավիտենական 2. ցմահ ◊ bannissement ~ ցմահ արտաքսում; mouvement ~ հավիտենական շարժում, մշտատև շարժիչ; secrétaire ~ անփոփոխ քարտուղար

perpétuer *vt* հավերժացնել, անմահացնել, հավիտյան պահպանել; ամրապնդել, հաստատուն դարձնել, ամրացնել
~ la guerre պատերազմը երկարատև դարձնել

perpétuité *f* հավերժություն, երկարատևություն, հավիտենություն; անընդհատություն ◊ à ~ ընդմիշտ, ցմահ, հավիտյան; անժամկետ; réclusion à ~ ցմահ բանտարկություն

perplexe *adj* շփոթված, շվարած, տարակուսանքի մեջ ընկած, տարակուսանքով լի; անելանելի դրության մեջ, փակուղու մեջ հայտնված

perplexité *f* շփոթվածություն, տարակուսում, շվարածություն, տարակուսանք, զարմանք

perquisition *f* 1. խուզարկություն 2.

փ/ւք. որոնում, որոնելը, փնտրելը, փնտրտուք ◊ faire (կամ procéder à) une ~ խուզարկություն կատարել

~ à domicile տան խուզարկություն

perquisitionner *vi* խուզարկել

persan, -e *adj* պարսկական

per se (*լատ.*) որպես այդպիսին

perse *adj* հին պարսկական

persécuter *vt* 1. հետապնդել, հալածել, հետամտել, հալածանքների ենթարկել 2. տանջել, խոշտանգել

persévé rer *vi* համառ լինել, հաստատական լինել; համառել; համառորեն կառչել ինչ-որ բանից
~ dans son silence համառորեն լռել

persistance *f* հաստատականություն, կայունություն, անհողողություն, անսասանություն ~ de la propriété privée մասնավոր սեփականության վարչակարգի պահպանում

persistant, -e *adj* 1. համառ, հաստատական, հաստատամիտ, նպատակամետ 2. կայուն, դիմացկուն; տևական, շարունակական, երկարատև ◊ d'une manière ~e հետևողականորեն, համառորեն

persister *vi* 1. իրենը պնդել, համառել, պնդելով հասնել 2. շարունակվել, տևել, երկարել
~ à nier համառորեն ժխտել

persona grata *ղվնգ*. ցանկալի անձ, ընդունելի անձ, պերսոնա գրատա

persona non grata *ղվնգ*. ոչ ցանկ

կալի անձ, ոչ ընդունելի անձ, պերսոնա նոնգրատա

personnage *m* 1. կարևոր անձնավորություն, կարևոր դեմք 2. անձ, անձնավորություն, անհատ, դեմք 3. գործող անձ (պիեսում) $\diamond$ faire le premier ~ առաջին դերը խաղալ
~ haut placé բարձրաստիճան անձ

~ historique պատմական դեմք

personnaliser *vt* 1. մարմնավորել, անձնավորել 2. իրավաբանական անձի իրավունք պարզել

personnalisme *m* *փ/չ*. եսասիրություն, անձնասիրություն, անձնապաշտություն, եսամոլություն, եսակենտրոնություն, էգոցենտրիզմ (եսամոլության ծայրահեղ դրսևորում)

personnalité *f* 1. անհատականություն, անձնավորություն, անհատ 2. պաշտոնական անձ, ազդեցիկ անձնավորություն; գործիչ $\diamond$ acquérir la ~ morale իրավաբանական անձի իրավունք ստանալ; culte de la ~ անհատի պաշտամունք

~ civile քաղաքացիական իրավասուբյեկտություն (իրավաենթարկություն)

~ éminente, ~ de marque անվանի, նշանավոր անձ; ականավոր գործիչ

~ juridique իրավաենթարկություն

~ morale իրավաբանական անձի իրավաենթարկություն

personne *f* մարդ, անձ, անհատ $\diamond$ exposer sa ~ վտանգել իրեն, իր

կյանքը; payer de sa ~ իրեն չխնայել, իրեն վտանգի ենթարկել, խիզախել; en ~ անձնապես, անձամբ

~ à charge de զո խնամարկյալ, խնամքի տակ գտնվող, խնամառ
~ de qualité, ~ de condition անվանի, նշանավոր անձ

~ en place պաշտոնատար անձ
~ morale, ~ civile իրավաբանական անձ

~ physique ֆիզիկական անձ, քաղաքացի

~ privée մասնավոր անձ

~s déplacées քնակափոխ անձինք, գաղթականներ, տարագրվածներ

personnel, -le *adj* անձնական; սեփական, մասնավոր, անհատական $\diamond$ contacts ~s անձնական կապեր; ordinateur ~ անձնական համակարգիչ; responsabilité ~le անձնական պատասխանատվություն; à titre ~ անձամբ, անհատապես, անձնապես

personnel *m* անձնակազմ $\diamond$ compression du ~ անձնակազմի կրճատում; sélection du ~ անձնակազմի ընտրություն; service du ~ կադրերի բաժին; chef du ~ կադրերի բաժնի վարիչ
~ administratif վարչական անձնակազմ

~ de bureau գրասենյակային անձնակազմ

~ de commandement հրամանատարական անձնակազմ

~ d'exploitation տեխնիկական անձնակազմ

~ pléthorique ուռճացված անձնակազմ

~ sous-traitant օժանդակ անձնակազմ

personnification *f* անձնավորում, մարմնավորում

personnifier *vt* անձնավորել, մարմնավորել

perspective *f* 1. հեռանկար 2. տեսանկյուն $\diamond$ en ~ ապագայում, հեռանկարում; une politique de longue ~ հեռահար նշանառության քաղաքականություն; sous la même ~ միանման, միատեսակ ~s d'avenir ապագայի հեռանկարներ

~s économiques տնտեսական հեռանկարներ

~s favorables բարենպաստ հեռանկարներ

~s du succès politique քաղաքական հաջողության հեռանկարներ

persuader *vt* համոզել, հավատացնել, ներշնչել $\diamond$ se ~ 1. համոզվել 2. ներշնչվել 3. միմյանց համոզել ~ une vérité à qn մեկին համոզել ճշմարտացիության մեջ

persuasif, -ve *adj* համոզիչ $\diamond$ arguments ~s համոզիչ փաստարկներ; ton ~ համոզիչ տոն

persuasion *f* 1. համոզելը 2. համոզմունք, համոզվածություն

perte *f* 1. կորուստ, կորցնելը, կորչելը 2. *pl nuqiv*. կորուստներ (պատերազմում) 3. վնաս 4. մահ, վախճան 5. պարտություն $\diamond$ bonifier (կամ compenser) une ~ վնասը փոխհատուցել; en cas de ~ կորստի դեպքում; causer (կամ

faire subir) une ~ վնաս պատճառել, վնաս հասցնել; couvrir une ~ վնասը փակել; courir à sa ~ մահվան գնալ; encaisser (կամ encourir) une ~ վնաս կրել; être condamné à la ~ կորստյան մատնվել; être sujet à ~ վնաս կրել; infliger des ~s կորուստներ պատճառել; à ~ վնասով; à ~ de vue որքան աչքը կտրի, անվերջորեն, անսահմանորեն; en pure ~ իզուր, ապարդյուն, անօգուտ; subir des ~s կորուստներ կրել

~ d'argent, ~ pécunière դրամական վնաս

~ d'une bataille ճակատամարտը տանուլ տալ, պարտություն ճակատամարտում

~ de confiance վստահության կորուստ

~ de la mémoire հիշողության կորուստ

~ d'un procès դատական գործը տանուլ տալը

~ sèche մաքուր՝ զուտ վնաս

~ de temps ժամանակի կորուստ

~ de valeur արժեքի կորուստ

~s (des) ծայրերի կորուստ

pertinemment *adj* պատշաճ ձևով; համոզիչ կերպով, գործի իմացությամբ

pertinence *f* *իրվք*. ճշտություն, հարմար լինելը, տեղին լինելը, գործին վերաբերելը, համապատասխանություն

pertinent, -e *adj* *իրվք*. գործին վերաբերող, էական, պատշաճ, տեղին, հարմար $\diamond$ fait ~ էական հանգամանք, գործին վերաբերող հանգամանք; information ~e

էական տեղեկություն; *raison* ~
էական փաստարկ; *suggestion* ~
պատեհաժամ առաջարկ՝ խոր-
հուրդ

perturbateur *m* կարգազանց, խռո-
վարար, խառնակիչ

perturbation *f* 1. խառնակություն,
անկարգություն, հուզում 2. *pl*
ռադիո խանգարումներ
~s *déstabilisatrices* ապակայու-
նացնող խախտումներ
~s *sociales* սոցիալական ցնցում-
ներ

perturber *vt* խախտել, խանգարել
(կարգը, լուրջությունը); հուզել, ան-
հանգստացնել
~ *l'ordre public* խախտել հասա-
րակական կարգը

péruvien, -ne *adj* պերուական

perversion *f* այլասերում, աղավա-
ղում, խեղաթյուրում, աղճատում
~ *de la justice* արդարության
խախտում; անարդար որոշման
կայացում

pervertir *vt* 1. փչացնել, այլանդա-
կել, այլասերել 2. աղավաղել,
խեղաթյուրել, աղճատել
~ *le sens* իմաստն աղավաղել

peser *vt* 1. կշռել 2. կշռադատել,
ծանրութեթև անել *◇ tout bien*
pesé լավ կշռադատելուց հետո,
երկար-քարակ մտածելուց հետո
~ *sur un mot* բառը շեշտել, ընդ-
գծել
~ *ses paroles* իր խոսքերը կշռա-
դատել
~ *le pour et le contre* ծանրութեթև
անել բոլոր թեր ու դեմ կողմերը

peseta *f* պեսետա (իսպանական
դրամ)

pessimisme *m* հոռետեսություն,
ապագան վատ՝ մռայլ տեսնելու
հակվածություն

pessimiste *m, f* հոռետես (մարդ),
վատատես

pétition *f* միջնորդագիր, հանրագիր,
խնդրագիր, դիմում, հայտ *◇ liste*
de ~s պահանջների ցանկ;
présenter une ~ հանրագիր
ներկայացնել

pétitionnement *m* դիմում, խնդրա-
գիր ներկայացնելը

pétrole *m* 1. նավթ 2. կերոսին

pétrolier, -ère *adj* նավթային *◇ con-*
sortium ~ *international* միջազգա-
յին նավթային կոնսորցիում (խո-
շոր բանկերի միավորում); *in-*
dustrie ~*e* նավթարդյունաբերու-
թյուն; *pays ~s* նավթ ունեցող
երկրներ; *politique* ~*e* նավթային
քաղաքականություն; *produits ~s*
նավթամթերքներ; *ressources ~es*
նավթային պաշարներ

peuple *m* 1. ժողովուրդ 2. *խսկց.*
մարդիկ, ամբոխ *◇ homme du ~*
~ ժողովրդի ծոցից դուրս եկած
մարդ, հասարակ մարդ; *souve-*
raineté du ~ ~ ժողովրդավարու-
թյուն

~ *avancé* գերգաղափարած ժողո-
վուրդ

~ *d'avant-garde* առաջադեմ երկ-
րի ժողովուրդ

~ *épris de liberté* ազատասեր
ժողովուրդ

~ *épris de paix* խաղաղասեր
ժողովուրդ

~ *chrétien* քրիստոնյաներ

~ *subjugué* ստրակացված,
ճնշված ժողովուրդ

~s frères եղբայրական ժողովուրդներ

pharisien *m* փարիսեցի, կեղծավոր, երկերեսանի, երեսպաշտ անձ, կեղծ բարեպաշտ

phase *f* փուլ, շրջան

~ cruciale վճռական փուլ

~ finale ավարտական փուլ

~ initiale նախնական փուլ

phénoménal, -e *adj* 1. *փիլ.* երևութական, ֆենոմենալ 2. *խսկց.* չտեսնրված, արտակարգ, բացառիկ

phénomène *m* 1. *փիլ.* երևույթ, ֆենոմեն 2. *խսկց.* արտակարգ՝ բացառիկ երևույթ, իրադարձություն

phrase *f* 1. նախադասություն 2. խոսք, արտահայտություն, դարձվածք 3. դատարկ խոսք $\diamond$ faire des ~s ճամարտակել, մեծախոսել, շաղակրատել; sans ~s առանց խոսակցությունների, ուղղակի

~, petite *քղք.* ասույթ; հիշվող փայլուն արտահայտություն (որևէ քաղաքական գործչի ելույթից)

~s d'usage քաղաքավարական առօրյա արտահայտություններ

physique *adj* 1. ֆիզիկական, նյութական 2. մարմնական $\diamond$ contrainte ~ ֆիզիկական հարկադրանք; éducation ~ ֆիզիկական դաստիարակություն; état ~ առողջական վիճակ, ֆիզիկական դրություն; liberté ~ ֆիզիկական ազատություն; sécurité ~ ֆիզիկական անվտանգություն; souffrance ~ ֆիզիկական տառապանք; violence ~ ֆիզիկական բռնություն

pièce *f* 1. փաստաթուղթ, գործնական թուղթ 2. հրանոթ, թնդանոթ 3. մետաղադրամ, դրամ $\diamond$ produire une ~ փաստաթուղթ ներկայացնել; tailler en ~s ոչնչացնել, ջախջախել, ջարդել

~ d'accusation մեղադրական ակտ, ամբաստանագիր

~ antichar(s) հակատանկային հրանոթ

~ anti-avion գեմիթային հրանոթ

~ d'artillerie հրանոթ

~ de conviction իրեղեն ապացույց

~ fausse կեղծ փաստաթուղթ

~ à grande portée հեռահար հրանոթ

~ justificative, ~ à l'appui արդարացուցիչ փաստաթուղթ

~ de monnaie մետաղադրամ

~s diplomatiques դիվանագիտական փաստաթղթեր

piéd *m* ստորոտ, հիմք, հենամաս $\diamond$

au ~ de la lettre բառացիորեն; sur un ~ d'égalité հավասարը հավասարի հետ, հավասար պայմաններում; placer sur le ~ commercial փոխադրել տնտեսական;

se mettre à ~ d'œuvre սկսել, ձեռք զարնել, ձեռնարկել, գործի անցնել

pierre *f* քար $\diamond$ apporter sa ~ իր լուծման բերել; marquer d'une ~ blanche նշել; poser la première ~ առաջին քարը դնել; *փխք.* հիմնադրել, սկիզբ դնել

~ d'achoppement գայթակղության քար

~ de touche փորձաքար

pieusement *adj* հարգանքով, պատ-

կառանքով, մեծարանքով, ակնածանքով ◊ *garder* ~ սրբորեն պահել

pillage *m* թալան, կողոպուտ, հափըտակում, ավարառություն, ավագակություն ◊ *mettre au* ~ ալանթալանի մատնել, կողոպտել ~ *des deniers publics* պետական դրամական միջոցների հափըտակում

pillard, *-e adj* 1. ավագակային, կողոպտչական, թալանչիական 2. բանագողական, գրագողական

pillar *vt* կողոպտել, թալանել, գռվել, հափշտակել

pilonner *vt* գնդակոծել, ուժակոծել

pilori *m uyum.* անարգանքի սյուն ◊ *mettre* (կամ *clouer*) *au* ~ անարգանքի սյունին գամել; ծաղրածանակի ենթարկել

pilote *m* օդաչու
~ *de chasse* կործանիչ օդաչու
~ *d'essai* փորձարկող օդաչու
~ *de ligne* քաղաքացիական ավիացիայի օդաչու

piste *f* 1. հետք 2. մրցուղի 3. *ավ.* թռիչքուղի 4. ուղի, ուղեգիծ, ճանապարհ ◊ *demander la* ~ վայրէջքի թույլտվություն խնդրել; *être à la* ~ *de* զո մեկին որոնել, որոնումներ կատարել; *être sur une fausse* ~ սխալ հետքերով գնալ; *être sur la* ~ *de* զո մեկի հետքը գտնել, տեղն իմանալ; *partir sur la* ~ *de* զո մեկի հետքերով գնալ; *suivre la* ~ հետքերով գնալ
~ *de décollage et d'atterrissage* թռիչքի և վայրէջքի ուղի
~ *d'envoi*, ~ *d'envol*, ~ *de départ*, ~ *décollage* թռիչքուղի

pivot *m փխբ.* հիմք, հենարան; առանցք; գլխավոր շարժիչ; առաջ մղիչ ուժ

placard *m* հայտարարություն, ազդագիր, պլակատ
~ *à luminosité intermittente* լուսային թրթռացող գովազդ
~ *publicitaire* մեծ հայտարարություն (լրագրում)

place *f* 1. տեղ, վայր; բնակավայր 2. պաշտոն, դիրք 3. բերդ, կայազոր 4. շուկա, բորսա, սակարան ◊ *à la* ~ *de...* փոխարեն; *être bien en* ~ լավ դիրք գրավել; *être hors de* ~ անտեղի լինել, անպատեհ լինել; *être sans* ~ գործագուրկ լինել, աշխատանք չունենալ; *être sur la* ~ հանդես գալ շուկայում; *faire* ~ *à* զո մի կողմ քաշվել, տեղը զիջել ուրիշին; *en son lieu et* ~ */ըսվ.* իր ամունից; *mettre en* ~ *un dispositif de défense* կառուցել պաշտպանության գիծ (կամ արգելապատնեշ); *mettre en* ~ *un gouvernement* կառավարությանը իշխանության գլուխը կանգնեցնել; *perdre sa* ~ աշխատանքը, պաշտոնը կորցնել; *tenir* ~ *de...* փոխարինել; դեր խաղալ
~ *de commerce* ապրանքային շուկա

~ *financière* ֆինանսական շուկա; ֆինանսական կենտրոն
~ *frontière* սահմանային կայազոր
~ *de Paris* Փարիզի ֆինանսական կենտրոն

placer *vt* 1. դնել, տեղադրել, գետնդնել 2. տեղավորել աշխատանքի 3. ներդնել

~ à l'abri de ... պաշտպանել,
գերծ պահել
~ des capitaux կապիտալ ներդնել
~ sous les ordres de... ենթարկել
ինչ-որ մեկին; մեկի հրամանա-
տարության տակ դնել
~ en tutelle խնամակալության
տակ դնել

plaidier 1. *vi* դատավիճել, դատի մեջ
մտնել; դատարան դիմել, դատի
տալ 2. *vt* պաշտպանել (դատա-
րանում), վկայակոչել $\diamond$ se ~ լավել
(դատարանում)

~ une cause դատը պաշտպանել
~ les circonstances atténuantes
վկայակոչել մեղմացուցիչ հան-
գամանքները

~ contre զո մեկի դեմ գործ հա-
րուցել

~ coupable [non coupable] մեղա-
վոր [անմեղ] ճանաչել

plaidieur, -euse *m* դատավիճող կողմ,
հայցատեր, դատաքննության
մասնակից

plaidoirie *f* *իրվք*. գործի վարույթ;
պաշտպանող կողմի ելույթը դա-
տարանում

plaidoyer *m* դատական ճառ;
պաշտպանական ելույթ

plainte *f* 1. բողոք, զանգատ, դիմում
2. դժգոհություն, տրտունջ $\diamond$ dé-
poser une ~ բողոք ներկայացնել;
porter ~ contre... բողոք ներկա-
յացնել դատարան, դատի տալ

plan *m* 1. պլան, մախագիծ, հատա-
կագիծ, գծագիր 2. ծրագիր,
մտադրություն; մտահղացում $\diamond$
arrêter (կամ établir) un ~ պլանա-
վորել, պլան կազմել; dresser un ~
պլանն ուրվագծել; sur le ~

քնագավառում, ասպարեզում; au
premier ~ առաջին պլանում; de
premier ~ առաջնակարգ, առա-
ջին աստիճանի, գլխավոր, հիմ-
նական; réaliser le ~ պլանը կա-
տարել; reléguer au second ~
հետին պլան մղել

~ bloc, ~ global համալիր պլան
~ comptable հաշվարկային պլան
~ d'épargne խնայողության ծրա-
գիր

~ d'investissement ներդրումային
մախագիծ

~ de production արտադրական
պլան

~ quinquennal հնգամյա պլան

~ septennial յոթամյա պլան

planification *f* պլանավորում, ծրա-
գրավորում

~ centralisée կենտրոնացված
պլանավորում

~ à courte échéance, ~ à court
terme կարճաժամկետ պլանավո-
րում

~ à longue échéance, ~ à long
terme երկարաժամկետ պլանա-
վորում

~ de la politique քաղաքականու-
թյան պլանավորում

~ stratégique ռազմավարական
պլանավորում

planifier *vt* պլանավորել, ծրագրել,
մախագծել $\diamond$ économie ~ée պլա-
նային տնտեսություն

plaque *f* 1. քիթեղ, տախտակ, սալիկ
2. տարբերանշան (ծառայողի,
նստիկանի)

~ commemorative հուշատախտակ

~ indicatrice ճանապարհային
ցուցանշան

~ tournante *փխք*. կենտրոնակետ (որևէ գործի), խաչմերուկ

plate-forme *f* 1. *քղք*. քաղաքական ծրագիր՝ դիրքորոշում՝ հայացքներ 2. հարթակ, ամբիոն

~ politique քաղաքական ծրագիր

plausible *adj* թույլատրելի, ճշմարտաման, արժանահավատ, ճշմարտացի ◊ prétexte ~ հարմար պատրվակ

plébiscite *m* ռեֆերենդում, համագային հանրաքվե

plébisciter *vt* ընտրել հանրաքվեի միջոցով

plein, -e *adj* 1. լի, լիքը, լեփ-լեցուն 2. ամբողջական; բացարձակ, լիակատար, լրիվ 3. համակված, տոգորված, ներծծված ◊ donner ~s pouvoirs լիազորություններով օժտել; échanger les ~s pouvoirs լիազորությունների փոխանակություն կատարել; être en ~ développement զարգացման մեջ լինել; de ~ droit լիակատար իրավունքով; en ~e activité աշխատանքի թեժ պահին

~ d'avenir խոստումնալից

~ de droit լիակատար իրավունքով

~ emploi լրիվ զբաղվածություն (աշխատումի)

~ de scrupules կասկածներով լի

~s pouvoirs լիազորություններ

plein *m*: battre son ~ ամբողջ թափով ընթանալ (աշխատանքի մասին); իր տարերքի մեջ լինել; faire le ~ des voix ստանալ ձայների մեծամասնությունը

pleinement *adv* միանգամայն, բոլորովին, ըստ ամենայնի, լիովին;

ամբողջությամբ, ամբողջովին, ամբողջապես

plénier, -ère *adj* պլենար, լիագումար, լիակազմ ◊ séance ~ լիագումար նիստ՝ ժողով

plénipotentiaire *adj* լիազոր ◊ Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire Արտակարգ և լիազոր դեսպան; Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire Արտակարգ դեսպանորդ և լիազոր նախարար; représentant ~ լիազոր ներկայացուցիչ

plénipotentiaire *m* լիազոր ներկայացուցիչ

plénitude *f* լեփ-լեցունություն, լիքը լինելը; առատություն, լիություն ◊ conserver la ~ de ses facultés լինել սթափ գիտակցությամբ և հստակ հիշողությամբ; dans la ~ du coeur ամբողջ սրտով, լի սրտով

~ de la juridiction դատարանի իրավասությունների լիակատարություն

pli *m* ծրար (փոստային); նամակ; ծանրոց ◊ prendre le ~ de... սովորություն ձեռք բերել; sous-fermé կնիքված, փակ ծրարով; sous ~ recommandé պատվիրված նամակով

~ cacheté կնքված փաթեթ

~ chargé պատվիրված նամակ

~ neutre հասարակ նամակ

plier 1. *vi* ծալել, ծռել, կորացնել, բեքել, ճկել 2. *vi* չդիմանալ, տեղի տալ, ենթարկվել, զիջել, հնազանդվել ◊ se ~ 1. ծալվել, ծռվել, կորանալ, բեքվել, ճկվել, կռանալ 2. ենթարկվել, հնազանդվել, հպատակվել; se ~ aux usages

սովորություններին հարմարվել
 ~ son caractère à... հարմարվել,
 ընտելանալ
 ~ sous l'autorité իշխանությանը
 հպատակվել
 ~ sous les ordres de զո մեկի հրա-
 մաններին ենթարկվել
 ~ sous le poids ծանրության տակ
 կռանալ

ployer 1. *vt* ծռել, ծալել, ճկել, կե-
 ռացնել, կորացնել, բեքել; *փ/սք.*
 բեկել, ընկճել, խեղճացնել, են-
 քարկեցնել, հնազանդեցնել 2. *vi*
 se ~ա) ճկվել, ծռվել, ծալվել, կո-
 րանալ, բեքվել բ). *փ/սք.* ենթարկ-
 վել, հնազանդվել; se ~ sous le
 faix ծանրության տակ ճկվել

plumitif *m* դատական նիստի ար-
 ձանագրություն

pluralisme *m* բազմակարծություն
 ~ démocratique ժողովրդավարա-
 կան բազմակարծություն
 ~ d'information տեղեկատվական
 բազմակարծություն
 ~ dans la politique բազմակարծո-
 ւթյուն քաղաքականության մեջ

pluralité *f* հոգնակիություն, բազմա-
 կիություն, մեծամասնություն
 ~ des régimes վարչակարգերի
 բազմաքանակություն
 ~ des voix ձայների մեծամաս-
 նություն

pluripartite *adj* բազմակուսակցա-
 կան

plus-value *f* 1. հավելյալ արժեք, հա-
 վելագին 2. բարձր արժեքներ
 ~ absolue բացարձակ հավելա-
 գին
 ~ relative հարաբերական հավել-
 յալ արժեք

poids *m* 1. քաշ, կշիռ, ծանրություն;
 ծանրության ուժ 2. *փ/սք.* բեռ,
 ծանր բեռ, լուծ 3. ուժ, կարևորու-
 թյուն ♦ argument de ~ ծանրա-
 կշիռ փաստարկ; avoir du ~ կշիռ,
 ազդեցություն ունենալ; avoir
 deux ~ et deux mesures կողմնա-
 կալ, աչառու լինել; donner du ~ à
 կարևորություն, նշանակություն
 տալ; homme de ~ ազդեցիկ
 մարդ; de peu de ~ աննշան, փոք-
 րիկ, չնչին
 ~ brut (կամ total) քաշը տարա-
 յով; լրիվ քաշը, բրուտոո
 ~ de la fiscalité, ~ des impôts հար-
 կային բեռ
 ~ des intérêts տոկոսների բեռ
 ~ net մաքուր քաշ, նետոո
 ~ spécifique տեսակարար կշիռ

point *m* 1. կետ, տեղ, վայր 2. հարց,
 խնդիր 3. հոդված, կետ, ենթա-
 գլուխ ♦ bien à ~ իսկը ժամանա-
 կին; être fort mal en ~ լինել,
 գտնվել անբարենպաստ պայ-
 մաններում; exposer ~ par ~ կետ
 առ կետ (մանրամասն) շարա-
 դրել; à ~ հարմար ժամանակին,
 տեղին; à ~ nommé որոշված տե-
 դում; որոշված ժամին; à un ~, à
 un tel ~, à ce ~ այն աստիճան,
 այն չափով; au ~ ավարտուն
 տեսքով; en tout ~, de tout ~ ամ-
 բողջովին, լիովին; en tous ~s
 ամեն կողմից, բոլոր կողմերից`
 բոլոր տեսակետներից
 ~ d'arrivée ժամանման կետ`
 վայր
 ~ d'appui հենակետ, հենման
 կետ
 ~ chaud ա) թեժ կետ, ռազմական

վտանգի օջախ բ) սուր խնդիր
~ de contact շոշափման կետ,
առնչվելու կետ

~ crucial կենտրոն, կենտրոնա-
կետ, առանցքակետ, հանգուցա-
կետ

~ culminant գագաթնակետ

~ de départ ելման կետ, մեկնա-
կետ

~ de désaccord գժտության ա-
ռարկա

~ de droit *իրավք*. իրավական
հարց

~ faible թույլ կետ, թույլ տեղ

~ d'honneur պատվի հարց

~ de mire նշանառության կետ

~ névralgique թույլ, հիվանդ տեղը

~ de presse բրիֆինգ, մամուլի
ասուլիս

~ de ralliement հավաքատեղի

~ de repère հենման կետ

~ de vue տեսակետ

~s cardinaux աշխարհի կողմերը

pointe *f* 1. սուր ծայր, սայր 2. սկիզբ,
երևան գալը, հանդես գալը,
դրսևորում, արտահայտվելը $\diamond$
être à la ~ առաջին շարքերում լի-
նել, ավանգարդում լինել; heures
de ~ խիտ երթևեկության ժամեր;
à la ~ de l'épée զենքը ձեռքին;
զենքի ուժով; suivre sa ~, pour-
suivre sa ~, pousser sa ~ համառո-
րեն շարունակել սկսածը

polémique *adj* բանավիճային

polémique *f* վեճ, բանավեճ, բանա-
կռիվ

polémique *vi* վիճել, բանավիճել,
վիճարկել

police *I f* 1. ոստիկանություն; ոստի-
կանական վարչություն 2. պա-

հակախուժք, պահպանություն,
կարգի պահպանություն $\diamond$ faire la
~ կարգ ու կանոնին հետևել,
հսկել; forces de ~ des Nations
Unies ՄԱԿ-ի կարգի պահպա-
նության ուժեր; préfet de ~ ոստի-
կանության պետ, ոստիկանա-
պետ; tribunal de ~ ոստիկանա-
կան դատարան

~ administrative վարչական
հսկողություն

~ criminelle քրեական հետախու-
զություն

~ parallèle գաղտնի ոստիկանա-
կան ծառայություն

~ privée մասնավոր հետախու-
զում

~ secours հերթապահ ոստիկա-
նական կետ; շտապ ոստիկանա-
կան ծառայություն

~ de sûreté խուզարկու ոստիկա-
նություն

police *II f* ապահովագիր, ապիովա-
գրության վկայագիր, վճար
~ d'assurance ապահովագրու-
թյան վկայական

policer *vt* հաղորդակից դարձնել մշա-
կույթին, քաղաքակրթությանը

~ un Etat պետությանը օրենքներ
տալ, կանոնավորել պետության
կենսագործունեությունը

police-secours *m* օգնության ազդա-
նշան; ազդանշանային պահա-
կակետ

polichinelle *m* 1. ծաղրածու, խեղկա-
տակ, միմոս 2. *փխք*. հեղհեղուկ,
փոփոխամիտ մարդ, մութ անձ-
նավորություն $\diamond$ secret de Polichi-
nelle բոլորին հայտնի գաղտնիք

polissage *m*: ~ du texte տեքստի հղկում

politique *adj* 1. քաղաքական 2. դիվանագիտական, քաղաքագիտական, տակտով կատարվող ◊ *appartenance* ~ քաղաքական պատկանելություն; *assemblées* ~s կառավարական մարմիններ; *autorité* ~ պետական իշխանություն; *climat* ~ քաղաքական մթնոլորտ; *compétence* ~ քաղաքական իրազեկություն; *conscience* ~ քաղաքական գիտակցություն; *consultation* ~ համաժողովրդական հարցում; ընտրություններ, հանրաքվե; *délinquant* ~ քաղաքական հանցագործ; *discrimination* ~ քաղաքական խտրականություն; *droits* ~s քաղաքական իրավունքներ; *équilibre* ~ քաղաքական հավասարակշռություն; *économie* ~ քաղաքատնտեսություն; *géographie* ~ քաղաքական աշխարհագրություն; *groupement* ~ քաղաքական խմբավորում; *homme* ~ քաղաքական գործիչ; *Institut d'Etudes* ~s Քաղաքական հետազոտությունների ինստիտուտ; *intérêts* ~s քաղաքական շահեր; *intervention* ~ քաղաքական միջամտություն; *liberté* ~ քաղաքական ազատություն; *maturité* ~ քաղաքական հասունություն; *orientation* ~ քաղաքական կողմնորոշում; *polarisation* ~ քաղաքական բևեռացում; *pouvoir* ~ քաղաքական իշխանություն; *prisonnier* ~ քաղաքական առկալ; *sagacité* ~ քաղաքական խորաթա-

փանցություն; *situation* ~ քաղաքական դրություն; *troubles* ~s քաղաքական խռովություններ; *vie* ~ de զո մեկի քաղաքական կարիերան՝ կյանքի ընթացքը

politique *f* քաղաքականություն ◊ *adopter une* ~ քաղաքականություն որդեգրել՝ ընդունել; *appliquer* (կամ *suivre, pratiquer, poursuivre, mener, réaliser, faire*) *une* ~ քաղաքականությամբ զբաղվել; *condamner la* ~ քաղաքականությունը դատապարտել; *défendre la* ~ քաղաքականությունը պաշտպանել; *dicter la* ~ քաղաքականություն թելադրել; *parler* ~ քաղաքականությունից խոսել; *se destiner à la* ~ նվիրվել քաղաքականությանը

~ d'abandon, ~ de démission nationale սեփական (ազգային) շահերի պաշտպանությունից հրաժարվելու քաղաքականություն

~ *agressive* ագրեսիվ քաղաքականություն

~ d'annexion բռնակցման քաղաքականություն

~ d'anti-corruption հակակոռուպցիոն քաղաքականություն

~ d'anti-monopole հակամենաշնորհային քաղաքականություն

~ d'apartheid ռասայական մեկուսացման քաղաքականություն

~ d'assimilation ձուլման քաղաքականություն

~ d'austérité կոշտ տնտեսական քաղաքականություն

~ de coexistence pacifique խաղաղ գոյակցության քաղաքականություն

~ conséquence հետևողական քաղաքականություն
 ~ conservative պահպանողական քաղաքականություն
 ~ constructive հիմնականույց՝ կառուցողական քաղաքականություն
 ~ à courte vue կարճատես քաղաքականություն
 ~ de crédit վարկային քաղաքականություն
 ~ de désarmement զինաթափման քաղաքականություն
 ~ de détente լարվածության թուլացման քաղաքականություն
 ~ de domination գերիշխման քաղաքականություն
 ~ économique տնտեսական քաղաքականություն
 ~ d'endiguement զսպելու քաղաքականություն
 ~ étrangère արտաքին քաղաքականություն
 ~ expansioniste ծավալապաշտական քաղաքականություն
 ~ extérieure արտաքին քաղաքականություն
 ~ fiscale հարկային քաղաքականություն
 ~ de force ուժի քաղաքականություն
 ~ intérieure ներքին քաղաքականություն
 ~ internationale միջազգային քաղաքականություն
 ~ d'intimidation սհաբեկման քաղաքականություն
 ~ d'investissement ներդրումային քաղաքականություն
 ~ mondiale համաշխարհային քաղաքականություն

~ monétaire souple դրամավարկային ճկուն քաղաքականություն
 ~ nationale ազգային քաղաքականություն
 ~ de négociation բանակցային քաղաքականություն
 ~ neutre չեզոք քաղաքականություն
 ~ de non-ingérence չմիջամտելու քաղաքականություն
 ~ de non-participation չմասնակցելու քաղաքականություն
 ~ officielle պաշտոնական քաղաքականություն
 ~ de paix խաղաղության քաղաքականություն
 ~ du pire քաղաքականություն՝ «ինչքան վատ, այնքան լավ»
 ~ prévoyante հեռատես քաղաքականություն
 ~ de rapprochement (երկրների միջև հարաբերությունների) վերականգնման քաղաքականություն
 ~ de réconciliation (հակամարտության) կարգավորման քաղաքականություն, բարեկամական հարաբերությունների վերակառուցման քաղաքականություն
 ~ de répression ռեպրեսիոն՝ ճնշողական քաղաքականություն
 ~ de ruine սնանկացնելու քաղաքականություն
 ~ de sanctions միջազգային պատժամիջոցների քաղաքականություն
 ~ des situations de force քաղաքականություն ուժի դիրքերից
 ~ sociale սոցիալական քաղա-

քականություն
 ~ de stabilisation կայունության
 քաղաքականություն
 ~ temporisatrice սպասողական
 քաղաքականություն
 ~ visant à... քաղաքականություն՝
 ուղղված դեպի...

politique *m* քաղաքագետ, քաղաքա-
 կան գործիչ

politiquement *adv* քաղաքականա-
 պես

politiquer *vi* *խսկգ.*, *հնգծ.* շաղակ-
 րատել՝ մեծախոսել քաղաքա-
 կանությունից

polonais, -e *adj* լեհական

pollution *f* աղտոտում, թունավո-
 րում, աղտոտվածություն (շրջա-
 կա միջավայրի)
 ~ atmosphérique մթնոլորտի աղ-
 տոտում
 ~ des eaux d'une rivière գետա-
 ջրերի աղտոտում
 ~ de l'environnement շրջակա մի-
 ջավայրի աղտոտում

polyarchie *f* բազմասկիզբ իշխանու-
 թյուն՝ կառավարում
 ~ démocratique պոլիարխիկ ժո-
 դովրդավարություն

polygamie *f* 1. բազմամուսնություն
 2. բազմակնություն

polygone *m* *ռազմ.* հրաձգարան,
 զինավորձարան

pompeux, -se *adj* 1. մեծաշուք, պեր-
 ճաշուք, շքեղ, փառքամ, հանդի-
 սավոր 2. վերամբարձ, ճոռճ,
 փքուն $\diamond$ style ~ վերամբարձ ոճ

poncif *m* շաբլոն, կաղապար, ձևա-
 մուշ, դրոշմակնիք, նախշակա-
 դապար

pontife *m* բարձրաստիճան հոգևո-

րական; եպիսկոպոս; պարա-
 գլուխ, ղեկավարող, գլխավորող;
 խոշոր պարագլուխ $\diamond$ souverain
 ~, ~ romain Հռոմի պապ

pontifical, -e *adj* պապական; եպի-
 կոպոսական

pontificalement *adv* 1. եպիսկոպո-
 սին վայել 2. հանդիսավոր կեր-
 պով, հանդիսավորությամբ

pontifier *vi* 1. պատարագ մատու-
 ցել, եկեղեցական ծես կատարել;
 սրբազնագործել 2. խրատել, սո-
 վորեցնել; վերամբարձ, փքուն
 խոսել; մարգարեություն անել

pool *m* 1. համաձայնություն՝ ձեռ-
 նարկատերերի միջև (մրցակցու-
 թյան վերացման նպատակով) 2.
 կապիտալների միավորում (ֆի-
 նանսիստների շահերից ելնելով)

populaire *adj* 1. ժողովրդական, հա-
 մաժողովրդական 2. ժողովրդա-
 կանություն վայելող, հանրաճա-
 նաչ, հանրաժանոթ, հռչակավոր
 $\diamond$ front ~ ժողովրդական ճակատ;
 quartier ~ բանվորական թաղա-
 մաս; soutien ~ ժողովրդական
 աջակցություն; vote ~ ժո-
 դովրդական քվեարկություն

populariser *vt* 1. ժողովրդականաց-
 նել, մասսայականացնել, հան-
 րաժանոթ դարձնել 2. հանրա-
 մաշելի, հասկանալի դարձնել

popularité *f* ժողովրդականություն,
 համբավ, լայն ճանաչում, հռչակ,
 մասսայականություն, հանրա-
 մատչելիություն $\diamond$ gagner de la ~
 ~ ժողովրդականություն ձեռք բե-
 րել

population *f* ազգաբնակչություն,
 բնակչություն, բնակիչներ $\diamond$ com-

position sociale de la ~ բնակչության սոցիալական կազմը; densité moyenne de la ~ բնակչության միջին խտությունը; sécurité de la ~ բնակչության անվտանգությունը

~ de couleur գունավոր բնակչություն

~ hétérogène տարատեսակ՝ տարատես բնակչություն

~ homogène համասեռ՝ համատարր՝ միատեսակ բնակչություն
~ rurale գյուղական բնակչություն

~ urbaine քաղաքային ազգաբնակչություն

~s autochtones հիմնական բնակիչներ, բուն բնակչություն

port *m* 1. նավահանգիստ 2. նավահանգստային քաղաք 3. *փխբ.* ապաստան, ապաստարան ◊ arriver à bon ~ բարեհաջող տեղ հասնել; mener à bon ~ հասցնել բարեհաջող ավարտի

~ aérien օդանավակայան
~ de mer ծովային նավահանգիստ

~ militaire, ~ de guerre ռազմական նավահանգիստ

~ de salut փրկարարար նավահանգիստ, ապաստարան

porte-drapeau *m* 1. դրոշակակիր 2. ղեկավար, գլխավոր

portée *f* 1. հասանելիություն, հեռավորություն 2. մատչելիություն 3. նշանականություն, կարևորություն, ուժ; գործունեության սահմաններ ◊ être à la ~ de... մատչելի, հասանելի լինել; hors de la ~ մատչելիության՝ հասանելիու-

թյան սահմաններից դուրս

~ d'un argument փաստարկի ուժ
~ du pacte պայմանագրի ուժը, նշանակությունը, գործունեության սահմանները

portefeuille *m* 1. դրամապանակ, քրթապանակ 2. պորտֆել, նախարարի պաշտոն 3. *տնտ.* արժեթղթերի փաթեթ ◊ société de ~ ներդրումային ընկերություն
~ d'une banque բանկի ֆինանսական փաստաթղթերի փաթեթ

porte-parole *m, f* 1. *փխբ.* խոսնակ, բանբեր 2. խոսափող, ուրիշի կարծիքն արտահայտող (անձ); պաշտոնական ներկայացուցիչ

porter *vt* 1. տանել, քարշ տալ, կրել 2. կրել, հագնել 3. դուրս բերել, դուրս տանել, դուրս հանել 4. պատճառել, ցուցաբերել 5. ձևակերպել, շարադրել 6. մտցնել, գրանցել 7. բերել, հասցնել, բարձրացնել ◊ se ~: se ~ à l'attaque հարձակման անցնել; se ~ fort pour զո երաշխավորել մեկին

~ une affaire devant les tribunaux գործը հանձնել դատարան

~ les armes զինվորական ծառայության մեջ լինել

~ un arrêt դատավճիռ արձակել
~ atteinte à... վնաս հասցնել

~ candidat թեկնածու առաջադրել
~ à la Chambre խորհրդարան ընտրել

~ à la connaissance de ... մեկին ի գիտություն հայտնել, մեկին տեղյակ պահել

~ intérêt à ... հետաքրքրություն ցուցաբերել, հետաքրքրվել

~ sur la liste ցուցակի մեջ անց-
կացնել
~ un niveau plus haut բարձրաց-
նել ավելի բարձր մակարդակի
~ aux nus երկինք բարձրացնել
~ ombrage à...վնասել, վնաս տալ,
վնաս հասցնել
~ զո à l'ordre du jour հրամանագ-
րով մեկին շնորհակալություն
հայտարարել
~ le poids des affaires իր վրա կրել
գործերի ողջ ծանրությունը
~ plainte բողոքել, բողոք ներկա-
յացնել, դատի տալ
~ au pouvoir իշխանության
հասցնել
~ préjudice à զո վնաս տալ մեկին
~ la production à... արտադրանքը
հասցնել մինչև...
~ respect à... հարգել
~ la robe դատավոր լինել
~ sur un registre գրանցման մատ-
յանի մեջ մտցնել
~ la soutane լինել պաշտամունքի
սպասավոր, հոգևորական
~ témoignage վկայել, վկայու-
թյուն տալ
porteur *m* 1. հանձնող, ներկայաց-
նող, սեփականատեր 2. տեղե-
կատվություն բերող
~ d'actions բաժնեթղթեր ունեցող
անձ
~ de bonnes nouvelles բարի սուր-
հանդակ
~ de la Dette Egyptienne Եգիպ-
տական պարտքի փոխառու-
թյան տոմս ունեցող
~ d'emprunt փոխառության տոմ-
սերի սեփականատեր
~ d'une lettre de change պարտա-

մուրհակ ներկայացնող անձ
~ d'obligations փոխառության
տոմսեր ունեցող անձ
~ de parts բաժնետեր, փայատեր
porte-voix *m* 1. խոսափող 2. *փխք*.
կարծիքներ՝ շահեր արտահայ-
տող անձ, խոսափող

portugais, -e *adj* պորտուգալական
poser *vt* 1. դնել, տեղադրել 2. հիմք
դնել (շենքի), կանգնեցնել, տե-
ղակայել 3. առաջարկել, առաջ
քաշել 4. հաստատել $\diamond$ se ~: la
question se pose հարց է ծագում
~ les armes զենքը վայր դնել,
հաշտություն կնքել
~ sa candidature իր թեկնածու-
թյունը դնել
~ en fait que... հաստատել
~ les fondements de qch հիմք
դնել, սկիզբ դնել, հիմնադրել
~ une question sans ambages հար-
ցը կտրուկ դնել
~ un principe առաջարկել
սկզբունք

positif, -ve *adj* 1. դրական, հաստա-
տական 2. փաստերով հիմնա-
վորված, փաստերի վրա հիմնը-
ված $\diamond$ attitude ~ve դրական վե-
րաբերմունք; fait ~ հավաստի
փաստ; nouvelle ~ve հավաստի
լուր

positif *m* դրականը, հավաստին,
փաստացին, անվիճելին; դրա-
կան կողմը

position *f* 1. դիրք, տեղադրություն,
տեղ 2. դիրքորոշում, տեսակետ
3. դրություն, վիճակ, կացություն
4. իրադրություն 5. պաշտոն, կո-
չում, դիրք (հասարակության
մեջ) 6. *նազմ*. դիրքավորում; գո-

տի *◇ abandonner ses ~s* իր տեսակետներից հրաժարվել; *garder une ~* դիրք պահպանել; *guerre de ~s* դիրքային պատերազմ; *prendre ~ contre* արտահայտվել, հանդես գալ ... դեմ; *prendre ~ pour* մեկի կողմն անցնել; *prendre ~ vis-à-vis de...* որոշակի դիրք գրավել, որոշել իր վերաբերմունքը... հանդեպ; *prise de ~* դիրքորոշում որդեգրելը; սեփական տեսակետի արտահայտումը; *rester sur ses ~s* մնալ իր կարծիքին

~ *d'attente* սպասողական վիճակ ~ *compétitive* մրցակցային վիճակ

~ *dominante* գերիշխող դիրք

~ *ferme* հստակ տեսակետ

~ *initiale* *նազմ.* ելման դիրք

~ *de résistance* պաշտպանության գլխավոր գոտի

~ *de monopole* մենաշնորհային դիրք

~ *négre-blanc* երկիմաստ իրադրություն

~ *officielle* պաշտոնական դիրք

~ *marginales* երկրորդական դիրքեր

position-clé *f* գերիշխող իրադրություն; վճռորոշ դիրք

positivement *adv* 1. դրականորեն 2. որոշակիորեն, ճշմարտապես; իսկապես, իրոք *◇ être ~ certain* բացարձակապես վստահ լինել

possédant, -e *m, f* սեփականատեր, ունևոր *◇ les petits ~s* մանր սեփականատերեր

possédant, -e *adj* ունևոր *◇ les classes ~es* ունևոր դասակարգեր

possédé, -e *adj* տիրապետության

տակ գտնվող

posséder *vt* 1. տիրել, սեփականատեր լինել, տեր լինել, ունենալ 2. տիրապետել, իշխել, իր իշխանության տակ ունենալ

~ *en exclusivité* միահեծան տիրել, ունենալ բացառիկ օգտագործման իրավունքով

possession *f* 1. տիրում, տիրապետում 2. սեփականություն, գույք, ունեցվածք 3. տիրապետություն, տիրույթ *◇ avoir en sa ~* իր տիրապետության տակ ունենալ; *être en la ~ de* զո պատկանել մեկին; *être en ~ de...* տիրել, սեփականատեր լինել, օգտվել; *se mettre en ~*, *prendre ~* տեր դառնալ, սկսել իշխել, տիրապետել ~s *d'outre-mer* անդրծովյան տիրապետություններ

possibilité *f* հնարավորություն *◇ avoir la ~* հնարավորություն ունենալ, ի վիճակի լինել; *exclure la ~* հնարավորությունը բացառել ~s *d'accès aux ressources du Fonds ԱՄՀ-ի* միջոցներն օգտագործելու հնարավորություններ ~s *d'exportation* արտահանման հնարավորություններ ~s *financières* ֆինանսական հնարավորություններ ~s *d'investissement* ներդրումների հնարավորություններ

possible *m* հնարավորը, կարելին *◇ au ~* վերին սառիճանի, չափից դուրս; *autant que ~* որքան հնարավոր է; *dans les bornes du ~* հնարավորության սահմաններում; *ému au ~* չափազանց հուզված; *faire son ~* անել

հնարավոր ամեն ինչ

post factum (լատ.) այն բանից հետո, երբ դեպքն արդեն տեղի էր ունեցել

poste *f* փոստ, փոստատուն $\diamond$ bureau de ~ փոստային բաժանմունք; en-voyer par la ~ փոստով ուղարկել ~ aérienne ավիափոստ, օդային փոստ

~ pneumatique պնևմատիկ (օդա-
ճնշական) փոստ

~ restante ցայահանջ

poste *m* 1. պահակակետ, դիրք, կետ
2. դիրք, պաշտոն 3. *ռադիո* կա-
յան, սարք $\diamond$ destituer du ~ պաշ-
տոնից հանել; occuper un ~ պաշ-
տոն գրավել՝ զբաղեցնել; réinté-
rer au ~ պաշտոնում վերականգ-
նել

~ de combat կրակակետ

~ de commandement հրամանա-
տարական կետ

~ de confiance պատասխանա-
տու պաշտոն

~ de contrôle հսկիչ կետ, մաքսա-
յին ստուգման կետ

~ de direction ղեկավար դիրք

~ d'émission, ~ émetteur, ~ trans-
metteur ռադիոկայան

~ d'expansion économique *դվնգ.*
առևտրային ներկայացուցչու-
թյուն

~ de garde պահակակետ

~ de radio ռադիոընդունիչ

~ de télévision հեռուստացույց

postérieur, -e *adj* հետագա, հաջորդ

postérieurement *adv* ավելի ուշ,
հետո, հետագայում

postérieur: à ~ *loc. adv.* փորձի հի-
ման վրա, եզրակացության՝ հե-

տևության ճանապարհով

postériorité *f* շարժվելը, ընթանալը,
հետևելը (ժամանակի մեջ)

~ de date ավելի ուշ ամսաթիվ

postérité *f* 1. ապագա սերունդ, զա-
վակներ 2. հետևորդներ, ժա-
ռանգներ $\diamond$ passer à la ~ պահ-
պանվել մարդկանց հիշողության
մեջ, մտնել պատմության մեջ

post-factum *adv* հետին թվով

posthume *adj* հետմահու (ստեղծա-
գործության մասին) $\diamond$ à titre ~
հետմահու

post-scriptum *m* հետգրություն
(կրճատ՝ P.S.)

postulat *m* կանխադրույթ, պոստու-
լատ

~s politiques քաղաքական կան-
խադրություններ

postulation *f* 1. միջնորդություն, բա-
րեխություն, դիմում, խնդիրք 2.
հրվք. գործի վարում 3. *հրվք.* դա-
տավարական փաստաթղթերի
կազմում

postuler 1. *vt* համառորեն խնդրել,
հետամտել, հետամուտ լինել,
ձգտել ձեռք բերելու; բարեխոսել,
միջնորդել 2. *vi* ա) թեկնածու
լինել (որևէ պաշտոնի համար) բ)
հրվք. մեկի գործը վարել; կազմել
դատավարական փաստաթղթեր
~ au poste de directeur մասնակ-
ցել տնօրենի պաշտոնի համար
մրցույթին

~ un poste ձգտել հասնելու
բարձր դիրքի, պաշտոնի

~ pour un client դատարանում
հաճախորդի գործը վարել

poteau *m* սյուն, ցից $\diamond$ mettre (կամ
envoyer) au ~ դատապարտել

գնդակահարության
~ frontière սահմանասայուն
~ télégraphique հեռագրասայուն

potence *f* 1. կախաղան 2. մահապատիժ կախաղանի միջոցով

potentat *m* տիրակալ, գերիշխան; կարևոր անձնավորություն

potentiel, -le *adj* հնարավոր, ենթադրելի ◊ concurrent ~ հմարավոր մրցակից; ennemi ~ հնարավոր թշնամի

potentiel *m* կարողություն, ներուժ ~ de guerre, ~ militaire ռազմական ներուժ ~ productif արտադրական կարողություններ

potestatif, -ve *adj* *իրվք*. պայմանավորվող կողմերից կախված

poudre *f* 1. վառոդ 2. փոշի; հող ու մոխիր ◊ faire mordre la ~ à զո սպանել մեկին; faire parler la ~ պատերազմ սկսել; mettre en ~, réduire en ~ փոշիացնել, ոչնչացնել; հող ու մոխիր դարձնել

pouls *m* երակազարկ, զարկերակ, զարկ ◊ se tâter le ~ իր ուժերը ստուգել (վերջնական որոշում ընդունելուց առաջ); tâter le ~ à... ա) զարկերակը շոշափել բ) *փխք*. հող շոշափել, հնարավորությունների եզր որոնել, հարցուփորձով իմանալ մեկի պլանների՝ մտադրությունների մասին

pourparlers *m pl* բանակցություններ ◊ commencer (կամ engager, entamer, entreprendre) des ~ բանակցություններ սկսել; entrer en ~ բանակցությունների մեջ մտնել; être en ~, ouvrir (կամ mener, poursuivre) des ~ բանակցու-

թյուններ վարել; faire traîner en longueur les ~ ձգձգել բանակցությունները; interrompre (կամ suspendre les) ~ ժամանակավորապես դադարեցնել բանակցությունները; à l'issue des ~ բանակցությունների արդյունքում; les ~ concernent (կամ portent) sur une question բանակցությունները վերաբերում են... հարցին; les ~ ont échoué (կամ n'ont pas abouti à) բանակցությունները ձախողվեցին; les ~ ont réussi (կամ ont abouti à) բանակցությունները հաջողությամբ պսակվեցին; par voie de ~ բանակցությունների ճանապարհով; prolonger les ~ շարունակել բանակցությունները; renouer (կամ reprendre) les ~ վերսկսել բանակցությունները; rompre les ~ բանակցությունները վերջնականապես դադարեցնել ~ bilatéraux երկկողմանի ~ multilatéraux բազմակողմ

poursuite *f* 1. հետապնդում, հետապնդելը, հալածում, հալածելը 2. շարունակություն 3. դատական հետապնդում, հայցի ներկայացում ◊ entamer des ~s contre զո մեկին դատի տալ, հայց ներկայացնել մեկի դեմ, դատական գործ հարուցել; être à la ~ de զո համառոտեմ հետամտել, ձգտել; se lancer (կամ se jeter, se mettre) à la ~ de զո սկսել հետապնդել, հետևից ընկնել, հետապնդում սկսել

~ d'un travail աշխատանքի շարունակում

poursuivant, -e *adj* հետապնդող ◊ la

partie ~e հայցվոր կողմը, մեղադրող կողմը

poursuivre *vt* 1. հետապնդել, հալածել 2. հետամուտ լինել, ձգտել 3. շարունակել 4. *իրվք.* պատասխանատվության ենթարկել; դատական կարգով հետապնդել; հայց ներկայացնել

~ son activité շարունակել իր գործունեությունը

~ l'avance շարունակել հարձակումը՝ առաջխաղացումը

~ un but նպատակ հետապնդել;

~ les hostilities ռազմական գործողություններ վարել

~ en justice դատի տալ, դատական գործ սկսել

~ une politique քաղաքականություն վարել

~ un procès դատական գործ վարել

~ la réalisation d'un projet ձգտել իրականացնելու որևէ պլան

pourvoi *m* դատական որոշման բողոքարկումը վերադաս դատական ատյան, վճռաբեկ բողոք $\diamond$ former un ~ բողոքարկել; rejeter un ~ բողոքը մերժել

~ en Conseil d'Etat բողոքարկում պետական խորհրդում

pourvoir 1. *vt* տալ, բաժին տալ, բաժին հանել, մատակարարել 2. *vi* միջոցներ ձեռնարկել, հոգ տանել, օգնել 3. բողոքարկել ուժի մեջ մտած դատական որոշումը $\diamond$ être bien pourvu առատաձեռն կերպով տրված՝ շնորհված; l'obligation de ~ aux frais de l'administration du territoire occupé գրավված երկրամասի կառա-

վարման համար ծախսեր կատարելու պարտականություն; se ~ en cassation բողոքարկել, վճռաբեկ գանգատ ներկայացնել

~ à un emploi պաշտոնի նշանակել

~ à un inconvenient անհարմարությունը վերացնել

~ à l'insuffisance d'une loi օրենքը լրացնել

~ à tout հոգ տանել ամեն ինչի մասին

poussée *f* 1. հրում, ճնշում, սեղմում; ջանք, ճիգ, ուժերի լարում 2. ուժեղ ներգործություն 3. *ռազմ.* հարված, հարձակում; առաջխաղացում 4. *քղք. տնտ.* անսպասելի հաջողություն, վերելք $\diamond$ sous la ~ ուժեղ ճնշման տակ

pousser *vt* 1. հրել, տեղից շարժել, առաջ մղել, բոթել 2. տարածել մինչև, հասցնել մինչև... 3. *փխք.* դղրել, հարկադրել, ստիպել, խթանել

~ une affaire գործը առաջ մղել

~ une idée գաղափարը զարգացնել

~ à la perfection կատարելության հասցնել

~ les peuples au bord de la guerre ժողովուրդներին մղել պատերազմի սահմանագծին

~ une pointe à զո հարձակում կատարել մեկի վրա, վրա տալ

~ une reconnaissance հետախուզում կատարել

~ un travail աշխատանքը առաջ մղել

~ des troupes գործը առաջ տանել

pouvoir *m* 1. իշխանություն 2. ունակություն, ուժ, հզորություն 3. լիազորություն; լիազորագիր $\diamond$ arriver (կամ accéder, prévenir) au ~ իշխանության հասնել, իշխանության գլուխն անցնել; avoir beau coup de ~ auprès de զո մեծ ազդեցություն ունենալ մեկի վրա; avoir plein ~ լիակատար իրավունք ունենալ; division des ~s իշխանությունների տարանջատում; donner plein ~ լիակատար իշխանություն տալ; être au ~ իշխանության գլուխ կանգնած լինել; excès de ~ իշխանության չարաշահում; exercer le ~ իշխանություն իրականացնել; investir du ~ իշխանությամբ օժտել; munir de plein ~ լիակատար իշխանություն շնորհել; remettre le ~ entre les mains de զո իշխանությունը տալ՝ հանձնել մեկին՝ դնել մեկի ձեռքը; tomber au ~ de... ընկնել իշխանության տակ; transmettre le ~ à զո իշխանությունը փոխանցել մեկին
~ absolu բացարձակ իշխանություն
~ d'achat գնողունակություն
~ constituant սահմանադիր իշխանություն
~ discrétionnaire անսահմանափակ իշխանություն, անսահմանափակ լիազորություն
~ d'Etat պետական իշխանություն
~ exécutif, ~ gouvernemental գործադիր իշխանություն
~ judiciaire դատական իշխանություն

~ législatif օրենսդիր իշխանություն
~ limité սահմանափակ իշխանություն
~ spirituel հոգևոր իշխանություն
~ temporel աշխարհիկ իշխանություն

pouvoirs *m pl* 1. լիազորություններ 2. իշխանության մարմիններ $\diamond$ commission de verification des ~ մանդատային հանձնաժողով; déléguer ses ~ à զո լիազորությունները փոխանցել մեկին, լիազորել; dépasser les ~ լիազորությունների սահմանն անցնել; détourner les ~ լիազորությունները չարաշահել; donner pleins ~ լիազորել; être le fondé de ~ de զո լինել մեկի լիազորված անձը; être investi des ~ լիազորված լինել; excéder (կամ outrepasser) ses ~ լիազորությունների սահմանն անցնել, լիազորությունները չարաշահել; expiration des ~s լիազորությունների ավարտվելը, ժամկետի լրանալը; verification des ~ լիազորությունների ստուգում
~ constitués իշխանության մարմիններ
~ limités սահմանափակ լիազորություններ
~ publics պետական մարմիններ, պետական իշխանություն

pragmatique *adj* 1. պրագմատիկ, գործաբանական, պետության կամ հասարակության գործերի հետ կապ ունեցող 2. փաստացի, իրական; գործնական բնույթ կամ կիրառում ունեցող $\diamond$ histoire ~ փաստերի պատմությունը; par-

tenaires ~s գործնական գործընկերներ; sanction ~ թագավորական՝ գերագույն հրաման

praticabilité *f* իրագործելիություն, կատարելիություն

praticable *adj* 1. գործածելի, կիրառելի, օգտագործելի 2. իրականալի, իրագործելի, կենսագործելի, ռեալ $\diamond$ chemin ~ անցանելի ճանապարհ; par tous les moyens ~s բոլոր հնարավոր միջոցներով; projet ~ իրագործելի՝ ռեալ նախագիծ

pratique *adj* 1. գործնական, պրակտիկ 2. փորձառու, գործիմաց, հմուտ 3. նպատակահարմար, հարմար, շահավետ $\diamond$ application ~ գործնական կիրառում; arrangement ~ գործնական համաձայնություն; stage ~ արտադրական պրակտիկա; travaux ~s գործնական կամ լաբորատոր աշխատանքներ (ուսումնական հաստատություններում)

pratique *f* 1. մարդկանց պրակտիկ գործունեության ամբողջություն, գործնական կյանք 2. կիրառություն, փորձ, գործառություն, հմտություն 3. գործելակերպ, սահմանված կարգ, սովորույթ $\diamond$ acquérir la ~ փորձ ձեռք բերել; avoir de la ~ փորձ ունենալ; c'est la ~ de ce pays այսպիսին է այս երկրի սովորույթը; dans la ~ գործնականում; mettre en ~ կիրառել; կենսագործել ~ d'affaires գործնական փորձ ~ financière ֆինանսական փորձ ~ de nombre d'années բազմամյա փորձ

pratiques *f pl* *հնգծ*. մեքենայություններ, բանասրկություններ

pratiquement *adv* 1. պրակտիկորեն, գործնականորեն 2. հմտորեն, նպատակասլացորեն

pratiquer *vt* 1. կիրառել, կիրարկել, օգտագործել 2. իրագործել, կատարել, իրականացնել, կենսագործել 3. մշտապես զբաղվել ինչ-որ բանով

~ la médecine զբաղվել բժշկական պրակտիկայով

~ une opération վիրահատություն կատարել

~ la religion հետևել կրոնական սովորույթներին; եկեղեցի հաճախել

~ des sympathies համակրանք ցուցաբերել

~ la tolérance հանդուրժողականություն ցուցաբերել

préalable *adj* նախնական $\diamond$ avis ~ նախնական ծանուցում; les conditions ~s նախնական պայմաններ, նախապայմաններ; question ~ ներկայացված առաջարկության նպատակահարմարության մասին հարցի քննարկում

préalable *m* *ընթ*. նախնական պայման (բանակցություններ սկսելու համար) $\diamond$ au ~ կանխապես, կանխավ, նախօրոք, նախապես

préalablement *adv* կանխապես, կանխավ, նախօրոք, նախապես

préambule *m* 1. *ըվնգ*. պրեամբուլա, (միջազգային պայմանագրերի) ներածություն 2. առաջաբան, նախաբան, ներածություն $\diamond$ parler sans ~ միանգամից գործից խոսել; sans ~ առանց ավելորդ խոսքերի

~ de l'accord համաձայնագրի
նախաբան

~ de la constitution սահմանա-
դրության նախաբան

préavertir *vt* նախապես տեղեկաց-
նել, նախազգուշացնել

préavis *m* նախնական ծանուցում,
նախազգուշացում

précaire *adj* անկայուն, անհուսալի,
երերուն $\diamond$ conclusion ~ անհիմն
եզրակացություն; position polit-
ique ~ անկայուն քաղաքական
իրավիճակ; travail ~ ժամանա-
կավոր աշխատանք

précarité *f* 1. անկայունություն, ան-
հուսալիություն, երերություն, ան-
հաստատ լինելը 2. ժամանակա-
վոր բնույթ (աշխատանքի)
~ de l'investissement ներդրման
անկայունություն

précaution *f* 1. նախազգուշություն,
նախազգուշական միջոց 2. զգու-
շավորություն, շրջահայացու-
թյուն, հաշվենկատություն $\diamond$ avec
~ զգուշորեն, զգուշությամբ; par ~
զգուշավորությունից; prendre ses
~s նախազգուշական միջոցներ
ձեռնարկել; user de ~s զգուշավո-
րությամբ գործել

précautionnement *adv* զգուշու-
թյամբ, զգուշորեն, զգուշ, հաշ-
վենկատորեն, զգուշավորությամբ

précédemment *adv* առաջ, առաջնե-
րում, նախօրոք, նախ, նախ և
առաջ, ամենից առաջ, մի բանից
առաջ; նախկինում, անցյալում;
մինչ այդ:

précédent, - *e adj* նախկին, նախորդ,
անցած

précédent *m* նախադեպ, *ղվնգ*. պրե-

ցեդենտ (դեպք, որը տեղի է ունե-
ցել ավելի վաղ և օրինակ է ծա-
ռայում նմանատիպ խնդիրների
լուծման համար) $\diamond$ créer un ~
նախադեպ ստեղծել; sans ~ ան-
նախադեպ, անօրինակ

précéder *vt* նախորդել

précensure *f* նախնական գրաքննու-
թյուն

précipiter *vt* 1. ցած նետել, ցած գլո-
րել, գահավիժել 2. ներգրավել,
ներքաշել; նետել 3. արագացնել,
շտապեցնել $\diamond$ se ~ սրընթաց
զարգանալ (դեպքերի մասին);
շտապել, սլանալ

~ les choses արագացնել իրա-
դարձությունների ընթացքը

~ le dénouement արագացնել
հանգուցալուծումը

~ dans la guerre պատերազմի մեջ
ներքաշել

précis, -*e adj* ստույգ, ճիշտ, ան-
սխալ, ճշգրիտ, ճշտորոշ, որոշա-
կի, հաստատուն, անփոփոխ,
պարզ, հասկանալի, հստակ $\diamond$
instructions ~es ճշգրիտ ցուցում-
ներ

précisément *adv* 1. ճիշտ, ճշտորեն,
ճշտությամբ, ստույգ կերպով,
ստառացիորեն ճիշտ 2. հենց,
հատկապես

préciser *vt* ճշտել, ճշգրտել; պարզել,
որոշել, սահմանել; պարզաբա-
նել

précision *f* 1. ճշտություն, ճշգրտու-
թյուն, ստուգություն, որոշակիու-
թյուն, հստակություն, պարզու-
թյուն 2. *pl* պարզաբանումներ,
մանրամասներ, մանրամասնու-
թյուններ $\diamond$ donner des ~s տալ

ստույգ տեղեկություններ; *obtenir des ~s* ստանալ ստույգ տեղեկություններ; *de ~* ճշգրիտ, հստակ

précité, -e *adj* վերոհիշյալ

préconcevoir *vt* նախապես կարծիք կազմել ինչ-որ բանի մասին

préconçu, -e *adj* 1. կանխակալ, կանխակարծ 2. կանխապես, նախօրոք մտածված *◇ idée ~e* կանխակալ կարծիք

préconiser *vt* 1. *հնգծ.* գովաբանել, ներբողել, դրվատել, փառաբանել, բարձրացնել, մեծարել 2. հանձնարարել, խորհուրդ տալ 3. առաջ քաշել որևէ գաղափար, պաշտպանել այն, ելույթ ունենալ հոգուտ ...

précurseur *adj* 1. կանխագուշակող, նախագուշակող, ավետող 2. *նազվ.* առաջադեմ, առաջավոր, առջևից գնացող, առաջընթաց *◇ détachement ~* առաջավոր ջոկատ; *signes ~s* նախանշաններ, ավետաբերներ, նախագուշակներ

prédécesseur *m* նախակարապետ, նախորդը, իրավանախորդ

prédicateur, -rice *m, f* քարոզիչ, քարոզ կարդացող, քարոզող

prédisposant, -e *adj* նախատրամադրող, տրամադրող, տրամադրություն ստեղծող

prédisposer *vt* (նախապես) տրամադրել, տրամադրություն ստեղծել

prédisposition *f* նախատրամադրություն, տրամադրվածություն, հակում, միտում
~ *héréditaire* ժառանգական նախատրամադրություն

prédominance *f* գերակշռություն, գերազանցություն; տիրապետում, գերիշխանություն *◇ terroir de ~ allemande* տարածք, որտեղ գերակշռություն ունեն գերմանացիները

prédominant, -e *adj* գերակշռող, տիրապետող, իշխող *◇ parti ~* իշխող կուսակցություն

prédominer *vi* գերակշռել, գերակշռություն ունենալ, գերիշխել, իշխել

préélectoral, -e *adj* նախընտրական

prééminence *f* գերազանցություն, գերակշռություն, առավելություն, գերադասություն

prééminent, -e *adj* գերազանց, գերադասելի, առավել, հատուկ; ակամավոր, նշանավոր, կարկառուն

préétabli, -e *adj* կանխորոշված, նախորոշված, նախապես հաստատված

préétablir *vt* կանխորոշել, նախորոշել, նախօրոք հաստատել, կանխապես սահմանել

préexistant, -e *adj* նախորդող, նախընթաց, նախապես գոյություն ունեցող

préexister *vi* նախորդել, նախապես տեղի ունենալ

préférence *f* 1. նախապատվություն, գերադասություն 2. առավելություն, արտոնություն 3. դվնգ. պրեֆերենսիա (հատուկ արտոնություններ առևտրի ոլորտում) *◇ avoir une ~* գերադասել, ավելի շատ սիրել; *donner sa ~ à...* նախապատվություն տալ; *droit de ~* նախապատվության իրավունք;

de ~, par ~ նախապատվություն տալով, գերադասություն տալով, առավելապես, մեծ մասամբ, առանձնապես, նախապատվությամբ, գերապատվությամբ

préférentiel, -le *adj* գերադասելի, արտոնյալ, նախամեծար, նախապատվելի, նախընտրելի $\diamond$ accord ~ արտոնյալ համաձայնագիր; droit ~ արտոնյալ իրավունք; tarif ~ արտոնյալ տարիֆ՝ սակագուցակ; vote ~ քվեարկություն, որը թույլ է տալիս ցուցակներում թեկնածուների հերթականության փոփոխություն

préfet *m* 1. պրեֆեկտ (նստիկանության պաշտոնատար անձ) 2. *պոմ.* պրեֆեկտ, նահանգապետ, կուսակալ (Հին Հռոմում) 3. մարզպետ

~ de police նստիկանապետ

préfigurer *vt* կռահել, գուշակել, կանխագուշակել, կանխագործել

préhistoire *f* նախապատմություն; նախապատմական ժամանակաշրջան; նախնադարյան հասարակության պատմություն

préhistorique *adj* նախապատմական, նախնադարյան

préjudice *m* վնաս, կորուստ $\diamond$ causer (կամ porter) ~ վնաս պատճառել; endurer la ~ վնաս կրել; au ~ de ի վնաս; sans ~ առանց վնասի ~ matériel նյութական վնաս

préjudiciable *adj* 1. վնասակար, դատապարտելի 2. ոչ եկամտաբեր, անշահավետ, վնասաբեր, անօգտավետ

préjugé *m* 1. կանխակալ կարծիք 2. նախապաշարմունք, նախա-

տրամադրվածություն 3. ենթադրություն $\diamond$ braver les ~s արհամարհել նախապաշարմունքները

préjuger *vt* նախօրոք դատել, կանխորոշել, նախասահմանել ~ les résultats կանխատեսել արդյունքները

prélèvement *m* 1. գանձում, հավաքում, հանում, պահումներ անելը, բռնագրավում 2. հարկ

~ sur le matériel d'équipement սարքավորումների բռնագրավում ~s automatiques sur un compte bancaire բանկային հաշվից գումարի ավտոմատ հանում

~s en espèce պահումներ կանխիկ դրամով

~s exceptionnels խոշոր չափերի պահումներ

~s obligatoires պարտադիր պահումներ

~s personnels պահումներ մասնավոր անձից

~s publics պետական հարկեր

prélever *vt* 1. գանձել, հավաքել, հանել, բռնագրավել, պահումներ անել 2. հանել (հաշվից դրամ)

~ les impôts հարկեր հավաքել

préliminaire *adj* 1. նախնական, պրելիմինար (բանակցություններ), համաձայնություններ, ժամանակավոր լուծումներ 2. նախապատրաստական $\diamond$ accord ~ նախնական պայմանագիր (որով կողմերը սահմանում են պայմանագրի հիմնական դրույթները); discours ~ ներածական խոսք

préliminairement *adv* նախապես,

նախօրոք, կանխավ, կանխապես

préliminaires *m pl* նախնական բանակցություններ, նախնական համաձայնություն (հաշտություն կնքելու համար) ◇ sans ~ առանց հետագա խոսակցությունների ~ de conciliation *իր/ը* հաշտարար վարույթ

~ de la paix հաշտության վերաբերյալ նախնական բանակցություններ, հաշտության նախնական պայմաններ

prématuré, -e *adj* վաղաժամ, վաղահաս, կանուխ ◇ décision ~e հապճեպ որոշում; mort ~e վաղաժամ մահ

préméditation *f* կանխամտածվածություն, դիտավորություն ◇ avec ~ կանխամտածված, դիտավորյալ; sans ~ ոչ կանխամտածված, ոչ դիտավորյալ

prémédité, -e *adj* կանխամտածված, նախամտածված, դիտավորյալ ◇ de dessein ~ կանխամտածված, դիտավորյալ

préméditer *vt* կանխամտածել, նախամտածել, մտքին դնել, միտք հղանալ, ծրագրել, ծրագիր կազմել, մտադրվել

Premier (le) վարչապետ, կառավարության ղեկավար

premier-Paris *m* առաջնորդող հոդված փարիզյան թերթում

prémisse *f* 1. *փ/լ* նախադրույթ, նախադրյալ 2. նախապայման; պատճառ

~ fondamentale հիմնական նախադրյալ՝ նախապայման

prémunir *vt* պահպանել, նախա-

պահպանել, պաշտպանել, ապահովել

prendre *vt* 1. վերցնել, յուրացնել, ձեռք բերել, 2. գրավել, զավթել, խլել 3. տեղնուտեղը բռնել, վրա հասնել, գտնել, բռնել 4. ստանալ, վերցնել 5. վերաբերվել, ընդունել 6. վերցնել, վարձել, ծառայության ընդունել ◇ se ~: s'en ~ à զո մեկին նախատել՝ կշտամբել՝ հանդիմանել; s'en ~ à soi մեղադրել ինքն իրեն

~ acte de ..., ~ note de... ի գիտություն ընդունել

~ bien [mal] ընդունել լավ [վատ] իմաստով

~ en bonne part խրախուսել, հավանություն տալ

~ un congé արձակուրդ վերցնել

~ congé de զո հրաժեշտ տալ մեկին

~ conseil խորհրդակցել, խորհուրդ հարցնել

~ en consideration նկատի ունենալ, հաշվի առնել

~ courage համարձակվել, համարձակություն հավաքել

~ des forces ուժ հավաքել

~ au dépourvu հանկարծակիի բերել, անակնկալ վրա հասնել, բռնել

~ une décision որոշում ընդունել

~ des dispositions պատրաստվել

~ en flagrant délit բռնել

հանցագործության վայրում

~ garde զգուշանալ

~ ses grades լինել գիտական աստիճանի հայցորդ

~ de l'intérêt հետաքրքրվել

~ en main la cause de la paix խա-

դադության գործը ձեռքը վերցնել
~ des mesures միջոցներ ձեռք առնել

~ l'obligation de faire զգի պարտավորություն հանձն առնել

~ des ordres հրամաններ ստանալ

~ la parole ելույթ ունենալ, հանդես գալ, խոսք վերցնել

~ une part active ակտիվ մասնակցություն ունենալ

~ le parti de... որոշում ընդունել, վճռել

~ son parti de... հաշտվել

~ pied sur... հիմնվել, հիմք ընդունել

~ position pour..., contre... արտահայտվել հոգուս..., դեմ

~ qch pour accordé ինչ-որ բան համարել վճռված

~ le pouvoir իշխանությունը վերցնել՝ զավթել

~ des précautions նախազգուշական միջոցներ ձեռք առնել

~ qn à son service իր մոտ ծառայության ընդունել

~ en soi քննել, հետաքննել ըստ էության

~ une ville քաղաք գրավել

~ un voleur գողին բռնել

préoccupation *f* 1. մտահոգություն, անհանգստություն, հոգս 2. վախ, տագնապ, երկյուղ ◊ exprimer sa profonde ~ խոր մտահոգություն արտահայտել

préparatifs *m pl* նախապատրաստություններ

~ de guerre պատերազմական նախապատրաստություններ

préparation *f* 1. պատրաստություն,

նախապատրաստություն 2. նախապատրաստական աշխատանք, նախնական մշակում

~ de la défense պաշտպանության նախապատրաստում

~ militaire զինվորական պատրաստություն

prépondérance *f* գերակշռում, գերակշռություն, առավելություն

prépondérant, -e *adj* 1. գերակշիռ, գերիշխող, առավելություն ունեցող 2. վճռորոշ, որոշիչ (ձայների բաժանման ժամանակ) ◊ voix ~e վճռորոշ ձայն

prérogative *f* 1. առավելություն, գերադասություն; գերազանցություն 2. արտոնություն, բացառիկ իրավունք, առանձնաշնորհ

prescriptible *adj* *հրվք*. հայցային վաղեմությամբ վճարված, վաղեմության մասին օրենքին ենթակա

prescription *f* 1. որոշում, վճիռ, գրավոր հրաման, գրավոր կարգադրություն, հրահանգ 2. *հրվք*. հայցային վաղեմություն, հայցային վաղեմության ժամկետ ◊ se confronter aux ~s համապատասխանել կարգադրություններին; suivre les ~s կարգադրություններին համաձայն

~ décernable տասնամյա վաղեմություն

~ extinctive հայցային վաղեմություն

~s légales օրենքի հրամանագրերը

~s statutaires կանոնադրական կարգադրություններ

prescrire *vt* 1. գրավոր հրաման տալ, գրավոր կարգադրություն

անել, կարգադրել, պատվիրել 2. վճարել հայցային վաղեմությանը $\diamond$ se ~ ուժը կորցնել ժամկետի վաղեմության պատճառով ~ une dette պարտքը անվավեր դարձնել վաղեմության պատճառով

préséance *f* ավագություն, առաջնություն; աստիճանին համապատասխան տեղ

présence *f* 1. ներկայություն, առկայություն 2. *քղք.* ռազմական ներկայություն $\diamond$ année de ~ ծառայության տարի; mettre en ~ de... ծանոթացնել; en ~ de... ներկայությամբ, առկայությամբ; ի դեմս մեկի; signer la feuille de ~ ստորագրվել ներկաների ցուցակում ~ d'esprit ոգու ներկայություն; հնարամտություն;

présent, -e *adj* 1. ներկա, այժմյան, այսօրվա, արդի 2. տվյալ, սույն, հենց այս $\diamond$ avoir la mémoire ~e լավ հիշողություն ունենալ; le mois ~ ընթացիկ ամսում; le ~ traité սույն պայմանագիրը; ~s tels et tels ներկա էին այսինչը, այնինչը; situation ~e ներկա իրավիճակ

présentation *f* 1. ներկայացնելը, ցուցադրելը, ցույց տալը 2. ցուցադրություն 3. ծանոթացնելը 4. շնորհանդես (գրքի, և այլն) $\diamond$ faire les ~s մարդկանց ներկայացնել մեկը մյուսին, ծանոթացնել; à ~, sur ~ ներկայացնելու միջոցով; l'ordre de ~ ներկայացնելու կարգը

présenter *v* 1. ծանոթացնել, ներկայացնել 2. ցուցադրել, ցույց տալ

3. արտահայտել, շարադրել մատուցել $\diamond$ se ~ ներկայանալ; ի հայտ գալ; հանդիպել; se ~ à la pratique գործի մեջ ի հայտ գալ ~ ses condoléances ցավակցություն հայտնել

~ une émission հաղորդում վարել ~ ses félicitations շնորհավորանքներ հաղորդել

~ ses idées շարադրել իր մտքերը ~ le personnel de l'ambassade ներկայացնել դեսպանատան աշխատակիցներին

~ ses respects, ~ ses hommages իր հարգանքը հավաստել

présents *m pl* ներկաներ $\diamond$ les ~s et les absents ներկաները և բացակաները

préserver *v* պահպանել, պաշտպանել, ապահովել, նախապաշտպանել

~ la constitution պահպանել սահմանադրական իրավունքը

~ la paix պահպանել խաղաղությունը

~les peuples du fléau de la guerre ժողովուրդներին պաշտպանել պատերազմի աղետից

présidence *f* 1. նախագահում 2. նախագահություն, նախագահի պաշտոն 3. նախագահ լինելու ժամանակամիջոց $\diamond$ être nommé à la ~ նախագահի պաշտոնին ընտրվել; prendre place à la ~ տեղ զբաղեցնել նախագահությունում; sous la ~ նախագահությամբ

président, -e *m, f* 1. նախագահ 2. կին նախագահ $\diamond$ Président de l'Assemblée Générale Գլխավոր ասամբլեայի նախագահ; Prési-

dent de l'Assemblée Nationale Ազգային ժողովի նախագահ; Président du Conseil d'Administration վարչական խորհրդի նախագահ; Président du Conseil des Ministres Նախարարների Խորհրդի նախագահ, վարչապետ; Président - Directeur Général (P.D.G.) նախագահ և գլխավոր տնօրեն; Président de la République Հանրապետության նախագահ
 ~ élu նորընտիր նախագահ
 ~ d'honneur պատվավոր նախագահ
 ~ du jury գլխավոր դատավոր (մրցումներում)
 ~ de la séance նախագահող

présidentiel, -le *adj* նախագահական ◊ campagne ~le նախագահական ընտրությունների քարոզարշավ; décret ~նախագահական հրամանագիր; élections ~les նախագահական ընտրություններ; impeachment ~ նախագահի պաշտոնանկության ընթացակարգ; palais ~ նախագահական պալատ; régime ~ նախագահական վարչակարգ; résidence ~le նախագահական ռեզիդենցիա՝ բնակավայր; siége ~ նախագահական նստավայր

présider 1. *vi* նախագահել 2. *vi* դեկավարել, վարել

présidium *m* (*Russe*) նախագահություն (կազմ), պրեզիդիում

présomptif, -ve *adj* 1. նախապես նշանակված 2. ենթադրյալ, ենթադրվող; հավանական

présomption *f* 1. ենթադրություն, կանխավարկած 2. մեծամտու-

թյուն, սնապարծություն, ինքնահավանություն, գոռոգություն, ամբարտավանություն

~ de culpabilité մեղավորության կանխավարկած

~ de fait *հրվք*. կողմնակի ապացույց

~ de l'innocence անմեղության կանխավարկած

~ irréfutable անհերքելի կանխավարկած

présomptueusement *adv* մեծամտաբար, գոռոգաբար, ամբարտավանորեն

présomptueux, -se *adj* ինքնահավան, ինքնագոհ, սնապարծ, մեծամիտ, գոռոգ, ամբարտավան, ինքնահավան

pressant, -e *adj* 1. համառ, թախանձալից 2. հրատապ, անհետաձգելի, շատ անհրաժեշտ 3. կարևոր, կենսական, անհրաժեշտ ◊ affaire ~e անհետաձգելի, հրատապ գործ; instances ~es թախանձալից խնդրանքներ; péril ~ լուրջ վտանգ; problème ~ անհետաձգելի խնդիր

presse *f* 1. մամուլ 2. հրմշտոց, նեղվածք 3. ճնշված վիճակ, ճնշված դրություն ◊ agence de presse մամուլի գործակալություն; attaché de ~ *հվկզ*. մամուլի հարցերով կցորդ; avoir une bonne [mauvaise] ~ մամուլում ստանալ լավ [վատ] արձագանքներ, լավ [վատ] քննադատության ենթարկվել մամուլում; centre de ~ մամուլի կենտրոն; conférence de ~ մամուլի ասուլիս; délit de ~ մամուլի մասին օրենքի խախտում;

être sous ~ տպագրվել; fendre la ~ ճեղքել - անցնել ամբոխի միջով; liberté de la ~ մամուլի ազատություն; mettre sous ~ տպագրել; se tirer de la ~ փորձանքից ազատվել, դուրս պրծնել ~ alternative այլընտրանքային մամուլ

~ du cœur կանացի ամսագրեր

~ de droite աջերի մամուլ

~, grande խոշոր, մեծաքանակ բերթեր

~ d'information տեղեկատվական մամուլ (որոշակի քաղաքական ուղղվածությամբ)

~ jaune «դեղին» մամուլ

~ libre ազատ մամուլ

~ nationale ազգային մամուլ

~ d'opinion որևէ կուսակցության հայացքները արտահայտող մամուլ

~ périodique պարբերական մամուլ

pressé, -e *adj* 1. աճապարող, փութկոտ 2. շտապ, հրատապ, անհապաղ, անհետաձգելի ◊ être ~ շտապել

~ d'argent *հնգծ.* նյութապես ճնշված, նեղված

pressé *m*: au plus ~ հապճեպորեն; aller au plus ~ անել անհապաղ, առանց հետաձգելու

pressentir *vt* 1. նախազգալ, կանխազգալ 2. նախապես ստուգել, փորձել, հարցուփորձով իմանալ, տեղեկանալ, կորզել 3. նախազգուշացնել, նախապատրաստել ◊ il a été ~i pour être ministre նրան փորձել են նախարարի պաշտոնի համար; նրան նախա-

տեսել են նախարարի պաշտոնի համար

presser 1. *vt* ա) ճզմել, ճնշել, սեղմել բ) շտապեցնել, արագացնել, փութացնել գ) *հնգծ.* անդադար հետապնդել, ճնշել, հալածել դ) նեղել, անհանգստացնել, տանջել 2. *vi* անհետաձգելի լինել, հետաձգում չհանդուրժել ◊ l'affaire ~e գործն ստիպում է շտապել; le besoin le ~e ծայրահեղ կարիքի մեջ է; cela ~e դա անհետաձգելի է; le danger ~e վտանգը մոտ է; le temps ~e ժամանակը սուղ է

~ l'ennemi թշնամուն ճնշել, նեղել

~ le pas քայլերը արագացնել

~ de questions հարցախնդր անել

pression *f* 1. ճնշում, սեղմում, քամելը 2. հարկադրանք, ճնշում, բռնի ներգործություն ◊ détendre la ~ թուլացնել ճնշումը՝ լարվածությունը; faire (կամ exercer une) ~ ճնշում գործադրել; faire monter la ~ լարվածությունը ուժեղացնել; groupe de ~ քաղաքականության վրա ազդեցություն ունեցող խումբ, հասարակական կարծիքի վրա ազդող խումբ, լոբբի; résister à la ~ des groupes extrémistes դիմակայել ահաբեկչական խմբերի ճնշմանը; sous la ~ de... ճնշման տակ

~ sur les dissidents ճնշում այլախոհների նկատմամբ

~ financière ֆինանսական դժվարություն

~ fiscale հարկային բեռ, հարկային ճնշում

~s politiques քաղաքական ճնշումներ

prestation *f* 1. տրամադրում, տալը, վերապահում 2. պարտավորություն, պարհակ, պարտիք 3. *pl* նպաստներ, դրամական օգնություն 4. *nauqմ.* բավարարում, պարենավորում (զինծառայողի) 5. *pl* ծառայություններ

~ *accident de travail* արտադրության ընթացքում պատահած դժբախտ պատահարի նպաստ
~ *en espèces* նպաստ դրամական ձևով

~ *en nature* նպաստ ապրանքային եղանակով

~ *de la sécurité sociale* անհատական նպաստ

~ *de serment* երդում տալը

~ *de travail* աշխատանքային պարհակ, աշխատապարտիք

~ *s des assurances sociales* անհատական նպաստներ

~ *s familiales* ընտանեկան նպաստներ

~ *s d'invalidité* հաշմանդամության նպաստներ

~ *s de services* ծառայությունների տրամադրում

prestige *m* հեղինակություն, վարկ, ազդեցություն *◇ avoir du* ~ հեղինակություն վայելել; *discrediter le* ~ *de* զո մեկի հեղինակությունը վարկաբեկել; *politique de* ~ հեղինակության քաղաքականություն, մեծության քաղաքականություն

présumé, -*e adj* ենթադրյալ, ընդունելի, դիտարկելի, քննելի *◇ être* ~ *vrai* համարվել ճիշտ՝ իսկական, ընդունվել որպես ճիշտ՝ իսկական

présumer 1. *vi* ենթադրել, ընդունել,

հնարավոր համարել 2. *vi* չափազանցված կարծիք ունենալ ... մասին *◇ se* ~ *ենթադրվել, ընդունվել, համարվել*; *cela ne se* ~ *e pas* դա ենթադրել հնարավոր չէ

~ *de ses forces* գերազնահատել իր ուժերը

prêt *m* 1. դրամական վարկ, պարտք, փոխառություն 2. փոխառություն, վարկ *◇ conclure un* ~ փոխառություն տրամադրելու պայմանագիր կնքել; *consentir un* ~ դրամական վարկ տրամադրել; *donner à titre de* ~ որպես փոխառություն տալ; *maison de* ~ գրավատուն

~ *d'argent* դրամական փոխառություն

~ *-bail* փոխառություն տալը կամ վարձով տալը, վարձակալում

~ *consenti par l'Etat* պետական նպաստ

~ *de consommation* սպառողական փոխառություն

~ *sur gage* գրավով փոխառություն

~ *gratuit* անտոկոս վարկ

~ *d'honneur* փոխառություն (հարմար ժամկետով)

~ *d'installation* փոխառություն՝ սարքավարձ (իրեր, սպասք, գործիքներ) ձեռք բերելու համար
~ *d'intérêt* (à intérêt)

prétendre 1. *vi* ա) պահանջել *p*) հաստատել, պնդել 2. *vi* համառորեն ձգտել, հավակնել

prétendu, -*e adj* այսպես կոչված, կարծեցյալ, բվացյալ

prête-nom *m* դրածո անձ

prétentieux, -*se adj* հավակնոտ,

պահանջկոտ

prétention *f* պահանջ, հավակնություն, նկրտում, պահանջախնդրություն $\diamond$ avoir des ~s հավակնություններ ունենալ; dé-mordre de ses ~ իր հավակնությունները չափավորել; formuler des ~s պահանջներ ներկայացնել; sans ~s առանց հավակնությունների; համեստորեն

prêter *vt* 1. պարտք տալ, փոխ տալ, փոխառություն տալ, փոխառություն տրամադրել 2. տալ (օգտագործման), ցույց տալ, ցուցաբերել, տրամադրել 3. տալ, վերագրել $\diamond$ se ~ (à) հարմարվել; զիջել, համաձայնվել; se ~ aux circonstances հարմարվել հանգամանքներին; se ~ à un subterfuge մասնակցել խաբեությանը ~ une action à զո մեկին վերագրել այս կամ այն արարքը ~ une aide militaire ռազմական աջակցություն ցույց տալ ~ aide, ~ assistance, ~ la main, ~ secours, օգնել, օգնություն ցույց տալ, աջակցել ~ attention à... ուշադրություն դարձնել ~ concours աջակցություն՝ օժանդակություն ցույց տալ ~ le flanc կշտամբանքների՝ մեղադրանքների՝ հարձակումների առիթ տալ ~ à intérêt պարտք տալ տոկոսով ~ la main à une chose որևէ գործի մասնակից լինել ~ main forte զինված օգնություն ցուցաբերել ~ l'oreille ականջ դնել, ուշադրու-

թյամբ լսել; զգուշանալ ~ au ridicule, ~ à rire ծաղրի՝ ծաղրանքի առիթ տալ ~ serment երդում տալ՝ ընդունել, երդվել; ~ de torts à զո մեղադրանքներ բարդել մեկի վրա ~ sa voix à զո խոսել մեկի փոխարեն

prétexte *m* պատրվակ, կեղծ պատճառանք $\diamond$ chercher un ~ de... պատրվակ փնտրել; prendre ~ de... օգտագործել ինչ-որ բան, որպես պատրվակ; saisir un ~ առիթից օգտվել, առիթն օգտագործել; sous ~ de... պատրվակով, առիթով; sous un ~ plausible պատշաճ, հարմար պատրվակով ~ plausible հարմար պատրվակ

prétexter *vt* պատճառ բռնել, վկայակոչել, պատճառ բերել, պատրվակելով հրաժարվել ~ une maladie պատճառ բռնել հիվանդությունը

prétoire *m* 1. *պտմ.* պրետորիա, համաշխարհային դատավորի սենյակ 2. *պտմ.* տրիբունալ, արտակարգ դատարան 3. դատարանի դահլիճ

prêtre *m* քուրմ; քահանա, տերտեր

preuve *f* 1. ապացույց, հիմնավորում, փաստարկ, վկայություն, հանցանշան 2. փորձ, փորձարկում $\diamond$ avoir ~ en main ապացույցներ՝ հանցանշաններ ունենալ ձեռքի տակ; donner une ~ de..., faire ~ de... ապացուցել; քացահայտել; faire ses ~s իրեն դրսևորել, իրեն ցույց տալ; faute de ~s ապացույցների բացակա-

յության պատճառով; manque de ~ ապացույցների բացակայություն; présenter (կամ fournir, produire) des ~s ապացույցներ ներկայացնել՝ բերել; à ~ որպես ապացույց

~ affirmative փաստի գոյության ապացույց

~ décisive վճռորոշ ապացույց

~s irrécusables անհերքելի ապացույցներ

prévaloir *vi* 1. առավելություն ստանալ, գերակշռություն ունենալ կամ ստանալ, առավել ուժ ունենալ, գերակշռել, գերազանցել 2. հաղթանակ տանել, հաղթահարել $\diamond$ faire ~ son opinion իր տեսակետը պաշտպանել; se ~ (de) 1. օգտվել, օգուտ ստանալ 2. հպարտանալ, պարծենալ, գովաբանել; se ~ de l'avantage բարենպաստ առիթից օգտվել

prévaricateur, -rice *adj* (իր) պարտականությունները՝ (իր) պարտքը չկատարող, անպարտաճանաչ, անբարեխիղճ

prévarication *f* (իր) պարտքի, պարտականությունների խախտում՝ զանց առնում; ծառայողական պարտականությունների խախտում, պաշտոնական դիրքի չարաշահում

prévariquer *vi* (իր) պարտականությունները զանց առնել, չարաշահել պաշտոնական դիրքը, աշխատել անբարեխիղճ կերպով

prévenance *f* պատրաստակամություն, սիրալիրություն $\diamond$ combler qn de ~s չափազանց սիրալիր լինել

prévenir *vt* 1. նախազգուշացնել 2. կանխել, կանխարգելել, առաջն առնել $\diamond$ afin de ~ tout prétexte որպեսզի բացառվի որևէ պատճառ ~ le conflit կանխել հակամարտությունը

~ d'un danger նախազգուշացնել վտանգի մասին

~ un danger վտանգը կանխել

~ les désirs de qn ընդառաջ գնալ մեկի ցանկություններին

~ le désordre կանխել անկարգությունները՝ հասարակական կարգի խանգարումը

~ qn en faveur de qn մեկի օգտին տրամադրել

~ la guerre պատերազմը կանխել

~ l'opération terroriste ահաբեկչական գործողությունը կանխել

préventif, -ve *adj* 1. նախազգուշական, նախապաշտպանական 2. *ղվկգ.* պրեվենտիվ, կանխարգելող, կանխիչ $\diamond$ détention ~ve կանխարգելիչ կալանք, կալանքը, որպես խափանման միջոց; diplomatie ~ve կանխարգելող դիվանագիտություն; grève ~ve նախազգուշական գործադուլ; mesure ~ve նախազգուշական միջոց

prévention *f* 1. նախնական կալանք 2. կանխակալ կարծիք 3. կանխում, կանխարգելում 4. հետաքննության տակ լինել $\diamond$ sans ~ անաչառ կերպով, առանց կողմնապահության

~ des crises monétaires internationales միջազգային արժույթի ճգնաժամի կանխում

~ du danger militaire ռազմական վտանգի կանխում

~ de la guerre պատերազմի կան-
խում

~ de l'injustice անարդարության
կանխում

préventionnaire *m* նախնական կա-
լանք կրող անձ

préventivement *adv* 1. նախապես,
կանխապես, կանխավ, նախօ-
րոք 2. որպես հետաքննության
ենթակա $\diamond$ détenu ~ նախնական
կալանքի տակ գտնվող

prévenu, -e *adj*: ~ de crime հանցա-
գործության համար մեղադրվող

prévenu, -e *m, f* մեքատանյալ

prévision *f* 1. կանխատեսում, կան-
խատեսություն, կանխագուշա-
կում; ենթադրություն, կռահում;
pl սպասումներ 2. նախատես-
ված դեպք (որոշման՝ վճռի մեջ)
 $\diamond$ dépasser les ~s սպասումները
գերազանցել; en ~ de... կանխա-
տեսելով, կանխազգալով
~ préalable մտավոր կանխա-
գուշակում

prévoir *vt* կանխատեսել, գուշակել,
նախատեսել; ենթադրել, կռահել,
նախազգալ $\diamond$ il est à ~ հեշտ է
ենթադրել; on ne peut tout ~ ամեն
ինչ չէ, որ կարելի է կանխատե-
սել

prévoyance *f* կանխատեսում, կան-
խատեսություն, հեռատեսու-
թյուն, շրջահայացություն $\diamond$ cais-
se de ~ փոխօգնության դրամ-
արկղ; société de ~ փոխօգնու-
թյան մասնավոր ընկերություն

prévu *m* կանխատեսելի դեպք

primauté *f* առաջնություն, գլխավո-
րություն, գերազանցություն $\diamond$ à
vous la ~ սկսելու ձեր հերթն է,

քայլ անելու ձեր հերթն է

~ d'ancienneté ավագություն

prime *adj* առաջին $\diamond$ de ~ abord նախ
և առաջ, ամենից առաջ, սկզբից
ենթ; de ~ face առաջին հայաց-
քից; de ~ saut անմիջապես, հան-
կարծակի

prime *f* 1. դրամական պարգև, պար-
գևատրություն, վարձահատու-
ցում, պարգևավճար, հավելում,
ավելացում 2. հավելավճար,
լրացուցիչ վճար; նվեր գնորդին $\diamond$
abandonner la ~ հրաժարվել
պարգևատրումից; recevoir la ~
պարգևատրություն ստանալ;
vendre à une ~ վաճառել պար-
գևատրությամբ

~ d'ancienneté ավելացում՝

պարգևավճար ստաժի համար

~ d'assurance ապահովագին

~ à la production պարգևատրման
գումար (արտադրության մեջ)

~ au rendement, ~ à la quantité
պարգևատրություն արտադրան-
քի համար

~ de transport գնի ավելացում
տրանսպորտային ծախսերի
համար

primer I *vt* պարգևատրել, մրցանակ
հանձնել

primer II 1. *vi* առաջին տեղը բռնել,
առաջնություն ունենալ, առաջի-
նը լինել, գլխավորել 2. *vt* գերա-
զանցել, առավելություն ունենալ

primitif, -ve *adj* 1. սկզբնական,
նախնական, նախասկզբնական,
առաջնային; հիմնական 2.
նախնադարյան, նախապատ-
մական 3. հետամնաց, հնադար-
յան, հնացած, պարզունակ $\diamond$

langue ~ve նախալեզու; temps ~s նախնադարյան ժամանակներ

primitifs *m pl* նախնադարյան մարդիկ

primitivement *adv* 1. սկզբնապես 2. պարզ, հասարակ՝ պարզունակ եղանակով

primo *adv* առաջին հերթին, սկզբում

primogéniture *f* անդրանիկություն, առաջնեկություն $\diamond$ droit de ~ առաջնեկության իրավունք

primordial, -e *adj* 1. շատ հին, վաղնջական, սկզբնական, նախնական, նախասկզբնական 2. առաջնային, գլխավոր, հիմնական, կարևոր, էական $\diamond$ importance ~e առաջնահերթ կարևորություն

primordialement *adv* սկզբնապես, ի սկզբանե, վաղուց ի վեր

prince *m* 1. *պտմ.* թագավոր, արքա, միապետ 2. արքայազն, իշխան 3. *փխք.* տեր, տիրակալ, գլխավոր $\diamond$ ce sont jeux de ~ սրանք հիմար կատակներ են; vivre en ~ արքայավարի ապրել ~ consort Մեծ Բրիտանիայում գահակալող թագուհու ամուսինը, որը թագավոր չի հանդիսանում ~ héritier թագաժառանգ արքայազն, գահաժառանգ իշխան ~s de l'Eglise կաթոլիկ եկեղեցու իշխաններ (կարդինալներ, արքեպիսկոպոսներ, եպիսկոպոսներ)

~s de la terre այս աշխարհի հզորները, երկրի տիրակալները

principal, -e *adj* գլխավոր, կարևոր, հիմնական, էական, առաջնա-

յին, սկզբունքային $\diamond$ le but ~ հիմնական խնդիրը; défi ~ հիմնական մարտահրավեր; résidence ~e հիմնական բնակավայր

principal *m* 1. գլխավորը, գլխավոր գործը, բուն էությունը, գլխավոր հոդվածը, հիմնական պահանջը 2. կապիտալ, դրամագլուխ, հիմնական գումար 3. ղեկավար, պետ, վարիչ, գլխավոր, տեր, սեփականատեր $\diamond$ pour le ~ հիմնականում

principalement *adv* գլխավորապես, հիմնականում, հատկապես

principauté *f* 1. իշխանություն, իշխանական երկիր, իշխանապետություն 2. *հնգծ.* իշխանական տիրուղոս

principe *m* 1. սկզբունք, հիմնական դրույթ, օրենք (գիտական) 2. նախապատճառ, հիմք, սկիզբ 3. համոզմունք, տեսակետ 4. *pl* (բարոյական) կանոններ, սկզբունքներ $\diamond$ accord de ~ սկզբունքային համաձայնություն; homme à ~s սկզբունքային մարդ; manquer à ses ~s դավաճանել իր սկզբունքներին; au ~ հիմքում; en ~ սկզբունքորեն, սկզբունքով; par ~ սկզբունքորեն, սկզբունքից ելնելով; question de ~ սկզբունքային հարց; sans ~s անսկզբունքային ~ actif գործող սկիզբ ~ d'autodétermination des peuples ազգերի՝ ժողովուրդների ինքնորոշման սկզբունք ~ de coexistence pacifique խաղաղ գոյակցության սկզբունք ~ de conditionnalité պայմանավորվածության սկզբունք

~ de “domino” «դոմինոյի»՝
շոքայականության սկզբունք
~ énoncé ci-dessus վերը հիշա-
տակված սկզբունքը՝ դրույթը
~ morbifique ախտածին, հիվան-
դահարույց սկիզբ

~ de non-intervention aux affaires
intérieures ներքին գործերին չմի-
ջամտելու սկզբունք

~ de proportionnalité համամաս-
նության սկզբունք

~ de réciprocité փոխադարձու-
թյան սկզբունք

~ de sécurité collective կոլեկտիվ
անվտանգության սկզբունք

~ territorial տարածքային
սկզբունք

~ d’unité միասնության սկզբունք
~s de charte de l’ONU ՄԱԿ-ի

կանոնադրության սկզբունքները
~s directeurs ղեկավար սկզբունք-
ներ

priori: a ~loc. adv 1. ապրիորի, փոր-
ծից անկախ, փորձի վրա չհիմն-
ված 2. չստուգելով, առանց նա-
խօրոք ստուգելու՝ ճշտելու

prioritaire adj գերակա, առաջնա-
յին, նախապատվելի, առաջնա-
հերթ $\diamond$ développement ~ առանձ-
նահատուկ, առավել զարգա-
ցում; être ~ գերակայել

priorité f 1. պրիորիտետ, արտոնյալ
իրավունք, առաջնայնություն,
առաջնային նշանակություն ու-
նեցող, գերակայություն 2. առա-
վելություն, առաջնահերթ իրա-
վունք $\diamond$ avoir la ~ գերակայել;
avoir ~ de rang sur զո դիրքով
ավելի բարձր լինել; carte de ~
վկայական, որն իրավունք է

տալիս արտահերթ անցնել; par
(կամ en) ~ առաջին հերթին;
réclamer la ~ գերակայություն
պահանջել, առաջնահերթ ելույ-
թի իրավունք պահանջել; venir
en ~ նախորդել

prise f 1. առում, վերցնում, վերցնելը,
գրավում, գրավելը, տիրանալը,
նվաճելը, խլում, զավթում, առ-
գրավում (խուզարկության ժա-
մանակ) 2. որս, ավար, ռազմա-
վար 3. ընդհարում, բախում,
մարտ 4. բռնելը (հանցագործին)
 $\diamond$ avoir ~ sur զո մեկին իրեն են-
թարկել; être aux ~s avec զո
մարտնչել, պայքարի մեջ լինել;
lâcher ~ ձեռքից բաց թողնել;
mettre aux ~s ընդհարման մղել,
դեմ հանդիման կանգնեցնել; se
trouver aux ~s ընդհարվել, բախ-
վել

~ d’armes *ռազմ.* հանդիսավոր
շարք կանգնեցնելը, հանդիսա-
վոր զորաշարվածք

~ à bail վարձակալություն

~ de bénéfices շահույթի ստացում
~ de brevet արտոնագիր ստա-
նալը

~ en charge պատասխանատու-
թյան ստանձնում; ծախսերն իր
վրա վերցնելը, ծախսերի վճարում
~ de conscience գիտակցում, գի-
տակցականության աճ

~ du contrat պայմանագրի ուժի
մեջ մտնելը

~ de corps ձերբակալում, կալա-
նավորում

~ d’otage պատանդ վերցնելը

~ de parole ելույթ ունենալը, հան-
դես գալը

~ de participation *տնտ.* ընկերությունում աշխատակցում
 ~ de possession տիրապետության տակ մտնելը
 ~ du pouvoir իշխանության զավթում, իշխանությանը տիրելը
 ~ de son ձայնագրում
 ~ de terrain վայրէջք
 ~ de vues կինոնկարահանում

priser *vt* 1. գնահատել, գին դնել, արժեքավորել 2. հարգել, գնահատել

prison *f* բանտ $\diamond$ chef de ~ բանտապետ; condamner à la ~ բանտարկության դատապարտել; être condamné à la ~ դատապարտված լինել բանտարկության; faire sortir de ~ բանտից ազատել; gardien de ~ բանտապահ; mettre en ~ բանտ նստեցնել, բանտարկել

~ de droit commun բանտ քրեական հանցագործների համար

~ de passage առաքաբանտ (բանտարկյալներին տեղից - տեղ ուղարկելու)

~ à perpétuité, ~ à vie ցմահ բանտարկություն

~ préventive նախնական բանտարկություն

prisonnier, -ère *m, f* բանտարկյալ, կալանավոր, ձերբակալված մարդ, գերի $\diamond$ dépôt de ~s de guerre ռազմագերիների առաքման բանտ; faire ~ գերի վերցնել; ձերբակալել; se constituer ~ ա) *իր/ը*. ինքնակամ ներկայանալ կալանավայր բ) գերի հանձնվել; tomber ~ գերի ընկնել

~ d'Etat քաղաքանտարկյալ, պե-

տական հանցագործ

~ de guerre ռազմագերի

~ politique քաղաքանտարկյալ

privation *f* 1. զրկանք, զրկում, կորուստ, կորցնելը, զրկելը 2. պակաս, կարիք 3. *pl* զրկանքներ $\diamond$ souffrir (կամ endurer) des ~s զրկանքներ կրել

~ des droits civils քաղաքացիական իրավունքներից զրկում

~ d'emploi աշխատանքից արձակում

~ de liberté ազատագրկում

privé, -e *adj* 1. մասնավոր, անձնական, ներքին 2. ոչ պաշտոնական; հասարակության համար փակ $\diamond$ de son autorité ~e ինքնակամ; séance ~e փակ նիստ; de source ~e ոչ պաշտոնական աղբյուրներից; vie ~e մասնավոր, անձնական կյանք

privé *m*: dans le ~ անձնական կյանքում

priver *vt* զրկել, վերցնել, ձեռքից խլել, առնել $\diamond$ se ~ (de qch) զրկվել; իրեն զապել, ձեռնպահ մնալ, խուսափել

privilege *m* առանձնաշնորհում, առանձնաշնորհություն, արտոնություն, առավելություն, բացառիկ իրավունք $\diamond$ jouir d'un ~ արտոնությունից օգտվել; obtenir un ~ արտոնություն ստանալ; ~ exclusif բացառակ առանձնաշնորհում

privilegié, -e *adj* 1. արտոնյալ, առավելություն ունեցող 2. առանձնահատուկ, բացառիկ $\diamond$ position ~e արտոնյալ դիրք

privilegié *vt* արտոնություն տալ,

առանձնաշնորհել

prix *m* 1. գին, արժեք 2. արժեք, կարևորություն 3. մրցանակ, պարգև, պարգևատրություն 4. *փխր*. վարձ, հատուցում $\diamond$ abaisser le ~ գինն իջեցնել; attacher du ~ թանկ գնահատել, բարձր գնահատել, մեծ նշանակություն տալ; augmenter (կամ hausser) le ~ գինը բարձրացնել; baisse des ~ գների իջեցում; à bas (կամ à bon) ~ էժան գնով; casser le ~ գինը կոտրել; contrôle des ~ գների վերահսկում; coter (կամ établir, fixer) le ~ գին սահմանել; décerner (կամ attribuer) un ~ à զո մրցանակ շնորհել; donner du ~ նշանակություն՝ կարևորություն տալ; estimer à son ~ գնահատել իր արժեքով; faire un ~ գին նշանակել, գին ասել; hausse des ~ գների բարձրացում; hors de ~ չափազանց թանկ; à moitié ~ կես գնով; offrir un ~ գին առաջարկել; à ~ réduit գեղջ գնով; à un ~ fabuleux առասպելական գնով; au ~ de grands efforts մեծ ջանքերի գնով; au ~ de sa vie իր կյանքի գնով; rabais de ~ գնի զեղջ; réduire le ~ գինը նվազեցնել; remettre un ~ մրցանակ հանձնել; remporter un ~ մրցանակի արժանանալ, պարգևատրվել; se voir décerner un ~ մրցանակ ստանալ; surélévation des ~ գների ուռճացում; à tout ~ ամեն գնով, ինչ գնով էլ լինի ~ abordable մատչելի գին ~ d'achat գնման գին ~ affiché անվանական գին

~ astronomique չափազանց բարձր գին
~ bas ցածր գին
~ contractuel պայմանագրային գին
~ courant գնացուցակ; շուկայական գին
~ de détail մանրածախ գին
~ élevé բարձր գին
~ d'excellence առաջին մրցանակ (դպրոցում)
~ de faveur իջեցված գին
~ fixe կայուն, հաստատուն, չսակարկվող գին
~ forfaitaire նախօրոք պայմանավորված գին
~ garanti երաշխավորված գին
~ grand գլխավոր մրցանակ
~ de gros մեծածախ գին
~ d'honneur պատվավոր մրցանակ
~ indicatif տեղեկատու գին
~ juste իսկական՝ հարմար գին
~ marginal, ~ de fabrique գործարանային գին
~ marqué նշանակած գին
~ Nobel Նոբելյան մրցանակ; Նոբելյան մրցանակի դափնեկիր
~ plafond առավելագույն գին
~ plancher նվազագույն գին
~ raisonnable չափավոր գին
~ de revient (կամ coûtant) ինքնարժեք
~ unitaires համեմատելի գներ
~ à l'unité ապրանքի միավորի գին
~ de vente վաճառքի գին
probabilité *f* հավանականություն, ճշմարտացիություն, ճշմարտամանություն $\diamond$ calcul des ~s հա-

վանականության տեսություն;
selon toute ~ ամենայն հավանա-
կանությամբ

probable *adj* հավանական, հնարա-
վոր, ճշմարտանման, արժանա-
հավատ

probablement *adv* հավանաբար,
հնարավոր է

problématique *adj* կասկածելի,
խնդրահարույց, քիչ հավանա-
կան, հարցական, վիճելի

problème *m* 1. հարց, խնդիր 2.
դժվար բացատրելի երևույթ,
դժվարություն, բարդություն 3. *pl*
♦ aborder un ~ անցնել հարցի
քննարկմանը; avoir des ~s դժվար-
ություններ՝ տհաճություններ
ունենալ; faire ~ դժվարություն
ներկայացնել; manière d'aborder
un ~, attitude envers un ~ մոտե-
ցում հարցի քննարկմանը; poser
un ~ դժվարություն հարուցել; re-
cueil de problèmes խնդրագիրք;
régler (կամ arranger) un ~ խնդիր
կարգավորել; résoudre un ~
խնդիր լուծել

~ -clé հիմնական հարց; վճռո-
րոշ՝ կարևոր հարց

~ à résoudre le premier առաջնա-
հերթ խնդիր

~ urgent հրատապ խնդիր

~s de l'heure արդիական՝ ակ-
տուալ խնդիրներ

~s à maturité հասունացած
խնդիրներ

procédé *m* 1. գործելակերպ; վարք,
վարվելաձև, արարք 2. հնարք,
եղանակ, միջոց ♦ manquer de ~s
չկարողանալ իրեն պահել այն-
պես, ինչպես հարկն է; simplifier

un ~ պարզեցնել միջոցը՝ մեթոդը
~ de fabrication տեխնոլոգիական
գործընթաց

~ industriel տեխնոլոգիա

~ de traitement վերամշակման
եղանակներ

~s agricoles գյուղատնտեսական
տեխնիկա

procéder *vi* 1. վարվել, գործել 2.
ձեռնամուխ լինել, գործի անցնել;
իրականացնել 3. ծագել, բխել,
առաջանալ 3. (contre qn) դատա-
կան գործ վարել ընդդեմ մեկի
~ à la distribution բաշխում իրա-
կանացնել

~ à un échange de vue կարծիքներ
փոխանակել

~ à l'élection ընտրություններ
անցկացնել, ընտրություններ
սկսել

~ à l'établissement de la loi ձեռ-
նամուխ լինել օրենքի հաստատ-
մանը

~ par étapes իրականացնել փուլ
առ փուլ

~ l'examen անցնել քննարկմանը,
սկսել քննարկումը

~ de nouvelles élections նոր ընտ-
րություններ անցկացնել

~ par ordre գործել հերթով, հա-
ջորդական կարգով

~ sans tarder անհապաղ սկսել

procédure *f* 1. ընթացակարգ, դա-
տական ընթացակարգ 2. *իրվք*.
դատավարություն 3. գործընթաց
♦ conduire la ~ գործը վարել;
engager (կամ entamer) la ~ դատ
հարուցել; infraction de ~ ընթա-
ցակարգի խախտում; introduire
une ~ սկսել վարույթը; la langue

de ~ ընթացակարգի լեզուն;
mettre fin à la ~ կարճել վարույթը; par ~s légales օրինական ճանապարհով; question de ~ դատական ընթացակարգի հարց; se faire communiquer à la ~ գործը պահանջել

~ d'arbitrage միջնորդ դատարանի հետաքննություն

~ bureaucratique քաշքշուկ

~ de conciliation համաձայնեցման ընթացակարգ

~ de conclusion des contrats պայմանագրեր կնքելու կարգ

~ constitutionnelle սահմանադրական ուղի

~ inquisitoire հետաքննչական դատավարություն

~ judiciaire դատավարություն

~ parlementaire խորհրդարանում նիստերի անցկացման ընթացակարգ

~ de règlement international կարգավորման միջազգային ընթացակարգ

~ de vote քվեարկության կարգ

procès *m* 1. դատական գործ, դատավարություն, դատ 2. զարգացման ընթացք, ընթացք $\diamond$ déclencher (կամ engager) un un ~ դատական գործ հարուցել; en dehors de tout ~ արտադատական կարգով; faire ~ à զո դատի տալ մեկին, դատական գործ հարուցել մեկի նկատմամբ; դատարանով հետապնդել, պատասխանատվության կանչել; մեղադրել, դատապարտել; faire ~ des méthodes դատապարտել մեթոդները; sans forme de ~ առանց

դատի և հետաքննության; gagner [perdre] son ~ շահել [տանուլ տալ] դատական գործը; intenter un ~ դատարանում հայց ներկայացնել; mener un ~ դատական գործը վարել; mettre fin au ~ դատական գործը կարճել; réviser un ~ վերանայել ուժի մեջ մտած դատական որոշումը

~ civil քաղաքացիական գործ

~ criminel քրեական գործ

~ en divorce ամուսնալուծության գործընթաց

~ judiciaire դատավարություն

~ pénal քրեական դատավարություն

procession *f* երթ, թափոր

processionner *vi* երթին մասնակցել, թափորի հետ գնալ

processus *m* ընթացք, զարգացման ընթացք, գործընթաց, միջոց $\diamond$ dans le ~ de préparation des traités de paix խաղաղության համաձայնագրերի նախապատրաստության գործընթացում

~ d'ajustement international համաձայնասարեցման միջազգային գործընթաց

~ démocratique դեմոկրատական զարգացում՝ ուղի

~ de détente լարվածության թուլացման գործընթաց

~ nucléaire միջուկային զարգացում

~ de réhabilitation իրավունքների վերականգնման գործընթաց

procès-verbal *m* արձանագրություն $\diamond$ consigner dans un ~ արձանագրության մեջ մտցնել; dresser (կամ établir, rédiger, tenir) un ~

արձանագրություն կազմել; faire mention au ~ արձանագրության մեջ մտցնել; rédiger un ~ sur le champs (sur les lieux) արձանագրություն կազմել դեպքի վայրում

~ du dépouillement հաշվիչ հանձնաժողովի նիստի արձանագրություն

prochain *adj* առաջիկա, մոտալուտ, գալիք; հաջորդ ◊ l'année ~e հաջորդ տարի, եկող տարի; la fois ~e հաջորդ անգամ; à la fois ~e, à la ~e մինչև նոր հանդիպում; un jour ~ մոտ օրերս

proche *adj* մոտիկ, մոտ, մերձ, մոտակա, մերձակա, մերձավոր, կարճ ◊ le Proche - Orient Մերձավոր Արևելք

proche-oriental, -e *adj* մերձավոր արևելյան

proclamation *f* 1. հռչակում, հրապարակում, ազդարարում, հրապարակելը 2. հայտարարություն, պաշտոնական հայտարարություն; կոչ, դիմում

~ du christianisme comme religion d'État en Arménie Հայաստանում քրիստոնեության հռչակումը որպես պետական կրոն

~ de neutralité պաշտոնական հայտարարություն չեզոքության վերաբերյալ

proclamer *vt* հռչակել, հրապարակել, տեղեկացնել; հայտարարել ~ l'état de siège հայտարարել մտցնել պաշարողական դրություն

~ l'état d'urgence արտակարգ դրություն հայտարարել

~ hors la loi օրենքից դուրս հայտարարել

~ la loi martiale ռազմական դրություն մտցնել

~ sa solidarité avec իր համերաշխությունը արտահայտել (հաստատել)

~ sa volonté de արտահայտել՝ հաստատել իր կամքը՝ պատրաստակամությունը՝ ձգտումը

procuration *f* *իրվք*. լիազորագիր, հավատարմագիր, լիազորություն ◊ avoir la ~ լիազորագիր ունենալ; conférer (կամ donner) la ~ լիազորել; investir d'une ~ լիազորել; par ~, en vertu d'une ~ լիազորագրով

~ collective կոլեկտիվ լիազորագիր

~ générale ընդհանուր լիազորագիր

~ individuelle անհատական լիազորագիր

~ spéciale հատուկ լիազորագիր

procureur *m* 1. դատախազ 2. լիազորությամբ հանդես եկող անձ ◊ agir par ~ գործել ուրիշ անձի միջոցով; substitué du ~ դատախազի օգնական

~ général գլխավոր դատախազ

~ militaire զինվորական դատախազ

~ de la République Հանրապետության դատախազ

prodigieusement *adv* 1. անսովոր կերպով, հիանալիորեն, սքանչելիորեն, հրաշալիորեն, զարմանալիորեն 2. չափազանց, չափից դուրս, անչափ շատ, վիթխարի չափի, վերին աստիճանի

prodigieux, -se *adj* 1. արտակարգ, անսովոր, արտասովոր, սքանչելի, աներևակայելի, հիանալի, հրաշալի 2. չափազանց մեծ, անչափ մեծ, չափից դուրս, վիթխարի, հսկայական

prodiguer *vt* 1. վատնել, մսխել, շռայլել; չխնայել, չափստալ, չպահպանել 2. առատորեն բաժանել, շնորհել, պարգևել
~ des éloges գովասանքներ շռայլել

producteur *adj* արտադրողական, արտադրող; génie ~ ստեղծագործական միտք; industrie productrice գյուղատնտեսական մթերքներ արտադրող արդյունաբերություն:

productif, -ve *adj* արտադրողական, արդյունավետ, շահավետ, արգասաբեր ◊ forces ~ves արտադրողական ուժեր; sol ~ արգավանդ հող
~ d'intérêts տոկոսներ բերող

production *f* 1. արտադրություն, նյութական բարիքների ստեղծում՝ թողարկում 2. արտադրանք, ապրանք 3. երկ, ստեղծագործություն, գործ 4. ներկայացնելը, հանձնում, առաջադրում ◊ baisse de la ~ արտադրության կրճատում՝ նվազում՝ անկում; instruments de ~ արտադրության գործիքներ; moyens de ~ արտադրության միջոցներ
~ agricole գյուղատնտեսական արտադրանք
~ brute համախառն արտադրանք
~ en (կամ à la) chaîne հոսքային

արտադրություն

~ exportable արտահանելի արտադրանք

~ importée ներմուծված արտադրանք

~ industrielle արդյունաբերական արտադրություն, արդյունաբերական արտադրանք

~ des objets de consommation սպառողական ապրանքների արտադրություն

~ de pièces փաստաթղթեր ներկայացնելը

~ réalisée իրացված արտադրանք

~ en série զանգվածային արտադրություն

~ par tête d'habitant, ~ par habitant ապրանքի արտադրություն բնակչության ամեն շնչի հաշվարկով

~s agraires գյուղատնտեսական արտադրություն

productivité *f* 1. արտադրողականություն 2. արդյունավետություն
~ du travail աշխատանքի արտադրողականություն

produire *vt* 1. արտադրել, թողարկել, պատրաստել 2. առաջացնել, հարուցել, առաջ բերել, պատճառել 3. ստեղծել, ստեղծագործել 4. ներկայացնել, առաջադրել ◊ la présente Convention produira effet սույն Մասնամատչությունը գործողության մեջ կմտնի

~ des changements փոփոխություններ մտցնել

~ une impression տպավորություն ստեղծել

~ un mauvais effet վատ տպավորություն ստեղծել

~ son opinion իր կարծիքը հայտնել

~ des témoins ներկայացնել վկաներ

~ des preuves ներկայացնել ապացույցներ

~ des titres փաստաթղթեր ներկայացնել

produit *m* 1. ապրանք, արտադրանք; *p/* արտադրություն 2. շահույթ, եկամուտ $\diamond$ le semi-fini կիսաֆաբրիկատ, կիսապատրաստի արտադրանք

~ agricole գյուղատնտեսական արտադրանք

~ de base à l'exportation արտահանվող հիմնական ապրանք

~ fini պատրաստի արտադրանք

~ industriel արդյունաբերական արտադրանք

~ intérieur brut (PIB) համախառն ներքին արտադրանք

~ de marque բարձրորակ արտադրանք

~ national brut (PNB) համախառն ազգային արտադրանք

~ net զուտ եկամուտ

~s alimentaires պարեն, պարենամթերք

~s de base սկզբնական նյութեր, հումք

~s industriels արդյունաբերական ապրանքներ

~s lactés կաթնամթերք

~s manufactures արդյունաբերական ապրանքներ

~s naturels բնամթերք

~s pétroliers նավթամթերք

~s de première nécessité առաջին անհրաժեշտության ապրանքներ

pro et contra (*L*) կողմ և դեմ

profanation *f* խեղաթյուրում, գոեկացում, սրբապղծում, աղավաղում, անարգում

professer *vt* 1. հրապակայնորեն ճանաչել, խոստովանել; հետևել, դավանել (հայացքների, սկզբունքների) 2. զբաղվել (որևէ մասնագիտությամբ) 3. դասավանդել

~ un grand respect pour զո խորին հարգանք ցուցաբերել մեկի նկատմամբ

~ la médecine զբաղվել բժշկությամբ

profession *f* 1. մասնագիտություն, զբաղմունք, արհեստ 2. խոստովանություն, հրապարակավ ճանաչում; հայտարարություն 3. *կրոն.* ուխտ $\diamond$ exercer une ~ զբաղմունք ունենալ, որևէ մասնագիտությամբ զբաղվել; faire ~ de... մշտապես զբաղվել ինչ-որ բանով; faire sa ~ ուխտ անել, երդում տալ

~ de foi համոզմունքներ, համոզմունքների շարադրանք

professionnel, -le *adj* մասնագիտական $\diamond$ activité ~le մասնագիտական գործունեություն; association ~le մասնագիտական միություն; արհմիություն; avancement ~ մասնագիտական առաջընթաց՝ աճ; école ~le մասնագիտական դպրոց

professionnel, -le *m, f* 1. մասնագետ, արհեստավարժ 2. որակյալ բանվոր

profit *m* շահույթ, դրամական օգուտ, եկամուտ $\diamond$ être à ~ օգտակար լինել, շահավետ լինել; faire

son ~ de oգուտ քաղել; mettre à ~
օգտվել, օգտագործել; au ~ de
l'Etat հոգուտ՝ ի շահ պետու-
թյան; avec ~ օգուտով; rapporter
(կամ donner) des ~ s շահույթ բե-
րել; recevoir (կամ empocher, en-
caisser) des ~ s շահույթ ստանալ;
tirer un grand ~ մեծ օգուտ քաղել;
trouver son ~ շահավետ համարել
իր համար

~ s énormes (կամ exorbitants)
հսկայական՝ չափազանց մեծ
շահույթ

~ s fabuleux առասպելական շա-
հույթ

~ s illicites ապօրինի եկամուտներ

~ s et pertes եկամուտներ և կո-
րուստներ

profiter *vi* 1. օգտվել, օգուտ քաղել
2. շահույթ՝ օգուտ բերել, օգտա-
կար լինել $\diamond$ faire ~ de son expé-
rience փորձով կիսվել
~ de l'occasion առիթից օգտվել

profiteur, -se *m, f* գոփող, կորգող,
չարաշահորդ, օգտվող, շահող,
մորթապաշտ
~ de guerre պատերազմից օգուտ
ստացող, շահույթ ստացող

profond, -e *adj* 1. խոր, խորունկ,
խորին, 2. ուժեղ, սաստիկ (զգաց-
մունքի, ապրումների մասին) 3.
մեծ, շոշափելի, նկատելի, նշա-
նակալից $\diamond$ changements ~ s ար-
մատական փոփոխություններ;
douleur ~ e խոր թախիծ; hostilité
~ e խոր թշնամանք; indifférence
~ e բացարձակ անուարբերու-
թյուն; œuvre ~ e ուժեղ ստեղծա-
գործություն; penseur ~ ակամա-
վոր մտածող

profusion *f* առատություն, լիություն,
առատածեղնություն $\diamond$ avoir à la
~ առատորեն ունենալ; lancer qch
à grande ~ de réclame լայնորեն
գովազդել որևէ բան

progéniture *f* սերունդ, զավակներ

programme *m* ծրագիր $\diamond$ adopter un
~ ծրագիր ընդունել; appliquer
(կամ suivre) un ~ ծրագիրը կա-
տարել, իրականացնել; élaborer
(կամ dresser) un ~ ծրագիր մշա-
կել; faire un ~ ծրագիր կազմել;
musique à ~ ծրագրային ե-
րաժշտություն

~ d'activité գործունեության ծրա-
գիր

~ d'austérité կոշտ տնտեսության
ծրագիր

~ de coopération համագործակ-
ցության ծրագիր

~ d'investissement ներդրումային
ծրագիր

~ à longue échéance երկարա-
ժամկետ ծրագիր

~ de reconstruction վերակառուց-
ման ծրագիր

~ revendicatif պահանջների ցու-
ցակ

progrès *m* 1. առաջադիմություն,
գարգացում, պրոգրես, առաջ-
խաղացում; զարգացում, առաջ-
ընթաց, տեղաշարժ 2. հաջողու-
թյուն, նվաճում $\diamond$ être en ~ զար-
գանալ, աճել; faire de rapides ~
արագ զարգանալ, առաջադիմել,
հաջողություն ունենալ; faire des
~ considérables նշանակալի ա-
ռաջընթաց ունենալ

progresser *vi* 1. առաջադիմել, զար-
գանալ, առաջ ընթանալ 2. հաջո-

դուքյուններ ունենալ, առաջադիմել

progressif, -ve *adj* 1. պրոգրեսիվ, առաջընթաց, հարաճուն, զարգացող 2. հաջող, հաջողակ $\diamond$ humanité ~ve առաջադեմ մարդկություն

progression *f* 1. աճ, զարգացում, առաջխաղացում, առաջընթաց; ավելացում, շատացում 2. հաջողություն ընտրություններում
~ de la criminalité հանցավորության աճ
~ des intérêts տոկոսների աճ

progressiste *adj* առաջավոր, առաջադեմ, առաջադիմական $\diamond$ idées ~s առաջավոր գաղափարներ

prohiber *vt* արգելել, արգելք դնել, թույլ չտալ
~ la restriction du droit de... (որևէ) իրավունքի սահմանափակումն արգելել

prohibitif, -ve 1. արգելական, արգելիչ, արգելող, արգելակող, արգելք հանդիսացող 2. չափազանց բարձր (գնի, մաքսի մասին)

prohibition *f* 1. արգելում, արգելք, արգելանք 2. էմբարգո, արտահամման և ներմուծման արգելք $\diamond$ outre les ~s établies par des Conventions Spéciales բացի այն արգելքներից, որոնք սահմանված են հատուկ համաձայնագրերով
~ d'abus des droits իրավունքների չարաշահման արգելք
~ de déportation forcée des personnes civiles քաղաքացիական անձանց բռնի տեղահանման արգելում

~ d'entrée (որևէ երկրի) մուտքի արգելք

~ d'exportation de devises արտաթուղթի արտահանման արգելք

~ d'expulsion de ses citoyens սեփական քաղաքացիների՝ երկրից վտարելն արգելելը

~ d'importation ներմուծման արգելք

~ de sortie d'or ոսկու արտահանման արգելք

prohibitionniste *adj* արգելիչ $\diamond$ mesures ~s արգելիչ միջոցառումներ

prohibitionniste *m* արգելիչ օրենքի կողմնակից

projectile *m* հրթիռ, արկ, ռումբ, գնդակ

~ fumigène ծխասփյուռ արկ, ծխառումբ

~ téléguidé հեռակառավարվող արկ

projet *m* 1. նախագիծ, ծրագիր, պլան, մտահղացում 2. նախահաշիվ $\diamond$ abandonner un ~ պլանից հրաժարվել; former un ~ նախագիծ կազմել; retenir un ~ նախագիծ ընդունել; traverser les ~s de գո մեկի պլանները խախտել
~ de budget բյուջեի նախագիծ
~ de concordat համաձայնության նախագիծ

~ de contrat պայմանագրի նախագիծ

~ d'intégration ինտեգրման ծրագիր

~ joint համատեղ ծրագիր

~ de loi օրենքի նախագիծ

~ de statuts կանոնադրության նախագիծ

~ type de contrat պայմանագրի տիպային նախագիծ

~s en l'air անհիմն խոսակցություններ

~s à long terme երկարաժամկետ նախագծեր

prolétariat *m* պրոլետարիատ ◊ dictature du ~ պրոլետարիատի դիկտատուրա

prolétarien, -ne *adj* պրոլետարական ◊ la révolution ~ne պրոլետարական հեղափոխություն

prolifération *f* 1. տարածում; արագ աճ 2. *դվնգ.* պրոլիֆերացիա, զենքերի տարածում

~ des armes nucléaires միջուկային զենքի տարածում

~ banques multinationales միջազգային բանկերի քանակի արագ աճ

prolongation *f* *դվնգ.* պրոլոնգացիա, պայմանագրի կամ համաձայնագրի գործողության ժամկետի երկարաձգում

~ de credit վարկի երկարաձգում

~ de délai ժամկետի երկարաձգում

~ de validité գործողության ժամկետի երկարաձգում

promoteur *m* հիմնադիր, սահմանադիր

~ de ce mouvement այս շարժման հիմնադիր, նախածեռնող, սկիզբ դնող

promotion *f* 1. աստիճանի (կոչումի) բարձրացում; պաշտոնի բարձրացում, առաջխաղացում (աշխատանքում), պարգևատրում (շքանշանով) 2. խթանում, զարգացում 3. հասարակության կեն-

սամակարդակի բարձրացում, հասարակության դերի բարձրացում 4. շրջանավարտ տալը (ուսումնական հաստատություններում); (միաժամանակյա) ընդունելություն բարձրագույն դպրոցներ ◊ nous sommes de la même ~ մենք մույն տարվա շրջանավարտ ենք

~ à l'ordre շքանշանով պարգևատրում

~ des femmes aux postes dirigeants կանանց առաջադրում ղեկավար պաշտոններում

~ des négociations բանակցությունների խրախուսում

~ sociales հասարակական դերի, սոցիալական վիճակի բարձրացում

~ des ventes վաճառքի խթանում

promouvoir *vt* 1. բարձր պաշտոն (կոչում) տալ, պաշտոնը (կոչումը) բարձրացնել, ավելի բարձր պաշտոնի նշանակել 2. կյանքի կոչել, իրականացնել 3. նպաստել, օժանդակել, աջակցել, խրախուսել

~ la compréhension mutuelle էլ ավելի նպաստել փոխըմբռնմանը

~ des désordres անկարգություններ բորբոքել

~ une politique քաղաքականություն իրականացնել

~ aux postes dirigeants ղեկավար պաշտոններ տալ

~ des relations diplomatiques դիվանագիտական հարաբերություններ հիմնադրել

promulgation *f* 1. հրապարակում, հրապարակելը 2. վավերացում,

հաստատում (օրենքի)
promulguer *vt* 1. հրապարակել 2. վավերացնել (օրենքը)
 ~ une loi օրենք հրապարակել
prôner 1. *vt* փառաբանել, գովաբանել, բարձրացնել, մեծարել, դրվատել 2. *vi* քարոզել, քարոզ կարդալ, քարոզելով տարածել
prononcé, -e *adj* 1. կտրուկ, ցայտուն կերպով արտահայտված, ընդգծված 2. որոշակի, պարզ, ակնառու $\diamond$ début ~ հստակ սկիզբ; tendance ~e բացահայտ հակում՝ հակվածություն; traits ~s ընդգծված դիմագծեր
prononcer *vt* 1. արտասանել, արտահայտել 2. հրապարակել, որոշում կայացնել, վճռել $\diamond$ se ~ (sur qch) արտահայտվել, արտահայտել սեփական կարծիքը; se ~ résolument pour [contre] արտահայտվել վճռականորեն հոգուտ [դեմ]; se ~ par rapport à... արտահայտել իր կարծիքը... վերաբերյալ
 ~ la confusion des peines հրապարակել վճիռ մի խումբ հանցագործությունների համար
 ~ un discours ելույթ ունենալ
prononciation *f* որոշում, պաշտոնական հայտարարություն
 ~ de la décision politique քաղաքական որոշման հայտարարում՝ հրապարակում
pronostic *m* 1. նախագուշակում, նախագուշակություն, կանխագուշակություն, գուշակություն 2. հատկանիշ, նշան 3. նախիմացություն, տեսություն (եղանակի)
pronostiquer *vt* նախագուշակել,

կանխագուշակել, գուշակել, կանխատեսել
propagande *f* քարոզչություն $\diamond$ campagne de ~ քարոզարշավ; faire de la ~ քարոզչությամբ զբաղվել; faire une large ~ de լայնորեն պրոպագանդել; mener la ~ incendiaire հրահրիչ քարոզչություն տանել; de ~ քարոզչական
 ~ idéologique գաղափարախոսական քարոզչություն
 ~ intense ակտիվ քարոզչություն
 ~ nocive վնասակար քարոզչություն
propager *vt* տարածել
 ~ des informations տեղեկություններ տարածել
prophète, -esse *m, f* մարգարե, գուշակ, նախագուշակ, կանխագուշակող
 ~, faux սուտ մարգարե
 ~ de malheur դժբախտության նախագուշակ
proportion *f* համաչափություն, համամասնություն, համապատասխանություն, հարաբերություն $\diamond$ augmenter à ~ համաչափորեն ավելանալ; observer la ~ համաչափությունը պահպանել; à ~ de ..., en ~ de ... համապատասխան ձևով, համաչափորեն; à ~ que... քանի, որքան որ, զուգընթաց; dans la ~ où քանի որ, որքան որ, որչափ որ, որովհետև; dans la ~ de ... չափով; hors de toute ~ անհամաչափ, անհամապատասխան; toute ~ gardée հավասար պայմանների դեպքում
proportionnalité *f* 1. համաչափություն, համամասնականություն

2. *քղք.* համամասնական ներկայացուցչություն $\diamond$ principe de ~ համամասնության սկզբունք

proportionnel, -le *adj* համաչափ, համամասնական $\diamond$ directement ~ ուղիղ համեմատական; inversement ~ հակադարձ համեմատական; représentation ~le համամասնական ներկայացուցչություն; scrutin ~ համամասնական ընտրակարգ

proportionniste *m* համամասնական ընտրությունների կողմնակից

propos *m* 1. խոսք, խոսակցություն 2. առիթ, պատճառ, նպատակ, մտադրություն, դրդապատճառ 3. առարկա, բեմա (խոսակցության) $\diamond$ juger à ~ de faire qch համարել տեղին կամ ժամանակին անելու որևէ բան; à ce ~ այս կապակցությամբ; à ~ de rien, à ~ de tout տարածամ, անպատեհ ժամանակ, առանց որևէ պատճառի; tout à ~ միանգամայն տեղին, շատ տեղին; à tout ~ ամեն առիթով; de ferme ~ հաստատուն որոշում կայացնելով; de ~ délibéré դիտմամբ, նախօրոք ծրագրված դիտավորությամբ; hors de ~, mal à ~ ոչ տեղին, անպատեհորեն, անտեղի, անժամանակ ~, ferme հաստատուն մտադրություն, կայուն որոշում ~ interrompus չկապակցված՝ կցկտուր խոսքեր

proposer *vt* 1. առաջարկել, առաջարկություն մտցնել 2. առաջադրել, ներկայացնել (թեկնածու) $\diamond$ se ~ 1. առաջարկել իր ծառայությունները 2. նպատակ

դնել; մտադրվել

~ des amendements constitutionnels սահմանադրության մեջ ուղղումներ՝ շտկումներ՝ լրացումներ առաջադրել

~ un candidat թեկնածություն առաջադրել

~ une résolution օրինագիծ՝ բանաձև առաջադրել

~ une solution որևէ լուծում առաջարկել

proposition *f* առաջարկություն, առաջարկ $\diamond$ accepter la ~ առաջարկությունը ընդունել; appuyer (կամ soutenir) la ~ առաջարկությունը պաշտպանել; bien [mal] accueillir la ~ լավ [վատ] ընդունել առաջարկությունը; débattre (կամ discuter) la ~ առաջարկությունը քննության առնել; élaborer une ~ առաջարկություն մշակել; faire (կամ former, avancer) une ~ առաջարկություն անել; faire des ~s de paix խաղաղության առաջարկ անել; formuler une ~ առաջարկ ձևակերպել; présenter (կամ soumettre) une ~ առաջարկություն ներկայացնել (քննարկման համար); renouveler (կամ réitérer) la ~ վերականգնել առաջարկությունը; repousser (կամ rejeter) une ~ առաջարկությունը մերժել, չընդունել; s'opposer à (կամ s'élever contre) la ~ առաջարկությանը դեմ դուրս գալ; sur la ~ առաջարկով ~ (in)acceptable, ~ (in)admissible (ան)ընդունելի առաջարկություն ~ de loi օրենսդրական առաջարկ

~ (dé)raisonnable անխոհեմ՝ ոչ խելամիտ առաջարկ

propre *adj* 1. սեփական, իրեն պատկանող, անձնական 2. հատուկ, բնորոշ 3. իրական, իսկական 4. հարմար, պիտանի ◊ *expression* ~ համապատասխան արտահայտությունը; *en mains* ~s իր սեփական ձեռքերի մեջ (դնել, հանձնել); *mot* ~ համապատասխան բառը; *de sa* ~ *autorité* ինքնագլուխ կերպով, կամայականորեն, ապօրինի; *de sa* ~ *initiative* սեփական նախաձեռնությամբ; *de sa* ~ *main* սեփական ձեռքով, անձամբ; *par sa* ~ *faute* սեփական մեղքով; *par ses* ~s *moyens* սեփական միջոցներով; *sens* ~ ուղղակի՝ բուն իմաստ ~ *au service militaire* ռազմական ծառայության համար պիտանի ~ *à rien* ոչ մի բանի համար պիտանի չէ ~ *à tout* պիտանի է ամեն ինչի համար ~s *paroles* բնագրային բառերը

propre *m* յուրահատկություն, էություն ◊ *le* ~ *et le figuré* ուղիղ և փոխաբերական իմաստ

propriétaire *m, f* սեփականատեր; տեր

~, *gros* խոշոր սեփականատեր
~ *légitime* օրինական սեփականատեր
~ *privé* մասնավոր սեփականատեր
~ *terrien*, ~ *foncier* հողի սեփականատեր

propriété *f* 1. գույք, սեփականություն, ունեցվածք 2. սեփակա-

նության իրավունք

~ *collective* ընդհանուր սեփականություն

~ *commerciale* առևտրային սեփականություն; վարձակալության վերականգնման՝ առևտրականի իրավունքը

~ *commune* համատեղ սեփականություն

~ *d'Etat* պետական սեփականություն

~ *foncière*, ~ *de la terre* (du sol) հողային սեփականություն

~ *immobilière* անշարժ գույք; անշարժ գույքի սեփականություն

~ *industrielle* արդյունաբերական սեփականություն; գործարանային մակնիշ կամ արտոնագիր ունենալու իրավունք

~ *intellectuelle* մտավոր սեփականություն

~ *littéraire* հեղինակային իրավունք

~ *mixte* խառը սեփականություն

~ *mobilière* շարժական գույք; շարժական գույքի սեփականություն

~ *nationale* ազգային սեփականություն

~ *personnelle* անձնական սեփականություն

~ *privée* մասնավոր սեփականություն

~ *publique* հանրային սեփականություն

prorogation *f* երկարաձգում, հետաձգում (ժամկետի), տարկետում 2. *քղք.* պետության ղեկավարի իրավունքը հետաձգելու խորհրդ-

դարանի նիստերը
proroger *vt* հետաձգել, երկարաձգել (ժամկետը), գործողությունը երկարացնել
 ~ une assemblée նիստը՝ ժողովը հետաձգել
 ~ un traité de commerce երկարացնել առևտրային պայմանագրի գործողության ժամկետը
proscription *f* 1. *պոմ.* հրապարակային դատապարտում; օրենքից դուրս հայտարարելը 2. աքսորում, արտաքսում, վտարում 3. *փ/սք.* դատապարտում, արգելում, չեղյալ հայտարարում
proscrire *vt* 1. հրապարակավ դատապարտել; օրենքից դուրս հայտարարել 2. արտաքսել, աքսորել, վտարել 3. *փ/սք.* արգելել, չեղյալ հայտարարել
proscrit, -e *adj* օրենքից դուրս հայտարարված, արգելված $\diamond$ organisation ~e արգելված կազմակերպություն
proscrit, -e *m, f* տարագիր, աքսորյալ
prospectus *m* 1. կատալոգ, գրացուցակ 2. հայտարարություն, ազդագիր, գովազդ
prospère *adj* զարգացող, բարգավաճ, բարեկեցիկ
prospérer *vi* 1. բարգավաճել, հաջողություն ունենալ, առաջադիմել 2. զարգանալ
prospérité *f* բարգավաճում, բարեկեցություն, հաջողություն; հարստություն
 ~ économique տնտեսական բարեկեցություն
 ~ générale համընդհանուր բարեկեցություն

~ nationale ազգային բարեկեցություն
prosterner *v* (se) 1. ծունր իջնել, ութերն ընկնել 2. ստորաբարձրություն անել, քճնել, սողալ, շողորթել
protecteur, -rice *adj* 1. պահպանիչ 2. պաշտպանող, հովանավորող $\diamond$ couche ~rice պաշտպանիչ շերտ; société ~rice des animaux (S.P.A.) կենդանիների պաշտպանության ընկերություն; système ~ հովանավորչություն, պրոտեկցիոնիզմ
protecteur, -rice *m, f* 1. հովանավոր, պաշտպան 2. *քղք.* խնամակալ, պրոտեկտոր
protection *f* 1. հովանավորություն, հովանավորչություն 2. պահպանություն, պաշտպանություն $\diamond$ prendre sous sa ~ վերցնել իր պաշտպանության տակ, պաշտպանել; par ~ հովանավորությամբ; sous la ~ de զո մեկի հովանավորության ներքո
 ~ civile քաղաքացիական անվտանգություն
 ~ douanière մաքսային հսկում
 ~ des droits de l'homme մարդու իրավունքների պաշտպանություն
 ~ de l'environnement շրջակա միջավայրի պահպանություն
 ~ fiscale հարկային հսկում
 ~ incendie հակահրդեհային պաշտպանություն
 ~ internationale des réfugiés փախստականների միջազգային պաշտպանություն

~ juridique իրավական պահպանում

~ judiciaire անչափահասների իրավունքների պաշտպանություն

~ de l'ordre կարգուկանոնի պահպանում

~ rapprochée անձնական պահակախումբ

~ sociale սոցիալական պաշտպանվածություն

~ du statut monétaire արժույթի դիրքի պաշտպանություն

protectionnisme *m* 1. պրոտեկցիոնիզմ (պետության տնտեսական քաղաքականություն՝ ուղղված ազգային տնտեսությունը արտաքին մրցակցությունից զերծ պահելուն) 2. հովանավորչություն

protectorat *m* պրոտեկտորատ $\diamond$ être sous le ~ պրոտեկտորատի ներքո գտնվել

protéger *vt* 1. հովանավորել 2. պաշտպանել

pro tempore (*L*) ժամանակավոր

protestation *f* 1. հավաստիացում, հավաստիք 2. բողոք, առարկություն, առարկում, հակառակում, տարաձայնություն 3. բողոքարկում $\diamond$ élever une ~ բողոքի ակիք բարձրացնել; exprimer (կամ présenter) une ~ բողոք ներկայացնել; faire une ~ contre... բողոքել՝ ընդդեմ...; grève de ~ գործադուլ՝ ի նշան բողոքի; marche de ~ բողոքի երթ; note de ~ բողոքի նոտա

~ d'amitié բարեկամության հավաստիացում

~ vigoureuse վճռական բողոք

~s massives զանգվածային բողոքներ

~s réitérées բազմիցս կրկնվող բողոքներ

protester 1. *vt* *hնցծ*. հավաստիացնել, վստահեցնել 2. *vi* ա) բողոքել, առարկել, անհամաձայնություն արտահայտել բ) *իրվք*. բողոքարկել

~ de sa bonne foi հավատացնել, վստահեցնել իր անկեղծության մեջ

~ contre les actes de violence բողոքել բռնության գործողությունների դեմ

protêt *m* *ուն.*, *իրվք*. բողոք, բողոքարկում $\diamond$ faire dresser ~ բողոքարկում կատարել; notifier un ~ ծանուցել բողոքի մասին; sans ~ առանց բողոքի

~ authentique բնագրային բողոք

~ faute d'acceptation չհոժարագրելու բողոքարկում

~ faute de payement չվճարելու բողոքարկում

protocolaire *adj* արձանագրային, հակիրճ և ճշգրիտ, պաշտոնական

protocole *m* 1. արձանագրություն, ակտ, վավերագիր, փաստաթուղթ 2. *ղվգ*. արձանագրություն; արձանագրային բաժին $\diamond$ chef du ~ արձանագրային բաժնի վարիչ

~ additionnel հավելյալ արձանագրություն

~ final, ~ de cloture եզրափակիչ արձանագրություն

~ de ratification վավերացման արձանագրություն

~ de signature ստորագրման արձանագրություն

prouver *vt* 1. ապացուցել 2. վկայել, հավաստել, վկայություն տալ 3. հավաստագրել, հաստատել, վավերացնել

provenance *f* 1. ծագում, սերում, առաջացում 2. *p/* ներկրված ապրանքներ $\diamond$ certificat de ~ սերտիֆիկատ (ապրանքի) ծագման մասին; pays de ~ երկիր, որտեղից ներկրվում է ապրանքը; de ~ étrangère ծագումով՝ արտասահմանյան; en ~ de ... առաջացած, սերված, սկիզբ առած

provenant, -e *adj* առաջացած, ծագած, սկիզբ առած

provenir *vi* առաջանալ, ծագել, առաջ գալ, սկիզբ առնել, սերել

provision *f* 1. պաշար, մթերք, պարեն 2. վճարում, ծախսերի ծածկելը, դրամական ապահովում 3. պահեստային հիմնադրամ $\diamond$ faire ses ~s մթերք գնել; պաշարներ ստեղծել; fourmir ~ միջոցներ տրամադրել; par ~ կանխապես, կանխավ, ժամանակավոր; sans ~ առանց ծախսերը ծածկելու; verser une ~ à son avocat նախապես վճարել իր փաստաբանին ~s de guerre ռազմական պաշարներ

provisionnel, -le *adj* նախնական, ոչ վերջնական $\diamond$ acompte ~ հարկի նախնական մասնակի վճարում

provisoire *adj* 1. ժամանակավոր, անցումային 2. նախնական, պայմանական $\diamond$ comité ~ ժամանակավոր կոմիտե; gouvernement ~ ժամանակավոր կառավա-

րություն; jugement ~ նախնական եզրակացություն, վճիռ; opinion ~ նախնական կարծիք; ordre du jour ~ նախնական օրակարգ; recommandation ~ *ղվնգ*. նախնական հանձնարարություն; à titre ~ ժամանակավորապես, առժամանակ, որոշ ժամանակով; vote ~ նախնական քվեարկություն

provisoirement *adv* ժամանակավորապես, առժամանակ; կանխապես, կանխավ, նախօրոք, նախապես

provocateur, -rice *adj* հրահրիչ, սադրիչ

provocateur, -rice *m, f* սադրիչ, գրպարտիչ, բանասարկու

provocation *f* 1. սադրանք 2. հրահրում, գրգռում, դրդում, մղում $\diamond$ actes de ~ սադրիչ գործողություններ

~ à se battre, ~ au combat կռվի հրահրում

~ à la désobéissance անհնազանդության հրահրում

~ en duel մենամարտի հրահրում ~ manifeste բացահայտ սադրանք

provoquer *vt* 1. սադրել, դրդել, մղել, հրահրել 2. գրգռել, արթնացնել, առաջացնել, պատճառել, հարուցել

~ l'animosité բշտամանք առաջացնել

~ la curiosité հետաքրքրասիրությունը բորբոքել

~ à la dispute վիճաբանության դրդել

~ à l'émeute խռովություն հրահրել

~ des études կազմակերպել ուսումնասիրություններ

~ aux troubles անկարգություններ հրահրել

~ à la violence բռնություն հրահրել

prud'homie *f* 1. *հնգծ*. բացարձակ, լիակատար ազնվություն; փորձառություն գործերում 2. *իրվք*. հաշտարար հանձնաժողով

prud'homme *m* 1. *հնգծ*. անբասիր, բացարձակ ազնիվ մարդ 2. *իրվք*. հաշտարար հանձնաժողովի անդամ; փորձագետ

public, -que *adj* 1. պետական, հասարակական; ժողովրդական, համաժողովրդական 2. հանրային 3. հրապարակային, բաց, հանրամատչելի *◇* acte ~ վավերացված փաստաթուղթ; droit ~ պետական իրավունք; ennemi ~ հասարակության թշնամի; վտանգավոր հանցագործ; finances ~ques պետական ֆինանսներ; des hommes ~s et des hommes d'Etat հասարակական և պետական գործիչներ; intérêt ~ հասարակական շահ; ministère ~ դատախազություն, դատախազական հսկողություն; de notoriété ~que հանրաճանաչ; opinion ~que հասարակական կարծիք; ordre ~ հասարակական կարգուկանոն; pouvoirs ~s պետական իշխանություն; rendre ~ հրապարակել, ի լուր աշխարհի հայտնել; réunion ~que բաց ժողով; séance ~que բաց նիստ; secteur ~ պետական ոլորտ (սեկտոր); trésor ~ պետական գանձարան;

vie ~que հասարակական գործունեություն

public *m* հասարակություն, ժողովուրդ; հանդիսատես *◇* avis au ~ հասարակությանը տեղեկացում, ծանուցում; en ~ հրապարակավ, բոլորի ներկայությամբ

~, grand լայն հասարակություն; հասարակայնություն

~ mondial համաշխարհային հանրություն

publication *f* 1. հրապարակում, հայտարարում 2. հրատարակում

publicité *f* 1. հրապարակայնություն, հրապարակում 2. հասարակական կարծիք 3. գովազդ, հայտարարություն *◇* faire de la ~ գովազդել; fuir la ~ հրապարակումից խույս տալ; livrer à la ~ հրապարակել, հռչակել; au grand jour de la ~ հասարակության դատին հանձնել; հասարակության առաջ; faire de la ~ գովազդել; frais de ~ գովազդային ծախսեր

public-relations *f pl* հասարակայնության հետ կապեր; տեղեկատվական բաժին, հասարակայնության հետ կապերի բաժին

publier *vt* 1. հրատարակել, լույս ընծայել 2. հրապարակել, հայտարարել ի լուր աշխարհի, տարածել

~ à forts tirages հրատարակել մեծ տպաքանակներով

~ son opinion բացահայտ արտահայտել կարծիքը

publiquement *adv* հրապարակորեն, հրապարակավ, ամբողջ ժողովրդի առաջ

puff *m* փքուն գովազդ, խաբեություն, փչոց, հեքյուրանք

puffiste *m* շաղատան, խաբեբա, կեղծ գիտություն ծախող՝ խարդախ մարդ

puissance *f* 1. իշխանություն, գերիշխանություն, տիրապետություն 2. հզորություն, ուժ, կարողություն 3. պետություն, երկիր, տերություն 4. ազդեցություն, կշիռ $\diamond$ les Grandes Puissances գերտերություններ; la toute ~ ամենակարողություն, ամենահզորություն ~ paternelle *իրվք*. ծնողական իրավունքներ

~ publique պետական իշխանություն; պետություն

~s allies դաշնակից տերություններ

~s contractantes պայմանավորվող տերություններ

~s signataires պայմանագիր ստորագրող տերություններ; պայմանագրի ստորագրությանը մասնակից տերություններ

punique *adj* 1. *պոնի*. փյունիկյան 2. *փիսք*. ուխտադրուժ, դավադիր, մենկ, երդմնազանց $\diamond$ foi ~ ուխտադրություն, երդմնազանցություն, մենկություն, դավաճանություն; guerres ~s փյունիկյան պատերազմներ

punir *vt* 1. պատժել, պատիժ տալ 2. տույժի ենթարկել, տուգանել $\diamond$ être ~i par la loi հետապնդվել

ըստ օրենքի

~(d')un crime պատժել հանցագործության համար

punissable *adj* պատժելի, պատժի արժանի

punition *f* 1. պատիժ, հատուցում 2. տույժ, տուգանք $\diamond$ infliger une ~ տույժի ենթարկել, տույժ տալ; lieu de ~ պատժավայր; mesures de ~ պատժաչափ

~ corporelle ֆիզիկական պատիժ

~ légère թեթև պատիժ

~ sévère ծանր պատիժ

pur, -e *adj* 1. մաքուր, անխառն 2. պարզ, հստակ, ջինջ, զուլալ 3. մաքուր, անարատ, անապական, անբիծ 4. իսկական, իրական $\diamond$ en ~ don ճրիաբար, անհատույց կերպով, անվճար; en ~e perte անօգուտ, իզուր, անտեղի կերպով, ապարդյուն կերպով ~ et simple անկասկած, անվիճելի, պարզ

purge *f* *փիսք*. զտում, մաքրում

~ ethnique քաղաքական զտում

purger *vt* *փիսք*. զտել, զտում կատարել (կուսակցության շարքերում) ~ une condamnation պատիժը կրել

~ le parti des membres déloyals զտել կուսակցությունը ոչ օրինական անդամներից

putréfaction *f* փտում, փտելը, նեխում, նեխելը

pyrénéen, -ne *adj* պիրենեյան

Q

quadripartite *adj* քառակողմանի, քառակողմ, չորս կողմերի մասնակցությամբ; négociations ~s քառակողմ բանակցություններ

quai *m* պարսպապատ ծովափ, գետափ, առափ, առափնյա փողոց, ափափողոց ◊ le Quai des Orfèvres Դատական ոստիկանություն (Փարիզում); le Quai d'Orsay Արտաքին գործերի նախարարություն (Ֆրանսիայում)

qualifiable *adj* որակավորելի, սահմանելի, սահմանման ենթակա ◊ une conduite non ~ անկարգություն, այլանդակ վարմունք

qualification *f* 1. որակավորում; որակի որոշում, գնահատում 2. պատրաստվածության աստիճանը ~ professionnelle որակավորման բարձրացում

qualifié, -e *adj* 1. որակյալ, որակավոր, առաջնակարգային 2. վաստակավոր, մեծավաստակ 3. ազդեցիկ, հեղինակավոր ◊ ouvrier ~ որակյալ բանվոր; personne ~e բանիմաց՝ իրազեկ՝ իրավասու անձ

qualifier *vt* 1. որակել, գնահատել, որոշել, սահմանել 2. *իրվք*. որակավորել

qualité *f* 1. որակ, հատկություն, պիտանիություն 2. արժեք, առավելություն, բարոյական արժեք 3.

տիտղոս, աստիճան, կոչում, դիրք (հասարակության մեջ) ◊ contrôle de ~ որակի վերահսկում; garantie de ~ որակի երաշխիք; de haute ~ բարձրորակ; de mauvaise ~ ցածրորակ, ցածրակարգ; de première ~ առաջնակարգ; de ~ inférieure ցածրորակ; en ~ de... որպես, իբրև

~ d'auteur *իրվք*. հեղինակություն, հեղինակ լինելը

~ de citoyen քաղաքացիություն

~ de l'environnement շրջակա միջավայրի որակը

~ de maire քաղաքապետի պաշտոն, դիրք

~ de membre անդամություն, անդամակցություն

~ de la vie կյանքի որակը

quantité *f* 1. քանակ, մեծություն, չափ 2. բազմություն, մեծ քանակություն, զանգված ◊ en ~ մեծ քանակով; en ~ suffisante բավարար քանակությամբ

~ de gens մարդկանց բազմություն, բազմաթիվ մարդիկ

~ maximale առավելագույն չափ

~ minimale նվազագույն չափ

~ négligeable աննշան քանակություն

quarantaine *f* 1. քառասունին մոտ, շուրջ քառասուն; չորս տասնյակ 2. քառասուն տարի 3. կարանտին, մեկուսացում *փիք*. շրջա-

փակում $\diamond$ introduire une ~ կարանտին մտցնել; lever la ~ կարանտինը հանել; mettre en ~ մեկուսացման ենթարկել; բոյկոտել

quarante *m*: les Quarante Ֆրանսիական Ակադեմիայի քառասուն անդամները

quartier *m* 1. թաղ, թաղամաս; շրջան 2. կացարան, բնակարան, *ռազմ.* զորանոց 3. գործարան, խնայում, խնայելը; ներում, ներելը $\diamond$ Quartier Latin Լատինական թաղամաս (ուսանողական թաղամաս Փարիզում); Grand Quartier Général Գերագույն գլխավոր հրամանատարի ռազմակայան՝ շտաբ; demander ~ գործարան հայցել; ne faire ~ կյանքը խնայել, ներել; point faire de ~, ne point donner de ~ չխնայել

~ général (Q.G.) շտաբակայան

quasi *adv* 1. համարյա, գրեթե 2. կարծես թե, իբրև թե, որպես թե 3. թվացյալ, կեղծ

~ gouvernemental կիսակառավարական

~ officiel կիսապաշտոնական

quasi-contrat *m* *իրավ.* կեղծ պայմանագիր (պարտավորություն, որը ծագում է առանց կողմերի նախնական համաձայնության)

quasi-droit *m* : ~ de veto առերևույթ վետոյի իրավունք

quai-monopole *m* համարյա մենիշխանություն, ոչ լիարժեք մենիշխանություն

quasi-stabilité *f* տեսանելի կայունություն

question *f* 1. հարց 2. խնդիր, վիճելի

հարց $\diamond$ aborder (կամ évoquer, soulever) հարց շոշափել; un certain nombre de ~s հարցերի շարք; débattre (կամ discuter, examiner) une ~ հարցը քննարկել՝ քննության առնել՝ դիտարկել; être en ~ քննարկման ենթակա լինել; հարցականի տակ լինել; éclairer une ~ հարցը լուսաբանել; éluder une ~ հարցին ընթացք չտալ; éviter la ~ հարցը շրջանցել; faire ~ կասկածի տեղիք տալ; il est ~ de հարցը վերաբերում է; je ne maîtrise pas cette ~ հարցին ծանոթ չեմ, գիտակ չեմ; mettre en ~ քննարկել; հարցականի տակ դնել; négocier la ~ de բանակցություններ վարել որևէ հարցի շուրջ; pas de ~ հարց չկա, խնդիր չէ; poser une ~ հարց տալ; poser la ~ sur հարց բարձրացնել; poser une ~ incidente հարց առաջադրել, որը ծագել է գործի ընթացքում; position de la ~ հարցադրում; presser (կամ accabler) de ~s հարցեր տեղալ; la ~ s'impose (կամ se dresse, se pose, surgit) հարց է ծագում՝ առաջ գալիս՝ երևան գալիս; retourner la ~ հարցը հակադարձել; solution d'une ~ հարցի լուծում; trancher (կամ résoudre, régler, décider) une ~ հարցը լուծել

~ ambiguë երկիմաստ՝ անորոշ հարց

~ brülante հրատապ հարց

~ de confiance վստահության հարց

~ de confidence կոնֆիդենցիալ՝ գաղտնի հարց

~ décisive վճռորոշ հարց
 ~ embarrassante դժվարին խնդիր
 ~ essentielle էական՝ կարևոր հարց՝ խնդիր
 ~ fondamentale հիմնահարց, գլխավոր հարց
 ~ d'honneur պատվի խնդիր
 ~ d'intérêt commun երկկողմանի հետաքրքրություն ներկայացնող հարց
 ~ juridique իրավական, իրավաբանական հարց
 ~ litigieuse, en litige վիճելի հարց
 ~ orale [écrite] բանավոր [գրավոր] հարց (պատգամավորի)
 ~ politique քաղաքական հարց
 ~ préalable (պայմանագրի) որևէ կետ օրակարգ մտցնելու հարց
 ~ préjudicielle *հրվք.* մախնական հարց (որը ենթակա է լուծման մինչև գործի դատական քննությունը)
 ~ préliminaire մախնական հարց՝ խնդիր
 ~ provocatrice սադրիչ հարց
 ~ spéciale հատուկ՝ արտակարգ հարց
 ~ en suspens, ~ non résolue չլուծված՝ առկախ մնացած հարց
 ~ urgente անհետաձգելի, հրատապ խնդիր
 ~ vitale կենսական հարց
 ~ s venues à maturité, muries հասունացած հարցեր

questionnaire *m* հարցաթերթ $\diamond$ remplir un ~ հարցաթերթիկը լրացնել

quête *f* 1. հանգամանկություն 2. փնտրտուք, որոնումներ, հետախուզում $\diamond$ faire une ~ հանգամա-

կություն կատարել; en ~ de ... որոնելիս; se mettre en ~ de սկսել որոնել

quinquennal, -e *adj* 1. հնգամյա 2. հինգ տարին մեկ կրկնվող $\diamond$ période ~e հնգամյակ, հնգամյա շրջան; plan ~ հնգամյա պլան

quinquennat *m* հնգամյակ; հնգամյա ժամանակամիջոց

quiproquo *m* 1. բյուրիմացություն, տարածայնություն 2. *ղվնգ.* մեկը մյուսի փոխարեն

quitte *adj* 1. պարտք չունեցող, պարտքից ազատ 2. ազատ, ազատված $\diamond$ être ~ envers զո հաշիվները փակած լինել մեկի հետ; tenir (կամ considérer, estimer) զո ~ de զո մեկին ազատել՝ փրկել ինչ-որ բանից
 ~ d'un danger վտանգից ազատված

~ de dettes պարտքերից ազատված

quitter *vt* 1. լքել, հեռանալ 2. մեկնել, դուրս գալ
 ~ ses études ուսումը թողնել
 ~ le service թոշակի անցնել

qui-vive *m*: être (կամ se tenir) sur le ~ զգոն լինել, կռվելու պատրաստ լինել

quorum *m* քվորում, քվեակազմ $\diamond$ le ~ est atteint, le ~ n'est pas atteint քվորում կա, քվորում չկա; réunir le ~ nécessaire քվորում ապահովել; vérifier le ~ ստուգել՝ քվորում կա, թե՛ չկա

quota *m* թույլատրված՝ սահմանված չափաքանակ, բաժին՝ մաս՝ բանակ, քվոտա $\diamond$ attribuer les ~s քվոտաներ տրամադրել; fixer des

~s քվոտաներ սահմանել; réviser les ~ քվոտաները վերանայել
 ~ d'exportations արտահանման քվոտա՝ չափաբաժին
 ~ d'importations ներկրման քվոտա՝ չափաբաժին
 ~ de vente ապրանքաշրջանառության սահմանված քվոտա՝ չափաքանակ

quote-part *f* 1. մաս, բաժին, մասնաբաժին, փայաբաժին 2. քվոտա $\diamond$ augmenter la ~ քվոտան մեծացնել; calculer la ~ քվոտան հաշվել; recevoir sa ~ իր մասնաբաժինը ստանալ; régler la ~ քվո-

տան վճարել; verser la ~ քվոտան մուծել

quotidien, -ne *adj* ամենօրյա, առօրյա, առօրեական, սովորական, մշտական:

quotidien *m* օրաթերթ

quotient *m* գործակից

~ électoral պատգամավորի ընտրության համար անհրաժեշտ ձայների քանակ

~ familial ընտանեկան գործակից, ընտանիքի յուրաքանչյուր անդամին ընկնող եկամտաչափ
 ~ intellectuel (Q.I.), ~ mental մտավոր զարգացության գործակից, մտավոր ցուցանիշ

R

rabais *m* 1. զեղչ, զեղչում, գների իջեցում 2. դրամի արժողության իջեցում $\diamond$ accorder un ~ զեղչ տրամադրել; faire un ~ զեղչ անել; mettre au ~ արժեզրկել, գինը իջեցնել; mettre trop au ~ զոմեկի արժանապատվությունը վիրավորել; travailler au ~ աշխատել չնչին գումարով՝ գողշներով; vendre au ~ զեղչով վաճառել; էժան գներով վաճառել

rabattre *vt* 1. զիջել, զիջումներ անել, զեղչ անել 2. պակասեցնել, նվազեցնել, իջեցնել $\diamond$ se ~ *փխբ.* թեման փոխել, այլ բանից խոսել; se ~ sur la politique քաղաքականությունից սկսել խոսել

raccrocher *vt* կրկին դնել, ամրացնել ~ le récepteur լսափողը դնել

race *f* 1. ցեղ, ռասա 2. ցեղատեսակ, տեսակ 3. *հնգծ.* դիմաստիա, գահատոհմ 4. սերունդներ, հետնորդներ 5. $\diamond$ écrivain de ~ իսկական գրող; de ~ տոհմաբուծական; de ~ noble ծագումով ազնվատոհմիկ, ազնվացեղ ~ blanche, ~ noire, ~ jaune, ~ rouge սպիտակ, սև, դեղին, կարմիր ցեղ ~ humaine մարդկային ցեղ ~s à venir, les ~s futures *քղք.* գալիք սերունդներ

racial, -e *adj* ռասայական $\diamond$ différends ~aux ռասայական տարաձայնություններ; discrimina-

tion ~e ռասայական խտրականություն; élimination de la discrimination ~e ռասայական խտրականության վերացում; politique ~e ռասայական քաղաքականություն; préjudice ~ ռասայական նախապաշարմունք; ségrégation ~e ռասայական խտրականություն

racisme *m* ռասիզմ, ցեղապաշտություն, ռասայական խտրականություն

raciste *adj* ռասիստական $\diamond$ doctrine ~ ռասիստական տեսություն; nationalisme ~ ռասիստական ազգայնամոլություն; politique ~ ռասիստական քաղաքականություն

raciste *m, f* ռասիստ, ռասիզմի կողմնակից

radiation *I f* ճառագայթում, ռադիացիա

~s atomiques ատոմային ճառագայթում

radiation *II f* ցուցակներից հանում՝ հեռացում՝ ջնջում ~ de l'inscription *քղք.* գրառումների մարում

radical *m քղք.* ռադիկալ՝ արմատական՝ վճռական գործողությունների և հայացքների կողմնակից

radical, -e *adj* 1. արմատական, հիմնական, էական 2. ռադիկալ, վճռական $\diamond$ action ~e վճռական գործողություններ; amendement ~

արմատական բարելավում; changement ~ արմատական՝ կտրուկ փոփոխություն; parti ~ ռադիկալ կուսակցություն

radicalement *adv* արմատականորեն, արմատապես, վճռականորեն

radicalisme *m* արմատականություն, ռադիկալիզմ

radier I *vi* 1. ճառագայթել, ճառագել 2. փայլել (ուրախությունից)

radier II *vt* ջնջել, ցուցակներից հանել

radieux, -se *adj* 1. ճառագայթող 2. փայլող, շողացող, ուրախ, խնդուն, ուրախալի, բերկրալից, բերկրանք առաջացնող

radio *f* 1. ռադիո, ձայնասփյուռ 2. : (station) ~ ռադիոկայան ◊ émettre (կամ transmettre) par ~ հաղորդել ռադիոյով; lancer par ~ տարածել ռադիոյով ~ libre, ~ locale, ~ privée մասնավոր ռադիոկայան (տեղական նշանակության)

radio *m* ռադիոգիր, ռադիոգրամա; ռադիստ, ռադիոհաղորդ

radioactivité *f* ռադիոակտիվություն ~ naturelle բնական ռադիոակտիվություն ~ artificielle արհեստական ռադիոակտիվություն

radiocommunication *f* ռադիոկապ

radiodiffusion *f* ռադիոհաղորդում, հեռարձակում ◊ office de ~ - télévision française ֆրանսիական ռադիոհաղորդման և հեռուստատեսության վարչություն ~ par satellites հրթիռային (ռադիո) հեռարձակում

~ visuelle հեռուստատեսային հեռարձակում; հեռուստատեսային հաղորդում

radiogramme *m* ռադիոգիր

radio-installation *f* ռադիոսարքավորում, ռադիոսարք, ռադիոտեղակայանք

radiophoner *vt* ռադիոյով հաղորդել

radiotransmission *f* ռադիոհաղորդում

raffermir *vt* ամրացնել, ամրապնդել, հաստատուն դարձնել, ուժեղացնել

raffermissement *m* ամրացում, ամրապնդում, ուժեղացում, ուժեղացնելը

raid *m* 1. մարտարշավ, արշավանք, ասպատակություն 2. ուղևորություն; *ալ.* թռիչք ~ de police ոստիկանական շուրջկալ ~ transatlantique թռիչք Ատլանտյան օվկիանոսի վրայով

raidissement *m* 1. *փխք.* լարվածություն 2. կոշտացում, կարծրացում, պնդություն հաղորդելը 3. *քղք.* խստացում (դիրքորոշման) ~ de la politique անցում դեպի ավելի կոշտ քաղաքականություն

raison *f* 1. բանականություն, խելք, գիտակցություն, ինտելեկտ, լրջմտություն, խոհականություն, խոհեմություն, խելամտություն, շրջահայացություն, ողջամտություն 2. փաստարկ, արդարացում, նկատառում, պատճառ, փաստ, հիմք, հիմունք, դատողություն, ենթադրություն ◊ à bonne ~ լիակատար իրավունքով, լիակատար հիմունքով; avoir ~ իրավացի լինել; avoir de bonnes ~s

բավարար հիմքեր ունենալ; de-
mander ~ բացատրություն պա-
հանջել; donner ~ համաձայնել,
համաձայնություն տալ; parler ~
խոսել ողջամտորեն; perdre la ~
խելքը կորցնել; à plus forte ~
առավել ևս; plus que de ~
սպասվածից ավելին; pour les ~s
ci-dessus exposées վերևում շա-
րադրվածի պատճառով; à ~ de...
հաշվով; avec ~ արդարամտու-
թյամբ, ըստ արդարին; comme de
~ ինչպես և սպասվում էր; ող-
ջամտորեն դատելով; en ~ de
պատճառով; non sans ~ ոչ ա-
ռանց հիմքի; rendre ~ de զգի հա-
շիվ տալ մի բանում, բացատրու-
թյուններ տալ ինչ-որ բանի առ-
թիվ

~ convaincante համոզիչ փաս-
տարկ
~ directe ուղղակի կապ՝ առնչու-
թյուն

~ d'état պետական շահ, երկրի
շահ, պետական նկատառումներ
~ d'être գոյության իրավունք, գո-
յության իմաստ; խելամիտ հիմ-
նավորում

~ valable հիմնավորված՝ հարգե-
լի պատճառ

~s économiques տնտեսական
նկատառումներ

~s d'Etat պետական շահեր

~s financiers ֆինանսական նկա-
տառումներ

~s politiques քաղաքական նկա-
տառումներ

raisonnable *adj* 1. խելացի, խոհեմ,
շրջահայաց, ողջամիտ 2. չափա-
վոր, ընդունելի, տանելի 3. հիմ-

նավորված, մտածված, կշռա-
դատված ◊ acte ~ խելամիտ գոր-
ծողություն; argument ~ խելամիտ
փաստարկ; compensation ~ հա-
մապատասխան փոխհատու-
ցում; justification objective et ~
հիմնավորված և անաչառ ար-
դարացում; prix ~ չափավոր գին;
proposition ~ ընդունելի առա-
ջարկ; revenu ~ կարգին եկա-
մուտ

raisonnablement *adv* 1. խոհեմա-
բար, խելամտորեն 2. շրջահա-
յացորեն, ողջամտորեն

raisonné, -e *adj* կանխամտածված,
լավ կշռադատված; փաստերով,
փաստարկներով, ապացույցնե-
րով հիմնավորված

raisonnement *m* 1. դատողություն,
հետևություն, մտահանգում, եզ-
րակացություն 2. գիտակցու-
թյուն, տրամաբանություն ◊ man-
quer de ~ դատելու կարողություն
չունենալ

~ affectif զգայական դատողու-
թյուն

~ déductif արտաձական՝ դե-
դուկտիվ դատողություն

~ faux սխալ եզրակացություն

~ inductif մակածական՝ ինդուկ-
տիվ դատողություն

raisonner 1. *vi* դատել, խորհել, մտա-
ծել, դատողություններ անել, եզ-
րակացնել, տրամաբանել 2.
առարկել, հակաճառել, ընդդի-
մախոսել 3. *vi* քննել, քննության
ենթարկել, քննարկել

~ juste ճիշտ դատել

~ politique քաղաքականությու-
նից խոսել, քաղաքականությու-

նը քննության ենթարկել
rajustement *m* 1. ուղղում, շտկում, հարմարեցնելը, վերափոխում, վերանորոգում, կարգավորում 2. *հնգծ*. հաշտեցում, հաշտեցնելը ~ d'un différend տարաձայնության կարգավորում
 ~ des prix գների կարգավորում
 ~ des salaires աշխատավարձերի շտկում՝ ուղղում՝ հավասարեցում
ralenti *m* դանդաղում, դանդաղեցված ընթացք $\diamond$ mettre au ~ դանդաղեցնել; au ~ դանդաղորեն
ralentir *vt* դանդաղեցնել, կանգնեցնել
ralentissement *m* 1. դանդաղում 2. թուլացում, նվազում
 ~ de la conjoncture, ~ conjoncturel տնտեսական իրավիճակի անկում
 ~ de la production արդյունաբերական արտադրանքի նվազում
rallement *m* 1. *ազգմ*. հավաք 2. միանալը, միավորվելը, միավորում $\diamond$ mot de ~ նշանաբան; պայմանաբառ; point de ~ հավաքակայան; *փխք*. ուժերի միավորման վայր
rallier *vt* 1. կրկին միացնել, վերամիավորել 2. միանալ, հարել, վերամիավորվել; վերադառնալ 3. *փխք*. միավորել (ընդհանուր գործի համար); ներգրավել (որևէ գործի մեջ), հավաքել $\diamond$ se ~ ա) միավորվել, հավաքվել, համախմբվել բ) միանալ, հարել; se ~ à un parti հարել որևէ կուսակցության; se ~ à un point de vue որևէ տեսակետի հարել
 ~ l'adhésion de tous համընդհա-

նուր ճանաչում ստանալ
 ~ la majorité միանալ մեծամասնությանը
 ~ son poste վերազբաղեցնել իր պաշտոնը
 ~ les suffrages ձայներ ստանալ; աջակցություն ստանալ
ramener *vt* : ~ sur le tapis des controverses տարաձայնություններ հարուցել
rançon *f* 1. փրկագին 2. *փխք*. վճարում, հատուցում, փոխհատուցում, պատիժ $\diamond$ demander une ~ փրկագին պահանջել; payer une ~ փրկագին վճարել
 ~ du progrès առաջադիմության ծախսեր
rang *m* 1. շարք, կարգ; տողան 2. (հասարակության մեջ) դիրք, կարգ, աստիճան; կոչում, տիտղոս 3. *ազգմ*. շարքային կազմ $\diamond$ déchoir de son ~ իր դիրքից զրկվել; diplomate de haut ~ բարձրաստիճանի դիվանագետ; être du même ~ նույն կոչումն ունենալ, նույն աստճանի վրա լինել; mettre au ~ de... շարքը դասել; militaire du ~ շարքային; de premier ~ առաջին կարգի, առաջնակարգ; prendre ~ դիրք գրավել, առաջ քաշվել, տեղ զբաղեցնել; quitter les ~s շարքից դուրս գալ; rester dans le ~, garder son ~ ~ շարքում մնալ; rompre (կամ percer, enfoncer) les ~s ennemis թշնամու շարքերը ճեղքել; s'abaisser au ~ de... ցածրանալ մինչև... աստիճան; se mettre en ~ շարք կանգնել; serer les ~s համախմբվել, միավորվել; servir

dans le ~ ծառայել որպես շաքախին; tenir un ~ honorable պատվավոր դիրք գրավել; venir au deuxième ~ երկրորդ տեղը գրավել

~ d'ancienneté տեղ՝ ըստ ավագության

ranger *vt* 1. շարել, դասավորել, կարգի բերել, գետեղել, տեղավորել 2. *ազգ.* շարել, շարք կանգնեցնել 3. հպատակեցնել, ենթարկել, հնազանդեցնել $\diamond$ se ~ ա) շարք կանգնել, շարվել բ) հարել; se ~ à un avis մեկի կարծիքին միանալ; se ~ du côté de... հարել, միանալ, անցնել մեկի կողմը ~ sous le joug, ~ sous les lois, ~ sous l'autorité de զո մեկի ենթակայության տակ դնել

ranimation *f.* ~ de la conjoncture իրավիճակի աշխուժացում

ranimer *vt* 1. քաջալերել, սրտապնդել, խրախուսել, ոգևորել 2. վերակենդանացնել, կենդանացնել, աշխուժացնել, կենդանություն տալ ~ le passé անցյալը վերակենդանացնել

raout *m* *ղվնգ.* պաշտոնական երեկույթ, ընդունելություն

rapace *adj* ավազակային, կողոպտչական, թալանչիական, գիշատչական, ագահ $\diamond$ combat ~ կողոպտչական՝ թալանչիական կռիվ

rapacité *f* գիշատչություն, ագահություն, ընչաբաղդություն, ժլատություն, շահամոլություն

rapatriement *m* 1. հայրենադարձություն 2. *ղվնգ.* ռեպատրիացիա (ներգաղթ, գաղթածների վերա-

դարձը ծննդավայրի երկիր) $\diamond$ en instance de ~ հայրենադարձման ենթակա

rapatrier *vt* հայրենադարձել, հայրենիք ուղարկել $\diamond$ se ~ հայրենիք վերադառնալ, հայրենադարձվել

rapine *f* 1. հափշտակություն, յուրացում, կողոպուտ, ավարառություն, թալան, ավազակություն 2. կորզում, շորթում $\diamond$ guerre de ~ թալանչիական պատերազմ

rapiner *vt, vi* կողոպտել, հափշտակել, յուրացնել, թալանել; կորզել, շորթել

rappe *m* 1. հետ կանչել (դեսպանի, պատգամավորի և այլն) 2. կոչ, հրավեր $\diamond$ presenter ses lettres de ~ *ղվնգ.* հետ կանչման գիր հանձնել

~ à l'ordre կարգուկանոնի կոչ

~ au règlement ռեգլամենտը՝ աշխատակարգը պահպանելու կոչ

rappe *vt* 1. հետ կանչել (դեսպանին, պատգամավորին) 2. *փխք.* հիշեցնել, կոչ անել 3. վերադարձնել

~ un ambassadeur դեսպանին հետ կանչել

~ à l'obéissance ստիպել ենթարկվելու

~ l'orateur à la question traitée հռետորին խնդրել թեմայից չշեղվել

~ un orateur aux convenances հռետորին կարգի հրավիրել

~ à l'ordre կարգուկանոնի կոչ անել

~ d'urgence շտապ կանչել

~ à la vie կյանք վերադարձնել, կյանքի կոչել, նոր ուժ տալ

rapport *m* 1. եկամուտ 2. զեկույց, զեկուցում, հաշվետվություն 3. հարաբերություն, կապ, հարաբերակցություն, համապատասխանություն ◊ *accepter le ~* ընդունել հաշվետվությունը; *avoir ~ à...* կապ ունենալ; *circuler le ~* հաղորդումը տարածել՝ շրջանառության մեջ դնել; *consigner* (կամ *faire figurer, insérer*) *dans un ~* զեկուցման մեջ մտցնել; *déclarer le ~* inacceptable զեկույցն անընդունելի հայտարարել; *entendre* (կամ *discuter*) *un ~* լսել՝ քննարկել զեկուցումը; *être en ~s* կապի մեջ լինել; *faire* (կամ *présenter*) *un ~ sur* զեկուցումով հանդես գալ; *mentionner dans le ~* զեկույցում նշել՝ հիշատակել; *au ~ de...* վկայությամբ; *en ~ de ...* կապակցությամբ; *par ~ à...* համեմատությամբ; *se mettre en ~ avec* կապի մեջ մտնել; *sous tous (les) ~s* բոլոր տեսանկյուններից, բոլոր առումներով; *transmettre le ~* հաշվետվությունը փոխանցել
 ~ *annuel* տարեկան հաշվետվություն
 ~ *d'activité* հաշվետու զեկուցում
 ~ *biennal* երկամյա հաշվետվություն
 ~ *confidentiel* գաղտնի՝ կոնֆիդենցիալ զեկույց
 ~ *des commissaires, ~ des contrôleurs* վերստուգիչ հաշվետվություն, հաշվետվություն վերստուգման արդյունքների մասին
 ~ *du conseil d'administration* վարչական խորհրդի հաշվետվություն

~ *factuel* փաստացի հաշվետվություն
 ~ *financier* ֆինանսական հաշվետվություն
 ~ *des forces de classes* դասակարգային ուժերի հարաբերակցություն
 ~ *de gestion* վարչակազմի տարեկան հաշվետվություն
 ~ *informatif* տեղեկատվական հաշվետվություն
 ~ *juridique* իրավահարաբերություն
 ~ *mensuel* ամսական հաշվետվություն
 ~ *oral* բանավոր զեկույց
 ~ *politique* քաղաքական զեկուցում
 ~ *préliminaire* սկզբնական հաշվետվություն
 ~ *sommaire* ամփոփիչ հաշվետվություն
 ~ *supplémentaire* լրացուցիչ՝ հավելյալ զեկույց
 ~ *trimestriel* եռամսյա հաշվետվություն

rapports *m pl* մարդկային կապեր, հարաբերություններ; փոխհարաբերություններ ◊ *entretenir des ~s* հարաբերություններ պահպանել
 ~ *d'amitié* բարեկամական հարաբերություններ
 ~ *de bon voisinage* բարիդրացիական հարաբերություններ
 ~ *de classe* դասակարգային հարաբերություններ
 ~ *contractuels* պայմանագրային հարաբերություններ
 ~ *de production* արտադրական

հարաբերություններ

~ sociaux սոցիալական հարաբերություններ

rapporteur *vt* 1. հաղորդել, շարադրել, հայտնել, տեղեկացնել, ծանուցել 2. զեկուցել, հաշվետվություն ներկայացնել 3. *իրվք*. վերացնել, չեղյալ հայտարարել (օրենք, հրաման, նշանակում) ◇ *se ~ ա*) *հնգծ*. իրար համապատասխանել, ներդաշնակ լինել բ) վերաբերել որևէ բանի; *s'en ~ à* զո... մեկի հայեցողությանը թողնել; ապավինել մեկին, հույսը դնել մեկի վրա

rapporteur, -se *m, f* զեկուցող; ելույթ ունեցող

rapprochement *m* 1. *ղկնգ*. շահերի կամ հետաքրքրությունների մոտեցում՝ մերձեցում, բարեկամական հարաբերությունների վերսկսում (*հսակ*. պետությունների միջև) 2. հաշտեցում 3. համադրում, համեմատում, զուգորդում, բաղդատում ◇ *établir un ~ entre deux textes* երկու տեքստեր համեմատել՝ համադրել իրար հետ; *faire un ~* համադրել, զուգահեռներ անցկացնել
~ *des points de vue* տեսակետների մերձեցում

rapprocher *vt* 1. մոտեցնել, մոտ բերել (տառնել) 2. համադրել, համեմատել, զուգորդել 3. մերձեցնել, հաշտեցնել
~ *faits et dates* համադրել փաստերն ու տարեթվերը

rassemblement *m* 1. հավաքելը, ժողովելը 2. խոնվելը, հավաքվելը, ամբոխվելը, կուտակում, կու-

տակվելը (ժողովրդի) 3. միավորում, համախմբում, միացում 4. *նազմ*. հավաք; կենտրոնացում (գորքերի) ◇ *disperser un ~* հավաքվածներին ցրել; *point de ~* հավաքակայան, հավաքակետ
~ *d'alerte* հավաք տագնապի ազդանշանով

~ *national* ազգային միավորում
~ *populaire* ժողովրդական ուժերի համախմբում

rassembler *vt* 1. հավաքել 2. համախմբել; միավորել, միացնել 3. կուտակել 4. կենտրոնացնել (գորքերը)

~ *des faits* փաստեր հավաքել
~ *ses forces* ուժերը համախմբել
~ *ses idées* մտքերը հավաքել, կենտրոնանալ, մտածել

rassurant, -e *adj* հանգստացնող, վստահություն ներշնչող, մխիթարող ◇ *nouvelles ~es* հանգրստացնող՝ մխիթարող նորություններ; *peu ~* վստահություն չներշնչող; վտանգավոր

rater 1. *vi ա*) վրիպել, փուստ անցնել բ) *փխք*., *խսկց*. չհաջողվել, ծախողվել, բարեհաջող չլինել 2. *vt ա*) վրիպել, չդիպչել բ) *խսկց*. պահը բաց թողնել
~ *son coup* վրիպել
~ *un examen* քննությունից կտրվել
~ *une occasion* հարմար առիթը բաց թողնել

ratification *f* վավերացում, կոնֆիրմացիա, հաստատում ◇ *lettre de ~* վավերագիր
~ *incomplète* թերի վավերացում
~ *d'un traité* միջպետական հա-

մաճայնագրի վավերացում
ratifier *vt* վավերացնել, հաստատել
◇ *dûment* ~é պատշաճ ձևով վավերացված

rationalisation *f* 1. նորարարություն
2. *հոգք*. տրամաբանական հիմնավորում, (անգիտակից գործողությունների) խելամիտ բացատրություն

rationaliser *vt* 1. նորարարություն
անել 2. տրամաբանական բացատրություն տալ; տրամաբանորեն հիմնավորել; *հոգք*. բացատրել (սեփական արարքները)

rationalisme *m* ռացիոնալիզմ; բանական՝ խելամիտ վերաբերմունք կյանքի հանդեպ

rationaliste *m* ռացիոնալիստ, ռացիոնալիզմի հետևորդ

rationalité *f* ռացիոնալություն, նպատակահարմարություն

rationnel, -le *adj* 1. բանական, խելացի, խելամիտ, խելոք 2. ռացիոնալ, նպատակահարմար, գործիմաց, գործարար, բանիմաց, ձեռներեց, ճիշտ ◇ *exploitation* ~le տնտեսության խելամիտ ղեկավարում; *justification* ~le խելամիտ արդարացում; *méthode* ~le ռացիոնալ մեթոդ

rationalnement *adv* ռացիոնալ կերպով, նպատակահարմար կերպով, բանական կերպով; հիմնավորապես, հիմնովին, գործիմացորեն, գործիմացաբար, խելամտորեն

rationnement *m* նորմավորում, չափակարգում ◇ *système de* ~ քարտային համակարգ

rationner *vt* նորմավորել, բաժանել, բաշխել
~ *les vivres* նորմավորել պարենի բացթողումը; սահմանափակել պարենամթերքի սպառումը

ratisser *vt* *ազգմ*. հետախուզելով մաքրել, համատարած գնդակոծել, սանրել
~ *le terrain* տեղանքը հետախուզել, սանրել

rattacher *vt* նորից կապել (միացնել, ամրացնել) ◇ *se ~ à* 1. կապվել, ամրանալ 2. կապ, հարաբերություն ունենալ; *une grande importance se ~e à cette question* այս հարցը մեծ նշանակություն է ստանում

~ *à l'étalon* or արտարժույթը փոխադրել ոսկու

~ *une question à...* հարցը կապել... հետ

ratrapper *vt* բացերը լրացնել, բաց թողածը լրացնել՝ վերականգնել
~ *le retard* բաց թողածը լրացնել, հետամնացությունը վերացնել
~ *le temps perdu* կորցրած ժամանակը հետ բերել

ravage *m* 1. կործանում, ավեր, ավերածություն, քանդում, խորտակում, ամայացում; վնասում, վնասվելը, փչացում, վնասվածք 2. կործանարար հետևանքներ ◇ *causer* (կամ *faire*) *des ~s* ավերածություններ պատճառել; մոլեգնել (պատերազմի, համաճարակի մասին)

ravaler *vt* *փխք*. իջեցնել, ցածրացնել, նվաստացնել, ստորացնել
~ *au rang de...* իջեցնել մինչև... մակարդակը

~ au rôle de puissance de troisième ordre իջեցնել մինչև երրորդական աստիճանի պետության մակարդակը

ravitaillement *m* մատակարարում, հայթայթում, պարենավորում, մթերավորում (զինծառայողի), բավարարում, բավարարություն ~ en eau ջրամատակարարում ~ en munitions ռազմամթերքի մատակարարում ~ en vivres կենսամթերքի մատակարարում

ravitailleur *vt* մատակարարել, տալ, հայթայթել, ապահովել (պարենամթերքով, ռազմամթերքով)

raviver *vt* 1. թարմացնել, բորբոքել, ավելի պայծառացնել, ուժեղացնել 2. *փ/սք.* վերակենդանացնել, հարություն տալ, կենդանացնել ~ l'espérance հույսը վերածնել

raye *vt* 1. *փ/սք.* վտարել, հեռացնել, արտաքսել 2. ջնջել, հանել, դուրս գցել ~ des cadres հաստիքային ցուցակից հանել ~ de la liste ցուցակից հանել ~ du nombre թվից հանել ~ une ville de la carte du monde քաղաքը ջնջել երկրի երեսից

rayon *m* 1. ճառագայթ, շող, փայլ, փայլատակում, առկայծում 2. շառավիղ, շրջան ~ dans un ~ de dix kilomètres 10 կմ շառավղով ~ d'action գործողության շառավիղ ~ d'espérance հույսի ճառագայթ ~s X, ~s de Rentgen ռենտգենյան ճառագայթներ

rayonnement *m* 1. ճառագայթում 2.

փայլատակում, փայլ, լուսապսակ 3. ազդեցության տարածում; բարերար ազդեցություն, էքսպանսիա ~ dans le ~ de la gloire փառքի լուսապսակի մեջ

rayonner *vi* 1. փայլել, փայլատակել, ճառագել 2. *Ֆիզ.* ճառագայթել 3. մեծացնել ազդեցության ոլորտը

réactif, -ve *adj* ռեակտիվ, հակազդական ~ avion à ~ ռեակտիվ ինքնաթիռ; force ~ve ռեակտիվ ուժ

réaction *f* 1. ռեակցիա, հակազդում, հակազդեցություն; փոխազդեցություն 2. արձագանք, պատասխան, անդրադարձում 3. *քղք.* ռեակցիա, հետադիմություն ~ chasseur à ~ ռեակտիվ կործանիչ; ~ moteur à ~ ռեակտիվ շարժիչ ~ en chaîne շղթայական ռեակցիա

~ négative բացասական արձագանք ~s internationales միջազգային արձագանքներ ~s isolées առանձին ելույթներ՝ արձագանքներ

réactionnaire *adj* ռեակցիոն, հետադիմական ~ forces ~s հետադիմական՝ ռեակցիոն ուժեր

réactionnaire *m, f* ռեակցիոներ, հետադիմական

réadaptation *f*: ~ professionnelle նոր մասնագիտության ձեռքբերում

réadhésion *f* կրկին ընդունվելը, մտնելը, վերադառնալը

réaffirmation *f* նոր՝ կրկնակի հաստատում, վերահաստատում

réaffirmer *vt*: ~ son intérêt à... վերա-

հաստատել իր շահագրգռվածությունը...

réajournement *m* կրկին հետաձգում, տարկետում, ժամկետի երկարացում

réajourner *vt* կրկին հետաձգել, ժամկետը երկարացնել

réal *m* ռեալ (խալանական դրամ)

réalisateur *m* բեմադրիչ, ռեժիսոր (կինոֆիլմի, հեռուստահաղորդման)

réalisation *f* 1. իրականացում, կյանքի կոչում, իրագործում, կենսագործում 2. *pl* նվաճումներ, հաջողություններ 3. բեմադրում, բեմադրություն (կինոֆիլմի, հեռուստահաղորդման)

~ de l'art արվեստի ստեղծագործություն

~ des droits économiques et sociaux տնտեսական և սոցիալական իրավունքների իրականացում

~ des droits de l'homme մարդու իրավունքների իրականացում

~s de la science գիտության նվաճումներ

réaliser *vt* 1. իրականացնել, կյանքի կոչել, կենսագործել, իրագործել 2. փողի վերածել, իրացնել, ռեալիզացիայի ենթարկել 3. շահույթ ստանալ, եկամուտ բերել 4. բեմադրել (կինոֆիլմ) ◊ se ~ իրականացվել, կատարվել, կենսագործվել

~ un arrangement փոխադարձ համաձայնության հասնել

~ des bénéfices exorbitants հսկայական շահույթ ստանալ

~ au delà գերակատարել

~ des gains énormes հսկայական շահույթ ստանալ

~ des mesures միջացառումներ անցկացնել

~ un plan պլանը կատարել

~ un record ռեկորդ սահմանել

réalisme *m* 1. ռեալիզմ, իրապաշտություն 2. իրատեսություն

réaliste *adj* ռեալիստական, իրատեսական; իրագործելի, գործնական

réaliste *m, f* ռեալիստ, ռեալիզմի հետևորդ, իրատես, իրապաշտ

réalité *f* իրականություն, ռեալություն; իսկություն, փաստ, իրողություն, ճշմարտություն, ճշտություն ◊ avoir le sens de ~ իրատես՝ ռեալիստ լինել; prendre ses désirs pour ~ իր ցանկությունները որպես իրականություն ընդունել; en ~ իրականում, իրոք, իրապես, իսկապես

réaménager *vt* վերասարքավորել; վերապլանավորել; վերակառուցել, վերականգնել

réannexer *vt* 1. նորից միացնել, կցել, ավելացնել 2. նորից բռնակցել, բռնագավթել

réannexion *f* պետության կողմից իրենից խլված տարածքների միացում

réarmement *m* վերազինում, վերազինելը, վերազինվելը

réarmer 1. *vt* վերազինել 2. *vi* վերազինվել

rebelle *adj* 1. խռովարար, ապրստամբ, ըմբոստ, դիմադրող, ընդդիմացող, հակառակվող, պայքարող 2. անհնազանդ, անկարգապահ

~ aux conseils խորհուրդներ լսելու անընդունակ

~ à la discipline կարգապահություն չճանաչող

rebell (se) *v. pr.* 1. խռովություն բարձրացնել, ապստամբել 2. ըմբոստանալ, ընդվզել

rébellion *f* 1. խռովություն, բունտ, ընդվզում, ապստամբություն 2. *իրվք*. դիմադրություն իշխանությանը, անհնազանդություն իշխանությանը

rebus sic stantibus (*լատ.*) *դվնզ*. «անփոփոխ հանգամանքների վերապահում» (որը պայմանավորվող կողմերից մեկին կամ մի քանիսին հիմք է տալիս պայմանագրի միակողմ կասեցման համար)

rebut *m* 1. կոպիտ մերժում 2. անպետք իր, խտտան *◇* essayer des ~s մերժում ստանալ

~ de l'humanité տակամք

rebuter *vt* 1. վանել 2. կոպտորեն մերժել 3. խտտանել

récapitulation *f* համառոտ եզրակացություն, ամփոփում

récapituler *vt* 1. ամփոփել, եզրափակել 2. վերհիշել, վերարտադրել

receler, recéler *vt* 1. *իրվք*. ծածկել, թաքցնել, պարտակել 2. իր մեջ ունենալ, պարունակել, բովանդակել, ամփոփել

recement *adv* վերջերս պատահած, նոր, թարմ, ժամանակակից

recensement *m* 1. բնակչության մարդահամար 2. հաշվառում 3. գույքագրում

recenser *vt* 1. մարդահամար կատարել, ստուգում իրականացնել,

հաշվառում անցկացնել; հաշվառման վերցնել 2. գույքագրել

réception *f* 1. ընդունելություն (նաև դիվանագիտական), հանդիպում 2. ստացում, մուտք (ղրամական), ընդունում *◇* accuser ~ ծանուցել ստացման մասին; dès ~ ստանալուն պես; discours de ~ ներածական ելույթ (ակադեմիա ընդունվելու ժամանակ); faire une mauvaise ~ à զո վատ ընդունելություն ցույց տալ մեկին; jour de ~ ընդունելության օր; salle de ~ ընդունելությունների դահլիճ՝ սրահ ~ à l'ambassade ընդունելություն դեսպանատանը

~ amicale բարեկամական՝ ընկերական հանդիպում՝ ընդունելություն

~ cérémonielle հանդիսավոր ընդունելություն (հյուրերի)

~ officielle պաշտոնական ընդունելություն

réceptionniste *m, f* այցելուների ընդունող անձ; քարտուղար (որը զբաղվում է այցելուների ընդունելությամբ), մատենավար, հերթապահ աղմինիստրատոր՝ կառավարիչ

récession *f* 1. հեռացում, անջատում 2. անկում, նվազում, իջեցում, կրճատում

~ économique տնտեսական անկում

~ politique քաղաքական ակտիվության անկում

recette *f* 1. հասույթ, (ղրամական) մուտք, եկամուտ, գումար, շահույթ 2. հավաքում, գանձում (հարկերի) 3. դեղատոմս *◇* ampu-

ter les ~s եկամուտները կրճատել; faire ~ եկամուտ բերել; garçon de ~s զանձիչ, ինկասատոր; porter (կամ mettre) en ~ մուտք գրանցել; prélever sur la ~ վերցնել ի հաշիվ հասույթի

~ annuelle տարեկան դրամամուտք

~ effective ընթացիկ դրամամուտք

~s et dépenses եկամուտներ և ծախսեր

~s douanières մաքսատուրք

~s de l'Etat, ~s publiques պետական եկամուտներ

~s fiscales հարկային մուտքեր

recevabilité *f* *հրվբ.* ընդունելիություն, ընդունելի լինելը, թույլատրելիություն

recevable *adj* *ղվզ., հրվբ.* ընդունելի, թույլատրելի $\diamond$ amendement ~ ընդունելի բարեփոխում; déclarer une motion ~ առաջարկն ընդունելի հայտարարել

recevoir *vt* դիմավորել, ընդունել (հյուրերի, այցելուների)

~ des visites հյուրեր ընդունել

~ satisfaction բավարարված լինել, բավարարվածություն ստանալ

rechange *m* 1. փոխարինում, փոխում, փոփոխություն 2. պահեստամաս $\diamond$ solution de ~ հնարավոր ուրիշ լուծում, դրությունից դուրս գալու այլ ելք

réchapper *vi* խուսափել, խույս տալ, ազատվել, փրկվել

~ d'un danger վտանգից խուսափել

recherche *f* 1. որոնում, որոնելը,

փնտրում, փնտրելը, որոնումներ 2. (հաճախ *pl*) հետազոտություն, ուսումնասիրություն, գիտահետազոտական աշխատանք 3.

հրվբ. որոնում, հետախուզում, նախաքննություն $\diamond$ centre de ~s գիտահետազոտական կենտրոն; être à la ~ de... որոնել, փնտրել; faire des ~s հետազոտությամբ՝ գիտությամբ զբաղվել, հետազոտել; se livrer à des ~s sur qch զբաղվել հետազոտություններով, ուսումնասիրությամբ; se mettre à la ~ որոնումներ սկսել; système de ~ des personnes մարդկանց որոնման համակարգ

~ conjoncturelle իրավիճակի հետազոտություն

~ de paternité հայրության հաստատում

~ de renseignements տեղեկությունների հավաքում

~s scientifiques գիտական հետազոտություններ

rechercher *vt* 1. փնտրել, որոնել 2. ուսումնասիրել, հետազոտել 3.

հրվբ. հետապնդել դատական կարգով; հետաքննություն անցկացնել; փորձաքննություն կատարել; որոնել (հանցագործին) 4. ձեռք բերել, հասնել, ստանալ

~ un crime հետաքննել հանցագործությունը

~ l'hégémonie mondiale հասնել համաշխարհային տիրապետության

~ les moyens միջոցներ հայթայթել

~ une solution pacifique հասնել հարցի խաղաղ լուծման

réciprocité *f* փոխադարձություն, երկուստեքություն, փոխազդեցություն, փոխադարձ համակրանք $\diamond$ sur la base de la ~, par ~ փոխադարձության հիմքի վրա; déclaration de ~ փոխգործության հռչակագիր; principe de ~ փոխգործության սկզբունք
~ législative օրենսդրական փոխազդեցություն

réciproque *adj* 1. փոխադարձ, երկկողմանի, երկուստեք 2. համապատասխան, համարժեք $\diamond$ accord ~ փոխհամաձայնագիր; aide ~ փոխօգնություն; contrat ~ երկկողմ պայմանագիր; défense ~ փոխադարձ պաշտպանություն; privilèges ~s փոխադարձ արտոնություններ

réciproque *f* *դվկգ.* պատասխան գործողություն, փոխգործողություն, փոխադարձության սկզբունք $\diamond$ rendre la ~ հատուցել, փոխհատուցել

réciproquement *adv* փոխադարձաբար

réciproquer *vt* փոխադարձաբար պատասխանել (զգացմունքին և այլն), պատասխան ուղարկել (շնորհավորանքին և այլն)

réclamation *f* 1. պահանջ, միջնորդություն, դիմում, խնդիրք, բարեխոսություն 2. բողոք, գանգատ, պահանջ, հայց, բողոքագիր 3. բողոք, առարկում, առարկություն, հակառակում, հակառակություն $\diamond$ faire (կամ déposer) une ~ բողոք՝ պահանջ ներկայացնել

réclame ծանույց, հայտարարու-

թյուն, գովազդ $\diamond$ bruyante ~ աղմկարարություն, աղմուկ; faire de la ~ գովազդել

réclamer 1. *vi* հայցել, պահանջել, համառորեն խնդրել 2. *vi* ա) առարկել, հակաճառել, ընդդիմախոսել, պատասխան տալ բ) բողոքել, բողոքարկել, հայց ներկայացնել գ) բարեխոսել, միջնորդել, դիմել, խնդրել $\diamond$ se ~ վկայակոչել, հիմնվել, պատճառ բերել, պատճառ բռնել; se ~ de ses droits իր իրավունքները պաշտպանել

reclassement *m* վերադասակարգում, վերանայում; վերաբաշխում, վերաբաժանում
~ des actifs դրամական մուտքերի վերանայում

~ des actions բաժնեթղթերի վերադասակարգում

~ des salaries աշխատավարձի սանդղակի վերանայում

reclusion *f* բանտարկություն, ազատազրկում

~ criminelle ազատազրկում հարկադիր աշխատանքով

~ à vie ցմահ բանտարկություն

reconition *f* ճանաչում, ընդունում
~ de facto փաստացի՝ ղեֆակտո ճանաչում

~ de jure իրավաբանորեն՝ ղեյուրե ճանաչում

recolter *vt* 1. բերք հավաքել, հնձել 2. *փ/սք.* վաստակել, քաղել, հավաքել

~ les lauriers դափնիներ քաղել, հաջողություններ ունենալ

recpommandable *adj* 1. հավանության՝ խրախուսանքի՝ հարգան-

քի արժանի 2. հանձնարարելի, երաշխավորման արժանի
~ à tous égards բոլոր առումներով արժանի

recommandation *f* 1. հանձնարարական, հանձնարարում, երաշխավորություն 2. խորհուրդ, ցուցում, հրահանգ, պատվեր 3. *ղվնգ*. ռեկոմենդացիա (միջազգային մարմինների որոշումներ, որոնք պետությունների վրա պարտավորություններ չեն դնում) $\diamond$ faire une ~ հանձնարարել, խորհուրդ տալ; lettre de ~ հանձնարարական նամակ, երաշխավորագիր; solliciter la ~ հանձնարարական խնդրել
~ du Conseil de sécurité Անվտանգության խորհրդի հանձնարարական՝ որոշում

recommandé, -e *adj* պատվիրված, պատվերով (փոստային առաքման մասին) $\diamond$ envoi en ~ պատվերով առաքում; lettre -e պատվիրված նամակ

recommander *vt* 1. հանձնարարել, երաշխավորել 2. խորհուրդ տալ 3. պատվիրել, հանձնարարել $\diamond$ se ~: se ~ de զո վկայակոչել, պատճառ բերել

recompense *f* 1. փոխհատուցում, հատուցում (վնասների) 2. վարձատրում, պարգևատրություն, պարգև $\diamond$ décerner une ~ պարգև տալ, պարգև շնորհել; pour ~, en ~ որպես վարձատրում, իբրև հատուցում, փոխարենը
~ en argent դրամական պարգևատրում
~ d'un service պարգևատրու-

թյուն՝ ծառայությունների դիմաց
récompenser *vt* 1. պարգևատրել, վարձատրել 2. փոխհատուցել, հատուցել (վնասները)

réconciliable *adj* հաշտեցվող,

հաշտվող, հաշտ, կարգավորելի
réconciliation *f* հաշտեցում, հարթում, կարգավորում $\diamond$ ménager une ~ հաշտեցնել

~ nationale ազգային հաշտություն՝ համաձայնություն

réconcilier *vt* 1. հաշտեցնել; համաձայնեցնել 2. միացնել, միմյանց կապել, շաղկապել
~ la dispute վեճը՝ տարաձայնությունները կարգավորել

reconduction *f* պայմանագրի վերականգնում, (գործողության) ժամկետի երկարացում, նորացում
~ de l'accord պայմանագրի վերականգնում

~ du gouvernement կառավարության լիազորությունների երկարացում

~ de la politique actuelle նախկին քաղաքականության վարում

reconduire *vt* երկարացնել, վերականգնել $\diamond$ faire ~ le mandat լիազորությունները երկարացնել

réconfort *m* սփոփանք, մխիթարություն, աջակցություն, սատարում, օգնություն, պաշտպանում, օժանդակում $\diamond$ apporter du ~ բարոյական աջակցություն ցույց տալ, մխիթարել

réconforter *vt* 1. ամրապնդել, ուժ տալ 2. խրախուսել, քաջալերել

reconnaissable *f* ճանաչելի, իմանալի; ընդունելի

reconnaissance *f* 1. ճանաչում, ըն-

դումում, խոստովանում (հան-
ցանքի) 2. *դվնգ*. միջազգային
ճանաչում (նորաստեղծ պետու-
թյան կամ կառավարությունը
փոփոխած երկրի հետ նորմալ
հարաբերությունների հաստա-
տում) 3. *ռազմ*. հետախուզում,
հետախուզություն, որոնում 4.
տեղագնում, հետազոտում ◊
aller (կամ partir) en ~ հետա-
խուզման գնալ; enquête de ~ հե-
տախուզական քննություն; faire
des ~s հետախուզել, հետախու-
զություն անցկացնել
~ de dette պարտքի ճանաչում
~ des droits իրավունքների ճա-
նաչում
~ d'une faute սխալի ընդունում
~ d'enfant հայրության, մայրու-
թյան ճանաչում
~ de gouvernement կառավարու-
թյան ճանաչում
~ des lieux տեղանքի հետազո-
տում, տեղագնում
~ du sou-sol ընդերքի հետազո-
տում
~ d'utilité publique հանրօգուտ
համարելը; որևէ կազմակերպու-
թյան՝ հաստատության իրավա-
բանական ճանաչում

reconnaître *vt* 1. ճանաչել, ընդունել,
խոստովանել 2. համարել, ճա-
նաչել 3. գիտակցել 4. *ռազմ*. հե-
տախուզել, հետախուզում անց-
կացնել ◊ le droit reconnu ճանա-
չում գտած իրավունք; impossible
à ~ անճանաչելի
~ bon պիտանի համարել
~ sa faute սխալն ընդունել
~ un gouvernement ճանաչել կա-

ռավարությունը
~ important (կամ qu'il est impor-
tant) համարել՝ ճանաչել կարևոր
~ la nécessité urgente de...
անհետաձգելի

անհրաժեշտությունն ընդունել
reconquérir *vt* կրկին նվաճել, նորից
ձեռք բերել, վերստանալ, վերա-
կանգնել

~ l'indépendance անկախությունը
վերականգնել

reconquête *f* 1. վերանվաճում, վերա-
նվաճելը, կռիվ ձեռք բերելը 2. վե-
րականգնում, վերադարձնելը (ան-
կախության, իրավունքի և այլն)

reconsidération *f* *հրվք*. վերանայում
(հայցի և այլն)

reconsidérer *vt* վերանայել (հարցը և
այլն)

reconstituer *vt* վերականգնել, վերա-
ստեղծել

reconstitution *f* վերականգնում,
վերաստեղծում

reconstruction *f* վերակառուցում,
վերականգնում, վերաշինում, վե-
րափոխում ◊ Banque internatio-
nale de ~ et de développement Վե-
րակառուցման և զարգացման
միջազգային դրամատուն; épo-
que de ~ վերակառուցման շրջան
~ économique տնտեսական վե-
րամոնդ

reconvention *f* *հրվք*. հակընդդեմ
հայց

record *m* ռեկորդ ◊ battre (կամ tenir)
un ~ ռեկորդ խփել, ռեկորդը գե-
րազանցել; détenir un ~ ռեկորդը
պահել; égaliser un ~ ռեկորդը
կրկնել; établir un ~ ռեկորդ
սահմանել

~ imbattable չգերազանցված
նեկորդ
~ du monde համաշխարհային
նեկորդ

recourir *vt, vi* դիմել, ապավինել
~ à la force des armes դիմել զենքի
ուժին

~ à la table ronde դիմել կլոր սե-
ղանի շուրջ բանակցություննե-
րին

recours *m* 1. կիրառում, գործադրում
2. միջոց, հմարք 3. *իրավք*. իրավա-
կան պաշտպանության միջոց; բո-
ղոքարկում, գանգատարկում; միջ-
նորոգություն, դիմում 4. *իրավք*. հե-
տադարձ պահանջ, ռեգրես,
բռնագանձման գանգատ տալ ◊
l'arrêt est sans ~ որոշումը բողո-
քարկման ենթակա չէ; être sans ~
գանգատարկման ենթակա չլինել;
intenter un ~ գանգատարկել; sus-
ceptible de ~ բողոքարկման ենթա-
կա; sans ~ բողոքարկման ոչ են-
թակա; voie de ~ գանգատարկում
~ en appel բողոքարկման գան-
գատ
~ à l'arbitrage դիմում միջնորդ
դատարան
~ en cassation վճռաբեկման գան-
գատ
~ contentieux հայցի ներկայա-
ցում
~ contre une décision judiciaire
դատական որոշման գանգա-
տարկում
~, dernier ծայրահեղ միջոց
~ dilatoire դատավարությունը
ձգձգելու նպատակով տրված
գանգատ
~ à la force ուժի կիրառում

~ en grâce ներման խնդրագիր
~ à la justice դատարան դիմելը
~ à des mesures d'urgence արտա-
կարգ միջոցների կիրառում
~ à la violence բռնության կիրա-
ռում

recouvrable *adj* հատուցման՝ փոխ-
հատուցման՝ բռնագանձման՝
վերադարձման ենթակա

recouvrement *m* 1. վերականգնում
(ուժերի, առողջության) 2. բռնա-
գանձում, գանձում, ինկասս-
ցիա, հետ ստացում (վճարումնե-
րի) 3. փոխհատուցում ◊ effectuer
(կամ faire) le ~ գանձել, բռնա-
գանձել; pratiquer un ~ բռնա-
գանձման դիմել; en ~ փոխհա-
տուցումով; remettre en ~ գանձ-
ման ներկայացնել
~ d'une dette պարտքի գանձում
~ du dommage վնասների փոխ-
հատուցում
~ fiscal հարկային մուծումներ
~ des impôts հարկերի գանձում

recouvrer *vt* 1. կորցրածը վերա-
դարձնել, հետ ստանալ 2. վերա-
կանգնել (առողջությունը, ուժե-
րը) 3. գանձել, բռնագանձել, հա-
վաքել (հարկերը) 4. փոխհատու-
ցել, ծածկել
~ de mauvaises dettes անհույս
պարտքերը մարել
~ tous les territoires բոլոր տա-
րածքները հետ բերել, վերա-
կանգնել

récréance *f*. lettres de ~ *ղվնգ*. դիվա-
նագիտական ներկայացուցչի
հետկանչման մամակ

recréer *vt* վերակերտել, նորից
ստեղծել

récrimination *f* 1. մեղադրանք, հանդիմանություն, նախաստիճ 2. *pl* խոսքակոչիվ, վեճ, վիճաբանություն

récrimatoire *adj* կշտամբող, հանդիմանող, նախաստող, պարսավող; հանդիպական մեղադրանք

recrudescence *f* ուժգնացում, սաստկացում, զորեղացում, հզորացում, մեծացում

~ de la lutte պայքարի ուժեղացում

recruter *vt* 1. հավաքագրել, համալրել 2. զորակոչ անցկացնել
~ de nouveaux adhérents նոր անդամներ հավաքագրել

recrutement *m* 1. հավաքագրում, համալրում, աշխատանքի ընդունում 2. զորակոչիկներ

recta *adv* 1. ճշտությամբ, բարեխղճորեն, ճշտապահորեն, կանոնավորապես 2. *adj* ազնիվ, հուսալի

rectification *f* 1. ուղղում, շտկում, ճշտում, ճշգրտում, սրբագրում 2. վերանորոգում, նորոգում, կարգի բերում, վերափոխում

~ des erreurs dans les décisions որոշումներում տեղ գտած (տեխնիկական) սխալների ուղղում

~ des frontières սահմանների հստակեցում

~ du texte տեքստի ուղղում

rectifié *adj* ուղղված, ճշտված, շտկված ◊ *texte* ~ ուղղված տեքստ

rectifier *vt* ուղղումներ կատարել, շտկել, փոփոխություններ մտցնել, ճշտել

~ l'impression erronée փոխել

սխալ տպավորությունը

recto *m* էջի երեսի, արտաքին կողմը

reçu *m* անդորրագիր, ստացական

recueillir *vt* 1. հավաքել, ժողովել, ստանալ 2. պատասպարել, ապաստան տալ

~ ses forces ուժերը լարել

~ un héritage ժառանգություն ստանալ

~ ses idées մտքերը ժողովել, կենտրոնանալ

~ des signatures ստորագրություններ հավաքել

~ des voix ձայներ ստանալ՝ հավաքել

recul *m* 1. նահանջ, նահանջելը, հետ քաշվելը 2. *փխք*. անհաջողություն ընտրություններում; ձայների կամ տեղերի կորուստ ◊ prendre du ~ նահանջել, հետ քաշվել

reculer 1. *vi* ա) նահանջել, ընկրկել, հետ քաշվել, դիրքերը զիջել բ) հետադիմել, անկում ապրել, աստիճանաբար վատթարանալ 2. *vt* ա) մի կողմ հրել, վանել, հեռացնել բ) հետուժել, ձգձգել
~ les frontières de l'Etat ընդլայնել պետության սահմանները

récupération *f* 1. փոխհատուցում (վնասի և այլն); հետ ստանալ; վերականգնում, վերականգնելը 2. *քղք*. հսկողության սահմանում; իրեն ենթարկում; յուրացում (գաղափարի)

récupérer *vt* փոխհատուցել (վնասները), հետ ստանալ; ծախսը հանել՝ ծածկել, ծախսածը վերադարձնել; հետ վերադարձնել (հողերը) 2. *քղք*. հսկողություն

սահմանել; գրավել, յուրացնել, ենթարկել իրեն

récusation *f իրվբ.* բացարկ, մերժում

récuser *vt իրվբ.* 1. բացարկ հայտնել (դատարանի, վկաների կազմ) 2. մերժել, չընդունել

~ la compétence de l'O.N.U. չընդունել ՄԱԿ-ի իրավասությունը

recyclage *m* վերաորակավորում, վերապատրաստում, որակավորման բարձրացում

recycler (se) *v pr.* նոր մասնագիտություն սովորել, վերաորակավորվել

reddition *f* 1. հանձնում, վերադարձնելը, հետ տալը 2. *նսզմ.* կապիտուլյացիա, անձնատուր լինելը ~ *inconditionnelle* անվերապահ կապիտուլյացիա

redémarcation *f ղվնգ.* ռեդեմարկացիա, հաստատված պետական սահմանի ստուգում, սահմանափակ նշանների վերականգնում կամ փոփոխում

redevable *adj* պարտական, պարտք ունեցող *◇ être ~ de la vie* կյանքով պարտական լինել

rédiger *vt* 1. կազմել, ձևակերպել, գրավոր շարադրել 2. խմբագրել ~ *une dépêche en ces termes*, ~ *une dépêche comme suit* դիվանագիտական հեռագրի կազմել հետևյալ կերպ

redistribuer *vt* վերաբաշխել, վերաբաժանել

redressement *m* 1. վերականգնում, ուղղում, ճշտում 2. վերածնունդ; նորացում; առողջացում, վերելք ~ *budgétaire* բյուջեի շտկում ~ *économique* տնտեսական

վերականգնում; տնտեսության առողջացում

~ *national* ազգային վերածնունդ

redresser *vt* 1. ուղղել, շտկել, կարգի բերել 2. վերականգնել, առողջացնել

~ *les abus* չարաշահումները արմատախիլ անել

~ *une erreur* սխալն ուղղել

~ *le jugement* դատողությունը շտկել

~ *une situation* դրությունը շտկել

~ *les torts* արդարությունը վերականգնել; պաշտպանել ընչազուրկներից

réduction *f* 1. կրճատում, նվազեցում, պակասեցում, իջեցում (գների) 2. գեղչում, գեղչ *◇ faire* (կամ *consentir, donner*) *une ~* գեղչ անել, գեղչել; *jouir d'une ~* օգտվել գեղչից

~ *des armements* սպառազինությունների կրճատում

~ *des dépenses* ծախսերի նվազեցում

~ *de dette* պարտքի նվազեցում

~ *de la durée du temps de travail* աշխատանքային օրվա կրճատում

~ *du marché intérieur* ներքին շուկայի կրճատում

~ *du personnel* անձնակազմի կրճատում

~ *de prix* գների գեղչ

~ *du prix de revient* ինքնարժեքի իջեցում

~ *du tarif* սակագնի իջեցում

réduire *vt* 1. պակասեցնել, կրճատել, նվազեցնել, փոքրացնել, ցածրացնել; սահմանափակել 2.

հասցնել, հանգեցնել $\diamond$ en vue de
~ la tension լարվածության թու-
լացման նպատակով

~ ses dépenses ծախսերը նվա-
զեցնել

~ au désespoir հուսահատության
հասցնել

~ l'effectif d'une armée կրճատել
գործի թվաքանակը

~ à l'esclavage ստրկության
մատնել

~ à l'obéissance հնազանդեցնել

réduit, -e *adj* կրճատված, պակա-
սեցված, նվազեցված, փոքրաց-
րած $\diamond$ à prix ~ իջեցված գնով;
tarif ~ արտոնյալ սակագին

réel, -le *adj* իրական, իսկական,
ճիշտ, ճշմարիտ

réel *m* իրականություն, իրական
լինելը

réélection *f* վերընտրություն, երկ-
րորդ անգամ ընտրություն

rééligible *adj* վերընտրվող, վերընտ-
րության իրավունք ունեցող

réélire *vt* վերընտրել, նորից ընտրել

réellement *adv* իրոք, իսկապես,
իրապես, իրականում

rééquilibrer *vt* հավասարակշռել,
հավասարակշռությունը վերա-
կանգնել, հավասարեցնել

rééquipement *m* վերասարքավո-
րում, նոր տեխնիկայով վերագի-
նում

rééquiper *vt* վերասարքավորել, վե-
րագինել նոր տեխնիկայով

référé *m* *իրվք*. հրատապ դատավա-
րություն; անհետաձգելի հարցե-
րով որոշման կայացման կարգ $\diamond$
assigner en ~ անհետաձգելի
հարցով որոշում կայացնել; or-

donnance de ~ հրատապ որոշում
référence *f* 1. տեղեկանք, հղում,
մեջբերում, քաղվածք; վկայակո-
չում 2. վերաբերմունք, առնչու-
թյուն 3. *pl* հանձնարարական,
երաշխավորություն, երաշխավո-
րագիր 4. *pl* գործնական կապեր
 $\diamond$ avoir de bonnes ~s լավ հանձ-
նարարականներ ունենալ; faire ~
à... հիմնվել ... վրա, վկայակոչել;
lettre de ~ հանձնարարական
նամակ; mentionner la ~ նշել՝
մեջբերել ծանոթագրությունը;
ouvrage de ~ տեղեկագիրք; par ~
à... վերաբերյալ, հիման վրա
~ à la résolution բանաձևին հղում
կատարելը

référendum *m* *քրք*. ռեֆերենդում,
հանրաքվե, համաժողովրդական
հարցում

référer 1. *vt* վերաբերել, վերագրել 2.
vi : en ~ à զո գեկուցել մեկին,
դիմել մեկին $\diamond$ en ~ à ses chefs
ղեկավարությանը գեկուցել; se ~
(à) հիմնվել, հղում անել

réflexion *f* 1. խորհրդածում, խորհրդ-
դածություն, մտորում 2. միտք,
դատողություն 3. նկատառում,
ենթադրություն, կարծիք, դիտո-
ղություն $\diamond$ accorder un délai de ~
մտածելու ժամանակ տրամադ-
րել; homme de ~ խելամիտ՝
շրջահայաց մարդ; toute ~ faite
լուրջ՝ խելահաս խորհրդածու-
թյունից հետո

refonte *f* էական՝ արմատական
բարեփոխում; վերակառուցում;
բարեփոխություն
~ de la société հասարակության
բարեփոխում

réformation *f* 1. բարեփոխում, բարեփոխություն, բարենորոգում, վերակառուցում 2. բարելավում, կատարելագործում, ուղղում, վերափոխում

~ du gouvernement կառավարության վերափոխում

~ d'un jugement *հրվք*. դատական որոշման փոփոխումը վերադաս դատարանի կողմից

réforme *f* 1. ռեֆորմ, բարեփոխում, բարելավում, վերափոխում, բարենորոգում 2. խափանում, կանխարգելում, արմատախիլ անելը (չարաշահումները)

~ économique տնտեսական բարեփոխում

~ politique քաղաքական ռեֆորմ

réformisme *m* *քղք*. ռեֆորմիզմ

réformiste *m* *քղք*. ռեֆորմիստ

refoulement *m* 1. հետ հրում, հետ շարտում; հեռացում, վանում 2. դուրս մղում, դուրս մղելը (շուկայից)

refouler *vt* 1. հետ հրել, հետ շարտել, հակահարված տալ (քննամուն) 2. դուրս մղել (շուկայից), հեռացնել, հանել

refuge *m* ապաստարան, պատսպարան, ապաստան ◊ chercher ~ ապաստան փնտրել; demander ~ ապաստան խնդրել; trouver ~ ապաստան գտնել, պատսպարել ~ antiaérien նմբապատարան ~ antigaz գազապատարան

réfugié, -e *m, f* 1. փախստական, գաղթական 2. էմիգրանտ, վտարանդի ◊ Convention de l'ONU sur le statut des ~s փախստականների կարգավիճակի մասին

ՄԱԿ-ի համաձայնագիր ~ politique քաղաքական համոզմունքների պատճառով հետապնդվող փախստական

refus *m* մերժում, մերժելը, հրաժարում, հրաժարվելը ◊ conduites de ~ մերժողական դիրք, մերժողականություն; essayer un ~ մերժում ստանալ; se heurter à un ~ մերժում ստանալ, մերժվել; opposer un ~ մերժողական պատասխան տալ; au ~ de... մերժման դեպքում, մերժման հետևանքով; essayer un ~ մերժում ստանալ ~ de la certification վկայագրման մերժում

~ d'obéissance, ~ de se soumettre անհնազանդություն

~ de reconnaître չընդունել, չճանաչել, ճանաչելու մերժում

refuser *vt* 1. հրաժարվել, մերժել, հեռու քշել, դուրս վանել 2. չհամաձայնել, չենթարկվել 3. չընդունել, ժխտել, չճանաչել

~ le combat մարտը չընդունել

~ une invitation հրավերից հրաժարվել

~ net կտրականապես մերժել

~ d'obéir հրաժարվել ենթարկվելուց

~ une offre առաջարկը մերժել

réfutable *adj* հերքելի, վիճելի ◊ argument ~ ոչ համոզիչ փաստարկ

réfutation *f* հերքում, մերժում

réfutoire *adj* հերքող

réfuté, -e *adj* հերքված

réfuter *vt* հերքել ◊ se ~ ինքն իրեն հերքել

regagner *vt* 1. հետ վերադարձնել; վերստանալ, նորից ձեռք բերել

2. բաց թողածը լրացնել՝ վերականգնել, հետ բերել, շահել 3. նորից իր կողմը գրավել

~ le temps perdu կորցրած ժամանակը հետ բերել

~ du terrain նորից առաջ գնալ, առաջ շարժվել, առաջ ընթանալ

régale *f* 1. բազավորական իշխանության նշան հանդիսացող իր, ռեզավիա (թագ, մական և այլն) 2. եկամուտ ստանալու միապետների մենաշնորհ՝ իրավունք՝ գերարտոնություն

regard *m* 1. հայացք, նայվածք 2. հսկում, հսկողություն $\diamond$ attirer les ~s ուշադրությունն իր վրա դարձնել՝ գրավել; droit de ~ հսկողության իրավունք; échanger un ~ d'intelligence բազմանշանակ հայացքներ փոխանակել; au ~ de... ըստ, համաձայն, տեսանկյունից; en ~ de... հակադրելով, ի հակակշիռ

régence *f* ռեգենտություն, գահի խնամակալություն $\diamond$ acte de ~ ռեգենտության փաստաթուղթ

régent, -e *m, f* ռեգենտ, գահապահ, խնամակալ, ժամանակավոր կառավարիչ (պետության)

régie *f* 1. կառավարում, ղեկավարում 2. անուղղակի հարկերի գանձման վարչություն (Ֆրանսիայում) 3. ազգայնացում $\diamond$ mettre les traveaux en ~ աշխատանքներ տանել պետական մարմինների անմիջական ղեկավարությամբ; en ~ պետության անմիջական ղեկավարության ներքո, պետության անմիջական կառավարմամբ ~ autonome կառավարման ինք-

նորոյնություն

~ communale տեղական կառավարում

~ de l'Etat պետական կառավարում

~ intéressée շահեկան կառավարում

régime *m* 1. պետական կարգ, ղեկավարման եղանակ, կառավարման ձև, հասարակարգ 2. վարչակարգ, համակարգ 3. կենսակերպ, սպրեւածն $\diamond$ Ancien Régime *պոմ.* հին ռեժիմ, բազավորական համակարգ (Ֆրանսիայում՝ մինչև 1789 թ.); nouveau ~ նոր ռեժիմ, նոր պետական կարգ (Ֆրանսիայում՝ 1789 թ.-ից հետո); ~ d'austérité խնայողության ռեժիմ, խնայելու տնտեսավարման կանոնակարգ

~ bancaire բանկային համակարգ ~ colonial գաղութային՝ գաղութատիրական ռեժիմ

~ communiste կոմունիստական՝ համայնավարական հասարակարգ

~ constitutionnel սահմանադրական հասարակարգ

~ dictatorial բռնապետական ռեժիմ

~ électoral ընտրակարգ

~ d'Etat պետական կառուցվածք, պետական վարչակարգ

~ international de tutelle խնամակալության միջազգային համակարգ

~ monarchiste միապետական ռեժիմ

~ parlementaire խորհրդարանական կարգ

~ politique քաղաքական ռեժիմ
 ~ préférentiel արտոնյալ վարչա-
 կարգ
 ~ de production արտադրության
 եղանակ
 ~ de propriété գույքային հարա-
 բերություններ

région *f* 1. մարզ, երկրամաս 2. շրջան, տարածաշրջան, գոտի, տեղանք, տեղամաս 3. ռեգիոն (Ֆրանսիայում՝ տարածքային միավոր, որը ներառում է մի քա-
 նի դեպարտամենտ) 4. *փ/սք.* ոլորտ, բնագավառ, ասպարեզ, մասնաճյուղ (արվեստի, գիտու-
 թյան)
 ~ frontalière սահմանամերձ շրջան
 ~ militaire զինվորական տեղա-
 մաս
 ~ parisienne Փարիզի շրջան
 ~ sous-développée հետամնաց շրջան
 ~s de céréals հացահատիկային շրջաններ
 ~s de cultures industrielles արդ-
 յունաբերական հումքի շրջան-
 ներ
 ~s périphériques ծայրամասեր

régional, -e *adj* 1. շրջանային, մար-
 զային 2. տեղական, ռեգիոնալ ♦
 administration ~e տեղական վար-
 չություն; agence ~e տարածա-
 շրջանային գործակալություն;
 assistance ~e շրջանային՝ մար-
 զային օժանդակություն; auto-
 nomie ~e տարածքային ինքնավա-
 րություն; bloc ~ *քոք.* ռեգիոնալ
 խմբակցություն՝ բլոկ; commis-
 sion ~e շրջանային հանձնա-

խումբ; développement économi-
 que ~ տեղական տնտեսական
 զարգացում; intégration ~e մար-
 զային ինտեգրացիա՝ միաձու-
 լում; office ~ մարզային գրասե-
 յակ; représentation ~e մարզային
 ներկայացուցչություն

régionalisme *m* 1. վարչատարած-
 քային բաժանում, վարչատա-
 րածքային միավորների բաժա-
 նելը (մարզեր, շրջաններ, երկ-
 րամասեր և այլն) 2. տարածա-
 շրջանային համագործակցու-
 թյան հայեցակարգ

régir *vt* ղեկավարել, կառավարել;
 վարել, տնօրինել

registre *m* 1. փաստաթղթերի գրանց-
 ման գիրք, գրանցման մատյան;
 գրանցում, ցուցակ, ցուցակա-
 գրություն 2. ամփոփագիր, տե-
 ղեկագիր; որոշումների ցանկ,
 մատյան ♦ inscrire au (sur le) ~
 գրանցել մատյանում
 ~ du cadastre, ~ foncier կադաստ-
 րային մատյան
 ~ du commerce et des sociétés
 ձեռնարկությունների և կազմա-
 կերպությունների գրանցման
 մատյան

~ de réclamation բողոքի գիրք
 ~ tenu par le Ministère des Affai-
 res étrangères Արտաքին գործերի
 նախարարության կողմից կազմ-
 ված ցանկ

règle *f* 1. կանոն, նորմ; սահմանված
 կարգ, կանոնակարգ 2. օրինակ,
 նմուշ ♦ en bonne ~ սովորույթի
 համաձայն, վարվեցողության
 կանոնների համաձայն; contre-
 venir aux ~s կանոնները խախ-

տել; être de ~ պարտադիր լինել (կատարման), օրենքով պարտադրված; être (կամ se mettre) en ~ կատարել (օրենքի, վարվեցողության, սովորույթի և այլն) բոլոր պահանջները; il est de ~ que... ընդունված է, որ...; observer les ~s կանոնները պահպանել; procéder selon les ~s գործել կարգուկանոնով; dans les ~s, selon les ~s կանոններով, ինչպես ընդունված է; en ~ générale ընդհանուր առմամբ, առհասարակ; se conformer aux ~s կանոններին համապատասխանել; servir de ~ օրինակ ծառայել; servir de ~ générale ծառայել որպես ընդհանուր ուղեցույց; suivant la ~ կանոնակարգի համաձայն ~ d'or ոսկե կանոն ~ proportionnelle համամասնական համակարգ (ապահովագրության ժամանակ) ~ statuaire կանոնադրական կարգ ~s de la concurrence մրցունակության կանոններ ~s posées dans cet acte international կանոններ, որոնք սահմանված են այդ միջազգային փաստաթղթով

règlement *m* 1. կանոնակարգում, կարգավորում, կանոնավորում 2. կանոնակարգ, վարման կարգ, ժողովակարգ 3. կարգադրում, տնօրինում, գրավոր հրաման, կարգադրություն, որոշում 4. կանոնադրություն, դրույթ 5. վճարում, վարձատրում, մարում, ծածկում ◊ appliquer le ~ կիրառել ընթացակարգի կանոնները; les

articles I et II du ~ adopté ընդունված որոշման 1-ին և 2-րդ հոդվածները; les bases d'un ~ pacifique խաղաղ կարգավորման հիմքերը; commettre une infraction au ~ խախտել ընթացակարգի կանոնները; commission du ~ ներքին կարգապահության կանոնների գծով կոմիտե; par dérogation à l'article... du ~ ընթացակարգի... կանոնից շեղմամբ; se conformer au ~ պահպանել ընթացակարգի կանոնները ~ à l'amiable հոժարակամ կարգավորում ~ des comptes հաշիվների վճարում, հաշիվների մարում ~ par compensation քլիրինգային վճարումներ ~ électoral դրույթ ընտրությունների մասին ~ en espèces վճարում կանխիկ դրամով ~ financier ֆինանսական կանոնադրություն ~ général administratif ընդհանուր վարչական կանոններ ~ de gré à gré հոժարակամ կանոնավորում ~ intégral վերջնական վճարում ~ interne ներքին հրահանգ՝ կանոնադրություն ~ judiciaire ա) (վեճի) դատական կարգավորում բ) անվճարունակ պարտականքների վճարումը վարկատուներին դատարանի հսկողության տակ ~ en nature բնամթերքով վճարում ~ d'ordre կատարման պատվեր ~ pacifique des différends interna-

tionaux միջազգային վեճերի
խաղաղ կարգավորում

~ pacifique, négocié des problèmes
en litige վիճելի հարցերի խաղաղ
կարգավորում

~ en sterling վճարում ստեռլին-
գով

~s avancés նախաժամկետ վճա-
րումներ

~s extérieurs արտաքին վճարում-
ներ

~s internationaux միջազգային
դրամական վճարումներ

réglementation *f* 1. կարգավորում,
կարգորոշում, կանոնակարգի սահ-
մանում, ռեգլամենտի ենթարկելը
2. գրավոր հրամանների, կար-
գադրությունների ամբողջու-
թյուն; օրենսդրություն, նորմա-
տիվ փաստաթղթեր

~ juridique իրավական կարգա-
վորում

~ des prix գների կարգավորում

~ des salaires աշխատավարձի
կարգավորում

~ en vigueur գործող օրենսդրու-
թյուն

réglementer *vt* 1. կարգավորել, կա-
նոնավորել, ստույգ որոշել, կա-
նոնակարգել 2. հրամաններ՝
կարգադրություններ՝ կանոններ
հրատարակել

régler *vt* 1. կարգավորել, լուծել,
հարթել, վճել 2. սահմանել, որո-
շել, հաստատել 3. վճարել, վճա-
րը տալ, հատուցել $\diamond$ se ~ant
d'après les indications ղեկավար-
վելով հրահանգներով

~ ses affaires գործերը կարգի բե-
րել

~ à l'amiable կարգավորել փո-
խադարձ համաձայնությամբ
(վեճը)

~ un compte, ~ la note հաշվով
վճարում կատարել

~ un différend վեճը լուծել

~ le prix գին սահմանել

~ la question (par voie pacifique)
հարցը կարգավորել (խաղաղ
ճանապարհով)

régnant, -e *adj* 1. իշխող, թագավո-
րող, տիրող, կառավարող 2.
փ/սք. տիրող, տիրապետող, գեր-
իշխող

règne *m* թագավորում, թագավորու-
թյուն, կառավարում, գահակա-
լում; գերիշխանություն

~ animal կենդանական աշխարհ
~ végétal բուսական աշխարհ

régner *vi* 1. թագավորել, իշխել, տի-
րել, գահակալել, կառավարել 2.
գերիշխել, տիրապետել $\diamond$ diviser
pour ~ բաժանիր, որ տիրես $\diamond$
faire ~ կարգ ու կանոն հաստա-
տել

régressif *adj* հետադիմական, հետ-
ընթաց, հետընթացական

régression *f* 1. հետադիմություն,
հետընթացք, հետընթացություն,
հետգարգացում, զարգացման
անկում 2. իջեցում, նվազում,
պակասում, անկում $\diamond$ être en ~
պակասել, նվազել, իջնել; en ~
հետադիմելով, հետ գնալով
~ des salaires աշխատավարձերի
իջեցում

regret *m* 1. ափոսանք, ափսոսալը 2.
ցավ, տխրություն, վիշտ, զոջում
 $\diamond$ avoir le ~ de... զոջալ; à notre vif
~ մեծ ցավով; à ~ դժկամությամբ,

դժկամորեն, ակամա, չկամենալով

regrettable *adj* ափսոսանքի արժանի; ցավալի $\diamond$ il est ~ que... ցավալի է, որ

regretter *vt* 1. ափսոսալ, ցավել, խղճալ, խղճահարվել 2. զղջալ $\diamond$ il est à ~ que... ցավալի է, որ...

régularisation *f* կարգավորում, կանոնավորում, օրինականացում, օրենքի պահանջներին համապատասխանեցում

régulariser *vt* կարգավորել, կանոնավորել; օրինականացնել, օրինական բնույթ տալ, օրինական դարձնել, օրենքին համապատասխանեցնել

régularité *f* 1. կանոնավորություն, հստակություն 2. օրինաչափություն, օրինականություն, պատշաճ ձևակերպում (փաստաթղթի) 3. ճշտություն, ճշգրտություն, ստույգություն; կանոնների խիստ պահպանում

régulier, -ère *adj* 1. կանոնավոր; համաչափ, անխափան, նորմալ, պահանջված կարգի, սովորական 2. ճիշտ, ստույգ, անվրեպ, անսխալ, ճշգրիտ $\diamond$ armée ~ère կանոնավոր բանակ; troupes ~ères կանոնավոր զորքեր

régulièrement *adv* 1. կանոնավոր ձևով, պարբերաբար 2. ճշգրտորեն, ճշտությամբ

réhabilitation *f* 1. արդարացում, վերականգնում (իրավունքների և այլն) 2. վերակառուցում, վերականգնում, վերանորոգում
~ d'après-guerre հետպատերազմյան վերականգնում

~ d'un failli սնանկ հայտարարված առևտրականի իրավունքների վերականգնում

~ sociale սոցիալական վերականգնում (հանրային կյանքին անձի վերահարմարվելը)

réhabilité, -e *adj* վերականգնված, արդարացված

réhabilitier *vt* 1. ռեաբիլիտացիայի ենթարկել, վերականգնել (անունը, պատիվը, իրավունքները, պաշտոնը և այլն) 2. վերականգնել, վերանորոգել, վերակառուցել

rehaussement *m* 1. բարձրացում, ավելացում, ավելացվելը, ավելանալը 2. առաջբաշում (պաշտոնում)

~ des monnaies դրամի կուրսի բարձրացում

Reich *m* ռեյխ, գերմանական պետություն $\diamond$ Troisième ~ «Երրորդ կայսրություն», հիտլերյան ռեյխ

reichstag *m* ռայխստագ

reichswehr *m* ռայխսվեր

réincarner *vt* վերամարմնավորել $\diamond$

se ~ վերամարմնավորվել

réintégrable *adj* վերականգնման ենթակա (պաշտոնում, սեփականության իրավունքներում)

réintégration *f* վերականգնում, վերահաստատում, վերահաստատվելը (պաշտոնում, իրավունքներում)

réintégrer *vt* վերականգնել, վերահաստատել (պաշտոնը, իրավունքները)

~ au poste de... վերականգնել... պաշտոնում

réitéré, -e *adj* կրկնվող, կրկնական,

կրկին, երկրորդվող $\diamond$ une sommation $\sim$ e կրկնական պահանջ

réitérer *vt, vi* 1. կրկնել (հիմնադրել, փակել և այլն.) 2. նորից նույն բանն անել

rejet *m* 1. չընդունելը, չճանաչելը 2. բացարկում, բացարկ, ժխտում; մերժում
 $\sim$ d'une demande դիմումի մերժում
 $\sim$ des principes démocratiques ժողովրդավարական սկզբունքների մերժում

rejeter *vt* 1. չընդունել, չճանաչել 2. մերժել, առանց բավարարման թողնել (դիմումը); չհամաձայնել 3. բարդել (մեղքը, սխալը)
 $\sim$ le fardeau sur...ծանրությունը դնել...վրա
 $\sim$ la médiation միջնորդությունը մերժել
 $\sim$ en principe սկզբունքորեն մերժել
 $\sim$ un projet de loi օրինագիծը չընդունել
 $\sim$ la proposition առաջարկությունը մերժել
 $\sim$ le recours en grâce հրաժարվել ներում շնորհելուց, ներում չշնորհել
 $\sim$ la responsabilité sur... պատասխանատվությունը դնել... վրա

rejoindre *vt* 1. նորից միացնել, կապել; միանալ, հարել 2. հետևից հասնել, վրա հասնել 3. վերադառնալ, հետ դառնալ $\diamond$ aller $\sim$ զո հանդիպել մեկի հետ; հասնել մեկին
 $\sim$ son régiment վերադառնալ իր գունդը

relâche *m* կարճատև դադար; ընդմիջում, դադար, կանգառ, հանգիստ $\diamond$ sans $\sim$ անընդհատ, անընդմեջ, անդադար; առանց հանգստանալու; se donner $\sim$ հանգստանալ

relâchement *m* 1. *հնգծ.* կարճատև դադար, թեթև հանգիստ 2. թուլացում, լարվածության թուլացում 3. ազատում, ազատագրում, ազատ արձակում (բանտարկյալի)
 $\sim$ militaire ռազմական դադար
 $\sim$ de la tension internationale միջազգային լարվածության թուլացում

relâcher *vt* 1. *փխբ.* թուլացնել, մեղմացնել (լարվածությունը), ազատ թողնել, թուլացնել (կարգապահությունը) 2. ազատել, ազատ արձակել $\diamond$ se $\sim$ ա) թուլանալ, նվազել, ընկնել բ) զիջել; se $\sim$ de ses prétentions զիջումների գնալ
 $\sim$ les efforts ջանքերը թուլացնել
 $\sim$ les règles կանոնները մեղմացնել
 $\sim$ la tension լարվածությունը նվազեցնել
 $\sim$ avant terme վաղաժամկետ՝ ժամկետից շուտ ազատել
 $\sim$ la vigilance գգնությունը թուլացնել

relance *f*: la $\sim$ de l'économie տնտեսության աճ՝ վերելք

relatif, -ve *adj* 1. վերաբերող, առնչվող, կապված 2. հարաբերական $\diamond$ majorité $\sim$ ve հարաբերական մեծամասնություն; stabilité $\sim$ ve հարաբերական կայունություն

relation *f* 1. հարաբերություն, կապ, առնչություն 2. հարաբերակցություն, փոխադարձ կապ 3. *pl* փոխհարաբերություններ, կապեր, ծանոթություն $\diamond$ améliorer les ~s բարելավել հարաբերությունները; approfondir les ~s de bon voisinage խորացնել բարիդրացիական հարաբերությունները; avoir beaucoup de ~s շատ ծանոթներ ունենալ; confirmer les ~s ամրապնդել կապերը; construire des ~s հարաբերություններ ձևավորել; cultiver (կամ entretenir) des ~s հարաբերություններ պահպանել; détérioration des ~s diplomatiques դիվանագիտական հարաբերությունների վատթարացում; être en ~s avec... հարաբերությունների մեջ լինել ... հետ; établir des ~ s diplomatiques հաստատել դիվանագիտական հարաբերություններ; mettre en danger les ~s վտանգել հարաբերությունները; les ~s se sont envenimées հարաբերությունները վատթարացան; rompre les ~s diplomatiques խզել դիվանագիտական հարաբերությունները; renouer (կամ rétablir) les ~s diplomatiques վերականգնել դիվանագիտական հարաբերությունները ~s d'affaires գործարար կապեր ~s bilatérales երկկողմ հարաբերություններ ~s de bon voisinage բարիդրացիական հարաբերություններ ~s commerciales առևտրային հարաբերություններ՝ կապեր ~s consulaires հյուպատոսային

հարաբերություններ ~s contractuelles պայմանագրային հարաբերություններ ~s culturelles մշակութային կապեր ~s externes արտաքին կապեր ~s extérieures արտաքին հարաբերություններ ~s de fait փաստացի հարաբերություններ ~s hostiles թշնամական հարաբերություններ ~s inégalitaires անհրավհավասար հարաբերություններ ~s interétatiques (entre Etats) միջպետական հարաբերություններ ~s internationales միջազգային հարաբերություններ ~s mutuellement avantageuses փոխշահավետ հարաբերություններ ~s publiques հասարակության հետ կապերի բաժին; տեղեկատվության և քարոզչության ծառայություն ~s tendues լարված հարաբերություններ

relativement *adv* հարաբերականորեն

~ à... վերաբերյալ, մասին

relativité *f* հարաբերականություն; պայմանականություն $\diamond$ théorie de la ~ հարաբերականության տեսություն

~ généralisée հարաբերականության ընդհանուր տեսություն

~ restreinte հարաբերականության հատուկ տեսություն

relax(e) *m* հանգիստ, թուլացում

relaxation *f* 1. թուլացում, նվազեցում 2. մեղմացում

~ des restrictions սահմանափակումների նվազեցում
~ de la tension internationale միջազգային լարվածության թուլացում

relaxe *f* *հրվք.* արդարացում, արդարացման դատավճիռ

relégation *f* 1. արտաքսում, վտարում, տարագրում 2. ցմահ բանտարկություն (զաղութում)

reléguer *vt* 1. վտարել, արտաքսել 2. *փխք.* հեռացնել, հետ մղել
~ au dernier plan հետին պլան մղել
~ dans le passé անցյալում թողնել; մոռացության տալ

relève *f* փոխարինում, հերթափոխում, հերթափոխություն, հերթափոխ
~ de la garde պահակի հերթափոխում
~ des sentinelles ժամապահների փոփոխություն

relevé *m* քաղվածք, տեղեկագիր, ամփոփագիր, ցուցակ
~ de conversations բանակցությունների գրառում, գրանցում
~ d'identité bancaire (RIB) քաղվածք բանկային հաշվից
~ de salaires աշխատավարձի ցուցակ, վճարացուցակ

relèvement *m* 1. բարձրացում, ավելացում 2. *փխք.* վերականգնում, վերածնունդ 3. քաղվածք, ցուցակ
~ du commerce առևտրի ավելացում
~ général du niveau culturel կրթական մակարդակի համընդհանուր բարձրացում

~ des prix գների բարձրացում
~ de la productivité աշխատանքի արտադրողականության բարձրացում

~ de la qualification որակավորման բարձրացում

~ du rendement des terres բերքատվության բարձրացում

~ de salaires աշխատավարձերի բարձրացում

relever 1. *vt* ա) վերականգնել, վերաշինել; մակարդակը բարձրացնել, նպաստել զարգացմանը բ) բարձրացնել, ավելացնել գ) ընդգծել, նշել, մատնանշել, գրի առնել, նշագրել դ) փոխել, փոփոխել, փոխարինել, ազատել 2. *vi* կախում ունենալ; պատկանել, ենթարկվել; մաս կազմել
~ d'accusation մեղադրանքը հանել մեկի վրայից

~ de la compétence իրավասության մեջ լինել
~ le fait que... ընդգծել այն փաստը, որ...

~ de ses fonctions զբաղեցրած պաշտոնից ազատել

~ une industrie վերականգնել արդյունաբերության որևէ ոլորտ

~ la productivité բարձրացնել աշխատանքի արտադրողականությունը

~ les salaires բարձրացնել աշխատավարձը

~ une sentinelle ժամապահին փոխարինել

~ les troupes զորքերը փոխել

relief *m* 1. բարձրաքանդակ 2. *երկրք.* տեղանք, մակերևույթի պատկեր ◊ mettre en ~ ընդգծել

religion *f* կրոն, հավատք, դավանանք

reliquat *m* պարտքի մնացորդ; ապառք $\diamond$ régler le ~ վճարել մնացորդը; verser le ~ փոխանցել մնացորդը
 ~ d'un compte հաշվեմնացորդ
 ~ des paiements au titre de réparations ռեպարացիոն վճարումների մնացորդներ

remaniement *m* 1. վերափոխում, ձևափոխում, վերամշակում 2. վերակառուցում, վերակազմավորում, վերանայում, վերաքննում (ծրագրի)
 ~ du cabinet (կառավարության) աշխատակազմի վերակազմավորում

remarque *f* 1. դիտողություն, նկատողություն 2. ծանոթագրություն 3. նշում, նոթագրում, գրառում $\diamond$ faire une ~ դիտողություն անել; se faire la ~ նկատել, ուշադրություն դարձնել ~ pertinente ճիշտ՝ տեղին դիտողություն
 ~s générales ընդհանուր դիտողություններ

remboursable *adj* վճարման ենթակա, փոխհատուցելի $\diamond$ prêt ~ en deux ans դրամական վարկ երկու տարի մարման ժամկետով

remboursement *m* 1. վճարում, վճար 2. փոխհատուցում 3. մարում $\diamond$ réclamer le ~ փոխհատուցում պահանջել
 ~ d'une dette պարտքի մարում
 ~ des frais ծախսերի փոխհատուցում
 ~ à longue échéance երկարաժամկետ մարման վարկ

~ d'un prêt փոխառության մարում
 ~ d'une somme գումարի վճարում

rembourser *vt* 1. վճարել 2. փոխհատուցել 3. պարտքը վերադարձնել, մարել $\diamond$ se faire ~ փողը հետ ստանալ, վճարել տալ
 ~ de ses dépenses ծախսերը փոխհատուցել
 ~ un emprunt փոխառությունը մարել

remédier *vt* 1. օգնել, ազատել (ինչ-որ բանից), դարմանել 2. վերացնել, շտկել, կանխել, առաջն առնել
 ~ au danger վտանգը կանխել
 ~ aux erreurs սխալներն ուղղել

remembrement *m* 1. հողային տնտեսությունների խոշորացում 2. միավորում

remémoratif, -ve *adj* որևէ բան հիշեցնող; անմոռանալի, հիշարժան; հիշողության մեջ վերականգնվող

remémorer *vt* հիշել, վերականգնել հիշողության մեջ

remettre *vt* 1. հանձնել, տալ, փոխանցել, հասցնել, բերել 2. վերականգնել 3. հրաժարվել 4. հետաձգել, երկարաձգել 5. վերադարձնել, բարձրացնել $\diamond$ se ~: s'en ~ à զո ապավինել մեկին; s'en ~ au président որոշումը հանձնել նախագահին
 ~ une cause (կամ un jugement) դատաքննությունը հետաձգել
 ~ une charge պաշտոնից հրաժարվել
 ~ les choses au point պարզություն մտցնել գործի մեջ
 ~ le contact կապը վերականգնել

~ la démission հրաժարականի
դիմում տալ

~ en état կարգի բերել

~ une note նոտա հանձնել, նոտա
տալ

~ de l'ordre կարգուկանոնը վե-
րականգնել

~ la question sur le tapis հարցը
նորից բարձրացնել

~ en selle օգնել (մեկին) գործերը
կարգավորելու

remilitarisation *f* *դվնգ*. ռեմիլիտա-
րիզացիա (դեմիլիտարիզացված,
զինաթափված տարածքում ռազ-
մական ուժերի տեղակայում)

remise *f* 1. հանձնում, փոխանցում
2. հետաձգում, երկարաձգում 3.
ազատում (պարտքից, վճարու-
մից) 4. զեղչ, զեղչում $\diamond$ accorder
une ~ զեղչ տրամադրել; faire une
~ զեղչ անել; contre ~ des docu-
ments փաստաթղթեր հանձնելու
դիմաց; lors de la ~ des lettres de
créance հավատարմագրերի
հանձնման ժամանակ; retourner
une ~ փոխանցում կատարել
~ de l'affaire դատաքննության
հետաձգում

~ d'argent, ~ en espèces դրամա-
կան փոխանցում

~ du criminel հանցագործի
հանձնում

~ d'une dette ազատում պարտքի
վճարումից

~ des droits de douane ազատում
մաքսային տուրքերի վճարումից

~ des lettres de créance հավա-
տարմագրերի հանձնում

~ de la peine պատժից ազատում

rémission *f* 1. ներում, պատժի փո-

խառինում 2. *փխբ*. թուլացում,
նվազում, անկում $\diamond$ sans ~ ան-
պայման, անպատճառ; անողո-
քաբար; անդադար, անդուլ

~ des péchés մեղքերի թողություն

remorque *f* բուքսիր, քարշակ $\diamond$ à la
~ բուքսիրով; être (se traîner) à la
~ պոչից (վերջում) գնալ, հետ
մնալ, վերջին տեղում լինել;
prendre en ~ բուքսիր վերցնել; se
mettre à la ~ de զո կուրորեն
հետևել մեկին

remporter *vt* *փխբ*. շահել, հաղթել,
նվաճել $\diamond$ pour ~ la victoire հաղ-
թանակի հասնելու համար

~ la coupe գավաթը նվաճել

~ un grand succès մեծ հաջո-
ղություն ունենալ

~ le prix մրցանակ շահել

~ les suffrages բոլոր ձայները
հավաքել

~ la victoire հաղթանակ տանել

rémunération *f* 1. պարգևատրում,
վարձատրություն, հատուցում 2.
վարձ, վճար, աշխատավարձ 3.
եկամուտ, շահույթ 4. տոկոս $\diamond$
prélever une ~ տոկոս գանձել;
verser une ~ պարգևատրում վճա-
րել

~ de l'invention պարգևատրում
հայտնագործության համար

rémunérer *vt* 1. պարգևատրել, վար-
ձատրել, վճարել 2. եկամուտ
ստանալ

renchérir *vt* բանկացնել, գները
բարձրացնել

renchérissement *m* բանկացում,
բանկանալը, գների բարձրացում
~ des actions բաժնեթղթերի բան-
կացում

~ de la monnaie արժույթի թանկացում

~ des taux sur l'euro եվրոյի տոկոսադրույթի բարձրացում

rencontre *f* հանդիպում, հավաք, համաժողով, խորհրդակցություն
◇ aller (կամ venir) à la ~ de զո մեկին ընդառաջ գնալ, դիմավորել;
arranger une ~ entre... հանդիպում կազմակերպել;
Rencontre économique internationale Միջազգային տնտեսական համաժողով

rendement *m* 1. եկամտաբերություն, շահութաբերություն, հասութաբերություն 2. արտադրողականություն, հատույց 3. եկամուտ, շահույթ ◇ à grand ~ բարձր արտադրողականության; norme de ~ արտադրման չափաքանակ; à plein ~ ողջ հզորությամբ՝ կարողությամբ՝ թափով

~ brut համախառն եկամուտ

~ du travail աշխատանքի արտադրողականություն

rendre *vt* 1. վերադարձնել 2. տալ, հանձնել, փոխանցել 3. մատուցել (ծառայություն և այլն) 4. եկամուտ (շահույթ) բերել 5. հատուցել, փոխհատուցել 6. որոշել, վճռել ◇ se ~ 1. մեկնել, գնալ 2. հանձնվել, ենթարկվել; զիջել; se ~ compte de զգ հինքն իրեն հաշիվ տալ; se ~ à discrétion հանձնվել հաղթողի ողորմածությանը; se ~ à l'évidence ընդունել ակնհայտը; se ~ à l'heure indiquée նշանակված ժամին ներկայանալ; se ~ à une invitation հրավերով գնալ; se ~ aux raisons համաձայնել փաստարկների հետ;

se ~ par la voie des airs թռչել, գնալ, հեռանալ, ճամփա ընկնել (թռչելով)

~ les armes զենքը վայր դնել, հանձնվել, կապիտուլյացիայի ենթարկվել

~ un arrêt որոշում՝ վճիռ կայացնել

~ bien son idée միտքը ճիշտ վերարտադրել

~ les derniers honneurs վերջին պարտքը կատարել, վերջին հարգանքը մատուցել

~ une forteresse ամրոցը հանձնել

~ grâce à զո մեկին շնորհակալություն հայտնել, երախտապարտ լինել մեկին

~ hommage à... հարգանք մատուցել

~ les honneurs պատիվներ տալ, մեծարել

~ justice à... ըստ արժանվույն գնահատել

~ mot à mot փոխանցել բառ առ բառ

~ raison de... բացատրել դրդապատճառը

~ la sentence դատավճիռ կայացնել

~ service ծառայություն մատուցել

~ témoignage վկայություն տալ, վկայել

~ visite à... այցելել

renflouage *m* տնտեսական նեցուկ

renflouer *vt* ֆինանսական աջակցություն ցուցաբերել

~ une entreprise ձեռնարկությանը օգնություն ցուցաբերել

~ l'industrie վերականգնել արդ-

յունաբերության որևէ ճյուղ

renforcement *m* ամրապնդում, ուժեղացում, զորեղացում, հզորացում, բարձրացում

~ de la coopération համագործակցության խորացում

renforcer *vt* ուժեղացնել, զորեղացնել, բարձրացնել, հզորացնել; մեծացնել, ավելացնել; ամրապնդել, ամրացնել, պնդացնել, հաստատուն դարձնել

~ la vigilance զգոնությունը ուժեղացնել

renier *vt* 1. ժխտել, հերքել, մերժել, չընդունել, չճանաչել 2. հրաժարվել, ուրանալ

~ ses propres propositions հրաժարվել սեփական առաջարկություններից

renom *m* համբավ, հռչակ, վարկ, անուն *◇* le bon ~ բարի անուն; de (կամ en) ~ նշանավոր, հռչակավոր, անվանի, հայտնի

renommé, -e *adj* նշանավոր, հռչակավոր, անվանի, հայտնի

renommée *f* համբավ, հռչակ, փառք, հայտնի լինելը *◇* bonne [mauvaise] ~ բարի [վատ] համբավ; commune ~ *հրվք.* հանրահայտ փաստեր

renoncement *m* հրաժարվելը, մերժում, ժխտում, հերքում

~ à soi-même ինքնահրաժարում, ինքնուրացում; անձնագոհություն, անձնվիրություն, անձնուրացություն

renoncer *vt* հրաժարվել, չհամաձայնել, մերժել, ուրանալ, չճանաչել, չընդունել

~ à la citoyenneté քաղաքացիու-

թյունից հրաժարվել

~ à la lutte, ~ au combat

~ à son opinion սեփական կարծիքից հրաժարվել

~ à ses projets անձնական ծրագրերից հրաժարվել

renonciation *f* 1. հրաժարում, մերժում 2. անձնուրացություն, անձնագոհություն

~ à un droit իրավունքից հրաժարվելը

~ à sa foi հավատքը ուրանալը

~ à un projet ծրագրից հրաժարվելը

~ à une succession հրաժարում իրավահաջորդումից

~ au trône հրաժարում գահից

renouement *m* վերականգնում, վերականգնելը (հարաբերությունների), վերսկսում

renouer *vt* վերականգնել (հարաբերությունները), վերսկսել (գործը, խոսակցությունը)

~ les relations avec զո մեկի հետ հարաբերությունները վերականգնել

renouveler *vt* 1. նորոգել, վերականգնել, վերաշինել 2. լավացնել, նորացնել, թարմացնել, բարելավել 3. վերսկսել, կրկնել

~ un accord նոր համաձայնագիր կնքել (բնօրինակի նման)

~ un exploit սխրանքը կրկնել

~ une tentative փորձը կրկնել

renouvellement *m* 1. վերականգնում, նորացում, կրկնում, թարմացում, վերսկսում 2. վերանորոգում, վերաշինում 3. երկարացում, երկարաձգում

~ des escarmouches ռազմական

ընդհարումների վերսկսում
~ d'un mandat լիազորությունների ժամկետի երկարաձգում
~ du pays երկրի վերականգնում
~ périodique (de la loi) պարբերական երկարացում (օրենքի գործողության ժամկետի)

renovation *f* 1. բարեփոխում 2. վերականգնում, վերափոխում, վերանորոգում

renover *vt* 1. բարեփոխել 2. վերականգնել, վերափոխել, վերանորոգել

renseignement *m* 1. տեղեկություն, պարզաբանում, տեղեկանք; տեղեկացում, իրազեկում, հարցուփորձ անելը, հարցնելը 2. *ռազմ.* հետախուզական տվյալներ $\diamond$ agent de ~ հետախուզության գործակալ; bureau de ~s տեղեկատու բյուրո; fournir des ~s տեղեկություններ տալ; prendre des ~s տեղեկություններ հավաքել, հարցուփորձ անել; service de ~s հետախուզական ծառայություն ~s généraux ընդհանուր տեղեկատվության ծառայություն (նստիկանությունում)

renseigner *vt* տեղեկություններ տալ, տեղեկացնել, իրազեկել, բացատրել $\diamond$ être ~é տեղյակ իրազեկ լինել; se ~ տեղեկանալ, հարցնել, հարցուփորձ անել; se ~ auprès des autorités compétentes տեղեկանալ իրավասու մարմիններից

rentabilité *f* եկամտաբերություն, շահութաբերություն, շահավետություն, օգտավետություն

rentrée *f* 1. վերադարձ, հետ գալը, հետ դառնալը, դարձ 2. աշխա-

տանքի՝ դասերի վերսկսվելը (արձակուրդներից հետո) 3. *տնտ.* (դրամական) մուտք, ստացում, ավանդ $\diamond$ avoir de bonnes ~s լավ հասույթ ունենալ

~ d'argent դրամամուտք
~ parlementaire խորհրդարանական աշխատանքի վերսկսում
~ politique վերադարձ՝ քաղաքական ասպարեզ

~ sociale արհմիութենական և քաղաքական գործունեության վերսկսում արձակուրդներից հետո

rentrer *vt* 1. վերադառնալ, դառնալ, հետ գալ 2. նորից մտնել, նորից ընդունվել, վերադառնալ որևէ գործունեության 3. վերականգնել գործունեությունը 4. *տնտ.* մուտք անել, մուծել (գումարներ, եկամուտ) $\diamond$ cela rentre dans les attributions սա մտնում է իրավունքների և պարտականությունների մեջ

~ dans son devoir նորից անցնել իր պարտականությունների կատարմանը

~ dans ses droits նորից իր իրավունքների մեջ մտնել

~ dans l'ordre կարգուկանոնի վերադառնալ; հանգստանալ

renversement *m* 1. տապալում, կործանում, անկում 2. շուռ տալը, շրջելը 3. փոփոխություն, կտրուկ փոփոխություն

~ des alliances դաշնակցային հարաբերությունների փոփոխություն

~ de la situation իրադրության կտրուկ փոփոխություն

~ des valeurs արժեքների վե-

րագնահատում

renverser *vt* 1. տապալել, կործանել; քանդել, ավերել, խորտակել, ոչնչացնել 2. շրջել, շուռ տալ, տակնուվրա անել 3. *փ/սք.* հեղաշրջում կատարել, պաշտոնանկ անել

~ la situation կտրուկ փոխել իրավիճակը՝ ուժերի հարաբերակցությունը

renvoi *m* 1. ուղարկում, հետ ուղարկելը 2. աշխատանքից ազատելը, դպրոցից հեռացնելը, պաշտոնանկ անելը, պաշտոնագրկելը 3. հղում, մեջբերում, տողատակի ծանոթագրություն (գրքում) 4. *իր/ք.* հետաձգում, տարկետում 5. (հարցի) փոխանցում հանձնաժողովի քննարկմանը և այլն; փոխանցում մեկ այլ ինստանցիա $\diamond$ demander (կամ proposer) le ~ de la session sine die խնդրել (կամ առաջարկել) նիստը հետաձգել անորոշ ժամանակով ~ d'une cause գործի դատավարության հետաձգում

renvoyer *vt* 1. հետ ուղարկել, վերադարձնել 2. պաշտոնանկ անել, պաշտոնագրկել; ազատել, արձակել, հեռացնել (աշխատանքից, դպրոցից) 3. հետաձգել 4. *իր/ք.* (հարցը) փոխանցել այլ ինստանցիա 5. մեղադրանքը հանել

~ d'accusation մեղադրանքը հանել

~ un accusé մեղադրյալին ազատել

~ aux calendes grecques ձգձգել, գործը հետաձգել՝ քնեցնել

~ à la commission compétente փոխանցել համապատասխան հանձնաժողովին

répandre *vt* 1. տարածել (լուրեր և այլն) 2. առատ պարգևել, շնայել 3. թափել, հեղել ~ l'alarme տազնապ առաջացնել

~ un bruit լուրեր, ասեկոսե տարածել

~ une nouvelle լուր տարածել

~ le sang արյուն թափել

~ la terreur սարսափ տարածել

répandu, -e *adj* լայնորեն տարածված, հանրահայտ, հանրածանոթ

réparation *f* 1. վերանորոգում, նորոգում 2. *pl* ռեպարացիաներ, պատերազմական տուգանքներ 3. *ղվնգ.* ռեպարացիա (պատերազմ սկսող պետության կողմից հարձակման ենթարկված պետության նյութական վնասի փոխհատուցում), հատուցում, տրիտուր $\diamond$ demander ~ հատուցում պահանջել; obtenir ~ հատուցում ստանալ; au titre de ~ ի հաշիվ ռեպարացիաների

~s civiles վնասների հատուցում

~s d'entretien ընթացիկ վերանորոգում

répartir *vt* 1. բաշխել, բաժանել 2. տեղաբաշխել, գետեղել, տեղավորել (գորքերը)

répartition *f* 1. բաշխում, բաժանում 2. տեղաբաշխում, դասավորում, գետեղում

~ convenu entre les deux gouvernements երկու կառավարությունների միջև համաձայնեցված տեղաբաշխում

~ territoriale շրջանների բաժանում

~ en vigueur առկա՝ գոյություն ունեցող բաժանում

répercussion *f* 1. հետահարում (զենքի), անդրադարձում 2. *փխք*. անդրադարձ, պատասխան; հետևանք, ազդեցություն $\diamond$ avoir de graves ~s ծանր հետևանքներ ունենալ

~s inflationnistes արժեզրկման հետևանքներ

répît *m* 1. հետաձգում, ժամկետի երկարաձգում 2. կարճատև դադար, թեթև հանգիստ $\diamond$ accorder un ~ տարկետում տալ; sans ~ առանց հանգիստ առնելու, անդադար, անընդիստ, առանց շունչ քաշելու

remplacer *vt* 1. դնել նախկին տեղը 2. նորից պաշտոն տալ
~ au pouvoir նորից իշխանության բերել, վերականգնել իշխանությունը

repli *m* 1. աղեղ, ոլորան, պտույտ, ծովածք, կորագիծ 2. *ռազմ*. նահանջ, հետ քաշվելը, էվակուացիա, տարահանում, դատարկում, հեռացում (վտանգավոր վայրերից) 3. *փխք*. անկում, իջեցում, նվազում

réplique *f* 1. պատասխան, առարկություն 2. պատճեն, կրկնօրինակ $\diamond$ obéir sans ~ անվերապահորեն ենթարկվել; prouver sans ~ անառարկելիորեն ապացուցել; d'un ton sans ~ առարկություն չընդունող տոնով

répondre 1. *vt* պատասխանել, առարկել 2. *vi* ա) արձագանքել,

պատասխան տալ բ) համապատասխանել գ) պատասխանատու լինել, երաշխավորել

~ de ses actes պատասխանատու լինել իր գործողությունների համար

~ par écrit պատասխանել գրավոր

~ par la negative ժխտական պատասխան տալ

~ à vive voix պատասխան տալ բանավոր կերպով

réponse *f* 1. պատասխան 2. առարկություն 3. *փխք*. որոշում, հարցի պատասխան $\diamond$ droit de ~ պատասխանի իրավունք; laisser sans ~ անպատասխան թողնել; en ~ à... ի պատասխան...; pour toute ~ պատասխանի փոխարեն; en ~ à l'interpellation du député ի պատասխան պատգամավորի հարցման; rester sans ~ պատասխան չստանալ; sans ~ անլուծելի; անպատասխան
~ affirmative բացասական պատասխան

~ définitive վերջնական պատասխան

~ négative ժխտական պատասխան

~ de Normand խուսափողական պատասխան

~ tardive ուշացած պատասխան

repos *m* 1. հանգիստ 2. հանգստություն, անդորր, խաղաղություն, անշարժություն $\diamond$ une affaire de tout ~ վստահելի գործ; être de ~ հանգստանալ, չաշխատել; des gens de tout ~ լիովին վստահելի մարդիկ; laisser qn en ~ հանգիստ

բողնել մեկին; perdre le ~ հան-
գիստը կորցնել; se donner (կամ
prendre) du ~ հանգստանալ
~ annuel արձակուրդ

reposer *vi* 1. հանգստանալ, քնել,
պառկել 2. *փ/սք.* հիմնվել, հենվել
◇ se ~ ա) հանգստանալ բ) կանգ
առնել գ) *փ/սք.* հույս դնել մեկի՝
ինչ-որ բանի վրա, վստահել,
սպավիճել մեկին՝ ինչ-որ բանի;
se ~ sur ses lauriers դափնիների
վրա հանգչել

repousser *vt* 1. (տեղա)շարժել 2.
հրել, հետ մղել 3. *փ/սք.* վանել 4.
մերժել, չընդունել
~ une attaque հարձակումը հետ
մղել
~ les conseils խորհուրդները չըն-
դունել
~ une demande խնդրանքը մերժել
~ une proposition առաջարկու-
թյունը մերժել

répréhensible *adj* դատապարտելի,
պարսավանքի արժանի; պատ-
ժելի

reprendre *vt* 1. հետ վերցնել, խլել 2.
նորից բռնել, ձեռքակալել 3. վե-
րականգնել, շարունակել 4.
քննադատել, դիտողություն անել
~ un criminel հանցագործին
բռնել՝ կալանավորել
~ ses fonctions վերադառնալ իր
պարտականություններին
~ sa liberté վերստին ազատու-
թյուն ձեռք բերել
~ la lutte վերսկսել՝ շարունակել
պայքարը
~ l'opinion des milieux autorisés
արտահայտել հեղինակավոր
շրջանակների կարծիքը

~ sa parole խոսքը հետ վերցնել
~ une politique անդրադառնալ
քաղաքականությանը՝ նրանում
փոփոխություններ կատարելով
~ le travail աշխատանքը վեր-
սկսել

représailles *f pl* ճնշում, պատիժ,
ճնշամիջոց, ռեպրեսիա; փոխ-
ճնշումներ, պատժիչ միջոցներ;
հրվք. պատասխան գործողու-
թյուններ ◇ prohibition des ~
փոխճնշումների արգելում

représentant *m* ներկայացուցիչ,
լիազորված անձ, լիազոր ◇
Chambre des ~s ներկայացուցիչ-
ների պալատ; échanger les ~s
diplomatiques փոխանակել դի-
վանագիտական ներկայացու-
ցիչներին

~ légal օրինական՝ իրավական
ներկայացուցիչ

~ permanent մշտական ներկա-
յացուցիչ

~ du peuple ժողովրդի ներկայա-
ցուցիչ, պատգամավոր

~ plénipotentiaire լիազոր ներկա-
յացուցիչ

~ régional տարածաշրջանային
ներկայացուցիչ

~ spécial հատուկ ներկայացու-
ցիչ

représentatif, -ve *adj* 1. *քղք.* ներկա-
յացուցչական 2. բնորոշ, հատ-
կանչական ◇ assemblée ~ve ներ-
կայացուցչական ժողով; conseil
~ ներկայացուցչական խորհուրդ;
gouvernement ~ կառավարման
ներկայացուցչական եղանակ,
ներկայացուցչական բնույթի կա-
ռավարություն

représentation *f* 1. ներկայացուցչություն 2. ներկայացնելը, ծանոթացնելը, ներկայանալը 3. գաղափար, պատկերացում, հասկացություն 4. վերարտադրություն, վերարտադրում, վերաստեղծում ◊ *frais de* ~ ներկայացուցչական ծախսեր
~ commerciale առևտրական ներկայացուցչություն
~ consulaire հյուպատոսական ներկայացուցչություն
~ diplomatique դիվանագիտական ներկայացուցչություն
~ nationale ազգային ներկայացուցչություն
~ permanente մշտական ներկայացուցչություն
~ tripartite եռակողմ ներկայացուցչություն

représenter *vt* 1. մեկի ներկայացուցիչը լինել, ներկայացնել, առաջադրել, ցույց տալ 2. պատկերել, նկարագրել ◊ *se faire* ~ à... ուղարկել իր ներկայացուցչին
~ *sa candidature* իր թեկնածությունն առաջադրել
~ *le gouvernement* ներկայացնել կառավարություն
~ *la majorité* ներկայացնել մեծամասնություն
~ *la minorité* ներկայացնել փոքրամասնություն

répressif, -*ve adj* ճնշիչ, պատժիչ, ռեպրեսիվ ◊ *action* ~*ve* պատժիչ գործողություն; *lois* ~*ves* պատժիչ օրենքներ

répression *f* 1. ճնշում, պատժամիջոց, ռեպրեսիա 2. պայքար (հանցագործության դեմ)

~ *de la contrebande* պայքար մաքսանենգության դեմ
~ *policière* ոստիկանական դատաստան, բռնություն
~ *sauvage* դաժան՝ վայրենի դատաստան

réprimande *f* նկատողություն, հանդիմանություն, դիտողություն ◊ *faire une* ~ նկատողություն անել; *mériter une* ~ նկատողության արժանանալ

réprimer *vt* 1. ճնշել, ջախջախել, պատժել 2. զսպել, սանձել, կանխել
~ *le crime* հանցագործությունը կանխել
~ *la révolte*, ~ *l'insurrection* խռովությունը՝ զինված ապստամբությունը ճնշել

repris *m*: ~ *de justice* *իրվք*. կրկնահանցագործ, ռեցիդիվիստ

reprise *f* 1. հետ վերցնելը, հետ գրավում, բռնագրավում, հետ նվաճում 2. աշխուժացում, վերելք, աճ, վերականգնում 3. վերսկսում ◊ *à plusieurs* ~*s* բազմիցս, հաճախակի
~ *des affaires* գործերի աշխուժացում
~ *économique* տնտեսական վերելք
~ *des pourparlers*, ~ *des négociations* բանակցությունների վերականգնում

reproachable *adj* 1. պարսավելի, պախարակելի; նախատինքի՝ կշտամբանքի՝ հանդիմանանքի արժանի 2. *իրվք*. բացարկման ենթակա (վկայի մասին)

reproche *m* 1. կշտամբանք, հանդի-

մանություն, նախատինք; պարսավանք, պախարակություն 2. *հրվք.* մերժում, բացարկ (վկայի); *pl* բացարկման հիմքեր $\diamond$ faire ~ à qn հանդիմանել՝ նախատել մեկին; sans ~ անթերի, անբասիր, անպախարակելի, անպարսավելի

républicain, -e *adj* հանրապետական $\diamond$ décret ~ հանրապետական դեկրետ; gouvernement ~ հանրապետական կառավարություն; régime ~ հանրապետական վարչակարգ

républicain, -e *m, f* հանրապետական

république *f* հանրապետություն $\diamond$ proclamer ~ հանրապետություն հռչակել; République d'Arménie Հայաստանի հանրապետություն; République Française Ֆրանսիական հանրապետություն ~ démocratique դեմոկրատական հանրապետություն ~ démocratique populaire ժողովրդադեմոկրատական հանրապետություն ~ fédéré ֆեդերալ՝ դաշնային հանրապետություն ~ sœur եղբայրական հանրապետություն

répudiation *f* 1. մերժում, հրաժարում, ժխտում 2. *հրվք.* հրաժարագիր, հրաժարման փաստաթուղթ 3. չեղյալ հայտարարում ~ d'un traité (միջազգային) պայմանագրի խզում

répudier *vt* 1. չեղյալ հայտարարել, հրաժարվել, ուրանալ 2. մերժել, ժխտել, չընդունել

~ le contrat պայմանագիրը չեղյալ համարել

~ la politique քաղաքականությունը մերժել

~ la responsabilité պատասխանատվությունից հրաժարվել

réputation *f* վարկ, անուն, համբավ, հեղինակություն, հռչակ $\diamond$ avoir une bonne [mauvaise] ~ բարի [վատ] համբավ ունենալ ~ mondiale համաշխարհային համբավ՝ հեղինակություն

réputé, -e *adj* հայտնի, հռչակավոր, անվանի, հեղինակավոր $\diamond$ pays ~ pour son hospitalité իր հյուրասիրությամբ հայտնի երկիր

requérir *vt* 1. խնդրել, դիմել, պահանջել 2. բարեխոսել, միջնորդել (դատարանում) 3. մեղադրական ճառ արտասանել 4. բռնագրավել

requête *f* 1. խնդրանք, դիմում, միջնորդություն, բարեխոսություն 2. *հրվք.* գրավոր դիմում դատարանին, գրավոր խնդիր դատավորի անվամբ $\diamond$ maître des ~s գեկուցող պետական բարձրագույն մարմնում; présenter une ~ դիմում ներկայացնել դատարան; à (կամ sur) la ~ de... միջնորդությամբ, պահանջով

~ en cassation վճռաբեկման գանգատ

~ civile միջնորդություն դատարանի կողմից կայացված որոշման վերանայման մասին

~ individuelle անհատական բողոք

~ recevable ընդունելի բողոք

requis, -e *adj* պահանջվող, պատ-

շահ, հարկավոր, հարկ եղած
réquisition *f* 1. բռնագրավում 2. պահանջ 3. *իրվք*. փաստաթուղթ կամ անձ ներկայացնելու մասին միջնորդություն, խնդրագիր 4. *իրվք*. հարկադիր կարգով ենթարկելը

~ de la force armée զինված ուժերի կիրառում կարգուկանոնի պահպանության համար

~ en nature բռնագրավում բնամթերքով

~ des travailleurs աշխատուժի մոբիլիզացում; հրաման գործադրվավորներին աշխատանքը վերականգնելու մասին

réquisitoire *m* 1. մեղադրական ճառ դատական նիստում; մեղադրանք 2. դատախազի գրավոր պահանջ, դատախազի եզրակացություն

~ introductif մեղադրական եզրակացություն

rescapé, -e *m, f* (մահացու) վտանգից՝ (սպանվելու) վտանգից ազատված՝ փրկված՝ ողջ մնացած անձ

rescindant, e *adj* *իրվք*. որոշումը չեղյալ հայտարարելու ենթակա՝ առիթ տվող

rescindant *m* *իրվք*. դիմում-խնդրանք դատական որոշումը չեղյալ հայտարարելու մասին

rescinder *vt* *իրվք*. չեղյալ հայտարարել, ոչնչացնել, վերացնել, անվավեր համարել; լուծել, քանդել (պայմանագիրը, համաձայնագիրը)

~ le contrat պայմանագիրը լուծել

~ la décision որոշումը չեղյալ

հայտարարել

rescision *f* *իրվք*. չեղյալ հայտարարում, չեղյալ հայտարարելը, վերացում, ոչնչացում, անվավեր համարելը; լուծարում, քանդում (պայմանագրի, համաձայնագրի)

réseau *m* ցանց

~ ferré, ~ de chemins de fer երկաթուղային ցանց

~ des échanges ճանապարհացանց, որով իրականացվում է առևտուր

~ express régional (R.E.R.) Փարիզի երկաթուղային ցանցը

~ d'intrigues խարդավանքների ցանց

~ de télévision հեռուստատեսային ցանց

réservation *f* 1. *իրվք*. վերապահում, վերապահություն 2. պատվեր, նախօրոք պատվիրված տեղ $\diamond$ faire certaines ~s որոշակի վերապահումներ անել

~ d'un droit իրավունքի վերապահում

~s de caractère général ընդհանուր բնույթի վերապահումներ

réserve *f* 1. պաշար, պահուստ 2. *նազմ*. պահեստային ուժեր, պահեստազոր 3. պայման, վերապահություն 4. զսպվածություն, զգուշություն $\diamond$ accumuler des ~s պահեստային միջոցներ կուտակել; affecter à la ~ առանձնացնել պահուստի համար; banque centrale de ~ օտար երկրներում դրամ թողարկող բանկերին տրվող նոր ամուն; capitulation sans ~s անվերապահ կապիտուլյացիա; constituer (créer, former) des ~s պա-

հուստային միջոցներ ստեղծել;
faire des ~s վերապահումներ
անել; mettre à contribution la ~
պաշարն օգտագործել; parler
avec ~ խոսել զգուշափոր; puiser
sur ses ~s սեփական պաշարնե-
րին դիմել; reconstituer les ~s պա-
հուստային միջոցները վերա-
կանգնել; Réserve fédérale ԱՄՆ-
ի կենտրոնական բանկ; à la ~
de... բացի, բացառությամբ; de ~
պահեստային, պահեստի; se
tenir sur la ~ զգուշանալ; sans ~
անվերապահորեն, առանց սահ-
մանափակման, առանց բացա-
ռության; sous ~ de ... վերապա-
հությամբ, պայմանով; sous la ~
que... պայմանով, որ...; sous toute
~ առանց երաշխավորելու ստույ-
գությունը՝ վավերականությունը
~ de capital կապիտալի պահես-
տային միջոցներ

~ de devise արժույթային հիմնա-
դրամ

~ légal օրենքով սահմանված
դրամագլխային պաշար (ձեռ-
նարկության)

~ d'or ոսկու պաշար, ոսկու ֆոնդ
(պահեստապաշարներ)

~s contractuelles պայմանագրա-
յին պահուստային միջոցներ

~s mondiales համաշխարհային
պաշարներ

~s latentes, ~ occultes գաղտնի
պահուստային միջոցներ

~s ouvertes, ~ apparentes հրապա-
րակված պահուստային միջոց-
ներ

réserver *vt* 1. պահեստավորել, պա-
հել, պաշար հավաքել 2. իրա-

վունք վերապահել 3. նախապես
պատվիրել, ամրագրել $\diamond$ se ~ իր
համար պահել; se ~ sur... իրեն
վերապահել; se ~ de ... ձեռնպահ
մնալ; se ~ l'exclusive de... իրեն
վերապահել բացառիկ իրա-
վունք...

résidence *f* 1. մշտական բնակու-
թյան վայր, ապրելավայր, կա-
ցարան, գտնվելու տեղ 2. նստա-
վայր 3. լիազոր ներկայացուցչի
պաշտոնը $\diamond$ certificat de ~ տեղե-
կանք բնակության վերաբերյալ;
conditions de ~ նստակեցություն;
droit de ~ բնակության իրա-
վունք; établir (կամ fixer) sa ~
բնակություն հաստատել; mettre
en ~ surveillée զրկել երկրից
դուրս գալու իրավունքից
~ écologique բնակվելու վայրը
~ forcée բնակության վայրը փո-
խելու արգելք
~ principale բնակության հիմնա-
կան վայր
~ secondaire ամառանոց

résident, -e *m, f* 1. *ղվնգ.* ռեզիդենտ
(դիվանագիտական համակար-
գում ներկայացուցիչ, որի դիվա-
նագիտական աստիճանը հա-
ջորդում է դեսպանորդի աստի-
ճանին) 2. օտարերկրացի (որը
ժամանակավորապես բնակվում
է ուրիշ երկրում) 3. իրավաբա-
նական անձ, որն ունի գործու-
նեության հիմնական վայր՝
տվյալ պետության տարածքում
 $\diamond$ ministre ~ դիվանագիտական
ներկայացուցիչ, ռեզիդենտ նա-
խարար

résider *vi* 1. բնակվել, գտնվել, որոշ

ժամանակ հյուրընկալել, մնալ, կենալ 2. կայանալ, հանդիսանալ
résignant *m* ուրիշին իր պաշտոնը զիջող, պաշտոնից հրաժարվող
résignataire *m* *իրվք*. հաջորդող, փոխարինող
résignation *f* 1. իր պաշտոնից հրաժարում, լիազորությունները վայր դնելը, պաշտոնաթողություն, հրաժարական 2. հեգություն, հնազանդություն, ճակատագրին ենթարկվելը, զիջելը (հոգուտ մեկի)
résigné, -*e adj* հնազանդ, զիջող, հաշտվող, հեգ, հլու, ենթարկվող, հպատակվող
résiliation *f* գործողության դադարում, լուծարում, լուծում, խզում, չեղյալ հայտարարելը (ակտի, պայմանագրի)
~ de l'accord համաձայնագրի լուծում
~ du contrat պայմանագրի գործողությունը դադարեցնել
résilier *vt* լուծել, խզել, չեղյալ հայտարարել (ակտը, պայմանագիրը) $\diamond$ se réserver le droit de ~ le contrat պայմանագիրը լուծելու իրավունք վերապահել
résistance *f* 1. դիմադրություն, հակազդեցություն; հակահարված, հարձակման հետ մղում, դիմազրավում 2. դիմացկունություն $\diamond$ faire ~ հակահարված տալ, դիմադրել; noyau de ~ դիմադրության օջախ; opposer une ~ opiniâtre համառ դիմադրություն ցույց տալ; la Résistance, Mouvement de Résistance Դիմադրության շարժում (Ֆրանսիայում՝ 1940-1944 թթ. ֆաշիստական օկուպացիա-

յի ժամանակ); Դիմադրության շարժման մասնակիցներ
~ passive թույլ դիմադրություն
~ tenace et durable համառ և երկարատև դիմադրություն
résistant, -*e adj* 1. դիմադրող, դիմազրավող, ընդդիմացող 2. դիմացկուն, պինդ
résistant, -*e m, f* 1. Դիմադրության շարժման մասնակից 2. պարտիզան
résister *vt* 1. դիմադրել, դիմադրություն ցույց տալ, դիմազրավել, պաշտպանվել 2. հակառակվել, ընդդիմանալ, պայքարել, չենթարկվել, հակադրվել $\diamond$ cela ne résiste pas à la critique դա ոչ մի քննադատության չի դիմանում, թույլ է
~ à l'ennemi թշնամուն դիմադրել
résolu, -*e adj* վճռական, հաստատական, անկոտրում $\diamond$ être pleinement ~ լինել վճռականությամբ լի; se déclarer fermement ~ à... հայտարարել իր անհողորդ կամքի մասին
résoluble *adj* 1. լուծելի, վճռելի; 2. քանդելի, խզելի, լուծարելի
résolument *adv* 1. վճռաբար, վճռականորեն, վճռականապես, վճռականությամբ 2. համարձակ, խիզախ, համարձակորեն, խիզախորեն
résolution *f* 1. լուծելը, վճռելը, լուծում (խնդրի) 2. *ղվնգ*. ռեզոլյուցիա, բանաձև, միջազգային իրավունքում՝ գրավոր որոշում (որն ընդունվել է կոլեգիալ քննարկումների արդյունքում) 3. վճռականություն, հաստատա-

կամություն, համարձակություն
 4. *իրվք*. պայմանագրի լուծում $\diamond$
 adopter une ~ բանաձև ընդունել;
 désapprouver la ~ բանաձևին հա-
 վանություն չտալ; manquer de ~
 անվճռական լինել; mettre au
 point (կամ élaborer) une ~ բա-
 նաձև մշակել; préambule de la ~
 բանաձևի ներածություն՝ պրե-
 ամբուլա; prendre (կամ former)
 une ~ որոշում կայացնել; propo-
 ser une ~ բանաձև առաջարկել
 ~ de l'assemblée ժողովի որոշումը
 ~ cruciale վճռական որոշում
 ~ d'un problème խնդրի լուծում
 ~ de remplacement փոխարինող
 բանաձև

résorber *vt* 1. կլանել, յուրացնել,
 ներծծել 2. *փխք*. հեռացնել, վե-
 րացնել, ոչնչացնել
 ~ le chômage վերացնել գործա-
 գրկությունը
 ~ un deficit դեֆիցիտը վերացնել

résoudre *vt* 1. լուծել, վճռել, որոշել;
 լուծում տալ 2. *իրվք*. լուծել, խզել,
 չեղյալ հայտարարել 3. համոզել,
 տրամադրել, թեքել, դրդել, խթա-
 նել, գրգռել, հարկադրել, ստիպել
 ~ un problème հարցը լուծել

respect *m* 1. հարգանք, պատիվ, մե-
 ծարանք, ակնածանք, պատկա-
 ռանք 2. պահպանում $\diamond$ avoir
 (կամ témoigner) du ~ à (կամ en-
 vers, pour, à l'égard de) զո հար-
 գանք տաճել մեկի նկատմամբ;
 manquer de ~ envers զո անհար-
 գալից վերաբերվել մեկին; par ~
 հարգանքից դրդված, հարգան-
 քով
 ~ des engagements internationaux

միջազգային պարտավորու-
 թյունների պահպանում
 ~ de l'indépendance անկախու-
 թյան պահպանում
 ~ des lois օրենքների պահպա-
 նում, հարգանք օրենքի նկատ-
 մամբ

~ mutuel փոխադարձ հարգանք
respecter *vt* 1. հարգել, պատվել, մե-
 ծարել 2. պահպանել, պահել,
 ճշտությամբ կատարել; խնայել,
 զգույշ վերաբերվել, չխախտել $\diamond$
 faire ~ ստիպել հարգելու, հարգել
 տալ
 ~ les lois օրենքները պահպանել
 ~ l'opinion de զո հարգել մեկի
 կարծիքը
 ~ les traditions ավանդույթները
 պահպանել

respectif, -ve *adj* 1. փոխադարձ,
 երկկողմանի 2. համապատաս-
 խան; հատուկ $\diamond$ au nom de leur
 gouvernements ~s համապատաս-
 խան կառավարությունների ա-
 նունից

respectivement *adv* փոխադարձա-
 բար; համապատասխանաբար

responsabilité *f* պատասխանատ-
 վություն, պարտավորություն,
 պարտականություն, հանձնա-
 ռություն $\diamond$ assumer la ~ պատաս-
 խանատվություն ստանձնել;
 atténuer la ~ պատասխանատ-
 վությունը մեղմացնել; avoir la ~
 պատասխանատվություն կրել;
 décliner toute ~ ողջ պատասխա-
 նատվությունը վրայից հանել;
 dégager la ~, exonérer d'une ~
 պատասխանատվությունից ա-
 զատել; échapper à la ~ պատաս-

խանաավությունից խուսափել; encourir (կամ engager) la ~ պատասխանատվություն կրել; fuir ses ~s պատասխանատվությունից փախչել; imposer la ~ պատասխանատվություն դնել; prendre la ~ պատասխանատվությունն իր վրա վերցնել; rejeter (կամ faire retomber) la ~ sur զո պատասխանատվությունը դնել ուրիշի վրա; la ~ incombe à ... պատասխանատվությունը ընկնում է...; se soustraire à la ~ պատասխանատվությունից խույս տալ; Société à ~ limitée (S.A. R. L.) *տնտ.* սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն

~ administrative վարչական պատասխանատվություն
 ~ collective ընդհանուր՝ կոլեկտիվ պատասխանատվություն
 ~ contractuelle պայմանագրային պատասխանատվություն
 ~ financière ֆինանսական պատասխանատվություն
 ~ gouvernementale կառավարության պատասխանատվությունը
 ~ internationale միջազգային պատասխանատվություն
 ~ limitée, ~ restreinte սահմանափակ պատասխանատվություն
 ~ pénale քրեական պատասխանատվություն
 ~ politique քաղաքական պատասխանատվություն
 ~ publique հասարակական պարտականություն

responsable *adj* 1. պատասխանատու, լիազորված 2. մեղավոր;

հանցավոր ◊ être ~ de պատասխանատու լինել, պատասխանատվություն կրել; rendre ~ մեկին պատասխանատու համարել; մեկի վրա դնել պատասխանատվությունը; se tenir pour ~ իրեն պատասխանատու համարել

responsable *m, f* 1. պատասխանատու աշխատակից, լիազոր; պատասխանատվություն կրող, ղեկավար 2. մեղավոր, հանցավոր; պատժառ հանդիսացող

~ du parti կուսակցական աշխատող

~s d'une guerre պատերազմի մեղսարարներ, պատերազմի հանցավորներ

resserrement *m* 1. ամրացում, ամրապնդում 2. *փխք.* բոլոր կողմերից սեղմում, նեղում

~ d'une alliance միության ամրապնդում

~ des liens կապերի ամրապնդում

~ des rangs շարքերի խտացում

resserrer *vt* 1. ամրացնել, ամրապնդել 2. *փխք.* ամուր սեղմել, նեղել 3. պակասեցնել, կրճատել, սահմանափակել

~ l'amitié բարեկամությունն ամրապնդել

~ ses besoins պահանջումները սահմանափակել

~ les liens de l'amitié բարկամական կապերը ամրապնդել

~ un ouvrage աշխատանքը կրճատել

~ les rangs շարքերը խտացնել

ressort *I m* 1. զսպանակ, առաձգական 2. եռանդ, կորով, ուժ, վճռա-

կանություն; դրդապատճառ, շարժառիթ; շարժիչ ուժ 3. միջոց; զենք (նպատակին հասնելու) $\diamond$ avoir du ~ եռանդուն՝ գործունյա լինել; casser le ~ կամքը կոտրել, ոգին ընկճել; faire jouer tous les ~s բոլոր զսպանակները սեղմել, բոլոր միջոցները գործի դնել; manquer de ~ անտարբեր, անգործունյա լինել; sans aucun ~ իներտ, անտարբեր, անաշխույժ

ressort II *m* 1. դատական ատյան 2. գերատեսչություն 3. իրավասություն, լիազորություններ, լիիրավություն $\diamond$ avoir dans son ~ իր տնօրինության տակ (իր վարույթում) ունենալ; en dernier ~ վերջին հաշվով, վերջին հերթին; être du ~ de... լինել մեկի տնօրինության տակ; jugement en permier [dernier] ~ առաջին [երկրորդ] ատյանի դատարանի դատավճիռ; juger en dernier ~ կայացնել վերջնական դատավճիռ

ressortir *vi* I 1. նորից դուրս գալ՝ դուրս բերել 2. *փխք*. առանձնանալ, աչքի ընկնել 3. բխել, հետևել $\diamond$ faire ~ առանձնացնել, ընդգծել; il en ressort ... սրանից հետևում է ...

ressortir *vi* II 1. իրավասության՝ տնօրինության տակ լինել; պարտականությունների մեջ մտնել 2. վերաբերել, պատկանել ~ à la littérature վերաբերել գրականությանը

ressortissant, -e *adj* ենթակա, ստորադաս; մեկի իրավասության տակ գտնվող

ressortissant, -e *m, f* հպատակ; քա-

ղաքացի; ծագումով ... (որևէ երկրից)

ressource *f* 1. միջոց, հնարավորություն 2. հնարավորություններ, կարողություններ 3. *pl* ռեսուրսներ, պաշարներ, միջոցներ, միջոցների աղբյուր; դրամական միջոցներ $\diamond$ affecter (կամ assigner, octroyer) les ~s միջոցներ հատկացնել; allocation des ~s ռեսուրսների բաշխում՝ հատկացում; avoir la ~ de ... հնարավորություն ունենալ; c'est notre dernière ~ սա մեր վերջին հույսն է; homme de ~ հնարամիտ մարդ; sans ~s առանց միջոցների; se procurer des ~s իրեն ապահովել դրամական միջոցներով

~s affectées նպատակային բյուջետային միջոցներ

~s brutes, ~s naturelles բնական պաշարներ՝ հարստություններ

~s budgétaires բյուջետային միջոցներ

~s et emplois հասույթ և ծախս (հաշվեկշռում)

~s fiscales հարկային մուտքեր

~s en hommes, ~s humaines մարդկային ռեսուրսներ; աշխատուժ

~s locales տեղական միջոցներ

~s minières, ~s du sous-sol օգտակար հանածոներ

~s du Trésor զանազապետարանի ֆինանսական պաշարներ

ressusciter *vt* վերակենդանացնել, հարություն տալ, վերականգնել ուժերը

restauration *f* 1. վերականգնում, վերանորոգում, վերակառուցում 2.

la Restauration *սլտմ*. Ռեսավրացիա (1813-30 թթ.)

restaurer *vt* 1. վերականգնել, ռեսավրացիայի ենթարկել, վերանորոգել, վերակառուցել 2. վերածնել, վերստեղծել 3. գահի վրա դնել, վերականգնել գահակալությունը

reste *m* 1. մնացածը, մնացած մասը 2. մնացորդ, ավելցուկ, մանր (դրամի)

rester *vi* 1. մնալ, չհեռանալ 2. գտնվել, լինել, մնալ (որևէ վիճակում) $\diamond$ avoir du temps de ~ ազատ ժամանակ ունենալ (իր տրամադրության տակ) ; il reste que... այնուամենայնիվ, ինչպես էլ լինի; en ~ là կանգ առնել ինչ-որ բանի վրա, սահմանափակվել, բավարարվել ինչ-որ բանով ~ en arrière հետ մնալ, հետ ընկնել

~ sur le champ de bataille ընկնել մարտի դաշտում, զոհվել, սպանվել

~ dans la gorge կոկորդում մնալ

~ indemme ազատվել, փրկվել, ողջ մնալ

~ longtemps à faire qch երկար - բարակ զբաղվել (մի բանով), խաղ անել

~ maître de... տեր լինել, տիրապետել

~ muet sur... պահպանել լռություն ինչ-որ բանի մասին

~ tel quel մնալ անփոփոխ, մնալ նույնը

restituable *adj* 1. վերադարձման ենթակա, փոխհատուցելի 2. վերականգնելի

restituer *vt* 1. վերադարձնել, հետ տալ; փոխհատուցել 2. վերականգնել, վերաստեղծել 3. վերականգնել (իրավունքները, անունը, պատիվը), ռեսթիտուացիայի ենթարկել

~ un texte վերականգնել տեքստը

restitution *f* 1. վերադարձնելը, հետ տալը, փոխհատուցում 2. վերականգնում, վերաստեղծում 3. *իրվք*. իրավունքների վերականգնում 4. *իրվք*. ռեստիտուցիա (պատերազմող պետության կողմից հակառակորդի տարածքից ապօրինի զավթված և երկրից դուրս բերված գույքի վերադարձ)

restreindre *vt* պակասեցնել, նվազեցնել, կրճատել; սահմանափակել

restreint, -e *adj* 1. սահմանափակված; կրճատված 2. սահմանափակ կազմով $\diamond$ conversations ~es բանակցություններ սահմանափակ կազմով; dans un sens plus ~ ավելի նեղ իմաստով

restrictif, -ve *adj* 1. սահմանափակող, սահմանափակիչ 2. զսպող, արգելակող $\diamond$ interprétation ~ve սահմանափակող մեկնաբանություն; mesures ~ves սահմանափակող՝ արգելակող միջոցներ

restriction *f* 1. սահմանափակում 2. վերապահություն 3. *pl* սահմանափակումներ (պարենի և այլ հարցերում) $\diamond$ affranchir (կամ démanteler) les ~s սահմանափակումները վերացնել; être soumis à des ~s սահմանափակումների

ենթարկվել; imposer (introduire) des ~s սահմանափակումներ մտցնել; lever les ~s սահմանափակումները հանել; sans (aucune) ~ առանց (որևէ) վերապահության; sans ~ առանց սահմանափակման

~ de la liberté ազատության սահմանափակում

~s budgétaires բյուջետային հատկացումների կրճատումներ ~s à l' (d') exportation, ~ aux exportations արտահանման սահմանափակումներ

~s à l' (d') importation, ~s aux importations ներմուծման սահմանափակումներ

~s quantitatives քանակական սահմանափակումներ

restructuration *f* կառուցվածքային վերափոխություն, վերակառուցում, վերակազմություն

restructurer *vt* վերակառուցել, վերակազմել, վերադասավորել

résultant, -e *adj* բխող, առաջ եկող, ծագող, հետևանք ունեցող $\diamond$ les obligations ~es de traités publiés պարտավորություններ, որոնք բխում են հրապարակված պայմանագրերից

résultat *m* 1. արդյունք, հետևանք, ցուցանիշ 2. հանրագումար, ամփոփում 3. *տևտ.* ֆինանսական արդյունք; շահույթ; կորուստ $\diamond$ aboutir à un ~ արդյունքի հասնել; donner un ~ avantageux դրական արդյունք տալ; sans ~ անարդյունավետ

~ appréciable նշանակալից արդյունք

~ brut, ~ total համախառն շահույթ, համախառն կորուստ

~ négligeable չնչին արդյունք

~ tangible շոշափելի արդյունք

~ de vote քվեարկության արդյունք

~s définitifs վերջնական արդյունքներ

~s partiels մասնակի արդյունքներ

~s provisoires նախնական արդյունքներ (ընտրությունների)

résulter *vi* բխել, հետևել; առաջ գալ, ծագել, սկիզբ առնել $\diamond$ il en résulte que...սրանից հետևում է, որ...

résumé *m* ամփոփում, համառոտ շարադրանք; թեզիսներ $\diamond$ en ~ ա) համառոտ բ) ընդհանուր առմամբ, արդյունքում

résumer *vt* ամփոփել, կրճատ շարադրել; եզրափակել; հանրագումարի բերել $\diamond$ se ~ 1. շարադրվել համառոտ՝ ընդհանուր գծերով 2. se ~ à... հանգեցնել ինչ-որ բանի

rétablir *vt* վերականգնել, նորից հիմնել, վերաստեղծել ~ l'équilibre վերականգնել հավասարակշռությունը ~ l'ordre վերականգնել կարգուկանոնը

~ les relations diplomatiques վերականգնել դիվանագիտական հարաբերությունները

rétablissement *m* վերականգնում

~ de l'équilibre հավասարակշռության վերականգնում

~ de la paix խաղաղության վերականգնում

retard *m* 1. ուշացում, հապաղում, դանդաղում, հետ մնալը, հետ ընկնելը 2. հետաձգում *◇* avoir du ~ ուշանալ; être (կամ arriver, se mettre) en ~ ուշանալ, ուշացումով գալ; être en ~ sur la vie կյանքից հետ մնալ; sans ~ անհապաղ, անմիջապես
~ de croissance դանդաղ աճ
~ de payement վճարման հետաձգում

retardataire *adj* 1. ուշացած, ուշացող, հետ մնացած 2. հետամնաց; հետ մնացող, առաջադիմություն չցուցաբերող

retardement *m* 1. դանդաղում, ուշացում 2. հապաղում, ձգձգում

retarder 1. *vt* հետաձգել, ուշացնել; ձգձգել, դանդաղեցնել 2. *vi* ուշանալ, ուշ գալ; հետ ընկնել, հետ մնալ
~ la mache d'une affaire դանդաղեցնել գործի ընթացքը
~ sur son temps ժամանակից հետ մնալ

retentissant, -e *adj* 1. հնչուն, հնչեղ, զիլ, զրնգուն; բարձր; դղրդալի 2. *փխբ.* շշմեցուցիչ *◇* essayer un échec ~ լիակատար պարտություն կրել; mots ~s մեծադիրորդ՝ ճոռում՝ փբուն խոսքեր; succès ~ աղմկալի հաջողություն

retentissement *m* 1. արձագանք, հնչեղություն 2. ազդեցություն, հետևանք *◇* avoir son ~ dans ... անդրադառնալ ... վրա; cet événement a eu un grand ~ այդ իրադարձությունը մեծ արձագանք ունեցավ

réticence *f* դիտավորյալ լռության

մատնելը, լռություն պահպանելը, թերասություն, խոսքը կիսատ թողնելը, մտքերը թաքցնելը
retirer *vt* հետ վերցնել (խոսքը), հանել (առաջարկությունը և այլն) *◇* je ~e ce que j'ai dit իմ հայտարարությունը հետ եմ վերցնում; se ~: se ~ de qch ինչ-որ բանից մի կողմ քաշվել, հեռանալ; se ~ du jeu խաղից դուրս գալ; se ~ du service աշխատանքից հեռանալ
~ sa candidature իր թեկնածությունը հանել
~ les fonctions à զո պարտականությունների կատարումից ազատել մեկին
~ la parole à զո խոսքից զրկել մեկին
~ sa parole խոսքը հետ վերցնել
~ une proposition առաջարկությունը հանել

retombées *f pl* : ~ atomiques ռադիոակտիվ տեղումներ

retomber *vi* ընկնել մեկի վրա, ծանրանալ *◇* faire ~ la responsabilité sur զո պատասխանատվությունը գցել մեկի վրա

retordre *vt*: avoir du fil à ~ դժվարին կացության մեջ լինել; donner du fil à ~ à զո մեկին գլխացավանք պատճառել

rétorquer *vt* 1. հակառակորդին նրա սեփական զենքով ջախջախել, նույնով պատասխանել 2. առարկել, հակաճառել, ընդդիմախոսել, պատասխան տալ

rétorsion *f* 1. *ղվնգ.* ռետորսիա, ազդամիջոց, ներագդման միջոց, հակազդամիջոց 2. հակառակորդի փաստարկների օգտագոր-

ծում ի վնաս նրա՝ նրա դեմ

retouche *f* վերափոխում, ձևափոխում, ուղղում, շտկում, վերանորոգում, սրբագրում

retour *m* 1. վերադարձ, հետ գալը, հետ դառնալը, դարձ 2. վերադարձում, վերադարձնելը $\diamond$ être de ~ վերադառնալ; faire un ~ sur soi-même խելքը գլուխը հավաքել, ուշքի գալ, մտադրությունը փոխել; en ~ փոխարենը; par ~ du courrier հետադարձը՝ փոստով; sans ~ անվերադարձ

~ de l'opinion հասարակական կարծիքի մեջ շրջադարձ՝ քելում

retourner *vt* 1. շրջել, շուռ տալ 2. *խսկց.* տարհամոզել, վերահամոզել, համոզմունքը փոխել տալ 3. վերադարձնել, ուղարկել $\diamond$ tourner et ~ բոլոր կողմերից ուսումնասիրել
~ la question հարցին հարցով պատասխանել

retracter *vt* հրաժարվել, ուրանալ; ժխտել, ասածից հրաժարվել
~ une proposition առաջարկությունը հետ վերցնել

retrait *m* 1. վերացում, դադարեցում, արգելում, ոչնչացում, չեղյալ հայտարարելը, հրաժարում, զրկում 2. հետ տանելը, հետ քաշելը, դուրս բերելը, հետ կանչելը 3. հանում (հաշվից), հետ վերցնելը (ավանդի, օրինագծի) 4. ելնելը, դուրս գալը (կազմակերպությունից)

~ de l'ambassadeur դեսպանին հետ կանչելը

~ d'une candidature թեկնածությունը հանելը

~ de capitaux կապիտալների հանում (կազմակերպությունից); կապիտալների հետկանչում (երկրից)

~ d'un décret օրենքը չեղյալ հայտարարելը

~ d'un dépôt ավանդի հանում (բանկից)

~ des droits électoraux ընտրական իրավունքներից զրկելը

~ d'emploi աշխատանքից ազատում, պաշտոնից հանելը

~ des sanctions պատժամիջոցների վերացում

~ des troupes d'occupation օկուպացիոն զորքերի դուրսբերում

retraite *f* 1. *աղվ.* մահանջ 2. աշխատանքից ազատվելը, թոշակի անցնելը 3. երթ $\diamond$ battre en ~, faire ~ մահանջել; couper la ~ կտրել մահանջի ճանապարհը; pension de ~ ծերության թոշակ; prendre sa ~ թոշակի անցնել; à la ~ պաշտոնաթող; en ~ թոշակառու; toucher sa ~ թոշակ ստանալ
~ aux flambeaux ջահերով երթ

retranchement *m* 1. կտրելը, հատելը, կրճատելը, փոքրացնելը, ոչնչացնելը 2. խրամատ, ամրություն 3. *փխք.* պաշտպանական միջոց $\diamond$ attaquer (կամ forcer, pourchasser, poursuivre, pousser) qn dans ses (derniers) ~s մեկին պատիժն սեղմել, հերքել բոլոր պատասխանները

retrancher *vt* 1. կտրել, հատել 2. կրճատել, նվազեցնել 3. ամրացնել (խրամատներով) $\diamond$ se ~ *աղվ.* խրամատավորվել; se ~ derrière un prétexte գլուխն ազա-

տել փաստարկներ բերելով
rétribution *f* 1. ռոճիկ, աշխատավարձ 2. պարգևատրություն, հոնորար

rétroactif, -ve *adj* հետադարձ գործողություն, հետադարձ ուժ ունեցող (օրենքի մասին) $\diamond$ l'effet ~ հետադարձ ներգործություն

rétroaction *f* հետադարձ գործողություն, հետադարձ ուժ (օրենքի); հետադարձ կապ

rétrocession *f*: ~ du territoire հանձնված տարածքների վերադարձ

rétrogradation *f* հետադիմություն, հետընթացություն, զարգացման անկում, հետզարգացում, աստիճանական վատթարացում, հետամնացություն

rétrograde *adj* հետամնաց, հետադիմական

rétrograder *vi* հետադիմել, շարժվել դեպի հետ, անկում ապրել, աստիճանաբար վատթարանալ

rétrogression *f* հետադիմություն, հետադարձ շարժում, հետընթացություն; անկում

rétrospectif, -ve *adj* հետադարձ $\diamond$ jeter un coup d'oeil ~ հետադարձ հայացք նետել

retrouver *vt* 1. վերագտնել; փնտրելով գտնել, կորցրածը գտնել 2. վերականգնել $\diamond$ l'industrie a ~é les deux tiers de son activité արդյունաբերական արտադրությունը վերականգնվել է երկու երրորդով
~ la parole, ~ sa langue վերստին կարողանալ խոսել, լեզուն բացվել

rets *m* *փխբ.* ծուղակ, բակարդ, որո-

գայթ, ցանց $\diamond$ prendre (կամ tendre) qn dans ses ~ մոլորեցնել, խաբել; tomber dans les ~ ծուղակն ընկնել

réunification *f* վերամիացում, վերամիավորում, վերամիավորվելը ~ nationale ազգային վերամիավորում

réunifié, -e *adj* վերամիավորված

réunion *f* 1. ժողով, նիստ, հավաք 2. միացում, միավորում, միաձուլում $\diamond$ chevauchement avec d'autres ~s կրկնորդում ուրիշ նիստերի հետ; liberté de ~ հավաքների, ժողովների ազատություն ~ électorale մախընտրական ժողով

~ du parti կուսակցական ժողով

~ plénière լիակազմ նիստ

~ privée մասնավոր ժողով

~ restreinte փակ նիստ

~ de table ronde նիստ՝ կլոր սեղանի շուրջը

~ urgente շտապ նիստ

réunir *vt* 1. միացնել, կցել, միավորել 2. հավաքել, գումարել (ժողով)

~ les conditions բավարարել պայմաններին; համապատասխանել պահանջներին

~ des preuves ապացույցներ հավաքել

réussi, -e *adj* հաջող, հաջողակ, բարեհաջող; փայլուն, հաջողված $\diamond$ mal ~ անհաջող

réussir *vi* 1. հաջողվել, հաջողություն ունենալ, հաջողությամբ ընթանալ, բարեհաջող լինել 2. բարգավաճել, ծաղկել, առաջադիմել, հաջողակ լինել $\diamond$ faire ~ իրականացնել

~ une affaire գործը վարել հաջողությամբ

réussite *f* 1. *հնգծ.* արդյունք, հետևանք, ելք 2. հաջողություն, նվաճում, առաջընթաց

revalidation *f* փաստաթղթի՝ վավերագրի՝ ակտի իրավական ուժի վերականգնում

revalider *vt* վերականգնել որոշման՝ ակտի իրավական ուժը

revalorisation *f* 1. վերարժևորում 2. արժույթի փոխարժեքի ամրացում, կայունացում 3. արժեքի վերագնահատում; գների վերանայում

~ des traitements, ~ des salaires աշխատավարձերի դրույթի բարձրացում

revaloriser *vt* 1. վերարժևորել 2. բարձրացնել արժույթի փոխարժեքը, կայունացնել 3. գները վերանայել

revanchard, -e *m, f* ռևանշիստ, վրիժառու

revanche *f* 1. ռևանշ, փոխվրեժ 2. հատուցում, փոխհատուցում, $\diamond$ à charge de ~ նույն կերպ փոխհատուցելու պայմանով; esprit de ~ ռևանշիզմ, ռևանշային ոգի; prendre sa ~ ռևանշ վերցնել; en ~ փոխարենը

revancher (se) ռևանշ վերցնել; նույնով հատուցել

réveiller *vt* արթնացնել, զարթեցնել, ոտքի հանել

révélation *f* մերկացում, դիմակագերծում, բացահայտում

révéler *vt* մերկացնել, խաբեությունը բաց անել, դիմակագերծ անել, բացահայտել

~ les lacunes բացահայտել թերությունները՝ բացերը

revendicatif, -ve *adj* պահանջատիրական $\diamond$ action (կամ lutte) ~ve (աշխատավորների) պայքարը իրենց իրավունքների համար, պայքար՝ իրենց պահանջների պաշտպանության համար; mouvement ~ պահանջատիրական շարժում; programme ~ պահանջատիրական ծրագիր

revendication *f* պահանջ, իրավական հավակնություն, պահանջախնդրություն, նկրտում; բողոք $\diamond$ poser la ~ պահանջ դնել

revendiquer *vt* 1. պահանջել, իր իրավունքները պաշտպանել; պահանջներ ներկայացնել 2. իր վրա վերցնել

~ un attentat մահափորձի պատասխանատվությունը վերցնել իր վրա

~ la responsabilité իրեն պատասխանատու համարել

revenir *vi* 1. վերադառնալ, հետ դառնալ, դառնալ, նորից գալ 2. նորից հայտնվել, երևան գալ; առաջ գալ, առաջանալ 3. հանգել 4. հրաժարվել 5. ձերբազատվել, հայաջքները փոխել $\diamond$ cela revient au même դա հանգում է նույն բանին; cela revient à dire... դա նույնն է, թե ասես...; tout revient à ceci ամեն ինչ հանգեցնում է դրան; vous en reviendrez դուք դեռ կփոխեք ձեր կարծիքը

~ à la charge փորձերը վերականգնել

~ sur le compte de զո փոխել կարծիքը մեկի մասին

~ sur sa décision որոշումը փոխել
 ~ de droit իրավամբ պատկանել
 ~ de ses erreurs սխալներից ձեր-
 բազատվել
 ~ à sa première idée սկզբնական
 մտքին վերադառնալ
 ~ sur ce qu'on a dit ասվածից
 հրաժարվել
 ~ de son trouble շփոթությունից
 ուշքի գալ

revenu *m* եկամուտ, դրամական
 ստացում, դրամամուտք $\diamond$ impôt
 sur le ~ եկամտահարկ; politique
 des ~s հարկային քաղաքակա-
 նություն
 ~ national ազգային եկամուտ
 ~ réel իրական եկամուտ՝ եկա-
 մուտ չփոփոխվող գներով
 ~s publics, ~ de l'Etat պետական
 եկամուտներ

révérence *f* խորին հարգանք, պա-
 տիվ, մեծարանք $\diamond$ sauf ~ *խսկգ.*
 ներողություն արտահայտու-
 քյանս; թող թույլ տրվի ասել

Révérence *f* Ձերդ բարեկրոնություն,
 տեր հայր, սրբազան

revers *m* 1. հակառակ երեսը (կող-
 մը) 2. անհաջողություն, փոր-
 ձանք 3. *ռազմ.* թիկունք 4. դրա-
 մի՝ արժեքը նշանակված երեսը,
 ռեվերս $\diamond$ éprouver des ~ de for-
 tune զգալ՝ կրել ճակատագրի ա-
 նակնկալները; essayer un ~ ան-
 հաջողություն կրել; prendre à
 (կամ de) ~ թիկունքից հարձակվել
 ~ de fortune ճակատագրի քմա-
 հաճույքներ
 ~ de la médaille (*նաև փիլս.*) մե-
 դալի հակառակ երեսը; գործի
 մյուս կողմը

réversion *f* 1. *հրվք.* գույքադարձում
 նախկին տիրոջը 2. նախկին վի-
 ճակին վերադառնալը

revêtir *vt* 1. նորից հագցնել՝ զգես-
 տավորել 2. *փիլս.* օժտել, տալ
 (իշխանություն), վրան դնել,
 հանձնարարել 3. *հրվք.* կցել,
 ավելացնել; ձևակերպել (փաս-
 տաթուղթ)

~ un acte de la signature ստորա-
 գրել արձանագրությունը

~ un caractère nouveau նոր հատ-
 կանիշներ ձեռք բերել

~ d'une charge պարտականու-
 թյուն դնել

~ un dossier des signatures requi-
 ses գործին ավելացնել անհրա-
 ժեշտ ստորագրություններ

~ une grande importance մեծ նշա-
 նակություն ձեռք բերել

~ d'un pouvoir իշխանություն
 տալ

revirement *m* *փիլս.* հեղաշրջում,
 բեկում; վերակառուցում

~ de fortune ճակատագրի մեջ
 վճռական շրջադարձ, բեկում

~ de l'opinion publique բեկում
 հասարակական կարծիքի մեջ

revirer *vt* *փիլս.* փոխել որոշումը,
 մտադրությունը

réviser *vt* 1. վերանայել, փոփոխու-
 թյուններ մտցնել, սրբագրել 2.
 ստուգել, վերստուգել, վերա-
 քննել, վերաքննության ենթար-
 կել, վերստուգման ենթարկել

révision *f* վերստուգում, ստուգում,
 վերանայում, փոփոխություն,
 քննություն, ռեիզիս $\diamond$ conseil de
 ~ գորակոչային հանձնաժողով;
 ռազմական վճռաբեկ դատարան

~ de la loi օրենքի վերանայում
~ du traité պայմանագրի վերա-
փոխում

révisionniste *m, f* (սահմանադրու-
թյան, օրենքի, պատմության) վե-
րանայման կողմնակից, ռեվիզիո-
նիստ

revivre *vi* վերակենդանանալ, հա-
րություն առնել, վերածնվել ◊
faire ~ un système համակարգը
վերակենդանացնել

revocabilité *f* 1. (պայմանագիրը)
չեղյալ հայտարարելու՝ խզելու
հնարավորություն 2. հետ-
կանչման՝ ազատման հնարավոր-
ություն, փոխելիություն

revocable *adj* 1. չեղյալ հայտարար-
ելու՝ խզելու՝ լուծելու՝ վերաց-
ման ենթակա 2. ետկանչման
ենթակա, փոխելի

revocation *f* 1. *հրվք.* վերացում, ար-
գելում, չեղյալ հայտարարելը 2.
դվնգ. հետկանչագիր 3 հետկանչ,
լիազորություններից գրկում
~ d'un élu պատգամավորի հետ-
կանչ

révolte *f* 1. խռովություն, ապստամ-
բություն, ընդվզում 2. դժգոհու-
թյուն; բողոք ◊ être en ~ խռո-
վություն բարձրացնել; en pleine
~ խռովության թեժ պահին; pro-
voquer une ~ խռովության մղել

révolté, -e *adj* 1. ապստամբած, ըմ-
բոստացած 2. գայրալից, գայ-
րացած, վրդովված

révolter *vt* 1. ապստամբություն
հրահրել, ոտքի հանել, ընդվզել,
խռովություն բարձրացնել 2.
դժգոհություն առաջացնել

révolu, -e *adj* ավարտված, վերջա-

ցած; անցած, անցած-գնացած
révolution *f* 1. հեղափոխություն 2.
հեղաշրջում; լիակատար շրջա-
դարձ, շեշտակի բեկում ◊ la
Grande Révolution Socialiste d'Oc-
tobre Հոկտեմբերյան Սոցիալիս-
տական Մեծ հեղափոխություն;
Révolution française Ֆրանսիա-
կան հեղափոխություն; en ~ հե-
ղափոխությամբ բռնկված
~ culturelle մշակութային հեղա-
փոխություն

~ d'Etat պետական հեղաշրջում
~ industrielle արդյունաբերական
հեղափոխություն
~ de palais պալատական հեղա-
շրջում
~ prolétarienne պրոլետարական
հեղափոխություն

révolutionnaire *adj* հեղափոխական
◊ conscience ~ հեղափոխական
գիտակցություն; doctrine ~ հե-
ղափոխական ուսմունք՝ տեսու-
թյուն; esprit ~ հեղափոխակա-
նություն; essor ~ հեղափոխա-
կան վերելք; mouvement ~ հեղա-
փոխական շարժում

révolutionnaire *m, f* հեղափոխա-
կան

révoquer *vt* 1. չեղյալ համարել, վե-
րացնել, արգելել 2. արձակել,
հետ կանչել, պաշտոնից ազա-
տել, լիազորություններից գրկել
~ un député պատգամավորին
հետ կանչել
~ en doute կասկածի ենթարկել

revue *f* 1. վերանայում, վերաքննում,
պաշտոնական տեսչական ստու-
գում, ստուգատես 2. *նսզվ.* գո-
րահանդես, գորատես 3. հանդես,

ամսագիր $\diamond$ faire la ~ de qch ստուգում անցկացնել; faire une ~ des actions de զո քննության ենթարկել մեկի արարքները; passer en ~ ստուգատես անցկացնել; քննության ենթարկել ~ annuelle տարեկան ստուգատես
~ de presse մամուլի տեսություն

rhénan, -e *adj* հռենոսյան, Հռենոսի

rhétorique *f* ճարտասանություն, հռետորություն $\diamond$ employer toute sa ~ գործի դնել իր ողջ պերճախոսությունը

rideau *m*: ~ de fer երկաթե վարագույր

rigide *adj* *փխբ.* աննկուն, անկոտրում, անհողորդող, անդողվելի, անսասան, կայուն, հաստատուն; խիստ, կոշտ $\diamond$ une politique ~ կոշտ քաղաքականություն

rigidité *f* *փխբ.* կոշտություն, խստություն, դաժանություն; կայունություն, հաստատունություն

rigoureusement *adv* 1. խիստ, խստորեն, խստիվ, խստությամբ 2. ճշգրտորեն, անշեղորեն, անպայման, պարտադիր $\diamond$ cela est ~ vrai սա իսկական ճշմարտություն է; cela est ~ démontré սա ճշտորեն (տառացիորեն ճիշտ) ապացուցված է

rigoureux, -se *adj* 1. խիստ, խստաբարո, խստապահանջ (մարդու մասին) 2. խիստ, ծանր, դաժան (պատժի մասին և այլն) 3. ստույգ, ճշգրիտ, անշեղ $\diamond$ analyse ~se ճշգրիտ վերլուծություն; un esprit ~ խիստ տրամաբանական միտք; mesures ~ses խիստ միջոց-

ներ; au sens ~ իսկական իմաստով

rigueur *f* 1. խստություն, խստապահանջություն, դաժանություն 2. ճշտություն, ճշտգրտություն, ստույգություն $\diamond$ être de ~ պահանջվել; l'habit est de ~ ներկայանալ ֆրակով (հրավերքի մակագրություն); les mesures de ~ nécessaires անհրաժեշտ խիստ միջոցներ; à la ~ ծայրահեղ դեպքում; dans la ~ de la loi օրենքին համապատասխան; de ~ անհրաժեշտ, պարտադիր; en ~ առավելագույն ճշգրտությամբ; terme de ~ վերջին ժամկետը (առանց տարկետման); en toute ~ ամենայն խստությամբ; user de ~ envers զո խստիվ միջոցներ ձեռնարկել մեկի դեմ
~ de la peine պատժի խստություն

riposte *f* 1. արագ պատասխան; առարկում, առարկություն, հակաճառություն, հակառակում 2. հակահարված, հարձակման հետ մղում $\diamond$ avoir la ~ prompte (կամ facile) խոսքի տակ չմնալ; donner la ~ հակահարված տալ; prompt à la ~ արագ կողմնորոշվող, հմարամիտ
~ graduée *nvaqf.* տարբերակված պատասխան գործողություններ

riposter *vi* 1. արագ պատասխանել, հակադարձել; առարկել, հակաճառել, հակառակվել 2. հակահարված տալ

risque *m* վտանգ; ռիսկ, խիզախում $\diamond$ assumer le ~ վտանգն իր վրա վերցնել; comporter des ~s վտանգներ պարունակել; courir

un ~ ռիսկի ենթարկել, ռիսկի դիմել, վտանգել; *gérer les ~s* վտանգները կառավարել; *minimiser les ~s* վտանգները նվազագույնի հասցնել; *prendre la décision à ses ~s et perils* վճիռ կայացնել սեփական պատասխանատվությամբ; *présenter un ~* վտանգ ներկայացնել; *à tout ~* բախտաբերի, բախտապալեն; *ամեն դեպքում; protéger contre les ~s* պաշտպանել վտանգներից; *provisionner les ~s* ապահովագրել հնարավոր վտանգները; *au ~ de...* վտանգելով; *s'exposer à des ~s* վտանգների ենթարկվել; *supporter les ~s* վտանգներ կրել ~ *à l'exportation* արտահանելու հնարավոր վտանգներ ~ *financiers* ֆինանսական հնարավոր վտանգներ ~ *spéculatifs* չարաշահական հնարավոր վտանգներ

risqué, -e *adj* վտանգավոր

risquer *vt* վտանգի ենթարկել, վտանգել, խիզախել, ռիսկ անել ~ *sa chance* բախտը փորձել ~ *le coup* խիզախել, ռիսկ անել ~ *le tout pour le tout* *խսկց*. ամեն ինչ բախտախաղի դնել ~ *sa vie* կյանքը վտանգել

rit, **rite** *m* ծիսակատարություն, արարողություն, կարգ, ծես, ծիսակարգ

rival, -e *m, f* 1. մրցակից, ախույան 2. *նազմ*. հակառակորդ

rivaliser *vi* մրցել, մրցակցության մեջ մտնել, մրցակցել

rivalité *f* մրցակցություն, մրցություն

roi *m* թագավոր, արքա *◇ digne de ~*

թագավորավայել; *Sa Majesté le Roi Նորին Մեծություն* թագավորը; *de par le ~ պտմ*. հանուն թագավորի; *pour le roi de Prusse* ձրի, շատ էժան; *du temps du ~ Dagobert* անհիշելի ժամանակներում

~ *d'Arménie* հայոց թագավոր
~ *du pétrole* նավթային արքա
~ *des rois* արքայից արքա

rôle *m* 1. ցանկ, ցուցակ, ցուցակագրություն; գրանցամատյան, ռեեստր; *իրվք*. քննության ենթակա գործերի ցանկ 2. դեր, դիրք (հասարակության մեջ) *◇ à tour de ~* հերթով, հերթականությամբ ~ *de confiance* պատասխանատու դեր
~ *des contributions* հարկային ցուցակ
~ *dirigeant* ղեկավար դեր

roman, -e *adj* ռոմանական *◇ les langues ~es* ռոմանական լեզուներ

romand, -e *adj* : Suisse ~e ֆրանսիական Շվեյցարիա

romanisation *f պտմ*. ռոմանացում, հռոմեական մշակույթի և լատիներենի տարածում

rompre *vt* 1. ջարդել, կտրել, փշրել 2. խզել, ընդհատել, դադարեցնել 3. խախտել, խափանել, խզել *◇ applaudir à tout ~* բուռն ծափահարել; *à tout ~* բուռն, բարձրաձայն, խլացուցիչ կերպով
~ *la conversation* խոսակցությունը դադարեցնել
~ *ses fers* շղթաները փշրել
~ *la glace* *փիւք*. սառույցը կտրել, հաշտության առաջին քայլը անել, լարվածությունը վերացնել

~ la paix խաղաղությունը խախտել

~ les relations diplomatiques դիվանագիտական հարաբերությունները խզել

~ un serment երդմնազանց լինել

~ un traité պայմանագիրը խախտել

rompu, -e *adj* 1. ջարդված, փշրված 2. հոգնած, ուժասպառ 3. հմուտ, փորձառու ◊ à bâtons ~s անկապ, կցկտոր կերպով; ընդհատումներով, երբեմն, պատահաբար, ժամանակ առ ժամանակ; avoir la main ~e հմտանալ
~ aux affaires գործերում փորձված

ronflant, -e *adj* 1. բարձր, բարձրաձայն; աղմկոտ 2. *փխբ.* ճռռոմ, վերամբարձ, փքուն ◊ phrases ~es վերամբարձ՝ փքուն նախադասություններ; promesses ~es վերամբարձ խոստումներ

rotation *f* 1. պտույտ, պտտվելը 2. շրջանառություն 3. հերթագայություն, կադրերի, անձնակազմի փոփոխելիություն; պաշտոնի հերթափոխություն 4. *ռազմ.* ռոտացիա

~ du capital դրամագլխի շրջանառություն

~ des fonctions գործառույթների շրջանառություն

~ des stocks ապրանքաշրջանառություն

~ de la terre երկրագնդի պտտվելը

rotationnel, -le *adj* 1. պտտվող 2. փոփոխական, հերթագայող ◊ présidence ~le փոփոխական՝

հերթագայող նախագահություն
roulant, -e *adj* շրջանառու ◊ fonds ~s *տնտ.* շրջանառու միջոցներ

roulement *m* 1. պտույտ, դարձ 2. շրջանառություն 3. տեղափոխում, փոխադրում (ծառայության գծով); պաշտոնի փոխանցում, հանձնում ◊ fonds de ~ շրջանառու կապիտալ; par ~ հերթի կարգով

~ de fonds դրամաշրջանառություն

~ de marchandises ապրանքաշրջանառություն

roumain, -e *adj* ռումինական

royal, -e *adj* 1. թագավորական, կայսերական 2. շքեղ, վեհ, վսեմաշուք, վեհատեսիլ, արքայավայել, արքայական ◊ honneur ~ արքայական պատիվ; prérogatives ~es արքայական արտոնություններ, բացառիկ իրավունքներ

royaliste *adj* միապետական, ռոյալիստական ◊ gouvernement ~ միապետական կառավարություն

royaliste *m, f թղթ.* միապետական, ռոյալիստ

royaume *m* թագավորություն, գահակալություն, տերություն ◊ le Royaume Uni Միացյալ թագավորություն; le Royaume Uni de Grande Bretagne et d'Irlande du Nord Մեծ Բրիտանիայի և Հյուսիսային Իռլանդիայի Միացյալ թագավորություն

royauté *f* 1. թագավորական իշխանություն, միապետություն 2. տիրապետություն, իշխանություն, գերիշխում

~ de l'esprit մտքի տիրապետություն

R.S.V.P. (répondez s'il vous plaît) խնդրվում է պատասխանել (նամակագրության մեջ ընդունված հապավում)

rude *adj* 1. անհարթ, խորդուբորդ 2. դժվարին 3. դաժան 4. կոպիտ, անտաշ
~ adversaire վտանգավոր հակառակորդ
~s, temps ծանր՝ դաժան ժամանակներ

rudimentaire *adj* տարրական, նախնական ◇ à l'état ~ սաղմնային վիճակում

rue *f* փողոց ◇ l'homme de la rue շարքային մարդ

ruée *f* սրընթաց առաջխաղացում, բուռն գրոհ, սրընթաց հարձակում, զանգվածային ներխուժում ◇ la ~ vers l'or ոսկու տենդ

ruine *f* 1. կործանում, ավերածություն 2. սնանկացում ◇ aller à la ~ անկման հասնել; tomber en ~ քանդվել, կործանվել, ավերվել, խորտակվել

ruiner *vt* 1. քանդել, ավերել, խորտակել, ամայացնել 2. սնանկացնել

ruines *f pl* փլատակներ, ավերակներ

rumeur *f* 1. աղմուկ, դրդյուն 2. աղմուկ, դժգոհություն, խուսակցություն, ասեկոսե, լուրեր ◇ des ~s circulent, des ~s courent լուրեր են շրջում
~ publique խոսակցություն, ասեկոսե

rupture *f* 1. խախտում, դադարեցում, ընդհատում 2. վեճ, գժտություն, պառակտում, պառակտվածություն 3. *ղվնգ*. խզում, դադարեցում
~ d'un contrat պայմանագրի խախտում
~ d'équilibre հավասարակշռության խախտում
~ de la paix խաղաղության խախտում
~ des relations diplomatiques դիվանագիտական հարաբերությունների խզում

rural, -e *adj* գյուղական, գյուղի, դաշտային ◇ code ~ օրենսգիրք գյուղական տնտեսության վերաբերյալ; localité ~e գյուղական վայր

ruse *f* խորամանկություն; նենգություն, խարդախություն ◇ user de ~ խորամանկել, կեղծել, խաբել, խորամանկություն բանեցնել
~ de guerre ռազմական խորամանկություն
~ de Sioux նուրբ, բացառիկ խորամանկություն

rusé, -e *adj* խորամանկ, դավադիր, նենգ, խարդախ

rythme *m* տեմպ, չափ, ընթացք, արագություն, ռիթմ ◇ manquer de ~ աշխուժություն չունենալ (պիեսի, ֆիլմի մասին); marquer le ~ չափ տալ; au ~ accéléré արագ բափով, արագացված տեմպով
~ de réalisation des programmes ծրագրեր կատարելու արագություն

S

sabotage *m* 1. սաբոտաժ, նենգադուլ
2. վնասարարություն, դիվերսիա
◇ acte de ~ դիվերսիոն գործողություն, քայքայիչ՝ վնասարար գործողություն

saboter *vt* 1. վնասարարություն անել, վնաս հասցնել, նենգադուլել, փչացնել 2. սաբոտաժ անել, սաբոտաժով զբաղվել

saboteur, -se *m, f* 1. սաբոտաժ կատարող, նենգադուլավոր 2. դիվերսանտ, վնասարար

sac *m* կողոպտում, թալանում ◇ mettre une ville à ~ թաղաքը թալանել՝ կողոպտել

saccadé, -e *adj* ընդհատվող, ընդհատում, անհավասար, անհամաչափ, թռիչքաձև

saccager *vt* 1. կողոպտել, թալանել, ավերել, ամայացնել 2. սնանկացնել 3. *խսկց.* քարուքանդ անել, տակնուվրա անել

sacré, -e *adj* սուրբ, սրբազան, անխախտ, անխախտելի ◇ devoir ~ սրբազան պարտք

sacrer *vt* թագադրել; ձեռնադրել, աստիճան՝ կոչում տալ՝ շնորհել

sacrifice *m* 1. զոհ, զոհողություն, 2. զոհաբերություն, զոհատվություն ◇ faire de grands ~s մեծ զոհաբերություններ կատարել

sacrifier *vt* զոհաբերել, զոհել, նվիրաբերել
~ ses intérêts à... իր շահերը զոհաբերել, իր շահերից հրաժար-

վել՝ հանուն ինչ-որ բանի՝ ինչ-որ մեկի

sacrilège *m* սրբապղծություն ◇ commettre un ~ սրբապղծել

sagace *adj* խորաթափանց, հեռատես, իմաստուն

sagacité *f* խորաթափանցություն, հեռատեսություն

sage *m, f* 1. իմաստուն 2. խորհրդատու (որոշ կազմակերպություններում); կոնսուլտանտ

sagesse *f* 1. իմաստություն 2. խոհեմություն, ողջամտություն, խելամտություն, խելացիություն, շրջահայացություն

saigner 1. *vi* արյունահոսել 2. *vt* արյուն վերցնել
~ à blanc արյունաքամ անել, ուժասպառ անել

saillant, -e *adj* ակնհայտ, ցայտուն, աչքի ընկնող, արտակարգ, բացառիկ, ակնառու ◇ caractéristique ~e ցայտուն առանձնահատկություն; points ~s du discours ելույթի աչքի ընկնող կետերը; principes ~s ընդգծված սկզբունքներ

sain, -e *adj* 1. առողջ 2. ողջամիտ, խելացի, խոհեմ; բանական, տրամաբանական, խելամիտ ◇ économie ~e բնականոն զարգացող տնտեսություն; jugement ~ առողջ դատողություն

saint, -e *adj* սուրբ, աստվածային; սրբազան, վեհ, նվիրական ◇ *սյուժե* Sainte Alliance Սուրբ Միություն

saint, -e *m*, *f* սուրբ մարդ, սրբություն
 ~ des ~s սրբության սրբոց
Saint-Barthélemy *f* Բարդուղիմեոս-
 յան գիշեր
Saint –Père *m* սուրբ հայր (Հռոմի
 Պապ)
saisie *f* 1. *հրվք.* կալանք դնելը (գույ-
 քի վրա), կալանք 2. բռնագրա-
 վում, վաճառքի արգելում
 ~ forcée հարկադրական կալանք
 ~ immobilière անշարժ գույքի
 վրա կալանք դնելը
 ~ d'un journal թերթի վաճառքը
 արգելելը
 ~ mobilière շարժական գույքի
 վրա կալանք դնելը
 ~ du pouvoir իշխանության զավ-
 քում
saisir *vt* 1. բռնել, ճանկել, խլել,
 վերցնել, հափշտակել 2. գրավել,
 զավթել, նվաճել, տիրանալ,
 վերցնել 3. հասկանալ, ըմբռնել,
 կռահել 4. գույքի վրա կալանք
 դնել, բռնագրավել 5. քննարկ-
 ման ներկայացնել որևէ բան 6.
 օգտվել (առիթից և այլն) *◇* être ~i
 համակված լինել որևէ զգաց-
 մունքով
 ~ l'assemblée d'une proposition,
 d'un projet խորհրդի քննարկմա-
 նը ներկայացնել որևէ առաջար-
 կություն՝ նախագիծ
 ~ l'essentiel բուն իմաստը կռա-
 հել
 ~ l'idée ըմբռնել միտքը
 ~ l'intention de qn կռահել մեկի
 մտադրությունը
 ~ le journal թերթը հանել շրջա-
 նառությունից
 ~ l'occasion առիթից օգտվել

~ le pouvoir իշխանությունը զավ-
 քել
 ~ un tribunal d'une affaire գործը
 դատարան տալ
salaire *m* աշխատավարձ, վարձաու-
 րություն *◇* blocage des ~s աշ-
 խատավարձի սառեցում
 ~ de base հիմնական աշխատա-
 վարձ
 ~ horaire ժամավարձ
 ~ à la journée օրավարձ
 ~ légal անվանական աշխատա-
 վարձ
 ~ mensuel ամսական աշխատա-
 վարձ
 ~ minimum garanti երաշխավոր-
 ված աշխատավարձի նվազա-
 գույնը
 ~ net մաքուր աշխատավարձ
 ~ aux pièces գործավարձ
 ~ réel ռեալ (իրական) աշխատա-
 վարձ
 ~ vital ապրուստի համար ան-
 հրաժեշտ նվազագույնը
salariat *m* վարձու աշխատանք
salarié, -e *m*, *f* վարձու բանվոր,
 վարձու աշխատող
 ~ agricole գյուղաշխատող, բաու-
 րակ
salarié *vt* *հզվք.* 1. աշխատավարձ
 վճարել 2. դրամական նպաստ
 տալ, դրամով օժանդակել
sale *adj* 1. կեղտոտ, աղտոտ, ցե-
 խոտ, ապականված 2. զզվելի,
 զարշելի, ստոր, անմաքուր, մոդ-
 կալի
 ~ guerre զարշելի՝ կեղտոտ պա-
 տերազմ
salir *vt* 1. աղտոտել, կեղտոտել, ա-
 պականել 2. *փիք.* սևացնել մեկին

salle *f* սրահ, դահլիճ, սենյակ; պալատ (բարձրագույն ներկայացուցչություն կամ օրենսդրական հաստատություն պետության մեջ)

~ d'audience դատական նիստերի դահլիճ

~ de conférences, ~ de réunion նիստերի դահլիճ; լսարան

~ de conseil, ~ de délibération նիստերի դահլիճ

~ d'honneur հանդիսադահլիճ, հանդիսությունների սրահ

~ des pas perdus դատարանի ընդունարան; դատական կուլուարների՝ կողասրահներ

~ de vente աճուրդի սրահ

salubrité *f* 1. առողջության համար բարենպաստ պայմաններ, բուժիչ հասկություններ 2. հիգիենա, առողջացում, կազդուրում ◊ mesures de ~ առողջարար միջոցառումներ

~ publique առողջապահություն

saluer *vt* 1. բարևել, ողջունել, գլուխ տալ, գլուխ խոնարհել 2. *նազմ.* պատիվ տալ

~ l'avènement de la liberté ազդարարել ազատության մասին, հռչակել ազատություն

salut *m* 1. փրկություն 2. ողջուն, բարև 3. պատիվ տալը 4. հրավառություն ◊ Comité du ~ public *պոմ.* Հանրային փրկության կոմիտե; faire le ~ militaire պատիվ տալ; faire son ~ փրկվել

~ au drapeau դրոշին պատիվ տալը

~ public հանրային բարօրություն

salutation *f* բարև, ողջուն ◊ mes ~s

բարևներով; ~s distinguées խորին հարգանքներով (նամակը ավարտող բանաձև)

salve *f* 1. հրանոթային համազարկ 2. հրավառություն

~ d'applaudissements ծափերի դրոտ

sanction *f* 1. հավանություն, թույլտվություն, հրաման, համաձայնություն 2. *իրվբ.* սանկցիա, վավերացում, հաստատում 3. *իրվբ.* պատիժ, տույժ, սանկցիա, *pl* պատժամիջոցներ ◊ encourir les ~s պատժամիջոցների ենթարկվել; prendre (կամ appliquer, imposer) des ~s պատժամիջոցներ կիրառել; recevoir la ~ de... ստանալ մեկի հավանությունը; թույլատրվել

~ pénale քրեական պատժամիջոց

~ punitive պատժիչ սանկցիա

~s économiques տնտեսական պատժամիջոցներ

~s pécuniaires դրամական տուգանքներ

sanctionner *vt* 1. հավանություն, թույլտվություն տալ, վավերացնել, հաստատել 2. պատժել, պատժամիջոցներ կիրառել

sang *m* արյուն ◊ avide de ~ արյունաստենչ, արմախում; avoir du ~ dans les veines բաջ՝ համարձակ՝ խիզախ՝ վճռական լինել; cracher le ~ արյուն թթել; effusion de ~ արյունահեղություն; être couvert de ~ արյունաթաթախ լինել; exposer son ~ վտանգել կյանքը; lien de ~ արյունակցություն; perdre du ~ արյուն կորցնել;

perdre tout son ~ արյունաքամ լինել; suer ~ et eau արյուն-քրտինք մտնել; tremper ses mains dans le ~ ձեռքերն արյան մեջ թաթախել

sang-froid *m* սառնասրտություն ◊ garder son ~ սառնասրտություն պահպանել; perdre son ~ սառնասրտությունը կորցնել

sans-gêne *m* աննրբանկատություն, անքաղաքավարություն, անբռնագրոսիկություն

sans-parti *m* անկուսակցական

sans-partie *m*, *f* անհայրենիք մարդ

sans-travail *m* գործազուրկ մարդ

santé *f* առողջություն ◊ la Santé, la prison de la Santé Սանտե բանտը Փարիզում
~ publique առողջապահություն

sape *f* 1. *nauql.* փոս, խրամատ 2. ականահատում, պայթեցում ◊ activité de ~ քայքայիչ գործունեություն; travail de ~ պայթեցման աշխատանք; la ~ des préjugés նախապաշարումներն արմատախիլ անելը՝ ոչնչացնելը

saper *vt* պայթեցնել, խարխլել
~ les fondements հիմքերը խարխլել
~ le pouvoir իշխանությունը քայքայել՝ տակից պայթեցնել

sasser *vt* մաղել
~ et ressasser *փիլոս.* մանրակրկիտ ուսումնասիրել

satellite *m* 1. արբանյակ 2. *քղք.* արբանյակ, կախյալ պետություն
~ artificiel արհեստական արբանյակ

satisfaction *f* 1. բավականություն, հաճույք 2. գոհացում, բավարարում, բավարարվածություն ◊ ac-

corder ~ à... բավարարել; constater avec ~ գոհունակությամբ արձանագրել; donner ~ բավարարել, գոհացնել; exprimer sa ~ devant (կամ du fait de) գոհունակություն արտահայտել (ինչ-որ բանի առթիվ); obtenir ~ բավարարում ստանալ, գործը շահել; réclamer ~ բավարարություն պահանջել; à la ~ générale ի բավականություն բոլորի

satisfaire 1. *vt* բավարարել, գոհացնել 2. *vi* կատարել, պահանջածը տալ
~ l'attente արդարացնել սպասումը
~ une demande խնդրանքը բավարարել
~ à son devoir իր պարտքը կատարել
~ à un engagement պարտավորությունը կատարել
~ à un paiement վճարում կատարել

sauf *prép* բացի, բացառությամբ, մի կողմ թողած
~ défalcation des frais ծախսերը հանելուց հետո
~ erreur երե սխալմունք չկա
~ événement imprévu երե չնախատեսված դեպք տեղի չունենա
~ ce qui est prévu բացառությամբ նրանից, ինչ նախատեսված է
~ votre respect ձեր թույլտվությամբ, թույլ տվեք ասել

sauf-conduit *m* անցաթուղթ, անցագիր

sauter *vi* 1. ցատկել, ոստնել, ոստյուն կատարել, թռչել 2. պայթել,

hoqu ցնդել ◊ la chose saute aux yeux դա աչքի է զարնում; դա ակնհայտ է; faire ~ պայթեցնել; faire ~ un vaisseau նավը պայթեցնել

~ au grade de... բարձրանալ, ավելի բարձր դիրքի՝ կոչման հասնել

~ d'une matière à une autre մեկ առարկայից մյուսը անցնել

sauvegarde *f* պահպանում, պահպանություն, պաշտպանություն ◊ se placer sous la ~ de la justice մտնել օրենքի պահպանության տակ; sous la ~ պահպանության տակ; sous la ~ et sous l'empire des principes du droit միջազգային իրավունքի սկզբունքների պահպանության և տիրապետության տակ

~ de la Constitution սահմանադրության պաշտպանություն

~ de justice *իրվք*. չափահասների իրավունքների պահպանություն

~ de la paix խաղաղության պահպանում

sauvegarder *vt* պահպանել, պահել, պաշտպանել, հսկել

~ les droits իրավունքները պաշտպանել

~ la paix խաղաղությունը պաշտպանել

~ sa réputation անունը, վարկը պահպանել

sauve-qui-peut *m* խուճապահար փախուստ, խուճապ ◊ sauve qui peut! փախե՛ք, փրկվե՛ք, փախի՛ր՝ ով կարող է

sauver *vt* փրկել, ազատել ◊ se ~ 1. փրկվել, ազատվել 2. փրկվել,

ճողոպրել ◊ se ~ de prison բանտից փախչել; se ~ à toutes jambes փախուստով ազատվել

~ sa peau *խսկց*. իր կաշին փրկել

savamment *adv* 1. գիտականորեն; գործիմացությամբ 2. հմտորեն, հմտությամբ, ճարպկորեն, վարպետորեն

savant *m* գիտնական

~ de réputation universelle համաշխարհային ճանաչում ունեցող գիտնական

savoir *vt* 1. իմանալ, գիտենալ, տիրապետել, ճանաչել, ծանոթ լինել 2. կարողանալ, կարենալ, ի վիճակի լինել, հնարավորություն ունենալ ◊ faire ~ հայտնել, տեղյակ պահել, իմացնել, հաղորդել, տեղեկացնել, ծանուցել; on sait que... հայտնի է, որ...; comme on le sait ինչպես հայտնի է...;

~ gré à զո երախտապարտ՝ շնորհակալ լինել մեկին

sbire *m* *սփմ*. սքիր, ոստիկանական լյուտե՝ գործակալ

scandale *m* 1. ամոթ, խայտառակություն 2. աղմուկ, քաշքշուկ, ամոթաբեր կռիվ, աղմկոտ վիճաբանություն 3. խայտառակ իրադարձություն, ամոթալի մերկացում ◊ faire du ~ աղմուկ բարձրացնել, կռիվ սարքել

scander *vt* վանկաշեշտել, արտասանել; բացականչել, աղաղակել, բղավել, ճչալ

~ en coeur միաբերան բացականչել, աղաղակել

scandinave *adj* սկանդինավյան, սկանդինավական

sceau *m* 1. կնիք, կապարակնիք 2.

փխք. հետք, դրոշմ $\diamond$ apposer le ~ կնիք դնել; garde des Sceaux պետական կնիքը պահպանող; արդարադատության նախարար Ֆրանսիայում; rompre (կամ briser) le ~ կնիքը քանդել; sous le ~ du secret որպես գաղտնիք; sous le ~ du serment երդվելով, երդում տալով
 ~ contrefait կեղծ կնիք
 ~ de l'Etat պետական կնիք
 ~ du génie հանճարի դրոշմ

scellé *m* (*հաճախ pl*) կնիք, կապարակնիք $\diamond$ bris de ~s կնիքի քանդում; apposer (կամ mettre) les ~s sur qch ինչ-որ բան կնքել, կնիք դնել ինչ-որ բանի վրա

sceller *vt* 1. կնիք դնել, կնքել, կապարակնքել 2. կնքել, արգելքի տակ դնել 3. *փխք.* ամրապնդել, վավերացնել, հաստատել $\diamond$ l'union ~ée dans le sang versé en commun միություն՝ հաստատված միասին թափված արյամբ; ~ é à jamais առհավետ ամրապնդված

~ un acte փաստաթուղթը վավերացնել կնիքով

~ l'alliance միությունը ամրապնդել

~ une réconciliation հաշտությունը ամրապնդել

~ de son sang ամրապնդել արյամբ

~ de sa signature վավերացնել ստորագրությամբ

scepticisme *m* սկեպտիցիզմ; թերահավատություն, կասկածամտություն, անվստահություն

sceptique *adj* սկեպտիկ, թերահա-

վատ, հավատ չընծայող մարդ $\diamond$ rester ~ sur...կասկած հայտնել, թերահավատություն զգալ ինչ-որ բանի նկատմամբ

science *f* 1. գիտություն 2. գիտելիք $\diamond$ de ~ certaine հավաստի աղբյուրից

~ infuse բնատուր խելք

~s exactes ճշգրիտ գիտություններ

~s humaines հումանիտար գիտություններ

~s naturelles բնական գիտություններ

scientifique *m, f* գիտնական, գիտության գործիչ

scientifiquement *adv* գիտականորեն

scinder *vt* 1. բաժանել, մասնատել, պառակտել 2. բաժան-բաժան անել (ձայները, կարծիքները)

scission *f* 1. պառակտում, քայքայում, մասնատում, տարրալուծում 2. ձայների, կարծիքների բաժանում

scissionniste *adj* պառակտիչ, պառակտողական

scolastique *adj* սխոլաստիկ, սխոլաստիկական, կյանքից կտրված

scolastique *f* սխոլաստիկա; տառակերություն, կյանքից կտրվածություն

scrupule *m* 1. փափկանկատություն, նրբանկատություն, կասկածամտություն (արարքի, վարքագծի ճշտության մեջ) 2. խղճմտանք 3. բարեխիղճ վերաբերմունք, պահանջկոտություն, մանրակրկիտություն, ճշտակատարություն, ճշգրտություն $\diamond$ avoir ~ տառանկել, չհամարձակվել; avoir des ~s

կասկածներից տանջվել; խղճի խայթ զգալ; se faire des ~s երկմտել, խղճի խայթ զգալ; sans ~ առանց խղճի խայթ զգալու; առանց ամաչելու, քաշվելու

scrupuleusement *adv* մանրակրկտորեն, մանրակրկիտ կերպով, հանգամանորեն, մանրագին կերպով, խնամքով, բարեխղճորեն

scrutateur *m* ձայները հաշվող հաշվիչ (քվեարկության ժամանակ)

scruteur *m* հաշվիչ հանձնաժողովի անդամ

scrutin *m* 1. ընտրություններ 2. քվեարկություն $\diamond$ déclarer un ~ acquis հաստատել քվեարկության արդյունքները; dépouillement du ~ ձայների հաշվարկ; mode de ~ ընտրությունների կարգը; ouvrir [close] le ~ սկսել [ավարտել] քվեարկությունը; premier tour du ~ քվեարկության առաջին փուլը; tableau des ~s քվեարկության արդյունքների ցուցանակ

~ par appel nominal անվանական քվեարկություն

~ d'arrondissement քվեարկության շրջանային համակարգ, քվեարկություն շրջաններով

~ de ballottage վերաքվեարկություն, կրկնաքվեարկում

~ de liste թեկնածուների քվեարկություն ըստ ցուցակի

~ majoritaire ընտրություններ մեծամասնական կարգով

~ plurinominal թեկնածուների քվեարկություն մի քանի տեղի համար

~ proportionnel, ~ avec representa-

tion proportionnelle համամասնական ներկայացուցչությամբ ընտրակարգ

~ public à la tribune բաց քվեարկություն ամբիոնից

~ secret փակ, գաղտնի քվեարկություն

~ uninominal թեկնածուի քվեարկություն մեկ տեղի համար

séance *f* նիստ, ժողով $\diamond$ annoncer une suspension de ~ հայտարարել նիստի ընդմիջում; avoir ~ նիստին մասնակցելու իրավունք ունենալ; déclarer la ~ ouverte նիստը հայտարարել բացված; être en ~ նիստ անել, նիստ գումարել; ouvrir [lever, suspendre] la ~ նիստը բացել [փակել, ընդհատել]; prendre une décision ~ tenante ընդունել անհապաղ որոշում; la ~ s'achève sur l'intervention de N. (intervention de N. achève la ~) նիստը ավարտվում է N-ի ելույթով (N-ի ելույթը եզրափակում է նիստը); la ~ est placée sous la présidence de N. նիստը անցնում է N-ի նախագահությամբ; la ~ reprend նիստը վերսկսվում է; tenir une ~ նիստ գումարել

~ d'ouverture [de clôture] առաջին [եզրափակիչ] նիստ

~ du matin [du jour, de l'après-midi, du soir, de nuit] առավոտյան [ցերեկային, երեկոյան] նիստ

~ plénière լիակազմ, պլենար նիստ

~ publique [à huis clos] բաց [դռնփակ] նիստ

~ *tenante* նիստի ընթացքում
~ *de travail* աշխատանքային
նիստ

séant, -e *adj* նիստի մասնակից

sécession *f* (տարածքը մասերի) բա-
ժանում, անջատում; կազմից
դուրս գալը (միության, ընկերու-
թյան), պառակտում $\diamond$ la guerre
de Secession *քղք*. քաղաքացիա-
կան պատերազմը ԱՄՆ-ում, հա-
րավային 11 նահանգների
փորձը՝ 1860-61 թթ. դուրս գալու
ԱՄՆ-ի կազմից

sécessionnisme *m քղք*. անջատ-
վողականություն, սեպարատիզմ

sécessionniste *m, f քղք*. անջատվո-
ղական անձ, անջատման կողմ-
նակից, սեպարատիստ

sècheresse *f* 1. երաշտ, չորայնու-
թյուն 2. աղքատիկություն, խղո-
ճուկություն (մտքի)

second, -e *adj* 1. երկրորդ 2. ուրիշ,
այլ 3. կողմնակի, երկրորդային,
կրկնական $\diamond$ causes ~es երկրոր-
դային պատճառներ; enseigne-
ment du ~ degré երկրորդ աստի-
ճանի՝ մակարդակի ուսուցում; la
Seconde Guerre mondiale երկ-
րորդ համաշխարհային պատե-
րազմ

second, e *m, f* օգնական, տեղակալ

secondaire *adj* 1. միջնակարգ 2.
երկրորդական $\diamond$ école ~ միջնա-
կարգ դպրոց; enseignement ~
միջնակարգ կրթություն; études
~s միջնակարգ կրթություն

secondairement *adv* կրկին անգամ,

երկրորդ անգամ, երկրորդաբար

secondement *adv* երկրորդ

secondar *vt* օգնել, օժանդակել,

աջակցել, աջակցություն ցույց
տալ; նպաստել

secouer *vt* թափահարել, ցնցել, տա-
տանել, տարուբերել, թոթափել
~ le joug թոթափել լուծը

~ les préjugés ազատվել նախա-
պաշարումներից

secourable *adj* օգնող, օգնության
պատրաստ $\diamond$ tendre une main ~
օգնության ձեռք մեկնել

secourir *vt* օգնել, օգնություն ցույց
տալ, աջակցել, սատարել, օժան-
դակել

secours *m* 1. օգնություն, աջակցու-
թյուն, օժանդակություն 2.
նպաստ, դրամական օգնություն
 $\diamond$ être d'un grand ~ մեծ հեմա-
րան՝ նեցուկ լինել; prêter (կամ
porter) ~ օգնություն ցույց տալ;
refuser du ~ մերժել օգնության
հարցում

~ mutuel փոխօգնություն; փոխ-
օգնության կազմակերպություն
~ urgent շտապ օգնություն

secours *m pl նազմ*. օգնական ուժեր,
օգնություն

secret, -ète *adj* գաղտնի, թաքուն,
ծածուկ; կոնսպիրատիվ, գաղտ-
նի, ընդհատակյա $\diamond$ accord ~
գաղտնի համաձայնագիր; agent
de police ~ète գաղտնի ոստի-
կան; diplomatie ~ète գաղտնի դի-
վանագիտություն; message ~
գաղտնի հաղորդագրություն;
police ~ète գաղտնի ոստիկանու-
թյուն; scrutin ~ գաղտնի քվեար-
կություն; services ~s գաղտնի
ծառայություններ; tenir une chose
~ète գաղտնի պահել ինչ-որ բան

secret *m* 1. գաղտնիք 2. գաղտնիու-

թյուն $\diamond$ avoir (կամ trouver) le ~ de l'affaire գործը բացահայտել; garder (կամ observer, respecter) le ~ գաղտնիքը պահել; mettre un prisonnier au ~ բանտարկյալին փակել մենախցում; en ~ գաղտնաբար, գաղտնի կերպով, թաքուն, առանց վկաների, գաղտագողի

~ absolu բացարձակ գաղտնիք

~ administratif ծառայողական գաղտնիք

~ d'affaires գործնական գաղտնիք

~ bancaire բանկային գաղտնիք

~ d'Etat պետական գաղտնիք

~ d'une opération militaire մարտական գործողության գաղտնիություն

~ professionnel մասնագիտական (ծառայողական) գաղտնիք

~ de télécommunications հեռահաղորդակցության գաղտնիություն

secrétaire *m, f* քարտուղար, քարտուղարուհի $\diamond$ Secrétaire Général du Conseil de l'Europe Եվրոպայի խորհրդի գլխավոր քարտուղար ~ administratif վարչական քարտուղար

~ d'ambassade դեսպանատան քարտուղար

~ de la conférence գիտաժողովի քարտուղար

~ d'Etat պետքարտուղար, նախարարի տեղակալ (Ֆրանսիայում); պետքարտուղար (ԱՄՆ-ում)

~ d'Etat adjoint պետքարտուղարի օգնական (ԱՄՆ-ում)

~ exécutif գործադիր քարտուղար

~ général գլխավոր քարտուղար; գործերի կառավարիչ (կառավարության և այլն)

~ particulier անձնական քարտուղար

~ scientifique գիտական քարտուղար

secrétariat *m* 1. քարտուղարի աշխատանք, գործավարություն 2. քարտուղարություն, գրասենյակի աշխատակազմ, գրասենյակ $\diamond$ charger qn d'assurer le ~ հանձնարարել մեկին՝ ղեկավարելու քարտուղարությունը

~ général գլխավոր քարտուղարի պաշտոնը

~ permanent մշտական քարտուղարություն

secrètement *adv* գաղտնաբար, թաքուն, ծածուկ

sectaire *adj* 1. աղանդավորական 2. մոլեռանդ $\diamond$ troubles ~s մոլեռանդների հուզումներ

sectarisme *m* 1. աղանդավորություն 2. մոլեռանդություն

secteur *m* 1. շրջան, հատված, մաս 2. մասնաճյուղ, ոլորտ, բնագավառ 3. բաժին, բաժանմունք 3. *նազմ*. ճակատամաս, գոտի, զոնա

~ bancaire բանկային բնագավառ՝ ոլորտ

~ de défense պաշտպանական գոտի՝ ճակատամաս

~ économique տնտեսական բնագավառ

~ fortifié սամրացված շրջան

~ industriel արդյունաբերական ոլորտ

~ institutionnel կազմակերպչական և իրավական մասնագյուղ
~ de l'investissement ներդրումային ոլորտ

~ privé մասնավոր հատված

~ public պետական ոլորտ

~ tertiaire սպասարկման ոլորտ, սպասարկու մասնագյուղ

section *f* 1. բաժին, ստորաբաժին; բաժանմունք 2. բաժին, մաս, ենթաբաժին

~ électorale ընտրական տեղամաս

~ d'un traité պայմանագրի հոդված՝ ենթաբաժին

sectionnement *m* բաժանում, մասնատում

sectionner *vt* բաժանել, մասնատել

séculaire *adj* 1. դարավոր, հարյուրամյա 2. վաղնջական, վաղեմի, հնամենի ◊ plusieurs fois ~ բազմադարյան

séculier, -ère *adj* աշխարհիկ, աշխարհական ◊ bras ~ *պտմ.* աշխարհիկ իշխանություն; քաղաքացիական դատարան

secundo *adv* երկրորդ

sécurité *f* անվտանգություն. հուսալիություն; ապահովություն, երաշխիք, ◊ assurer la ~ անվտանգությունը ապահովել; Conseil de ~ Անվտանգության խորհուրդ; garantir la ~ collective ապահովել կոլեկտիվ անվտանգություն; mesures de ~ անվտանգության միջոցառումներ; Ministère de la Sécurité nationale Ազգային անվտանգության նախարարություն; pacte de ~ անվտանգության դաշինք՝ պայմանագիր; renforcer (կամ

consolider) la ~ անվտանգությունը ամրապնդել՝ ուժեղացնել; pour plus de ~ էլ ավելի մեծ անվտանգության համար

~ collective կոլեկտիվ անվտանգություն

~ générale համընդհանուր անվտանգություն

~ internationale միջազգային անվտանգություն

~ matérielle նյութական ապահովություն

~ nationale (d'Etat) ազգային (պետական) անվտանգություն

~ publique հասարակական անվտանգություն

~ du travail անվտանգության տեխնիկա

~ sociale սոցիալական ապահովություն

sédentaire *adj* նստակյաց, մշտաբնակ ◊ peuples ~s նստակյաց ժողովուրդներ; vie ~ նստակյաց կյանք, նստակեցություն

sédentairement *adv* նստակյացորեն

sédentarité *f* նստակեցություն

séditieux, -euse *adj* խռովարար, խռովահույզ, դավադիր, սադրիչ

séditieux, -euse *m, f* խռովարար, ապստամբ

sédition *f* խռովություն, գայրույթ, ապստամբություն

séduction *f* 1. գայթակղություն, մոլորեցում 2. *հնգծ.* կաշառում, կաշառելը

séduire *vt* 1. գայթակղել, հմայել, հրապուրել 2. *հնգծ.* կաշառել, կաշառք տալ

~ les témoins վկաներին կաշառել
ségréatif, -ve *adj* խտրական, գա-

տիչ, բաժանիչ; մեկուսացնող, անջատողական

ségrégation *f* 1. առանձնացում, անջատում, զատում 2. մեկուսացում 3. խտրականություն, ջոկողություն

~ *raciale* ռասայական խտրականություն

~ *sociale* սոցիալական շերտավորում

seigneur *m* 1. *պտմ.* սինյոր, տեր, տիրակալ, իշխան, վեհապետ 2. պարոն, մեծատոհմիկ, երևելի անձ 3. (le Seigneur) *եկղց.* երկնային տիրակալ, Աստված ◊ *vivre en (grand) ~*, *être grand ~* աղայավարի՝ ճոխ կյանքով ապրել

~ *terrien* կալվածատեր

seigneurial, -e *adj* 1. *պտմ.* հողական, ավատապետական 2. կալվածատիրական, կալվածատիրոջ, իշխանական

sein *m* 1. ընդերք 2. *փխբ.* խորքեր ◊ *au ~ de...* խորքում, ընդերքում; շարքերում, ներսում; *au ~ de l'Etat* պետության համակարգում; *au ~ de la nature* բնության գրկում

~ *de la terre* հողի ընդերք

seing *m* ստորագրություն ◊ *acte sous ~ privé* նոտարի կողմից չվավերացված փաստաթուղթ; գրավոր տեսքով կնքված գործարք

séjour *m* 1. բնակություն, կեցություն, ժամանակավոր մնալը՝ ապրելը 2. բնակության վայր, կացարան ◊ *lors de son ~* ~ բնակության ընթացքում; *un permis de ~* անձնագիր

~ *forcé* արտաքսում

séjourner *vi* ժամանակավոր ապրել՝ մնալ՝ կենալ՝ բնակվել

select *adj* *խսկց. հնցծ.* ընտիր, ընտրովի, լավագույն

sélection *f* 1. ընտրում, ջոկում; ընտրություն 2. հավաքածու, ընտրանի ◊ *commission de ~* ընտրական հանձնաժողով

~ *de films* հատուկ ընտրված ֆիլմերի շարք

~ *professionnelle* մասնագիտական ընտրություն

self-défense *f* ինքնապաշտպանություն

self-gouvernement *m* ինքնակառավարում, ինքնավարություն, ավտոնոմիա, ինքնուրույնություն, անկախություն

~ *local* տեղական ինքնակառավարում

sellette *f* *պտմ.* դատապարտյալի աթոռ ◊ *être sur la ~* ~ մեղադրյալի կարգավիճակում լինել; *mettre qn sur la ~* ~ հարցաքննել մեկին

selon *prép* համապատասխան, ըստ, համաձայն, համեմատ, նայած ◊ *agir ~ les lois* գործել օրենքի համաձայն

~ *son avis* նրա կարծիքով

~ *les circonstances* նայած հանգամանքներին

~ *la presse* ըստ մամուլի տեղեկատվության

semblant *m* տեսք, ձև, մամուլություն, քվացյալություն ◊ *faire ~ de...* ձևացնել, ձևանալ թե...; *faux ~* կեղծավորություն; խաբուսիկություն

~ *d'amitié* թվացյալ ընկերություն

sembler *vi* թվալ, կարծել, երևալ; il ~e que... թվում է, թե, կարծես թե; ըստ երևույթին; si bon vous ~e եթե ճիշտ էք համարում, եթե հարմար էք գտնում

semelle *f* ներբան, կոշկատակ $\diamond$ ne pas avancer (կամ bouger) d'une ~ ոչ մի քայլ առաջ չգնալ; ne pas reculer (կամ céder) d'une ~ ոչ մի քայլ չհահանջել, տեղի չտալ; ոչ մի թիզ չզիջել

semer *vt* սերմանել, տարածել, սփռել

~ la discorde երկպառակություն սերմանել

~ la zizanie *խսկց*, երկպառակություն սերմանել

semeur *m* սերմանող, տարածող (անձ)

~ de faux bruits կեղծ լուրեր տարածող

~ de panique խուճապարար

semi *préf* կիսա...

semi-autonome *adj* կիսաինքնավար

semi-chômeur *m* կիսագործազուրկ

semi-colonial, - *e adj* կիսագաղութային

semi-colonie *f* կիսագաղութ

semi-dépendant, -*e adj* կիսակախյալ $\diamond$ pays~ կիսակախյալ երկիր

semi-légal, -*e adj* կիսաօրինական

semi-légalité *f* կիսաօրինականություն

semi-militaire *adj* կիսազինվորական

sénateur *m* սենատոր

sénatorial, - *e adj* սենատորական

sénatus-consulte *m* *պտմ*. սենատորական որոշում

sénéchal *m* սենեշալ (թագավորա-

կան ծառայապետ, տեղական դատական իշխանության ներկայացուցիչ ֆեոդալական Ֆրանսիայում); grand ~ պալատական նախարար (Ֆրանսիայում)

sénégalais, -*e adj* սենեգալական, Մենեգալի

sens *m* 1. զգացում, զգայություն, զգայարան 2. բանականություն, դատողություն, խելք, գիտակցություն 3. իմաստ, նշանակություն $\diamond$ cela n'a pas le ~ commun դա դեմ է բանականությանը; homme de bon ~ ողջամիտ մարդ; perdre le ~ des réalités կորցնել իրականության զգացողությունը; au ~ de la présente convention ներկա կոնվենցիայի կիրարկմամբ ~ auditif (կամ de l'ouïe) լսողություն

~, bon ողջախոհություն

~ de la discipline կարգապահության ենթարկվելու ունակություն, կարգավարժություն

~ figuré փոխաբերական իմաստ

~ gustatif ճաշակելիք

~ de la langue լեզվական հոտառություն

~ moral բարոյական գիտակցություն

~ olfactif հոտառություն

~ propre ուղղակի, բուն իմաստ

~ de responsabilité պատասխանատվության զգացում

~, sixième վեցերորդ զգայարան, ինտուիցիա

~ du tact (կամ du toucher) շոշափելիք

~ visuel տեսողություն

sensation *f* 1. զգայություն, զգացում,

զգացողություն, ապրում, տպավորություն, ընկալում 2. ցնցող, շշմեցուցիչ իրադարձություն, զգայացնում (սենսացիա) ◇ faire ~ ցնցող տպավորություն գործել; nouvelle à ~ ցնցող նորություն

sensationnel, -le *adj* 1. ցնցող, շշմեցուցիչ 2. զգայացունց, դյուրազգաց 3. *խսկց.* զարմանալի, հոյակապ, ցնցող, շշմեցուցիչ

sensé, -e *adj* շրջահայաց, լրջմիտ, խելացի

sensément *adv* լրջմտորեն, խոհեմաբար, խելամտորեն, սրափ

sensibilisation *f* 1. զգայունականացում 2. *փխբ.* հետաքրքրության արթնացում, ուշադրության գրավում

~ de l'opinion à ... հասարակական կարծիքի ուշադրությունը գրավել...

sensibiliser *vt* 1. զգայուն դարձնել, զգայունակ դարձնել 2. *փխբ.* հետաքրքրություն արթնացնել, ուշադրություն գրավել

sensible *adj* 1. զգայուն, զգայունակ, զգացմունքային, տպավորվող 2. զգալի, շոշափելի, նշանակալի, նկատելի ◇ amélioration ~ նկատելի բարելավում; endroit (կամ point) ~ թույլ կողմը, առավել խոցելի տեղը; à peine ~ հազիվ շոշափելի; rendre ~ դարձնել ակնառու, օրինակով ցույց տալ

sentence *f* 1. դատավճիռ, որոշում, վճիռ ◇ prononcer une ~ դատավճիռ հրապարակել; rémission de ~ դատավճռի մեղմում
~ d'acquittement արդարացման

դատավճիռ

~ arbitrale միջնորդ դատարանի որոշում

~ de mort մահվան դատավճիռ

sentencieusement *adv* խրատաբանորեն, խրատական ձևով

sentiment *m* 1. զգացմունք, ապրում, զգացում, զգացողություն 2. գիտակցում, ըմբռնում 3. կարծիք ◇ avoir le ~ de sa force գիտակցել իր ուժը; à mon ~ իմ կարծիքով; partager les ~s de qn կիսել մեկի զգացմունքները; partager le ~ de qn կիսել մեկի կարծիքը

sentir *vt* 1. զգալ, կրել, տանել, ապրել 2. գիտակցել, հասկանալ ◇ faire ~ զգալ տալ, հասկացնել; ընդգծել, մատնանշել, ցույց տալ; se faire ~ զգացվել; դրսևորվել

seoir *vi* տեղին լինել, պատշաճել, վայել լինել ◇ il sied վայել է, պատշաճ է

séparatif, -ve *adj* բաժանող; բաժանիչ, զատիչ, անջրպետիչ

séparation *f* բաժանում, անջատում, զատում, իրարից հեռացնելը

~ de biens *իրվբ.* սեփական ունեցվածքի իրարից անջատ տիրապետում

~ de corps *իրվբ.* սմուսիմների բաժանված ապրելը

~ des compétences պաշտոնական իրավասությունների բաժանում

~ de l'Eglise et de l'Etat եկեղեցու անջատումը պետությունից

~ de patrimoines ունեցվածքի բաժանում

~ de pouvoirs իրավունքների բաժանում

séparatisme *m* *քղք*. սեպարատիզմ, անջատողականություն

séparatiste *adj* անջատողական ◊ activités ~s անջատողական գործողություններ; propagande ~ անջատողական քարոզչություն

séparatiste *m* *քղք*. անջատողական անձ, սեպարատիստ

séparé, -e *adj* առանձին, զատ, անջատ, բաժանված ◊ accord ~ անջատվողական (սեպարատիստական) համաձայնություն; négociations ~ées դաշնակիցներից անկախ բանակցություններ հակառակորդի հետ

séparément *adv* առանձին, անջատ, զատ, մեկուսի

séparer *vt* անջատել, առանձնացնել, բաժանել, զատել, կիսել, սահմանազատել

septennal, -e *adj* յոթնամյա ◊ plan ~ յոթնամյա պլան

septennat *m* յոթնամյակ

septupier 1. *vt* յոթ անգամ մեծացնել 2. *vi* յոթ անգամ մեծանալ

séquence *f* հերթականություն, հաջորդականություն; ռիթմ ~ chronologique ժամանակագրական հաջորդականություն

séquestration *f* 1. *իրվք*. արգելակալանք դնելը 2. անօրինական բանտարկություն

séquestre *m* արգելակալանք, սեկվեստր ◊ mettre sous ~ արգելքի տակ դնել

sequestré, -e *m, f* բանտարկյալ, գերի, կալանավոր

séquestrer *vt* 1. *իրվք*. կալանք դնել 2. ապօրինի ազատագրել, բանտարկել

serbe *adj* սերբական

serf, -ve *adj* ճորտատիրական

sergent *m* սերժանտ

série *f* 1. շարք, կարգ 2. խումբ, խմբաքանակ ◊ de grande ~ զանգվածաշարային, շարային; fabrication en ~ մեծաքանակ, զանգվածային արտադրություն; mettre en ~ զանգվածային արտադրություն սկսել ~ de questions հարցերի շարք

sérieux, -se *adj* 1. լուրջ, ծանրակշիռ, կարևոր 2. հիմնավոր, հուսալի ◊ renseignements ~ հուսալի տեղեկություններ; situation ~se լուրջ իրավիճակ

serment *m* 1. երդում, ուխտ 2. հանդիսավոր խոստում ◊ déclarer sur la foi du ~ հայտարարել՝ երդում տալով; prêter ~ երդում տալ; sous ~ երդում տալով ~ d'Hippocrate Հիպոկրատի երդում ~ politique հավատարմության երդում իշխանությանը ~ professionnel մասնագիտական երդում (պաշտոնատար անձանց կողմից)

serré, -e *adj* 1. նեղ, անձուկ 2. խիտ, հոծ, սեղմ 3. ճշգրիտ, մանրակրկիտ, մանրամասն; խիստ ◊ critique ~e ճշգրիտ քննադատություն; discussion ~e ջանադիր քննարկում; enquête ~e խիստ հետաքննություն; en rangs ~s խիտ շարքերով

serrer *vt* 1. սեղմել, ճնշել, ճզմել 2. *փխք*, *խսկց*. ճնշել, նեղել ◊ se ~: se ~ la main միմյանց ձեռք սեղմել; se ~ les coudes խտանալ;

համախմբվել, միանալ
 ~ dans ses bras գրկում սեղմել
 ~ զո de près մեկին հետապնդել
 ~ les rangs շարքերը խտացնել
 ~ la vis à զո խստությունը մեկի
 նկատմամբ կրկնապատկել

servage *m* 1. ճորտատիրություն,
 ճորտություն 2. *փխբ.* կախվա-
 ծություն, ստրկություն $\diamond$ droit de
 ~ ճորտատիրական իրավունք

service *m* 1. ծառայություն, աշխա-
 տանք 2. ծառայություն մատու-
 ցելը, ծառայելը, սպասարկում 3.
 բաժին, բաժանմունք, վարչու-
 թյուն, գրասենյակ; *pl* մարմին-
 ներ 4. սպասարկու հաստատու-
 թյուն, սպասարկու անձնակազմ
 5. ծառայություն, օգնություն $\diamond$
 les divers ~s compétents տարբեր
 իրավասու մարմիններ; entrepri-
 ses en ~ գործող ձեռնարկություն-
 ներ; être au ~ ծառայության մեջ
 լինել; être en ~ commandé ծառա-
 յողական գործողման մեջ լինել;
 faire son (temps de) ~ զինվորա-
 կան ծառայություն կատարել;
 prendre son ~ սկսել աշխատան-
 քը; règlements de ~ ծառայողա-
 կան կարգուկանոն; rendre un ~ à
 զո մեկին ծառայություն մատու-
 ցել; en ~ ծառայողական պար-
 տականությունների կատարման
 ընթացքում
 ~ armé մարտական ծառայու-
 թյուն
 ~ civil քաղաքացիական ծառա-
 յություն
 ~ consulaire հյուպատոսական
 ծառայություն
 ~ de contentieux d'une entreprise

ձեռնարկության իրավաբանա-
 կան բաժին
 ~ courant du public կենցաղային
 ծառայություն
 ~ diplomatique դիվանագիտա-
 կան ծառայություն
 ~ d'Etat պետական ծառայու-
 թյուն
 ~ frontier սահմանային ծառա-
 յություն
 ~ d'information տեղեկատու ծա-
 րայություն
 ~ de l'instruction կրթական մար-
 միններ
 ~ militaire զինվորական ծառա-
 յություն
 ~ d'ordre ոստիկանության կար-
 գախումբ
 ~ des postes փոստային ծառա-
 յություն
 ~ du Protocole արձանագրային
 բաժին, արձանագրային ծառա-
 յություն
 ~ de publicité գովազդի բաժին
 ~ de renseignements տեղեկատու
 ծառայություն; հետախուզական
 ծառայություն
 ~ de reproduction des documents
 փաստաթղթերի բազմացման
 (կամ տպագրության) բաժին
 ~ secret գաղտնի ծառայություն
 ~ de travaux publics հանրային
 աշխատանքների վարչություն
 ~s administratifs վարչական ծա-
 րայություններ, վարչական ա-
 պարառ
 ~s publics ա) կոմունալ ծառայու-
 թյուն բ) պետական ապարատի
 մարմիններ
 ~s qualifiés համապատասխան

հաստատություններ

~s de la santé publique առողջապահական մարմիններ

~s sociaux սոցիալական օգնության կազմակերպություններ

~s de transports տրանսպորտային ծառայություն; տրանսպորտի բաժին

sevile *adj* 1. կախյալ, անազատ, ստրկական 2. ստրկամիտ, ծառայամիտ, կամակատար $\diamond$ condition ~ ստրկական վիճակ, կախվածություն; imitation ~ ստրկական նմանակում

sevilité *f* ստրկամտություն, ստորաբարշություն, քծնանք, քծնողություն

servir 1. *vi* ա) ծառայել (որևէ բանի) բ) ծառայություն մատուցել, սպասարկել գ) օգնել, նպաստել, աջակցել, օժանդակել 2. *vi* ա) ծառայել (բանակում), ծառայության մեջ գտնվել բ) պետքական լինել, պետք լինել, պիտանի լինել, օգուտ տալ $\diamond$ cela ne sert à rien դա ոչ մի բանի պիտանի չէ, դա ոչ մի բանի օգուտ չի տա ~ la cause de la paix խաղաղության գործին ծառայել ~ un client սպասարկել հաճախորդին ~ l'Etat ծառայել պետությանը ~ d'exemple à զո օրինակ ծառայել մեկի համար ~ la patrie հայրենիքին ծառայել ~ de prétexte պատրվակ ծառայել

serviteur *m* ծառա, սպասավոր

servitude *f* 1. ստրկություն, ստրկացում, ճորտություն; ազգային անկախության կորուստ 2. լիա-

կատար կախվածություն; իրավունքների սահմանափակում, գործողությունների սահմանափակում 3. *իրվբ.* սերվիտուտ, հողակտորի օգտագործման իրավունքի սահմանափակում 4. *ղվճ.* սերվիտուտ (որևէ երկրի որոշակի տարածքի հանդեպ ինքնիշխանության սահմանափակումը հոգուտ մեկ այլ պետության կամ պետությունների) $\diamond$ délivrer de la ~ ստրկությունից ազատագրել, ճորտությունից ազատել; imposer des ~s սահմանափակումներ դնել, սերվիտուտներ սահմանել

session *f* նստաշրջան, նիստ, ժողով $\diamond$ entre les ~s նստաշրջանների միջև եղած ժամանակահատվածում

~ extraordinaire արտահերթ նիստ

~ d'examens քննաշրջան

~ ordinaire, ~ régulière հերթական նիստ

seuil *m* շեմք, շեմ $\diamond$ au ~ du Nouvel An Նոր տարվա շեմին; sur le ~ նախաշեմին; sur le ~ de l'échéance սկզբին

~ de la vie կյանքի սկիզբ

seul, -e *adj* 1. մենակ, միայնակ 2. եզակի, միակ, մեն-մի, մեկ

seul *m*: le gouvernement d'un ~ միամեծնյա կառավարում, միամեծնյա կառավարություն

seulement *adv* միայն; մենակ, բացառապես, բացառիկորեն, մի-միայն $\diamond$ non ~ (mais encore) ոչ միայն (այլև); pas ~ ոչ միայն

sève *f* փիղբ. կենսահյութ, կենսական

ուժ $\diamond$ la ~ de la jeunesse երիտասարդության խանդավառություն՝ ավյուն
sévérité *f* 1. խստություն, խստապահանջություն 2. դաժանություն
sévinces *m pl* բռնություն, հաշվեհարդար, խոշտանգում, դատաստան, դաժան պատիժ
sévir *vi* 1. խստորեն պատժել 2. մոլեգնել, վայրագություն անել
 ~ contre les abus պայքարել չարաշահումների դեմ
sibérien, -ne *adj* սիբիրյան, սիբիրական
sic *adv* «այսպես է» (հաստատելու համար, որ շարադրվածը ճշգրիտ է կամ ընթերցողի ուշադրությունը հրավիրելու համար)
sicilien, -ne *adj* սիցիլիական
sidérurgie *f* սև մետալուրգիա
siècle *m* 1. դար, հարյուրամյակ 2. դարաշրջան 3. այժմեականություն $\diamond$ début du ~ դարասկիզբ; fin du ~ դարավերջ; le Grand Siècle Լյուդովիկոս 14-րդի դարաշրջանը; de ~ en ~ դարեդար; de son ~ ժամանակակից, այժմեական, այժմյան
 ~ de lumières լուսավորության դարաշրջան
 ~s futurs ապագա, գալիք սերունդներ
siège *m* 1. գտնվելու վայր, բնակվելու տեղ, նստավայր; կենտրոնական օրգանների նստելավայր; գրասենյակ 2. *nauv.* պաշարում, շրջապատում $\diamond$ emporter la majorité des ~s մվաճել տեղերի (աթոռների) մեծամասնությունը; entamer le ~ սկսել պաշարումը;

état de ~ պաշարված վիճակ; guerre de ~ պաշարողական պատերազմ; lever le ~ պաշարումը դադարեցնել; mettre le ~ devant une ville պաշարել քաղաքը; obtenir des ~s au parlement տեղեր՝ աթոռներ ստանալ խորհրդարանում; Saint Siège պապական աթոռ;
 ~ administratif վարչական նստելավայր
 ~ central կենտրոնական ապարատ
 ~ central du parti կուսակցության կենտրոնական մարմինների նստավայր
 ~ du gouvernement կառավարության նստավայր
 ~ de l'industrie արդյունաբերության կենտրոն
 ~ principal գլխավոր գրասենյակ
 ~ social իրավաբանական անձի հասցեն՝ գտնվելու վայրը
 ~ d'un tribunal դատարանի գտնվելու վայրը
sièger *vi* 1. նիստ անել, ժողով գումարել 2. ներկա լինել, գտնվել
 ~ à huit clos դռնփակ նիստ գումարել
sien *m* նրանը, իրենը $\diamond$ faire ~ իրենը դարձնել; il ne demande que le ~ մա միայն իրենն է պահանջում; y mettre du ~ ներդնել իր բաժինը (աշխատանքի, փողի)
sieur *m* պարոն (պաշտոնական թղթերում)
sigillation *f* կնիքի դնում, կնիք դնելը
sigillé, -e *adj* կնքված, կնիքով
signal *m* նշան, ազդանշան $\diamond$ donner le ~ de la révolte ապստամբու-

թյան ազդանշան տալ; sur un ~ de lui նրա ազդանշանով
 ~ d'alarme տազնապի ազդանշան, վթարի ազդանշան
 ~ de détresse աղետի ազդանշան
 ~ de fin d'alerte օդային տազնապի դադարեցում
 ~ par fusée հրթիռային ազդանշան

signalé, -e *adj* նշված, հիշատակված, նկատված; հիանալի, նշանավոր, սքանչելի; ականավոր, հայտնի:

signalement *m* նշան, նախանշան

signaler *vt* 1. ազդանշանել, ազդանշան տալ 2. ահազանգել, նախազգուշացնել, հաղորդել, տեղեկացնել 3. ուշադրությունը գրավել, նկատել, նշել, ցույց տալ
 ◇ rien à ~ ոչինչ չի պատահել; անփոփոխ է;

~ des abus ահազանգել չարաշահումների մասին

~ son courage քաջություն ցուցաբերել

~ un danger նախազգուշացնել վտանգի մասին

~ un ennemi տեղեկացնել թշնամու հայտնվելու մասին

~ un fait à l'attention de qn մեկի ուշադրությունը գրավել ինչ-որ փաստի վրա

signataire *m* ստորագրող կողմ (համաձայնագրի և այլն), ստորագրություն տվող (անձ) ◇ gouvernement ~ պայմանագիր` համաձայնագիր ստորագրող կառավարություն; pays ~ d'un traité պայմանագիր ստորագրած երկիր

~ d'un pacte դաշնագիր ստորագրած կողմ

~ d'un traité պայմանագիր ստորագրած կողմ

signature *f* 1. ստորագրում 2. ստորագրություն (փաստաթղթի) ◇ apposer une ~ ստորագրել, ստորագրությունը դնել; certifier par ~ վավերացնել ստորագրությամբ; collecte des ~s ստորագրահավաք; contrefaire (կամ fausser, falsifier) une ~ ստորագրություն կեղծել; déposer la ~ ստորագրություն դնել; faire honneur à une ~ ստորագրությանն օրենքի ուժ տալ; faire légaliser la ~ ստորագրությունը վավերացնել; honorer une ~ ստորագրությանն օրենքի ուժ տալ; mettre le courrier à la ~ թղթերը ներկայացնել ստորագրման; mettre (կամ présenter) à la ~ ստորագրության ներկայացնել; porter la ~ ստորագրել; recevoir les ~ s ստորագրություններ հավաքել; véracité de la ~ ստորագրության իսկությունը; vérifier une ~ ստուգել ստորագրության իսկությունը

~ authentique իսկական ստորագրություն

~ autorisée լիազորված ստորագրություն

~ collective կոլեկտիվ ստորագրություն

~, fausse կեղծ ստորագրություն

~ légalisée վավերացված ստորագրություն

~ privée անձնական ստորագրություն

~ sociale իրավաբանական անձի

ստորագրություն; ստորագրություն ընկերության անունից
~ d'un traité պայմանագրի ստորագրում

signe *m* 1. նշան 2. նախանշան, հատկանիշ, ախտանիշ ◊ donner des ~s de ... բացահայտել; նշանների ցույց տալ; ne pas donner ~ de vie կենդանության նշաններ ցույց չտալ; en ~ de protestation ի նշան բողոքի; en ~ de réconciliation ի նշան հաշտության
~ d'amitié բարեկամության նշան
~ extérieur արտաքին նշան
~ de faiblesse թուլության նշան
~ d'incertitude անկայունության նշան
~ infallible ստույգ նշան
~ précurseur նախակարապետ, նախագուշակ
~s conventionnels պայմանական նշաններ
~s non-équivoques ակնհայտ նշաններ
~s de récession անկման նշաններ (տնտեսության մեջ)

signer *vt* ստորագրել, ստորագրություն դնել
~ un contrat պայմանագիր ստորագրել
~ une paix խաղաղություն կնքել

significatif, -ve *adj* մեծ, շոշափելի, զգալի, նկատելի, նշանակալից; նշանավոր, մեծ նշանակություն ունեցող, էական; բնորոշ, հատկանշական, տիպական
~ de... վկայող, հաստատող

signification *f* 1. իմաստ, նշանակություն 2. ծանուցագիր դատարանի որոշման մասին

signifier *vt* 1. նշանակել, իմաստ ունենալ 2. նշանակություն ունենալ, դեր խաղալ 3. հայտնել, տեղեկացնել, իրազեկել, հայտարարել 4. *իրվք*. ծանուցել, հայտնել, իրազեկել

~ son arrêt հայտնել իր դատավճիռը

~ son consentement հայտնել՝ տեղեկացնել իր համաձայնության մասին

~ ses motifs իր փաստարկները շարադրել

silence *m* 1. լռություն, լիակատար խաղաղություն 2. հանգստություն, անդորր ◊ être réduit au ~ լռության մատնվել; garder le ~ լռություն պահպանել, լռել, լուռ մնալ, ձայն չհանել; imposer le ~, réduire au ~ ստիպել լուռ մնալու, լռություն պարտադրել; passer qch sous ~ լռության մատնել; rompre le ~ լռությունը խախտել
~ absolu բացարձակ լռություն

silencieusement *adv* լռելյայն, լռությամբ, անխոս կերպով; անաղմուկ, հանգիստ, լուռ

silencieux, -se *adj* 1. լուռ, լռակյաց 2. հանգիստ, անաղմուկ, լինի ◊ rester ~ լռել, լռություն պահպանել

sillage *m* նավահետք (ընթացող նավի ջրային հետքը) ◊ entrer en ~ հունի մեջ մտնել; entraîner dans son ~ *փխք*. ներքաշել իր քաղաքականության մեջ; marcher dans le ~ de qn *փխք*. մեկի հետքերով քայլել, մեկին հետևել; մեկի ազդեցության ոլորտում գտնվել

sillon *m* ակոս $\diamond$ faire (կամ creuser)
son ~ դանդաղ, բայց համառորեն
իր գործն անել

similaire *adj* նման, միատեսակ,
համանման, նույնակերպ

similitude *f* նմանություն, համա-
նմանություն, միատարրություն,
միատեսակություն

simple *adj* 1. պարզ, հեշտ, ոչ բարդ
2. հասարակ, սովորական $\diamond$
homme ~ համեստ՝ ձևականու-
թյուններից զերծ մարդ
~ particulier շարքային քաղաքա-
ցի; մասնավոր անձ
~ soldat շարքային զինվոր

simplet, -te *adj* պարզամիտ, միա-
միտ, պարզունակ

simplicité *f* 1. պարզություն, հստա-
կություն 2. պարզամտություն,
միամտություն

simplificateur, -rice *adj* պարզեցնող,
հստակեցնող

simplification *f* պարզեցում, հեշտա-
ցում, հասարակացում

simplifier *vt* պարզեցնել, հեշտաց-
նել, հասարակացնել

simulateur, -rice *m, f* կեղծարար,
կեղծ ձևացնող, կեղծաբարո
մարդ

simulation *f* կեղծավորություն,
ձևացնելը

simuler *vt* կեղծել, ձևացնել
~ une attaque կեղծ հարձակում
սկսել
~ une vente կեղծ վաճառք կա-
տարել

simultané, -e *adj* միաժամանակյա $\diamond$
élections ~es միաժամանակյա
ընտրություններ; traduction ~e
միաժամանակյա թարգմանություն

simultanéité *f* միաժամանակյա լի-
նելը, համաժամանակություն

simultanément *adv* միաժամանակ

sincère *adj* 1. անկեղծ, սրտաբաց 2.
ազնիվ, իսկական, չկեղծված $\diamond$
élections ~s չկեղծված՝ ազնիվ
անցկացված ընտրություններ

sincèrement *adv* անկեղծորեն, բաց
սրտով

sincérité *f* 1. անկեղծություն, սրտա-
բացություն 2. իսկություն, ճշտու-
թյուն
~ de l'acte փաստաթղթի իսկու-
թյունը

sinécure *f* սինեկուրա, լավ վարձա-
տրվող անաշխատ պաշտոն

sine die *loc. adv.* առանց օրը նշելու,
անժամկետ, անորոշ ժամանա-
կով

sine qua non *loc. adv.* պարտադիր,
անհրաժեշտ $\diamond$ condition ~ պար-
տադիր պայման

singulariser *vt* առանձնացնել, տար-
բերել, զանազանել

singularité *f* 1. յուրահատկություն,
արտասովորություն, առանձնա-
հատկություն 2. տարօրինակու-
թյուն 3. եզակիություն, բացառի-
կություն, ինքնատիպություն

singulier, -ère *adj* 1. եզակի, միակ 2.
առանձնահատուկ, ինքնատիպ,
յուրահատուկ 3. արտասովոր, տա-
րօրինակ $\diamond$ combat ~ մենամարտ

singulièrement *adv* 1. առանձնա-
պես, հատկապես, գլխավորա-
պես 2. վերին աստիճանի, բա-
վականին շատ, չափազանց 3.
արտասովոր կերպով, ինքնատի-
պորեն, առանձնահատուկ կեր-
պով

sinistre *adj* 1. չարագուշակ, չարագույժ, մռայլ 2. սպառնալի, սպառնալից, վտանգավոր 3. ճակատագրական, կործանարար ◊ symptômes ~s չարագուշակ ախտանիշներ

sinistre *m* (տարերային) աղետ, դժբախտ պատահար; հրդեհ, մավաբեկություն և այլն 2. վնասներ, կորուստներ (դժբախտ պատահարի, տարերային աղետի պատճառով) ◊ évaluer le ~ հաշվարկել վնասները՝ կորուստները

sinistré, -e *adj* տուժած (դժբախտ պատահարից); աղետյալ (մավաբեկությունից, երկրաշարժից տուժած) ◊ indemniser les ~s տուժածներին օգնություն ցույց տալ

sinistrement *adv* չարագուշակ կերպով, մռայլորեն

sinn-fein *m պոմ.* շինֆեյն (իռլանդական ազգային ազատագրական շարժում)

sinn-feiner *m պոմ.* շինֆեյներ, շինֆեյնի կողմնակից

sinologie *f* սինոլոգիա, չինագիտություն

sinologue *m* սինոլոգ, չինագետ

sire *m* 1. թագավոր, տեր; ձերդ գերազանցություն (ղիմելաձև) 2. պարոն, տեր ◊ un pauvre ~ չնչին՝ խղճուկ մարդ

sis, -e *adj* գտնվող, տեղակայված

site *m* 1. տեղանք 2. տեղ, վայր
~ archéologique պեղումների վայր
~ d'expérimentation nucléaire միջուկային փորձարկումների կայան

situation *f* 1. տեղադրություն, դիրք,

դասավորություն 2. դրություն, վիճակ, կացություն 3. իրավիճակ, մթնոլորտ ◊ aggraver la ~ իրադրությունը սրել; assainissement de la ~ իրադրության առողջացում; examiner la ~ ծանոթանալ իրադրության հետ; chauffer la ~ իրավիճակը թեժացնել; mettre en ~ difficile դժվարին կացության մեջ դնել

~ actuelle արդի վիճակ

~ économique տնտեսական վիճակ

~ explosive պայթունավտանգ դրություն

~ de fait գործերի փաստական վիճակ

~ financière տնտեսական վիճակ

~ générale ընդհանուր իրադրություն

~ internationale միջազգային դրություն

~ politique քաղաքական իրավիճակ

~ préoccupante մտահոգիչ՝ լարված իրավիճակ

~ prépondérante գերիշխող՝ տիրապետող դրություն

~ sociale սոցիալական դրություն

~ stable կայուն դրություն

situé, -e *adj* գտնվող, տեղադրված, գետնդրված, տեղավորված

situer *vt* 1. տեղավորել, տեղադրել, գետնդնել, դնել 2. տեղը, դիրքը որոշել

~ un événement à telle époque իրադարձությունը կապել որոշակի դարաշրջանի հետ

~ les responsabilités երևան բերել պատասխանատուներին

slave *adj* սլավոնական ◊ langues ~s սլավոնական լեզուներ
slavisme *m* սլավոնագիտություն; սլավոնաբանություն
slaviste *m* սլավոնագետ
slogan *m* 1. կարգախոս, նշանաբան, մարտակոչ, կոչ 2. գովազդային հայտարարություն ◊ lancer un ~ կարգախոս առաջ քաշել ~ publicitaire գովազդային բանաձև; գովազդ
slovaque *adj* սլովակյան
slovène *adj* սլովենական
snob *m* պճնամոլ մարդ, սնոբ (բարձր հասարակության ճաշակի, շարժումների և նիստուկացի մոլեգին հետևորդ)
snobisme *m* պճնամոլություն, մոդայամոլություն, սնոբիզմ
sobre *adj* 1. զուսպ, ժուժկալ, չափավոր, համեստ 2. պարզ, անպաճույճ, համեստ ◊ style ~ անպաճույճ ոճ ~ en paroles խոսքերի մեջ ժլատ
sobrement *adv* 1. չափավոր՝ զուսպ կերպով 2. սքափ 3. պարզորեն, համեստորեն
sobriété *f* 1. զսպվածություն, չափավորություն, ժուժկալություն 2. համեստություն, պարզություն, անպաճույճություն (ոճի մեջ) 3. լրջություն, սքափություն
sobriquet *m* մականուն
sociabiliser *vt* հաղորդասեր՝ մարդամոտ դարձնել; հասարակական կյանքի մեջ ներգրավել
sociabilité *f* 1. մարդամոտություն, հաղորդասիրություն, զրուցասիրություն 2. հասարակության մեջ ապրելու ընդունակություն

sociable *adj* 1. մարդամոտ, հաղորդասեր, շփվող, զրուցասեր 2. հասարակության մեջ ապրող; հասարակական
social, -e *adj* 1. հասարակական 2. սոցիալական ◊ activité ~e հասարակական գործունեություն; affaires ~es հասարակական գործեր; assurance (կամ sécurité) ~e հասարակական ապահովագրություն; capital ~ առևտրային կազմակերպության կապիտալ; climat ~ հասարակական մթնոլորտ՝ վերաբերմունք; conscience ~e հասարակական գիտակցություն; coûts ~aux հասարակական ծախսեր; droits ~aux սոցիալական իրավունքներ; inégalité ~e սոցիալական անհավասարություն; influence ~e հասարակական ազդեցություն; institution ~e հասարակական հաստատություն; intêtêt ~ հասարակական շահ; justice ~e սոցիալական արդարություն; législation ~e սոցիալական օրենսդրություն; logements ~aux էժան բնակարաններ (բանվորների համար); mesures ~es սոցիալական միջոցներ; ordre ~ հասարակական կարգ, հասարակարգ; organisations ~es հասարակական կազմակերպություններ; phénomène ~e հասարակական երևույթ; politique ~e սոցիալական քաղաքականություն; position ~e հասարակական դիրք; pression ~e հասարակական ճնշում; prestations ~es սոցիալական նպաստներ; prestations de la Sécurité ~e

սոցալաիստական նպաստներ; propriété ~e հասարակական սեփականություն; protection ~e սոցիալական պաշտպանություն; rapports ~ aux, relations ~ es հասարակական հարաբերություններ; réforme ~e հասարակական բարեփոխում; révolution ~e սոցիալական հեղափոխություն; sciences ~es հասարակական գիտություններ; հասարակագիտություն; secteur ~ հասարակական սեկտոր; services ~aux հասարակական ծառայություններ; tourisme ~ արտոնյալ զբոսաշրջություն; travail ~ հասարակական աշխատանք

social-démocrate *m* սոցիալ-դեմոկրատ

social-démocratie *f* սոցիալ-դեմոկրատիա

socialement *adv* սոցիալապես, հասարակայնորեն $\diamond$ travail ~ utile հասարակայնորեն օգտակար աշխատանք

socialisation *f* 1. հանրայնացում, պետականացում 2. հասարակական կապերի զարգացում, հասարակության ձևավորում

socialisé, -e *adj* հանրայնացված

socialiser *vt* 1. համայնացնել, հանրայնացնել 2. հասարակական կապերը զարգացնել

socialisme *m* 1. սոցիալիզմ, սոցիալիստական հասարակարգ 2. *քղք.* սոցիալիստական կուսակցություններ, սոցիալիստական շարժում
~ scientifique գիտական սոցիալիզմ

~ utopique ուսոպիական սոցիալիզմ

socialiste *adj* 1. սոցիալիստական 2. *քղք.* սոցիալիստական կուսակցությանը վերաբերող $\diamond$ gouvernement ~ սոցիալիստական կառավարություն (որը բաղկացած է սոցիալիստներից); émulation ~ սոցիալիստական մրցություն, սոցմրցություն

socialiste *m* սոցիալիստ

sociétaire *m* (հասարակության, ընկերության) անդամ, մասնակից

sociétariat *m* անդամություն, անդամակցություն; հասարակական անդամի կոչում

société *f* 1. հասարակություն, հասարակարգ 2. ընկերություն, միություն, ընկերակցություն, կազմակերպություն $\diamond$ constituer (կամ former) une ~ ընկերություն հիմնել; dissoudre une ~ ընկերությունը լուծարել; faire enregistrer une ~ ընկերությունը գրանցել; liquider une ~ ընկերությունը լուծարել; Société financière européenne Եվրոպայի ֆինանսական ընկերություն; Société des Nations Ազգությունների Լիգա

~ d'abondance առատության հասարակություն

~ affiliée դուստր ընկերություն
~ anonyme բաժնետիրական ընկերություն

~ d'assurance ապահովագրական ընկերություն

~ sans classes անդասակարգ հասարակություն

~ civile քաղաքացիական ընկերություն (որն առևտրային գոր-

ծարքներ չի կատարում)

~ en commandite փայտափրական ընկերություն

~ commerciale առևտրային ընկերություն

~ communiste կոմունիստական հասարակություն

~ de consommation սպառողական ընկերություն

~ démocratique ժողովրդավարական հասարակություն

~ faïtière, ~ à (de) portefeuille հոլդինգ

~, haute բարձր հասարակություն

~ internationale բազմազգ՝ ինտերնացիոնալ հասարակություն

~ mixte համատեղ ձեռնարկություն

~ de personnes լիակատար առևտրային ընկերություն

~ primitive նախնադարյան հասարակություն

~ à responsabilité limitée (S.A.R.L.) սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն

sociologie *f* հասարակագիտություն

sociologique *adj* հասարակագիտական

sociologue *m, f* հասարակագետ

sœur *adj* ազգակցական, ազգակից

◇ deux nations ~s երկու եղբայրական ժողովուրդներ; langues ~s ազգակից լեզուներ; républiques ~s եղբայրական հանրապետություններ

soi *pron* իրեն, իր ◇ cela va de ~ ինքնին հասկանալի է; il faut le prendre sur ~ պետք է դա վերցնել իր վրա; maîtrise de ~ ինքնատի-

րապետում; répondre de ~ իր համար երաշխավոր լինել; s'exposer ~ et les siens au danger իրեն և իր հարազատներին վտանգի ենթարկել; en ~ ինքնին, իր բնույթով; de ~ même ինքնուրույն

soi-disant *adj* այսպես կոչված, քվացյալ, կարծեցյալ

soif *f փխք*. ծարավ, ձգտում, մեծ ցանկություն ◇ avoir ~ de qch ինչ-որ բանի ծարավ լինել, ձգտել հասնելու ինչ-որ բանի; laisser qn sur sa ~ ինչ-որ մեկին չբավարարված թողնել; rester sur sa ~ բավարարվածություն չստանալ

soigner *vt* 1. հոգ տանել, խնամել 2. *խսկց*. մտահոգվել, հոգալ, մտածել, անհամազուտանալ 3. խնամքով առանձնացնել, մանրակրկիտ մշակել

~ la publicité նախապատրաստել հասարակական կարծիքը

~ sa réputation մտահոգվել՝ մտածել իր հեղինակության՝ բարի անվան մասին

~ son style խնամքով մշակել իր ոճը

soigneux, -se *adj* մանրազնին, խնամքով, ջանադիր, մանրամասն, փութաջան

~ es recherches մանրազնին հետազոտություններ, որոնումներ

soin *m* 1. խնամք, հոգածություն, խնամակալություն, հոգատարություն 2. *pl* հոգսեր 3. մանրազննություն, ճշտակատարություն, ջանադիրություն ◇ avec ~ խնամքով, ջանադրաբար, մանրազնին կերպով, հանգամանորեն; aux bons ~s de... խնդրանք

փոխանցելու մեկի միջոցով (գրություն ծրարի վրա); *par les ~s de* մեկի միջնորդությամբ՝ օգնությամբ; *prendre* (կամ *avoir*) ~ *de ...* հոգ տանել
~s médicaux բժշկական սպասարկում; բժկական խնամք
soit *conj* 1. կամ... 2. ենթադրենք, թող լինի $\diamond$ *tant ~ peu* մի քիչ, որոշ չափով
 ~ ... ~ կամ ... կամ
 ~ *l'un*, ~ *l'autre* կամ մեկը, կամ մյուսը
sol *m* հող, գետին, բնահող $\diamond$ *au ~* գետնին; *ressources du ~* բնական հարստություն
 ~ *fertile* բերրի հող
solde *I f* վարձ, ռոճիկ $\diamond$ *à la ~* վարձու; *avoir à sa ~* իր ենթակայության տակ ունենալ
solde *II m* 1. հաշվեկշիռ, հաշվեմնացորդ, սալոդ 2. գների իջեցում, գնազեղչում 3. *pl* գնազեղչված ապրանք; գնազեղչված ապրանքների խալառ վաճառք
 ~ *de marchandises* իջեցրած գներով վաճառք
solder *I vt* պահել վարձով; վճարել ռոճիկ (գորքերին) $\diamond$ *troupes ~ées* վարձու զորքեր
solder *II vt* 1. վճարել, մնացորդը որոշել, հաշիվները փակել 2. վաճառել իջեցված գներով
solennel, ~*le adj* 1. հանդիսավոր, տոնական 2. պաշտոնական $\diamond$ *procédure ~le* պաշտոնական ընթացակարգ; *séance ~le* հանդիսավոր նիստ; *serment ~* հանդիսավոր երդում
solennellement *adv* 1. հանդիսավոր

րությամբ 2. պաշտոնապես
solenniser *vt* 1. *hřgđ.* հանդիսավոր կերպով տոնել 2. հանդիսավոր բնույթ տալ
solennité *f* 1. տոնակատարություն, հանդես, հանդիսություն, տոնախմբություն 2. հանդիսավորություն, տոնականություն
solidaire *adj* 1. *հրվբ.* համապարտ, համահավասար, միահավասար 2. համերաշխ, համախմբված, միահամուռ $\diamond$ *caution ~* համերաշխիք, խմբական երաշխավորություն; *être ~s les uns des autres* համերաշխվել, համերաշխանալ; *grève ~* համերաշխության գործադուլ; *obligation ~* համապարտ պատասխանատվություն
solidairement *adv* համերաշխաբար, համերաշխորեն, համերաշխությամբ, միասնաբար
solidariser *vt* համերաշխ՝ միահամուռ դարձնել, միավորել $\diamond$ *se ~* համերաշխվել, միավորվել
solidarité *f* 1. համերաշխություն, միասնություն, համախմբվածություն; համախոհություն, հետքըքությունների ընդհանրություն 2. համապարտ պատասխանատվություն, համերաշխիք $\diamond$ *faire acte de ~* համերաշխություն ցուցաբերել; *grève de ~* համերաշխության գործադուլ; *en signe de ~* ի նշան համերաշխության
 ~ *internationale* միջազգային համերաշխություն
solide *adj* 1. ամուր, պինդ, դիմացկուն 2. հիմնավորված, հիմնավոր, ծանրակշիռ 3. հուսալի, կա-

յուն, հաստատուն ◇ *amitié* ~
ամուր բարեկամություն;
~ *s raisons* ծանրակշիռ՝ հիմնա-
վոր փաստարկներ

solidement *adv* 1. ամուր, հաստատո-
րեն, հաստատունորեն, անասա-
նորեն; հաստատաբար, հաս-
տատապես, անխալ կերպով 2.
հիմնավորապես; հուսալիորեն

solicitation *f* միջնորդություն, բարե-
խոսություն, դիմում, խնդրանք ◇
à la ~ de... երաշխավորությամբ,
միջնորդությամբ, խնդրանքով

soliciter *vt* 1. թախանձագին
խնդրել, բարեխոսել, միջնորդել,
հետամուտ լինել, ձգտել հասնե-
լու 2. դրդել, հարկադրել, ստի-
պել, պահանջել

~ *l'attention* ուշադրությունը գրա-
վել

~ *une audience* ընդունելություն
խնդրել

~ *un paiement* վճարում պահան-
ջել

~ *à la révolte* ապստամբության
դրդել

solliciteur, -se *m, f* 1. խնդրարկու 2.
միջնորդ, բարեխոս

solicitude *f* ուշադրություն, հոգա-
տարություն; խնամք, հոգացո-
ղություն ◇ *avec* ~ կարեկցաբար,
հոգածությամբ

solution *f* լուծում, վճռում, կարգավո-
րում (հարցի և այլն), ելք ◇ *sans* ~
de continuité ժաջորդաբար, ժա-
նանգաբար, ժառանգորդաբար;
trouver une ~ լուծում գտնել, ելք
գտնել

~ *du conflit* վեճի լուծում

~ *des différends* հակասություն-

ների լուծում

~ *finale* վերջնական լուծում

~ *pacifique* խաղաղ լուծում

~ *politique* քաղաքական լուծում

~ *du problème* խնդրի լուծում

~ *de rechange* պահեստային լու-
ծում

~ *toute faite* պատրաստի լուծում;
շաբլոնային (ծեծված) լուծում

solutionner *vt* որոշել, լուծել, կար-
գավորել (հարցը և այլն)

solvabilité *f* վճարունակություն,
վարկունակություն

~ *des banques* բանկերի վարկու-
նակություն

solvable *adj* վճարունակ, վարկու-
նակ

sommaire *adj* 1. կարճ, համառոտ,
հակիրճ 2. միագումար, գումա-
րային ◇ *exposé* ~ համառոտ շա-
րադրանք; *procédure* ~ պարզեց-
ված դատավարություն; *justice* ~
կարճ ու կտրուկ դատաստան,
դաժան դատաստան

sommaire *m* 1. բովանդակություն
(գրքի վերջում), ցանկ 2. համա-
ռոտ շարադրանք; համառոտ
ակնարկ, ամփոփում, ամփոփա-
զիր

~ *des faits* փաստերի ամփոփում

sommairement *adv* կարճառոտ,
սեղմ կերպով, համառոտակի,
ամփոփ կերպով, հակիրճաբար

sommat *f* նախազգուշական հրա-
ման (նստիկանի և այլն), նա-
խազգուշացում (ուժ, զենք գոր-
ծադրելուց առաջ ◇ *se rendre à la*
première ~ հանձնվել առաջին
նախազգուշացումից հետո; *sans*
~ առանց նախազգուշացման

somme I *f* 1. գումար 2. արդյունք, հանրագումար $\diamond$ arrondir une ~ գումարը կլորացնել; compléter une ~ գումարը լրացնել; décompter une ~ գումար հանել; faire la ~ գումարը հաշվել; parfaire une ~ գումարն ավելացնել; en ~ արդյունքում, կարճ ասած; ընդհանուր առմամբ

~ accumulée կուտակած գումար
~ d'argent դրամական գումար
~ assurée ապահովագրական գումար

~ disponible կանխիկ գումար
~ due վճարելու ենթակա գումար
~ échue ժամկետանց գումար
~ ronde կլորացրած գումար
~ totale ընդհանուր գումար

somme II *f* 1. բեռ, ծանր բեռ, ծանրություն, լուծ 2. հոգս, ծանրություն, ծանրաբեռնություն

sommeil *m* 1. քուն 2. *փ/սք.* անգործության, պարապության ժամանակաշրջան $\diamond$ entreprise en ~ չգործող ձեռնարկություն; laisser une affaire en ~ գործը չլուծել; mettre en ~ կոնսերվացնել, (գործարանի և այլնի) գործունեությունը դադարեցնել՝ ժամանակավորապես ընդհատել

sommeiller *vt* 1. ննջել, նիհիել 2. անգործության մատնվել

sommer *vt* պահանջել, պարտադրել, համառորեն պնդել, պնդելով հասնել

sommes *f pl* նյութական միջոցներ, ռեսուրսներ $\diamond$ consacrer (կամ utiliser, affecter) les ~ միջոցները օգտագործել; dépenser les ~ միջոցները վատնել՝ ծախսել; eng-

loutir (կամ absorber) les ~ միջոցները կլանել

sommet *m* 1. գագաթ, կատար 2. *փ/սք.* վերջին սահման, գագաթնակետ 3. գագաթաժողով $\diamond$ conférence au ~ բարձր մակարդակի գագաթաժողով; au ~ de la gloire փառքի գագաթնակետին

sommité *f* 1. բարձրություն, գագաթ, կատար 2. *փ/սք.* նշանավոր դեմք, մեծություն, հռչակավոր անձ

somptuaire *adj* : loi ~ *պսմ.* օրենք՝ ընդդեմ ճոխության

somptueux, -se *adv* ճոխ, շքեղ, փարթամ

somptuosité *f* պերճություն, ճոխություն, փարթամություն, շքեղություն, պերճանք

sondage *m փ/սք.* հարցում; հետազոտություն, հետախուզում

sonder *vt* 1. հետազոտել 2. *փ/սք.* հարցուփորձ անել; հարցաքննել, հարցում անել

~ un prévenu հարցաքննել մեղադրյալին

~ le terrain հետազոտել հողը

songer *vi* 1. երազել 2. մտածել, մտադրվել

~ à tout amեն ինչի մասին մտածել՝ հոգալ

songeur, -euse *m, f* երազկոտ մարդ

sonner *vi* 1. հնչել, դողանջել, գրնգալ, լսվել 2. *vt* զանգերը զարկել, շեփոթել, փողհարել $\diamond$ faire ~ les armes միզակ ճոճել, պատերազմով սպառնալ; faire ~ bien haut զովաբանել, բարձրացնել, դրվատել; faire ~ un mot շեշտը դնել բառի վրա, բառը հստակ արտասանել

~ la retraite նահանջի ազդանշան խփել

~ le tocsin ահազանգել, ահազանգ հնչեցնել

sonore *adj* 1. հնչեղ, բարձրաձայն, զիլ 2. *փխք*. փքուն, ճռռոն, վերամբարձ $\diamond$ paroles ~s et creuses վերամբարձ և դատարկ խոսքեր; promesses ~s վերամբարձ խոստումներ

sophistication *f* 1. արդիականացում, կատարելագործում (տեխնիկայի մասին) 2. *հնցծ*. կեղծարարություն, խարդախում, խեղաթյուրում

~ politique քաղաքական կեղծարարություն

sophistiqué, -e *adj* 1. կեղծված, աղավաղված, խեղաթյուրված 2. կատարելագործված, արդիական (տեխնիկա) $\diamond$ armes ~es զենքի նոր՝ ժամանակակից տեսակներ; technologie ~ նոր՝ արդիական տեխնոլոգիա

sophistiquer 1. *vi* աղավաղել, խեղաթյուրել 2. *vt* *հնցծ*. կեղծել, կեղծարարել, խարդախել 3. կատարելագործել, արդիականացնել

sordide *adj* նողկալի, զգվելի, գարշելի, ստոր; շահաղիսական, շահամոլական

sort *m* բախտ, ճակատագիր $\diamond$ se plaindre de son ~ ճակատագրից բողբոջել; tirer au ~ վիճակ գցել

sortant, -e *adj* դուրս եկող, դուրս մնացող $\diamond$ député ~ պատգամավոր, որի լիազորություններն ավարտված են; les membres ~s դուրս մնացող անդամներ

sorte *f* 1. տեսակ, ցեղատեսակ 2. եղանակ, ձև, կերպ $\diamond$ de la bonne ~ լրջորեն, հիմնավորապես; quelque ~ ինչ-որ չափով, որոշ իմաստով, այսպես ասած; de ~ que, de telle ~ que, en ~ que այնպես, որ..., այնպես, որպեսզի; de toute(s) ~(s) ամեն տեսակի, զանազան

sortie *f* 1. ելք 2. արտահոսք, դուրսբերում, տարահոսելը 3. *ռազմ*. արտագրոհ, հարձակում $\diamond$ droits de ~ արտահանության տուրքեր; examen de ~ ավարտական քննություն; faire une ~ արտագրոհ կատարել
~ de marchandises ապրանքների դուրսբերում
~ d'or ոսկու արտահոսք
~, violente կտրուկ հարձակում

sortir 1. *vi* դուրս գալ, ելնել, դուրս գնալ, հեռանալ, թողնել 2. *vt* դուրս հանել, դուրս բերել, դուրս տանել $\diamond$ se ~: se ~ de la bousculade հրմշտոցից դուրս գալ
~ des bornes սահմաններից դուրս գալ

~ d'embarras դժվար կացությունից դուրս գալ
~ du néant խղճուկ կացությունից դուրս գալ
~ l'or ոսկի դուրս տանել
~ qn d'affaire մեկին օգնել
~ qn d'embarras դուրս բերել մեկին դժվար կացությունից
~ du sujet թեմայից շեղվել

sou *m* սու (հին դրամ՝ հինգ սանտիմ) $\diamond$ n'avoir pas le ~, être sans le ~ ոչ մի գրոշ չունենալ; un sans le ~ աղքատ, չունեող

soudain, -e *adj* հանկարծակի, անսպասելի, անակնկալ ◊ *attaque* ~e անակնկալ հանկարծակի հարձակում; *changement* ~ կտրուկ փոփոխություն

soudaineté *f* հանկարծակիություն

soudanais, -e *adj* սուդանական

soudoyer *vt* 1. *փխբ.* աշխատավարձով պահել 2. կաշառել, կաշառք տալ

souffler *vt* բորբոքել, փչելով վառել; փչել

~ *la discorde* կռիվներ բորբոքել

souffrance *f* 1. տառապանք, ցավ, վիշտ, տանջանք, չարչարանք 2. լճացում, զարգացման բացակայություն ◊ *colis en* ~ չպահանջված կամ չստացված ծանրոց; *endurer des* ~ *s* չարչարանքներ դժվարություններ կրել; *laisser en* ~ թողնել չլուծված; *rester en* ~ անշարժ ընկած լինել, չօգտագործված ընկած լինել; *en* ~ լճացման վիճակում; սպասելով իր լուծմանը; չպահանջված, չստացված ~s (*de la guerre*) (պատերազմի) դժվարություններ, չարչարանքներ

souffrir 1. *vi* տառապել, տանջվել, ցավել 2. *vt* ա) դիմանալ, տոկալ բ) հանդուրժել գ) թույլ տալ, թույլատրել ◊ *cela ne* ~e *point de dé lai* դա հետաձգում չի հանդուրժում

~ *un assaut* դիմանալ սաստիկ ճնշմանը՝ ուժեղ ներգործությամբ

~ *différentes interprétations* թույլատրել տարբեր մեկնաբանումներ

~ *mort et passion* դիմանալ ծանր փորձություններին

~ *une opinion contraire* հանդուրժել ուրիշի կարծիքը

~ *dans son orgueil* հպարտությունից խոցված լինել

~ *une perte, un dommage* կորուստ, վնաս կրել

souhait *m* ցանկություն, մաղթանք, բարեմաղթանք ◊ *accomplissement des* ~ ցանկությունների իրականացում; *à* ~ ցանկությամբ; որքան կարելի է լավ, գերազանց; որքան կուզեք, որքան կամենաք

~s *de bonne année* ամանորյա մաղթանքներ

souhaiter *vt* ցանկանալ, մաղթել, շնորհավորել ◊ *il serait à* ~ *que...* ցանկալի, որ...

~ *la bienvenue à qn* շնորհավորել մեկի գալուստը

~ *le bonjour* բարևել, ողջունել

soulagement *m* 1. թեթևացում, մեղմացում, թեթևություն 2. սփոփում, սփոփանք, մխիթարանք, մխիթարություն 3. բեռնաթափում, դատարկում ◊ *apporter du* ~ թեթևություն բերել

soulager *vt* 1. թեթևացնել (աշխատանքը և այլն), հեշտացնել 2. մխիթարել, օգնել; սփոփել, հանգստացնել 3. բեռնաթափել, ավելորդ բեռից ազատել

soulèvement *m* ապստամբություն, ըմբոստացում; խռովություն, ընդվզում, գալլություն

soulever *vt* 1. հուզմունք, խռովություն առաջացնել; գալլացնել, վրդովել, կատաղեցնել, ըմբոս-

տացնել, խռովության դրդել; ոտքի հանել 2. բարձրացնել, հարուցել (հարց և այլն)

~ une discussion վիճաբանություն հրահրել

~ une question հարց հարուցել

souigner *vt* 1. ընդգծել 2. *փխբ.* շեշտել, առանձնացնել

soumettre *vt* 1. ենթարկել, հնազանդեցնել, հպատակեցնել 2. (à qch) ենթարկել որևէ բանի 3. ներկայացնել, առաջարկել (քննարկման) ◇ être ~ is à des pressions ճնշումների ենթարկվել; se ~ հնազանդվել, ենթարկվել, հպատակվել; se ~ aux lois օրենքների ենթարկվել; se ~ aux dispositions régissant... ենթարկվել այն կանոններին, որոնք կարգավորում են...

~ à l'approbation հաստատման ներկայացնել

~ à la critique քննադատության ենթարկել

~ à l'examen ներկայացնել քննարկման

~ au jugement de... մեկի դատատանին հանձնել

~ un projet à la révision նախագիծը վերանայման ենթարկել

~ une proposition առաջարկություն անել

~ la question à la décision de l'assemblée հարցի լուծումը դնել խորհրդարանի հայեցողության տակ

~ au vote քվեարկության դնել

soumis, -e *adj* հնազանդ, հպատակ, ստորադաս, ենթակա

soumission *f* հնազանդություն, խո-

նարհություն, հպատակություն, ենթակայություն, ստորադասություն ◇ faire acte de ~ հնազանդություն ցուցաբերել

soupçon *m* 1. կասկած, կասկածանք 2. ենթադրություն, կռահում ◇ avoir des ~s կասկածներ ունենալ; concevoir des ~s մեկի նկատմամբ կասկածներ ունենալ; éveiller les ~s կասկածներ հարուցել

soupçonner *vt* 1. կասկածել, կասկածանք տանել 2. ենթադրել, կռահել

soupçonneux, -se *adj* կասկածելի, կասկածկոտ, չվստահող, կասկածամիտ

souplesse *f* 1. հեզություն, հարմարվողականություն, համաձայնողություն, զիջողություն, զիջողականություն 2. ճկունություն, ճարտարություն, հնարամտություն, ճարպկություն

source *f* 1. աղբյուր, աղույն 2. սկիզբ, աղույն 3. *փխբ.* սկզբնաղբյուր, սկզբնապատճառ ◇ aller à la ~ հասնել մինչև աղույնները; on apprend de bonne ~ արժանահավատ աղբյուրներից հայտնի է; prendre (կամ avoir) sa ~ սկիզբ առնել, բխել (որևէ բանից); de ~ certaine արժանահավատ աղբյուրից; remonter (կամ revenir) à la ~ (կամ vers la, à sa, aux ~s) de qch հասնել որևէ բանի նախահիմքին՝ սկզբնաղբյուրին; վերադառնալ աղույններին՝ սկզբնական գաղափարներին; retour aux ~s վերադարձ աղույններին; tenir de bonne ~ հավաստի աղբ-

յորից տեղեկանալ
 ~ d'approvisionnement մատակարարման աղբյուր
 ~ autorisée հավաստի աղբյուր
 ~ bien informée լավատեղյակ աղբյուր
 ~ de financement ֆինանսավորման աղբյուր
 ~ d'information տեղեկատվական աղբյուր
 ~ latente գաղտնի աղբյուր
 ~ de revenus եկամուտների աղբյուր
 ~ semi - officielle կիսապաշտոնական աղբյուր
 ~s premières սկզբնաղբյուրներ
sourdelement *adv* գաղտնաբար, թաքուն, ծածուկ կերպով, ծածկաբար, ծածկամտորեն
sous prép տակ, ներքո ◊ envoyer ~ bande ծանրոցով ուղարկել; envoyer ~ enveloppe ծրարով ուղարկել
 ~ les auspices de զո մեկի հովանավորության ներքո; մեկի նախաձեռնությամբ
 ~ l'Empire կայսրության օրոք
 ~ peine de mort մահվան դատաւժնի սարսափի տակ
 ~ pli fermé փակ ծրարով
 ~ prétexte de... պատրվակով
 ~ ce rapport այս տեսակետից, այս իմաստով, այդ կապակցությամբ
 ~ la signature ստորագրությամբ
 ~ telle condition այսինչ պայմանով
 ~ votre responsabilité ձեր պատասխանատվությամբ
 ~ les yeux աչքերի առաջ

sous-agent *m* 1. կրտսեր գործակալ
 2. երկրորդական գործոն
sous-aide *m* կրտսեր օգնական
sous-alimentation *f* 1. քերսնում 2. անբավարար սնունդ
sous-amendement *m* ուղղման փոփոխություն (օրենքում, նախագծում)
sous-amender *vt* փոփոխություն կատարել ուղղումի մեջ (օրենքում, նախագծում)
sous-appendice *m* լրացուցիչ հավելված
sous-chef *m* ղեկավարի, պետի օգնական՝ տեղակալ
sous-comission *f* ենթահանձնաժողով
sous-comité *m* ենթակոմիտե
 ~ régional շրջանային ենթակոմիտե
sous-consommation *f* սպառման պակասություն
souscription *f* 1. ստորագրություն, ստորագրում 2. բաժանորդագրություն
souscrire 1. *vt* ստորագրել 2. *vi* բաժանորդագրվել
 ~ aux exigences պահանջները ընդունել
 ~ à une proposition համաձայնել առաջարկության հետ
 ~ un traité ստորագրել պայմանագիր
sous-développé, -e *adj* բույլ զարգացած, հետամնաց
sous-développement *m* տնտեսական բույլ զարգացում, հետամնացություն
sous-emploi *m* ոչ լրիվ զբաղվածություն; գործազրկություն

sous-entendre *vt* ենթադրել, նկատի ունենալ

sous-entendu *m* 1. ակնարկ, քերասություն 2. ինքնին հասկանալի՝ ենթադրվող միտք

sous-estimation *f* քերագնահատում, խիստ նվազեցում

sous-estimer *vt* քերագնահատել, խիստ նվազեցնել, շատ փոքրացնել

sous-marin *m* 1. սուզանավ 2. *փիլսոփ., խսկց.* որևէ կազմակերպություն ուղարկված գաղտնի գործակալ

sous-ministre *m* նախարարի օգնական

sous-ordre *m* ստորադրյալ, ստորադաս, ենթակա *◊ en ~ de* ստորադաս, երկրորդական

sous-préfecture *f* ենթառտիկանատուն, ենթապրեֆեկտուրա

sous-préfet *m* ենթառտիկանապետ

sous-production *f* քերարտադրություն (ձեռնարկության, արդյունաբերության որևէ ճյուղի)

sous-produit *m* ենթարտադրանք, երկրորդային արտադրանք

sous-rémunération *f* իջեցված դրույք, ցածրացված աշխատավարձ

sous-secrétaire *m* քարտուղարի օգնական
~ *d'Etat* պետական քարտուղարի՝ պետքարտուղարի՝ նախարարի տեղակալ

sous-seing *m* : (*acte*) ~ *privé* *իրավ.* չվավերացված պայմանագիր

sousigné, -e *adj* ներքոստորագրյալ

sous-sol *m* 1. ընդերք 2. նկուղ, կիսանկուղ *◊ richesses du ~* օգտակար հանածոներ; *travailleurs du ~* հանքափորներ

sous – titre *m* 1. ենթավերնագիր 2. ենթագիր (ֆիլմի)

sous-titres *m pl*: ~ *de l'impérialisme* իմպերիալիզմի արքանյակներ

soustraire *vt* հափշտակել, առևանգել, փախցնել, գողանալ, առգրավել *◊ se ~* ազատվել, խուսափել, խույս տալ; *se ~ au châtement* պատժից խուսափել

sous – traitance *f* 1. ենթակապալի պայմանագրի կնքում 2. ենթակապալ

soutenable *adj* որը կարելի է պաշտպանել՝ հիմնավորել *◊ opinion ~* գործնականորեն օգտակար կարծիք

soutenance *f* (գիտական թեզի, դիպլոմային աշխատանքի) պաշտպանություն

soutenant *m* ատենախոս (դիսերտանտ); դիպլոմային աշխատանք գրող՝ դիպլոմնիկ

soutenir *vt* 1. պաշտպանել 2. պահել, պահպանել, չթողնել ընդհատվի, շարունակել 3. օգնել, աջակցել, ժմանդակել, սատարել, նեցուկ լինել, հենարան լինել 4. դիմանալ, տանել, կրել
~ *une attaque* դիմանալ հարձակմանը
~ *une cause* պաշտպանել որևէ գործ
~ *la conversation* զրույցը շարունակել, թույլ չտալ ընդհատվելու
~ *son droit* իր իրավունքը պաշտպանել
~ *une famille* օգնություն ցույց տալ որևէ ընտանիքի
~ *l'intérêt de l'auditoire* պահել լսարանի հետաքրքրությունը

~ son opinion իր կարծիքը պաշտպանել

~ des pertes considérables զգալի կորուստներ կրել

~ sa réputation իր հեղինակությունը պաշտպանել

~ un siège պաշարմանը դիմանալ

~ la tension լարվածությունը չթուլացնել՝ պահպանել

~ une thèse բեզ՝ ատենախոսություն պաշտպանել

soutenu, -e *adj* անդուլ, անդադրում, չթուլացող, անընդհատ $\diamond$ défense ~e երկարատև պաշտպանություն; efforts ~s չթուլացող ջանքեր; intérêt ~ չթուլացող հետաքրքրություն

souterrain, -e *adj* 1. ստորգետնյա, ստորերկրյա 2. *փխբ.* գաղտնի, թաքուն, աննկատ $\diamond$ évolution ~e գաղտնի էվոլյուցիա; voies ~es գաղտնի մեքենայություններ

soutien *m* 1. մեցուկ, դիմհար, հենարան 2. օգնություն, օժանդակություն $\diamond$ accorder son ~ à օժանդակել, մեցուկ կանգնել

~ électoral օժանդակություն ընտրությունների ժամանակ

~ de famille ընտանիքի կերակրող

souverain, -e *adj* 1. գերագույն, բարձրագույն 2. ինքնիշխան, անկախ, սուվերեն $\diamond$ cour ~e գերագույն դատարան; droits ~s սուվերեն իրավունքներ

souverain, -e *m, f* 1. թագավոր, տեր, միապետ 2. *փխբ.* տիրակալ ~ pontife հռոմի պապ

souveraineté *f* *ովնգ.* գերագույն իշխանություն, ինքնիշխանություն,

անկախություն, սուվերենություն $\diamond$ sous la ~ de... գերիշխանության տակ; violation de la ~ անկախության՝ սուվերենության ռոմսահարում

~ limitée սահմանափակ ինքնիշխանություն

~ militaire ռազմական անկախություն

~ monétaire դրամարժույթային անկախություն

soviet *m* 1. խորհրդային գերիշխանություն 2. Խորհուրդ (պետական իշխանության բարձրագույն մարմին ԽՍՀՄ-ում); les Soviets *պտմ.* Խորհրդային պետություն, Խորհրդային միություն; le pays des Soviets Խորհրդային երկիր; Soviet Suprême Գերագույն խորհուրդ

soviétique *m, f պտմ.* խորհրդային մարդ $\diamond$ les ~s խորհրդային պետության ժողովուրդներ soviétisation *f* խորհրդայնացում, խորհրդային իշխանության հաստատում

soviétiser *vt* 1. խորհրդային իշխանություն հաստատել 2. խորհրդայնացնել

sovkhوزه *m* սովխոզ

spadassin *m*: ~ à gages վարձու մարդասպան

spartiate *adj* սպարտացու, սպարտական, խստակյաց, սակավապետ

spatial, -e *adj* 1. տարածական 2. տիեզերական $\diamond$ Centre national d'études ~es (C.N.E.S.) Տիեզերական հետազոտությունների ազգային կենտրոն; plate-forme ~e

տիեզերական հարթակ; *recherches* ~es տիեզերական հետազոտություններ; *rendez-vous* ~ հանդիպում տիեզերքում; *station* ~e տիեզերական կայան, տիեզերակայան; *vaisseau* ~ տիեզերանավ; *vol* ~ տիեզերական թռիչք

spationaute *m, f* տիեզերագնաց

speaker, -erine *m, f* 1. *քղք.* խոսնակ, սպիկեր (անգլիական համայնքների պալատի նախագահ; ԱՄՆ ներկայացուցիչների պալատի նախագահ) 2. հաղորդավար

spécial, -e *adj* հատուկ, առանձնահատուկ; հատուկ նշանակության $\diamond$ *autorisation* ~e հատուկ թույլտվություն; *mission* ~e հատուկ առաքելություն; *permis* ~ հատուկ անցագիր

spécialisé, -e *adj* մասնագիտացված $\diamond$ *agence* ~e մասնագիտացված գործակալություն; *ouvrier* ~ որակյալ բանվոր; *technicien* ~ տեխնիկ-մասնագետ

spécialiste *m, f* 1. մասնագետ 2. ֆինանսական փորձագետ

spécialité *f* 1. մասնագիտություն 2. տեղական ճաշատեսակ 3. *իքվք.* հատկորոշում, դասակարգում, ճշգրտում, կոնկրետացում ~ *administrative* պաշտոնատար ամձի՝ վարչական մարմնի արտոնության ճշգրտում

spécieux, -euse *adj*: *argument* ~ պատշաճ փաստարկ; *prétexte* ~ հարմար պատրվակ

spécification *f* 1. հատկորոշում, մանրամասն նկարագրություն 2. տեխնիկական բնութագիր ~ *du contrat* պայմանագրի ման-

րամասն նկարագրություն
~ *du travail* աշխատանքի նկարագրություն

spécifié, -e *adj* որոշ, սահմանված, հաստատուն, անփոփոխ; որոշակի, պարզ, ստույգ

spécifier *vt* 1. ստույգ որոշել, ճշգրտել, հատկորոշել 2. նախապես որոշել, նախատեսել ~ *la date* ստույգ որոշել ամսաթիվը

spécifique *adj* հատուկ, յուրահատուկ, առանձնահատուկ, ուրույն, բնորոշ $\diamond$ *actions* ~s հատուկ գործողություններ; *analyse* ~ հատուկ վերլուծություն; *cas* ~ հատուկ դեպք; *devoirs* ~s առանձնահատուկ պարտականություններ; *droits* ~s հատուկ տուրքեր

spéciosité *f* *հզվդ.* թվացյալ ճշմարտացիություն, դեմագոգիա

spectaculaire *adj* ցուցադրելի, շշմեցուցիչ, տպավորիչ, տեսարժան

spéculatif, -ve *adj* 1. *փիլ.* մտահայեցական, մտահայեցողական, սպեկուլյատիվ 2. *տնտ.* շահադիտական, չարաշահական, սպեկուլյատիվ

spéculer *vi* 1. մտածել, խորհրդածել, ենթադրություն անել 2. *տնտ.* շահի հետևից ընկնել, չարաքանությամբ՝ սպեկուլյացիայով զբաղվել 3. շահարկել, չարաշահել

speech *m* 1. խոսք 2. էլույթ, ճառ 3. կենաց, բաժակաճառ $\diamond$ *prononcer* *un* ~ կենաց՝ բաժակաճառ ասել ~ *impromptu* հանապառաստից էլույթ

~ inaugural հանդիսավոր ճառ՝
ելույթ՝ խոսք

sphère *f* ոլորտ, բնագավառ, ասպարեզ, միջավայր, իրադրություն
~ d'activité գործունեության ասպարեզ՝ ոլորտ

~ d'influence ազդեցության ոլորտ

~ politique քաղաքական ոլորտ

spirituel, -le *adj* 1. հոգևոր, հոգեկան
2. սրամիտ, խելացի

splendeur *f* փայլ, շքեղություն, պերճություն, փարթամություն, մեծաշուքություն

splendide *adj* փայլուն, հոյակապ, շքեղ, պերճ, փարթամ, մեծաշուք

spoliateur, -rice *adj* ավազակային, կողոպտչական, ավարառուական, թալանչիական, գողողական

spoliation *f* կողոպուտ, ավարառություն, թալան, ավազակություն, հափշտակություն

~ foncière հողագրկում

spolier *vt* կողոպտել, թալանել, հափշտակել

sponsor *m* հովանավոր

sponsoriser *vt* հովանավորել, դրամական նպաստ տալ, ֆինանսավորել, օժանդակել

spontané, -e *adj* 1. հախուռն, տարերային, 2. անմիջական, անբռնազբոսիկ, ինքնաբերական
~ e ինքնաբերական; grève ~e տարերային գործադուլ; nature ~e անմիջական խառնվածք; remarque ~e անմիջական ակնարկ; soulèvement ~e տարերային ապստամբություն

spontanéité *f* 1. տարերայնություն,

ինքնաբերություն, ինքնաբերականություն 2. անմիջականություն, բնականություն

spontanément *adv* 1. տարերայնորեն, ինքնաբերաբար 2. անմիջականորեն, բնականորեն

stabilisation *f* կայունացում, հաստատունացում, ամրապնդում

~ de la paix խաղաղության կայունացում

~ de la situation politique քաղաքական իրադրության կայունացում

stabiliser *vt* կայունացնել, հաստատուն դարձնել, ամրապնդել

stabilité *f* կայունություն, հաստատունություն, ամրություն; մշտականություն, անփոփոխություն, տևականություն
~ contrat de ~ գների կայունացման պայմանագիր (կառավարության և ձեռնարկությունների միջև); rétablir la ~ կայունացնել

~ des changes արժույթների փոխարժեքի կայունացում

~ des cours, ~ des prix գների կայունացում

~ financière ֆինանսական կայունություն

~ légale իրավական դաշտի կայունություն

~ du marché շուկայի կայունություն

~ politique քաղաքական կայունություն

stable *adj* կայուն, հաստատուն, ամուր, հավասարակշռված
~ équilibre ~ կայուն հավասարակշռություն; prix ~ կայուն՝ անփոփոխ գին

stade *m* փուլ, շրջան, ժամանակաշրջան, ժամանակամիջոց

staff *m* աշխատակազմ, անձնակազմ

stagnant, -e *adj* 1. կանգնած, չհոսող, անշարժ (ջրի մասին) 2. լճացած, քարացած $\diamond$ l'état ~ des affaires լճացում գործերում; être ~ լճանալ, տեղում դռփել

stagnation *f* 1. լճացում, անշարժ վիճակ, արտադրության անկում 2. *փ/սբ.* քարացածություն $\diamond$ en ~ լճացած, փտող; époque de ~ լճացման շրջան
~ des affaires գործմական ակտիվության անկում
~ du commerce international լճացում խաղաղ տնտեսության մեջ

standard *m* ստանդարտ, չափամուշ, չափօրինակ, սահմանված չափ, չափանիշ
~ de vie կենսամակարդակ
~s communs ընդհանուր չափանիշներ
~s internationaux միջազգային ստանդարտներ

standardisation *f* ստանդարտավորում, նորմավորում; միօրինակացում

standardisé, -e *adj* ստանդարտ, միօրինակ, միանման, յուրօրինակությունից զուրկ

standardiser *vt* ստանդարտացնել, միօրինակացնել

statistique *f* վիճակագրություն; *pl* վիճակագրական տվյալներ $\diamond$ établir des ~s վիճակագրություն կազմել; Statistiques financières internationales Միջազգային ֆինանսական վիճակագրություն

~ de l'économie nationale ժողովրդական տնտեսության հաշվառում

~s globales disponibles ընդհանուր վիճակագրական տվյալներ

~s internes ներքին վիճակագրական տվյալներ

~s officielles des voix պաշտոնական տվյալներ քվեարկության արդյունքների վերաբերյալ

~s primaires նախնական վիճակագրական տվյալներ

~s publiées հրապարակված վիճակագրական տվյալներ

statuer *vt* 1. որոշել, վճռել, որոշում հանել, վճիռ կայացնել 2. կարգադրել
~ en dernier ressort վերջնական որոշում կայացնել

status quo (*լատ.*) *m* ստատուս քվո, ներկայում կամ որոշակի ժամանակահատվածում գոյություն ունեցող փաստացի կամ իրավաբանական դրություն
~ ante bellum մինչ պատերազմը գոյություն ունեցող իրավիճակը

statut *m* 1. ստատուտ, դրույթ, օրենք, օրենսդրություն 2. կարգավիճակ, ստատուտ 3. *pl* կանոնադրություն, կանոնագիրք (որևէ կազմակերպության) $\diamond$ accepter les ~s կանոնադրություն ընդունել; amender les ~s կանոնադրության մեջ փոփոխություններ մտցնել; annuler le ~ օրենքը՝ իրավական ակտը չեղյալ ճանաչել; avoir le ~ կարգավիճակ ունենալ; conformément aux ~s կանոնադրության համապատասխան; contraire aux ~s կանոն-

նադրությանը հակասող; déposer les ~s կազմակերպությունը պաշտոնապես գրանցել; éviter le ~ օրենքը շրջանցել; rédiger les ~ կանոնադրություն կազմել; selon les ~s կանոնադրության համաձայն

~ de la Cour Internationale De Justice Միջազգային Դատարանի ստատուտ, օրենսդրություն

~ de la fonction publique օրենք պետական ծառայողների մասին ~ d'officier ministériel պաշտոնական անձի կարգավիճակ

~ personnel օրենք, որը կիրառվում է ըստ բնակավայրի ~s désuets հնացած կանոնադրություն

~s originels սկզբնական կանոնադրություն

~s du parti կուսակցության կանոնադրություն

statuaire *adj* 1. կանոնադրական, կանոնադրության համապատասխան 2. օրենքի ուժով գործող, օրենքի վրա հիմնված, օրենքով սահմանված, օրինական $\diamond$ auto-
risation ~ օրենքով սահմանված իրավասություններ; droit ~ ստատուտային՝ օրենսդրական իրավունք

sténogramme *m* տղագրություն

sténographie *f* տղագրություն

stérile *adj* 1. անբերրի, անպտուղ, անպտղաբեր 2. *փ/սք.* ամուլ, ստերջ, աղքատ, խղճուկ, անօգուտ, զուր, սին $\diamond$ année ~ անպտղաբեր տարի; discussions ~s դատարկ վիճաբանություններ; gloire ~ սին փառք; travail ~ ան-

պտուղ՝ զուր աշխատանք **stérilité** *f*: ~ de pensées մտքի (խելքի) աղքատիկություն

sterling *m* ստերլինգ (Մեծ Բրիտանիայի դրամական միավոր)

sterling *adj*: livre ~ ֆունտ-ստերլինգ; zone ~ ստերլինգային գոտի՝ շրջան

stewardesse *f* օդանավի ուղեկցորդուհի

stigmatiser *vt* 1. խարանել, խարանդնել, դրոշմել 2. հետք թողնել 3. նշավակել, փառազրկել, փառազուրկ անել, խայտառակել, անվանարկել

stimulant, -e *adj* խթանող, գրգռող

stimulant *m* խթան, շարժառիթ, դրդապատճառ, ազդակ

stimulation *f* 1. խթանում, խրախուսում, դրդում 2. գրգռում

stimuler *vt* 1. խթանել, դրդել, խրախուսել 2. աշխուժացնել, նոր ուժ ներարկել

stimulus *m* խթան, շարժառիթ, ազդակ, դրդապատճառ

~ externe արտաքին շարժառիթ

stipendié, -e *adj* կաշառված

stipendier *vt* 1. *հնգծ.* վարձել, վարձակալել, վարձով վերցնել 2. կաշառել, կաշառք տալ

stipulant, -e *adj* պայմանավորող

stipulation *f* 1. պայմանագրի պայման կամ կետ 2. *դվնգ.* վերապահում, մախապայման 3. ճշտում, ճշգրտում

~ d'un contrat պայմանագրի վերապահում

~ des sanctions սանկացիաների վերապահում

stipuler *vt* 1. պայմանավորել, նա-

խատեսել 2. նախապայման դնել, վերապահություն անել 3. ճշտել, ճշգրտել, նախօրոք որոշել $\diamond$ ~é par la loi օրենքով նախատեսված

stock *m* 1. ապրանքների պաշար (պահեստում, շուկայում) 2. պահուստ, պահեստային միջոցներ $\diamond$ avoir en ~ տրամադրության տակ ունենալ; compléter le ~ լրացնել պաշարը; constituer un ~ պաշար ստեղծել; constitution de ~s d'armes զենքի պահեստավորում; entamer les ~s պաշարներն օգտագործել; écouler les ~s պաշարները վաճառել; épuiser les ~s պաշարները սպառել; liquider les ~s պաշարները վերացնել; maîtriser le ~ պաշարը հսկել; mettre en ~ պահեստավորել; refaire ses ~s պաշարներն ավելացնել ~s alimentaires սննդամթերքի պաշարներ ~s d'armes chimiques քիմիական զենքի պահուստներ ~s de blé հացահատիկի պահեստապաշար, հացահատիկային ֆոնդ ~s considérables զգալի պաշարներ

stocké, -e *adj* պահեստավորված

stocker *vt* 1. պահեստավորել 2. հավաքել, պաշարներ կուտակել, ժողովել

stoïcien, -ne *m, f* ամրակամ՝ անհողորդ մարդ

stoïcisme *m* *փ/իլ.* ստոիցիզմ

stoïque *adj* 1. *փ/իլ.* ստոիկյան 2. աներեր, անհողորդ, արի, դիմացկուն

stoïquement *adv* ամուր, աներեր կերպով

stopper *vt* կանգնեցնել, ընդհատել, դադարեցնել ~ le travail դադարեցնել աշխատանքը

stratagème *m* 1. ռազմական խորամանկություն 2. հնարք, խորամանկություն, ճարակություն

stratège *m* ռազմագետ; ռազմավար, դեկավար

stratégie *f* 1. ռազմավարություն, պատերազմ վարելու արվեստ 2. ռազմագիտություն, ռազմավարության տեսություն 3. ստրատեգիա, քաղաքական պայքար վարելու արվեստ

~ d'attrition, ~ d'épuisement ուժասպառ անելու, հյուծելու ռազմավարություն

~ diplomatique դիվանագիտական ռազմավարություն

~ économique տնտեսական ռազմավարություն

~ politique քաղաքական ռազմավարություն

stratégique *adj* 1. ստրատեգիական, ռազմավարական, ռազմագիտական, ռազմական կարևորություն ունեցող 2. էական՝ շատ կարևոր՝ հետագա նպատակների իրագործման համար $\diamond$ bombardier ~ հեռահար գործողության մթակոծիչ; buts et objectifs ~s ռազմավարական նպատակներ և խնդիրներ; embargo ~ ստրատեգիական բեռնարգելք; importance ~ ռազմավարական կարևորություն; position ~ ռազմավարական դիրք՝ տեղադրություն

strict *adj* 1. ճշգրիտ, ճիշտ, ստույգ, որոշակի 2. խիստ, անշեղ, պարտադիր, անպայման ◊ observation ~e de... ինչ-որ բանի խստիվ պահպանում; au sens le plus ~ du mot բառի բուն իմաստով ~e isolation լրիվ մեկուսացում ~e neutralité չեզոքության անշեղ պահպանում ~e verité զուտ ճշմարտություն

strictement *adv* խստիվ, խստորեն, խստությամբ, որոշակի, ճշգրտորեն, անշեղորեն ~ confidentiel խիստ գաղտնի ~ parlant խիստ ասած, ճիշտն ասած

structure *f* կառուցվածք, կառույց, կազմություն, կարգ ~ administrative վարչական մարմնի կառուցվածք ~ de classe դասային կառուցվածք ~ de l'Etat պետական կարգ՝ կառուցվածք

stupéfiant *m* թմրեցնող միջոց, թմրանյութ

subalterne *adj* 1. ստորադաս, հպատակ, ենթակա 2. երկրորդական ◊ emploi ~ ստորադաս պաշտոն; employé ~ մանր ծառայող

subdélégation *f* վերալիազորում, վերափոխահում, վերափոխանցում, իր լիազորությունների փոխանցում

subdéléguer *vt* վերալիազորել, վերափոխահել, փոխանցել լիազորությունները

subdiviser *vt* ստորաբաժանել

subdivision *f* *նազմ*. ստորաբաժանում

~ aérienne ռազմաօդային ստորաբաժանում

subir *vt* 1. ենթարկվել 2. դիմանալ, կրել, տանել ◊ le Conseil a ~i de sérieuses atteintes խորհուրդը ենթարկվեց լուրջ փորձությունների ~ l'agression ագրեսիայի զոհ դառնալ

~ une défaite պարտություն կրել

~ un échec անհաջողություն կրել

~ un examen քննություն հանձնել

~ une influence ազդեցություն կրել

~ un interrogatoire հարցաքննության ենթարկվել

~ la loi ենթարկվել օրենքին

~ sa peine իր պատիժը կրել

~ des pertes կորուստներ կրել

subit, -e *adj* հանկարծակի, անսպասելի; հանկարծահաս, վաղահաս, անակնկալ

subitement *adv* հանկարծակի, անակնկալ ձևով, անսպասելիորեն

subjugation *f* նվաճում, հնազանդեցում, հպատակեցում, ենթարկում, ենթակայություն

subjuguer *vt* նվաճել, հնազանդեցնել, հպատակեցնել, իրեն ենթարկել

sublime *adj* վսեմ, վեհ, փառահեղ, աստվածային, ազնիվ

~ dévouement անվերապահ նվիրվածություն

submerger *vt* 1. հեղեղել, ողողել 2. ջրասույգ անել, ընկղմել, խորտակել

subodorer *vt* *փխր*. նախագուշակել, գուշակել, կռահել; կանխատեսել, կանխորոշել

subordination *f* 1. ենթակարգու-

թյուն, ստորակարգություն, ստորադասություն 2. ենթակայություն, կախվածություն

subordonné, -e *adj* ստորադաս, ենթակա, կախյալ

subordonner *vt* հպատակեցնել, ենթարկել, հնազանդեցնել, ենթակայության տակ դնել, ստորադասել, կախման մեջ դնել

subreptice *adj* 1. անօրինական, կեղծ, խաբեբայությամբ արված 2. գաղտնի, թաքուն

subrepticement *adv* 1. խաբեբայական ճանապարհով 2. գաղտնաբար, թաքուն ձևով

subreption *f* խաբեություն, մոլորեցում, ճշմարտության թաքցնում

subrogation *f* *հրվք.* փոխարինում, իրավահարաբերության օբյեկտի կամ սուբյեկտի փոփոխություն, պարտատիրոջ իրավունքների մեջ մտնելը
~ conventionnelle վարկատուի իրավունքի ստանձնում՝ համաձայնագրի ուժով
~ personnelle սուբյեկտի փոխարինում
~ réelle օբյեկտի փոխարինում

subrogatoire *adj* *հրվք.* փոխարինող

subséquentement *adv* *հրվք.* հետո, ավելի ուշ, հետագայում

subséquent, -e *adj* *հրվք.* հաջորդող, հաջորդ, հետագա, անմիջականորեն հետևող

subside *m* նպաստ, դրամական օժանդակություն, լրավճար, դուստա, փոխառություն արտոնյալ պայմաններով $\diamond$ couper les ~s դրամական օժանդակությունից՝ նպաստից զրկել

subsidaire *adj* օժանդակ, օգնական, լրացուցիչ, հավելյալ

subsidiarement *adv* հավելյալ կերպով, լրացուցիչ, ի լրումն, որպես հավելում:

subsider *vt* դրամական օժանդակություն ցույց տալ, նպաստ տալ, սուբսիդավորել

subsistance *f* 1. գոյություն, կյանք 2. *pl* ապրուստի միջոցներ՝ մթերք, սնունդ, պարեն

subsister *vi* գոյություն ունենալ, գոյությունը պահպանել, ապրել, լինել

substance *f* 1. էություն, էականը; սուբստանցիա, անփոփոխ էություն 2. բովանդակություն $\diamond$ en ~ ըստ էության, հիմնականում, իրապես; համառոտակի, հակիրճ կերպով; de peu de ~ բովանդազուրկ, մակերեսային; riche de ~ բովանդակալից

substantiel, -le *adj* 1. էական, հիմնական, բովանդակալից 2. նշանակալից, կարևոր, մեծ, զգալի, շոշափելի, նկատելի $\diamond$ avantages ~s մեծ առավելություններ; changements ~s նկատելի փոփոխություններ; progrès ~ զգալի առաջընթաց

substantiellement *adv* էականորեն, էապես, ըստ էության, հիմնականում, զգալիորեն

substituer *vt* 1. փոխարինել, տեղը բռնել; ուրիշի տեղում նշանակվել 2. նենգափոխել, թաքուն փոխել, դուրս մղել

substitut *m* տեղակալ, փոխարինող
~ de l'accusateur դատախազի օգնական

substitutif, -ve *adj* փոխարինող

substitution *f* 1. փոխարինում 2. նենգափոխում, նենգափոխություն; կեղծիք, կեղծում
~ des conditions պայմանների փոխարինում

substrat *m* հիմք, սուբստրատ

subterfuge *m* խորամանկություն, հնարք, պատրվակ, կեղծ պատճառաբանություն; խաբեբայություն, խաբեություն, սուտ $\diamond$ user de ~s խորամանկությունների դիմել

subtil, -e *adj* 1. խորաթափանց, սրաթափանց, սուր 2. նուրբ, նրբանկատ; մտացածին, հնարավի, շինծու $\diamond$ argumentation trop ~e մտացածին, անհիմն փաստարկներ; esprit ~ խորաթափանցություն, սրաթափանցություն, սուր միտք; question ~e նուրբ հարց; raisonnement ~ սրաթափանց դատողություն

subtiliser *vi* իմաստակել, խելքին գոռ տալ; ավելորդ մանրամասնությունների մեջ խորանալ

subtilités *f* 1. մտքի սրություն, խորաթափանցություն 2. խորամանկություն, հնարամտություն, հնարք

subvenir *vi* օգնության հասնել, օգնել
~ aux besoins սատարել, մեկի կարիքները հոգալ
~ aux dépenses ծախսերը փակել

subvention *f* նպաստ, դրամական օժանդակություն, ֆինանսավորում, լրավճար $\diamond$ accorder des ~s դրամաշնորհ տրամադրել
~ de l'Etat պետական դրամական օժանդակություն

~s spéciales պետական հատուկ նպաստներ

subventionné *adj* դրամաշնորհված, ֆինանսավորված, դրամով օժանդակված

subventionner *vt* ֆինանսավորել, դրամական օժանդակություն ցույց տալ, դրամաշնորհել, լրավճար տրամադրել

subversif, -ve *adj* քայքայիչ, պառակտիչ, վնասարար; կործանարար, աղետաբեր, կորստաբեր $\diamond$ activité ~ve քայքայիչ գործունեություն

subversion *f* քայքայիչ գործունեություն, վնասարարություն, տապալում, կործանում, խորտակում

subvertir *vt* խորտակել, տապալել, կործանել; քայքայել, ավերել, վիժեցնել

succéder *vi* 1. հետևել, հետևից գնալ 2. հետևել, հաջորդել; մեկի տեղը բռնել, մեկին փոխարինել 3. ժառանգել, ժառանգ լինել $\diamond$ se ~ իրար հաջորդել

succès *m* հաջողություն, նվաճում, հաղթանակ $\diamond$ avec ~ հաջողությամբ, հաջող կերպով; avoir du ~ հաջողության հասնել
~ éclatant փայլուն հաղթանակ
~ en affaires հաջողություն գործերում

successeur *m* 1. փոխարինող, իրավահաջորդ 2. ժառանգորդ

successif, -ve *adj* 1. հաջորդական, անընդհատ, իրար հաջորդող 2. *իրվք*. ժառանգական, ժառանգության $\diamond$ droit ~ ժառանգական իրավունք

succession *f* 1. հաջորդականություն, անընդհատականություն 2. ժառանգորդություն, ժառանգում, ժառանգություն, իրավահաջորդություն $\diamond$ par droit de ~ ժառանգման իրավունքով ~ d'idées դատողությունների հաջորդականություն

successivement *adv* հաջորդաբար, մեկը մյուսի հետևից, աստիճանաբար

successoral, -e *adj* *իրվբ.* ժառանգական $\diamond$ loi ~e ժառանգական իրավունք

succint, -e *adj* կարճ, համառոտ, հակիրճ, սեղմ, լակոնիկ

succinctement *adv* համառոտակի, կարճ, սեղմ, հակիրճ կերպով, լակոնիկ

succomber *vi* 1. ուժասպառ լինել, ուժասպառվել, ուժաթափվել, սաստիկ հոգնել, կքել (բեռի տակ) 2. չդիմանալ, տեղի տալ, ենթարկվել, զիջել, անձնատուր լինել 3. մեռնել

~ sous le poids ծանրությունից ուժասպառվել

~ à la tentation փորձությանը չդիմանալ

succursale *f* 1. մասնաճյուղ 2. բաժանմունք $\diamond$ ouvrir une ~ մասնաճյուղ՝ բաժին բացել ~ d'une banque բանկի մասնաճյուղ ~ d'un magasin խանութի մասնաճյուղ

sud *m* 1. հարավ 2. Sud Հարավ, հարավային երկրներ 3. *քղբ.* Հարավ (գարգացող երկրներ)

suf-africain, -e *adj* հարավաֆրիկյան

sud-américain, -e *adj* հարավամերիկյան

sud-européen, -ne *adj* հարավեվրոպական

sudiste *m* 1. *սլտմ.* հարավցի, Հարավի կողմնակից (Ամերիկայի Հարավային և Հյուսիսային մահանգների միջև տեղի ունեցած պատերազմի ժամանակ, 1861-1865 թթ.) 2. *քղբ.* հարավցի, երկրի հարավային մասի ներկայացուցիչ

suédois, -e *adj* շվեդական

suffire *vi* բավարարել, բավականացնել $\diamond$ cela suffit բավական է; il suffit que... բավական է, որ...

suffisance *f* 1. բավարար քանակություն, ունևորություն, լիություն, բարօրություն, բարեկեցություն 2. ինքնագոհություն, ինքնավատահություն, պարծենկոտություն

suffisant, -e *adj* 1. բավարար, բավականաչափ, գոհացուցիչ 2. ինքնագոհ, ինքնավատահ, պարծենկոտ $\diamond$ conditions nécessaires et ~es անհրաժեշտ և բավարար պայմաններ; résultats ~s բավարար՝ գոհացուցիչ արդյունքներ

suffrage *m* 1. ընտրական իրավունք, ձայնի իրավունք, ընտրական ձայն, քվե 2. հավանություն $\diamond$ accorder son ~ հավանություն տալ; droit de ~ ձայնի իրավունք; réunir (կամ recueillir, obtenir, totaliser) les ~ s քվեներ՝ ձայներ հավաքել՝ ստանալ

~ direct ուղղակի ընտրական իրավունք

~ égal հավասար ընտրական իրավունք

~ inégal անհավասար ընտրական իրավունք
 ~ à plusieurs degrés բազմաստիճան քվեարկություն
 ~ universel ընդհանուր քվեարկություն

suggerer *vt* 1. ներշնչել, դրդել, ակնարկել 2. թելադրել, հուշել, խորհուրդ տալ, առաջարկել
 ~ une idée միտք ներշնչել

suggestif, -ve *adj* 1. որոշակի միտք ներշնչող, մտքեր առաջացնող, միտք խթանող, մտածել ստիպող 2. օրինակելի, փայլուն $\diamond$ livre ~ որոշակի միտք հարուցող գիրք; un exemple ~ հատկանշական՝ տիպական օրինակ

suggestion *f* 1. առաջարկություն, խորհուրդ, միտք, ակնարկ, 2. ներշնչում, թելադրանք
 ~ constructive դրական՝ կառուցողական առաջարկ
 ~ pratique գործնական առաջարկ

suggestionner *vt* 1. առաջարկել, առաջադրել, թելադրել 2. ներշնչել, թելադրել

suisse *adj* շվեյցարական

suite *f* 1. շարունակություն 2. հետևանք, արդյունք 3. շքախումբ 4. կապ, հաջորդականություն $\diamond$ donner ~ à une demande դիմումին ընթացք տալ; donner une ~ favorable à... հարցը լուծել դրականորեն; donner ~ à un projet նախագիծը կյանքի կոչել; entraîner à sa ~ իր հետևից տանել; esprit de ~ հաջորդականություն; faire suite à... հետևել, հաջորդել; marcher à la suite de... զո գնալ մեկի

հետևից; à la ~ de... հետևանքով; à la ~ des travaux աշխատանքների արդյունքում; de ~ հաջորդաբար, իրար հետևից, կարգով; par la ~ հետագայում; sans ~ անկապ, կցկտուր

~s graves լուրջ հետևանքներ

~s de la guerre պատերազմի հետևանքներ

suivant, -e *adj* հաջորդ, հետևյալ, հաջորդող, հետևող, հետագա

suivant *prép.* նալամ, նալելով, ըստ, համաձայն, համեմատ, համապատասխան $\diamond$ agir ~ ses forces գործել ուժերը ներածին չափով
 ~ le mérite ըստ արժանվույն

suivi, -e *adj* 1. կապակցված, հետևողական 2. մշտական, անընդհատ $\diamond$ discours ~ կապակցված խոսք

suivre *vt* 1. հետևել, հետևից գնալ, ուղեկցել 2. օրինակ վերցնել, հետևել 3. հետապնդել, հետամուտ լինել $\diamond$ exemple à ~ ընդօրինակման արժանի օրինակ; faire ~ un suspect par un policier հանձնարարել ոստիկանին հետևելու կասկածելի անձին
 ~ les chemins battus գնալ տրորված ճանապարհով
 ~ un discours ուշադիր լսել ելույթը
 ~ les événements հետևել իրադարձություններին
 ~ l'opinion commune հետևել ընդհանուրի կարծիքին
 ~ une politique քաղաքականություն վարել
 ~ une profession որևէ մասնագիտությամբ զբաղվել

sujet I -te *adj* 1. ենթակայության տակ գտնվող, ստորադաս, ենթակա 2. հսկված *◇* cela est ~ à controverse սա վիճահարույց է ~ au caution կասկածելի, կասկած հարուցող ~ à l'impôt հարկման ենթակա ~ à plusieurs interprétation տարբեր մեկնաբանություններ ենթադրող ~ au recrutement զիվորական ծառայության ենթակա

sujet I -te *m, f* հպատակ

sujet II *m* 1. թեմա, նյութ, քննության առարկա 2. պատճառ, առիթ, հիմք 3. անձ, անձնավորություն, անհատ, սուբյեկտ 4. *ղվնգ*. միջազգային իրավունքի սուբյեկտ *◇* avoir ~ de հիմք ունենալ; au ~ de ..., sur le ~ de... առիթով; à ce ~ այս կապակցությամբ; devenir le ~ de... որևէ բանի նյութ դառնալ ~s d'accusation մեղադրանքի կետեր

sujction *f* 1. ենթակայություն, կախվածություն, կախում, կախյալ վիճակ; հպատակություն 2. սահմանափակող գործոն, անհրաժեշտություն *◇* tenir dans la ~ ենթակայության տակ պահել ~ aux lois օրենքներին ենթարկելը

summit (*սմիզ*.) սամմիթ, ամենաբարձր մակարդակի պաշտոնական հանդիպում, գագաթնաժողով

superbénéfice *m* գերշահույթ

superficiel, -le *adj* 1. մակերեսային, դրսի, արտաքին 2. *փխք*. մակերեսային, ոչ խոր, ոչ հիմնավոր *◇* connaissances ~les մակերեսային գիտելիքներ

superficiellement *adv* մակերեսայնորեն, մակերեսորեն, հարևանցիորեն

superflu, -e *adj* ավելորդ, անհարկի, անօգուտ, անտեղի, զուր *◇* il est ~ ավելորդ է; information ~e ավելորդ տեղեկություններ; propos ~s դատարկ՝ սին խոսքեր

superfluité *f* 1. ավելորդություն 2. ավելցուկ, հավելորդ 3. անչափավորություն, շռայլություն, անժուժկալություն, ի չարը գործ դնելը ~ de paroles երկարաբանություն, շատախոսություն

supérieur, -e *adj* 1. բարձրագույն; գերագույն 2. գերազանցող *◇* autorité ~e գերագույն իշխանություն; enseignement ~ բարձրագույն կրթություն; être ~ aux événements հանգամանքներից վեր լինել; être ~ à la situation իրավիճակից հաջողությամբ դուրս գալ; homme ~ ականավոր մարդ; organes ~s du pouvoir իշխանության բարձրագույն մարմիններ ~ en nombre թվաքանակով գերազանցող

supériorité *f* գերազանցություն, գերակշռություն, առավելություն ~ aérienne օդային գերակշռություն

~ marquée բացահայտ առավելություն

~ numérique թվային առավելություն

superprofit *m* գերշահույթ

superpuissance *f* 1. գերտերություն 2. հավասարը չունեցող ուժ, բարձրագույն իշխանություն

superstructure *f* վերաշինվածք,

վերնակառույց

~ économique տնտեսական վերնակառույց

supervisor *vt* 1. հսկել, վերահսկել, հետևել, ստուգել 2. վարել, կառավարել, տնօրինել

superviseur *m* հսկիչ, վերահսկիչ, վերակացու

supervision *f* վերահսկողություն, հսկողություն, ստուգում $\diamond$ exercer une ~ հսկողություն իրականացնել

~ administrative վարչական հսկողություն

~ internationale միջազգային վերահսկողություն

~ suople et efficace ճկուն և արդյունավետ հսկողություն

suppléance *f* 1. տեղակալի՝ օգնականի պաշտոն 2. ժամանակավոր պաշտոն

suppléant, -e *m, f* տեղակալ, օգնական

suppléer 1. *vi* փոխարինել, հատուցել, փոխհատուցել, լրացնել 2. *vt* ա) լրացնել, ավելացնել բ) ժամանակավորապես փոխարինել ~ un défaut բացը լրացնել, թերությունը շտկել

~ une somme d'argent ավելացնել պակասող գումարը

supplément *m* 1. ավելացում, լրացում 2. հավելում 3. հավելված (գրքի, թերթի, ամսագրի) $\diamond$ demander un ~ d'information պահանջել լրացուցիչ տեղեկություններ

~ de ressource լրացուցիչ դրամական միջոցներ

supplémentaire *adj* լրացուցիչ, հա-

վելյալ $\diamond$ heures ~s արտաժամյա աշխատանք; règles ~s լրացուցիչ կանոններ

supplice *m* 1. մարմնական պատիժ, խոշտանգում 2. տանջանք, տառապանք, կտտանք $\diamond$ le dernier ~ մահապատիժ; être au ~ անտանելի տառապանքներ կրել; instruments de ~ տանջանքի գործիքներ

suppliciant, -e *adj* տառապազին, տառապալից, տանջալից, տանջող, չարչարող

supplicier *vt* 1. մահապատժի ենթարկել 2. տանջել, խոշտանգել, կտտանքների ենթարկել

support *m* հենարան, նեցուկ, աջակցություն, սատարում, օժանդակում, օգնություն $\diamond$ moyens de ~ աջակցության միջոցներ

supporter *vt* 1. նեցուկ լինել, իր վրա պահել, հենարան լինել 2. դիմանալ, տանել, հանդուրժել

~ les conséquences հատուցել հետևանքների համար

~ les frais ծախսերը կրել

~ une responsabilité պատասխանատվություն կրել

supposé, -e *adj* 1. կեղծ, հնարավոր, շինծու, մտացածին, անիրական 2. ենթադրյալ, ենթադրելի, ենթադրվող, հնարավոր $\diamond$ un fait ~ մտացածին փաստ

supposer *vt* ենթադրել, հնարավոր համարել, կարծել, ընդունել

supposition *f* 1. ենթադրություն, կարծիք, հիպոթեզ 2. *իրվք*. կեղծ վավերացում; կեղծ փաստաթուղթ ներկայացնելը

~ de nom անվան յուրացում

suppôt *m* հանցակից, մեղսակից, վատ գործերի՝ աջակից՝ մասնակից անձ *◊* derniers ~s թափափուկ, տականք

suppression *f* 1. լուծարում, լուծարքի ենթարկելը, վերացնելը, չեղյալ հայտարարելը 2. *իրվք*. թաքցնելը

~ des blocs դաշինքների վերացում

~ des droits իրավունքներից զրկում

~ d'un emploi պաշտոնի լուծարում՝ կրճատում

~ des essais nucléaires միջուկային փորձարկումների դադարեցում

~ d'état երեխայի ծնունդը հաստատող փաստաթղթերը թաքցրնելը

~ d'une loi օրենքը չեղյալ հայտարարելը

~ de restrictions սահմանափակումների վերացում

supprimé, -e *adj* լուծարված, չեղյալ հայտարարված

supprimer *vt* 1. ոչնչացնել, վերացնել, լուծարել, չեղյալ հայտարարել 2. ջնջել, բաց թողնել

~ les détails մանրամասները բաց թողնել

~ les difficultés դժվարությունները վերացնել

~ un impôt հարկը վերացնել

suprématie *f* 1. գերակայություն, գերիշխանություն, գերիշխող դիրք, առաջնայնություն, գերազանցություն 2. *հնգծ*. գերագույն իշխանություն

~ de la loi օրենքի գերակայություն

suprême *adj* 1. գերագույն, բարձրագույն 2. վերջին *◊* autorité (կամ pouvoir) ~ գերագույն իշխանություն; chef ~ des armées ~ բանակի գերագույն զլխավոր հրամանատար; conseil ~ գերագույն խորհուրդ; Cour Suprême Գերագույն դատարան; efforts ~ s վերջին ճիգեր; organe ~ du pouvoir իշխանության գերագույն մարմին; tribunal ~ գերագույն դատարան; volonté ~ վերջին ցանկություն՝ կամք

sûr, -e *adj* 1. անվիճելի, անառարկելի 2. անվտանգ, ապահով 3. վստահ 4. հուսալի, վստահելի *◊* bien ~ իհարկե, անկասկած; être ~ de son coup վստահ լինել իր հաջողության մեջ; lieu ~ անվտանգ վայր; moyen ~ հուսալի միջոց; tenir pour ~ համոզված լինել

~ de réussir վստահ՝ հաջողության հասնելու գործում

surabondance *f* չափազանց առատություն, լիառատություն, ճոխություն, ավելցուկ

suranné, -e *adj* ժամկետանց (փաստաթուղթ); հնացած, դարձն ապրած, հնաճ

surcharge *f* 1. լրացուցիչ աշխատանք, գերբեռնվածություն 2. լրացուցիչ հարկ

~ de dépense ավելորդ ծախսեր, գերծախս

~ de travail լրացուցիչ աշխատանք

surcharger *vt* 1. ծանրաբեռնել 2. չափազանց մեծ հարկ դնել *◊* être ~é de travail աշխատանքով ծան-

րաբեռնված լինել

surcroît *m* աճ, ավելացում, մեծացում, շատացում $\diamond$ de ~ դրանից դուրս, բացի դրանից; en ~ du budget բյուջեից դուրս
~ de dépenses ծախսերի ավելացում
~ d'importations ներմուծումների աճ
~ de ressources դրամական միջոցների աճ

surcroître 1. *vt* չափից դուրս ավելացնել 2. *vi* աճել, մեծանալ, ավելանալ

surélévation *f* չափից ավելի բարձրացում, ուռճացում (գների և այլն)

surelever *vt* չափից դուրս բարձրացնել, ավելացնել, ուռճացնել
~ les prix գները ուռճացնել

suûrement *adv* ճշտորեն, իսկությամբ, հուսալիորեն, վստահաբար

suréminent, -e *adj* բարձրագույն, ամենաբարձր, գերագույն; գերազանց, գերակշիռ

surémission *f* թղթադրամի գերթողարկում

surenchère *f* 1. գների բարձրացում, թանկացում; հրապարակային աճուրդով վաճառվող գույքի գնի ուռճացում՝ թանկացում 2. *փյւր.* չափից դուրս խոստումներ 3. էսկալացիա, գործողությունների անընդհատ ծավալում $\diamond$ faire ~ գինը բարձրացնել (աճուրդում)
~ électorale մախրնտրական խոստումներ
~ de menaces սպառնալիքների էսկալացիա; նոր՝ ավելի ուժեղ

սպառնալիքներ

surenchérir *vi* 1. գինը բարձրացնել, թանկացնել 2. թանկանալ 3. չափից դուրս խոստումներ տալ

surenchérissement *m* գների նոր բարձրացում, նոր գնաճ

surestimation *f* 1. վերագնահատում 2. գերագնահատում

surestimer *vt* 1. վերագնահատել 2. գերագնահատել $\diamond$ se ~ ինքն իրեն գերագնահատել

suûreté *f* 1. անվտանգություն, ապահովություն 2. երաշխիք, երաշխավորություն 3. վստահություն $\diamond$ donner des ~s à զո մեկին երաշխիքներ տալ; mesures de ~ մախազգուշական միջոցներ; en ~ անվտանգ՝ ապահով տեղում; en ~ de conscience հանգիստ խղճով; la Sûreté խուզարկու ոստիկանություն (Ֆրանսիայում)
~ de l'Etat պետական անվտանգություն
~ individuelle անձի անձեռնմխելիություն

~ nucléaire պաշտպանություն միջուկային զենքից

~ publique հասարակական անվտանգություն

~ de soi-même ինքնավստահություն

surexploitation *f* գերշահագործում, չափից դուրս շահագործում

surface *f* 1. մակերես, հարթություն, մակերևույթ 2. տարածություն $\diamond$ avoir de la ~ *խսկգ.* միջոցներ ունենալ, բարեկեցիկ ապրել; à la ~ du sol հողի մակերեսին
~ d'emblavement ցանքատարածություն

~, grande մեծ հանրախանութ,
սուպերմարկետ

~ locative, ~ habitable ընդհանուր
բնակելի տարածություն

surfrappe *f* դրամի վերահատում

surgir *vi* ծագել, առաջ գալ, առա-
ջանալ, գոյանալ, երևալ, հան-
կարծակի հայտնվել $\diamond$ faire ~ ա-
ռաջացնել, առաջ բերել, ծնունդ
տալ, հարուցել

surgisement *m* երևալը, հանկար-
ծակի հայտնվելը, առաջանալը,
գոյանալը, երևան գալը

surhaussement *m* բարձրացում
(գների), բանկացում

surhausser *vt* բարձրացնել (գինը),
բանկացնել

surhumain, -e *adj* գերմարդկային,
ամմարդկային

surimposer *vt* հարկը մեծացնել, ա-
վելացնել; լրացուցիչ հարկ դնել

surimposition *f* հարկի ավելացում;
հավելյալ հարկի դնելը

surmenage *m* 1. գերհոգնածություն,
ուժասպառություն 2. գերլարվա-
ծություն, ծանրաբեռնվածություն

sumener *vt* սաստիկ հոգնեցնել, հոգ-
նատանջ անել, ուժասպառ անել,
հյուծել

~ les écoliers աշակերտների
ծանրաբեռնել հանձնարարու-
թյուններով

surmontable *adj* հաղթահարելի

surmonter *vt* 1. բարձրանալ, վեր
խոյանալ 2. հաղթահարել; հաղ-
թանակ տանել

~ les difficultés դժվարություննե-
րը հաղթահարել

~ les divergences տարաձայնու-
թյունները հաղթահարել

~ la fatigue հոգնածությունը հաղ-
թահարել

~ l'hostilité թշնամությունը հաղ-
թահարել

~ les obstacles խոչընդոտները
հաղթահարել

surnaturel, -le *adj* 1. գերբնական 2.
արտասովոր, անսովոր, չտեսնը-
ված, բացառիկ

suroccupé, -e *adj* գերգրաված, չա-
փազանց զբաղված

surpasser *vt* գերազանցել, առավե-
լություն ունենալ

surpeuplé, -e *adj* գերբնակեցված

surpeuplement *m* գերբնակեցում,
գերբնակվածություն

surpeupler *vt* գերբնակեցնել, չափից
խիտ բնակեցնել

surplus *m* 1. պահանջարկի չափերը
գերազանցող արտադրանք 2.
մնացորդ, ավելցուկ $\diamond$ au ~ բացի
այդ; ի դեպ, ընդ որում; de ~ լրա-
ցուցիչ

surpopulation *f* գերբնակչություն,
գերբնակվածություն

surprendre *vt* 1. հանկարծակիի բե-
րել, անակնկալի բերել 2. զար-
մացնել, ապշեցնել, շշմեցնել

~ la bonne foi de ... չարաշահել
մեկի վստահությունը

~ l'ennemi հանկարծակիի բերել
թշնամուն; հանկարծակիի հար-
ձակվել թշնամու վրա

~ en flagrant délit բռնել հանցան-
քի վայրում

~ un voleur գողին հանկարծա-
կիի բերել (գողության պահին)

surprise *f* 1. անսպասելի դեպք,
անակնկալ, հանկարծակիություն
2. զարմանք, հիացում 3. հան-

կարծակի հարձակում; բռնագրավում, գրավում, զավթում $\diamond$ *attaque par* ~ անակնկալ հարձակում; *grève* ~ գործադուլ՝ առանց մախազգուշացման; *visite* ~ անսպասելի այց
~ *de nuit* գիշերային հարձակում
~ *stratégique* օպերատիվ հանկարծակիություն

surproduction *f* գերարտադրություն

surprofit *m* գերշահույթ

surpuissant, -*e adj* գերիզոր

surseoir *vi* տարկետել, ժամկետը երկարաձգել, հետաձգել; ընդհատել
~ *à la saisie* գույքի վրա կալանքը հետաձգել

sursis *m* 1. *զինվ.* տարկետում 2. *իրվ.* ժամկետի հետաձգում $\diamond$ *accorder un* ~ հետաձգել, տարկետել; *condamnation à* ~ պայմանական դատապարտում; *loi de* ~ օրենք պայմանական դատապարտման մասին; *mort en* ~ մահապարտ, մահվան դատապարտված
~ *à l'exécution des peines* դատավճռի իրականացման հետաձգում; պայմանական դատապարտում
~ *d'incorporation* զինակոչի հետաձգում

surtaux *m* ծանր հարկում, չափազանց մեծ հարկում, հարկերով ծանրաբեռնում

surtaxe *f* 1. լրացուցիչ հարկ 2. գերհարկում, գերհարկադրում; հավելագին

surtaxer *vt* 1. գերհարկել, գերհարկադրել, չափազանց մեծ հարկեր

դնել 2. լրացուցիչ հարկ դնել

surtravail *m* հավելյալ՝ լրացուցիչ աշխատանք

surveillance *f* հսկողություն, հսկում, ստուգում, վերստուգում $\diamond$ *exercer une* ~ հսկողություն իրականացնել; *se tenir en* ~ զգոն լինել, զգաստ լինել; *sous la* ~ *de...* հսկողության տակ; *tromper la* ~ *de qn* մեկի զգոնությունը շեղել
~ *douanière* մաքսային վերահսկում

~ *d'ensemble* ընդհանուր հսկողություն

~ *financière* ֆինանսական հսկողություն

~ *médicale* բժշկական հսկողություն

~ *multilatérale* բազմակողմանի հսկողություն

survivance *f* 1. վերապրուկ, մնացուկ 2. *հնգծ.* ժառանգորդության իրավունք

survivant, -*e adj* ողջ մնացած, փրկված, վերապրող

survivre *vi* 1. վերապրել, ափելի երկար ապրել (որևէ մեկից) 2. ողջ մնալ, փրկվել, ազատվել, պրծնել
~ *à une catastrophe* աղետից փրկվել, ողջ մնալ

survol *m* 1. թռիչք (վրայով) 2. թռուցիկ ակնարկ, տեսություն $\diamond$ *faire le* ~ *de ...* մեկնաբանել

~ *du Pacifique* թռիչք Խաղաղ օվկիանոսի վրայով

survoler *vt* 1. թռչել, թռչել-անցնել, վրայով թռչել 2. մեկնաբանել, մակերեսորեն ծանոթանալ որևէ բանի հետ

~ *une question* ա) թռուցիկ շա-

րադրել հարցը բ) ծանոթանալ հարցի հետ

sus 1. *adv* courir ~ à l'ennemi նետվել հակառակորդի վրա 2. *prép* : en ~ de... բացի, զատ; en ~ des frais ծախսերից զատ; des frais en ~ ավելորդ ծախսեր

susceptible *adj* 1. դյուրագգաց, զգայունակ 2. շուտ վիրավորվող 3. չդիմադրող, հանձնվող, անձնատուր լինող, ենթարկվող; ընդամակ, ենթակա՞ propositions ~s d'intéresser հետաքրքրություն ներկայացնող առաջարկություններ ~ d'amélioration բարելավման ենթակա ~ d'être utilisé օգտագործման համար պիտանի

susciter *vt* հարուցել, առաջ բերել, առաջացնել, ստեղծել ~ des obstacles խոչընդոտներ ստեղծել ~ un vif intérêt աշխույժ հետաքրքրություն առաջ բերել

susdit, -e *adj* վերևում հիշատակված, վերոհիշյալ

susmentionné, -e *adj* վերոհիշյալ, վերոնշյալ

susnommé, -e *adj* վերևում անվանված, վերանվանյալ

suspect, -e *adj* կասկածելի, կասկած հարուցող, հավատ չներշնչող ◊ conduite ~e կասկածելի վարքագիծ; témoignage ~ կասկածելի վկայություն

suspecter *vt* կասկածել, չվստահել, հավատ չընձայել

suspendre *vt* 1. հետաձգել, երկարաձգել 2. դադարեցնել, ընդհատել (ժամանակավորապես) 3. (ժա-

մանակավորապես) հեռացնել, ազատել (պտշտոնից և այլն)

~ l'audience նիստը ընդհատել, հայտարարել ընդմիջում

~ le débat ընդհատել բանավեճը ~ l'exécution d'un arrêt հետաձգել մահապատիժը

~ de ses fonctions պաշտոնից հեռացնել ~ les hostilités դադարեցնել պատերազմական գործողությունները

~ un journal ժամանակավորապես արգելել թերթը ~ le jugement հետաձգել դատական նիստը

~ les paiements դադարեցնել վճարումները

~ les relations diplomatiques դադարեցնել դիվանագիտական հարաբերությունները

~ une réunion ընդհատել ժողովը

suspendu, -e *adj* հետաձգված, երկարաձգված; ընդհատված, դադարեցված, կասեցված ◊ ~ e ընդհատված նիստ

suspens *m* անորոշություն, անորոշ վիճակ, անհայտություն, առկախ վիճակ, սպասողական վիճակ ◊ en ~ անորոշ, չլուծված; affaires en ~ անավարտ գործեր; question en ~ չլուծված խնդիր

suspension *f* (ժամանակավոր) դադարեցում, կասեցում, ընդհատում, հետաձգում ~ d'armes կարճ զինադադար ~ d'audience դատական նիստի ընդմիջում ~ de la discussion քննարկման ընդմիջում

~ des droits civils քաղաքացիական իրավունքների կասեցում
 ~ les essais de l'arme nucléaire միջուկային զենքի փորձարկումների դադարեցում
 ~ des hostilités պատերազմական գործողությունների դադարեցում
 ~ de poursuite հետապնդման դադարեցում
 ~ de séance ընդմիջում

suspicion *f* կասկած $\diamond$ tenir en ~ կասկածել

suzerain, -e *adj* *պսւմ*. սյուզերենական, ավատիշխանական, գերագույն

suzeraineté *f* *պսւմ*. 1. սյուզերենի իրավունք 2. սյուզերենություն, ավատիշխանություն

symbole *m* խորհրդանշան, խորհրդանիշ, պայմանական նշան

symbolique *adj* խորհրդանշական, սիմվոլիկ

symboliser *vt* 1. խորհրդանշել 2. սիմվոլների միջոցով ներկայացնել կամ պատկերել

sympathie *f* 1. համակրանք, համակրություն, քաջալերանք, հավանություն, փոխըմբռնում 2. բարյացակամություն 3. կարեկցություն, ցավակցություն, խղճահարություն $\diamond$ accueillir qch avec ~ բարյացակամորեն վերաբերվել որևէ բանի; attirer (կամ inspirer) la ~ համակրելի լինել, համակրանք ներշնչել; avoir la ~ de qn օգտվել մեկի համակրանքից; éprouver (կամ avoir, montrer, témoigner) de la ~ pour qn համակրել, համակրանք տաժել; être en ~ avec qn համակրել մեկմեկու;

gagner les ~s համակրանքը շահել

sympathisant, -e *adj* 1. համակրող 2. կարեկցական, կարեկից

sympathisant, -e *m, f* համակիր; համակրող անձ

sympathiser *vi* 1. համակրել 2. կարեկցել, ցավակցել

symposion, symposium *m* սիմպոզիում, համախորհրդակցություն, համաժողով

sympôme *m* ախտանիշ, նշան

synchroniser *vt* ժամանակով համապատասխանեցնել, սինխրոնիզացիայի ենթարկել, միաժամանակացնել, համաժամանակացնել
 ~ le retrait des troupes et l'arrivée des forces internationales իրականացնել զորքերի դուրսբերում միջազգային ուժերի ժամանման հետ միաժամանակ

syndical, -e *adj* արհմիութենական $\diamond$ mouvement ~ արհմիութենական շարժում; unité ~e արհմիութենական միասնականություն՝ համախմբվածություն

syndicat *m* 1. արհմիություն 2. միություն, սինդիկատ, կապիտալիստական խոշոր միավորում, կոնսորցիում $\diamond$ membre de ~ արհմիության անդամ

~ bancaire բանկերի խոշոր միավորում

~ du bâtiment շինարարական բանվորների միություն

~ financier ֆինանսական միություն

~ d'initiative զբոսաշրջիկների սպասարկման միություն (Ֆրանսիայում)

~ minier հանքափորների միություն

~ de patrons, ~ patronal գործարարների միություն

~ de producteurs արդյունաբերողների միություն

syndiqué, -e *m, f* արհմիության անդամ

syndiquer *vt* միավորել արհմիության մեջ, արհմիության անդամ դարձնել $\diamond$ se ~ միավորվել արհմիության մեջ, խոշոր միավորում ձևավորել

synopsis *f* համառոտագիր, ամփոփում, կոնսպեկտ, ընդհանուր տեսություն

synoptique *adj* համատեսական, հակիրճ, համառոտ $\diamond$ rapport ~ համատեսական զեկույց; table ~ ամփոփ աղյուսակ

synthétiser *vt* 1. համադրել, սինթեզել 2. ընդհանրացնել

syrien, -ne *adj* սիրիական

systématique *adj* 1. սիստեմատիկ, համակարգված 2. կանոնավոր, պարբերական, համարված $\diamond$ discrimination ~ հետևողական համակարգված խտրականություն; efforts ~s համարված ջանքեր; refus ~ անփոփոխ մերժում; soutien ~ à une politique անփոփոխ լիակատար օժանդակություն որևէ քաղաքականության

systématisation *f* համակարգում,

դասակարգում, սիստեմավորում
systématiser *vt* համակարգել, դասակարգել, սիստեմավորել

système *m* 1. համակարգ, համալիր, կառուցվածք 2. կարգ, հասարակարգ 3. մեթոդ, եղանակ $\diamond$ être dans le ~ հասարակության մեջ ապրել; sortir du ~ հասարակությունից դուրս ապրել
~ bancaire publique պետական բանկային համակարգ
~ de(s) change(s) արժութային համակարգ

~ de conduite վարվելաձև

~ électoral ընտրական համակարգ

~ féodal ֆեոդալական հասարակարգ

~ fiscal հարկային համակարգ

~ informatisé ինֆորմատացված համակարգ

~ judiciaire դատական համակարգ

~ nerveux նյարդային համակարգ

~ planétaire մոլորակային համակարգություն

~ de la sécurité sociale սոցիալական ապահովության համակարգ

~ social սոցիալական հասարակարգ

~ solaire արեգակնային համակարգ

T

tabou *m* տաբու, արգելք (արգելված բան՝ նախնադարյան ցեղերի մոտ)

tabouer *vt* արգելք դնել, արգելել

tacite *adj* լուռ, լռիկ, լռակյաց, համբ; անխոս, անձայն $\diamond$ consentement ~ լուռ համաձայնություն

tâche *f* առաջադրանք, աշխատանք, հանձնարարություն, խնդիր $\diamond$ accomplir (կամ remplir) la ~, s'acquitter d'une ~ խնդիր կատարել; assumer la ~ իր վրա վերցնել խնդրի իրականացումը; avoir pour ~ խնդիր՝ նպատակ ունենալ; faire face à une ~ պատրաստ լինել խնդրի կատարման համար; fixer (կամ donner, poser) une ~ à զո խնդիր դնել մեկի առջև; se donner pour ~ իր առջև խնդիր դնել; se fixer (կամ s'imposer) la ~ իր առջև խնդիր դնել; une ~ nous incombe (կամ se dresse devant nous) մեր առջև ծառանում է մի խնդիր, մեր առջև խնդիր է դրվում ~ urgente հրատապ, կենսական խնդիր

tactique *f* 1. տակտիկա, մարտավարություն 2. գործելակերպ, վարքագիծ

~ de conciliation հաշտվողական մարտավարություն

~ d'effacement ինքնամեկուսացման գործելակերպ

taire *vt* լռության մատնել, թաքցնել

~ un fait փաստը լռության մատնել

talon *m* : ~ d'Achille Աքիլլեսյան զարշապար

tambour *m* թմբուկ $\diamond$ mener ~ battant աշխուժորեն գործել; sans ~ ni trompette լռելյայն, գաղտնաբար, թաքուն

~ battant թմբկահարություն

tamis *m* ցանց, մաղ $\diamond$ passer au ~ *փխք.* մանրամասն ստուգել; խիստ քննադատության ենթարկել; մշակել

tamiser *vt* մանրագնիմ հետազոտել, քննել

tam-tam *m* 1. տամտամ (թմբուկ) 2. *խսկց.* աղմուկ, աղմկարարություն; աղմկալի գովազդ, տարփողում $\diamond$ faire du ~ աղմկել, գոռոռալ, աղմուկ բարձրացնել

tangible *adj* շոշափելի, զգալի, էական $\diamond$ différence ~ ակնհայտ տարբերություն; preuves ~s իրենդեն ապացույցներ; résultats ~s շոշափելի արդյունքներ

tapinois : en ~ *loc. adv.* գաղտնաբար, գաղտնի կերպով, թաքուն, ծածուկ, գողտուկ, աննկատելիորեն

tapis *m* գորգ $\diamond$ être [revenir] sur le ~ լինել [նորից դառնալ] խոսակցության կամ քննարկման առարկա; mettre (կամ jeter) qch sur le ~ որևէ հարց քննարկման դնել

tarif *m* 1. սակագուցակ, գնացուցակ, տարիֆ, հարկացուցակ,

սակագին, մաքս, տուրք 2. դրույք, աշխատավարձի չափ *◇* appliquer un ~ սակացուցակ կիրառել; établir (կամ fixer) un ~ սակացուցակ կազմել; réduire le ~ սակացուցակն իջեցնել; relever le ~ սակացուցակը բարձրացնել; à ~ réduit զեղչով, արտոնյալ կերպով

~ des douanes, ~ douanier մաքսային տարիֆ, մաքսատուրք

~ à forfait սակացուցակ ըստ համաձայնագրի

~ à gradation տարբերական սակացուցակ

~ horaire ժամավճար, ժամավարձ

~ de paiement դրույքաչափ

~ préférentiel արտոնյալ մաքսատուրք

~ protecteur հովանավորական՝ պրոտեկցիոն տարիֆ

~ de responsabilités անգապահովագրության վճարումները սահմանելու սանդղակ

~ unitaire միասնական սակագին

~ d'urgence ժամկետային սակացուցակ

~ en vigueur գործող տարիֆ

tarificatin *f* սակացուցակի սահմանում, սակագնի սահմանում

~ des services սպասարկման գնի սահմանում

tartuferie *f* կեղծավորություն, երեսպաշտություն, կեղծ բարեպաշտություն

tâter 1. *vt* շոշափել; շոշափելով զգալ; *փխք*. շոշափելով ստուգել, փորձել, մոտիկել 2. *vi* փորձարկել, փորձել

~ de la prison բանտի համը տեսնել

~ le terrain հող շոշափել, մտքերը՝ պլանները դուրս կորզել

taux *m* 1. սակագին, սակ, աշխատավարձի չափ 2. փոխարժեք, գին 3. տոկոսային հարաբերություն, տոկոս, տոկոսադրույք 4. հարկման չափաքանակ՝ չափ *◇* au ~ de ... ըստ սակացուցակի, գնով; au ~ de change դրամական փոխարժեքով

~ des allocations նպաստների չափ

~ de base bancaire մեկնարկային բանկային սակագին

~ de l'impôt հարկային դրույք

~ d'intérêt տոկոսադրույք

~ légal օրենքով հաստատված տոկոսադրույք, օրինական տոկոսադրույք

~ limite առավելագույն հարկում

~ de marque *տնտ.* վաճառքի և գնման գնի տոկոսային հարաբերություն

~ de profit եկամտաչափ, շահութաչափ

~ réel իրական տոկոսադրույք

~ des salaires (աշխատավարձի) դրույքաչափ

~ uniforme միատեսակ դրույք

taxation *f* 1. հարկադրում, հարկում, հարկերի գանձում 2. գնահատում, սակորոշում, սակագրում, գնորոշում *◇* système de ~ կայուն գների համակարգ

~ des surprofits գերշահույթի հաշվարկում

taxe *f* 1. սակագին, սակ, հաստատուն սակագին 2. հարկ, գան-

ծում, տուրք 3. վարձ (ծառայության դիմաց) 4. դատական ծախսերի սահմանում $\diamond$ exonérer d'une ~ հարկավճարումից ազատել

~ sur le chiffre d'affaires ապրանքաշրջանառության հարկ
~ communale համայնքային հարկ
~ de compensation փոխհատուցման տուրք

~ directe ուղղակի հարկ

~ douanière մաքսատուրք

~ d'Etat պետական տուրք

~ à l'exportation արտահանման տուրք

~ foncière հողային հարկ

~ indirecte անուղղակի հարկ

~ locale տեղական հարկ

~ de luxe պերճանքի առարկաների վրա դրված հարկ

~ à la production շահութահարկ

~ sur le revenu եկամտահարկ

~ de séjour օրավարձ (առողջարանում)

~ de transport փոխադրական (տրանսպորտային) հարկ

~ à (sur) la valeur ajoutée (T.V.A.) ավելացված արժեքի հարկ (Ա.Ա.Հ.)

taxer *vt* 1. հաստատուն սակագին հաստատել, կայուն գին նշանակել, գնանշել 2. հարկադրել, հարկ դնել, հարկել 3. մեղադրել, հանդիմանել
~ les vivres սննդամթերքի վրա հաստատուն գներ սահմանել

tchécoslovaque *adj* չեխոսլովակյան

tchèque *adj* չեխական

technicien, -ne *m, f* տեխնիկ, ինժեներ, մասնագետ

~ militaire ռազմական մասնագետ

technique *adj* տեխնիկական $\diamond$ agent ~ տեխնիկ; assistance ~ տեխնիկական աջակցություն; conseils ~s d'un ministre մախարարի տեխնիկական խորհրդականներ; contrôle ~ տեխնիկական մանրամասներ; service ~ de l'entreprise ձեռնարկության տեխնիկական ծառայություն

technique *f* 1. տեխնիկա 2. վարպետություն 3. հմար, մեթոդ, տեխնոլոգիա $\diamond$ n'avoir pas la (bonne) ~ տեխնիկա չունենալ, տեխնիկային չտիրապետել
~ de management *տնտ.* կառավարման մեթոդ

technologie *f* 1. տեխնոլոգիա 2. տեխնիկա
~ avancée առաջադիմական տեխնոլոգիա
~s, hautes բարձր տեխնոլոգիաներ
~s de l'information տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ

témoignage *m* 1. վկայություն, ցուցմունք 2. նշան, ապացույց $\diamond$ faux ~ կեղծ վկայություն, կեղծ ցուցմունք; porter ~ վկայել; rendre ~ de... վկայել, հավաստել, հաստատել; s'en reporter aux ~s de... հիմնվել մեկի վկայության վրա; au ~ de... վկայությամբ; en ~ de...-ի նշան; en ~ de reconnaissance ի նշան երախտագիտության

~, faux կեղծ՝ սուտ վկայություն
~ muet հանցանշան

~ de sympathie համակրանքի դրսևորում

témoigner *vt* 1. արտահայտել, վկայել, բացահայտել 2. *vi* վկայել, վկայություն գուցմունք տալ

témoin *m* *հրվք.* վկա ◊ *appel aux ~s* վկայաբերում; *être ~* վկա լինել, վկայել; *prendre qn à ~* վկայակոչել մեկին; *récuser un ~* վկայի նկատմամբ բացարկ հայտարարել; *կրոն.* Témoins de Jéhovah Եհովայի վկաներ

~ à charge մեղադրող կողմի վկա

~ corrompu կաշառված վկա

~ à décharge պաշտպանող կողմի՝ պաշտպանության վկա

~, faux կեղծ վկա

~ muet հանցանշան

~ oculaire ակամատես

tempérer *vt* չափավորել, մեղմել, մեղմացնել

~ l'impression du communiqué թուլացնել հայտարարության թողած տպավորությունը

temporaire *adj* ժամանակավոր, վաղանցիկ ◊ *contrat ~* ժամանակավոր պայմանագիր; *envoyé ~ ղվնգ.* ժամանակավոր դեսպանորդ, դիվանագիտական ժամանակավոր ներկայացուցիչ; *measure administrative ~* ժամանակավոր վարչական միջոցառում; *pouvoir ~* ժամանակավոր իշխանություն; *travail ~* ժամանակավոր աշխատանք

temporalité *f* աշխարհիկ իշխանություն

temporel, -le *adj* 1. ժամանակավոր, անցողիկ, վաղանցիկ 2. աշխարհիկ

temporisation *f* 1. սպասում, ժամանակի շահում, հապաղում 2. դանդաղում, ուշացում

temporiser *vi* հապաղել, ուշացնել, դանդաղել, սպասել, ժամանակ շահել

temps *m* 1. ժամանակ, ժամ 2. (նաև *pl*) ժամանակաշրջան, ժամանակներ ◊ *avec le ~* ժամանակի հետ՝ ժամանակին զուգընթաց՝ ժամանակի ընթացքում; *avoir du ~* ժամանակ ունենալ; *emploi du ~* ժամատախտակ; *espace (կամ laps) de ~* ժամանակահատված; *être à court de ~* ժամանակի սղություն գգալ՝ ունենալ; *gagner du ~* ժամանակ շահել; *intervalle (կամ laps) de ~* ժամանակամիջոց; *perdre du (կամ son) ~* ժամանակ կորցնել; *passer le ~ à...* ժամանակն անցկացնել ինչ-որ բան անելու վրա, զբաղվել ինչ-որ բանով; *rattrapper le ~* perdu վերադարձնել կորցրած ժամանակը; *à ~* ճիշտ ժամանակին; *en ~* utile ժամանակին; *du ~* de Picasso Պիկասոյի ժամանակներում; *toute chose à son ~* ամեն ինչ իր ժամանակին; *tuer le ~* ժամանակ սպանել; *unité de ~* ժամանակի միավոր

~ de parole ռեզլամենտ, ժողովակարգ, վարելակարգ, կանոնակարգ (ելույթի)

~ modernes, ~ nouveaux նոր ժամանակներ

~ universel (T.U.) համաշխարհային ժամանակ

tenace *adj* 1. դիմացկուն, ամուր, պինդ, չթուլացող, հաստատուն,

անփոփոխ 2. տոկուն, անսասան, աննկուն, կայուն, համառ, հաստատակամ, անզիջող, անհողողող, անկոտրում $\diamond$ les préjugés ~s քարացած նախապաշարումներ

ténacité *f* 1. դիմացկունություն, ամրություն 2. տոկունություն, անսասանություն, կայունություն, աննկունություն, հաստատունություն 3. համառություն, հաստատակամություն

tenant, -e *adj* : séance ~e նիստի ընթացքում; *փխք*. տեղում, ամմիջապես, իսկույն

tenants *m pl* : savoir tous les ~ et les aboutissants d'une affaire իմանալ գործի բոլոր հանգամանքները

tendance *f* 1. ձգտում, հակում, հակվածություն, միտում 2. *քղք*. ֆրակցիա; ուղղվածություն, գաղափարամիտություն $\diamond$ avoir une ~ միտում ունենալ; une ~ s'accuse միտում է նկատվում

tendre *vi* 1. թեքել՝ տանել որոշ ուղղությամբ, ձգել դեպի, տրամադրված լինել 2. ձգտել, հակում՝ հակվածություն ունենալ $\diamond$ se ~ լարվել, սրվել, վատանալ (հարաբերությունների մասին) ~ une embûche դավեր նյութել ~ à sa fin իր վախճանին մոտենալ

tendu, -e *adj* լարված, սրված $\diamond$ rapports ~s լարված հարաբերություններ; situation ~e լարված՝ ճգնաժամային դրություն

ténébreux, -se *adj* 1. մութ, խավար, մթին 2. անհասկանալի, անորոշ, մանվածապատ $\diamond$ phrases ~ses

անորոշ խոսքեր

tenir 1. *vt* ա) պահել, բռնել, ձեռքում ունենալ բ) պարունակել, բովանդակել գ) ունենալ դ) զբաղվել որևէ գործով, ղեկավարել ե) տեղեկանալ զ) հաշվի առնել, համարել 2. *vi* ա) դիմանալ բ) թանկ գնահատել, մեծ նշանակություն տալ, կարևոր համարել $\diamond$ se ~ ա) բռնվել բ) կանգնել, գտնվել գ) իրեն պահել դ) իրեն համարել ե) իրեն զսպել զ) տեղի ունենալ, կատարվել; se ~ les bras croisés անգործության մատնվել; se ~ sur ses gardes զգույշ լինել, զգաստ լինել; se ~ sur la réserve սպասել; se ~ sur le qui-vive մարտական պատրաստության վիճակում լինել; se le ~ pour dit ի գիտություն ընդունել; ne pas ~ debout քննադատությանը չդիմանալ; il est tenu de déclarer նա պարտավորված է հայտարարել; cela tient à plusieurs raisons դա կախված է բազմաթիվ պատճառներից; qu'à cela ne tienne այդ մասին չարժե խոսել; tenant compte des interprétations նկատի առնելով մեկնաբանությունները; un registre tenu par le ministère նախարարության կողմից կազմվող ցուցակ ~ une assemblée ժողով անցկացնել ~ la barre կառավարման ղեկի մոտ լինել ~ compte de ... հաշվի առնել, ուշադրության առնել, նկատի առնել ~ au courant տեղեկացնել, գործի

ընթացքին տեղյակ պահել
 ~ en défiance չվստահել, կասկածի տակ առնել
 ~ un discours ճառ ասել, ճառել
 ~ à l'écart հեռու մնալ, չխառնվել
 ~ à honneur պատիվ համարել
 ~ lieu de... փոխարինել, տեղը բռնել
 ~ note de նկատի ունենալ
 ~ pour nul et non avenue անվավեր համարել
 ~ de source certaine հավաստի աղբյուրից իմանալ
 ~ sous sa coupe իր ազդեցության՝ իր տիրապետության տակ պահել
 ~ tête aux agresseurs ագրեսորներին հակահարված տալ

tension *f* լարում, լարվածություն ◊ accentuer la ~ internationale ուժեղացնել միջազգային լարվածությունը; affaiblir (կամ atténuer, diminuer) la ~ թուլացնել՝ մեղմել լարվածությունը; foyer de ~ լարվածության օջախ
 ~ d'esprit մտավոր լարվածություն
 ~ internationale միջազգային լարվածություն
 ~ politique քաղաքական լարվածություն

tentative *f* փորձ, հանցափորձ ◊ faire une ~ փորձ անել
 ~ de suicide ինքնասպանության փորձ
 ~ de vol գողության փորձ
 ~s visant à... փորձեր, որոնք ուղղված են...

tenter *vt* փորձել, փորձ անել, հանցափորձ կատարել, փորձության ենթարկել

tenue *f* 1. վարում, դեկավարում 2. անցկացում (նիստի, ժողովի) 3. արտաքին տեսք, կեցվածք 4. հագուստ, համազգեստ ◊ n'avoir point de ~, manquer de ~ իրեն պահել չիմանալ; en ~ հանդիսալին համազգեստով; se mettre en ~ համազգեստ հագնել
 ~ civile քաղաքացիական համազգեստ
 ~ d'un congrès համագումարի հրավիրում՝ գումարում
 ~ de gala, grande ~ տոնական՝ տոնահանդեսի զգեստ
 ~, petite սովորական համազգեստ
 ~ de travail բանվորական համազգեստ
 ~ de ville տոնական հագուստ

tergiversation *f* 1. խուսանալում, խորամանկություն, հնարք 2. ձգձգում, հետաձգում

tergiverser *vi* 1. խորամանկել, խորամանկությունների դիմել 2. ձգձգել, խուսանալել

terme *m* 1. ժամկետ, ժամանակամիջոց, տևողություն, ժամանակակետ 2. վերջ, սահման, ավարտ 3. արտահայտություն, բառ, եզրաբառ, եզրույթ 4. *pl* պայմանագրի (պայմանագրի և այլն) 5. *pl* հարաբերություններ ◊ en d'autres ~s այլ կերպ սասած, ուրիշ բառերով; avant ~ ժամկետից շուտ; choisir ses ~s ընտրել իր արտահայտությունները; à court ~ կարճաժամկետ; à l'expiration de ce ~ ժամկետը լրանալուց հետո; à long ~ երկարաժամկետ; mener à son ~ մինչև վերջ հասցնել; mesu-

rer ses ~s իր բառերը կշռադատել, ծանրութեթև անել; *politique à court* ~ կարճաժամկետ՝ ժամանակավոր քաղաքականություն; *la précision des ~s* արտահայտությունների ճշգրտությունը; *à ~ fixe* սահմանված ժամկետում; *aux ~s de la loi* օրենքին համապատասխան; *ce ~ écoulé* ժամկետը լրանալուն պես; *toucher à son ~* մոտենալ վախճանին (ավարտին); *être en bons [en mauvais] ~s avec* զո լավ [վատ] հարաբերությունների մեջ լինել մեկի հետ

~ *légal* օրենքով սահմանված ժամկետ

~ *moyen* դրությունից դուրս գալու ելք, փոխգիշումային ելք

~ *de rigueur* վերջին ժամկետը

~s *d'un contrat* պայմանագրի պայմաններ

~s *de règlement* վճարման պայմաններ

~s *techniques* տեխնիկական՝ մասնագիտական տերմիններ

terminologie *f* տերմինաբանություն, եզրաբանություն

~ *diplomatique* դիվանագիտական տերմինաբանություն

~ *militaire* ռազմական տերմինաբանություն

~ *politique* քաղաքական տերմինաբանություն

terra incognita (É³ԻԾ «անհայտ տարածք», անհասկանալի, չուսումնասիրված

terrain *m* 1. հող, գետին, բնահող 2. հողամաս, հողակտոր, տարածք, տեղ, վայր, տարածություն 3.

հրապարակ, դաշտ 4. *փխբ.* գործունեության ոլորտ *◇ abandonner le ~* նահանջել, դիրքերը զիջել; *փխբ.* զիջել, հանձնվել; *connaître bien le ~* լավ ճանաչել միջավայրը; *être sur son ~* իր բնագավառում լինել; *gagner du ~* հաջողությամբ առաջ ընթանալ, առաջադիմել; *homme de ~* իրադրությանն իրազեկ մարդ; տվյալ միջավայրից; *perdre du ~* նահանջել; *préparer le ~* հող նախապատրաստել; *reconnaître (կամ sonder) le ~* տեղանքի հետախուզում անցկացնել; *փխբ.* հող շոշափել; հնարավորությունների եզր որոնել; *regagner le ~* perdu նորից զբաղեցնել թողած տարածքը; *փխբ.* վերականգնել առավելությունը

~ *d'atterrissage* վայրէջքի հրապարակ

~ *d'aviation* օդանավակայան, թռիչքուղի

~ *d'entente* ընդհանուր լեզու, փոխըմբռնում

~ *militaire* հրաձգարան

terre *f* 1. երկիր, երկրագունդ 2. հող, գետին 3. տարածք, հողակտոր 4. ցամաք *◇ être (կամ reposer) sur ~* ապրել, գոյություն ունենալ; *politique de la ~* ~ *brûlée* այրված հողի քաղաքականություն՝ մարտավարություն; *quitter la ~* մեռնել; *raser la ~* թռչել ուղիղ երկրի վրայով

~s *arabes* վարելահող

~s *cultivées* մշակովի հողեր

~ *ferme* մայրցամաք, ցամաք

~ *inculte* անմշակ հող

~ en jachère հարոս թողած վարելահող

~ vierge, ~s défrichées խոտախիտ

terror *vt* հողով ծածկել $\diamond$ se ~ 1. թաքնվել, ընդհատակ անցնել 2. խրամատավորվել, ապաստարանում թաքնվել

terreur *f* 1. սարսափ, սոսկում, զարհուրանք, ահ, վախ 2. ահաբեկում $\diamond$ inspirer de la ~ սարսափ ներշնչել; jeter (կամ répandre) la ~ սարսափ տարածել

territoire *m* 1. տարածք, երկիր, հող (աշխարհ), բնաշխարհ 2. մարզ, շրջան, երկրամաս $\diamond$ acquisition des ~s տարածքների ձեռք բերում; annexion des ~s տարածքների անեքսիա՝ բռնակցում՝ բռնի միացում; évacuation du ~ տարածքի էվակուացիա՝ տարահանում; incorporation des ~s տարածքների վերամիավորում; restitution des ~s տարածքների վերականգնում; revendiquer un ~ տարածք պահանջել
~ autonome ինքնավար մարզ
~ colonial գաղութային տարածք
~ contestable վիճահարույց տարածք
~ maritime d'un Etat որևէ պետության տարածքային ջրերը
~ sous tutelle խնամարկյալ՝ խնամակալության տակ գտնվող տարածք
~s d'outre-mer (T.O.M.) անդրծովյան տարածքներ՝ երկրներ (Ֆրանսիայի)

territorial, -e *adj* տարածքային $\diamond$ armée ~e տարածքային բանակ; eaux ~es տարածքային ջրեր;

expansion ~e տարածքների ընդարձակում; intégrité ~e du pays երկրի տարածքային ամբողջականություն; inviolabilité ~e տարածքային անձեռնմխելիություն՝ անբախտելիություն; mer ~e տարածքային ծով; problème ~ տարածքային խնդիր; propriété ~e տարածքային սեփականություն; réclamations ~es տարածքային պահանջներ; souveraineté՝ suprématie ~e տարածքային սուվերենություն՝ գերիշխանություն

terroriser 1. *vt* ահաբեկել, տեղորի ենթարկել 2. *vi* ահաբեկման քաղաքականություն վարել

terrorisme *m* ահաբեկչություն; ահաբեկման քաղաքականություն $\diamond$ recourir au ~ ահաբեկչության դիմել

terroriste *adj* ահաբեկչական $\diamond$ crime ~ ահաբեկչություն; organisation ~ ահաբեկչական կազմակերպություն; complot ~ ահաբեկչական դավադրություն; criminalité ~ ահաբեկչական հանցավորություն

terroriste *m, f* ահաբեկիչ

test *m* 1. թեստ 2. փորձարկում, հետազոտում, ստուգում, ստուգողական առաջադրանք 3. չափորոշիչ $\diamond$ faire un ~ ստուգել, փորձարկել

~ pédagogique, ~ scolaire գիտելիքների ստուգում (դպրոցում), թեստ

~ professionnel մասնագիտական կարողությունների ստուգում
~ préalable նախնական թեստավորում

~ statistique վիճակագրական ստուգում

testament *m* կտակ ◊ attaquer un ~ կտակը վիճարկել; établir un ~ կտակ կազմել; révoquer un ~ կտակը չեղյալ համարել

tester 1. *vi* կտակել, կտակ կազմել 2. *vt* ստուգել, փորձարկել, փորձեր անցկացնել; թեստ անցկացնել, ստուգել, քննել

testimonial, -e *adj* վկայի, վկայության ◊ preuve ~e ապացույց՝ հիմնված վկայի ցուցմունքների վրա

tête-à-tête *ղվմզ*. առանձին, դեմ առ դեմ

texte *m* 1. տեքստ; բնագիր, հեղինակային օրինակ 2. փաստաթուղթ; *իրվք*. օրենք 3. նյութ, թեմա ◊ altérer le ~ աղավաղել տեքստը; revenir à son ~ վերադառնալ խոսակցության գլխավոր թեմային ~ intégral համահավաք տեքստ ~ de la résolution բանաձև՝ օրենքի տեքստը

textuel, -le *adj* 1. բառացի 2. տեքստի, տեքստային, բնագրային ◊ analyse ~le տեքստի վերլուծություն; traduction ~le բառացի թարգմանություն

textuellement *adv* բառացիորեն

théâtre *m* թատրոն, թատերաբեմ, գործողությունների վայր ◊ armes de ~ տակտիկական միջուկային զենք ~ d'opérations ռազմական գործողությունների թատերաբեմ

thermonucléaire *adj* ջերմամիջուկային

thèse *f* 1. տեսակետ, դրույթ, թեզիս

2. թեզ, ատենախոսություն ◊ soutenir sa ~ թեզ պաշտպանել ~ du doctorat d'Etat դոկտորական ատենախոսություն ~ de recherche, ~ de troisième cycle առաջին ատենախոսություն (թեկանածուականին հավասար)

tibétain, -e *adj* տիբեթական

tiers, -ce *adj* երրորդ ~ arbitre միջնորդ դատավոր ~ état *պտմ*. երրորդ դաս, ամարտոնյալ դաս ~ - monde *քղք*. «երրորդ աշխարհ»-ի երկրներ ~ ce personne երրորդ անձ ~ ce Puissance երրորդ տերություն

tiers *m* 1. երրորդ անձ, կողմնակի մարդ 2. երրորդ մաս, մեկ երրորդը, մեկ երրորդական մասը ◊ deux ~ երկու երրորդ; être en ~ երրորդը լինել; pour le compte d'un ~ երրորդ անձի հաշվին

tiers - mondiste *m* 1. «երրորդ աշխարհի» երկիր 2. զարգացող երկրներին աջակցող երկիր

timon *m* : tenir le ~ իշխանության ղեկը պահել, ղեկավարել; prendre le ~ des affaires, de l'Etat կառավարման ղեկը վերցնել իր ձեռքը

tirage *m* վիճակահանություն, խաղարկություն ◊ par ~ վիճակահանությամբ; il y aura du ~ քիչ դժվարություններ չեն լինի

tirer *vt* 1. քաշել, ձգել 2. դուրս քաշել, հանել 3. հանել, հեռացնել 4. ստանալ, քաղել (շահույթ) ◊ se ~ կապերից ազատվել, արձակվել

լով դուրս գալ; *փխք*. դուրս
պրծնել, դուրս գալ, ազատվել; se
~ d'une impasse փակուղուց
դուրս գալ

~ une affaire au clair գործի վրա
լույս սփռել

~ le bilan հանրագումարի բերել

~ une conclusion եզրակացու-
թյան գալ

~ une conséquence հետևություն
անել

~ d'embarras փրկել, ազատել,
դժվարությունից դուրս բերել

~ en longueur ձգձգվել

~ parti de... օգտվել, օգուտ քաղել

tisonner *vt* 1. ածուխը խառնել, կրա-
կը բորբոքել 2. *փխք*. հրահրել,
գրգռել, բորբոքել, դրդել

titre *m* 1. վերնագիր 2. տիտղոս, կո-
չում, կարգ, աստիճան 3. փաս-
տաթուղթ, վկայագիր, արժե-
թուղթ, որևէ բանի իրավունք վե-
րապահող փաստաթուղթ $\diamond$ avoir
le ~ de տիտղոս ունենալ; conférer
(կամ décerner) un ~ կոչում շնոր-
հել, աստիճանաշնորհել; à ce ~
սրա հիման վրա, այս հիմունքով;
professeur en ~ պրոֆեսորի կո-
չում և հաստիքային պաշտոն
զբաղեցնող անձ; à ~ de ...
որպես, իբրև; à ~ d'essai որպես
փորձարկում, որպես նմուշ; à ~
exceptionnel որպես բացառու-
թյուն; à ~ de garantie et de com-
pensation որպես երաշխիք և
փոխհատուցում; à juste ~ արդա-
րացիորեն, իրավացիորեն; à ~ de
membre որպես անդամ; à ~
d'office ըստ ծառայական պար-
տականության; à ~ permanent

մշտապես; à ~ de renseignement ի
գիտություն հայտնելու՝ տեղե-
կացնելու համար, որպես տեղե-
կանք; à ~ temporaire ժամանա-
կավորապես

~ d'ambassadeur դեսպանի աս-
տիճան

~ authentique վավերական փաս-
տաթուղթ

~ exécutoire կատարողական
փաստաթուղթ

~ nominatif անվանական արժե-
թուղթ

~ de l'or ոսկու հարգ

~ de prêt փոխառություն

~ de propriété փաստաթուղթ սե-
փականության իրավունքի մասին

~ de rente պետական պարտա-
ստան

~ de transport ուղևորության իրա-
վունքի փաստաթուղթ

titulaire *adj* 1. հաստիքային, որո-
շակի պաշտոն զբաղեցնող 2.
տիրապետող, ունեցող (իրա-
վունք, փաստաթուղթ և այլն) $\diamond$
être ~ d'un droit որևէ իրավունք
ունեցող; personnes ~s du permis
de conduire վարորդական իրա-
վունք ունեցող անձինք

titulaire *m* սեփականատեր, տեր
~ d'une condamnation դատվա-
ծություն ունեցող անձ

~ d'un droit որոշակի իրավունք
ունեցող անձ

~ d'un ordre շքանշանակիր

toast *m* կենաց՝ բաժակաճառ $\diamond$ por-
ter un ~ à l'amitié բաժակ բարձ-
րացնել բարեկամության համար,
կենաց առաջարկել բարեկամու-
թյան համար

toaster *vi* կենաց, բաժակաճառ ասել

tolérance *f* 1. հանդուրժողականություն, հանդուրժողություն, համբերատարություն, ներողամտություն 2. մուտքի իրավունք, մտնելու թույլտվություն, թույլատրելիություն; արտոնություն ~ raciale ռասայական հանդուրժողականություն ~ religieuse կրոնական հանդուրժողականություն

tolérer *vt* հանդուրժել, համբերությամբ տանել, ներողամիտ լինել, հաշտվել, թույլ տալ

tomber *vi* 1. ընկնել, վայր ընկնել 2. անսպասելի կատարվել, տեղալ, թափվել 3. նվազել, թուլանալ, մեղմանալ 4. հարձակվել 5. կործանվել, տապալվել *◇* cela ~e sous le sens դա միանգամայն ակնհայտ է ~ d'accord համաձայնել ~ sous le coup de la loi օրենքի տակ ընկնել ~ en désuétude գործածությունից դուրս գալ ~ en disgrâce շնորհագուրկ լինել, շնորհագրկվել, աչքից ընկնել, պատվից ընկնել ~ dans le domaine du passé անցյալի կարգին անցնել ~ sur l'ennemi հարձակվել թշնամու վրա ~ dans l'erreur մոլորության մեջ ընկնել, սխալվել ~ en panne վթարի ենթարկվել ~ à plat լիակատար անհաջողություն կրել ~ prisonnier գերի ընկնել

tordre *vt* : ~ le sens de... հակառակ

իմաստով մեկնաբանել

torpillage *m* 1. պայթեցում, պայթեցման աշխատանք 2. *փխբ.* խափանում, վիժեցում, վնասում, նորմալ ընթացքի խանգարում ~ de la conférence խորհրդակցության վիժեցում

torpiller *vt* 1. պայթեցնել 2. *փխբ.* վնասել, տապալել, խանգարել, վիժեցնել, խափանել, քայքայել, խախտել ~ le plan պլանը տապալել

torpilleur *m* 1. ականակիր (նավ կամ ինքնաթիռ) 2. *փխբ.* վնասարար, սաբոտաժ անող, «ներքին թշնամի»

tort *m* 1. սխալ, մեղք 2. վնաս, կորուստ *◇* avoir ~ սխալ լինել, անարդարացի լինել; faire du ~ վնաս հասցնել

torture *f* խոշտանգում, կտտանք (մարմնական), տառապանք (հոգեկան), չարչարանք *◇* être à la ~ տառապել, տանջվել; mettre qn à la ~ մեկին խոշտանգել; ստիպել տառապել՝ տանջվել; se mettre l'esprit à la ~ գլուխ կոտրել ինչ-որ բանի վրա

torturer *vt* 1. խոշտանգել, կտտանքների ենթարկել, տանջել 2. *փխբ.* աղավաղել, խեղաթյուրել

total, -e *adj* համընդհանուր, ընդհանուր, վերջնական, լիակատար, ամբողջական, համապարփակ *◇* désarmement ~ համընդհանուր զինաթափում; guerre ~e համընդհանուր պատերազմ; ruine ~e լիակատար սնանկացում; somme ~e ընդհանուր գումար

total *m* հանրագումար, ընդհանուր

գումար, ամբողջը *◇ faire le ~* հանրագումարի բերել; *au ~* ամբողջությամբ, ընդհանուր առմամբ; *en ~* արդյունքում
~ *de la population* բնակչության ամբողջությունը

totalitaire *adj* տոտալիտար, դիկտատորական, համընդհանուր (պատերազմի մասին և այլն) *◇ état ~* ամբողջատիրական պետություն; *régime ~* տոտալիտար՝ համընդգրկուն վարչակարգ

totalitarisme *m* ամբողջատիրություն, տոտալիտարիզմ, տոտալիտար ռեժիմ՝ վարչակարգ

totalité *f* ընդհանուր գումար, հանրագումար, միագումարություն, ամբողջություն *◇ la presque ~ des forces* համարյա բոլոր ուժերը; *en ~* ամբողջովին
~ *d'information* տեղեկատվության ամբողջություն
~ *du pouvoir* լիիշխանություն
~ *des voix* ձայների ընդհանուր թիվ

toucher *vt* 1. ձեռք տալ, դիպչել, կայչել, շոշափել; *փխք. շոշափել* (թեմա, հարց և այլն) 2. վերաբերել, առնչվել, առնչություն ունենալ (որևէ բանի՝ մեկի հետ) 3. հուզել, սիրտը շարժել 4. ստանալ (փող, տոկոսներ)
~ *le but* (կամ *la cible*) ուղիղ նշանին խփել, նպատակակետին դիպչել
~ *à sa fin* վախճանին մոտենալ
~ *la notoriété* հռչակ ձեռք բերել
~ *un traitement* աշխատավարձ ստանալ

tour *m* 1. շրջապտույտ, շրջան, պտույտ, շրջադարձ 2. զբոսանք, ուղևորություն, շրջագայություն 3. ընթացք, ուղղություն 4. փուլ (ընտրարշավի ժամանակ) *◇ faire un ~* զբոսնել, թարմ օդ շնչել; *faire le ~ du monde* շուրջերկրյա շրջագայություն կատարել; *scrutin à deux ~s* քվեարկություն երկու փուլով

~ *des événements* իրադարձությունների ընթացք, շրջադարձ
~ *de force* ուժի ցուցադրում
~ *de France* ավանդական հեծանվային մրցումներ Ֆրանսիայի շուրջը, «Տուր դը Ֆրանս»
~ *opérateur* տուրիստական ուղևորություններ կազմակերպող գործակալ

tournant *m* 1. պտույտ, շրջապտույտ, դարձ 2. *փխք. շրջադարձ*, բեկում *◇ opérer le ~ dans la politique* քաղաքականության մեջ բեկում կատարել; *marquer un ~* շրջադարձ նշանավորել; *prendre le* (կամ *son*, *un*) ~ փոխել վարվելակերպը, քաղաքականությունը և այլն
~ *décisif* վճռական՝ կտրուկ շրջադարձ

tourner 1. *vi* դարձնել, շրջել, պտտեցնել; շրջանցել 2. *vi* շուռ գալ, շրջվել *◇ faire ~ en arrière la roue de l'histoire* պատմության ամիվը հետ շրջել
~ *l'ennemi* թշնամուն շրջանցել
~ *la loi* օրենքը շրջանցել

Toussaint (la) բոլոր սրբերի տոնը (կաթոլիկների մոտ)

toxique *adj* բուժավոր *◇ produits*

(կամ agents) ~s բունավոր նյութեր; *supprimer les effets* ~s վնասագործել, չեզոքացնել

tracasseries *f pl* մանր հոգսեր, վեճեր, առօրյա տհաճություններ, անհանգստություն

tracer *vt* 1. գծել, զիծ քաշել, նշել, նշան անել, նշան դնել 2. ուրվագծել, ուղի ցույց տալ ~ *des caractères* բնավորություններ՝ խառնվածքներ պատկերել ~ *certaines limites* որոշակի սահմանափակումներ անցկացնել ~ *le chemin* (կամ *la voie*) ճանապարհ բացել (նաև *փխք*); ուղի ցույց տալ ~ *les grandes lignes de...* ընդհանուր գծերով նշել ~ *un plan* նախագիծ կազմել

tract *m* բռուցիկ, բրոշյուր *◇ diffuser des* ~s բռուցիկներ տարածել ~ *papillon* բռուցիկ (թերթիկ)

traction *f* գործարք, համաձայնություն ~ *louche* մութ՝ կասկածելի գործարք

tradition *f* 1. ավանդություն, ավանդույթ, սովորույթ 2. սովորություն, կարգ

traditionalisme *m* ավանդականություն, ավանդապահություն

traditionaliste *m, f* ավանդապահության կողմնակից, տրադիցիոնալիստ

traditionnel, -le *adj* 1. ավանդական, հնավանդ, սերնդեսերունդ անցնող 2. սովորական, մշտական, ավանդական *◇ droits* ~s ավանդական իրավունքներ; *habitudes* ~les ավանդական սովորություններ;

musique ~le ավանդական երաժշտություն

traducteur, -rice *adj* թարգմանիչ (գրավոր) *◇ art de* ~ թարգմանչություն; *de* ~ թարգմանչական ~ - *interprète* պրոֆեսիոնալ թարգմանիչ (բանավոր և գրավոր)

traduction *f* 1. թարգմանություն (գրավոր) 2. *փխք*. արտահայտում, դրսևորում, մեկնաբանություն, բացատրություն *◇ littérature de* ~ թարգմանական գրականություն; *en* ~ թարգմանաբար ~ *automatique*, ~ *mécanique* մեքենայական թարգմանություն ~ *fidèle* համարժեք՝ ճշգրիտ թարգմանություն ~ *libre* ազատ թարգմանություն ~ *littérale* բառացի թարգմանություն ~ *simultanée* համընթաց՝ համաժամանակյա՝ սինխրոն թարգմանություն

traduire *vt* 1. արտահայտել, հաղորդել, արտացոլել 2. թարգմանել (գրավոր); փոխադրել 3. *իրվք*. դատարան կանչել; կարգապահական պատասխանատվության ենթարկել ~ *en actes* գործի վերածել ~ *devant le conseil de guerre* հանձնել ռազմական տրիբունալի դատաստանին ~ *à l'improviste* թարգմանել հանպատասխան ~ *en justice* դատական պատասխանատվության ենթարկել ~ *devant les tribunaux* դատարանին հանձնել

~ dans la réalité իրականություն դարձնել

trafic *m* 1. ապօրինի առևտուր, առուծախ 2. կապ, հաղորդակցություն 3. երթևեկություն, շարժում, տեղաշարժ, փոխադրում, բեռնաշրջանառություն ◊ faire ~ de son honneur իր խիղճը վաճառքի հանել

~ aérien օդային կապ

~ d'armes զենքի ապօրինի առևտուր

~ de contrebande մաքսանենգություն

~ direct ուղղակի կապ

~ de drogues թմրաբիզնես, թմրադեղերի ապօրինի վաճառք

~ d'or ոսկու ապօրինի առևտուր

trafiquant, -e *m, f* 1. առևտրական, չարչի, սպեկուլյանտ, անօրինական առևտրով զբաղվող առևտրական՝ մասնավորապես թմրանյութերի 2. խարդախ, խաբեբա, գործեր սարքող, չարաշահորդ

trahir *vt* 1. դավաճանել, մատնել 2. խախտել, դրժել, չպահպանել 3. հույսերը, սպասումները չարդարացնել 4. խեղաթյուրել, նենգափոխել 5. *վի/սք*. լքել, դավաճանել (ուժերի և այլնի մասին)

~ la confiance վստահությունը չարդարացնել

~ ses serments երդումը դրժել

trahison *f* դավաճանություն, մատնություն ◊ haute ~ պետական դավաճանություն, հայրենիքի դավաճանություն; tuer par ~ դավաճանաբար սպանել

train *m* 1. ընթացք, շարժում; քայլվածք 2. ապրելակերպ, համա-

կարգ 3. *քղք*. հրամանագրերի՝ օրենսդրական արձանագրությունների շարք, փաթեթ ◊ accélerer le ~ ընթացքը արագացնել; l'affaire va son ~ գործը ընթանում է իր հունով; être en ~ de... զբաղված լինել ինչ-որ բանով; être dans le ~ ժամանակից հետ չմնալ; mener grand ~ ճոխ կյանք վարել; mettre une affaire en ~ գործին ընթացք տալ; à ce ~ là այսլերպ, այսպես, այսպիսի ընթացքով; au ~ dont vont les choses դատելով գործերի ընթացքից; en ~ de ընթացքի մեջ գտնվող, իրականացվող

~ de mesures միջոցառումների շարք

~ de réformes բարեփոխումների շարք

~ de sénateur հայարտ քայլվածք

~ de vie կենսակերպ

traîner *vt* 1. քաշել, քարշ տալ, ձգել 2. ձգձգել, հետաձգել ◊ se ~ քարշ գալ, դանդաղորեն քայլել՝ ընթանալ; հետ մնալ, հետ ընկնել; se ~ à la remorque պոչից քարշ գալ ~ une affaire en longueur գործը ձգձգել, քաշքշել, երկարացնել ~ un misérable existence խղճուկ գոյություն քարշ տալ

train-train *m* 1. իրերի սովորական ընթացք, առօրեականություն 2. ավանդապաշտություն, հնամուրություն

~ de la vie journalistique առօրյա կյանք, միապաղաղ կյանք *p*) կենցաղ

trait *m* 1. գիծ, խազ, գծիկ 2. բնորոշ գիծ, հատկանիշ 3. արարք,

դրսևորում ◊ avoir ~ à... վերաբե-
 րել; prendre les ~s de... տեսք
 ընդունել; d'un ~ մի հարվածով,
 մի ակնթարթում, միանգամից
 ~ de caractère բնավորություն
 ~ de générosité մեծահոգության
 դրսևորում, մեծահոգի արարք
 ~ de génie հանճարեղ միտք,
 մտքի փայլատակում
 ~ d'union միացման գծիկ; *փխք*.
 կապող օղակ, միջնորդ

traité m (միջազգային) պայմանա-
 գիր, համաձայնագիր, դաշնա-
 գիր պետությունների միջև ◊
 annuler un ~ չեղյալ հայտարարել
 պայմանագիրը; conclure un ~
 պայմանագիր կնքել; expiration
 du ~ պայմանագրի ուժի մեջ
 գտնվելու ժամկետի ավարտ;
 infraction d'un ~ պայմանագրի
 խախտում; négocier un ~ բա-
 նակցություններ վարել պայմա-
 նագիր կնքելու համար; prolonga-
 tion d'un ~ պայմանագրի ժամ-
 կետի երկարացում; résiliation
 d'un ~ պայմանագրի լուծում՝
 խզում; réviser un ~ վերանայել
 պայմանագիրը; rompre un ~ հա-
 մաձայնագիրը խզել՝ դադարեց-
 նել; signer un ~ պայմանագիր
 ստորագրել; le ~ cesse d'avoir
 effet պայմանագիրը դադարեց-
 նում է իր գործողությունը; viola-
 tion d'un ~ համաձայնագրի
 խախտում
 ~ Boucliers Anti-Missiles (~ABM)
 պայմանագիր հակաօդային
 պաշտպանության համակարգի
 սահմանափակման մասին
 ~ d'amitié et de coopération բարե-

կամության և համագործակցու-
 թյան համաձայնագիր ~ d'arbit-
 rage et de conciliation պայմանա-
 գիր արբիտրաժի և համաձայ-
 նեցման ընթացակարգի մասին
 ~ d'armistice զինադադարի պայ-
 մանագիր
 ~ d'assistance mutuelle փոխօգ-
 նության պայմանագիր
 ~ bilatéral երկկողմ համաձայնա-
 գիր
 ~ commercial առևտրային պայ-
 մանագիր
 ~ de compensation փոխհատուց-
 ման համաձայնագիր
 ~ d'extradition պայմանագիր
 էքստրադիցիայի մասին
 ~ de garantie երաշխիքային պայ-
 մանագիր
 ~ de paix խաղաղության պայմա-
 նագիր
 ~ inégal, ~ léonin անհավասար՝
 ստրկական պայմանագիր
 ~ forces nucléaires intermédiaires
 (FNI) կամ intermediate nuclear
 forces (INF) պայմանագիր միջին
 շառավղով գործողության միջու-
 կային ուժերի մասին
 ~ pour la limitation des armements
 պայմանագիր սապառազինու-
 թյունների սահմանափակման
 մասին
 ~ de Moscou sur l'interdiction des
 essais d'armes nucléaires dans l'at-
 mosphère, dans l'espace cosmique
 et sous l'eau Մոսկովյան պայմա-
 նագիր՝ միջուկային փորձար-
 կումները մթնոլորտում, տիեզեր-
 քում, ջրի տակ դադարեցնելու
 մասին

~ multilatéral բազմակողմ պայմանագիր
 ~ de navigation նավագնացության պայմանագիր
 ~ de neutralité չեզոքության պայմանագիր
 ~ de non-agression պայմանագիր չհարձակվելու մասին
 ~ de paix séparé սեպարատ՝ անջատ հաշտության պայմանագիր
 ~ de réciprocité փոխադարձ պայմաններով համաձայնագիր
 ~ de règlement judiciaire et de conciliation պայմանագիր դատական վճռի և համաձայնեցման ընթացակարգի մասին
 ~ secret գաղտնի պայմանագիր
 ~ de sécurité collective կոլեկտիվ անվտանգության պայմանագիր

traitement *m* 1. վերաբերմունք, մոտեցում; պայմանակարգ, կանոնակարգ, ռեժիմ 2. դրույք (պետական ծառայողի), ռոճիկ, աշխատավարձ 3. քննարկում, գնահատում, մեկնաբանություն 4. խնամք, բուժում ◊ bénéficier d'un ~ de faveur օգտվել արտոնություններից
 ~ d'affaires առևտրային տվյալների մշակում
 ~ annuel տարեկան դրույք
 ~ de base հիմնական դրույք
 ~ discriminatoire խտրական վերաբերմունք
 ~ de l'endettement international միջազգային պարտքի քննարկում
 ~ équitable des pays համահավասար պայմանակարգ պետությունների համար

~ d'exception անհատական դրույք
 ~ de faveur արտոնություններ, արտոնյալ պայմաններ
 ~ fixe մշտական դրույք
 ~ de fonction պաշտոնական դրույք
 ~ inhumain անմարդկային վերաբերմունք
 ~ préférentiel արտոնյալ վերաբերմունք՝ ռեժիմ

traiter 1. *vt* ա) վերաբերվել, վարվել 2. քննարկել, գնահատել, մեկնաբանել, մշակել 3. պայմանավորվել, բանակցություններ վարել, գործարքներ կնքել 4. բուժել 2. *vi* ա) բանակցել (մեկի հետ որևէ բանի շուրջ) բ) դատողություններ անել, խոսել (ինչ-որ բանի մասին) ◊ être traité comme... դիտարկվել որպես...
 ~ (de) la paix բանակցություններ վարել խաղաղության շուրջ
 ~ un sujet որևէ թեմա հետազոտել՝ մշակել

traître, - *esse adj* դավաճանական, նենգ ◊ ne pas dire un ~ mot ոչ մի խոսք չասել, ծպտուն չհանել; procédé ~ դավաճանական վերաբերմունք՝ մոտեցում

traître, -*esse m, f* դավաճան, մատնիչ
 ~ à la patrie հայրենիքի դավաճան

trame *f* 1. *փիլ.* *հնգծ.* դավադրություն, դավ, խարդավանք 2. *փիլ.* կառուցվածք, հիմք ◊ ourdir une ~ դավեր նյութել

tramer *vt փիլ.* դավեր նյութել, դավել
 ~ une conspiration դավադրու-

թյուն կազմակերպել, դավադրել
~ la mort de զո որևէ մեկի սպա-
նությունը կազմակերպել

tranche *f* 1. կտոր, պատառ, շերտիկ,
մաս 2. կող, եզր (մետաղադրա-
մի) 3. հերթ, շարք, հատված,
մաս, բաժին *◇* la première ~ des
travaux աշխատանքների առա-
ջին փուլը

tranché *adj* : opinion ~e հստակ՝
վառ արտահայտված կարծիք;
position ~e վճռական դիրք

trancher *vt* վճռել, լուծել, ճիշտ
լուծումը՝ պատասխանը տալ
~ la difficulté դժվար դրությունից
դուրս գալ, դժվարությունը լուծել
~ une question հարցը լուծել

transaction *f* 1. գործարք, համա-
ձայնություն, առևտրային գոր-
ծառույթ 2. համաշխարհային
գործարք, համաշխարհային հա-
մաձայնագիր *◇* conclure (կամ
passer) une ~ գործարք կնքել

transalpin, -e *adj* անդրալպյան, Ալ-
պերից այն կողմ

transatlantique *adj* անդրատլանտ-
յան

transcaspien, -ne *adj* անդրկասպյան

transcaucasien, -ne *adj* անդրկով-
կասյան

transcendence *f* 1. *հնգծ*. նշանակա-
լից առավելություն 2. *փիլ*. տրանս-
ցենդենտություն, անդրանցակա-
նություն, իմացությանը անմատ-
չելի լինելը
~ du monde աշխարհի տրանս-
ցենդենտություն՝ անդրանցակա-
նություն (աշխարհի՝ տիեզերքի
անկախությունը գիտակցությու-
նից, փորձից)

transcender *vt* *փիլ*. գերազանցել;
հաղթահարել; ռացիոնալ ճանա-
չողության սահմանն անցնել *◇* se
~ իր հնարավորությունների սահ-
մանն անցնել; ինքն իրեն հաղ-
թահարել

transcontinental, -e *adj* անդրմայր-
ցամաքային, մայրցամաքը անց-
նող

transcription *f* 1. արտագրություն,
ընդօրինակում 2. *լզվբ*. տառա-
դարձություն 3. գրառում, արձա-
նագրություն, պատճեն

transdésertique *adj* անապատը
հատող

transe *f* 1. վախ, սարսափ 2. տրանս,
խոր էքստազ, անբնական ներ-
շնչում, պայծառատեսության վի-
ճակ (գուշակողների, հոգեկան
հիվանդների մոտ) *◇* être dans les
~s de վախենալ, որ...; être (կամ
entrer) en ~ իրեն կորցնել; տրան-
սի մեջ ընկնել՝ լինել

transférable *adj* փոխանակելի,
փոխարկելի

transférabilité *f* փոխարկելիություն,
փոխանակելիություն
~, libre ազատ փոխարկելիու-
թյուն
~ des monnaies արժույթի փո-
խարկելիություն
~ en or փոխարկելիություն ոսկով
~ du rouble ռուբլու փոխարկե-
լիություն

transfèrement *m* 1. տեղափոխում,
փոխադրում 2. փոխանցում,
հանձնում

ternsferer *vt* 1. տեղափոխել; տեղա-
շարժել, փոխադրել 2. փոխան-
ցել, հանձնել 3. փոխարկել, փո-

խանակել (մի արժույթից մյուսը)
transfert *m* 1. տեղափոխում; տեղա-
շարժում 2. փոխադրում, անցում
(իրավունքի) 3. փոխանցում,
զիջում, հանձնում 4. փոխանցում
(դրամի)

~ de domicile բնակության վայրի
փոփոխում

~ des droits իրավունքի փոխանցում
~ d'un employé ծառայողի տե-
ղափոխում

~ des fonds դրամական միջոցնե-
րի փոխանցում

~ de propriété սեփականության
փոխանցում

~ de la technologie տեխնոլո-
գիայի փոխանցում

~ du territoire տարածքի հանձ-
նում

~ des troupes զորքերի տեղափո-
խում

transformable *adj* փոխակերպելի,
վերափոխելի, ձևափոխելի, կեր-
պափոխելի, կերպարանափոխելի

transformation *f* 1. փոխակերպում
2. վերափոխում, ձևափոխու-
թյուն, փոփոխություն 3. բարե-
փոխում

~ de société ընկերության վերա-
կազմավորում

~ de la vie կյանքի բարեփոխում

transformer *vt* 1. փոխակերպել 2.
վերափոխել, ձևափոխել, փոփո-
խել 3. բարեփոխել

transfuge *m* թշնամու կողմն անցած
զինվոր, դավաճան, սահմանը
խախտող մարդ

transgresser *vt* խախտել, դրժել,
չպահպանել, զանց առնել, ու-
նահարել

~ la loi օրենքը խախտել՝ զանց
առնել

transgresseur *m* իրավախախտ,
իրավազանց

transgressif, -ve *adj* խախտող

transgression *f* իրավախախտում,
զանցառում, ունահարում (օրեն-
քի, սահմանի և այլն), զանցանք,
սխալ

transiger *vi* 1. հոժարակամ՝ սիրա-
հոժար համաձայնել, պայմանա-
վորվել; համաշխարհային գոր-
ծարք կամ համաշխարհային
համաձայնագիր կնքել 2. զիջել,
զիջումների գնալ 3. *փխք.*
հաստատականություն չդրսևո-
րել, հրաժարվել ինչ-որ բանից
~ avec sa conscience սեփական
խղճի հետ գործարքի մեջ մտնել
~ avec son devoir իր պարտակա-
նությունը չկատարել

transit *m* անցում, տարանցում,
փոխադրում $\diamond$ en ~ տարանցիկ
ձևով, տարանցիկ

~, libre ազատ տարանցում

transitaire *adj* տարանցիկ $\diamond$ corridor
~ տարանցիկ միջանցք; pays ~
տարանցիկ երկիր

transition *f* 1. անցում (մեկ վիճակից
մյուսը); փոխակերպում 2. ան-
ցումային շրջան $\diamond$ époque de ~
անցումային դարաշրջան, ան-
ցումային ժամանակաշրջան
~ présidentielle նախագահի իշ-
խանության փոխանցում

transitoire *adj* 1. անցումային, անց-
ման 2. ժամանակավոր, անցո-
ղիկ $\diamond$ cabinet ~ ժամանակավոր
կառավարություն; fonction ~ ժա-
մանակավոր պաշտոն; période ~

անցումային փուլ

transmettre *vt* 1. հանձնել, տալ, փոխանցել, ուղարկել 2. *նաղիո* հաղորդել, հայտնել 3. *իրվք*. իրավունքը փոխանցել
~ au comité փոխանցել հանձնախմբին

~ à la radio հաղորդել ռադիոյով

transmigration *f* վերաբնակեցում, գաղթ

transmigrer *vi* վերաբնակվել, գաղթել

transmission *f* 1. փոխանցում, ուղարկում 2. *նաղիո* հաղորդում 3. կապի միջոցներ; *նսզմ*. կապի ծառայություն $\diamond$ agent de ~ կապավոր
~ des pouvoirs իշխանության փոխանցում

transocéanien, -ne, transocéanique *adj* անդրօվկիանոսյան, օվկիանոսի այն կողմի

transport *m* 1. փոխադրում, տեղափոխում 2. փոխադրամիջոց, տրանսպորտ

~ par air օդային փոխադրամիջոց

~ par eau ջրային փոխադրամիջոց

~s par avion օդային փոխադրումներ

~s en commun հանրային փոխադրամիջոցներ

~s urbains քաղաքային փոխադրամիջոցներ

transpyréen, -ne *adj* անդրպիրենյան, Պիրենեյների այն կողմի

transsahrien, -ne *adj* Սահարայով անցնող:

Transsahrien (le) *m* Սահարայով

անցնող երկաթուղագիծ

transsibérien, -ne *adj* Սիբիրով անցնող

Transibérien (le) Տրանսսիբիրական երկաթուղագիծ

transylvain, -e, transylvanien, -ne *adj* տրանսսիլվանյան

travail *m* 1. աշխատանք, գործ 2. զբաղմունք, գործ 3. *pl* (շինարարական) աշխատանքներ 4. գեղարվեստական երկ; գիտական աշխատանք $\diamond$ division du ~ աշխատանքի բաժանում; droit du ~ աշխատանքի իրավունք; grands ~ aux de construction կապիտալ շինարարություն; législation du ~ աշխատանքային օրենսդրություն; marché du ~ աշխատանքի շուկա; mener (կամ effectuer) le ~ աշխատանք տանել; Organisation internationale du ~ Աշխատանքի միջազգային կազմակերպություն; sécurité du ~ աշխատանքի անվտանգություն; style de ~ աշխատելաճոճ

~ à la chaîne հարահոսային՝ հոսքազմային աշխատանք

~ clandestin ընդհատակյա աշխատանք

~ d'élucidation, ~ d'explication բացատրական աշխատանք

~ intellectuel մտավոր աշխատանք

~ manuel ֆիզիկական աշխատանք

~ noir անօրինական ՝ «ձախ» աշխատանք

~ obligatoire պարտադիր աշխատանք

~ d'organisation կազմակերպչա-

կան աշխատանք

~ par plein temps լրիվ աշխատանք

~ par poste, ~ posté հերթափոխային աշխատանք

~ supplémentaire արտաժամյա աշխատանք

~ à la tâche, ~ à la pièce գործարքային աշխատանք

~ à temps partiel մասնակի՝ ոչ լրիվ աշխատանք

~ d'utilité collective (T.U.C.) հանրօգուտ աշխատանք

~aux forcés տաժանակիր աշխատանք

~aux pratiques, ~ dirigés գործնական աշխատանքներ, սեմինար

~aux préparatoires նախապատրաստական փաստաթղթեր (օրենքի ընդունման համար)

~aux publics հասարակական աշխատանքներ

~aux de réfection վերականգնողական աշխատանքներ

~aux de terrassement հողային աշխատանքներ

~aux en sous-sol ստորգետնյա աշխատանքներ

travailler 1. *vi* աշխատել, գործել, բանել, աշխատանք թափել, ջանք թափել 2. *vt* մշակել, հղկել ~ l'opinion հասարակական կարծիք մշակել

~ la terre հողը մշակել

travailleur, -se *m, f* աշխատավոր, աշխատող, մշակ

~ intellectuel մտավոր աշխատանքով զբաղվող անձ

~ manuel ֆիզիկական աշխատանքով զբաղվող անձ

~ du rail երկաթուղային (անձ)

~ scientifique գիտական աշխատող

~s des constructions mécaniques մեքենաշինարարներ

~s des Cuirs et Peaux կաշեգործներ

~s du sous-sol հանքափորներ

travailleuse *m քղք.* լեյբորիստ

travestir *vt* 1. աղճատել, այլ տեսք հաղորդել 2. նմանակել, պատճենել

~ la pensée de զո մեկի միտքը խեղաթյուրել

~ sa pensée թաքցնել իր միտքը

tréfonds *m* 1. ընդերք 2. ամենանվիրականը, հոգու խորքը, էությունը
◇ savoir le fonds et le ~ d'une affaire իմանալ գործի բոլոր մանրամասները

tremper *vi* մասնակից լինել, խառնված լինել, ներքաշվել

~ dans le complet, ~ dans une conspiration մասնակցել դավադրության

~ dans un crime մասնակցել հանցագործության

trésor *m* 1. գանձ 2. գանձատուն, գանձարան, չիրկիզվող գանձապահարան ◇ le Trésor (public) Գանձապետարան, պետական գանձատուն, պետական ֆինանսներ

trésorerie *m* 1. գանձատուն, գանձարան 2. դրամական միջոցներ (կազմակերպության, ձեռնարկության) 3. ֆինանսների նախարարություն (Մեծ Բրիտանիայում) ◇ difficultés de ~ դրամական դժվարություններ

trésorier, -ère *m, f* գանձապետ, գանձապահ

trêve *f* 1. զինադադար 2. *փխբ.* կարճատև դադար, կարճատև հանգիստ ◇ accord de ~ զինադադարի համաձայնագիր; conclure une ~ զինադադար կնքել; faire ~ ընդհատել, դադարեցնել; s'accorder une ~ ինքն իրեն հանգիստ տալ; sans ~ անդադար; violer la ~ խախտել զինադադարը

~ des confiseurs քաղաքական կամ դիվանագիտական գործունեության կասեցում ամանորյա և ծննդյան տոների ժամանակ

~ politique կարճատև դադար քաղաքական պայքարում

tribunal *m* դատարան, դատական ատյան, արտակարգ դատարան և այդ դատարանի կազմը ◇ citer devant le ~ դատարան կանչել; comparaître devant le ~ դատական կարգով պատասխան տալ, դատարանի առաջ կանգնել; composer (կամ compléter) le ~ դատարանի կազմի մեջ մտնել, լինել դատարանի անդամ; déferer au ~ դատական պատասխանատվության ենթարկել, ուղարկել դատարան; dessaisir le ~ դատարանում գործը կարճել; être attrait devant le ~ դատական պատասխանատվության ենթարկված լինել; saisir un ~ d'une affaire գործը հանձնել դատարան ~ arbitral, ~ d'arbitrage միջնորդ դատարան, արբիտրաժ

~ civil քաղաքացիական դատարան

~ de compétence générale ընդհա-

նոր իրավասության դատարան

~ des conflits հակասությունների գծով դատարան

~ de droit commun ընդհանուր իրավասության դատարան

~ économique տնտեսական դատարան

~ pour enfants անչափահասների գծով դատարան

~ judiciaire ընդհանուր դատական հաստատություն (ի տարբերություն վարչական դատարանների)

~ militaire international միջազգային զինվորական դատարան

~ du peuple ժողովրդական դատարան

~ de première instance առաջին ատյանի դատարան

~ répressif քրեական դատարան

~ révolutionnaire հեղափոխական դատարան

~ suprême գերագույն դատարան

tribune *f* ամբիոն, բեմ ◇ monter à la ~ ամբիոն բարձրանալ; parler à la ~ ամբիոնից խոսել

tribut *m* հարկ, տուրք ◇ payer ~ հարկ՝ տուրք վճարել; *փխբ.* մեկին հարգանքի տուրք մատուցել՝ գնահատել; payer ~ à la tradition տուրք տալ ավանդույթին

tribunaire *adj* 1. հարկատու, տուրք վճարող 2. կախում ունեցող

tricentenaire *m* երեք հարյուրամյակ, երեքհարյուրամյա ժամկետ

tricolore *adj* եռագույն ◇ drapeau ~ ֆրանսիական ազգային դրոշ, եռագույն դրոշ

triennal, -e *adj* 1. եռամյա 2. երեք տարի ժամկետով ընտրված,

երեք տարին մեկ կատարվող
Trinité *f կրոն*. 1. երրորդություն 2. հոգեգալուստ 3. Սուրբ Երրորդության եկեղեցի

trinquer *vi* 1. չխկացնել, բաժակ-բաժակի խփել 2. *խսկց*. տհաճություններ ունենալ

triomphe *m* 1. հաղթանակ 2. փայլուն հաջողություն $\diamond$ arc de ~ հաղթանակի կամար; jour de ~ հաղթանակի օր, տոնակատարություն; recevoir en ~ հանդիսավորությամբ ընդունել

triompher *vi* 1. հաղթել, հաղթանակ տանել 2. հաղթանակ տոնել, ցմծալ, ուրախանալ ~ d'un adversaire հաղթել հակառակորդին

~ des déficiences թերությունները հաղթահարել

~ de toutes les épreuves բոլոր փորձություններին դիմանալ

~ de la résistance de qn հաղթահարել դիմադրությունը

tripartite *adj* 1. եռակողմ 2. երեք մասից բաղկացած 3. եռակի $\diamond$ convention ~ եռակողմ համաձայնագիր; gouvernement ~ երեք կուսակցությունից բաղկացած կառավարություն; négociations ~s եռակողմ բանակցություններ; traité ~ եռակողմ պայմանագիր

triple *adj* եռապատիկ, եռակի; եռյակ $\diamond$ Triple Alliance *պսմ*. Եռյակ միություն; Triple Entente *պսմ*. Եռյակ Համաձայնություն, Անտանտա

Triplice *f պսմ*. Եռյակ միություն (1882 թ.)

trique *f* 1. մահակ, դագանակ, գա-

վազան 2. *փխբ. խսկց*. դաժան իշխանություն, խիստ վարչակարգ $\diamond$ régime de la ~ գավազանի վարչակարգ

trisannuel, -le *adj* 1. երեք տարին մեկ կատարվող 2. երեքամյա

triumvirat *m պսմ*. եռապետություն

trompette *f* շեփոր, փող $\diamond$ emboucher (կամ entonner) la ~ մարտական տոն վերցնել

trompette *m* շեփորահար

trône *m* գահ, աթոռ $\diamond$ abdiquer le ~ հրաժարվել գահից; avènement (կամ accession) au ~ գահակալություն; discours du ~ գահաճառ, գահական ճառ; l'héritier du ~ գահաժառանգ; monter sur le ~ գահ բարձրանալ; prendre le ~ գահը գավթել; succéder au ~ գահակալել; succession au ~ գահաժառանգություն

trôner *vi* 1. թագավորել, տիրել, գահակալել, իշխել 2. բազմել, նստել

trophée *m* 1. ռազմական ավար, ավար 2. *փխբ*. նվաճում, հաղթանակ

trouble *m* 1. տագնապ, անհանգստություն, խռովք 2. (*հաճախ pl*) անկարգություններ, հուզումներ 3. *իքվբ*. խախտում $\diamond$ jeter (կամ semer, porter) le ~ dans... խռովություն սերմանել ~ de fait իրավունքի փաստացի խախտում

troubler *vt* 1. խռովել, անհանգստացնել, ալեկոծել, հուզել 2. խախտել, դրժել, զանց առնել, ընդհատել, խանգարել ~ un entretien զրույցին խանգարել

~ les plans պլանները խախտել
~ l'ordre public հասարակական
կարգը խանգարել
~ la paix խաղաղությունը խախ-
տել

troupe *f* 1. բազմություն, ամբոխ,
խումբ 2. զորախումբ; *pl* զորքեր
~s d'assaut հարվածային զորքեր
~s d'occupation օկուպացիոն
զորքեր

~s de terre ցամաքային զորքեր

truc *m* *խսկգ.* ճարպկություն, հնարք
~s de métier մասնագիտական
հնարքների՝ գաղտնիքներ

trucaje *m* *տնս*՝ truquage

truquage *m* 1. հնարքներ անելու ար-
վեստ, աճալարարություն 2. խա-
բեկություն, խարդախություն;
մենագափոխում, կեղծում, կեղծա-
րարություն

~ électoral ընտրությունների կեղ-
ծում

truqué, -e *adj* կեղծ, կեղծած, խար-
դախած ◊ élections ~es կեղծված
ընտրություններ; majorité ~e
կեղծված մեծամասնություն

truquer *vt* կեղծել, զեղծարարու-
թյուն անել

~ les élections ընտրությունները
մենագափոխել

turc, -que *adj* թուրքական ◊ langues
~ques թուրքական լեզուներ;
traiter à la ~ que թրքավարի՝
դաժանաբար վերաբերվել

tutélaire *adj* խնամակալական ◊
charges ~s խնամակալական պար-
տականություններ; puissance ~
խնամակալ - պետություն

tutelle *f* 1. խնամակալություն, խնա-

մատարություն 2. հսկողություն
3. *փխք.* պաշտպանություն, հովա-
նավորություն, հոգացողություն ◊
autorité (կամ organe) de ~ խնա-
մակալության մարմին; վերա-
դաս կազմակերպություն; Conseil
de ~ *քղք.* խնամակալության
խորհուրդ (ՄԱԿ-ում); placer sous
~ de ղնել խնամակալության
տակ; se charger de la ~ de զո,
tenir զո en ~ խնամակալել մե-
կին; se trouver en ~ խնամակա-
լության տակ գտնվել; sous la ~
խնամակալության տակ
~ administrative վարչական
հսկողություն

~ d'Etat պետական խնամակա-
լություն (ընտանիք չունեցող ան-
ձանց)

~ légale խնամակալություն ըստ
օրենքի

~ mesquine մանրախնդիր խնա-
մակալություն

~ pénale քրեական խնամակա-
լություն

tyran *m* 1. *պտմ.* բռնապետ, բռնա-
կալ 2. *փխք.* բռնակալ, դաժան
մարդ

tyrannie *f* 1. *պտմ.* բռնապետություն
2. *փխք.* բռնակալություն, ան-
սահման իշխանություն; բռնու-
թյուն

tyrannique *adj* 1. բռնապետական,
բռնակալական 2. *փխք.* դաժան,
բռնի, անգութ

tyranniser *vt* 1. բռնաճալ, դաժանո-
րեն վարվել 2. տանջել, չարչա-
րել, կեղեքել

U

UE (Union Européenne) Եվրոպական միություն

ukrainien, -ne *adj* ուկրաինական

ulcérer *vt* *փխթ.* խոցել, խայթել, վիրավորել, բարոյական հարված հասցնել

ultérieur, -e *adj* հետագա, գալիք, հաջորդ, հաջորդող $\diamond$ plans $\sim$ s հետագա ծրագրեր

ultérieurement *adv* այնուհետև, հետագայում, ապագայում; բացի դրանից, դրանից դուրս

ultima ratio (*լատ.*) վերջին, որոշիչ փաստարկ

ultimatum *m* *ղվմզ.* վերջնագիր, դիվանագիտական նոտա $\diamond$ adresser (կամ envoyer, signifier) un $\sim$ վերջնագիր ներկայացնել

ultime *adj* 1. վերջին, վերջնական, սահմանային 2. ամենահեռու, ամենահեռավոր $\diamond$ objectif $\sim$ վերջնական նպատակ $\sim$ journée վճռորոշ օր

ultra *m* ծայրահեղական, աջ-ծայրահեղական

ultra *adj* *invar.* ծայրահեղական, աջ-ծայրահեղական

ultra-gauche *f* ձախ-սոցիալանոդական խմբավորումներ, ձախ ծայրահեղականություն

ultra-rapide *adj* գերարագ, գերարագընթաց, գերարագագնաց

unanime *adj* միաձայն, միահամուռ, միաբերան, միաբան, համերաշխ, միական, համամիտ $\diamond$ accord $\sim$

միաձայն համաձայնություն; approbation $\sim$ միաձայն հավանություն; résolution $\sim$ միաձայն վճիռ՝ բանաձև; vote $\sim$ միաձայն քվեարկություն

unanimentement *adv* միաբանորեն, համերաշխորեն, համերաշխությամբ, միահամուռ՝ միաձայն կերպով

unanimité *f* միաբանություն, համերաշխություն, միասնականություն, միակամություն, միաբանվածություն $\diamond$ décision prise à l'~ միաձայն ընդունված որոշում; être élu à l'~ ընտրվել միաձայն; passer à l'~ անցնել միաձայն; règle de l'~ համերաշխության՝ միասնականության սկզբունք; à l'~ միաձայն, միաբանորեն, համերաշխորեն $\sim$ dans l'action գործողությունների համաձայնեցվածություն $\sim$ proportionnelle համամասնական միասնություն

uni, -e *adj* 1. համերաշխ, միասնական, համաձայնեցված, միահամուռ, միաբան 2. միավորված, միացյալ, համախմբված $\diamond$ Etats-Unis d'Amérique (U.S.A.) Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ (ԱՄՆ); Organisation des Nations Unies (ONU) Միավորված Ազգերի կազմակերպություն (ՄԱԿ); Royaume Uni Միացյալ թագավորություն

unification *f* 1. միասնականացում, միասնացում, ունիֆիկացիա 2. միացում, միավորում

unifié, -e *adj* 1. միասնական 2. միավորված, միացյալ $\diamond$ parti ~ միացյալ կուսակցություն

unifié *m pl* *պտմ*. միավորված սոցիալիստական կուսակցության անդամներ

unifier *vt* 1. միասնացնել, միասնականացնել 2. միավորել, միացնել

uniforme *adj* 1. միատեսակ, միաձև 2. միօրինակ, միապաղաղ, միաման 3. անփոփոխ, հաստատուն, մշտական

uniforme *m* տարազ, զգեստ, համազգեստ; զինվորական համազգեստ $\diamond$ endosser I~ մտնել զինվորական ծառայության; en grand ~ հանդիսային համազգեստով; porter I~ զինվորական ծառայության մեջ լինել; quitter I~ զինվորական ծառայությունը թողնել

uniformément *adv* 1. միատեսակ կերպով, միանման, միևնույն ձևով 2. հավասարապես

uniformité *f* 1. միակերպություն, միանմանություն, միատեսակություն 2. միօրինակություն, միալարություն, միապաղաղություն, անփոփոխություն

unilatéral, -e *adj* միակողմ; միակողմանի $\diamond$ action ~e միակողմանի գործողություն; contrat ~ միակողմ պայմանագիր; déclaration ~ ~e միակողմ հռչակագիր՝ հայտարարություն; désarmement ~ միակողմանի զինաթափում

unilingue *adj* միալեզու, միալեզվյան

uninominal, -e *adj* միանվանական,

միայն մեկ անուն պարունակող (ցուցակ) $\diamond$ scrutin ~ քվեարկություն մեկ թեկնածուի համար

union *f* 1. միություն, միավորում, համախմբում, միացում 2. սերտ կապ, միաբանություն, համաձայնություն, համախոհություն, համերաշխություն 3. արհմիություն $\diamond$ Union Française *պտմ*. Ֆրանսիական միություն; Union postale Փոստի համաշխարհային միություն; Union des Républiques Socialistes Soviétiques (URSS) *պտմ*. Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետությունների Միություն (ԽՍՀՄ) ~ économique տնտեսական միություն

~ d'Etats պետությունների միավորում՝ ունիա; ֆեդերացիա ~ locale տեղական արհմիութենական միություն

~ ouvrière *պտմ*. արհմիություն ~ personnelle անձնական ունիա ~ politique քաղաքական միություն

~ réelle իրական միություն ~ de syndicats արհմիությունների միավորում (մեկ շրջանի)

unionisme *m* 1. *պտմ*. ունիոնիզմ 2. *պտմ*. արհմիութենական շարժում 3. պետությունների քաղաքական կամ տնտեսական միավորման մասին տեսություն

unioniste *m, f* 1. ունիոնիստ, սեպարատիզմի՝ անջատողականության հակառակորդ (ֆեդերացիայի կողմնակից՝ ԱՄՆ-ում քաղաքացիական պատերազմի ժամանակ; Իռլանդիային ինք-

նավարություն տալու հակառակորդ; Քվեբեկի՝ Կանադայի կազմից դուրս գալու հակառակորդ) 2. *հնգծ.* արհմիության անդամ

unique *adj* 1. միասնական, ընդհանուր 2. միակ, եզակի $\diamond$ *commandement* ~ միասնական հրամանատարություն; *front* ~ միասնական ճակատ; *pratiquer le commerce à sens* ~ միակողմանի առևտուր վարել; *prix ~s* միասնական գներ; *régime à parti* ~ միակուսակցական համակարգ ~ *en son genre* միակը իր տեսակի մեջ

unir *vt* 1. միավորել, միացնել 2. համախմբել, հավաքել, ժողովել, միմյանց կապել $\diamond$ *s'~* միավորվել, համախմբվել, միաբանվել; միանալ

unisson *m* փոխհամաձայնություն, համերաշխություն, միաբանություն $\diamond$ *à l'~* համերաշխ, միասնաբար; *à l'~ de ...* համապատասխան

unitaire *adj* միասնական, միացյալ, միավորիչ $\diamond$ *lutte ~* միասնական պայքար; *Syndicat ~* Միացյալ արհմիություն

unitaire *m, f* պետական միասնականության, քաղաքական կենտրոնացման կողմնակից

unité *f* 1. միավոր 2. միասնականություն, միասնություն, համախմբվածություն 3. *ռազմ.* զորամաս, ստորաբաժանում, կազմավորում $\diamond$ *faire l'~* կազմակերպել գործողությունների միասնություն; *gouvernement d'~ nationale* ազգային միաբանության կառա-

վարություն; *rompre l'~* խափանել գործողությունների միասնությունը; *à l'~ ~ près...* միավորի ճշտությամբ

~ *d'action* գործողությունների միասնություն՝ համախմբվածություն

~ *administrative* տարածքավարչական միավոր

~ *aérienne* օդային ստորաբաժանում

~ *de but* նպատակի միասնություն

~ *de direction et de commande* միանձնյա ղեկավարություն

~, *grande* զորամիավորում

~ *monétaire* դրամական միավոր

~ *syndicale* արհմիութենական միասնություն

~ *de terre* ցամաքային ստորաբաժանում

~ *de vues* հայացքների միասնություն

~*s motorisées et mécaniques* մոտոմեքենայացված զորամասեր

univers *m* 1. տիեզերք, ամբողջ աշխարհը 2. *հնգծ.* երկրագունդ $\diamond$ *au bout de l'~* աշխարհի ծայրում; *citoyen de l'~* աշխարհաքաղաքացի; *connaissance de l'~* աշխարհի՝ տիեզերքի ճանաչողություն
~ *sidéral* աստղային աշխարհ; տիեզերք

universaliser *vt* 1. համընդհանուր դարձնել, լայնորեն տարածել 2. ընդհանրացնել

universalisme *m* գիտելիքների բազմակողմանիություն, համակողմանիություն, համընդհանրակա-

նություն, ունիվերսալություն
universalité *f* 1. համընդհանրություն, ընդհանրականություն, համակողմանիություն, ունիվերսալություն; համաշխարհային բնույթ
 2. բազմակողմանիություն
 ~ des engagements պարտավորությունների բազմակողմանի բնույթը
 ~ du suffrage ընտրական իրավունքի համընդհանուր բնույթը
universel, -le *adj* 1. համընդհանուր, ընդհանուր, համատարած 2. համաշխարհային, տիեզերական 3. բազմակողմանի, համապարփակ ◊ autorité ~le համապարփակ իշխանություն; conscience ~le համընդհանուր գիտակցություն; Déclaration ~le des Droits de l'Homme Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագիր; désarmement total et ~ համընդհանուր և լիակատար զինաթափում; guerre ~le համաշխարհային պատերազմ; histoire ~le համաշխարհային պատմություն; paix ~ համընդհանուր խաղաղություն; suffrage ~ համընդհանուր ընտրական իրավունք
universellement *adv* 1. համընդհանուր ձևով 2. ամենուրեք, ամեն տեղ
 ~ admis բոլորի կողմից ընդունված
 ~ connu հանրահայտ, հանրաճանաչ
universitaire *adj* համալսարանական ◊ campus ~ համալսարանական ավան՝ թաղամաս; licence ~

համալսարանական վկայական; restaurant ~ ուսանողական ճաշարան
universitaire *m, f* համալսարանի դասախոս
université *f* համալսարան ◊ diplôme d'une ~ համալսարանավարտ; doctorat d'~ գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճան; étudiant à l'~ համալսարանի ուսանող; professeur à l'~ համալսարանի դասախոս; thèse d'~ դոկտորական ատենախոսություն ~ d'état պետական համալսարան
 ~ populaire ժողովրդական համալսարան
 ~ privée մասնավոր համալսարան
urbain, -e *adj* 1. քաղաքային, քաղաքի 2. *պտմ.* հռոմեական ◊ construction ~e քաղաքաշինություն; Ministère de la Construction Urbaine Քաղաքաշինության նախարարություն; population ~e քաղաքային բնակչություն; transports ~s քաղաքային փոխադրամիջոցներ
urbanisation, -e *m* քաղաքաբնակ
urbanisation *f* 1. քաղաքների աճ 2. քաղաքաշինություն
urbanisme *m* քաղաքաշինություն, քաղաքային բարեկարգում, քաղաքների հատակագծում
urbanité *f* քաղաքավարություն, հարգալից վերաբերմունք, բարեկրթություն
urgence *f* ծայրահեղ անհրաժեշտություն, անհետաձգելիություն, շտապողականություն, հրատապու-

թյուն, հապճեպություն $\diamond$ *appliquer la procédure d'~* շտապ բուժական գործողություն կիրառել; *en cas d'~* ծայրահեղ անհրաժեշտության դեպքում; *demander l'~* պահանջել անհապաղ քննարկում՝ շտապ կարգով քննարկումներ; *discussion d'~* անհետաձգելի քննարկում; *état d'~* արտակարգ դրություն; *d'extrême ~* խիստ հրատապ; *mesures d'~* շտապ՝ անհետաձգելի միջոցառումներ; *parer à l'~* անել ամենաանհրաժեշտը; *en première ~* առաջին հերթին; *un problème d'~* անհետաձգելի խնդիր; *secours d'~* անհետաձգելի օգնություն; *en toute ~* հապճեպորեն, շտապ կարգով; *d'~* անմիջապես, անհապաղ, առանց հետաձգելու ~ *pressante, extrême ~* ծայրահեղ հրատապություն

urgent, -e *adj* շատ անհրաժեշտ; անհապաղ, հրատապ, անհետաձգելի, շտապ, շուտափույթ $\diamond$ *débat ~* հրատապ բանավեճ; *message ~* շտապ հաղորդագրություն; *mesures ~es* շտապ՝ անհետաձգելի միջոցառումներ; *raison ~e* ծանրակշիռ պատճառ

~ *problème* հասունացած խնդիր

urne *f* քվեատուփ $\diamond$ *aller aux ~ s* գնալ քվեարկելու, գնալ ընտրությունների; *déposer un bulletin dans l'~* ընտրաթերթիկը գցել քվեատուփ ~ *électorale* քվեատուփ

us *m pl* բարքեր, սովորույթներ $\diamond$ *les ~ et les coutumes* վարքուրարք

usage *m* 1. սովորույթ, սովորություն 2. փորձ, հմտություն, փորձառություն, ունակություն, սովորություն 3. գործածություն, օգտագործում, կիրառում, կիրառություն $\diamond$ *conforme aux ~s* սովորական, ընդունված, ինչպես պահանջվում է; *contraire aux ~s* չընդունված, ոչ սովորական; *destiné à l'~* *personnel* նախատեսված անձնական օգտագործման համար; *être en ~* գործածության մեջ լինել; *être hors d'~* գործածությունից դուրս գալ; *faire ~ de ...* օգտագործել, կիրառել; *faire mauvais ~* չարաշահել, ոչ ճիշտ գործածել; *mettre en ~* գործածության մեջ դնել, շրջանառության մեջ դնել; *passer en ~* գործածության մեջ մտնել; *sortir d'~* ~ գործածությունից դուրս գալ; *à l'~ de... օգտագործման համար է;* *à l'~ externe* արտաքին գործածության համար; *à l'~ multiple* բազմակի օգտագործման համար; *à l'~ unique* մեկանգամյա օգտագործման համար; *pour l'~ administratif* վարչական կարիքների համար

~ *ancien* հին սովորություն

~ *de la force* ուժի գործադրում

~ *du monde* աշխարհի իմացություն

~ *de la parole* խոսելու ունակություն

~ *s en vigueur* գործող բարքեր

usager *m* 1. օգտագործող; գործածող, որևէ բանից օգտվող, սպառող; հաճախորդ 2. *իրավ.* ուրիշի

գույքը տնօրինելու իրավունք ունեցող անձ

~s du canal de Suez Սուեզի ջրանցքից օգտվող երկրներ

~s d'une langue որևէ լեզվով խոսողներ, որևէ լեզվի կրողներ

usé, -e *adj* 1. տափակ, ծամծամված, ճղճիմ 2. ուժասպառ, հոգնատանջ, հյուծված $\diamond$ sujet ~ ծեծված քեմա; théories ~es հնացած տեսություններ

user I 1. *vi* օգտագործել, կիրառել, գործածել 2. *vt* ա) ծախսել, սպառել, վատնել բ) հյուծել, ուժասպառ անել

~ d'autorité իշխանությունը օգտագործել

~ de finesse խորամանկորեն գործել

~ ses forces ուժասպառ լինել, սաստիկ հոգնել

~ de menaces et de violence դիմել սպառնալիքների և բռնության

~ la santé առողջությունը քայքայել

~ de tous les moyens բոլոր միջոցներն օգտագործել

user II *m* գործածություն

usine *f* գործարան

~ de constructions mécaniques մեքենաշինական գործարան

~ d'incinération արտադրության թափոնները այրող գործարան

~ machines-outils հաստոցաշինական գործարան

~ métallurgique մետաղագործական գործարան

~ pilote գործարարական գործարան

~ textile մանածագործական գործարան

usité, -e *adj* 1. գործածական, գործածելի, սովորական, առօրյա, տարածված, լայնորեն հայտնի 2. կիրառվող, գործածվող $\diamond$ être ~ գործածվել, կիրառվել

usuel, -le *adj* սովորական, առօրյա, գործածական

usufruit *m* *իրավք*. ուրիշի գույքի և գույքից ստացված եկամուտների ցմահ օգտագործման իրավունք

usure I *f* վաշխառություն, վաշխառական տոկոսադրույք $\diamond$ prêter à ~ մեծ տոկոսներով պարտք տալ; rendre avec ~ վճարել վերադրով, մի բան էլ ավելի

usure II *f* 1. ուժասպառություն, հյուծվածություն 2. մաշվածություն $\diamond$ guerre d'~ ուժասպառության, ուժերի հյուծման պատերազմ

~ physique et morale ֆիզիկական և բարոյական ուժասպառություն

usurpateur *m* բռնատիրոջ, զավթիչ, բռնազավթիչ, հափշտակիչ

usurpation *f* 1. բռնատիրում, զավթում, ապօրինի գրավում (իշխանության և այլն) 2. ապօրինի յուրացում

~ de fonction պաշտոնատար անձի՝ իշխանության յուրացում

~ de nom ուրիշի անվան յուրացում

~ de pouvoir դատական մարմնի լիազորությունների յուրացում (վարչական անձի կողմից)

~ de titre professionnel կոչման յուրացում

usurpatoire *adj* գավթողական, թալանչիական, բռնատիրական

usurper *vt* բռնագավթել, հափըշտակել, յուրացնել, խլել, բռնատիրել

utile *adj* օգտակար, օգտավետ, օգտաշատ, պետքական, պիտանի $\diamond$ le Conseil peut prendre les dispositions ~s Խորհուրդը կարող է իրականացնել պատշաճ միջոցառումներ; en temps ~ ժամանակին, հարկ եղած ժամանակ

utilement *adv* օգուտով

utilisable *adj* օգտագործելի, կիրառելի, պիտանի, պետքական, հարկավոր

utilisateu *m* օգտագործող, սպառող

utilisation *f* օգտագործում, կիրառում, օգտահանություն (թափոնների)

~ d'autres langues լրացուցիչ լեզուների կիրառում

~ pacifique de l'énergie atomique ատոմային էներգիայի օգտագործում խաղաղ նպատակներով

utiliser *vt* օգտագործել, կիրառել, գործածել, գործադրել, կիրարկել ~ à fond սպառել, վերջացնել

~ en permanence մշտապես օգտագործել

~ le terrain տեղանքը օգտագործել, հարմարվել տեղանքին

utilitaire *adj* 1. օգտապաշտական, նեղ անձնական 2. գործնական, կիրառական, շահադիտական, շահ հետապնդող $\diamond$ arts ~s կիրառական արվեստ; calculs ~s շահադիտական հաշվարկներ

utilité *f* օգուտ; օգտակարություն, օգտավետություն; շահավետություն $\diamond$ affecter à diverses ~s նախասահմանել տարբեր կարիքների համար; être d'une grande ~ օգտակար լինել, մեծ օգուտ բերել; reconnu d'~ publique ճանաչված որպես հանրօգուտ՝ հասարակականորեն օգտավետ; sans ~ անօգուտ

uti possedetis (*լատ.*) պայմանագրի հիմք կամ սկզբունք, համաձայն որի հսկամարտող կողմերին փոխադարձության սկզբունքով հանձնվում են այն տարածքները, որոնք գավթվել են ռազմական գործողությունների ընթացքում

utopie *f* 1. *փիլ.* ուտոպիա 2. ցնորք, երազանք, անիրագործելի գաղափար

utopique *adj* 1. *փիլ.* ուտոպիական 2. ցնորական, անիրագործելի

V

vacance *f* 1. թափուր պաշտոն, թափուր տեղ (աշխատանքի) 2. *pl* արձակուրդ, արձակուրդներ (ուսումնական) $\diamond$ colonie de $\sim$ s հանգստի ճամբար; un lieu de $\sim$ s հանգստյան վայր, առողջարան; mettre en $\sim$ s արձակուրդ ուղարկել; pourvoir à une $\sim$ թափուր պաշտոնը զբաղեցնել; prendre ses $\sim$ s արձակուրդ վերցնել; partir en $\sim$ s արձակուրդ գնալ

$\sim$ du pouvoir անիշխանություն
 $\sim$, grandes, $\sim$ d'été ամառային արձակուրդ

$\sim$ s parlementaires խորհրդարանական արձակուրդ

$\sim$ s payées հեթախան արձակուրդ

vacuum *m* վակուում

vade-mecum *m* փոքր տեղեկատու, ուղեցույց

vague *f* 1. ալիք, կոհակ 2. ալիք, շարժում

$\sim$ d'augmentation de prix գների աճ, գնաճ

$\sim$ de grève գործադուլային ալիք

$\sim$, nouvelle ա) երիտասարդ սերունդ բ) *փ/սք*. նոր ուղղություն, «նոր ալիք»

$\sim$ de spéculations չարաշահումների ալիք

vague *adj* անորոշ, անհասկանալի, ոչ պարզ, աղոտ, ոչ հստակ $\diamond$ conditions $\sim$ s ոչ հստակ պայմաններ; contrat $\sim$ անորոշ պայմանագիր; formule $\sim$ անորոշ

ձևակերպում; langage $\sim$ անհասկանալի լեզու; raisons $\sim$ s անհասկանալի պատճառներ՝ փաստարկներ

$\sim$ promesse անորոշ՝ խուսափողական խոստում

vague *m* անորոշություն, անորոշ դրություն $\diamond$ se perdre dans le $\sim$ խոսել երկար և անհասկանալի; rester dans le $\sim$ որոշակի պատասխան չստանալ; պարզորոշ պատկերացում չունենալ

vain, -e *adj* զուր, իզուր, անօգուտ, ապարդյուն, ավելորդ

$\sim$ s efforts ապարդյուն՝ զուր ջանքեր

vaincre *vt* 1. հաղթել, հաղթանակ տանել, պարտության մատնել 2. հաղթահարել, ճնշել, ջարդել, կոտրել, փշրել, ընկճել, զսպել $\diamond$ se laisser $\sim$ իրեն հաղթել տալ, թույլ տալ, որ իրեն ճնշեն
 $\sim$ un obstacle արգելքը հաղթահարել

$\sim$ la résistance de զո մեկի դիմադրությունը կոտրել

vaincu, -e *adj* պարտված $\diamond$ s'avouer $\sim$ իրեն պարտված ճանաչել

vainqueur *m* հաղթող, հաղթանակող, հաղթանակ տանող

valable *adj* 1. վավերական, գործող, իրավաբանական ուժ ունեցող, օրինական 2. ընդունելի, պիտանի, հիմնավորված, հարգելի, լուրջ 3. թանկարժեք, օգտակար,

արժեքավոր ◊ interlocuteur ~ *քղք*. բանակցություններ վարելու լիազորություններ ունեցող կողմ; motif ~ հարգելի պատճառ; raison ~ ծանրակշիռ փաստարկ; la thèse reste ~ դրույթը մնում է ուժի մեջ

valablement *adv* 1. օրինական կարգով, պատշաճ կերպով 2. հաջողությամբ, արդյունավետ, ճիշտ

valeur *f* 1. արժեք, գին 2. նշանակություն, արժեքավորություն, ուժ, կարևորություն; որակ, մեծություն 3. *փ/սք*. էական կարևորություն ունեցող երևույթ, առարկա, արժեք ◊ *apprécier à sa juste ~* ա) գնահատել ըստ իրական արժեքի բ) գնահատել ըստ արժանվույն; *attacher de la ~ à qch* մեծ կարևորություն հաղորդել որևէ բանի; *calculer la ~* արժեքը հաշվել; *diminuer la ~* արժեքն իջեցնել; *estimer à sa juste ~* գնահատել ըստ իսկական արժեքի; *être de ~* արժեք ներկայացնել; *mettre en ~* արժևորել, ընդգծել, առանձնացնել, նկատելի դարձնել; օգուտ քաղել; *mettre en ~ les terres* յուրացնել հողերը; *de première ~* առաջնակարգ նշանակության; *de ~* արժեքավոր; *sans ~* անարժեք; *taxe à la ~ ajoutée* (T.V.A.) ավելացված արժեքի հարկ ~ *d'achat* սկզբնական գին, գնման գին ~ *ajoutée* ավելացված՝ հավելյալ արժեք ~ *brute* համախառն արժեք ~ *d'échange* փոխանակային արժեք ~ *d'une méthode* մեթոդի արդյու-

նավետությունը

~ *nominale* անվանական արժեք ~ *d'usage*, ~ *usuelle*, ~ *utile* սպառողական արժեք

~ *vénale*, ~ *de vente* վաճառքի արժեք

~ *s historiques* պատմական արժեքներ

~ *s universelles* համամարդկային արժեքներ

~ *s morales* բարոյական արժեքներ

validation *f* 1. *իր/սք*. հաստատում, վավերացում, օրինականացում 2. վավերական՝ օրինական ճանաչելը

valide *adj* *իր/սք*. իրական, վավերական, ուժի մեջ գտնվող, գործող, օրինական ◊ *déclarer ~* վավերական ճանաչել; *droit ~* գործող իրավունք; *objection ~* ծանրակշիռ առարկություն; *passport ~* վավերական անձնագիր

valider *vt* 1. հաստատել, վավերացնել 2. *իր/սք*. վավերական՝ օրինական ճանաչել, օրենքի ուժ տալ

~ *un acte* վավերացնել փաստաթուղթը

~ *une élection* վավերացնել ընտրությունների արդյունքները

~ *une séance* նիստը ճանաչել իրավազոր

validité *f* 1. *իր/սք*. վավերականություն, օրինականություն 2. վավերականության ժամկետ, գործողության ժամկետ, պիտանելիություն ◊ *contester la ~* վիճարկել օրինականությունը; *durée de ~* *initiale d'une convention* կոնվենցիայի գործողության նախ-

մական ժամկետը

~ de la loi օրենքի գործողություն
~ d'une opinion կարծիքի հիմնա-
վորվածություն

~ d'un passeport անձնագրի վա-
վերականության ժամկետ
~ du titre արժեթղթի վավերակա-
նություն

~ d'un traité (միջազգային) պայ-
մանագրի վավերականություն

valise *f*: ~ diplomatique *ղվնգ*. վալիզ,
դիվանագիտական սուրհանդա-
կի փոստի պարկ, որն անձեռն-
մխելի է

valoir *vi* 1. արժենալ, գին ունենալ,
արժեք ներկայացնել 2. պիտանի
լինել $\diamond$ ça vaut le coup արժե
փորձել՝ ռիսկի դիմել; cela ne vaut
pas la peine de ... իմաստ չունի,
չարժե; cela ne vaut rien դա ոչ մի
բանի պիտանի չէ; faire ~ ներկա-
յացնել պատշաճ ձևով, ընդգծել,
նկատելի՝ ցայտուն դարձնել,
շեշտել; օգուտ քաղել; faire ~ ses
droits իր իրավունքները պաշտ-
պանել; se faire ~ իրեն ներկա-
յացնել բարենպաստ ձևով;
պարծենալ, գլուխը գովել; vaill-
le que vaill ինչ ուզում է թող լինի
~ de l'or ոսկու գին ունենալ
~ la peine de... արժենալ, որ...

valorisation *f* 1. արժևորում 2. ար-
ժեքի արհեստական բարձրա-
ցում

valoriser *vt* 1. արժեք սահմանել,
գնահատել, գին նշանակել 2.
(արհեստականորեն) արժեքը՝
գինը բարձրացնել 3. կարևորել,
արժևորել, կարևորություն տալ

vandale *m* վանդալ, բարբարոս,
վայրագ մարդ

vandaliser *vt* բարբարոսություն
անել, վայրագություն կատարել

vandalisme *m* բարբարոսություն,
վայրագություն $\diamond$ acte de ~ բար-
բարոսական արարք

vantardise *f* պարծենկոտություն,
ինքնագովություն, սնապարծու-
թյուն

vaquer *vi* 1. զբաղվել որևէ բանով 2.
բափուր լինել

~ à ses affaires (կամ occupations)
զբաղվել իր պարտականություն-
ների կատարմամբ, իր գործերով
զբաղվել

variabilité *f* փոփոխականություն,
փոփոխություն, անկայունու-
թյուն, անհուսալիություն
~ des monnaies արժույթի անկա-
յունություն

variation *f* 1. փոփոխություն, փոփո-
խում 2. տատանում

~ de la valeur d'euro եվրոյի
արժեքի փոփոխություն

~s des cours փոխարժեքի տա-
տանումներ

~s monétaires արժութային փո-
փոխություններ

~s des prix գների փոփոխու-
թյուններ

~s saisonnières սեզոնային տա-
տանումներ

~s soudaines տարերային տա-
տանումներ

varier 1. *vt* փոփոխել, տարափոխել,
ձևափոխել, բազմազան դարձնել
2. *vi* ա) փոփոխվել բ) տար-
բերվել, զանազանվել $\diamond$ les
opinions se ~ent sur ce point այս
հարցում կարծիքները չեն համ-
ընկնում՝ տարբերվում են; pour ~
հասնում բազմազանության

variété *f* 1. բազմազանություն 2. տարատեսակություն 3. *pl* խառնուրդ
~ de risques ռիսկերի բազմազանություն

varsovien, -ne *adj* վարշավական

vassal, -e *adj* վասալային, կախյալ

vassalisation *f* 1. ստրկացում 2. ենթակայություն, ստորադասություն, հպատակություն, կախվածություն

vassaliser *vt* 1. ստրկացնել, ճորտացնել 2. կախման մեջ դնել

vautrer (se) *pf* թավալ տալ $\diamond$ se ~ dans le vice անառակության մեջ թաղվել; se ~ à plat ventre ստորաքարշություն անել, քծնել, սողալ, շողոքորթել

vedette *f* 1. *հնգծ*. զինվորական ժամապահ 2. պահականավակ 3. նշանավոր դերասան, «աստղ», հռչակավոր՝ ակնանավոր անձ $\diamond$ donner la ~ առաջատար դեր տալ; en ~ տեսանելի տեղում (տպագրված); être en ~ հսկել, պահպանել; mot ~ վերնագրային բառ (բառահոդվածի)

veille *f* նախօրե, նախօրյակ $\diamond$ à la ~ նախօրեին

veiller *vt* դիտել, հսկել, նայել, հետևել
~ à la légalité օրինականության պահպան կանգնել, օրինականությունը պահպանել

velléité *f* բույլ ցանկություն, հավակնություն, փորձ անելը, մտադրություն $\diamond$ avoir des ~s de résistance դիմադրելու բույլ փորձեր անել ~ de lutte պայքարի փորձ

velodrome *m* հեծանվահրապարակ $\diamond$ Vélodrome d'Hiver (Vel'd'Hiv) ձմեռային հեծանվահրապարակ

(ցույցերի, հավաքույթների վայր Փարիզում)

vénal, -e *adj* 1. գնման, գնելու, գնովի 2. *փխբ*. ծախու, վաճառվող, կաշառվող $\diamond$ offices ~aux *պտմ*. վաճառվող պաշտոններ; presse ~e ծախու մամուլ; valeur ~e շուկայական կամ գնման արժեք

vénalité *f* 1. *պտմ*. ծախվածություն, կաշառվածություն, վաճառվածություն 2. *փխբ*. կաշառակերություն; կաշառվածություն
~ des charges պաշտոնների ծախվածություն

vendéen, -ne *adj* վանդեական

vendetta *f* արյան վրեժ, վեճեռտա (Կոռսիկայում)

vénérable *adj* 1. պատվարժան, հարգելի, պատվելի, պատկառելի 2. սուրբ (կուսակրոն հոգևորականի մականուն ուղղափառ եկեղեցում)

vénération *f* 1. հարգանք, պատիվ, մեծարանք, ակնածանք, պատկառանք 2. երկրպագություն, պաշտամունք

vénérer *vt* 1. հարգել, մեծարել, պատվել 2. երկրպագել, պաշտել

vengeance *f* վրեժ, վրիժառություն, վրեժխնդրություն, ռիս $\diamond$ esprit de ~ վրեժխնդրություն; exercer sa ~ վրեժ լուծել; soif de ~ վրեժխնդրության ծարավ; tirer (կամ prendre) ~ de վրեժխնդիր լինել; par ~ վրեժխնդրությունից ելնելով, վրեժխնդրորեն

venger *vt* վրեժ լուծել, վրեժխնդիր լինել $\diamond$ se ~ վրեժ լուծել, վրեժխնդիր լինել, ռիս հանել; se ~ d'un ennemi թշնամուց վրեժ լուծել
~ une offense վիրավորանքի

համար վրեժխնդիր լինել
vengeur, -eresse *adj* վրեժխնդիր,
վրիժառու

venimeux, -se *adj* *փխբ.* թունավոր,
խոցող, խայթող, խայթիչ, թու-
նոտ, կծու $\diamond$ haine ~se թունոտ
ատելություն; langue ~se չար
լեզու

venin *m* 1. թույն (օձի, միջատի) 2.
չարություն, մաղձ, թույն $\diamond$
homme sans ~ անվնաս, անչար
մարդ; jeter (կամ cracher) tout son
~ արտահայտել հոգում կու-
տակվածը, դուրս թափել ամբողջ
մաղձը
~ de la calomnie զրպարտության
թույն

venir *vi* 1. գալ, ժամանել 2. պատա-
հել, տեղի ունենալ 3. ծագել,
սերել, առաջանալ $\diamond$ à ~ գալիք,
առաջիկա; en ~ à la conclusion
եզրակացության գալ; faire ~
կանչել; բերել տալ; les géné-
rations à ~ ապագա՝ գալիք սե-
րունդները
~ au monde աշխարհ գալ
~ à maturité հասունանալ
~ à point հարմար՝ պատեհ
ժամանակին գալ
~ à supposer սկսել ենթադրել

venu, -e *adj* հաջողված, բարեհաջող
 $\diamond$ la phrase la mieux ~e ամենա-
հաջողված՝ համապատասխան
նախադասությունը

venu, e *m, f* : être le (la) bien ~(e)
ցանկալի հյուր լինել; soyez le (la)
bien ~(e) ! բարի գալուստ

véracité *f* 1. ճշմարտություն, ճշմար-
տախոսություն, ճշմարտասիրու-
թյուն, արդարացիություն 2.
ճշմարտամանություն, ճշմար-

տացիություն, արժանահավա-
տություն, վավերականություն,
ստույգություն

~ de la signature ստորագրության
խսություն

~ du témoinnage վկայի ցուցմունք-
ների արժանահավատություն

verbal, -e *adj* բանավոր, բերանացի,
բառերով արտահայտված $\diamond$
accord ~ բանավոր համաձայնու-
թյուն; note ~e *ղվմգ.* բանավոր
հայտագիր

verbalement *adv* բառացի կերպով,
բանավոր կերպով, բառերով

verbalisation *f* արձանագրում

verbaliser *vi* արձանագրություն
կազմել, արձանագրել

verbalisme *m* դատարկաբանու-
թյուն, դատարկախոսություն

verbiage *m* դատարկաբանություն,
շաղակրատություն $\diamond$ du pur ~
դատարկ շատախոսություն

verbosité *f* երկարաբանություն,
շատախոսություն

verdict *m* 1. դատավճիռ, վճիռ,
որոշում 2. երդվյալ ատենակալ-
ների կողմից կայացվող վճիռ
կամ դատավճիռ $\diamond$ rendre un ~
դատավճիռ կայացնել
~ d'acquittement արդարացման
դատավճիռ

~ de culpabilité մեղադրական
դատավճիռ

véreux, -se *adj* կասկածելի, տարա-
կուսելի, երկմտելի, անվստա-
հելի, անազնիվ

véridicité *f* 1. ճշմարտացիություն 2.
արժանահավատություն, վավե-
րականություն, ստույգություն,
հավաստիություն; ճշմարտա-
մանություն

véridique *adj* 1. ճշմարիտ, արդարացի, ճշմարտացի 2. հավաստի, ստույգ, վավերական, ճիշտ, ճշմարտամասն

vérification *f* ստուգում, վերահսկում, ճշտում $\diamond$ commission de ~ des comptes վերստուգիչ հանձնաժողով; Commission de ~ des pouvoirs լիազորությունները ստուգող հանձնաժողով ~ faite ստուգման՝ հետազոտման արդյունքում ~ des pouvoirs լիազորությունների ստուգում

vérifier *vt* 1. ստուգել, վերահսկել, ճշտել, իսկությունը պարզել 2. հաստատել, վավերացնել $\diamond$ se ~: se ~ entièrement լիովին հաստատվել

~ et échanger les pleins pouvoirs լիազորությունները ստուգել և փոխանակություն կատարել ~ les faits փաստերն ստուգել

véritable *adj* իսկական, ճշմարիտ, բուն, բնագրային, բնագիր

vérité *f* ճշմարտություն, իսկություն $\diamond$ c'est la pure (կամ l'entière) ~ սա զուտ ճշմարտություն է; démêler la ~ ճշմարտության հասնել; à dire la ~ ճշմարիտն ասած, ճիշտն ասած; fausser la ~ ճշմարտությունը կեղծել

verrou *m* : sous les ~s բանտում; փակի տակ

versaillais, -e *adj* վերսալյան

versé, -e *hմուտ*, քաջատեղյակ, իրազեկ, բանիմաց, փորձված, փորձառու $\diamond$ être ~ dans qch քաջատեղյակ՝ իրազեկ լինել

versement *m* մուծում, վճարում, վարձատրում

verser *vt* մուծել, մուծում կատարել, միջոցներ ներդնել

~ au dossier գործին կցել

~ des fonds կապիտալ ներդնել

version *f* 1. մեկնակերպ, տարբերակ 2. թարգմանություն (մի լեզվից մյուսը), ազատ թարգմանություն 3. մեկնաբանում, մեկնաբանություն, պարզաբանում 4. խմբագրում $\diamond$ en ~ originale չկրկնօրինակված ~ originale սկզբնական տեքստը, բնագիրը

verso *m* հակառակ կողմը (էջի, թերթի, փաստաթղթի) $\diamond$ comme indiqué au ~ ինչպես նշված է հակառակ կողմում; voir au ~ տե՛ս հակառակ կողմը (փաստաթղթի)

versus (*vs.*) *prép* : ընդդեմ

vertu *f* 1. առաքինություն 2. *hնգծ*. քաջություն, խիզախություն, արիություն, անձնվիրություն, հերոսություն, սխրագործություն 3. ուժ, զորություն, հատկություն, արդյունավետություն 4. արժանիք $\diamond$ en ~ de ուժով, հիման վրա; en ~ de l'article հոդվածի հիման վրա; en ~ de la loi օրենքի ուժով ~ civile քաղաքացիական արիություն

vestige *m* հետք, նշան; մնացորդ $\diamond$ les ~s վերապրուկներ, մնացուկներ; les ~s d'une ville քաղաքի ավերակները՝ փլատակները

veto *m* *ղվկգ*. վետո, արգելք 2. կարուկ (կատեգորիկ) առարկում, մերժում $\diamond$ avoir droit de ~ վետոյի իրավունք ունենալ; droit de ~ վետոյի իրավունք; opposer (կամ mettre) son ~ վետո դնել, չհամաձայնել ինչ-որ բանի հետ, արգելել

~ absolu բացարձակ վտոտ
 ~ présidentiel նախագահական վտոտ
 ~ suspensif կասեցնող վտոտ
via *prép.* վրայով, միջով, ճանապարհով (ընթացողու, տրանզիտի մասին)
 ~ Paris Փարիզով
viabilité *f* կենսունակություն
viable *adj* կենսունակ $\diamond$ un plan ~ իրականացնելի ծրագիր; projets ~s կենսունակ ծրագրեր
vibrant, -e *adj* սրտառու, անկեղծ, խորաթափանց, սրտալի $\diamond$ hommage ~ ջերմ ողջույն
vice-amiral *m* փոխծովակալ
vice-chancelier *m* փոխկանցլեր, փոխվարչապետ
vice-consul *m* փոխհյուպատոս, հյուպատոսության աստիճան
vice-consulat *m* փոխհյուպատոսություն
vice-gouverneur *m* փոխկառավարիչ
vice-ministre *m* փոխնախարար, նախարարի տեղակալ
vice-présidence *f* փոխնախագահություն
vice-président *m* փոխնախագահ, վիցե-պրեզիդենտ
vice-roi *m* փոխարքա, արքայի ներկայացուցիչ, կառավարիչ
vice-versa *loc. adv.* հակառակ, հակադարձ
vieieux, -se *adj* 1. արատավոր, թերի
 2. սխալ, բյուր, անճիշտ $\diamond$ cercle ~ արատավոր շրջան
vicissitude *f* 1. փոփոխամտություն, անկայունություն 2. *pl* անակնկալներ, պատահականություններ, դժբախտություններ
 ~s de la fortune ճակատագրի

անակնկալներ
 ~s des hommes մարդկային դժբախտություններ
victim *f* զոհ, տուժած, տուժող $\diamond$ faire des ~s զոհեր տալ; les peuples ~s de l'invasion étrangère օտարերկրյա ներխուժումից տուժած ժողովուրդներ; statut de ~ տուժածի կարգավիճակ; tomber ~ de զոհ գնալ, տուժել
 ~ de la guerre civile քաղաքացիական պատերազմի զոհ
 ~ de la violence բռնության զոհ
victoire *f* հաղթանակ $\diamond$ chanter (կանալ) ~ հաղթանակ տոնել, հաջողությամբ պարծենալ; remporter la ~ հաղթանակ տանել
 ~ inconditionnelle անվերապահ հաղթանակ
 ~ à la Pyrrhus պյուրոսյան հաղթանակ (կասկածելի հաղթանակ, որը չի արդարացնում հանուն դրա տրված զոհերը)
victorieux, -se *adj* հաղթական $\diamond$ air ~ հաղթական տեսք; parti ~ aux élections ընտրություններում հաղթանակած կուսակցություն; preux ~ses անհերքելի ապացույցներ
vide *m* 1. դատարկություն, վակուում
 2. բացակայություն $\diamond$ combler les ~s թերությունները (պակասները) լրացնել; parler dans le ~ զուր տեղը՝ դատարկ տեղը խոսել; promettre dans le ~ դատարկ խոստումներ տալ; remplir un ~ դատարկությունը լցնել
 ~ diplomatique դիվանագիտական վակուում
 ~juridique իրավաբանական դատարկություն; համապատաս-

խան օրենսդրությունների բացակայություն

vider *vt* վերջ տալ, վերջացնել, մինչև վերջ հասցնել, ավարտել ◊ l'incident est ~ե միջադեպը փակված է

~ une question, ~ un différend հարցը լուծել, վեճը լուծել

vie *f* կյանք ◊ à ~ ցմահ, ամբողջ կյանքի համար; consacrer sa vie à ... կյանքը նվիրել մի բանի; exposer sa ~ au danger կյանքը վտանգի ենթարկել; faire la ~ dure à qn որևէ մեկի կյանքը բռնավորել; question de ~ et de mort կենաց-մահու խնդիր; train de (կամ genre de) ~ կենսակերպ ~ aisée նյութապես ապահով, բարեկեցիկ կյանք

~ chère քանկություն

~ conjugale ամուսնական կյանք

~ économique տնտեսական կյանք

~ éternelle հավերժական՝ հավիտենական կյանք

~ familiale ընտանեկան կյանք

~ humaine մարդկային կյանք

~ privée անձնական կյանք

~ publique հասարակական կյանք

~ spirituelle հոգևոր կյանք

viennois, -e *adj* վիեննական

vietnamien, -ne *adj* վիետնամական

vif, -ve *adj* 1. կենդանի, ողջ 2. աշխույժ, ժիր, եռանդով լի, կայտառ 3. ուժեղ, սաստիկ, թունդ, մեծ 4. թեժ, ջերմ, բուռն ◊ attaque de ~ve force բաց ճակատով հարձակում; brûler ~ ողջ-ողջ այրել; débats ~s թեժ քննարկումներ; désir ~ սաստիկ ցանկություն; esprit ~ աշխույժ միտք; prendre ~

կենդանի բռնել, ողջ-ողջ բռնել; prière ~ve բախանձալի խնդրանք ~ besoin սաստիկ կարիք

~ succès մեծ հաջողություն

~s applaudissements բուռն ծափահարություններ

~ve discussion բուռն բանավեճ

~ve fusillade ուժեղ փոխհրաձգություն

vif *m* խոցելի տեղ ◊ aborder le ~ du sujet գլխավոր հարցը շոշոփել; entrer dans le ~ du sujet սկսել շարադրել գլխավորը՝ հիմնականը; faits pris sur le ~ կյանքից վերցված փաստեր; piquer au ~ ամենազգայուն՝ ամենախոցելի տեղին դիպչել, խորը վիրավորել

vigilance *f* զգոնություն, զգաստություն, աշարջություն ◊ faire preuve de ~ զգոնություն ցուցաբերել

vigilant, -e *adj* զգոն, զգաստ, աշարջ, շրջահայաց

vigueur *f* 1. ուժ, հզորություն, կարողություն 2. կորով, եռանդ 3. գործողություն, ուժ, կիրառություն (օրենքի և այլնի մասին) ◊ faire entrer en ~ գործողության մեջ դնել; entrer en ~ ուժի մեջ մտնել, գործադրվել; en ~ de գործողության մեջ, գործող; ուժի մեջ (օրենքի, սահմանադրության, պայմանագրի մասին); lois en ~ գործող օրենքներ; rester en ~ ուժի՝ գործողության մեջ լինել

vindict *f* *իրվք*. վինդիկտ, հանցագործության հետապնդում

~ publique, ~ populaire հանցագործություն կատարած անձի հետապնդում հասարակության անունից

violation *f* (կոպիտ) խախտում, ոտնահարում, զանցառում, պղծում
◇ en ~ de la loi օրենքի խախտմամբ; en ~ des principes հակառակ սահմանված սկզբունքների
~ de la confiance publique հասարակության վստահության չարաշահում

~ délibérée des traités պայմանագրերի դիտավորյալ խախտում
~ des dispositions որոշումների խախտում

~ des droits իրավունքների խախտում

~ des engagements պարտավորությունների խախտում

~ des frontières սահմանների խախտում

~ de la loi օրենքի խախտում, օրենքի ոտնահարում

~ de la paix խաղաղության խախտում

~ des règles կանոնների խախտում

~ des territoires տարածքային սահմանախախտության խախտում

violence *f* 1. բռնություն, *pl* բռնի գործողություններ, բռնի միջոցներ 2. դաժանություն, վայրագություն ◇ acte de ~ բռնարար; crimes de ~ *իր/ը*. անձի նկատմամբ բռնության գործադրման հետ կապված հանցագործություններ; faire ~ à la loi օրենքը խեղաթյուրել; le reversement par la ~ բռնի տապալում; par ~ բռնի ճանապարհով; pratiquer la ~ բռնություն գործադրել; user de ~, employer la ~ բռնություն գործադրել

violer *vt* 1. խախտել, զանցառել, ոտնահարել (օրենքը, իրավունք-

ները, երդումը, պայմանագրերը և այլն) 2. բռնաբռնել, բռնադատել, բռնություն գործադրել, բռնաբարել 3. ներխուժել, պղծել

~ la condition խախտել պայմանը

~ la loi օրենքը զանց առնել, խախտել

~ le secret գաղտնիքը խախտել

~ la sépulture գերեզմանը պղծել

V.I.P. [veipe] *m, f* *անգլ.* very important person արտահայտությունից) *խսկգ.* հույժ կարևոր անձ

~ salon սենյակ բարձրաստիճան պաշտոնյաների համար (օդանավակայանում)

~ traitement խիստ հարգալից վերաբերմունք

virtuel, -le *adj* հավանական, հնարավոր, թվացյալ

virtuellement *adv* ենթադրաբար, ենթադրությամբ, ենթադրելով

virulent, -e 1. թունավոր 2. *փ/ը*. չար, թունոտ, չարակամ, թշնամական ◇ campagne ~e de presse մամուլի չարակամ արշավ

visa *m* մուտքի կամ ելքի թույլտվություն, այցագիր, արտոնագիր ◇ apposer un ~ aller et retour վիզա դնել՝ ուղևորության մեկնելու և վերադարձի համար; autoriser la délivrance d'un ~ թույլատրել վիզա տալը; délivrer un ~ թույլտվություն տալ; faciliter la délivrance d'un ~ վիզա տալը արագացնել; mettre son ~ վիզա դնել; prolonger la validité d'un ~ վիզայի գործողության ժամկետը երկարացնել; le ~ expire... վիզայի գործողության ժամկետը լրանում է...

~ collectif մուտքի հավաքական արտոնագիր

~ d'entrée մուտքի վիզա՝ թույլտվություն

~ de séjour կենալու, մնալու վիզա

~ de sortie ելքի վիզա՝ թույլտվություն

~ de transit տարանցիկ վիզա

~ de visite այցագիր, այցահրավեր

vis-à-vis *adv* դեմադեմ, դեմդիմաց

visée *f pl* նշանակետ, մտադրություն, ծրագրված նպատակ, դիտավորություն, հավակնություն, փորձ անելը, գաղտնի մտադրություն $\diamond$ changer de ~s մտադրությունները փոխել

viser I 1. *vt* ա) նշան բռնել բ) շահադիտորեն հետամտել, համառորեն ձգտել՝ նկրտել ինչ-որ բանի 3. նկատի ունենալ, վերաբերել 2. *vi* ա) մտադրվել, աչք դնել բ) *փ/սք*. նպատակ ունենալ, հավակնել, ձգտել ձեռք բերելու, հետամուտ լինել, ձգտել հասնելու $\diamond$ la politique qui ~e à détendre la cause de la paix խաղաղության պաշտպանությանը ուղղված քաղաքականություն; les dispositions contenues dans le règlement ~é à l'article 1 որոշումներ, որոնք պարունակվում են համար 1 հոդվածում հիշատակված դրույթի մեջ; ~ant à... ուղղված դեպի..., ուղղված այն բանին, որ..., նպատակ ունենալով...; contrôle interallié ~ant à empêcher le renouvellement de l'agression միջմիութենական վերահսկողություն, որի նպատակն է թույլ չտալ, որ ագրեսիան կրկնվի

~ haut մեծ հավակնություններ ունենալ, ձգտել բարձր դիրքերի

~ à la présidence ձգտել նախագահի պաշտոնին

viser II *vt* վիզա դնել, փաստաթուղթը վավերացնել, մուտքի (ելքի) թույլտվություն տալ

visière *f* $\diamond$ rompre en ~ կտրուկ խզել հարաբերությունները; կտրուկ հարձակվել մեկի վրա

visite *f* 1. այցելություն, այց 2. բժշկական ստուգում, քննում, զննում 3. տեսչական ստուգում, զննում, չեզոք պետության նավի խուզարկում (պատերազմի ժամանակ) $\diamond$ aller en ~ հյուր գնալ; effectuer (կամ faire) une ~ այցելություն կատարել, այցելել; être (կամ se trouver) en ~ հյուր լինել; heures de ~ այցելության ժամեր (հիվանդանոցում և այլն); rendre ~ à զո այցի գնալ մեկին; rendre sa ~ à զո պատասխան այց կատարել; se rendre en (կամ pour une) ~ officielle մեկնել պաշտոնական այցով

~ d'adieu հրաժեշտի այց

~ amicale, ~ d'amitié բարեկամական այց

~ de condoléance ցավակցություն հայտնելու այց

~ de courte durée կարճատև այց

~ de courtoisie, ~ de politesse քաղաքավարական այց

~ domiciliaire տան խուզարկություն

~ de douane, ~ douanière մաքսային ստուգում

~ non officielle ոչ պաշտոնական այց

~ officielle պաշտոնական այց
 ~ privée մասնավոր այց
 ~ sanitaire բժշկական շրջայց
 ~ de travail աշխատանքային այց
 ~ d'usage արձանագրային սովորական այց

visiter *vt* 1. հյուր գնալ 2. այցելել
 ~ les curiosités de la ville այցելել քաղաքի տեսարժան վայրերը

visiteur, -se *m, f* 1. այցելու, հյուր 2. հսկիչ, տեսուչ
 ~ de la douane մաքսային տեսուչ
 ~ de marque բարձրաստիճան հյուր

vital, -e *adj* 1. կենսական 2. *փիլսո.* կենսական, կարևոր, էական, անհրաժեշտ, հրատապ *◇* espace ~ կենսական տարածություն; importance ~e կենսական կարևորություն; intérêts ~ aux կենսական շահեր; question ~e կարևորագույն՝ հրատապ հարց

vitalité *f* կենսունակություն, կենսական ուժ, կենսականություն

vivat ! *interj.* կեցցե՛, ուռա՛

vivat *m* ողջույնի բացականչություն, ուռա

vive ! *interj.* կեցցե՛, ուռա

vœu *m* 1. ուխտ, խոստում, երդում 2. ցանկություն, մաղթանք, բաղձանք, բարեմաղթանք *◇* accomplir le ~ ուխտը՝ խոստումը կատարել; adresser ses ~x բարեմաղթանքներ հղել; faire des ~x բարեմաղթել; violer son ~ ուխտը դրժել
 ~x de bonne année ամանորյա բարեմաղթանքներ
 ~x, meilleurs լավագույն ցանկություններ

vogue *f* հռչակ, փառք, համբավ, լայն ժողովրդականություն, հայտնիություն *◇* être en ~ մեծ հաջողություն ունենալ; նորածն լինել; mettre en ~ ժողովրդականություն բերել; նորածնության մեջ մտցնել

voie *f* 1. ճանապարհ, ուղի 2. միջոց, ձև, եղանակ, գործելակերպ *◇* détourner de la bonne ~ ճիշտ ուղուց շեղվել; être dans la bonne [mauvaise] ~ լինել լավ [վատ] ուղու վրա; être en ~ d'accommodement հաշտության, համաձայնության ուղու վրա լինել; frayer la ~ *փիլսո.* ճանապարհ հարթել, ճանապարհ բանալ, խոչընդոտները վերացնել; mettre sur la ~ ճանապարհի վրա դնել, ճիշտ ցուցումներ տալ; en ~ de... ընթացքում, ձևավորման ընթացքում, ճանապարհին; en ~ d'accomplissement իրականացման ընթացքում; en ~ de formation կազմավորման ընթացքում; par la ~ de ... միջոցով, ճանապարհով; par ~ de compensation փոխհատուցման միջոցով; par la ~ diplomatique դիվանագիտական ճանապարհով; par ~ de dispositions administratives վարչական կարգադրությունների եղանակով; par une ~ détournée զարտուղի ճանապարհով; par ~ légale օրինական ճանապարհով; par la ~ des négociations բանակցությունների ճանապարհով
 ~ aérienne օդային միջանցք, օդային ուղի
 ~ de droit *իրվբ.* օրինական եղանակ
 ~ de recours *իրվբ.* բողոքարկում

~s de communication հաղորդակ-
ցության ուղիներ

~s navigables, ~ de navigation
ջրային ուղիներ

voile *m* 1. ծածկոց, ծածկույթ 2.
վարագույր, քող, շղարշ $\diamond$ jeter un
~ sur qch ինչ-որ բան մոռացու-
թյան մատնել; sous le ~ de l'amit-
ié բարեկամության քողի տակ
~ islamique չադրա

voilé, -e *adj* 1. ծածուկ, փակ, քողով
ծածկված 2. *փխր*. թաքնված,
թաքուն, գաղտնի, քողարկված,
սքողված $\diamond$ inquiétude ~e թաքուն,
գաղտնի անհանգստություն; sens
~ քողարկված իմաստ

voir *vt* 1) տեսնել, նկատել 2. մտովի
պատկերացնել, հասկանալ 3.
ուսումնասիրել, քննել $\diamond$ ceci est à
~ սա ենթակա է քննության; cela
n'a rien à ~ avec notre affaire դա
ոչ մի կապ չունի մեր գործի հետ;
y ~ clair հասկանալ, գլուխ հա-
նել, ըմբռնել
~ clair au travers de...ամբողջ ներ-
քինը տեսնել, էության մեջ թա-
փանցել
~de bon [mauvais] œil բարեհա-
ճորեն, բարյացակամորեն [ան-
բարեհաճ, անբարյացակամ կեր-
պով] նայել

voire *adv* նույնիսկ, մինչև իսկ,
անգամ, մինչև անգամ $\diamond$ inutile, ~
(même) pernicieux անօգուտ է,
նույնիսկ վնասակար

voisinage *m* հարևանություն, դրա-
ցիություն; մոտիկություն, մեր-
ձավորություն $\diamond$ bon ~ բարիդրա-
ցիական հարաբերություններ

voix *f* 1. ձայն 2. ընտրական ձայն,
քվե 3. կարծիք, տեսակետ $\diamond$ aller

aux ~ մասնակցել քվեարկու-
թյանը, քվեարկել; ձայներ հա-
վաքել; départager les ~ վճռորոշ
ձայն տալ; à deux ~ de majorité
երկու ձայնի առավելությամբ;
donner sa ~ իր ձայնը տալ; être
battu aux ~ պարտություն կրել
քվեարկության արդյունքում; à
haute ~ բարձրաձայն; mettre aux
~ քվեարկության դնել; obtenir la
majorité des ~ ձայների մեծա-
մասնությունը հավաքել; partage
égal des ~ ձայների հավասար
բաժանում; à pleine ~ ամբողջ
ձայնով; pourcentage des ~ ձայ-
ների բաշխումը տոկոսային
առումով; à l'unanimité des ~
միաձայն; de vive ~ բանավոր; à
~ basse ցածրաձայն

~ additionnelle լրացուցիչ ձայն
~ consultative խորհրդատվական
ձայն

~ délibérative, ~ prépondérante
որոշիչ ձայն

~ du peuple ժողովրդի ձայն

~ publique հասարակական կար-
ծիք

volontaire *adj* հոժարական, ինքնա-
կամ $\diamond$ action ~ կամավոր կա-
տարված գործողություն; contri-
bution ~ կամավոր նվիրատվու-
թյուն; engagé ~ կամավոր զին-
վոր; mort ~ ինքնասպանություն

volontaire *m, f* կամավոր, կամավո-
րական $\diamond$ recruter des ~s կամա-
վորներ հավաքագրել; s'enrôler
comme ~ կամավոր գրվել (զին-
վորական ծառայության)

volontariat *m* կամավորություն $\diamond$ sur
la base du ~ կամավոր հիմունք-
ներով

volonté *f* 1. կամք; կամքի ուժ 2. ցանկություն *◇* avoir de la ~ կամքի ուժ ունենալ; geste (կամ expression) de bonne ~ բարի կամքի արտահայտություն; les hommes de bonne ~ բարի կամքի մարդիկ; à ~ ըստ ցանկության; de bonne ~ հաճույքով; de mauvaise ~ տհաճությամբ; rompre la ~ կամքը կտրել; sans ~ կամազուրկ

~ ferme անհողողող կամք

~ générale համընդհանուր կամք (Ռուսոյի փիլիսոփայության մեջ)

~ inexorable à la paix խաղաղության համար անհողողող կամք

~ du peuple ժողովրդի կամքը

~ de puissance իշխանության ձգտում, իշխելու կամք (Նիցշեի փիլիսոփայության մեջ) ~s, dernières վերջին կամք, կտակ

volte-face *f* 1. լրիվ պտույտ, շրջադարձ 2. *փ/սք.* հայացքների կտրուկ փոփոխություն *◇* faire ~ կտրուկ շրջադարձ կատարել

volume *m* ծավալ, չափ

volumineux, -se *adj* 1. ծավալուն, երկար, մեծածավալ 2. հաստափոր, բազմահատոր (գիրք և այլն)

votant, -e *m, f* 1. ընտրող, ընտրական իրավունք ունեցող 2. քվեարկության մասնակից *◇* enregistrement des ~s ընտրողների ցուցակագրում

vote *m* 1. քվեարկություն, քվեարկում 2. ձայն, քվե 3. ձայնի՝ քվեարկության իրավունք 4. քվեարկությամբ ընդունված որոշում, ձայների մեծամասնությամբ

ընդունված որոշում *◇* annuler un ~ քվեարկությունը ճանաչել անվավեր; bulletin de ~ քվեաթերթիկ; bureau de ~ ընտրատեղամաս; confirmer un ~ քվեարկությունը հաստատել; compter les ~s ձայները հաշվել; dépouillement des ~s քվեների՝ ձայների հաշվում; donner son ~ քվե տալ; explication de ~ քվեարկության հիմնավորում՝ պատճառաբանում; exercice du droit de vote ընտրական իրավունքի իրականացում; exprimer par son ~ une opinion dissidente արտահայտել հատուկ կարծիք; droit de ~ ձայնի իրավունք, քվեարկության իրավունք; motiver son ~ հանդես գալ քվեարկության շարժառիթներով; prendre part au ~ մասնակցել քվեարկությանը; priver du droit de ~ զրկել ձայնի իրավունքից; procéder au vote քվեարկությունը սկսել; rectifier son ~ ուղղել՝ փոխել իր քվեարկությունը; recueillir les ~s ձայներ հավաքել; revenir sur un ~ վիճարկել քվեարկության վավերականությունը; s'abstenir de ~ քվեարկությունից ձեռնպահ մնալ; sans droit de ~ առանց ձայնի իրավունքի; se mettre au ~ քվեարկել; soumettre (կամ inscrire) au ~ քվեարկության դնել; un ~ unanime intervient (որոշումն ընդունվում է միաձայն) ~ affirmatif [négatif] քվեարկություն՝ կողմ, [դեմ] ~ par bulletins փակ քվեարկություն ~ de censure անվստահության քվե

~ de confiance վստահության քվե
~ direct ուղղակի ընտրություններ
~ sur l'ensemble ամբողջական քվեարկություն (օր.՝ օրենսդրության)

~ limité սահմանափակ քվեարկություն

~ à mains levées բաց քվեարկություն, քվեարկություն ձեռք բարձրացնելով

~ à la majorité մեծամասնական քվեարկություն

~ nominatif, ~ par appel nominal անվանական քվեարկություն

~ obligatoire պարտադիր քվեարկություն

~ plural բազմակի քվեարկություն

~ préférentiel քվեարկության կարգ, որի դեպքում ընտրողն իր նախընտրությունն է տալիս թեկնածուներին՝ նշում կատարելով նրանց ազգանունների դիմաց

~ par procuration քվեարկություն ներկայացուցչի միջոցով

~ public բաց ընտրություններ

~ sans débat քվեարկություն առանց քննարկման

~ secret գաղտնի քվեարկություն

~ uninominal քվեարկություն առանձին թեկնածուի համար, անվանական քվեարկություն

voter 1. *vi* քվեարկել, քվե՝ ձայն տալ

2. *vt* քվեարկության դնել, քվեարկությամբ ընդունել

~ par assis et levé քվեարկել ոտքի կանգնելով

~ blanc քվեարկել չլրացված քվեաթերթով

~ par boules (blanches ou noires) քվեարկել գնդիկներով (սպիտակ կամ սև)

~ par bulletins քվեարկել քվեաթերթիկների միջոցով

~ la censure անվստահություն հայտնել կառավարությանը

~ à droite, à gauche քվեարկել հոգուս աջերի, ձախերի

~ une loi օրենք ընդունել քվեարկությամբ

~ à main levée քվեարկել ձեռք բարձրացնելով, բաց քվեարկությամբ

~ un projet de loi օրինագիծը քվեարկության դնել

~ pour [contre] քվեարկել կողմ [դեմ]

~ à l'unanimité քվեարկել միաձայն

votum separatum (*լատ.*) հատուկ կարծիք

vouer *vt* 1. դատապարտել, մատնել
2. հանդիսավոր կերպով խոստանալ՝ խոսք տալ ◊ se ~ իրեն մվիրաբերել, մվիրվել; se ~ aux études գիտությանը մվիրվել

~ à l'échec complet անհաջողության՝ կործանման դատապարտել

~ une très sincère camaraderie à... ընկերաբար՝ անկեղծորեն վերաբերվել...

vouloir I *vt* 1. ցանկանալ, ուզենալ, կամենալ 2. պահանջել 3. բարեհաճել, հաճել ◊ en ~ à զո գալրանալ մեկի վրա; անբարյացակամություն՝ թշնամանք զգալ մեկի հանդեպ; sans le ~ անգիտակցաբար, բնագորաբար, ոչ դիտավորյալ կերպով, ակամայից; veuillez agréer... բարի եղեք, ընդունեք... (նամակի պայմանական արտահայտություն); la loi

veut օրենքը պահանջում է
~ bien համաձայնել, համաձայ-
նություն տալ, ոչինչ դեմ չունե-
նալ

~ bien se renseigner sur ... բարե-
հաճել տեղեկանալ

~ dire նշանակել, արտահայտել

vouloir II *m* կամք, կամեցողություն

voyage *m* ճանապարհորդություն,
ուղևորություն $\diamond$ être en ~, faire un
~ ճանապարհորդություն կատա-
րել; se mettre en ~ ճանապար-
հորդության մեկնել

~ d'affaires գործնական ուղևո-
րություն, գործուղում

~ d'études գիտական ուղևորու-
թյուն՝ հետազոտման, փորձարկե-
ման նպատակով

vu *m* քննարկում, քննություն $\diamond$ au ~
et au su de tout le monde բա-
ցեիբաց, բոլորի աչքի առաջ; sur
le ~ des pièces փաստաթղթերը
քննելիս՝ քննության ենթարկելիս
~ d'un arrêt դատավճռի բովան-
դակությունը, իմաստը

vu *prép* 1. նկատի ունենալով, հաշվի
առնելով 2. *իրվք*. քննության
առնելով

~ son absence նկատի ունենալով
նրա բացակայությունը

~ les pièces du dossier քննելով
գործը

~ que... քանի որ, հաշվի առնելով
այն հանգամանքը, որ...

vue *f* 1. տեսողություն 2. տեսա-
դաշտ, տեսանելիություն, աչքի
առաջ լինելը, տեսարան 3. տե-
սակետ, կարծիք 4. մտադրու-
թյուն, նպատակ, ակնկալիքներ,

դիտավորություններ $\diamond$ avoir des
~s sur... մտադրություններ՝
ակնկալիքներ ունենալ; échange
de ~s տեսակետների փոխանա-
կում; garder qn à ~ մեկին հսկել՝
աչքից բաց չթողնել; մեկին հսկո-
ղության տակ պահել; mettre qch
en ~ որևէ բան ի ցույց դնել՝
ուշադրության արժանացնել;
nous n'avons d'autre ~ que... մենք
չունենք այլ նպատակ, քան...,
մենք միայն ուզում ենք, որ...;
perdre de ~ տեսադաշտից
կորցնել; point de ~ տեսակետ;
une politique à courte ~ անհեռա-
նկարային քաղաքականություն;
en ~ տեսանելի; en ~ de ras-
sembler որպեսզի միավորենք,
միավորելու նպատակով

~ générale ընդհանուր տեսք

vulgaire *adj* 1. սովորական, հասա-
րակ, ոչնչով աչքի չընկնող, մի-
ջակ 2. գռեհիկ, կոպիտ, ան-
պատշաճ 3. քաղքենիական $\diamond$
conception ~, interprétation ~
գռեհկացում; langue ~ *պոմ*. ժո-
ղովրդական-խոսակցական լե-
զու (ի տարբերություն գիտական
լեզվի)

vulgarisateur, -rice *m, f* 1. գռեհկաց-
նող մարդ 2. ժողովրդականաց-
նող, մասսայականացնող անձ

vulgarisation *f* 1. գռեհկացում 2.
ժողովրդականացում, մասսայա-
կանացում, տարածում

vulnérabilité *f* խոցելիություն

vulnérable *adj* խոցելի $\diamond$ groupes ~ s
de la société հասարակության
խոցելի խմբեր

W

wallon, -ne *adj* վալոնական, վալոնյան

wallonisme *m* վալոնիզմ, բելգիաբանություն

warrant *m* 1. *ֆին.* երաշխագիր, երաշխիքային փաստաթուղթ 2. վկայագիր ապրանքի պահեստավորման մասին, պահեստի անդորրագիր 3. գրավագիր, գրավադրման վկայագիր

warrantage *m* *ֆին.* ապրանքի պահեստավորման երաշխավորում;

հավաստագիր

warranté, -e *adj* հաստատված, երաշխավորված

~ par la loi օրենքով երաշխավորված, օրինական հիմք ունեցող

warranter *vt* երաշխավորել, երաշխիք տալ, վավերացնել (ապրանքի պահեստավորումը)

week-end *m* հանգիստ շաբաթ օրվանից մինչև երկուշաբթի, շաբաթավերջ

X

xénophile *adj et s* օտարամոլ, օտարասեր

xénophilie *f* օտարամոլություն, օտարասիրություն

xénophobe *adj et s* այլատյաց,

օտարներից ատող

xénophobie *f* ատելություն օտարերկրացիների և ամեն տեսակ օտարի նկատմամբ, այլատյացություն

Y

Yankee *m, f* յանկի, ամերիկացի

yankee *adj* ամերիկական, ամերիկյան

yen *m* իեն (ճապոնական դրամական միավոր)

yeoman *m* մանր ֆերմեր, մանր հողասեփականատեր

(Անգլիայում)

yougoslave *adj* հարավսլավական

ypérite *f* իպրիտ, մանանեխի գազ (մարտական թունավոր գազ)

yuan *m* յուան (չինական դրամական միավոր)

Z

zélateur, -rice *m, f* հետևորդ;
նախանձախնդիր անձ

zèle *m* փութաջանություն, եռանդ,
ճիգ, բուռն ձգտում, նկրտում $\diamond$
faire du ~ եռանդով գործել, փու-
թաջանություն ցուցաբերել, փու-
թաջան լինել; mettre son ~ à...
եռանդագին ձգտել

zélé, -e *adj* ջանասեր, ջանադիր,
եռանդոտ, եռանդուն; նախան-
ձախնդիր, փութաջան, ջերմե-
ռանդ

zéro *m* 1. զրո 2. *փ/իսբ.* ոչնչություն $\diamond$
partir de ~, commencer à ~ զրոյից
սկսել; réduire à ~ զրոյի հավա-
սարեցնել; ոչնչացնել

zone *f* գոտի, շերտ, տարածք,
շրջան, ոլորտ $\diamond$ la Zone Փարիզի
քաղաքամերձ (արվարձանային)
գոտի

~ d'action *նազմ.* գործողության
տարածաշրջան, գործողության
գոտի

~ d'activité գործունեության
ոլորտ

~ de l'arrière թիկունքի շրջան

~ de barrage արգելափակիչ գո-
նա, խափանիչ կրակի գոնա

~ battue, ~ rasée *նազմ.* ավեր-
ված՝ ոչնչացված՝ բնաջնջված
տարածք

~ communautaire Եվրոպական
համագործակցության գոտի

~ dénucléarisée միջուկազերծ գո-
տի

~ désatomisée ատոմազերծ գոտի

~ dollar դոլարի գոտի

~ douanière մաքսային գոտի,
արտոնազերծ գոտի

~ euro եվրոյի գոտի

~ exempte d'armes nucléaires
անմիջուկազեն գոտի

~ franc ֆրանկի գոտի

~ franche, ~ privilégiée *տնտ.*
ազատ՝ հատուկ տնտեսական

գոտի, մաքսազերծ գոտի

~ de friction շփման գոտի

~ frontalière սահմանային գոտի

~ gazée գազերով լիցքավորված
կամ քիմիական հարձակման
ենթարկված գոտի

~ glaciale բեռնային գոտի

~ industrielle արդյունաբերական
գոտի

~ d'influence ազդեցության
ոլորտ

~ interdite արգելված գոտի

~ de libre échange ազատ
առևտրի գոտի

~ monétaire արժույթային գոտի

~ morte մեռյալ գոտի

~ neutre չեզոք գոտի

~ occupée գրավյալ գոտի

~ d'opération(s) ռազմական գոր-
ծողությունների գոտի

~ de relative stabilité հարաբերա-
կան կայունության գոտի

~ sinistrée աղետի գոտի

~ sterling ստեռլինգի գոտի

zoné, -e *adj* գոտիների բաժանված

ՄԻՐԱ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԵՆ – ՀԱՅԵՐԵՆ

հասարակական-քաղաքական բառարան

MYRA KARAPÉTIAN

**DICTIONNAIRE DES POLITIQUES
PUBLIQUES FRANÇAIS-ARMÉNIEN**

Սրբագրիչ՝ **Վ. Դերձյան**

Համ. ձևավորումը՝ **Ա. Աղուզումցյանի**

Պատվեր՝ 38: Տպաքանակ՝ 200:

ԵՊՀ հրատարակչություն, Երևան, Ալ. Մանուկյան 1

ԵՊՀ տպագրատուն, Երևան, Աբովյան 52

2-38	11-38	21-38	31-38
	12-38	22-38	32-38
3-38			
	13-38	23-38	33-38
4-38			
	14-38	24-38	34-38
5-38			
	15-38	25-38	35-38
6-38			
	16-38	26-38	36-38
7-38			
	17-38	27-38	37-38
8-38			
	18-38	28-38	38-38
9-38			
	19-38	29-38	39-38
10-38			
	20-38	30-38	40-38